Koopkracht en lastenverdeling

Lastenontwikkeling, positief betekent lastenverzwaring in mln. euro

Burgers	2025	2026	2027	2028	2029	2030
IBO	514	606	155	190	234	168
Variant 1	-251	-251	-254	-264	-281	-6
Variant 2	15	-5	-38	-94	-155	-198

Bedrijven	2025	2026	2027	2028	2029	2030
IBO	210	644	306	482	617	489
Variant 1	121	120	122	127	134	1
Variant 2	83	555	653	828	946	933

Huishoudprofielen met belastingen 2025	Gas (m3)	Elek (kWh)	Basispad (€)	IBO	Variant 1	Variant 2
Gemiddeld huishouden	1154	2151	422	567	395	428
Appartement, eenpersoons, klein (<100m2), nieuw (1992 of later)	576	1560	9	81	-49	-6
Appartement, eenpersoons, klein, oud (voor 1992)	729	1540	100	192	27	91
Appartement, meerpersoons, klein, **oud**	891	2260	272	384	206	269
Geschakelde woning, eenpersoons, klein, oud	936	1680	241	358	181	239
Geschakelde woning, eenpersoons, middel (100-150m2), oud	1107	1980	376	515	342	380
Geschakelde woning, meerpersoons, klein, oud	1089	2780	446	583	409	450
Geschakelde woning, meerpersoons, middel, nieuw	963	3250	417	538	361	416
Geschakelde woning, meerpersoons, middel, oud	1224	3190	570	724	554	579
Geschakelde woning, meerpersoons, groot (150m2 of **meer), oud**	1701	3880	932	1.145	987	957
Vrijstaande woning, meerpersoons, **groot, oud**	2115	4480	1.246	1.511	1.363	1.285
All electric huishouden	0	8000	311	311	311	276

Tarieven per variant

Tarief eerste schijf	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Basispad	0,546	0,551	0,554	0,557	0,569	0,571
IBO	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Variant 1 (eerste schijf t/m 800 m3)	0,396	0,401	0,404	0,407	0,419	0,571
Variant 2	0,581	0,621	0,659	0,682	0,694	0,697
Tarief tweede schijf	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Basispad	0,546	0,551	0,554	0,557	0,569	0,571
IBO	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Variant 1 (tweede schijf vanaf 800 m3)	0,696	0,701	0,704	0,707	0,719	0,571
Variant 2	0,581	0,621	0,659	0,682	0,694	0,697
Belastingvermindering	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Basispad	501	497	496	497	502	507
IBO	501	497	496	497	502	507
Variant 1	501	497	496	497	502	507
Variant 2	536	550	582	609	610	624

Tarieven variant 2 (inclusief hogere verbruiksschijven)

Aardgas (excl. btw)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 1200 m3	0,581	0,621	0,659	0,682	0,694	0,697
1200 - 170.000 m3	0,581	0,621	0,659	0,682	0,694	0,697
170.000 - 1.000.000 m3	0,096	0,370	0,497	0,568	0,662	0,661
1.000.000 - 10.000.000 m3	0,051	0,254	0,365	0,435	0,535	0,533
> 10.000.000 m3	0,039	0,047	0,055	0,059	0,064	0,078
Elektriciteit (excl. Btw)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-2900 kWh	0,097	0,084	0,077	0,068	0,059	0,063
2.900- 10.000 kWh	0,097	0,084	0,077	0,068	0,059	0,063
10.000 - 50.000 kWh	0,058	0,053	0,050	0,047	0,047	0,052
50.000 - 10.000.000 kWh	0,042	0,039	0,039	0,038	0,039	0,040
>= 10.000.000 kWh	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004

Ministerie van Financiën

TERSTOND
TER ADVISERING TBV BWO WOE. 12/4, 15.00 UUR
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Persoonsgegevens

nota

BWO maatregelenpakket landbouw

Datum
11 april 2023

Notanummer
2023-0000094215

Bijlagen
- Agenda
- Tussentijdse resultaten Trinomics

Aanleiding

Op woensdag 12 april 15.00 staat een BWO gepland met MK&E, MLNV en MN&S over het maatregelenpakket in de landbouw voor de klimaatopgave.

Adviezen

1. Veehouderij en akkerbouw:

- U kunt instemmen met het procesvoorstel waarbij de aanvullende normerende en beprijzende maatregelen in het landbouwakkoord worden ingevuld. Daarbij dient ook de stikstofopgave integraal te worden meegenomen. Momenteel worden voor stikstof normerings- en beprijzingsopties uitgewerkt die mogelijk ook voor klimaat nuttig zijn en waarmee de reductieopgave kan worden vormgegeven.
- Niet akkoord met een kleinere reductieopgave dan 5Mton. Voorgesteld wordt om *'qua maatvoering in te zetten op 4 Mton'*. Het is niet helder wat hiermee wordt bedoeld, maar de reductieopgave die in het coalitieakkoord is afgesproken is 5 mton en hier moeten de plannen (in het landbouwakkoord + NPLG) aan voldoen. Een lagere inzet is niet akkoord.

2. Glastuinbouw:

- Wij adviseren u om **niet** in te stemmen met het voorliggende voorstel aan de uitgavenkant van EZK voor 412 mln.
- Dit bedrag ligt 112 mln. hoger dan het mandaat voor het klimaatpakket (300 mln. voor landbouw) dat u in het BWO gisteren met MKE hebt besproken.
- U kunt verkennen of deze extra 112 mln. niet meegenomen kan worden binnen de reservering van 1 miljard voor de nationale subsidieregeling warmtenetten. Overige dekkingsopties zien wij niet. Nog meer middelen uit het klimaatfonds putten (bovenop de 1 mld. extra die we in totaal al toezeggen) is niet opportuun.
- Naar verwachting doet MLNV een alternatief voorstel dat optelt tot 500 mln. Onderdeel hiervan is mogelijk max 60 mln. voor uitvoering van de motie Grinwis-Erkens. Ook hiervoor geldt dat er geen dekking is voor het meerdere boven de 300 mln.
- MKE stelt mogelijk voor een deel van de meerkosten te dekken uit een meevaller in de SDE. U (Minister en Stas) heeft al op meerdere momenten (waaronder het begrotingsbilateraal) aangegeven dat de meevaller moet worden ingeleverd t.b.v. generale problematiek. We wachten nog op een

nieuw voorstel voor de EZK begroting nav het bilateraal, dit zou EZK dinsdag aanleveren maar wordt nu op zijn vroegst woensdagmiddag.

- Dan de lasten: U kunt aangeven te willen kijken naar het voorstel van EZK/Klimaat dat de wkk-maatregel (warmtekrachtkoppeling) en het afschaffen van het verlaagd tarief GTB (glastuinbouw) uiterlijk per 1 januari 2027 volledig moeten zijn doorgevoerd en dat daarbij in augustus verder wordt besloten over de exacte maatvoering op basis van nu nog lopende onderzoeken. Dit is twee jaar later dan het CA. Dat kan alleen als onderdeel van een totaal pakket waarbij de gevraagde reductiebijdrage van de GTB gerealiseerd wordt en eea gedekt is.
    - Voorwaarde 1: De Europese Commissie geeft een nieuwe beschikking tot geoorloofde staatssteun voor gedeeltelijke verlenging van het verlaagd EB-tarief voor de GTB tot 1 januari 2027. Dit is nog allerminst zeker.
    - Voorwaarde 2: een gefaseerde invoer van de wkk-maatregel en het afschaffen van het verlaagd GTB-tarief heeft geen (grote) gevolgen voor de middelen die Nederland in het kader van het Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) ontvangt. Deze maatregelen zijn namelijk in het HVP ingediend als hervorming per 1 januari 2025. FIN zoekt op dit moment uit wat een aanpassing van deze maatregel voor het HVP betekent.
- NB. Waarschijnlijk zal MLN inbrengen dat hij een ingroeiperiode tot 2030 wil. Indien MKE inbrengt dat hij dit te laat vindt, dan kunt u MKE hierin steunen. Vanuit verduurzamingsoptiek geldt dat hoe later de maatregelen worden ingevoerd, hoe kleiner het effect in 2030 zal zijn. Indien MKE bereid is om 1 of 2 jaar te schuiven richting MLNV, dan kunt u ons inziens hier ook akkoord mee gaan.

Btw-maatregelen:

- MLNV zal mogelijk tijdens dit gesprek ook zijn zorgen t.a.v. een aantal btw-maatregelen inbrengen.
    - U kunt aangeven dat de evaluatie van het verlaagde btw-tarief aanleiding geeft om het verlaagde tarief op agrarische inkoopgoederen (minimaal €30 mln.) af te schaffen.
    - Daarnaast kunt u aangeven de evaluatie ook aanleiding geeft om te overwegen om het verlaagde btw-tarief op sierteeltproducten (300 mln.) en dierengeneesmiddel (ca. € 50 mln.) af te schaffen, en dat de impact daarvan nader in kaart worden gebracht (in overleg met ambtelijk LNV).

3. Consumptiemaatregelen:

- U kunt instemmen met het procesvoorstel om de generieke consumptiemaatregelen zoals o.a. voorgesteld in het IBO, uit te werken binnen het Landbouwakkoord.
- U kunt hierbij verzoeken om FIN nauw aan te haken en aangeven hier binnenkort met MLNV over te willen doorspreken

4. Landgebruik:

- Uit het stuk wordt niet duidelijk of de eerder afgesproken reductie van 1 mton in de veenweide (NPLG) ter discussie wordt gesteld en dat eerst gewacht moet worden op een impact analyse.
- Dat er iets moet gebeuren in het veenweidegebied staat vast en de bijbehorende reductieopgave (1 mton) in 2030 is opgenomen in het NPLG.

- U kunt aangeven dat de 1 mton in de veenweide-aanpak in 2030 gerealiseerd moet zijn, maar dat over de concrete invulling van de maatregelen nog nadere besluitvorming kan plaatsvinden nadat de impactanalyse voltooid is. Ook een eventuele intensivering op deze aanpak bovenop de 1 mton (waar wij voorstander van zijn) kan daar ter besluitvorming worden voorgelegd.
- Logisch zou zijn om de veenweide-aanpak mee te laten lopen in het landbouwakkoord, omdat dit ook de agrarische sector aangaat en het de sector in staat stelt 'de hele bocht' te overzien.

Kernpunten

1. Veehouderij en akkerbouw:

- Voorgesteld wordt om geen aanvullende reductieopgave op te leggen bovenop de bestaande reductieopgave van 5mton uit het Coalitieakkoord.
- De inzet is om binnen het landbouwakkoord afspraken te maken om (een deel van) de 5 mton in te vullen, via normering/beprijzen en het afromen van productie- en fosfaatrechten bij transactiemomenten, grondgebondenheid in te voeren en veevoer- en managementmaatregelen te treffen.
- Andere maatregelen zullen in het NPLG genomen worden. Ook de afbouw van de derogatie en het verlagen van de mestproductieplafonds dragen bij aan het realiseren van de reductieopgave.
- Het is een risico dat de invulling van het maatregelen wordt 'geparkeerd' bij het Landbouwakkoord en niet in deze integrale besluitvorming meeloopt. Als de sector uiteindelijk niet bereid is de noodzakelijke maatregelen in het Landbouwakkoord te accepteren, zal de reductieopgave op een andere manier moet worden ingevuld, nadat de klimaatbesluitvorming heeft plaatsgevonden (en de financiële middelen zijn verdeeld).

2. Glastuinbouw (uitgavenkant):

- Er ligt een compromisvoorstel op tafel waarbij extra ruimte uit het Klimaatfonds wordt vrijgemaakt voor de Subsidieregeling Warmtedistributienetten Glastuinbouw[1] (€300 mln. ipv de door LNV gevraagde €489 mln.) en toekenning van 112 mln. voor de EG-regeling (ipv de gevraagde €222 mln). In totaal zou €412 vrijgemaakt kunnen worden uit het klimaatfonds.
- LNV heeft aangegeven niet te kunnen instemmen met dit voorstel en houdt formeel vast aan hun eerdere claim van €877 mln.
- Informeel hebben we vernomen dat ze kunnen instemmen met een totaalbedrag van €500 mln.
- Vanuit Financiën kunnen we niet instemmen met het voorstel van EZK van €412 mln. omdat MFIN mandaat heeft gegeven voor max €300 mln.
- Een compromis hoger dan €300mln. is alleen bespreekbaarals EZK hier concrete dekking voor aandraagt (bijv. uit de meevaller op de SDE).
- Mogelijk komt de uitvoering van de motie Grinwis-Erkens nog ter sprake (een correctieregeling voor duurzame warmte van max. €60 mln.). Hiervoor is op dit moment nog geen dekking voorzien. Indien EZK/LNV dit onderdeel wil maken van het pakket voor de glastuinbouw, kunt u vragen welke dekking hiervoor wordt aangedragen.

[1] Toekenning onder voorwaarde van:
(i) invoering fiscaal vergroeningspakket
(ii) nadere uitwerking vormgeving maatregel (CAPEX/OPEX) en
(iii) opname toekomstbestendigheidstoets om *stranded* assets te voorkomen.

Glastuinbouw (lastenkant)

- In het CA is afgesproken om per 2025 de wkk-inputvrijstelling te beperken en om het verlaagd energiebelastingtarief voor de glastuinbouw af te schaffen. Daarnaast is afgesproken om de vrijstelling voor metallurgische en mineralogische procedés af te schaffen, maar dit ziet op de industrie.
- Het beperken van de inputvrijstelling voor wkk's en het afschaffen van het verlaagd tarief glastuinbouw kennen een hogere budgettaire opbrengst dan voorzien in het CA. Zie ook onderstaande tabel.
- Onderzoeksbureau Trinomics maakt op dit moment een inschatting van de effecten van dit maatregelenpakket en heeft een tussenrapportage uitgebracht. Tevens hebben we reacties ontvangen van Glastuinbouw Nederland, VNO-NCW en Energie Nederland. In bijlage 2 wordt u hier nader over geïnformeerd.
- Naast de EB-maatregelen is in het BWO van 10 maart jl. afgesproken om het individuele sectorsysteem (afspraak convenant) in te vullen in de vorm van een vlakke emissiebelasting. Deze belasting heeft als doel om – in aanvulling op de EB-maatregelen - de restemissiedoelstelling van 4,3 Mton te borgen.
- De emissiebelasting en de wkk-vrijstelling zijn daarom in zekere zin twee communicerende vaten: een lagere energiebelasting betekent dat een hoger tarief in de emissiebelasting nodig zal zijn om de doelstelling te realiseren (en vice versa).
- De eerste resultaten van de Trinomics laten zien dat de statische lastenverhoging voor grootverbruikers zeer beperkt is, maar dat met name kleinverbruikers in onder andere de glastuinbouw relatief hard worden getroffen. **Belangrijke kanttekening** is dat het gaat om de statische effecten, terwijl de bedoeling van deze maatregel juist is om bedrijven te prikkelen om te verduurzamen. Dit wordt wel meegenomen in de eindresultaten van de Trinomics studie.
- Het afschaffen van het verlaagd EB-tarief voor de glastuinbouw (van toepassing over de 1e twee verbruiksschijven) raakt met name kleinschalige bedrijven relatief hard:
    - Een studie van Berenschot laat zien dat het gasverbruik van 56% van de bedrijven in de glastuinbouw (1.670 van de 2.991 bedrijven) zich uitsluitend beperkt tot de eerste schijf. Het gaat hierbij om kleinschalige bedrijven die hun kassen verwarmen met een gasketel en veelal radijs, sla, zomerbloemen en perkplanten kweken.
    - Door afschaffing van het verlaagd tarief worden deze bedrijven veel harder geraakt dan grote tuinderijen met WKK (die met een groot deel van hun verbruik ook in de 3e en 4e schijf zit, waarvoor door de degressieve structuur een veel lager EB-tarief geldt).
- Een gefaseerde invoer van het afschaffen van het verlaagd EB-tarief is de meest directe vorm om de lasteneffecten voor kleine tuinders in de eerste jaren te beperken. Een gefaseerde invoer betekent dat het tarief van de vlakke emissiebelasting waarschijnlijk hoger zal moeten zijn om de reductiedoelen te borgen. De emissiebelasting is voor iedere tuinder echter gelijk, terwijl het verlaagd tarief vooral de kleine tuinder raakt. Om het verlaagd tarief na 1-1-2025 in stand te houden zal wel een beschikking tot geoorloofde staatssteun moeten worden verkregen van de Europese Commissie. Het is nog zeer onzeker of deze beschikking ook wordt gekregen.
- Ook voor de kleine tuinders geldt dat ze zullen moeten verduurzamen richting 2030. Daarnaast leidt afschaffing van het verlaagd tarief (= fiscale regeling) tot een belangrijke vereenvoudiging van het belastingstelsel. Om

bovengenoemde redenen kunt u akkoord gaan met een gefaseerde invoer, maar we adviseren om wel vast te houden aan de CA-afspraak dat het verlaagd tarief wordt afgeschaft.

- Het beperken van de wkk-inputvrijstelling heeft niet alleen effect op de glastuinbouwsector, maar ook op de industrie en elektriciteitssector. Wij zien niet waarom een hogere emissiebelasting voor de glastuinbouw beter aan de verduurzaming van de sector zou bijdragen dan het beperken van de inputvrijstelling. Specifiek voor de GTB is een gefaseerde invoer van de WKK-maatregel ons inziens niet nodig. De wkk-maatregel heeft echter mogelijk ook een effect op de leveringszekerheid. Dit wordt momenteel nader onderzocht door Trinomics. Vanuit dit oogpunt is het naar ons inzicht verstandig om een gefaseerde invoer van de wkk-maatregel nader uit te werken.
- De eventuele vormgeving van het ingroeipad voor de wkk-maatregel en het verlaagd tarief moet nader worden bepaald en kan ook mede op basis van de Trinomics studie worden vastgesteld. Het is wel belangrijk dat dit voorjaar duidelijke budgettaire kaders worden afgesproken en dat duidelijk wordt afgesproken per wanneer de EB-maatregelen volledig moeten zijn doorgevoerd. We adviseren daarnaast om niet de hele budgettaire meeropbrengst in te zetten, gezien het totale klimaatpakket een grote dekkingsopgave kent en er ook nog een bredere dekkingsopgave binnen de lastenbesluitvorming ligt.

Tabel 1 – budgettaire raming EB-maatregelen									
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Cum
CA raming in mln. euro (uitgaande van EB-tarieven BP23)									
Beperken wkk-vrijstelling	0	0	100	100	100	100	100	100	600
Afschaffen vrijstelling metallurgisch en mineralogische procedés	0	0	84	85	85	85	85	85	509
Afschaffen verlaagd tarief GTB	0	0	48	46	43	40	38	36	251
TOTAAL	0	0	232	231	228	225	223	221	1360
Nieuwe raming in mln. euro									
Beperken wkk-vrijstelling	0	0	267	254	249	244	242	241	1497
Afschaffen vrijstelling metallurgisch en mineralogische procedés	0	0	152	146	144	143	146	147	878
Afschaffen verlaagd tarief GTB	0	0	187	179	179	178	179	180	1082
Overige bijstellingen	0	0	37	37	39	40	41	43	237
TOTAAL	0	0	643	616	611	605	608	611	3694
Meeropbrengst t.o.v. CA									
Beperken wkk-vrijstelling	0	0	167	154	149	144	142	141	897
Afschaffen vrijstelling metallurgisch en mineralogische procedés	0	0	68	61	59	58	61	62	369
Afschaffen verlaagd tarief GTB	0	0	139	133	136	138	141	144	831
TOTAAL	**0**	**0**	**411**	**385**	**383**	**380**	**385**	**390**	**2334**

3. Consumptiemaatregelen
- Een consumptiebelasting op vlees en zuivel is opgenomen in het IBO Klimaat en vinden we inhoudelijk verstandig. In de verdere uitwerking moet wel goed worden gekeken naar een uitvoerbare vormgeving en het invoeringsjaar (geldt de zuivelbelasting bijv. alleen voor zuiveldranken (veel eenvoudiger in de uitvoering) of ook voor andere zuivelproducten).
- Een directe koppeling (revolverend) tussen de opbrengst van de belasting en subsidie aan de uitgavenkant is niet akkoord voor FIN.
- In het kader van het landbouwakkoord zou ook worden gesproken over een consumptiebelasting. Het is belangrijk dat we hier vanuit FIN nauw op zijn aangehaakt. Binnenkort wordt hierover een apart BWO georganiseerd.

4. Landgebruik
- In het stuk lijkt te worden voorgesteld niet te intensiveren op de veenweideaanpak en te wachten tot de impactanalyse voltooid is.
- Onduidelijk is of bedoeld wordt dat de voorgenomen veenweide aanpak (1 mton) in de wacht wordt gezet, of dat dit alleen gaat over een aanvullende intensivering bovenop de afgesproken 1 mton.
- Dat het verhogen van het waterpeil impactvol is voor de agrarische ondernemers in dat gebied is bekend en geen reden om de aanpak te vertragen. De vraag is alleen nog met welke maatregelen de reductie het best gerealiseerd kan worden. Hiervoor zijn ook middelen in het transitiefonds gereserveerd.

Toelichting

Verlaagd btw-tarief agrarische inkoopgoederen
- De evaluatie van het verlaagde btw-tarief geeft aanleiding om het verlaagde tarief op agrarische inkoopgoederen (minimaal €30 mln) af te schaffen.
    - Voorgestelde afschaffing leidt **niet** tot hogere (btw-)kosten voor professionele landbouwers. Die zijn nagenoeg altijd btw-ondernemer met volledig btw-aftrekrecht. Wel zal een (klein) liquiditeitsnadeel optreden (er verloopt tijd tussen (hogere) btw betalen aan leverancier en claimen bij de Belastingdienst).
    - Afschaffing leidt **wél** tot hogere btw voor niet-btw-ondernemers (hobbymatige bezitters van grote huisdieren zoals paarden en geiten, deels ook bijv. kinderboerderijen) omdat zij de btw (nagenoeg) niet kunnen aftrekken.
    - Agrarische inkoopgoederen worden **aan** zowel landbouwers als particulieren hobbyboeren, moestuinders, en dierenbezitters geleverd. Het gaat bijvoorbeeld om: pootgoed, zaden, granen & peulvruchten, (landbouw)dieren (o.a. paarden, rundvee, schapen, geiten en varkens), stro en veevoer. Er zijn maar twee goederen die m.n. **door** landbouwers worden geleverd: wol en vlas.
    - Sinds de afschaffing van de btw-landbouwvrijstelling (2018) heeft het verlaagde btw tarief voor deze goederen bij professionele landbouwers géén doelstelling meer (was: voorkomen btw-cumulatie vrijgestelde landbouwers – omdat landbouwers die de vrijstelling toepasten geen aftrekrecht hadden, werd de btw op hun inkopen laag gehouden).

- Afschaffing beëindigt het btw-verschil tussen (voer[2] voor) honden/katten/etc. (zgn. kleine huisdieren; belast met 21% btw) en grote huisdieren (paarden, koeien, schapen; nu nog belast met 9% btw, zou bij afschaffing 21% btw worden).

Verlaagd btw-tarief sierteeltproducten en dierengeneesmiddelen:

- Het is beleidsconsistent met het schrappen van agrarische inkoopgoederen om ook het verlaagde btw-tarief op dierengeneesmiddelen af te schaffen. Zo niet, dan blijft dat het enige verlaagde btw-tarief voor (huis)dieren.
- Ook daarvoor geldt dat professionele landbouwers door hun btw-aftrekrecht niet worden geraakt. De btw op dierengeneesmiddelen voor huisdierbezitters (m.n. honden en katten) gaat wel omhoog naar het btw-tarief dat al geldt voor de dienst die een dierenarts verricht (21%).
- De evaluatie geeft aan dat het verlaagde btw-tarief op sierteeltproducten wel doeltreffend, maar zeer ondoelmatig is.
- Het verlaagde tarief is effectief voor minder fiscale druk op minder draagkrachtigen en om bloemen en planten betaalbaarder te maken voor lagere inkomens. Het is echter de vraag in hoeverre het wenselijk/noodzakelijk overheidsingrijpen is. Ook is het verlaagde tarief zeker ondoelmatig: 70% van de kosten van het verlaagde tarief slaan neer bij de 50% hoogste inkomsten (hogere inkomens consumeren meer sierteeltproducten).
- Ook voor de doelen hogere werkgelegenheid en omzet geldt dat het verlaagde btw-tarief mogelijk wel doeltreffend is, maar zeker niet doelmatig: de evaluatie laat zien dat die hogere werkgelegenheid gepaard gaat met zeer hoge kosten. De kosten bedragen €70.000 tot €100.000 per FTE per jaar. Daarmee liggen de kosten voor het creëren van een baan mogelijk hoger dan het inkomen dat aan deze baan gekoppeld is.

Communicatie
Nvt.
Politiek/bestuurlijke context
Nvt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[2] Anekdotisch kan ook het voorbeeld van het verschil tussen het btw-tarief op cavia (21%) en konijnen (9%) voer worden benoemd (cavia's worden niet gegeten, konijnen wel) dat hiermee komt te vervallen.

AGENDA BWO VOORJAARSBESLUITVORMING KLIMAAT: SECTOR LANDBOUW & LANDGEBRUIK

Toelichting		
Doelen	Restemissiedoel **4,3 Mton** in 2030	Maximale ambitie binnen het convenant
Beprijzing	Invoering **borgende individuele heffing** per 2025	Conform convenant, via BP2024. Aanvulling op de fiscale maatregelen uit het CA en een 'stok achter de deur'. Maatvoering zodanig dat restemissiedoel met voldoende zekerheid wordt gehaald. PBL zal tariefstudie doen
Normering	Aanscherping sectoroverstijgende **energiebesparingsplicht** door terugverdientijd van 7 jaar te hanteren, tenzij bij de uitwerking van de aanscherping blijkt dat er nauwelijks additioneel emissiereductie-effect gepaard gaat met het ophogen van de terugverdientijd	De 'tenzij' is gelet op het effect dat de hogere energieprijzen al hebben op de hoeveelheid maatregelen die onder huidige terugverdientijd vallen en gelet op het effect van ander beleid. Ook zal er bij de uitwerking zorg worden gedragen voor de uitvoerbaarheid van de maatregelen voor bedrijven
Subsidiëring – Klimaatfonds	Subsidieregeling **Warmtedistributienetten Glastuinbouw** – toekenning 300 mln	Toekenning onder voorwaarde van: (i) invoering fiscaal vergroeningspakket (ii) nadere uitwerking vormgeving maatregel (CAPEX/OPEX) en (iii) opname toekomstbestendigheidstoets om *stranded* assets te voorkomen.
	EG-regeling – toekenning 112 mln	-
	MEI-regeling – doorschuiven naar MJP2025	Doorschuiven naar MJP2025, uitwerken in samenhang met evt. ophoging DEI+
Subsidiering - SDE	Bestaande projecten: **Correctieregeling duurzame warmte** – max. 60 mln.	Uitvoering motie Grinwis-Erkens. Dekking wordt nog gezocht.
	Nieuwe projecten: Openstelling **SDE-categorie** 'lucht-water-warmtepomp' voor de glastuinbouw	Conform PBL-advies maar niet conform toezegging aan Glastuinbouw-Nederland
Uitvoering Coalitieakkoord	Afschaffing **verlaagde tuinbouwtarieven** per 2025 evt. met **ingroeipad**	Besluit tot evt. ingroeipad voor zowel de verlaagde tuinbouwtarieven als de WKK-inputvrijstelling pas na VJN nemen o.b.v. uitkomsten van de *Trinomics*-impactanalyse Procesafspraak wordt verwerkt in het narratief. Dekking door EB-meevaller uit vierhoek deels te reserveren. Ingroeipad voor de afschaffing verlaagde tuinbouwtarieven vereist staatssteungoedkeuringen en is mogelijk strijdig met voorwaarden omtrent toekenning Herstel- en Veerplanmiddelen aan NL
	Beperking **WKK-inputvrijstelling** per 2025 evt. met **ingroeipad**	
Normering en beprijzing	Tot **aanvullende normerende en beprijzende maatregelen** voor de veehouderij en akkerbouw, zoals o.a. voorgesteld in het IBO Klimaat, wordt via het **Landbouwakkoord** besloten	In het IBO is o.a. voorgesteld om een grondgebondenheidsnorm te introduceren, het productierechtenstelsel uit te breiden, productierechten af te romen bij transacties, veevoeradditieven verplicht te stellen en emissies te beprijzen.

Vergaderdatum en tijd	Woensdag 12 april 15.00 tot 15.45
Vergaderplaats	Hybride bij MLNV
Voorzitter	MKE
Genodigden	MLNV, MN&S, SFIN + ambtelijke ondersteuning
Liaison	Persoonsgegevens (DSK, Klimaat)

0. OPENING

De agenda bevat voorstellen en bespreekpunten in het kader van de voorjaarsbesluitvorming voor de sectoren landbouw & landgebruik, uitgesplitst per subsector (veehouderij & akkerbouw, glastuinbouw, landgebruik en consumptiemaatregelen)

1. VEEHOUDERIJ EN AKKERBOUW

Kan het BWO instemmen met:

- Handhaving van de opgave voor de veehouderij en akkerbouw c.q. het NPLG op 5 Mton?
- Voorstel om extra generieke maatregelen gericht op veehouderij en akkerbouw via het Landbouwakkoord af te spreken?

3. CONSUMPTIEMAATREGELEN/VOEDSEL

Kan het BWO instemmen met het voorstel om extra generieke maatregelen op het gebied van voedsel, zoals voorgesteld in het IBO, uit te werken in het Landbouwakkoord en de daarop volgende voedselbrief?

NB: in het IBO Klimaat is o.a. voorgesteld om consumptiebelastingen op vlees en zuivel te introduceren en het aanbod plantaardige eiwitten in supermarkten te normeren.

4. LANDGEBRUIK

Kan het BWO instemmen met het voorstel om te besluiten tot een intensivering van de veenweideaanpak in augustus, onder voorbehoud van de afspraken in het Landbouwakkoord?

5. NARRATIEF

In de voorjaarsnota wordt per sector een narratief opgenomen. Dit is een tekstuele afgeleide van de besluiten die per sector worden genomen. Op basis van de besluiten vandaag zal ambtelijk een tekst worden uitgewerkt.

Bijlage 2 - tussenstand studie Trinomics over effecten structuuraanpassingen energiebelasting

Kernpunten

- De tussenrapportage van Trinomics laat zien dat de statische lastenverhoging voor **grootverbruikers** redelijk beperkt is door de aanpassingen in de energiebelasting. De rapportage van 1 mei zal naar verwachting laten zien wat het effect van het maatregelenpakket is op de leveringszekerheid van elektriciteit. Daarmee blijft een gefaseerde beperking van de inputvrijstelling (fasering is nu niet meegenomen in de Trinomics studie) naar ons inzicht een verstandige maatregel om verder ambtelijk uit te werken.
- Op dit moment is de structurele beperking van de inputvrijstelling relatief scherp ingestoken. Alleen de meest efficiënte elektriciteitscentrales zijn in de huidige vormgeving volledig vrijgesteld. Wij zien gegeven de relatief beperkte statische lastenverhoging voor de energiesector vooralsnog geen reden om hiervan af te wijken (bijvoorbeeld voor de inputvrijstelling zodanig te verbreden dat de gasinput van moderne elektriciteitscentrales volledig is vrijgesteld).
- De tussenrapportage van Trinomics laat ook zien dat met name **kleinverbruikers** in de glastuinbouw, mineralogische en metallurgische industrie relatief hard worden getroffen door de aanpassingen in de energiebelasting. Dit komt door de degressiviteit van de energiebelasting.
- Voor de glastuinbouw kan dit effect eventueel worden gemitigeerd door een geleidelijke uitfasering van het verlaagd tarief glastuinbouw. Om het verlaagd tarief na 1-1-2025 in stand te houden zal wel een beschikking tot geoorloofde staatssteun moeten worden verkregen van de Europese Commissie.
- Kleinverbruikers in de mineralogische en metallurgische industrie kunnen niet specifiek worden bereikt via de energiebelasting. Voor 1 januari 2017 bestond er overigens geen vrijstelling op het gasverbruik voor mineralogische en metallurgische procedés.
- Trinomics zal uiterlijk 1 mei een rapportage aanleveren waarin ook de klimaateffecten van het fiscale maatregelenpakket worden geschetst. Dit rapport kan worden gebruikt om de gefaseerde beperking van de inputvrijstelling en het gefaseerd afschaffen van het verlaagd tarief verder uit te werken.

Toelichting

Tussenrapportage Trinomics

- Wij hebben Trinomics gevraagd om de economische en verduurzamingseffecten van het beperken van de vrijstellingen in de energiebelasting in beeld te brengen. Uiterlijk 1 mei zal Trinomics hierover rapporteren. Daarna bestaat de mogelijkheid om een aangepast maatregelenpakket door te rekenen. De finale rapportage volgt dan uiterlijk 1 augustus.

- Trinomics heeft op ons verzoek een tussentijdse rapportage uitgebracht. Deze tussentijdse rapportage laat de zogenoemde statische effecten (belastingverhoging zonder gedragsverandering) van het beperken van de vrijstellingen zien. Dit zowel op macro-niveau voor verschillende sectoren, alsook op micro-niveau voor verschillende standaard WKK-gebruikers. De dynamische effecten (gedragsveranderingen en daarmee klimaateffect) volgen in de rapportage van 1 mei.
- De tussentijdse resultaten laten zien dat de statische lastenverhoging voor de meeste sectoren redelijk beperkt is. Voor de meeste sectoren stijgen de energiekosten met 1-3% en de bedrijfskosten met 0,1-0,4% door het beperken van de vrijstellingen. Dit komt omdat het leeuwendeel van het verbruik van deze sectoren in de vierde schijf van de energiebelasting zit en daarmee tegen een relatief laag tarief wordt afgerekend.

Tabel: Stijging energiekosten en bedrijfskosten na fiscale maatregelen, 2025

	% stijging energiekosten	% stijging bedrijfskosten
Glastuinbouw	21%	0,8%
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2%	0,1%
Papier- en grafische industrie	3%	0,2%
Aardolie-industrie	2%	0,1%
Chemische en farmaceutische industrie	1%	0,1%
Overige anorganische basischemie	1%	0,4%
Bouwmaterialenindustrie	15%	0,7%
Basismetaalindustrie	9%	0,8%
Metaalproductenindustrie	18%	0,2%
Energievoorziening	2%	0,2%
Waterbedrijven en afvalbeheer	2%	0,1%
Onderwijs	3%	
Gezondheids- en welzijnszorg	2%	
Cultuur, sport en recreatie	1%	

- Dit is anders voor de glastuinbouw, mineralogische (c.q. bouwmaterialen) en metallurgische (c.q. basismetaal en metaalproducten) industrie. Door de fiscale maatregelen stijgen de energiekosten in deze sectoren met 15-21% en de bedrijfskosten met 0,7-0,8%. Dit komt door de degressiviteit in de energiebelasting. De genoemde sectoren kennen relatief veel kleine verbruikers die hun energie afrekenen in de eerste tot de derde schijf waarin hogere tarieven gelden.

Glastuinbouw

- Glastuinbouw Nederland heeft u op 3 april een position paper gestuurd over de fiscale maatregelen voor de glastuinbouw. Daarin pleit de belangenorganisatie ervoor om zowel het verlaagd tarief glastuinbouw als de inputvrijstelling elektriciteitsopwekking in de huidige vorm te behouden. In plaats daarvan zou de nieuw te introduceren CO_2-heffing glastuinbouw een zodanige hoogte moeten krijgen dat hiermee de beoogde CO_2-reductie wordt gerealiseerd.

- In essentie pleit Glastuinbouw Nederland naar ons inzicht voor het hanteren van een vlak belastingtarief voor de glastuinbouw en daarmee vooral het behoud van het verlaagd tarief. Dit argument kunnen wij goed volgen. Een studie van Berenschot laat zien dat het gasverbruik van 56% van de bedrijven in de glastuinbouw (1.670 van de 2.991 bedrijven) zich uitsluitend beperkt tot de eerste schijf. Het gaat hierbij om kleinschalige bedrijven die hun kassen verwarmen met een gasketel en veelal radijs, sla, zomerbloemen en perkplanten kweken. Door afschaffing van het verlaagd tarief worden deze bedrijven veel harder geraakt dan grote tuinderijen met WKK.
- Voor een meer gelijke lastenverdeling binnen de sector zou het dan ook wenselijk zijn om het verlaagd tarief mogelijk in stappen af te schaffen. Om het verlaagd tarief na 1-1-2025 in stand te houden zal wel een beschikking tot geoorloofde staatssteun moeten worden verkregen van de Europese Commissie.
- Daarnaast pleit Glastuinbouw Nederland ook voor het behoud van de inputvrijstelling elektriciteitsopwekking (die naast de glastuinbouw ook op andere sectoren van invloed is). Wij zien echter niet waarom een hogere CO_2-heffing glastuinbouw beter aan de verduurzaming van de sector zou bijdragen dan het beperken van de inputvrijstelling elektriciteitsopwekking. Vooralsnog willen wij dan ook geen gehoor geven aan deze wens, temeer omdat met de inputvrijstelling niet alleen de glastuinbouwsector raakt.

Mineralogische en metallurgische industrie

- VNO-NCW richt zich in onze gesprekken tot nog toe met name op de inputvrijstelling. Zij zijn tegen het beperken van deze vrijstelling, maar zien tegelijkertijd de meerwaarde van het beperken hiervan vooral als dit gezamenlijk in Europees verband wordt ingezet. Het beperken van de inputvrijstelling is vooralsnog onderdeel van de voorstellen voor een nieuwe energierichtlijn, maar met de invoerdatum van 11-2025 loopt Nederland hier wel op vooruit.
- Het bovenstaande neemt niet weg dat de Trinomics studie laat zien dat met name de mineralogische en metallurgische industrie worden getroffen door het maatregelenpakket. Dit aangezien er ook in deze sectoren relatief veel kleinere verbruikers zijn waarbij het nu nog vrijgestelde verbruik tegen hogere tarieven worden afgerekend.
- Er zijn verschillende redenen om vooralsnog geen wijzigingen aan te brengen in het maatregelenpakket omwille van deze bedrijven. In de eerste plaats zijn er binnen de fiscaliteit geen instrumenten (zoals het verlaagd tarief glastuinbouw) om specifiek deze bedrijven te compenseren. In de tweede plaats is het gasverbruik in deze sectoren pas sinds 1 januari 2017 vrijgesteld. Voor die tijd kenden deze bedrijven een dergelijke vrijstelling niet.

Energiesector

- Energie Nederland heeft een position paper geschreven waarin ook deze organisatie pleit voor het behoud van de inputvrijstelling. Door het beperken van de inputvrijstelling komt volgens deze belangenorganisatie de leveringszekerheid van elektriciteit onder druk te staan en wordt collectieve warmte duurder. Wij herkennen deze effecten en deze maken

ook onderdeel uit van de Trinomics studie. Tegelijkertijd is het ook een pleidooi om de gasgestookte productie voor het elektriciteitsnet en warmtenetten fiscaal gunstig te blijven behandelen.

- Om de effecten op de leveringszekerheid te mitigeren heeft u eerder voorgesteld om de inputvrijstelling geleidelijk in te faseren. Dit vinden wij een verstandige maatregel die in de tweede fase van het Trinomics onderzoek doorgerekend kan worden.
- Daarnaast kan ook worden overwogen om de beperking van de inputvrijstelling minder scherp vorm te geven. Tot nog toe stellen we in onze vormgeving een zodanige hoeveelheid aardgas per kWh opgewekte elektriciteit vrij zodat alleen bij installaties met een elektrisch rendement van 60% de volledige gasinput is vrijgesteld. In de praktijk is een dergelijk rendement alleen te bereiken voor elektriciteitscentrales die volledig optimaal worden ingezet. Er kan overwogen om een grotere hoeveelheid aardgas vrij te stellen zodat moderne elektriciteitscentrales met een elektrisch rendement van 55% of hoger volledig zijn vrijgesteld. Vooralsnog zien wij, mede op basis van de tussenresultaten van Trinomics, geen aanleiding om dit te doen.

Glastuinbouw Nederland
morgen groeit vandaag

Met stimulerend beprijzingsbeleid naar een klimaatneutrale glastuinbouw in 2040

OPLEGGER

CO_2-sectorsysteem als borging voor klimaat en financiën
Het **CO_2-sectorsysteem borgt ons klimaatdoel van 2030** en uiteindelijk **klimaatneutraliteit in 2040**. Die afspraak is met het kabinet gemaakt in het convenant. Het nieuwe sectorsysteem stelt vanaf 2025 een heffing in, die telers individueel prikkelt om deze CO_2-doelen te realiseren. Die prikkel vormt het totaal van de energiemarktprijzen, energiebelasting en de CO_2-heffing in dit systeem. Kortom, de cumulatieve financiële prikkel die telers aanzet om het CO_2-reductiedoel in 2030 te realiseren. De voorgestelde fiscale maatregelen zijn voor effectief klimaatbeleid dan ook niet nodig en zelfs destructief. **Het CO_2-sectorsysteem is voor het behalen en borgen van het klimaatdoel 2030 voor telers een vele malen effectiever, eerlijker en beter passend instrument dan enige aanpassing in het huidige, degressieve energiebelastingstelsel**. Bovendien kan dit CO_2-sectorsysteem, indien gewenst, ook op effectievere wijze de **budgettaire tabel in het coalitieakkoord invullen**.

Het coalitieakkoord stelt voor om per 2025 het verlaagd tuinbouwtarief ketelgas af te schaffen en de WKK-inputvrijstelling in te perken. In opdracht van de Kamer en LNV heeft Wageningen Economic Research (WEcR) onderzoek gedaan naar de effecten van deze twee fiscale maatregelen op de glastuinbouw. Met een verwachtte **totale lastenstijging op aardgas van €24 mln. in 2019 naar €659 mln. in 2025 en naar €740 mln. in 2030**, en op elektriciteit van €70 naar respectievelijk €103 mln. en €100 mln., concludeert WEcR dat de impact van de voorgestelde maatregelen voor de sector fors zijn en zal leiden tot onhoudbare situaties bij verschillende bedrijfstypen in de glastuinbouw. Een **zes keer hogere belastingdruk** dan geraamd in het coalitieakkoord zet de sector, de nationale energietransitie en het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 onder zware druk.

Afschaffen verlaagd tuinbouwtarief
Het verlaagd tarief is van toepassing op kleinere en extensievere, energiezuinige glastuinbouwbedrijven zonder WKK. Bedrijven die vaak solitair gelegen zijn en een kleine warmtebehoefte hebben voor hun unieke teelten. Waar het kabinet afschaffing van deze regeling begrootte op €33 mln., voorziet WEcR een **lastenstijging van €165 mln. in 2025 en €176 mln. in 2030**. Daarbovenop volgen nog generieke tariefverhogingen à €38 mln. in 2025 en €45 mln. ten opzichte van 2019. Een totale **extra kostendruk van €203 mln. in 2025 en €221 mln. in 2030** zal kleine, extensieve teelten financieel onrendabel maken en zodoende tot (gedwongen) bedrijfsbeëindigingen leiden.

Inperking WKK-inputvrijstelling
De WKK-inputvrijstelling geldt, aan de andere kant, veelal voor (middel)grote, moderne glastuinbouwbedrijven met een WKK. In het coalitieakkoord wordt €100 mln. als opbrengst voor deze inperking voorzien. De opbrengsten voor de Staatskas zijn volgen WEcR echter veel hoger dan het coalitieakkoord budgetteert. Als de vrijstelling op gas wordt beperkt tot netlevering, wat tevens lijdt tot extra ketelinzet op WKK-bedrijven, schat WEcR een toename in belastingdruk van **€307 mln. in 2025 en €354 mln. in 2030** bij handhaving van het verlaagd tuinbouwtarief. Wordt daarbovenop ook nog het verlaagd tuinbouwtarief afgeschaft, dan stijgt dit verder door naar **€597 mln. in 2025 en €671 mln. in 2030**. Deze kostenstijgingen zijn exclusief de generieke tariefaanpassingen ten opzichte van 2019.

Met stimulerend beprijzingsbeleid naar een klimaatneutrale glastuinbouw in 2040

ANALYSE

"In de glastuinbouw is veel potentie om koploper te zijn in energiezuinige en circulaire productie van hoogwaardige producten. De sector kan zelfs CO_2-postitief worden, maar leunt nu nog vooral op aardgas," zo stelde het coalitieakkoord. Een ambitie die het Nederlandse tuinbouwcluster volledig omarmt: we willen klimaatkampioen worden! Evenwel kiest het kabinet in datzelfde coalitieakkoord ervoor om per 2025 het verlaagd tuinbouwtarief ketelgas af te schaffen en de WKK-inputvrijstelling in te perken. In opdracht van Kamer en LNV heeft WEcR onderzoek gedaan naar de effecten van deze twee fiscale maatregelen op de glastuinbouw. Met een verwachtte **totale lastenstijging op aardgas van €24 mln. in 2019 naar €659 mln. in 2025 en naar €740 mln. in 2030**, en op elektriciteit van €70 naar respectievelijk €103 mln. en €100 mln., concludeert WEcR dat de impact van de voorgestelde maatregelen voor de sector fors zijn en zal leiden tot onhoudbare situaties bij verschillende bedrijfstypen in de glastuinbouw. Een **zes keer hogere belastingdruk** dan geraamd in het coalitieakkoord zet de sector, de nationale energietransitie en het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 onder zware druk.

Glastuinbouw Nederland maakt zich dan ook grote zorgen over de gemaakte afspraken in het coalitieakkoord, waarbij kwalitatieve onderbouwing lijkt te ontbreken. Met name in het licht van het recent gesloten convenant, dat onze klimaatdoelen borgt, rijst de vraag welk doel deze maatregelen beogen. In het convenant is door de minister van LNV, de minister voor Klimaat en Energie en de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst met de keten het volgende afgesproken:

- Het voorlopige **restemissiedoel voor 2030 is 4,3-4,8 Mton CO_2-eq.** Dit is 0,5-1,0 Mton extra ten opzichte van het coalitieakkoord en de Miljoenennota 2022. In de Voorjaarsnota 2023 zal het definitieve restemissiedoel voor 2030 worden vastgesteld. Deze doelstelling geldt voor de gehele sector, ongeacht eventuele areaalgroei en is inclusief methaanuitstoot.
- De ambitie blijft om in 2040 zowel **klimaatneutraal als economisch rendabel** te zijn.

Om deze doelen te halen werden een aantal uitgangspunten met het kabinet gedefinieerd:

- Voortzetting van de publiek-private samenwerking;
- **Balans tussen stimulering, beprijzing en normering;**
- **Borging van de klimaatdoelen;**
- **Voldoende handelings- en economisch perspectief voor ondernemers;**
- **Consistent en voorspelbaar overheidsbeleid,** en
- Het Programma 'Kas als Energiebron' blijft een belangrijk instrument en zal worden uitgebreid met extra aandacht voor duurzame opwekking.

Uit de WEcR-studie volgt dat deze fiscale maatregelen strijdig zijn met de klimaat- en economische doelen van de sector, zoals eerder dit jaar overeengekomen in het convenant. In lijn met het convenant pleit Glastuinbouw Nederland daarom voor volle inzet op de uitwerking en invoer van het CO_2-sectorsysteem, als bijdrage van de sector aan de fiscale en klimaatdoelen van het kabinet.

Deze notitie doet een voorstel voor het behoud van de huidige fiscale situatie, waarbij de afgesproken doelen én uitgangspunten van het convenant overeind blijven én het klimaat- en fiscale doel van het kabinet kan blijven geborgd. Deze notitie vormt daartoe een eerste aanzet. Allereerst wordt het CO_2-sectorsysteem als borging van beide kabinetsdoelen nader wordt toegelicht, waarna beknopt de impact van de twee maatregelen uiteen wordt gezet.

Glastuinbouw Nederland
morgen groeit vandaag

1. BORGING KLIMAAT- EN FISCALE DOELEN VIA CO_2-SECTORSYSTEEM

Het **CO_2-sectorsysteem borgt ons klimaatdoel van 2030** en uiteindelijk **klimaatneutraliteit in 2040.** Die afspraak is met het kabinet gemaakt in het convenant. Het nieuwe sectorsysteem stelt vanaf 2025 een heffing in, die telers individueel prikkelt om deze CO_2-doelen te realiseren. Die prikkel vormt het totaal van de energiemarktprijzen, energiebelasting en de CO_2-heffing in dit systeem. Kortom, de cumulatieve financiële prikkel die telers aanzet om het CO_2-reductiedoel in 2030 te realiseren. De voorgestelde fiscale maatregelen zijn voor effectief klimaatbeleid dan ook niet nodig en zelfs destructief. **Het CO_2-sectorsysteem is voor het behalen en borgen van het klimaatdoel 2030 voor telers een vele malen effectiever, eerlijker en beter passend instrument dan enige aanpassing in het huidige, degressieve energiebelastingstelsel.** Bovendien kan dit CO_2-sectorsysteem, indien gewenst, ook op effectievere wijze de **budgettaire tabel in het coalitieakkoord invullen.**

Daarnaast blijkt uit onderzoek van BlueTerra, naar de marktpositie van de WKK, dat zonder passend beleid het aantal WKK-uren met netlevering in 2030 **met ruim 25% zal afnemen** door de groei van zonne- en windenergie. Samen met de voorgestelde fiscale maatregelen zal flexibele WKK-inzet voor netbalancering in de toekomst financieel onrendabel worden. Met grote maatschappelijke gevolgen omdat nationale **elektriciteitsnetten en elektralevering minder stabiel worden** in de energietransitie.

Berenschot kreeg eind vorig 2022 van kabinet en keten de opdracht om verschillende varianten van het nieuwe CO_2-sectorsysteem door te rekenen. Op basis van de bevindingen van Berenschot wordt zeer binnenkort een keuze gemaakt voor een effectieve prikkel. Vervolgens zal deze wetgeving door het Rijk worden uitgewerkt en aan de Europese Commissie ter toetsing worden voorgelegd. In het onderzoek van Berenschot is echter het verdienvermogen van de sector en de consequenties op de rentabiliteit van de bedrijven niet meegenomen. Dit zijn echter wel fundamentele criteria voor telers om te kunnen investeren in verduurzaming en de energietransitie.

2. AFSCHAFFING VERLAAGD TARIEF

Doelgroep
Het verlaagd tarief is van toepassing op kleinere en extensievere, energiezuinige glastuinbouwbedrijven zonder WKK. Bedrijven die vaak solitair gelegen zijn en een kleine warmtebehoefte hebben voor hun unieke teelten.

Achtergrond
Om de lasten van kleine familiebedrijven binnen de glastuinbouw fiscaal te ontlasten voerde men in de jaren '90 het verlaagd tuinbouwtarief ketelgas door. Zo konden onze kleinere en extensieve telers hun 'specialty crops' blijven telen tegen concurreerbare prijzen binnen Europa. *"Het verlaagde tarief is geïntroduceerd om ervoor te zorgen dat voor de glastuinbouw een vergelijkbare energiebelastingdruk geldt als voor de overige energie-intensieve sectoren. De glastuinbouw kent namelijk een kleinschalige bedrijfscultuur vergeleken met de overige energie-intensieve sectoren, waardoor de sector niet profiteert van het degressieve tarief. Het lagere tarief geldt alleen voor de eerste en tweede tariefschijf. Voor de derde en vierde tariefschijf op aardgas geldt in beginsel het reguliere degressieve tarief. Voor elektriciteit betaalt de glastuinbouw in alle schijven het reguliere tarief,"* aldus het rapport-Van Geest.

Wél moest de sector een tegenprestatie leveren: het CO_2-sectorsysteem. Er kwam een jaarlijks afnemend CO_2-emissieplafond en een verrekening als dat plafond werd overschreden. Een succesvol systeem, want tot en met 2020 zijn ieder jaar alle CO_2-doelen gehaald - op 2017 na. Een trend die de keten met het Rijk wil doorzetten. In een nieuw convenant is daarom tussen kabinet en keten afgesproken om in 2025 een verbeterd sectorsysteem in te voeren, waarbij telers individueel worden geprikkeld bij te dragen aan de CO_2-reductiedoelen.

Geraamde opbrengsten
Conform rapport-Van Geest **structureel €33 mln.** Het toegeschreven budget aan deze fiscale regeling in de Rijksbegroting van 2023 bedraagt namelijk €142 mln. *(in 2022 was dit €153 mln. en in*

2021 €154 mln.). De geraamde opbrengsten in het coalitieakkoord komen daar niet bij in de buurt en onderbouwing in het rapport-Van Geest lijkt te ontbreken.

Analyse WEcR: einde van kleine en extensieve teelten
In 2019 betaalde de glastuinbouw €24 mln. aan energiebelasting op ketelgas. Met de voorgenomen generieke tariefaanpassingen zou dat doorstijgen naar €62 mln. in 2025 en €69 mln. in 2030. Als het tuinbouwtarief daarbovenop wordt afgeschaft, voorziet WEcR in een **verhoogde belastingdruk van €165 mln. in 2025 en €176 mln. in 2030** ten opzichte van 2019. In de kas zal deze kostenstijging nog hoger uitvallen door de generieke tariefaanpassingen. Cumulatief zullen deze kleine, extensieve telers op hun bedrijf een **kostenstijging van €203 mln. in 2025 en €221 mln. in 2030** ten opzichte van 2019 ervaren.

In de praktijk betekent dit het einde van kleine en extensieve teelten. Hoewel het alle glastuinbouwbedrijven treft, zullen onbelichte bedrijven, zonder WKK en met nu al een laag energieverbruik hierdoor worden geraakt. Hierbij kan worden gedacht aan groene pot- en perkplanten, boomkwekerij alsook gezond groente en fruit (radijs, paprika *(deels)*, komkommer, aardbei en ander zacht fruit). Dit is ongeveer **de helft van alle Nederlandse telers**, overeenkomstig met circa 22% van het tuinbouwareaal. Het verdienvermogen van deze bedrijven zal niet langer rendabel zijn: waar de energiekosten met een factor 2 à 5 stijgen blijven de opbrengsten en waarden van de producten gelijk. Afschaffing van het tuinbouwtarief benadeelt dan ook met name klimaatkoplopers met een extensieve teelt in groene en gezonde producten van Hollandse bodem.

Ons voorstel: handhaaf tuinbouwtarief voor klimaat en fiscaliteit
Het verlaagd tarief tuinbouw ketelgas is én blijft de noodzakelijke doek voor het bloeden in het Nederlandse degressieve belastingstelsel. **Zonder tuinbouwtarief verliezen kleine, extensieve telers handelings- en toekomstperspectief**. Voor een deel van deze telers zal dit fiscaal beleid faillissement betekenen, andere extensieve telers worden gedwongen te intensiveren door te investeren in een WKK om financieel rendabel te blijven. **Deze fiscale maatregel dwingt deze telers dus meer energie te consumeren**. Vanwege onze klimaatkoers blijft Glastuinbouw Nederland daarom voorstander van handhaving van het tuinbouwtarief, zolang het degressieve belastingstelsel voortduurt. Parallel aan het convenant met het individuele sectorsysteem, zou dit tarief tenminste tot 2030 moeten gelden, zodat maatschappij voldoende tijd wordt geboden om alternatieve warmtebronnen in de stokkende energietransitie te realiseren. Nochtans borgt het CO_2-sectorsysteem het klimaatdoel van 2030 van de sector en kan het, indien gewenst, effectiever de benodigde fiscale opbrengsten opleveren.

3. INPERKING WKK-INPUTVRIJSTELLING

Doelgroep
De WKK-inputvrijstelling geldt, aan de andere kant, veelal voor (middel)grote, moderne glastuinbouwbedrijven met WKK.

Achtergrond
De inputvrijstelling voor WKK's is een brede energiemaatregel, die niet alleen voor de tuinbouw geldt, maar ook stadswarmte, gascentrales en industriële WKK's maken gebruik van deze regeling. De uitvoering hiervan is geregeld in art. 50 lid 6(d) en 64 lid 1 van de Wet belasting op milieugrondslag (Wbm):

- Art. 50 lid 6(d) betreft de outputvrijstelling voor WKK's van elektriciteit voor eigen gebruik;
- Art. 64 lid 1 betreft de algemene inputvrijstelling van de energiebelasting voor elektriciteitsproductie bij een minimale efficiëntie van 30%.

Of zoals Van Geest uitlegt: *"Momenteel geldt de inputvrijstelling voor aardgas en elektriciteit die worden gebruikt voor het opwekken van elektriciteit (in een installatie met een elektrisch rendement van minimaal 30% en een elektrisch vermogen van 60 kW). Achtergrond van deze bepaling is het voorkomen van dubbele belasting: de opgewekte elektriciteit wordt in de hoofdregel belast in de energiebelasting. De inputvrijstelling geldt bij WKK's echter ook voor het aardgasgebruik voor de opwekking van warmte (onbelast) en voor de opwekking van elektriciteit voor eigen verbruik. Dit eigen verbruik wordt bij WKK's niet in de heffing van de energiebelasting betrokken."*

Geraamde opbrengsten
Structureel €100 mln., maar enige onderbouwing ontbreekt. Ook het rapport-Van Geest vermeldt geen bedragen.

Analyse WEcR: industriepolitiek en ondermijning klimaatbeleid
Het coalitieakkoord laat nog open op welke manier inperking van de WKK-inputvrijstelling zal worden ingevuld. Er bestaan echter twee varianten voor deze inperking, allen met fors hogere opbrengsten voor de Staatskas dan het coalitieakkoord budgetteert:

- Variant 1: Vrijstelling op WKK-gas wordt beperkt tot het deel voor netlevering, de rest van gas wordt belast met **tuinbouwtarief** (incl. reeds voorziene tariefstijgingen). Afschaffing resulteert zodoende direct in een kostenstijging met €287 mln. in 2025 en €329 mln. in 2030. Deze heffing zal ook leiden tot **extra ketelinzet** op WKK-bedrijven voor de eerste twee schijven, wat op ketelgas een extra belasting geeft van €20 mln. in 2025 en €25 mln. in 2030. In totaal schat WEcR een toename in belastingdruk van **€307 mln. in 2025 en €354 mln. in 2030** onder deze variant ten opzichte van 2019.
- Variant 2: Vrijstelling op WKK-gas wordt beperkt tot het deel voor netlevering, de rest van gas wordt belast met **reguliere tarief**. In dat geval stijgt de kostendruk met €512 mln. in 2025 en €575 mln. in 2030. Wederom zal er extra WKK-inzet op ketelbedrijven plaatsvinden, wat een additionele belastingdruk geeft van €84 mln. in 2025 en €96 mln. in 2030. Cumulatief loopt afschaffing op tot **€596 mln. in 2025 en €671 mln. in 2030** ten opzichte van 2019.

Voor elke variant voorziet WEcR dat deze **fors meer oplevert dan de geraamde €100 mln.** Ook zal iedere variant een ingewikkelde regeling opleveren, terwijl het CO_2-sectorsysteem op eenvoudige en effectieve wijze zowel het klimaat- als budgettaire doel realiseert.

Ons voorstel: handhaaf WKK-inputvrijstelling voor klimaat en fiscaliteit
Iedere aanpassing van de WKK-inputsvrijstelling is complex, gaat verder dan de afspraken in het convenant en zal leiden tot verdeeldheid en onevenredige lastenverdeling binnen de glastuinbouwsector. Het **economische perspectief van de telers komt buitenproportioneel onder druk** te staan bij inperking van deze fiscale maatregel: in **alle varianten wordt de lastendruk fors hoger dan voorzien** in het coalitieakkoord. Ook met het oog op de energietransitie is deze inperking ongewenst. Enerzijds zet het de grootste categorie flexibel vermogen voor het Nederlandse elektriciteitssysteem onder druk. Met de voorgenomen heffing zal de **WKK in de 'merit order achter de gascentrale** komen, waardoor flexibele WKK-inzet op donkere dagen financieel onrendabel is. Zeker als WKK's boven de 20MWh opgesteld vermogen, waaronder gascentrales, worden vrijgesteld van deze inperking. Anderzijds leidt inperking tot **meer CO_2-emissies** omdat gascentrales minder efficiënt zijn en warmte vernietigen; ze zetten deze niet efficiënt in zoals in de Nederlandse kassen. Zuiverder voor het klimaat is het dat WKK's worden belast voor hun CO_2-emissies, wat zal gebeuren via het sectorsysteem. Daarmee wordt het bestaande **verschil met gascentrales en WKK's in EU-ETS rechtgetrokken**. Derhalve pleit Glastuinbouw Nederland voor behoud van huidige WKK-inputvrijstelling in combinatie met het individuele sectorsysteem om de klimaat- en fiscale ambities van het kabinet te realiseren.

Voor klimaatneutraliteit in 2040 en effectief fiscaal beleid stelt Glastuinbouw Nederland stimulerend beprijzingsbeleid voor:

- *Het nieuwe CO_2-sectorsysteem is voor het behalen en borgen van het klimaatdoel 2030 een vele malen effectiever, eerlijker en beter passend instrument dan welke aanpassing in het degressieve energiebelastingstelsel ook;*
- *Het sectorsysteem is, zoals afgesproken in het convenant, officieel de borging van het afgesproken klimaatdoel 2030, en*
- *Het sectorsysteem kan op een effectievere wijze de budgettaire tabel in het coalitieakkoord ruimschoots invullen.*

Notitie

Van
Aan | Persoonsgegevens

Datum 31-3-2023

Onderwerp Position paper inputvrijstelling WKK's

Inleiding

In het Coalitieakkoord 2021 staat opgenomen dat de inputvrijstelling in de energiebelasting voor verbruik van aardgas bij elektriciteitsopwekking voor warmtekrachtkoppelingen (WKK's) dient te worden beperkt. Hierbij dient direct te worden opgemerkt dat er geen specifieke inputvrijstelling voor WKK's bestaat. In deze notitie pleit Energie-Nederland voor het uitvoeren van de maatregel in het Coalitieakkoord via het laten vervallen van de *output*vrijstelling van WKK's (artikel 50 lid 6d van de Wbm). Dit past bij de beoogde budgettaire opbrengsten in het Coalitieakkoord en heeft een positief effect op de efficiëntie en duurzaamheid van het Nederlandse energiesysteem. Daarbij gaan we tevens in op de negatieve gevolgen van het laten vervallen van de generieke inputvrijstelling (artikel 64 van de Wbm) voor het Nederlandse energiesysteem.

In deze notitie wordt de volgende opbouw gehanteerd:
- Inleiding
- Definities WKK, STEG en gascentrales
- De negatieve effecten van het beperken van de inputvrijstelling
- De noodzaak voor het vermijden van dubbele belastingen
- De verkende opties met het Ministerie van Financiën
- De winst van het aanpassen van de outputvrijstelling voor WKK's
- Conclusie: laten vervallen van artikel 50 lid 6d van de Wbm

Definities WKK, STEG en gascentrales

In onderstaande notitie worden de volgende definities gehanteerd:

WKK (Warmte-Krachtkoppeling): WKK is een technologie waarbij elektriciteit en warmte tegelijkertijd worden geproduceerd uit één brandstofbron, meestal aardgas. In een WKK-installatie wordt de omzettingswarmte die vrijkomt bij het verbrandingsproces gebruikt om water te verwarmen, terwijl een generator elektriciteit opwekt. Hierdoor wordt de brandstof efficiënter gebruikt dan wanneer aparte installaties voor elektriciteits- en warmteproductie worden gebruikt. Het gebruik van de restwarmte leidt niet tot minder elektriciteitsproductie.

STEG (Stoom- en gasturbine): STEG is een gecombineerde cycluscentrale die zowel een gasturbine als een stoomturbine bevat. In een STEG-installatie wordt aardgas verbrand in een gasturbine, waardoor elektriciteit wordt opgewekt. De warmte die

vrijkomt uit de uitlaatgassen van de gasturbine wordt gebruikt om stoom te genereren. De stoom drijft vervolgens een stoomturbine aan die op zijn beurt een andere generator aandrijft om meer elektriciteit te produceren. Bij sommige STEG-installaties kan warmte worden afgetapt van de uitlaatgassen voor verwarmingsdoeleinden. Hierdoor ontstaat er een derving van de elektriciteitsproductie, omdat een deel van de warmte-energie die anders zou worden omgezet in elektriciteit, wordt gebruikt voor verwarming.

Gascentrale: Met gascentrale bedoelen we in deze notitie een elektriciteitscentrale die aardgas verbrandt om elektriciteit op te wekken, zonder dat de vrijgekomen warmte wordt benut. In deze installaties wordt meestal een gasturbine of een gasmotor gebruikt om een generator aan te drijven die elektriciteit produceert. Een gascentrale kan bestaan uit een enkelvoudige cyclus (single cycle) of een gecombineerde cyclus (combined cycle). Bij beide typen gascentrales wordt aardgas verbrand om elektriciteit op te wekken, maar het belangrijkste verschil tussen de twee is dat de combined cycle hogere elektrische rendementen haalt. Bij een gascentrale ligt de focus op het maximaliseren van de elektriciteitsproductie, en de warmte die wordt geproduceerd tijdens het proces wordt over het algemeen niet nuttig gebruikt. In tegenstelling tot een WKK-installatie, waar warmte en elektriciteit gelijktijdig worden geproduceerd en gebruikt, is het doel van een gascentrale om zoveel mogelijk elektriciteit te produceren, terwijl de warmte als een bijproduct wordt beschouwd en onbenut blijft.

De negatieve effecten van het beperken van de inputvrijstelling
Het belasten van de input heeft een negatief effect op het Nederlandse energiesysteem en is in strijd met EU-richtlijnen vanwege dubbele belasting (ook bij de levering van de geproduceerde elektriciteit aan de eindgebruiker wordt immers energiebelasting geheven). Het belasten van de input ontmoedigt gecombineerde opwek van elektriciteit en warmte, terwijl dit energetisch het hoogste rendement haalt.

Indien een WKK zowel elektriciteit als warmte opwekt, kunnen hoge totale energetische rendementen worden behaald van 80 tot 90%. Als een STEG installatie zowel elektriciteit als warmte opwekt, dan daalt het elektrisch rendement. Dit wordt echter ruimschoots gecompenseerd door de additionele nuttige warmte die geproduceerd is. Indien alleen elektriciteit wordt opgewekt en geen nuttige warmte, dan stijgt het elektrisch rendement. Bij het invoeren van een inputbelasting op basis van het elektrisch rendement wordt gecombineerde opwek ontmoedigd, omdat het elektrisch rendement dan lager ligt en er meer energiebelasting moet worden betaald. Energetisch gezien is dit een contraproductieve maatregel, omdat een uiterst efficiënte manier van warmteopwekking wordt ontmoedigd. Om deze reden kunnen de lidstaten een vrijstelling toepassen op energieproducten en elektriciteit die worden gebruikt voor warmtekrachtkoppeling (artikel 15, lid 1, onder c van de

EU Energiebelastingrichtlijn, 2003/96/EG). Nederland zou dit vooralsnog moeten blijven benutten.

Level playing fiel en leveringszekerheid onder druk
Daarnaast verstoort inputbelasting voor enkel het verbruik van aardgas voor elektriciteitsopwekking het level playing field tussen verschillende technieken voor elektriciteitsopwekking en met omliggende landen. Nederland exporteert (netto) elektriciteit geproduceerd met aardgas aan omliggende landen. Een lastenverzwaring voor Nederlandse productie zal deze exportpositie benadelen en daarmee een negatief effect hebben op de Europese duurzaamheidsdoelstellingen en de Nederlandse leveringszekerheid. Gascentrales verzorgen de kritische leveringszekerheid en zijn onderdeel van een Europees systeem, waarbij TenneT in haar monitor leveringszekerheid[1] reeds aangegeven heeft dat de positie van deze kritische centrales sterk onder druk staat richting 2030 en adviseert de overheid hierop actie te ondernemen. Specifiek Nederlandse lastenverzwaringen verhogen juist de leveringszekerheidsrisico's, doordat Nederlandse gascentrales minder draaiuren (verslechtering import/export saldo) zullen hebben en nog slechter in staat zullen zijn om hun vaste lasten op de markt terug te kunnen verdienen. Een verhoging van lasten is contraproductief en betekent dat EZK meer en/of eerder zal moeten ingrijpen met hogere kosten voor overheid en/of maatschappij als gevolg[2]. Daarnaast zullen centrales in de uren waar zij wel prijs zettend zijn de hogere kosten doorbelasten aan de markt met hogere markt- en consumentenprijzen tot gevolg.

Collectieve warmte onnodig duurder
De aanpassing van de inputvrijstelling kan aanzienlijke nadelige gevolgen hebben voor de warmtesector zonder dat er duidelijke duurzaamheidswinsten tegenover staan. Zoals eerder vermeld, kan de beperking van de inputvrijstelling leiden tot hogere productiekosten van warmte, wat uiteindelijk kan resulteren in hogere kosten voor warmteklanten. Dit kan een negatieve invloed hebben op de uitbreiding en acceptatie van warmtenetten, wat op zijn beurt de transitie naar een duurzamere energievoorziening zal belemmeren. Dit ligt niet in lijn met het Klimaatakkoord waarin stevig ingezet wordt op collectieve warmteoplossingen.

Bovendien lijkt de maatregel de overstap naar duurzamere warmtebronnen niet significant te bevorderen. De verduurzaming van warmtenetten wordt wettelijk al geborgd via de Wet collectieve warmte. Daarnaast kan het beperken van de inputvrijstelling leiden tot een toename van het gebruik van gasketels, wat resulteert in een hogere CO_2-uitstoot in het Nederlandse energiesysteem. Deze ongewenste effecten onderstrepen het belang van het heroverwegen van de beperking van de inputvrijstelling, met name voor stadsverwarming.

[1] Zie de Monitoring leveringszekerheid 2022 van TenneT zoals gepubliceerd op 12 januari jl.
[2] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2018Z13893&did=2018D39182

Het opheffen van de inputvrijstelling voor de warmtesector lijkt dus niet de gewenste duurzaamheidseffecten te hebben en kan zelfs contraproductief werken. Daarom adviseren wij om de inputvrijstelling te behouden en juist de outputvrijstelling voor WKK's te beperken.

De noodzaak voor het voorkomen van dubbele belastingen
Het aanpassen van de inputvrijstelling (artikel 64 van de Wbm) zal leiden tot dubbele belastingen op elektriciteitsproductie wat niet conform de EU-richtlijnen is[3]. Het heffen van een belasting op energie die gebruikt wordt om elektriciteit te maken is volgens de EU-wetgeving niet toegestaan. O.g.v. artikel 14(1)(a) mogen overheden alleen heffen uit milieubeleidsoverwegingen. Gegeven het feit dat gascentrales (flexibel regelbaar vermogen) een cruciale rol spelen in de verduurzaming van het elektriciteitsnetwerk[4] en dat gascentrales onder het ETS vallen zien wij geen passende milieubeleidsoverwegingen. Het beperken van de inputvrijstelling zorgt daarmee enkel voor een lastenverzwaring en niet voor een milieuwinst.

Indien toch de inputvrijstelling zou worden aangepast, is het essentieel om zeker te stellen dat daadwerkelijk milieuwinst wordt bereikt en er geen dubbele belasting op elektriciteit ontstaat. Dit kan door bepaalde sectoren (warmtesector) en installatietypes (STEG's en gascentrales) uit te sluiten en daarvoor de inputvrijstelling te behouden. Dit zou kunnen door aan te sluiten bij ETS 1 en ETS 2 of door een heldere definitie voor WKK's op te nemen.

De verkende opties met het Ministerie van Financiën
De gesprekken met het Ministerie van Financiën hebben zich gericht op de scope van de maatregel alsmede de methodiek van de maatregel. Met scope wordt bedoeld welke installaties geraakt worden door aanpassing van de wet. Met methodiek wordt bedoeld hoe die installaties geraakt worden en hoe de hoogte van de belasting wordt bepaald.

Ondanks dat de maatregel in het Coalitieakkoord opgenomen staat onder 'Landbouw en landgebruik' (en de hierbij beoogde inkomsten in het Coalitieakkoord aansluiten bij het effect van het afschaffen van de outputvrijstelling voor WKK's in de landbouw), wordt deze door het Ministerie van Financiën breder geïnterpreteerd. Wel heeft het Ministerie van Financiën expliciet aangegeven de gascentrales buiten scope te willen houden van de maatregel. Aangegeven is dat de beoogde scope de installaties zijn waar de warmte een nuttige toepassing heeft. Alle WKK's vallen hiermee binnen de beoogde scope van het Ministerie van Financiën.

---

[3] Deze zogenaamde dubbele heffing wordt in art 21 lid 3 van de richtlijn2003/96/EG specifiek vrijgesteld.

[4] Zie ook de Monitoring leveringszekerheid 2022 van TenneT zoals gepubliceerd op 12 januari jl.

Daaropvolgend zijn verschillende denkrichtingen verkend met het toepassen van een passende definitie voor WKK's, of door aan te sluiten bij een vermogensgrens, in navolging van het ETS 1. Energie-Nederland heeft aangegeven dat beide denkrichtingen werkbaar kunnen zijn als daar ook een uitzondering wordt opgenomen voor de installaties die aan stadswarmte leveren. Hierbij is toen nog niet gesproken over de methodiek.

Het Ministerie van Financiën heeft vervolgens een methodiek bedacht welke zij voorstellen om ook als scope te gebruiken. Dit is het *referentierendement* waarbij toch alle installaties (WKK, STEG en gascentrales) binnen scope vallen en energiebelasting op de gas input betalen indien zij een lager elektrisch rendement hebben dan de referentie.

Omdat er geen perfecte grens op basis van rendement te trekken is tussen de verschillende installaties vervalt hiermee het eerder gestelde uitgangspunt dat de gascentrales buiten scope vallen. Het is niet wenselijk om de scopebepaling te laten vervallen en te vervangen door een methodiek bepaling. Onzes inziens dient eerst de scope te worden bepaald en daarna een passende methodiek te worden gevonden.

Referentierendement is niet wenselijk
De denkrichting van een referentierendement heeft als belangrijkste bezwaar dat alle gasgestookte elektriciteitscentrales een bredere beperking krijgen. Ook centrales met een zeer hoog rendement kunnen beperkt worden, aangezien deze steeds minder hoge rendementen zullen halen doordat ze vaker moeten starten en stoppen als gevolg van het groeiende aandeel weersafhankelijke elektriciteitsbronnen in het energiesysteem. Ook deze systematiek zorgt voor een ontmoediging voor gecombineerde opwek van elektriciteit en warmte en verstoort het level playing field tussen verschillende technieken voor elektriciteitsopwekking en met omliggende landen.

Het level playing field kan gewaarborgd worden door de inputvrijstelling voor alle gasgestookte centrales te behouden door aan te sluiten bij het ETS en alleen voor WKK's die hier nu nog niet onder vallen de inputvrijstelling te beperken.

De winst van het aanpassen van de outputvrijstelling voor WKK's

Het aanpassen van de outputvrijstelling (artikel 50 lid 6d) zal het Nederlands energiesysteem beter maken om verschillende redenen:

1 Eerlijke belasting: Het aanpassen van de outputvrijstelling zorgt voor een eerlijkere belasting van verschillende technieken voor elektriciteitsopwekking. In plaats van dubbele belastingen te heffen, wordt

een energiestroom die momenteel onbelast is, nu wel belast. Dit draagt bij aan een gelijk speelveld voor alle energieproducenten.

2 Verbeterde merit order: WKK-installaties profiteren momenteel van een voordeel ten opzichte van het referentiepark, omdat zij geen energiebelasting hoeven te betalen op hun verbruik (output) (en tevens veelal niet onder het huidige ETS vallen). Dit voordeel zorgt ervoor dat WKK's eerder in de merit order komen dan optimaal is voor het Nederlandse energiesysteem. Door de outputvrijstelling te beperken, worden WKK's energetisch en economisch beter ingezet in samenhang met andere productietechnieken. Dit leidt tot een meer efficiënte en effectieve energieproductie.

3 Stimulering van energie-efficiëntie: Door de outputvrijstelling aan te passen, wordt er een prikkel gecreëerd voor WKK's exploitanten om efficiënter met hun energie om te gaan en te investeren in meer duurzame technieken. Dit draagt bij aan de verduurzaming van het Nederlandse energiesysteem en helpt bij het behalen van klimaatdoelstellingen.

Bovendien sluiten de beoogde opbrengsten volgens de schattingen van het Ministerie van Financiën met rond de €100 miljoen aan bij het Coalitieakkoord.

Conclusie: laten vervallen van artikel 50 lid 6d van de Wbm

Energie-Nederland concludeert dat het laten vervallen van artikel 50 lid 6d van de Wbm de meest passende oplossing is om de milieu- en budgettaire doelstellingen uit het Coalitieakkoord te halen. Deze aanpassing zorgt ervoor dat WKK-installaties efficiënt meedraaien in het energiesysteem en geen onnodige voordelen hebben ten opzichte van andere technieken voor elektriciteitsopwekking.

Het beperken van de inputvrijstelling zorgt voor inefficiënties in het systeem en kan zelfs leiden tot negatieve milieuwinsten. Het verbreden van de afspraken in het Coalitieakkoord leidt onzes inziens tot een hoge belastingdruk voor elektriciteit- en warmteproductie (stadswarmte) wat een rem zet op de energietransitie en de leveringszekerheid onder druk zet. Daarnaast is het beperken van de inputvrijstelling in strijd met EU richtlijnen doordat er dubbele belasting wordt geheven op energie.

Het is cruciaal om te focussen op maatregelen die het Nederlandse energiesysteem versterken en in lijn zijn met de Europese richtlijnen en doelstellingen. Energie-Nederland roept daarom op tot het aanpassen van artikel 50 lid 6d van de Wbm en artikel 64 van de Wbm ongemoeid te laten, om zo een positieve impact op het Nederlandse energiesysteem en het milieu te waarborgen.

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Adviesnotitie BWO mobiliteit 13 april

Datum
12 april 2023

Notanummer
2023-0000096068

Bijlagen
geen

Aanleiding

Op donderdag 13 april heeft u (staatssecretaris) een BWO over mogelijke aanvullende klimaatmaatregelen in de mobiliteit met MKE, MIenW en SIenW. Het BWO is onderdeel van de reeks BWO's die zijn ingepland over de klimaatbesluitvorming en een vervolg op de vorige BWO's mobiliteit. U sluit aan vanuit uw beleidsmatige rol met betrekking tot de fiscaliteit en als vervanger van de minister.

N.B. U ontvangt separaat en als bijlage op deze nota een beslisnotitie over de scheiding inkomsten/uitgaven. De begrotingsregels schrijven een scheiding tussen inkomsten en uitgaven voor. Wij vragen uw (minister en stas) akkoord op het loslaten van deze scheiding (mits voldaan wordt aan een aantal randvoorwaarden) wanneer dit nodig is in het eindspel. Voor dit BWO adviseren wij u om nog vast te houden aan de scheiding inkomsten/uitgaven, en pas los te laten wanneer het nodig is in het eindspel volgende week.

Algemeen advies en belangrijkste punten

- We adviseren om te proberen om zoveel mogelijk concluderende afspraken te maken over maatregelen waarover al overeenstemming zou kunnen worden bereikt. We denken i.i.g. aan de volgende maatregelen:
    - Invoering mogelijkheid voor gemeenten om zero emissie zones in te voeren (zonder extra middelen);
    - Verscherpen CO2-prestaties goederenvervoer;
    - Invoeren CO2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH;
    - Ophogen jaarverplichting voor biobrandstoffen (maatvoering nog onderdeel van de discussie);
- Er zijn naar verwachting drie grote discussiepunten. Gelet op de positie van MIenW in de eerdere BWO's is het zeer de vraag in hoeverre tijdens dit BWO een stap verder wordt gekomen:
    - **Pakket voor elektrische personenauto's:**
        - Normering zakelijk wagenpark en bpm verdubbeling (terug naar gemiddeld het oude niveau van 2010) zijn wat ons betreft essentiële onderdelen van het pakket. Deze maatregelen zorgen gezamenlijk voor een stevige en noodzakelijke prikkel om de verkoop van elektrische auto's te versnellen. Aandachtspunt bij de bpm verdubbeling is dat de

parallelimport zal toenemen en daarmee ook het aantal bezwaar en beroepzaken door no-cure-no-pay bedrijven.

- In alle varianten zal er sprake zijn van een forse grondslagerosie in met name de brandstofaccijnzen. Deze derving moet worden gedekt, met lastenverzwaring elders. Hoewel dit deels ook buiten mobiliteitsdomein kan worden gedekt moet er in elk geval een geloofwaardige dekkingsvariant binnen het mobiliteitsdomein voorliggen. Alle

Eenheid van Kabinetsbeleid

- Wij adviseren om in te zetten op een geloofwaardige dekking door de komende jaren de MRB te verhogen, omdat in het CA is afgesproken in het tarief voor BNG voor 2030 de grondslagerosie mee te nemen (zie bijlage).
- De afstemming met IenW gaat zeer moeizaam. MIenW zal waarschijnlijk weer vooral pleiten voor subsidiemiddelen.
- Indien de zakelijke norm en verdubbeling bpm onderdeel zijn van het pakket, dan kunt u (op een later moment in de besluitvorming) eventueel meebewegen met voorstel van EZK/Klimaat om deze maatregelen te combineren met gewichtscorrectie voor EV in de motorrijtuigenbelasting en een (beperkte) aanschafsubsidie voor elektrische personenauto's, mits ook gedekt. Voor nu adviseren wij u om vast te houden aan de scheiding inkomsten/uitgaven.

- **Pakket voor de luchtvaart:**
  - Ons advies is dat een significante verhoging van de vliegbelasting onderdeel moet zijn van het pakket.

Eenheid van Kabinetsbeleid

Dit ook vanwege het uitblijven van een terugsluis vanuit de maatregel in het CA waar de sector op rekende.
  - Een mogelijk compromis zou kunnen zijn dat IenW extra subsidiemiddelen voor gebruik van duurzame luchtvaartbrandstoffen krijgt. En dat in ruil hiervoor de vliegbelasting significant wordt verhoogd, zodat flinke reductie optreedt. Dit vergt wel een schending van de scheiding inkomsten – uitgaven en moet in het totaalpakket worden gewogen. Wij adviseren u om dit in dit stadium nog niet weg te geven, eerst moet IenW laten zien dat ze willen bewegen.
  - Mocht een vliegbelasting politiek onbespreekbaar blijken dan dienen er wat ons betreft in elk geval ook geen extra subsidies te worden gegeven aan de luchtvaarsector.
- **Besteding middelen Klimaatfonds:**
  - In het vorige BWO Mobiliteit hebben we een voorstel gedaan om 475 mln. uit het klimaatfonds te bestemmen voor mobiliteitsmaatregelen. N.a.v. het BWO is afgesproken om te kijken hoe we, in combinatie met normeren/beprijzen, of een betere balans kan worden gezocht tussen subsidiëren en normeren/beprijzen.
  - Om IenW tegemoet te komen, en alleen onder voorwaarde van de voorgestelde normerende en beprijzende maatregelen echt worden genomen, kunnen we 325 mln. extra toezeggen uit het klimaatfonds (o.a. laadinfra wegvervoer/luchtvaart en

verduurzaming zeevaart). In totaal 800 mln. Dit is onderdeel van dé totale 1 mld. extra mandaat uit het klimaatfonds dat afgesproken is tussen EZK en FIN.

- Wij adviseren u om te benadrukken dat we hiermee een grote stap hebben gezet als FIN. Dit betekent dat IenW ook moet leveren op het normeren en beprijzen. Wij adviseren u om geen aanvullende subsidies toe te zeggen hierboven op. IenW en EZK willen mogelijk nog 200 mln. extra budget voor waterstof voor het wegvervoer en binnenvaart. Bij dit voorstel is er ons inziens een groot risico dat deze energiedragers niet voldoende beschikbaar zijn (waterstof zal in de eerste plaats naar industrie gaan, bij biobrandstoffen geld als dat we elders bijmengverplichtingen willen invoeren).

Voorstel KF	Claim IenW	Voorstel EZK	Voorstel FIN
Laadinfra wegvervoer	315	265	265
Waterstof in wegvervoer en binnenvaart	397	200 (dekking nog onbekend)	0
Laadinfra wegvervoer (logistiek)	150	150	150
Laadinfra bouw	334	120	120
Duurzame aandrijftechnieken	360	125	125 (reservering)
Walstroom	300	40	40
Duurzame biobrandstoffen	600	80	80
Laadinfra luchtvaart	20	20	20

Geadviseerde inbreng per agendapunt

1. **Maatregelenpakket personenvervoer**

Advies

- U kunt inbrengen dat het pakket gericht op personenvervoer in ieder geval uit de normering van het zakelijk wagenpark en een verdubbeling van de bpm (evt. met ingroei tussen 2024-2026) moet bestaan (dit is variant 3 in de beslisnotitie).
- Mits gedekt, kunt u daarnaast meebewegen met het voorstel van EZK/Klimaat om deze twee maatregelen te combineren met een gewichtscorrectie in de motorrijtuigenbelasting en een aanschafsubsidie voor (tweedehands) elektrische personenauto's) (variant 1). Voor de aanschafsubsidie moet dan wel ordentelijke dekking aan de uitgavenkant worden gevonden. We adviseren om in deze fase de scheiding tussen inkomsten/uitgaven nog niet los te laten.
- U kunt verzoeken om de beleidseffecten van de varianten voor personenauto's precies te laten doorrekenen. Dit is nodig om de budgettaire effecten te kunnen bepalen, maar kan relatief snel (binnen enkele dagen).
- U kunt aangeven niet akkoord te gaan met het voorstel van IenW om ook middelen uit het Klimaatfonds te krijgen voor het Stopcontact op land. Het voorstel is niet duidelijk onderbouwd en investeringen kunnen mogelijk ook door private partijen worden gedaan.
- U kunt tot slot akkoord gaan met de claim uit het Klimaatfonds voor laadinfrastructuur wegvervoer (265 mln.). De maatregelen "zero-emissie

zones gemeenten" en "duurzaam inkopen rijk" kunnen wij volgen qua norm. Wat ons betreft is een subsidie hierbij niet noodzakelijk en logisch. Hier is ook geen dekking voor binnen het klimaatfonds of elders. IenW ziet een subsidie zelf ook als overbodig. Dit zijn inhoudelijk verstandige maatregelen die ook onderdeel uitmaken van het centrale pakket in het IBO Klimaat.

Toelichting

- Er zijn drie opties uitgewerkt voor de stimulering van elektrische personenauto's. Het belangrijkste verschil tussen de varianten is de mate waarin elektrische auto's subsidie krijgen:
  - *Variant 1*: normering zakelijk wagenpark (alle nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025), bpm verdubbelen met ingroei tussen 2024-2026, gewichtscorrectie in motorrijtuigenbelasting voor technisch meergewicht en aanschafsubsidie voor emissievrije personenauto's (met name tweedehands)
  - *Variant 2:* normering zakelijk wagenpark, bpm met circa 50% verhogen, korting in de bijtelling voor elektrische auto's, gewichtscorrectie in motorrijtuigenbelasting voor technisch meergewicht en aanschafsubsidie voor emissievrije personenauto's.
  - *Variant 3:* normering zakelijk wagenpark in combinatie met verdubbeling van de bpm voor nieuwe fossiele auto's per 2025.
- De budgettaire derving is met cumulatief circa 8,8 mld. het grootst in variant 2, gevolgd door circa 6 mld. in variant 1 en ca. 4 mld. in variant 3. Dit komt doordat in variant 2 het aantal EV's het hoogst ligt en meer wordt ingezet op fiscale voordelen. Dit zijn indicatieve bedragen, die de komende dagen nader moeten worden doorgerekend met een uitgebreider rekenmodel (om de gedragsreactie in het wagenpark goed te kunnen meenemen).
- De ambtelijke afstemming met IenW loopt vooralsnog zeer moeizaam, doordat zij door de positie van hun minister weinig ruimte voelen om mee te denken. Daarnaast heeft ambtelijk IenW onze voorkeursvariant (variant 3) niet extern laten doorrekenen terwijl zij dit wel voor hun eigen variant (2) hebben gedaan. IenW heeft een contract met de partij die de doorrekening kan uitvoeren, FIN niet. Wij vinden het onwenselijk dat IenW als opdrachtgever selectief is in het laten doorrekenen van varianten. Het is belangrijk dat alle varianten objectief worden doorgerekend, zodat politiek een goede weging kan worden gemaakt.
- Ons inziens moet een pakket minimaal bestaan uit een forse bpm verhoging voor nieuwe fossiele auto's (verdubbeling t.o.v. huidig niveau met eventueel ingroeipad) in combinatie met verplichting dat nieuwe zakelijke auto's vanaf 2025 volledig emissievrije moeten zijn. Beide instrumenten versterken elkaar en zorgen voor een enorme versnelling van de EV-ingroei:
  - Met de bpm verhoging wordt de aanschaf van nieuwe fossiele auto's fors duurder en veel minder aantrekkelijk. Dit geldt voor zowel de zakelijke als de particuliere markt. Daar staat tegenover dat de komende jaren veel nieuwe elektrische modellen op de markt komen en voor elektrische auto's hoeft vrijwel geen bpm te worden betaald. Kanttekening bij deze bpm-maatregel is dat het aantal no-cure-no-pay zaken zullen stijgen vanwege sterkere ingroei parallelimport.
  - Een verplichting voor het zakelijk wagenpark fungeert als een slot achter de deur voor de ingroei in de zakelijk markt en zien we daarom als belangrijk onderdeel. Door deze norm te combineren met de bpm verhoging worden evt. uitwijkeffecten (bijv. werknemers die geen zakelijke auto meer kiezen, maar een auto privé gaan rijden) geminimaliseerd en is korting in de bijtelling niet meer nodig.

- Extra subsidiemaatregelen maken het pakket al snel minder doelmatig: de additionele ingroei van EV is relatief beperkt t.o.v. de additionele kosten. Tegelijkertijd is een gewichtscorrectie in de motorrijtuigenbelasting (voor het technisch meergewicht van elektrische auto's) vanuit inhoudelijk perspectief te verdedigen omdat elektrische auto's gemiddeld zwaarder zijn dan fossiele auto's. Voor aanschafsubsidie voor elektrische personenauto's zien wij geen inhoudelijke toegevoegde waarde maar kan in beperkte maatvoering als smeermiddel in een pakket nodig zijn.
- Een belangrijk onderdeel van het pakket is daarom de dekking. Dit kan niet los worden gezien van de inhoudelijke maatregelen; extra subsidiemaatregelen kunnen bijvoorbeeld wel wenselijk zijn, maar dit moet worden afgewogen tegen de benodigde dekkingsmaatregelen. Zie ook punt 5.
- Ten aanzien van de middelen uit het Klimaatfonds hebben we samen met EZK/Klimaat gekeken op welke punten we IenW tegemoet kunnen komen:
    - We stellen daarom nu voor om 265 mln. beschikbaar te stellen voor laadinfrastructuur voor wegvervoer. Dit gaat om een aantal gerichte investeringen in (slimme) laadinfrastructuur in 2024 e.v. die grotendeels al in 2023 zijn toegezegd en worden doorgezet (o.a. slim laden; laden voor logistiek; laden voor bussen).
    - IenW wil ook middelen voor het Stopcontact op land. We blijven echter bij het standpunt dat deze middelen niet goed zijn onderbouwd en ook door private investeringen kunnen worden gedaan.

2. **Transport/Logistiek**

Advies

- U kunt akkoord gaan met de maatregelen "verscherpen CO2-prestaties goederenvervoer", "invoeren CO2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH", "invoeren van emissielabel B voor binnenvaart", "opt-in ETS2".
- Waarschijnlijk zal met name de opt-in voor het ETS2 op weerstand bij Eenheid van kabinetsbeleid. Het is echter belangrijk dat ook in de binnenvaart de emissies beprijsd gaan worden. U kunt de lijn van MKE steunen.
- Ten aanzien van de Klimaatfonds middelen kunt u akkoord gaan met 120 mln. voor laadinfra voor de bouw. De claims voor waterstof in wegvervoer en binnenvaart en laadinfra voor logistiek zijn niet akkoord.

Toelichting

- Een groot deel van de voorgestelde normerende en beprijzende maatregelen zijn uitgewerkt in het IBO Klimaat:
    - Verscherpen CO2-prestaties goederenvervoer - Afspraken maken met transportsector over meten en verbeteren CO2-prestatie in combinatie met ondersteuning vanuit terugsluis VWH met op termijn invoeren wettelijke norm per 01-01-2027 gericht op 30% minder CO2-uitstoot in 2030 t.o.v. 2018.
    - Verplichte invoer van emissielabel voor de binnenvaart, waarbij de schepen in 2030 minimaal moeten voldoen aan emissielabel B. Reductiepotentieel is circa 0,5 Mton. De maatregel moet op basis van onderzoek nader worden uitgewerkt.
    - Opt-in ETS2: er komt in 2027 een tweede Europees emissiehandelssysteem (ETS2) voor de brandstoffen die worden gebruikt in de gebouwde omgeving en wegvervoer. Daarnaast krijgen Europese landen de mogelijkheid om vrijwillig het fossiele brandstofverbruik in de andere (deel) sectoren ook onder het ETS2 te brengen. EZK/Klimaat stelt voor om in het geval van de binnenvaart gebruik te maken van de zogenoemde opt-in en deze

emissies onder het ETS2 te brengen. Inhoudelijk is dit een verstandige maatregel, want deze emissies worden tot nu toe niet beprijsd (door de ETD en andere internationale afspraken wordt er momenteel geen accijns geheven over de brandstof in de binnenvaart).

- Vrachtwagenheffing: er wordt voorgesteld om budgetneutraal een korting van 75% op het tarief te geven voor emissievrije vrachtwagens. Ten opzichte van het IBO-pakket is een generieke verhoging van de vrachtwagenheffing verplaatst naar de dekkingsopties. In het vorige BWO heeft u reeds aangegeven begrip te hebben voor het standpunt van IenW dat de vrachtwagenheffing eerst nog moet worden ingevoerd en een forse verhoging van het tarief de invoering bemoeilijkt. Belangrijk is wel dat bij deze maatregel een onderbouwing wordt gegeven hoe deze maatregel er uit ziet en hoe wordt geborgd dat het daadwerkelijk budgettair neutraal is.

- Ten aanzien van de middelen uit het Klimaatfonds hebben we samen met EZK/Klimaat gekeken op welke punten we IenW tegemoet kunnen komen:
  - Ten opzichte van de vorige versie zijn we bereid om IenW tegemoet te komen t.a.v. de laadinfra in de bouw (toekenning van 120 mln. – IenW heeft 320 mln. gevraagd).
  - De middelen voor waterstof wegvervoer zijn voor nu niet akkoord. De subsidieregeling waar het onder zal vallen is nog in ontwikkeling. Advies om bij het volgende Meerjarenprogramma in te dienen.
  - Het voorstel voor waterstof binnenvaart is eveneens niet akkoord, want het valt niet onder de primaire scope van het perceel. Advies om bij het volgende Meerjarenprogramma integraal te wegen of hier middelen voor moeten worden vrijgemaakt.

3. Internationale lucht- en scheepvaart

Advies

- U kunt inbrengen dat verhoging van de vliegbelasting een belangrijke maatregel is (zowel voor reductie mondiale emissies als voor dekking) en daarom onderdeel moet zijn van het pakket.
- Indien een significante verhoging van de vliegbelasting onderdeel is van het pakket, dan kunt u (op een later moment) eventueel akkoord gaan met beperkt extra subsidiemiddelen voor gebruik van duurzame luchtvaartbrandstoffen (max. 400 mln.). Dit vergt wel een schending van de scheiding tussen inkomsten en uitgaven. Wij adviseren u om dit pas in het eindspel weg te geven. N.B. dit is geen terugsluis.
- U kunt akkoord gaan met de door EZK/Klimaat voorgestelde maatregelen voor internationale lucht- en scheepvaart die ingediend zijn t.b.v. het Klimaatfonds. Het gaat om de maatregelen voor duurzame biobrandstoffen, laadinfra luchtvaart, duurzame aandrijftechnieken en walstroom. In totaal gaat het om 265 mln. NB. IenW heeft om een hoger bedrag verzocht, dat is ons inziens niet akkoord.

Toelichting

- In het IBO Klimaat is voorgesteld om de vliegbelasting te verhogen en te differentiëren naar afstand. Dit telt niet mee voor het nationale klimaatdoel, maar reductie van de mondiale emissies is wel belangrijk voor het 2050-klimaatdoel. Differentiatie naar afstand zorgt ervoor dat de emissies beter worden beprijsd, want de emissies zijn op een lange vlucht hoger dan op een korte vlucht. Daarnaast wordt het Europese ETS

systeem reeds uitgebreid naar vluchten binnen Europa. Tot slot is verhoging van de vliegbelasting nodig voor de dekking van het totale mobiliteitspakket.

- Verhoging van de vliegbelasting ligt gevoelig bij IenW. Naast de gebruikelijke zorgen over Schiphol is er onvrede dat de opbrengst van de huidige verhoging van de vliegbelasting niet wordt teruggesluisd naar stimuleringsmiddelen voor verduurzaming van de sector. Dit was in de tekst van het coalitieakkoord opgenomen, maar niet verwerkt in de budgettaire tabel. De budgettaire tabel is echter leidend, deze discussie is wat FIN betreft dan ook afgesloten.
- Uit het Klimaatfonds worden middelen beschikbaar gesteld voor de internationale lucht- en scheepvaart. Het gaat om duurzame biobrandstoffen (80 mln.), laadinfra luchtvaart (20 mln.), duurzame aandrijftechnieken (125 mln.) en walstroom (40 mln.)

Persoonsgegevens

4. Biobrandstoffen

Advies

- U kunt voorstellen om de bijmenging van biogrondstoffen als sluitpost te gebruiken en focus van het pakket te leggen op extra ingroei emissievrije auto's. Maatvoering bijmenging biogrondstoffen kan dan gebaseerd worden op hoeveel extra CO2-reductie nog nodig is om de klimaatdoelen te halen.

Toelichting

- In het IBO-pakket is voorgesteld om de jaarverplichting voor brandstof te verhogen met 50 PJ. Dit betekent dat extra biogrondstoffen worden bijgemengd bij diesel en benzine. Deze maatregel leidt tot een prijsstijging aan de pomp van circa 15 tot 30 cent per liter. In het vorige BWO is afgesproken om meerdere maatvoeringopties uit te werken. EZK heeft deze opties opgenomen in de tabel.
- Deze maatregel ligt gevoelig bij milieuorganisaties omdat bijmenging van biobrandstoffen grotendeels alleen op papier tot emissiereductie leidt. Bij de verbranding komt nog steeds CO2 vrij, alleen telt deze niet mee in de emissiestatistieken (want: kort cyclisch – de CO2 is pas kort geleden uit de lucht gehaald door gewassen).
- We verwachten dat extra bijmenging van biobrandstoffen nodig zal zijn om de klimaatdoelen van 2030 te halen (zowel 60% als 58% emissiereductie in 2030). Wel adviseren we om de extra bijmenging en de maatvoering als sluitpost voor het pakket te gebruiken. Dus: eerst maximaal inzetten op ingroei emissievrije auto's (levert bijdrage aan transitie) en daarna bezien hoeveel extra bijmenging van biogrondstoffen nodig en wenselijk is om de klimaatdoelen te halen.
- Belangrijk is wel dat duidelijk wordt afgesproken dat we deze jaarverplichting nationaal gaan verhogen en niet eerst wachten op de Europese plannen op dit gebied, anders verwachten wij dat PBL het reductie effect van deze maatregel niet meeneemt. Wel kan worden afgesproken dat aan de hand van de uitkomst van de Europese plannen gekeken kan worden naar de maatvoering van de nationale jaarverplichting biobrandstoffen.

5. Dekkingsopties

Advies

- U kunt akkoord gaan met het voorstel van EZK/Klimaat om meerdere varianten voor de dekking uit te werken en hierbij de volgende punten benadrukken:
  - De begrotingsregels schrijven een scheiding tussen inkomsten en uitgaven voor. In uitzonderlijke gevallen kan hier van worden afgeweken, maar dan moet er wel een goed normerend en beprijzend pakket tegenover staan. Dit vergt weging in het totale pakket.
  - De begrotingsregels schrijven niet voor dat de derving volledig binnen het mobiliteitsdomein moet worden gedekt. Echter liggen dekkingsmaatregelen buiten het mobiliteitsdomein ook ingewikkeld.
  - U kunt tot slot ten aanzien van de dekkingsopties uw voorkeur uitspreken voor ophoging van de vliegbelasting en het verhogen van de motorrijtuigenbelasting voor bestelauto ondernemers en zwaardere personenauto's.

Toelichting

- EZK/Klimaat stelt voor dat de derving van de directe uitgaven en fiscale subsidies moet worden gedekt binnen het mobiliteitsdomein. Voor dekking van de grondslagerosie stelt EZK voor om verschillende varianten uit te werken, waarbij de grondslagerosie wel of niet volledig binnen het mobiliteitsdomein wordt gedekt.
- Voorstel in nota van EZK is dat in elk geval alle extra derving/uitgaven die niet het gevolg zijn van grondslagerosie binnen het mobiliteitsdomein gedekt worden, een lijn die u kunt steunen. Dit gaat om twee wensen voor subsidies die niet binnen het uitgavenkader kunnen worden gedekt: de aanschafsubsidie voor elektrische personenauto's en een subsidie voor gebruik van duurzame luchtvaartbrandstoffen). De derving van het mobiliteitspakket komt echter voornamelijk door de grondslagerosie. Dit gaat om een groot bedrag van meerdere miljarden. Zie ook de bijlage voor een uitgebreidere toelichting.
- In een aparte nota bent u geadviseerd over de begrotingsregels en scheiding tussen inkomsten/uitgaven. Indien er een goed pakket met normerende en beprijzende maatregelen ligt, dan kunt u ons inziens onder strenge voorwaarden akkoord gaan dat een deel van de subsidie-uitgaven wordt gedekt met lastenverhogende maatregelen. Wij adviseren u om dit pas op een later moment te doen, en nog niet in het BWO. Eerst moet IenW serieuze stappen onze kant op zetten qua normeren/beprijzen + grondslagerosie.
- In de bijlage heeft EZK/Klimaat tot slot een groslijst met dekkingsopties opgenomen. Deze lijst is gebaseerd op de lijst die wij eerder hebben gemaakt:
  - Tarief mrb voor zware personenauto's verhogen
  - Verhoging dieselaccijns
  - Verhoging tarief VWH
  - Verlagen tarief onbelaste reiskostenvergoeding
  - Verhogen verlaagd tarief mrb bestelauto ondernemers
- Wij zien met name de verhoging van de mrb voor zware personenauto's als een mogelijk kansrijke optie. Uit data van het CBS blijkt dat vooral huishoudens met een hoger inkomen in zwaardere auto's rijden, vanuit draagvlak bezien kan het daarom ook aantrekkelijk zijn om de kosten van stimulering van elektrische voertuigen (die eerder bij hoge inkomens terecht komen) ook te dekken uit een maatregel die meer gericht is op de hoge inkomens. Bovendien zorgt een verhoging van de mrb er voor dat het verschil in verhogen van de betalen naar gebruik tarieven in 2030 minder groot zullen

zien (zie bijlage 1), zeker als deze tariefsverhoging voor zwaardere auto's wordt meegenomen in de betalen naar gebruik systematiek. .

- NB: uitgangspunt is dat vanaf 2030 de tarieven in betalen naar gebruik dusdanig worden aangepast dat het belastingniveau weer op het niveau van 2025. Dit betekent dat de derving van grondslagerosie door het aanvullende klimaatpakket alleen incidenteel zou zijn. Hiervoor is het wel belangrijk dat expliciet duidelijk is dat een extra klimaatpakket ook leidt tot de noodzaak tot verdere tariefsverhoging bij betalen naar gebruik.

Bijlage – toelichting grondslagerosie mobiliteit

- U heeft dinsdagochtend gesproken met MKE bij het BWO Klimaatbesluitvorming. Hierbij is het ook gegaan over het thema grondslagerosie en de dekking hiervan. MKE en MIenW hebben dit herhaaldelijk als knelpunt aangedragen.
- Grondslagerosie door beleid in de mobiliteitssector is conform de begrotingsregels relevant voor het inkomstenkader. Dit is de praktijk sinds het Klimaatakkoord. Deze praktijk schrijft voor dat bij het beleidsmatig stimuleren van EV de financiële kosten in alle autogerelateerde heffingen meegenomen worden. Deze kosten treden daadwerkelijk in de realiteit en raken daarmee de overheidsfinanciën. Dit is ook vastgelegd in de begrotingsregels. Wij adviseren niet van deze praktijk af te wijken.
- Het gesprek kan wel gaan over waar de dekking gevonden moet worden. Dit gebeurt normaal gesproken binnen het eigen domein (mobiliteit), maar dit is geen wetmatigheid. Gekozen kan worden om breder in het klimaatdomein of zelfs overige lasten te dekken.
- Wij adviseren in de huidige casus echter wél zoveel mogelijk vast te houden aan dekking binnen het autodomein:
  - Enerzijds omdat hier opties voor beschikbaar zijn (zoals progressievere MRB).
  - Anderzijds vanwege de invoering van Betalen naar Gebruik in 2030. Hierbij is afgesproken dat het voor grondslagerosie gecorrigeerde niveau aan belastingontvangsten uit 2025 als ijkpunt geldt. Indien tussentijdse grondslagerosie *niet* binnen dit domein wordt opgevangen, ontstaat bij invoeren in 2030 van BNG een grote lastenverzwaring. Dit komt doordat de lasten eerste teruglopen vanaf 2025 tot 2029 en dan per 2030 weer moeten stijgen.
- Onderstaande figuur illustreert dit. De oranje 'IBO-lijn' maakt een grote sprong in 2030, wat grote druk legt op de invoering hiervan. Deze problematiek wordt nog groter wanneer gekozen wordt voor een minder doelmatig pakket (zoals optie 2).

Figuur: ontwikkeling ontvangsten autobelastingen (geïndexeerd, 2025 basispad = 100)

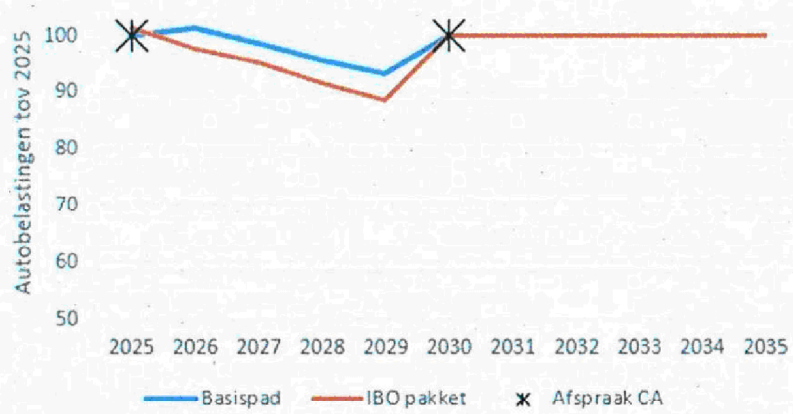

- NB: wij herkennen dat het thema grondslagerosie breder speelt dan in alleen het mobiliteitsdomein en dat hier bij mobiliteit anders naar gekeken wordt dan elders (bijv. verduurzaming gebouwde omgeving). Dit heeft te maken met het grote budgettaire belang in de sector mobiliteit. Wij zijn voornemens de Studiegroep Begrotingsruimte hierover advies te vragen

Voorstel maatregelenpakket mobiliteit Voorjaarsnota Klimaat

Inleiding

Hieronder is een voorstel opgenomen voor invulling van het maatregelenpakket op het mobiliteitsdomein. Voor sommige maatregelen worden verschillende varianten voorgelegd. In deze notitie worden de maatregelenpakketten voorgesteld voor 1) Personenvervoer 2) Logistiek, 3) Internationale lucht en zeevaart, 4) Inzet duurzame brandstoffen. Onder 5) worden de verschillende dekkingsopties gepresenteerd, waarvoor verschillende dekkingsvarianten worden uitgewerkt (variërend 0 – 100% dekking van grondslagerosie binnen het mobiliteitsdomein). Tot slot is een narratief opgenomen wat kan worden gehanteerd als toelichting op het maatregelenpakket in kamerbrief. Voor elk van bovenstaande onderwerpen is een beslispunt opgenomen.

A. Overzicht aanvullende maatregelen mobiliteit

1. Maatregelenpakket Personenvervoer

Er zijn drie opties uitgewerkt gericht op het personenvervoer:
In **optie 1** wordt naast de normering van de zakelijke auto, de aanschaf van een nieuwe fossiele auto in 2030 beprijsd door BPM met 100% te verhogen. En worden subsidies beschikbaar gesteld voor particuliere gebruikers, met name voor tweedehands EV. De totale kosten (stimulering en grondslagerosie) in deze optie zijn in totaal ca. €6 miljard.
In **optie 2** ligt meer nadruk op stimulering: de BPM voor fossiele auto's wordt minder verhoogd t.o.v. optie 1 (54% ipv 100%). Er is meer subsidie voor particuliere gebruikers (zowel voor nieuwe als tweedehands EV) en krijgen lease-rijders een korting in de bijtelling voor lichte voertuigen (A en B). De totale kosten (stimulering en grondslagerosie) in deze optie zijn in totaal ca. €8,8 miljard. Het CO2-effect van beide varianten is nagenoeg gelijk.
In **optie 3** ligt meer nadruk op normering/beprijzing: Er worden geen subsidies beschikbaar gesteld, geen korting voor de lease-markt en in de MRB wordt geen gewichtscorrectie doorgevoerd voor (zwaardere) EV-voertuigen. De totale derving door deze maatregelen is ca. €4 miljard.

	Maatregel	CO2-reductie	Mln € t/m 2030	Mln € / jaar 2024-2030	CO2-reductie	Mln € t/m 2030	Mln € / jaar 2024-2030	CO2-reductie	Mln € t/m 2030	Mln € / jaar 2024-2030
		Optie 1			*Optie 2*			*Optie 3*		
1	Invoeren verbod nieuwe fossiele zakelijke auto 2025 en aanscherping CO2-doel van 1 naar 1,5 Mton	1,7 Mton	Ca. -5 miljard	-729	1,7	Ca. -7 miljard	-1 miljard	1,5	Ca. -4 miljard	
2	Bpm fossiele personenauto's verhogen met 100% vanaf 2026									
3	Gewichtscorrectie in motorrijtuigenbelasting								X	X
4a	Aanschafsubsidie voor emissievrije personenauto's		-800	-114		-1,1 miljard	-157		X	X
4b	Tijdelijke lagere zakelijke bijtelling voor lichte EV		X	X		-0,7 mld.	-100		X	X
	Totaal		**Ca. -6 miljard**			**Ca. -8,8 miljard**			**Ca. -4 miljard**	

tern gebruik

	Maatregel	CO2-reductie	Mln € t/m 2030	Mln € / jaar 2024-2030
	Overige maatregelen			
5	Zero-emissiezones gemeenten	0,4	7,5	-1
6	Aanscherpen normen voor duurzaam inkopen mede-overheden	0,1	-34*/**	-19
	Klimaatfonds			
7a	- Laadinfrastructuur voor wegvervoer (excl logistiek) *(claim 315)*		-265 *	-59
7b	- Stopcontact op land		0	

** Extra stimulering onder voorbehoud van totale ambitie pakket.*

*** Deze maatregelen zijn ongedekt en moeten gedekt worden aan de uitgavenkant volgens de begrotingsregels.*

Toelichting

1. Er wordt een verbod ingevoerd voor de fossiele zakelijke auto (segment A t/m E). Personenauto's die worden geleased, gehuurd of beschikbaar worden gesteld door werkgever dienen vanaf 2025 nulemissie te zijn. Het CO2-reductiedoel voor werkgebonden personenmobiliteit wordt aangescherpt van 1 naar 1,5 Mton.
2. *Optie 1* - Aanschaf van nieuwe fossiele personenauto's wordt t/m 2026 geleidelijk duurder door ophoging BPM met 200%.
   Optie 2 - Aanschaf van nieuwe fossiele personenauto's wordt duurder door ophoging BPM met 154%
   Optie 3 – Aanschaf van nieuwe fossiele personenauto wordt vanaf 2025 duurder door ophoging van de BPM met 200%
3. Er wordt een gewichtscorrectie doorgevoerd in de MRB voor emissievrije personenauto's (tariefskorting van 40%).
4. a) Optie 1 - Via de SEPP wordt aanschaf van *tweedehands* EV gestimuleerd
      Optie 2 – Via de SEPP wordt aanschaf van nieuwe en tweedehands EV gestimuleerd
   b) Tijdelijke lagere zakelijke bijtelling met afbouw naar 2030 kleine elektrische auto's (segmenten A en B)
5. Er wordt een wettelijke mogelijkheid gecreëerd voor gemeenten voor uitbreiding van zero-emissiezones – voor personenauto's, taxi's, bussen, particuliere bestelauto's, brom- en snorfietsen en motoren.
6. Vanaf 2025 wordt regelgeving aangescherpt voor het aandeel ingekochte en schone emissievoertuigen voor voertuigen en diensten door medeoverheden en aanbestedende diensten en –instanties.
7. a) In het Klimaatfonds wordt in totaal 265 miljoen subsidie beschikbaar gesteld voor laadinfrastructuur wegvervoer, mits doelbereik pakket gericht op personenvervoer en onder voorwaarde dat aangetoond wordt dat het geen private investeringen verdringt.
   b) In het klimaatfonds worden voor het MJP 2024 geen middelen toegekend voor Stopcontact op Land – omdat niet duidelijk onderbouwd is en investeringen mogelijk door private partijen kunnen worden gedaan. Dit is in lijn met advies PBL. *Verzoek IenW om hier 65 miljoen voor toe te kennen, zodat volgend jaar gestart kan worden en tegelijkertijd kan worden onderzocht of het niet private investeringen verdringt.*

Gevraagd besluit:

- *Keuze te maken tussen optie 1, en 2 en 3 en deze variant verder uit te werken en door te rekenen ten behoeve van definitieve besluitvorming*
- *Instemmen met overige maatregelen als onderdeel van maatregelenpakket personenvervoer*

Intern gebruik

2. Transport / logistiek

	Maatregel	CO2-redutie	€ t/m 2030	Mln € / jaar 2024-2030
8	Verscherpen CO2-prestaties goederenvervoer	0,9	Budgetneutraal	
9	Invoeren CO_2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH			
	Verduurzaming binnenvaart	0,5		
10a	- Emissielabel (B)			
10b	- Opt-in ETS2			
	Klimaatfonds			-29
11	- Subsidie gericht op waterstof in wegvervoer en binnenvaart *(claim wegvervoer: 232, claim binnenvaart: 167)*		-200* (reservering)	
12	- laadinfra wegvervoer (onderdeel logistiek) *(claim 150)*	Randvoorwaarde	- 150*	
13	- laadinfra voor de bouw *(claim 334)*	Randvoorwaarde	-120	

** Extra stimulering onder voorbehoud van totale ambitie pakket.*

Toelichting

8. Verscherpen CO2-prestaties goederenvervoer - Afspraken maken met transportsector over meten en verbeteren CO2-prestatie in combinatie met ondersteuning vanuit terugsluis VWH met op termijn invoeren wettelijke norm per 01-01-2027 gericht op 30% minder CO2-uitstoot in 2030 t.o.v. 2018.
9. In de vrachtwagenheffing wordt een CO2-grondslag ingevoerd met korting van 75% voor emissievrije vrachtwagens.
10. a) Verplichting van minimaal emissielabel B in 2030 – onder voorbehoud van uitkomsten studie (conform toelichting fiche IBO-Klimaat)
    b) Beprijzing brandstofgebruik binnenvaart door opt-in het ETS2.
11. Er worden subsidies gereserveerd voor het MJP2025 voor toepassing van waterstof in transport (wegvervoer/binnenvaart) als alternatief op compensatie van de raffinageroute SDE++. N.B. middelen zijn onder voorbehoud van opt-in ETS2, verplichting emissielabel binnenvaart en CO2-prestatie goederenvervoer. De middelen uit het klimaatfonds zijn gereserveerd voor MJP 2025. IenW kan voorafgaand aan de besluitvorming beginnen aan het opstellen van een regeling, zodat niet hoeft worden gewacht op toekenning van de middelen in MJP 2025.
12. In het Klimaatfonds wordt in totaal 150 miljoen subsidie beschikbaar gesteld voor laadinfrastructuur wegvervoer (onderdeel logistiek).
13. In het Klimaatfonds wordt 120 miljoen beschikbaar gesteld voor laadinfrastructuur in de bouw.

Gevraagd besluit:

- *Instemmen met bovenstaande maatregelen als onderdeel van maatregelenpakket.*

ıtern gebruik

3. Internationale lucht- en scheepvaart

	Pakket verduurzaming transport/logistiek	CO2-redutie	€ t/m 2030	Mln € / jaar 2024-2030
14a	Verhoging vliegbelasting variant IBO	0,7 Mton Mondiaal	+1582	+226
14b	Verhoging vliegbelasting privéjets			
	Stimulering vliegtuigbrandstoffen door			
15a	- Stimulering afname duurzame biobrandstoffen (alternatieve dekking)		-412*/**	-57
15b	- Stimulering productie duurzame biobrandstoffen (Klimaatfonds) *(claim 600)*		-80*	-11
15c	- Stimulering laadinfra luchtvaart (Klimaatfonds) *(claim 20)*		-20*	-3
	Stimulering zeevaart	Mondiaal effect		
16	- Duurzame aandrijftechnieken *(claim 360)*		-125 (reservering)*	18
17	- Walstroom *(claim: 300)*		-40*	-6

** Extra stimulering onder voorbehoud van totale ambitie pakket.*

*** Deze maatregelen zijn ongedekt en moeten gedekt worden aan de uitgavenkant volgens de begrotingsregels.*

Toelichting

14. a) Vliegbelasting wordt verhoogd en gedifferentieerd naar afstand conform IBO-variant
    b) Vliegbelasting voor privéjets wordt verhoogd.
15. a) De afname van biobrandstoffen wordt gestimuleerd (alternatieve financiering).
    b) Uit het Klimaatfonds worden middelen beschikbaar gesteld voor de laadinfrastructuur en
    c) productie van duurzame vliegtuigbrandstoffen onder voorwaarde dat de vliegticketbelasting minimaal hetzelfde opbrengt. N.B. Dit is geen terugsluis van de vliegbelasting.
16. In het klimaatfonds wordt €125 miljoen gereserveerd voor duurzame aandrijftechnieken (zeevaart) onder voorbehoud van een positieve beoordeling op uitwerking onder het MJP 2025. In de tussentijd kan er worden gewerkt aan het opzetten van een subsidieregeling. *IenW geeft aan dat 210 mln hier moet worden overwogen, zodat helft van aantal schepen wordt bereikt.*
17. In het klimaatfonds wordt €40 miljoen beschikbaar gesteld voor walstroom om o.a. te voldoen aan Europese verplichting.

Gevraagd besluit:
Instemmen met bovenstaande maatregelen als onderdeel van maatregelenpakket.

tern gebruik

4. Biobrandstoffen

	Pakket inzet biobrandstoffen	CO2-redutie	€ t/m 2030	Mln € / jaar 2024-2030
18	Verhoging jaarverplichting met x PJ Variant 1 – 10 PJ Variant 2 – 20 PJ Variant 3 - 30 PJ Variant 4 - 40 PJ	0,7 1,5 2,2 3		

Toelichting

18. De jaarverplichting wordt opgehoogd met als doel een reductie van [0,7 – 3] Mton te realiseren. Variant 3 en 4 zijn nodig voor maatregelenpakket gericht op 58-60%

Gevraagd besluit:

- *Een keuze maken met hoeveel PJ de inzet van biobrandstoffen in 2030 wordt verhoogd als onderdeel van maatregelenpakket, waarbij variant 3 en 4 benodigd zijn voor invulling van een klimaatpakket gericht op 58 - 60%.*

5. Dekkingsopties

Bovenstaande maatregelen leiden zowel aan de uitgavenkant (door subsidies) als aan de inkomstenkant (door fiscale voordelen en grondslagerosie) tot een forse budgettaire derving. Conform de begrotingsregels is uitgangspunt dat dekking binnen respectievelijk de uitgavenkant (met verlaging van de uitgaven elders) en de lastenkant (met lastenverhogende maatregelen) moet worden gedekt. Als dekking voor dit maatregelenpakket worden daarnaast volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Dekking van de *uitgaven* en *fiscale regelingen* moeten plaatsvinden binnen het mobiliteitsdomein (**maatregel 4, 5, 6 en 15a**)
- Dekking van grondslagerosie *kan* binnen mobiliteitsdomein worden gedekt, maar is geen uitgangspunt. Er worden drie varianten uitgewerkt:
  - Variant A – Dekking 100% grondslagerosie binnen mobiliteitsdomein
  - Variant B – Dekking 50% grondslagerosie binnen mobiliteitsdomein
  - Variant C – Dekking 0% grondslagerosie binnen mobiliteitsdomein
- Daarbij worden verschillende varianten uitgewerkt met volgende dekkingsmaatregelen, die op volgorde van wenselijkheid worden ingezet:
  i. Ophoging vliegbelasting
  ii. Verlagen tarief reiskostenvergoeding
  iii. MRB voor zwaardere auto's progressiever maken (gericht op voertuigen boven [X] kg)
  iv. Dieselaccijns verhogen met X ct vanaf 2026
  v. Vrachtwagenheffing verhogen
  vi. Verlaagd tarief bestelauto's ondernemers in MRB verhogen

NB: voor de structurele grondslagerosie vanaf 2030 is aangenomen dat deze conform de afspraken in het Coalitieakkoord worden gedekt binnen Betalen naar Gebruik

Gevraagd besluit:

- *Instemmen met bovenstaande uitgangspunten ter dekking van mobiliteitsmaatregelen, waarbij varianten worden meegewogen in integraal beeld VJN.*
- *Instemmen met uitwerking van verschillende varianten o.b.v. de bovenstaande dekkingsopties*

ıtern gebruik

N.B. Zie hieronder een rekenvoorbeeld met verschillende dekkingsopties die een indicatie geven.

Rekenvoorbeeld dekkingsopties

Totale derving van mobiliteitspakket door grondslagerosie OPTIE 1 = 5,1 miljard
Totale korting en uitgaven (maatregel 3, 4, 5, 6 en 15a) = 1,4 miljard (932 +500)
Variant A – Dekking 0% grondslagerosie in mobiliteitsdomein = 6,5 miljard
Variant B – Dekking 50% grondslagerosie in mobiliteitsdomein = 3,9 miljard
Variant C – Dekking 100% grondslagerosie in mobiliteitsdomein = 1,4 miljard

Dekkingsopties	*Opbrengst cumulatief t/m 2030 mln*	*Opbrengst / jaar 2024- 2030 mln*
Verhogen vliegbelasting (€26,43 < 2500 km; €52,8 6000 km; €79,29 6000 km) *Onderdeel Variant A, B en C*	*+1582*	*+226*
MRB progressiever maken verhogen (effectief verdubbelen gewichtstoeslag vanaf 1300 kg) *Onderdeel variant A en B*	*+2450*	*+350*
Idem, maar verdere verhoging gewichtstoeslag (effectieve verhoging met 150% vanaf 1300kg) *Onderdeel variant C*	+1050	+150
Verlagen reiskostenvergoeding *Onderdeel variant C*	+PM	+ PM
Dieselaccijns met 5 cent verhogen vanaf 2026 *Onderdeel variant C*	+1250	+179
Verbreden vrachtwagenheffing naar alle wegen *of* verdubbelen tarief *Onderdeel variant C*	*+2250*	*+321*
Verlaagd tarief bestelauto ondernemers in mrb met 20% verhogen	*+700*	*+100*
Totaal	***+7700***	***+1100***

tern gebruik

B. Narratief mobiliteit [eerste concept – wordt nog aangevuld/gewijzigd]

Een klimaatneutrale mobiliteitssector vereist dat we mobiliteitsgedrag moeten aanpassen en bewustere keuzes maken hoe we ons duurzamer gaan verplaatsen over de weg, het water en via de lucht. Dat betekent dat we op een andere manier moeten omgaan met reizen, en ons reisgedrag aanpassen – en tegelijkertijd een overstap maken richting schone modaliteiten. Om die reden ligt de focus bij het behalen van doelen in 2030 op het sneller verduurzamen van de voertuigvloot in Nederland – en levert daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de klimaatambities van dit kabinet. Daarnaast zorgt verduurzaming van de mobiliteitsector ook voor een schonere lucht door minder fijnstof en minder stikstof uitstoot.

Het kabinet versneld de ingroei van elektrische personenauto's, en wil het aanbod van tweedehands auto's vergroten zodat meer mensen deze stap kunnen maken. Daarom zijn werkgevers vanaf 2025 verplicht een emissie-vrije zakelijke auto aan te schaffen – waardoor op termijn ook het aanbod van tweede hands EV-auto's wordt vergroot. De aanschaf van nieuwe en zware fossiele auto's (SUV's) wordt duurder – terwijl de aanschaf van met name tweedehands elektrische voertuigen juist wordt gestimuleerd. Op die manier worden lusten en lasten rechtvaardig verdeeld. Tegelijkertijd investeert het kabinet in extra laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, zodat de randvoorwaarden hiervoor op orde zijn. Omdat de komende jaren nog een groot deel van de huidige auto's op fossiele brandstoffen rijdt wordt de inzet van biobrandstoffen verhoogd als tijdelijk alternatief. EU-bronbeleid borgt de uitfasering van verbrandingsmotoren, zodat de biobrandstoffen daarna kunnen worden ingezet bij toepassingen waar de overstap op elektriciteit of waterstof moeilijker is.

In de overstap naar duurzame alternatieven is elektrificatie het uitgangspunt. Voor het zwaar transport en vervoer van goederen worden prestatieafspraken gemaakt met de transportsector over hun CO2-reductie en wordt tegelijkertijd middelen beschikbaar gesteld voor aanschaf van zware voertuigen (via terugsluis vrachtwagenheffing). Bij moeilijk te elektrificeren toepassingen kan de overstap worden gemaakt naar waterstof. Bij de stimulering van waterstoftoepassingen moet het risico op verdringing van elektrificatie worden geminimaliseerd, met het oog op de overkoepelende belasting op het energiesysteem. Daarom reserveert het kabinet middelen voor demonstratie van waterstofgebruik transporttoepassingen op lange afstand zoals zwaar wegtransport en binnenvaart.

Ondanks dat de zee- en luchtvaart internationale sectoren zijn en niet meetellen voor het nationale emissiedoel is het wel van belang dat ook verduurzaming in deze sectoren op gang wordt gebracht. Daarom investeert het kabinet in opschaling van duurzame brandstoffen en technieken voor de lucht- en scheepvaart. Tegelijkertijd gaan de kosten voor vliegtickets omhoog en worden deze gedifferentieerd naar afstand – zodat milieueffecten beter worden meegenomen in de prijzen van vliegtickets. Ook gaan privéjets vallen onder de vliegtuigbelasting.

ıtern gebruik

2070814 00095

Bijlage - Totaaloverzicht maatregelenpakket

		Maatregel	CO2-reductie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	€ t/m 2030
Personen-vervoer	1	Invoeren verbod nieuwe fossiele zakelijke auto 2025 (segmenten A t/m E) Aanscherping CO2-reductiedoel voor werkgebonden personenmobiliteit van 1 naar 1,5 Mton	1,7 Mton	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-5,1 miljard
	2	Bpm fossiele personenauto's verhogen		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
	3	Gewichtscorrectie in motorrijtuigenbelasting voor emissievrije personenauto's		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
	4a	Aanschafsubsidie voor emissievrije personenauto's		-114	-114	-114	-114	-114	-114	-114	- 800
	4b	Tijdelijke lagere zakelijke bijtelling voor lichte EV		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
	5	Zero-emissiezones - Er wordt een wettelijke mogelijkheid gecreëerd voor gemeenten voor uitbreiding van zero-emissiezones	0,4	1	1	1	1	1	1	1	7,5
	6	Aanscherpen normen voor duurzaam inkopen van voertuigen door mede-overheden	0,1			-9	-8	-7	-6	-4	- 34
	7a	Klimaatfonds laadinfrastructuur voor wegvervoer		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-265
	7b	Klimaatfonds stopcontact op land									0
Transport / logistiek	8	Verscherpen CO2-prestaties goederenvervoer	0,9								
	9	Invoeren CO_2-grondslag in VWH met korting van 75% voor emissievrije vrachtwagens									
	10a 10b	Verduurzaming binnenvaart - Emissielabel B in 2030 - Opt-in ETS2	0,5								
	11	Klimaatfonds Subsidie gericht op waterstof in transport (wegvervoer, binnenvaart)		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-200 (reservering)

	12	Klimaatfonds laadinfrastructuur voor wegvervoer (onderdeel logistiek)		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-150
	13	Klimaatfonds laadinfrastructuur voor bouw		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-120
Internationale lucht- en scheepvaart	14	Verhoging vliegbelasting (IBO-variant)	Mondiaal	+220	+222	+224	+226	+228	+230	+232	+1582
	15a	Stimulering vliegtuigbrandstoffen - Afname - Productie - Transport	Mondiaal 0,7	0	0	0	-16	-48	-98	-116	-412
	15b			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-80
	15c			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-20
	16	Klimaatfonds zeevaart aandrijftechnologiën	Mondiaal	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-125 (reservering)
	17	Walstroom	Mondiaal	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-40
Biobrandstoffen	18	Verhoging jaarverplichting met [X] PJ voor wegverkeer	0,7 - 3	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
TOTAAL		**INCL 30% OVERLAPCORRECTIE**	**Ca. 4,5**								
Dekkingsopties **Variant A** **Variant B** **Variant C**		Ophoging vliegbelasting (IBO-variant en privéjets))		+220	+222	+224	+226	+228	+230	+232	+1582
		Onbelaste reiskostenvergoeding verlagen met X ct		PM							
		MRB (effectief verdubbelen gewichtstoeslag vanaf 1300 kg)		+0	+350	+350	+350	+350	+350	+350	+2100
		MRB (150% gewichtstoeslag vanaf 1300 kg)		0	+150	+150	+150	+150	+150	+150	+1050
		Dieselaccijns verhogen met X ct vanaf 2026		0	0	250	250	250	250	250	1250
		Vrachtwagenheffing verhogen		0	0	0	0	750	750	750	2250
		Verlaagd tarief bestelauto's ondernemers in MRB verhogen									PM

BWO Mobiliteit 13 april 2023
Agenda

Agendapunt 1. Maatregelenpakket mobiliteit

In de beslisnotitie (bijlage 1) is een voorstel opgenomen voor invulling van een maatregelenpakket voor de mobiliteitssector. Per thema zijn beslispunten opgenomen – deze worden hieronder weergeven.

A. Personenvervoer

Gevraagd besluit:
- *Keuze te maken tussen optie 1, en 2 en 3 en deze variant verder uit te werken en door te rekenen ten behoeve van definitieve besluitvorming*
- *Instemmen met overige maatregelen als onderdeel van maatregelenpakket personenvervoer*

B. Transport/logistiek

Gevraagd besluit:
- *Instemmen met de in de notitie voorgestelde maatregelen als onderdeel van maatregelenpakket.*

C. Internationale lucht- en scheepvaart

Gevraagd besluit:
- *Instemmen met de in de notitie voorgestelde maatregelen als onderdeel van maatregelenpakket.*

D. Biobrandstoffen

Gevraagd besluit:
- *Een keuze maken met hoeveel PJ de inzet van biobrandstoffen in 2030 wordt verhoogd als onderdeel van maatregelenpakket, waarbij variant 3 en 4 benodigd zijn voor invulling van een klimaatpakket gericht op 58 - 60%.*

E. Dekkingsopties

Gevraagd besluit:
- *Instemmen met bovenstaande uitgangspunten ter dekking van mobiliteitsmaatregelen, waarbij varianten worden meegewogen in integraal beeld VJN.*
- *Instemmen met uitwerking van verschillende varianten o.b.v. de bovenstaande dekkingsopties*

Agendapunt 2 . Narratief

Er is een concept narratief opgenomen dat de belangrijkste inzet voor de mobiliteitssector schetst en die benut kan worden voor toepassing in de Kamerbrief.

Gevraagd besluit:
Aandachtspunten meegeven voor verdere uitwerking van narratief ten behoeve van Kamerbrief.

ıtern gebruik

Ministerie van Financiën

VB DO 13/4 0845 uur
DO 13/4 09⁰⁰ uur

VERTROUWELIJK
HEDEN
TER ADVISERING TBV BWO DO. 13/4
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Inspectie der Rijksfinanciën

Persoonsgegevens

nota

Adviesnotitie BWO circulaire economie 13 april

Datum
12 april 2023

Notanummer
2023-0000095251

Bijlagen
1. Maatregelenpakket EZK

Aanleiding

Op donderdag 13 april heeft u (stasFB) een BWO over circulaire economie met MKE en SIenW. Het BWO is onderdeel van de reeks BWO's die zijn ingepland over de klimaatbesluitvorming. U (stasFB) sluit aan vanuit uw beleidsmatige rol met betrekking tot de fiscaliteit en als vervanger van de minister.
In de bijlage treft u de inzet op het maatregelenpakket circulair vanuit EZK.

13/04/23

Algemeen advies

- IenW wil substantiële stappen zetten op het normeren en beprijzen van afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) en binnen de circulaire economie. Om dit te ondersteunen is het voorstel van EZK/FIN om 300 mln. beschikbaar te stellen uit het Klimaatfonds voor ketenvorming en innovatieve recyclingtechnieken. Daarnaast krijgt IenW nog 80 mln. voor continuering van de regeling Demonstratie Energie Innovatie (DEI+) voor circulaire economie (CE) en 20 mln. voor het bevorderen van 'duurzaam en circulair doen' door het faciliteren van kennis, vaardigheden en gedrag. Dit voorstel (totaal 400 mln. uit het Klimaatfonds) is nieuw t.o.v. het vorige BWO en is onderdeel van de 1 mld. extra (voor verschillende klimaatfondsplannen) die u eerder heeft toegezegd aan MKE als onderhandelingsruimte (mits klimaatdoelstelling gehaald wordt). U kunt instemmen met deze voorstellen.
- Mocht IenW nog om meer middelen vragen, adviseren wij u om hier **niet** mee in te stemmen. MKE en u komen IenW al grotendeels tegemoet aan de wensen, en kennen 400 mln. uit het Klimaatfonds toe.
- IenW kan eventueel om aanvullende middelen verzoeken voor subsidies voor verdere verduurzaming. Mocht dat zo zijn, dan kunt u aangeven dat er op dit moment geen ruimte voor is in het Klimaatfonds en dat dit binnen de eigen begroting moet worden ingepast. IenW kan altijd een nieuwe aanvraag indienen bij de volgende ronde van het Klimaatfonds (Voorjaarsnota 2024). Om realistische aanspraak te maken op deze middelen is het van belang dat de voorstellen goed zijn uitgewerkt en concreet onderbouwd.

Voorstel EZK/FIN

Maatregel	Middelen
Continuering DEI+ CE	80 mln.
Recycling hub	300 mln. (incl. 150 mln. reservering)
Bevorderen duurzaam en circulair doen	20 mln.
Totaal Klimaatfonds	**400 mln.**

Advies per agendapunt

1. **Afvalverbrandingsinstallaties (AVI's)**

- U kunt akkoord gaan met het voorstel van EZK om de procesemissiefactor in de CO2-heffing industrie voor niet-ETS installaties (met name AVI's) aan te scherpen en om negatieve emissies van Carbon Capture Storage (CCS) mee te tellen. U kunt hierbij wel aangeven de CO2-reductie niet te herkennen en hier een toets op te willen van PBL. Daarnaast kunt u benadrukken dat eerst het onderzoek moet worden afgewacht, voordat afspraken worden gemaakt of en hoe het verminderen van de verbrandingscapaciteit beter kan worden meegenomen in de prijsprikkels.
- Indien maatwerkafspraken worden gemaakt met een bedrijf, dan dienen de dispensatierechten onder de co2-heffing van dat bedrijf te worden ingenomen. Dit moet wettelijk worden vastgelegd. Alleen de verhandelbaarheid beperken (voorstel EZK) is niet voldoende om de CO2-reductie te borgen.

2. **Circulaire plastic ketens**

- U kunt akkoord gaan met het voorstel van EZK: er wordt 300 miljoen uitgetrokken vanuit het Klimaatfonds (150 mln. MJP 2024 en 150 mln. MJP reservering 2025) voor stimulering van ketenbrede samenwerking, innovatieve recyclingtechnieken, het versneld opschalen van scheidings- en productiecapaciteit voor recyclaat en biogebaseerd plastic, en van de vraag naar niet-fossiele plastics. Daarnaast wordt ingezet op normering van plastic, 25-30% van Nederlands geproduceerd plastic voor Nederlandse markt is plastic recyclaat of biogebaseerd plastic in 2030, oplopend vanaf 2027;
- Naar verwachting leveren deze maatregelen een reductie op van 1,2 Mton in 2030 mondiaal, waarvan 0,7 Mton in Nederland.

3. **Circulaire bouweconomie**

Normeren bouw- en sloopafval:

- U kunt akkoord gaan met het voorstel van EZK: er wordt ingezet op normering van bouw- en sloopafval (IBO-maatregel); er worden geen aanvullende middelen opgevraagd vanuit het Klimaatfonds;
- Naar verwachting levert deze normering een reductie op van 0,5 Mton in 2030.
- Er wordt mogelijk discussie verwacht vanuit IenW voor een aanvullend bedrag van 25/50 mln. jaarlijks voor tijdelijke stimulering GWW. We adviseren hier **niet** mee in te stemmen.

Biobased bouwen (staat ook voor bwo gebouwde omgeving op de agenda gepland op 14 april)

- U kunt instemmen met het voorstel van EZK om op dit moment geen middelen toe te kennen.
- U kunt aangeven dat er binnen het met EZK afgestemde mandaat op dit moment geen ruimte is om hiervoor middelen uit het perceel vroege fase opschaling toe te kennen. Dit voorstel kan worden betrokken bij de volgende besluitvormingsronde in 2024, waarbij het noodzakelijk is dat de normering nader wordt uitgewerkt en de potentiële co2 reductie door PBL wordt gevalideerd. U kunt steun verwachten van EZK op de noodzaak van verdere uitwerking, al zal EZK wellicht wel al eerder dan 2024 willen bewegen.

- Er loopt nog discussie met BZK gesteund door LNV over het toekennen van middelen voor dit voorstel, BZK stelt een bedrag van minimaal 75 mln. voor.
- De verwachte co2-reductie effecten tellen niet mee voor de sector gebouwde omgeving. Wel voor o.a. de landbouw, daarom lijkt financiering vanuit het Transitiefonds van LNV ook passend.

4. Flankerend beleid

- U kunt akkoord gaan met het voorstel van EZK: er wordt 100 mln. gebruikt vanuit het Klimaatfonds, waarvan 80 mln. naar continuering van de innovatieregeling DEI+CE voor stimulering van pilot- en demonstratieprojecten en 20 mln. naar 'het bevorderen van duurzaam en circulair doen' door het faciliteren/vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag.
- Er wordt mogelijk discussie verwacht vanuit IenW om een aanvullend bedrag te verzoeken voor DEI+CE, het voorstel vanuit IenW was 105 mln. De maatregel 'bevorderen van duurzaam en circulair doen' was echter ongedekt, waardoor is besloten 100 mln. over deze twee voorstellen te verdelen. Mocht IenW nog om meer middelen vragen, adviseren wij u om hier **niet** mee in te stemmen.

Toelichting

Afvalverbrandingsinstallaties

- Conform het IBO-pakket stelt EZK voor om procesemissiefactor in de CO2-heffing voor niet-ETS installaties (=met name afvalverbrandingsinstallaties) aan te scherpen. We vinden dit ambtelijk een verstandige maatregel, die ook op steun kan rekenen van EZK/BenI. Wel kunnen we de emissiereductie niet plaatsen; in het IBO wordt gerekend met een reductie van 0,3 Mton, terwijl nu een emissiereductie van 1 Mton wordt ingeboekt.
- Aanvullend is in het IBO afgesproken om te onderzoeken in hoeverre het verminderen van het verbranden van afval beter kan worden beloond onder de CO2-heffing industrie. We zijn reeds voornemens om dit punt mee te nemen in de aanstaande evaluatie van de afvalstoffenbelasting. Het is belangrijk dat hier niet op vooruit wordt gelopen.
- Het belangrijkste deel van de emissiereductie wordt in het voorstel van EZK gerealiseerd door het meetellen van negatieve emissies. EZK boekt hier twee Mton voor in, maar dat vinden we aan de hoge kant. Het IBO ging uit van 1 Mton.
    - Een deel van de afvalstromen bestaat uit biomassa, waarvan de emissies bij verbranding niet meetellen in de emissieraming (omdat deze emissies pas kort geleden door de biomassa uit de lucht zijn gehaald en nu weer vrijkomen).
    - Bij toepassing van CCS wordt de vrijgekomen CO2-emissie bij verbranding opgeslagen onder de grond. In de emissieraming kan dit worden geteld als een negatieve emissie: de CO2 die eerder door de biomassa uit de lucht was gehaald wordt nu immers onder de grond opgeslagen.
    - Kanttekening bij het potentieel van negatieve emissies bij AVI's is dat het beleid er ook op is gericht om de verbrandingscapaciteit te verminderen (meer recyclen). Hoe minder verbrandingscapaciteit, hoe minder afval wordt verbrand en hoe minder CO2-emissies die kunnen worden opgeslagen middels CCS en hoe lager de negatieve emissies.

    - EZK boekt 2 Mton reductie in, maar dat vinden we daarom aan de hoge kant. Het IBO ging uit van 1 Mton negatieve emissie. Het is belangrijk dat PBL hier een toets op doet.
- EZK stelt tot slot voor om te bezien of voor een aantal AVI's een maatwerkafspraak mogelijk is. Het is belangrijk dat in dat geval de dispensatierechten van het bedrijf onder de CO2-heffing industrie (waar ook de AVI's onder vallen) worden ingenomen. Dit moet wettelijk worden vastgelegd. De dispensatierechten moeten echt worden ingenomen. Het alleen beperken van de verhandelbaarheid is niet voldoende. Anders is er geen voldoende borging dat de maatwerkafspraak daadwerkelijk de afgesproken reductie realiseert en is er risico dat andere bedrijven onder de CO2-heffing meer zouden kunnen uitstoten (indien de dispensatierechten niet worden ingenomen en kunnen worden verhandeld met een ander bedrijf).

Circulaire plastic ketens
- Het voorstel bestaat uit stimuleren van een hub door stimulering van ketenbrede samenwerking, innovatieve recyclingtechnieken, het versneld opschalen van scheidings- en productiecapaciteit voor recyclaat en biogebaseerd plastic, en van de vraag naar niet-fossiele plastics. Onder MJP2024 kan dit dienen voor ketenvorming en innovatieve recyclingtechnieken. Voor opschaling van recyclingcapaciteit en vraagstimulering is nadere uitwerking nodig en wordt het budget dus gereserveerd.
- Daarnaast wordt er ingezet op een normering van 25-30% (minimaal aandeel plasticrecyclaat).

Circulaire bouweconomie
- Er is een voorstel ingediend dat ziet op het stimuleren van biobased bouwen door het opzetten en opschalen van een nieuwe keten binnen Nederland voor de productie van biogrondstoffen door boeren en toepassing daarvan in biobased materialen door bouwers. Het opschalen van de productie van biogrondstoffen door boeren ziet op het toekomstig verdienmodel van Nederlandse boeren. Daarom ligt het voor de hand om dat gedeelte van het voorstel te financieren met het Transitiefonds Landelijk Gebied. Indien het Transitiefonds middelen toekent maar bepaalde randvoorwaardelijke aspecten ongefinancierd blijven dan komen deze in aanmerking voor het MJP 2025.
- Ook is een voorstel ingediend voor een investeringssubsidie voor demonstratiefaciliteiten voor de productie van biobased kunststofmaterialen. Dit voorstel past niet onder de primaire scope van het perceel (vroege fase opschaling). Advies om bij het volgende MJP integraal te wegen of hier middelen voor moeten worden vrijgemaakt.

Flankerend beleid
- In het Klimaatfonds is een voorstel ingediend voor het voortzetten van de DEI+CE. Dit is een sub-regeling van de reguliere DEI+, specifiek voor circulaire maatregelen met emissiereductie. De regeling stimuleert pilot- en demonstratieprojecten rond circulaire economie, voor projecten met een omvang van tussen de 50.000 euro en 3 miljoen euro.
- Vrijstelling non-energetisch gebruik van (fossiele) brandstoffen wordt besproken in het BWO industrie.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Voorstel maatregelen Klimaat - Circulaire Economie
T.b.v. BWO CE, AVI's en plastics 13 april 2023

Afvalverbrandingsinstallaties	**Mton 2030/budget**
• Verlaging procesemissiefactor voor AVI's in de CO2-heffing oplopend tot 2030.	1,0 Mton
• Door toepassing van CCS zal in 2030 maximaal 2 Mton aan negatieve emissies worden behaald.	2,0 Mton
• Prikkels in het beprijzingsinstrumentarium inbouwen om te zorgen dat recycling een aantrekkelijk handelingsperspectief voor AVI's wordt, n.a.v. de lopende evaluatie van de afvalstoffenbelasting.	
• Bezien van het verduurzamingsperspectief voor AVI's o.b.v. benodigde toekomstige verbrandingscapaciteit.	
• Ondersteuning van de verdere verduurzaming via bestaande subsidieregelingen. Ook zal worden gekeken voor welke AVI's een maatwerkafspraak van toepassing kan zijn.	Aanspraak op subsidies/maatwerk.
• Voorwaarde voor ondersteuning is dat vrijvallende dispensatierechten niet kunnen worden verhandeld buiten het bedrijf dan wel dienen te worden ingeleverd.	
Circulaire plastics ketens	
• Normering dat bij alle plastics die in Nederland voor de Nederlandse markt worden geproduceerd gemiddeld 25%-30% plastic recyclaat of biogebaseerd plastic wordt ingezet in 2030, oplopend vanaf 2027. Dit kan per 2030 mondiaal bij productie en afvalverbranding een reductie van 1,2 Mton opleveren. Het kabinet zet er op in 0,7 Mton hiervan in Nederland te realiseren.	1,2 Mton mondiaal w.v. 0,7 Mton in Nederland
• Ondersteuning van de omschakeling door stimulering van ketenbrede samenwerking, innovatieve recyclingtechnieken, het versneld opschalen van scheidings- en productiecapaciteit voor recyclaat en biogebaseerd plastic, en van de vraag naar niet-fossiele plastics. Onder MJP2024 kan dit dienen voor ketenvorming en innovatieve recyclingtechnieken. Voor opschaling van recyclingcapaciteit en vraagstimulering is nadere uitwerking nodig en wordt het budget dus gereserveerd.	€150 mln MJP 2024 €150 mln reservering MJP 2025.
Circulaire bouweconomie	
• Normering van bouw- en sloopafval (IBO maatregel 2.6)	0,5 Mton (mondiaal)
• Het kabinet ziet mogelijkheden om met biobased bouwen een extra reductie van zeker 0,3 Mton te bereiken. Door normering van bouwmaterialen en stimulering van ketenontwikkeling kan dit groeien als bedrijfsmodel voor boeren en bouwers, waarbij ook CO2 wordt vastgelegd in de gewassen. Dit zal voor Prinsjesdag worden uitgewerkt.	0,3 Mton
Flankerend beleid	
• Continuering van de innovatieregeling DEI+CE.	€ 80 mln
• Bevorderen van duurzaam en circulair doen door het faciliteren en het vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag.	€ 20 mln

ıtern gebruik

Voorstel maatregelen Klimaat - Circulaire Economie
T.b.v. BWO CE, AVI's en plastics 13 april 2023

Afvalverbrandingsinstallaties	**Mton 2030/budget**
• Verlaging procesemissiefactor voor AVI's in de CO2-heffing oplopend tot 2030.	1,0 Mton
• Door toepassing van CCS zal in 2030 maximaal 2 Mton aan negatieve emissies worden behaald.	2,0 Mton
• Prikkels in het beprijzingsinstrumentarium inbouwen om te zorgen dat recycling een aantrekkelijk handelingsperspectief voor AVI's wordt, n.a.v. de lopende evaluatie van de afvalstoffenbelasting.	
• Bezien van het verduurzamingsperspectief voor AVI's o.b.v. benodigde toekomstige verbrandingscapaciteit.	Aanspraak op subsidies/maatwerk.
• Ondersteuning van de verdere verduurzaming via bestaande subsidieregelingen. Ook zal worden gekeken voor welke AVI's een maatwerkafspraak van toepassing kan zijn.	
• Voorwaarde voor ondersteuning is dat vrijvallende dispensatierechten niet kunnen worden verhandeld buiten het bedrijf dan wel dienen te worden ingeleverd.	
Circulaire plastics ketens	
• Normering dat bij alle plastics die in Nederland voor de Nederlandse markt worden geproduceerd gemiddeld 25%-30% plastic recyclaat of biogebaseerd plastic wordt ingezet in 2030, oplopend vanaf 2027. Dit kan per 2030 mondiaal bij productie en afvalverbranding een reductie van 1,2 Mton opleveren. Het kabinet zet er op in 0,7 Mton hiervan in Nederland te realiseren.	1,2 Mton mondiaal w.v. 0,7 Mton in Nederland
• Ondersteuning van de omschakeling door stimulering van ketenbrede samenwerking, innovatieve recyclingtechnieken, het versneld opschalen van scheidings- en productiecapaciteit voor recyclaat en biogebaseerd plastic, en van de vraag naar niet-fossiele plastics. Onder MJP2024 kan dit dienen voor ketenvorming en innovatieve recyclingtechnieken. Voor opschaling van recyclingcapaciteit en vraagstimulering is nadere uitwerking nodig en wordt het budget dus gereserveerd.	€150 mln MJP 2024 €150 mln reservering MJP 2025.
Circulaire bouweconomie	
• Normering van bouw- en sloopafval (IBO maatregel 2.6)	0,5 Mton (mondiaal)
• Het kabinet ziet mogelijkheden om met biobased bouwen een extra reductie van zeker 0,3 Mton te bereiken. Door normering van bouwmaterialen en stimulering van ketenontwikkeling kan dit groeien als bedrijfsmodel voor boeren en bouwers, waarbij ook CO2 wordt vastgelegd in de gewassen. Dit zal voor Prinsjesdag worden uitgewerkt.	0,3 Mton
Flankerend beleid	
• Continuering van de innovatieregeling DEI+CE.	€ 80 mln
• Bevorderen van duurzaam en circulair doen door het faciliteren en het vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag.	€ 20 mln

Ministerie van Financiën

VB VR 14/4 - 14[15] uur
14/4 - 14[30] uur

HEDEN
TER ADVISERING T.B.V. BWO GEBOUWDE OMGEVING VERPLAATST VAN 11/04 NAAR 14/04
AANVULLENDE ADVISERING

Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister (ter info)

Inspectie der Rijksfinanciën

Persoonsgegevens

nota

BWO Klimaat Gebouwde omgeving 14/04 – aanvullende advisering

Datum
13 april 2023

Notanummer
2023-0000096662

Bijlagen
(1)

Aanleiding

Het BWO Klimaat voor perceel Gebouwde omgeving met MVRO en MKenE stond oorspronkelijk gepland op dinsdag 11 april 2023. U hebt de advisering toen via de mail op vrijdag 7 april ontvangen. Inmiddels is het BWO verplaatst naar vrijdag 14 april 14:30-15:15. De door EZK opgestelde agenda is ongewijzigd. Hieronder is aanvullende advisering (geel gemarkeerd) toegevoegd in het eerdere advies. De bijlage met EB-varianten is in zijn totaliteit gewijzigd t.o.v. de vorige versie.

De aanvullende advisering ziet vooral op de volgende onderdelen:
- De dekking van extra gevraagde middelen o.a. voor pakket Klimaatrechtvaardigheid
- Energiebelasting
- Normering koop- en huurwoningen

14.04.23
Besproke
Staat
vrijgd.

Algemeen advies

- We adviseren u in ieder geval niet akkoord te gaan met het verzoek van BZK voor 2,1 mld. euro extra middelen. Dit geldt ook voor de 0,6 mld. hiervan die uit de SDE-reserve komt en de 0,5 mld. die wordt ingezet vanuit de CA-middelen op de aanvullende post.
- BZK zal waarschijnlijk voorstellen om 150 mln. uit de 0,5 mld. aan CA-middelen in te zetten ter dekking voor het pakket Klimaatrechtvaardigheid van 1 mld. en de resterende 350 mln. voor maatregelen Utiliteitsbouw. EZK zal dit naar verwachting steunen en wenst het resterende bedrag voor het pakket Klimaatrechtvaardigheid te dekken uit 1) SDE-reserve en/of 2) Klimaatfonds.
- Wij adviseren u niet akkoord te gaan met een voorstel waarbij er maar een gedeelte van de 0,5 mld. CA-middelen in wordt gezet ter financiering van het pakket Klimaatrechtvaardigheid en de aanvullende financiering uit de SDE-reserve of het Klimaatfonds komt. De omvang van dit pakket (1 mld.) terugbrengen tot een bedrag dat volledig gedekt wordt uit de 0,5 mld. CA-middelen is voor FIN wel een optie. Als redenen kunt u inbrengen dat:
  - Er geen dekking is voor een ruimer pakket Klimaatrechtvaardigheid. Dekking uit de SDE is voor FIN niet akkoord. Dit heeft u (MFIN en SFB) al meerdere keren aangegeven. Desondanks heeft EZK gisteren een nieuwe begrotingsvoorstel ingediend waarbij weer voor 12 miljard van de 14,5 mld. SDE reserve voor EZK geclaimd wordt zonder heldere uitleg waarvoor precies. Ons advies blijft dat de SDE meevaller ten

€ 1 Mlrd
+
€ 0.6 Mlrd.
€ 0.5

SDE.

€ 1 Mlrd + 0.6 mln + 0.5 mln.

goede moet komen aan generale problematiek. Extra inzet van middelen uit het Klimaatfonds is ook onwenselijk, vanuit de gedachte van meerjarige inzetbaarheid van deze middelen.

- Het huidige beleid binnen de gebouwde omgeving schenkt al in belangrijke mate aandacht aan klimaatrechtvaardigheid. Bv. het warmtefonds heeft een 0% rente uitzondering tot inkomen van 48.625 euro, er is intensief beleid gericht op energiearmoede en woningcorporaties mogen investeringen in energiebesparende maatregelen niet doorberekenen via huurverhoging.
- De voorgestelde maatregelen in het pakket Klimaatrechtvaardigheid à 1 mld. achten wij niet allen noodzakelijk en het meest doelmatig, omdat de maatregel óf teveel overlapt met staand instrumentarium (collectieve aanpak kwetsbare huishoudens) óf potentiële niet-gedekte structurele budgettaire effecten heeft (zon op dak huur). De inkomensgrens van de 0% rente uitzondering in het Warmtefonds ophogen naar max. 55.000 euro (BZK wil 60.000) achten wij evt. wel een optie, mits deze grens niet verder wordt opgehoogd om ruimte te houden voor verstrekkers van consumptief krediet. BZK geeft aan dat de markt woningeigenaren met een jaarinkomen tot 55.000 euro niet als potentiële klanten ziet.

- Energiebelasting: U kunt uitspreken dat variant 2 (belastingvermindering verhogen) in combinatie met een tariefverhoging van aardgas conform IBO de voorkeur heeft. Met de verhoging van de aardgastarieven wordt een stevige verduurzamingsprikkel geboden. Met de verhoging van de belastingvermindering wordt op een eenvoudige manier compensatie aan huishoudens geboden, waarbij de verduurzamingsprikkel zoveel mogelijk behouden blijft.

Totaalpakket uitgaven GO voorstel BZK

Gebouwde omgeving (GO)	**(mld.)**
Totaal	**10,2**
Uit perceel GO in Klimaatfonds in MJP'24	4,1
Uit perceel GO in Klimaatfonds in MJP'25	2,5
Restant perceel GO	0
Uit andere percelen in Klimaatfonds MJP'24	0,5
Uit andere percelen in Klimaatfonds MJP'25	1
Gewenste extra middelen bovenop perceel en extra mandaat van 1 mld.	
1. Pakket Klimaatrechtvaardigheid	1
2. Ophoging ISDE vanuit SDE-reserve	0,6
3. Inzet CA-middelen Energieprestatie gebouwen met industriefunctie voor U-bouw maatregelen	0,5

- BZK krijgt in deze ronde als enige sector alle middelen uit het perceel gebouwde omgeving in het Klimaatfonds toebedeeld. Daarbovenop ontvangt zij nog 1,5 mld. uit andere percelen. Dat telt op tot ruim 8 mld., wat een omvangrijk bedrag is. Daarbovenop wenst BZK nog eens ruim 2 mld. aan extra middelen, waarvan 1 mld. voor een pakket t.b.v. klimaatrechtvaardigheid, 0,6 mld. voor ophoging van de ISDE en 0,5 mld. aan inzet van CA-middelen.
- In het voorstel van EZK wordt de normering uit het IBO grotendeels overgenomen en op enkele onderdelen versoepeld (1,5 Mton, excl. groen gas en energiebesparingsplicht). Met deze voorgestelde versoepelingen kunnen wij (m.u.v. de energiebesparingsplicht) akkoord gaan, maar het invoeren van

deze normering moet dan ook zonder toekenning van de gevraagde extra middelen.

- BZK zal naar verwachting verzoeken om de normering voor huurwoningen verder af te zwakken dan in het voorstel van EZK. Voor huurwoningen wil BZK geen ambitie uitspreken op het jaartal (2035) waarin alle huurwoningen geïsoleerd moeten zijn tot de standaard, omdat BZK aangeeft dat deze opgave onhaalbaar is. Wij adviseren hier niet in mee te gaan, en in ieder geval te verzoeken om ambitie uit te spreken op een jaartal. Een maximale versnelling bij huurwoningen is belangrijk, omdat de meest kwetsbare huishoudens vaak in een huurwoning wonen.
- BZK en EZK wensen de energiebesparingsplicht te verkorten van 10 naar 7 jaar. Wij adviseren hier niet in mee te gaan, en vanuit oogpunt van effectiviteit vast te houden aan 10 jaar zoals het IBO adviseert.
- SMB heeft de wens om te investeren in de verduurzaming van de gebouwde omgeving in Groningen. U (Minister) heeft in een eerder BWO hierover met o.a. MVRO aangegeven dat dit kan door te herprioriteren binnen bestaande verduurzamingsplannen. U kunt vragen in hoeverre hier nu rekening mee wordt gehouden.

Geannoteerde agenda

A. Maatregelen in de sector gebouwde omgeving

Bespreekpunt EZK: Akkoord gaan met de maatregelen in tabel 1 in de bijlage. Hier lijkt ambtelijke overeenstemming over te zijn.

Advies:

- Akkoord met de in de agenda voorgestelde normeringsopties, ook de minder strenge varianten dan in het IBO.
- Niet instemmen met de aanvullende wens van BZK om geen ambitie uit te spreken op een jaartal waarin alle huurwoningen geïsoleerd moeten zijn tot de standaard.
- Niet instemmen met inzet van 500 mln. uit het Coalitieakkoord. BZK stelt dat de normering voor de U-bouw enkel mogelijk is als 500 mln. in het CA t.b.v. energieprestatie gebouwen met een industriefunctie breder wordt gezet voor U-bouw. Eerder is inderdaad afgesproken om de CA-middelen voor energieprestatie gebouwen met industriefunctie (500 mln.) breder in te zetten. Echter, wat FIN betreft, dienen deze middelen in eerste instantie als dekking voor een potentieel pakket Klimaatrechtvaardigheid. Naar verwachting vindt EZK dat dit i.i.g. deels als dekking kan worden ingezet.
- U kunt opmerken dat het inboeken van 1 Mton voor Groen gas alleen akkoord is als PBL dit steunt. Voor maatregel Groen gas wordt nu 1 Mton ingeboekt, terwijl PBL eerder aangaf door de beperkte beschikbaarheid van groen gas geen enkele Mton toe te rekenen aan deze maatregel.

Advies per maatregel in de tabel:

- **Introductie norm koopwoning bij transactiemoment:** Akkoord, voorgesteld wordt om de norm 4 jaar later dan IBO in te voeren om koop en huur gelijk te trekken. Er wordt discussie verwacht.
- **Aanscherping normering huurwoningen:** Akkoord, voorgesteld wordt om 1 jaar later dan IBO EFG-labels uit te faseren. Label D wordt niet meegenomen in de uitfasering. Ook wordt voorgesteld om alle huurwoningen naar de standaard te isoleren per 2035. Een maximale versnelling bij huurwoningen is belangrijk, omdat de meest kwetsbare huishoudens vaak in een huurwoning wonen. Er wordt discussie verwacht.

- **Uitfasering slechtste energielabels Utiliteitsbouw:** Akkoord op de normering maar niet akkoord met dekking van de extra U-bouw maatregelen uit CA-middelen (programmatische aanpak, handhaving slechte labels, revolverend fonds). Voor de maatregelen kan ruimte gezocht worden binnen de 2,7 mld. die nu uit het fonds voor maatschappelijk vastgoed beschikbaar wordt gesteld. Discussie wordt verwacht vanuit OCW/VWS die de opgave en de middelen niet in verhouding vinden staan. De norm is conform IBO en 3 jaar sneller dan EPBD.
- **Energieprestatie-eisen voor de industriefunctie:** Akkoord, conform IBO.
- **Introductie ZEB-norm alle woningen 2050:** Akkoord, conform IBO.
- **Verbeteren informatievoorziening financieringsopties verduurzaming:** Akkoord, conform IBO.
- **Toepassing Groen gas:** Akkoord, mits PBL dit steunt.
- **Klimaatfondsmiddelen:** Niet akkoord, zie algemeen advies.

B. Energiebelasting

Bespreekpunt EZK: welke variant voor de energiebelasting heeft de voorkeur?

Advies:

- U kunt uitspreken dat variant 2 (belastingvermindering verhogen) in combinatie met een tariefverhoging van aardgas conform IBO de voorkeur heeft. Met deze variant wordt enerzijds een stevige verduurzamingsprikkel geboden en anderzijds een compensatie aan huishoudens geboden.
- Een verhoging van de belastingvermindering komt direct bij een veel grotere groep huishoudens terecht dan verlaging van het tarief in de eerste schijf gas. Bij verlaging van het tarief in de eerste schijf is onzeker of het voordeel terechtkomt bij 670.000 verbruikers achter een blokaansluiting. Bij de belastingvermindering is die groep 10.000-20.000. Daarnaast is verhoging van de belastingvermindering gemakkelijk in de uitvoering voor de Belastingdienst, energieleveranciers en verbruikers, en jaarlijks makkelijk aan te passen. De verlaging van het tarief in de eerste schijf gas is blijvend complex voor de Belastingdienst, energieleveranciers en verbruikers.
- Daar staat tegenover dat variant 1 (de verlaging van het tarief 1e schijf gas) meer terechtkomt bij huishoudens die gas gebruiken. Mocht hiervoor gekozen, dan eens met BZK dat het de voorkeur heeft om de schijflengte van de kleine eerste schijf gas te beperken tot 800 m3, zodat zowel een verduurzamingseffect blijft bestaan als de energierekening voor een zeker basisverbruik beperkt wordt beperkt.
- NB 1. Het is vooral belangrijk dat een richting wordt gekozen (aan welke knop draaien), zodat daarna gericht 1 variant verder kan worden uitgewerkt met bijv. ook meerdere budgettaire maatvoeringopties.
- NB 2. het gesprek gaat vandaag alleen over aanpassing in de nieuwe eerste twee verbruiksschijven gas en de belastingvermindering. De aanpassing in de hogere verbruiksschijven (ook onderdeel van de bijlage) komt terug in het BWO industrie.

Toelichting:

- In het IBO is voorgesteld om de tarieven op aardgas fors te verhogen en de tarieven op elektriciteit te verlagen. Dit biedt een belangrijke verduurzamingsprikkel, maar leidt ook tot een lastenstijging voor huishoudens en bedrijven.

- In de bijlage is daarom een bespreeknotitie over de energiebelasting opgenomen met een aantal punten waarover een knoop moet worden doorgehakt:
  - Maatvoering tarieven aardgas
  - Mogelijke lastenverlichting huishoudens
  - Mogelijke lastenverlichting bedrijven
- In dit BWO ligt de focus op aanpassing van het tarief aardgas 1e en 2e schijf en op mogelijke lastenverlichtende maatregelen voor huishoudens. De overige aanpassingen worden besproken in het BWO industrie.
- Uitgangspunt van de alternatieve varianten is dat de verduurzamingsprikkel zoveel mogelijk behouden blijft en tegelijkertijd de lastenstijging voor huishoudens zoveel mogelijk wordt beperkt.
- Het advies is daarom om voor de tarieven voor aardgas zo dicht mogelijk bij de variant uit het IBO te blijven en een keuze te maken tussen een van onderstaande maatregelen om lastenverlichting voor huishoudens te bieden:
  - Variant 1: de 1e schijf gas wordt ingekort van 1200 m3 naar 800 m3. Het tarief in de nieuwe 1e schijf wordt vervolgens verlaagd, zodat op macroniveau huishoudens geen lastenverzwaring krijgen. Verhoging tarief 2e schijf gas is conform IBO.
  - Variant 2: de belastingvermindering van de energiebelasting wordt verhoogd, zodat op macroniveau huishoudens geen lastenverzwaring krijgen. Daarnaast wordt onderzocht of de reikwijdte van de belastingvermindering kan worden aangepast, zodat uiterlijk per 1 januari 2026 de belastingvermindering alleen nog van toepassing is op elektriciteitsaansluitingen met een woonfunctie. De tarieven aardgas worden conform IBO verhoogd.
  - Variant 3: het tarief in de 1e en 2e schijf elektriciteit (tot 10.000 kWh) wordt verlaagd, zodat huishoudens op macroniveau geen lastenverzwaring krijgen. De tarieven aardgas worden conform IBO verhoogd.
- De verhoging van de belastingvermindering verstoort zo min mogelijk de verduurzamingsprikkel, , de maatregel is eenvoudig uitvoerbaar en lagere inkomens hebben relatief meer baat bij verhoging van de belastingvermindering omdat het een vast bedrag is. .
- De verduurzamingsprikkel is het grootst bij verlaging van het tarief elektriciteit. De compensatie voor huishoudens is echter minder gericht (ook alle bedrijven profiteren) en binnen de groep huishoudens komt het grootste deel van het voordeel terecht bij grote huishoudens en huishoudens met veel inkomen.
- De verlaging van het nieuwe 1e schijf tarief gas is complex in de uitvoering omdat er geen zekerheid is dat het voordeel bij huishoudens achter een blokaansluiting terechtkomt. Ook wordt de verduurzamingsprikkel kleiner. Deze variant heeft wel als voordeel, dat het financieel voordeel alleen terecht komt bij huishoudens die aardgas gebruiken. Het voordeel van de belastingvermindering komt daarentegen ook terecht bij huishoudens die al van het gas af zijn.
- Specifiek aandachtspunt zijn de blokaansluitingen:
  - Bij een blokaansluiting kan alleen de contractant een teruggaveverzoek cq. blokverwarmingstarief aanvragen en ontvangen. Het is hierdoor niet zeker dat de huishoudens achter blokaansluitingen ook daadwerkelijk het financieel voordeel krijgen (vraagt de contractant teruggave of het blokverwarmingstarief en zo ja, geeft de contractant het voordeel door aan de huishoudens achter de blokaansluiting?).

- Bij de belastingvermindering gaat het om circa 10.000 tot 20.000 huishoudens, die vallen onder een blokaansluiting elektriciteit (de belastingvermindering gaat via de elektriciteitsaansluiting).
- Bij het verlaagd tarief 1e schijf gas gaat het om circa 670.000 huishoudens die vallen onder een blokaansluiting gas. Deze groep is veel groter dan bij de belastingvermindering.

C. Aanscherping energiebespaarplicht
Bespreekpunt EZK: Akkoord gaan met de voorgestelde maatregel energiebesparingsplicht, onder het voorbehoud dat deze nog niet politiek is afgestemd met MEZK en MLNV (tabel 2 in bijlage).

Advies: Niet instemmen.
- U kunt aangeven dat FIN voorstander is van ophoging van de terugverdientijd naar 10 jaar en u kunt voorstellen om dit onderwerp in het gehele klimaatpakket te bezien vanwege het sectoroverstijgende karakter.
- De energiebespaarplicht betekent dat alle energiebesparende investeringen met een bepaalde terugverdientijd genomen moeten worden. Het IBO Klimaat adviseert een terugverdientijd van 10 jaar aan te houden. Experts hebben eerder aangeven dat verlenging naar 7 jaar veel minder effectief is.
- Er wordt discussie verwacht. EZK en BZK willen beide de terugverdientijd ophogen van 5 naar 7 jaar i.p.v. naar 10 jaar.

D. Normering zon-op-dak
Bespreekpunt EZK: Akkoord gaan met de maatregel normering zon op dak, waarbij de exacte maatvoering na de voorjaarsbesluitvorming wordt uitgewerkt (tabel 3 in bijlage).

Advies: Instemmen. Er wordt geen discussie verwacht.

E. Bio-based bouwen
Bespreekpunt EZK: Akkoord gaan met de teksten bij de maatregel Bio-based bouwen (tabel 3 in bijlage).

Advies: Instemmen met voorstel van EZK.
- U kunt aangeven dat er binnen het met EZK afgestemde mandaat op dit moment geen ruimte is om hiervoor middelen uit het perceel vroege fase opschaling toe te kennen. Dit voorstel kan worden betrokken bij de volgende besluitvormingsronde in 2024, waarbij het noodzakelijk is dat de normering nader wordt uitgewerkt en de potentiële co2 reductie door PBL wordt gevalideerd. U kunt steun verwachten van EZK op de noodzaak van verdere uitwerking, al zal EZK wellicht wel al eerder dan 2024 willen bewegen.
- Er wordt discussie verwacht vanuit BZK gesteund door LNV die minimaal een bedrag van 75 mln. toegekend willen krijgen.
- De verwachte co2-reductie effecten tellen niet mee voor de sector gebouwde omgeving. Wel voor o.a. de landbouw, daarom lijkt financiering vanuit het Transitiefonds van LNV ook passend.

F. Ongedekte voorstellen sector GO
Bespreekpunt EZK: Bespreken van de wenselijkheid en mogelijke dekking van de voorstellen in tabel 4 in de bijlage.

Advies: Niet instemmen. Zie algemeen advies bovenaan deze notitie.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlage: Tabellen bij de agenda

Tabel bij bespreekpunt A

Tabel 1. Maatregelen in de sector gebouwde omgeving	**Mton in GO**	**Budget (mln)**
Introductie norm koopwoning bij transactiemoment Binnen twee jaar isoleren tot de standaard. Ingangsdatum 1-1-2029.	0,2	
Aanscherping normering huurwoningen Uitfasering label EFG per 1-1-2029, en voorstel EZK/FIN dat alle huurwoningen geïsoleerd tot de standaard per 1-1-2035.	0,1	
Uitfaseren slechtste energielabels Utiliteitsbouw • Uitfasering van de 15% gebouwen met de slechtste energieprestatie (2027) en volgende 10% (2030) implementeren per gebruiksfunctie (zoals onderwijsgebouwen, zorgfunctie met bed) versneld invoeren. Betekent gemiddeld uitfaseren label EFG per 2027 en label D per 2030. In lijn met EPBD IV voorstel, uitvoering zo dicht mogelijk bij definitieve EPBD IV blijven, op jaartallen na. • Het mogelijk maken van een vervolg op de huidige portefeuilleaanpak voor grote gebouweigenaren, waarbij zij vanaf 2027 de mogelijkheid krijgen om via een gefaseerde aanpak de overtreding van wetgeving (Energiebesparingsplicht en nieuwe normering) ongedaan te maken. Hiertegenover staat een hogere energieprestatie of CO2-reductie op portefeuilleniveau. De gefaseerde aanpak moet worden beschreven in een portefeuilleroutekaart of Integraal Huisvestingsplan (voor PO/VO), waar op nationaal, regionaal of lokaal niveau politiek draagvlak voor is. Op het uitvoeren van de gefaseerde aanpak vindt ook toezicht plaats. • Het ontwikkelen van een programmatische aanpak voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (excl rijksvastgoed) door BZK, in nauwe samenwerking met OCW en VWS. • Het financieel ondersteunen door BZK van eigenaren van maatschappelijk vastgoed (excl rijksvastgoed) bij het verkrijgen van een energielabel na ingreep of voor de vaststelling van de gewenste minimale energieprestatie. • Het verder uitwerken van een voorstel door BZK om een revolverend fonds voor maatschappelijk vastgoed op te richten, waarbij de inzet van publieke middelen de hefboom is voor het betrekken van private middelen van bijvoorbeeld pensioenfondsen.	0,7	
Energieprestatie-eisen voor de industriefunctie Introductie per 1-1-2027. Daarmee gaat ook bovenstaande norm (uitfasering 15%+10%) gelden.	0,5	
Introductie ZEB-norm alle woningen 2050	0	
Verbeteren informatievoorziening financieringsopties verduurzaming Inclusief verplicht onderdeel hypotheekgesprek	Randvoorwaarde	
Toepassing groen gas Veronderstelling dat CA-afspraak volledig wordt gehaald met het ingezette beleid: 2,9 Mton meer dan KEV. In de gasmix vloeit 35% naar de gebouwde omgeving.	1,0	
Klimaatfondsmiddelen Meerjarenprogramma 2024 • Nationale subsidieregeling warmtenetten • Geothermie, lage temperatuur • Nationaal Isolatie Programma • Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed Subsidie • Duurzaam Rijksoverheidsvastgoed		 400 100 932 2162 365

• Ondersteuning maatschappelijk vastgoed		128
• Stimulering van hybride warmtepompen bestaande bouw		462
Reservering meerjarenprogramma 2025		
• Nationale subsidieregeling warmtenetten		
• Nationaal Isolatie Programma		1000
• Stimulering van hybride warmtepompen bestaande bouw		2045 424
• Maatschappelijk vastgoed revolverend fonds		53
Benutting CA-reeks voor energieprestatie industriegebouwen (€500 mln)		
• Aanvulling maatschappelijk vastgoed revolverend fonds*		250*
• Programmatische aanpak maatschappelijk vastgoed		50
• Handhaving slechte labels		75
• Ontzorgingsprogramma MKB/bedrijfsterreinen		125

* BZK onderzoekt of een deel hiervan ingezet kan worden voor een klimaatrechtvaardigheidspakket of verduurzamingsaanpak Groningen.

Tabel bij bespreekpunt B en C

Tabel 2. Sectoroverstijgende maatregelen	**Mton in GO**	**Budget (mln)**
Effect Energiebelastingmaatregelen Zie bijlage 1 voor twee uitgewerkte varianten.	PM	
Effect aanscherping energiebesparingsplicht Ophogen terugverdientijd naar 7 jaar per 1-1-2027, tenzij bij de uitwerking blijkt dat dit nauwelijks additioneel emissiereductie-effect heeft, gelet op effect dat hogere energieprijzen al hebben op de hoeveelheid maatregelen die onder huidige terugverdientijd vallen en gelet op het effect van ander beleid. Bij de uitwerking is oog zijn voor de uitvoerbaarheid van de maatregelen voor bedrijven en organisaties en wordt de relatie tussen de gebouwgebonden maatregelen en de normering voor de utiliteitsbouw scherp in de gaten gehouden.	0,35	

Tabel bij bespreekpunt D en E

Tabel 3. Maatregelen met effect buiten de sector gebouwde omgeving	**Mton**	**Budget (mln)**
Normering zon op dak Aanvullende normering zon-pv op utiliteitsbouw, woningbouw en parkeerterreinen (IBO-maatregel 6.4). Exacte maatvoering nader te bepalen, gelet op kosteneffectiviteit in de SDE++ en keuze over hoogte subsidietarieven.	1,0 (sector elektriciteit)	
Biobased bouwen Het voorstel is om in de stukken naar de TK op te nemen: Het kabinet ziet mogelijkheden om met biobased bouwen een extra reductie van zeker 0,3 Mton te bereiken. Door normering van bouwmaterialen en stimulering van ketenontwikkeling kan dit groeien als bedrijfsmodel voor boeren en bouwers, waarbij ook CO2 wordt vastgelegd in de gewassen. Dit zal voor Prinsjesdag worden uitgewerkt. Voorstel EZK (DGKE)/FIN: Nu geen besluit nemen over toekenning of reservering subsidiemiddelen. Voorstel BZK: Besluiten om minimaal €75 mln toe te kennen voor ketenontwikkeling.	0,6 (sector industrie)	50

Tabel bij bespreekpunt F

Tabel 4. Nog niet gedekte voorstellen van sector gebouwde omgeving	**Mton**	**Budget (mln)**
ISDE-aanvulling De mogelijkheid om de ISDE met €100 mln per jaar (2025-2030) te voeden vanuit bv. de SDE++(-reserve) indien er meer aanvragen worden verwacht dan budget beschikbaar is. Bij een hoger verwacht tekort de subsidiecriteria en doelgroepen herzien (evaluatie al gepland in 2025). Dit moet i.i.g. ruimte bieden voor verdere groei van het aantal all electric warmtepompen.	0,7	Max 600
Klimaatrechtvaardigheidspakket Gebouwde omgeving • Warmtefonds: inkomensgrens 0% rente naar €60.000 en 1,5% rentekorting voor VvE's. Evaluatie in 2026. • Collectieve aanpak kwetsbare wijken versterken; wegnemen knelpunten en verhogen tempo. • Zonnepanelen op huurwoningen: regeling en prestatieafspraken.		300 500 200

Bespreeknotitie varianten energiebelasting in klimaatpakket

Aanleiding
In het IBO Klimaat wordt voorgesteld om de belastingtarieven op aardgas te verhogen en de tarieven op elektriciteit te verlagen. Hoewel de energieprijzen nu nog relatief hoog zijn, is het de verwachting dat deze de komende tijd zullen dalen. De hogere belasting zou er dan voor zorgen dat de verduurzamingsprikkel voor zowel huishoudens als bedrijven die er nu is, in stand blijft. In het IBO-pakket is de CO2-reductie ingeschat op 1,6 Mton. De energiebelasting is een sectoroverstijgend onderdeel van het klimaatpakket. In deze bespreeknotitie worden de te maken keuzes geschetst.

Overzicht te maken keuzes:

1. **Maatvoering tarieven aardgas** (alle verbruiksschijven)
2. **Mogelijke lastenverlichting binnen EB voor huishoudens**
   - Optie 2A: Verlaging tarief aardgas nieuwe 1e schijf (tot 800 m3)
   - Optie 2B: Verhoging belastingvermindering
   - Optie 2C: Verlaging tarief elektriciteit nieuwe 1e en 2e schijf (tot 10.000 kWh)
3. **Mogelijke lastenverlichting binnen EB voor bedrijven**
   - Apart verlaagd tarief waterstof
   - Verlaging tarief elektriciteit 3e t/m 5e schijf conform IBO variant.

1. Maatvoering tarieven aardgas

Bespreekpunt: Welke maatvoering voor de tarieven aardgas heeft de voorkeur?
- **Optie 1:** maatvoering conform IBO (optioneel: ook gefaseerde invoer in nieuwe 1e en 2e schijf gas)
- **Optie 2:** tarieven in schijf 1 en 2 conform IBO, beperkte verhoging van tarief in schijf 3 t/m 5 (veel lager dan maatvoering IBO).

Toelichting
- In het IBO-rapport wordt voor de periode 2025-2030 een stijging van de energiebelastingtarieven op aardgas voorgesteld:
  - De maatvoering in de eerste twee verbruiksschijven is gebaseerd op een beoogde aardgasprijs van minimaal 1,50 euro/m3 (inclusief btw en inclusief marktprijs). Op dit niveau is volgens CE Delft verduurzaming in iedere woning rendabel (hierbij geldt: hoe hoger de aardgasprijs, hoe rendabeler en korter de terugverdientijd wordt).
  - De maatvoering van de hogere verbruiksschijven is voor 2030 gebaseerd op 1) de belasting in termen van euro/energie-inhoud gelijker maken tussen aardgas en elektriciteit (elektriciteit wordt steeds groener, waardoor elektriciteit richting 2030 veel zwaarder belast wordt in termen van euro/CO2 dan aardgas) en 2) vergroten van verduurzamingsprikkel in hogere verbruiksschijven via afbouw van de degressiviteit.
  - Vrijwel alle bedrijven die qua energieverbruik onder de (nieuwe) 5e schijf van de energiebelasting vallen, zijn ook belastingplichtig onder de CO2-heffing industrie. In het IBO-pakket is er daarom voor gekozen om het tarief van de 5e schijf slechts zeer beperkt te verhogen. Daar staat tegenover dat vanuit klimaatrechtvaardigheidsperspectief een andere afweging kan worden gemaakt.
- De verhoging van de energiebelastingtarieven op aardgas vormt een belangrijke verduurzamingsprikkel en levert daarnaast een budgettaire opbrengst op. Hierbij geldt: hoe hoger de energiebelastingtarieven op aardgas, hoe groter het verduurzamingseffect, maar hoe groter het risico voor de concurrentiepositie van bedrijven.
- Een andere maatvoering is ook mogelijk. Ter illustratie is een tweede variant opgesteld waarin de tariefverhoging in de (nieuwe) 1e en 2e schijf conform IBO is, maar voor de hogere verbruiksschijven een veel beperktere tariefsverhoging wordt voorgesteld.

Optie 1 – maatvoering conform IBO						
Aardgas (excl. btw) in cent/m3 (prijspeil 2023)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0 - 1200 m3	67,2	67,7	67,9	68,2	69,4	69,7
1200 - 170.000 m3	67,2	67,7	67,9	68,2	69,4	69,7
170.000 - 1.000.000 m3	28,88	45,40	49,68	56,94	66,07	66,07
1.000.000 - 10.000.000 m3	18,70	32,37	36,48	43,66	53,36	53,36
> 10.000.000 m3	4,87	4,87	5,20	5,80	6,50	8,00
Budgettaire opbrengst (in mln. euro)	**1.414**	**1.809**	**1.825**	**1.935**	**2.115**	**2.054**
Waarvan huishoudens	*1.131*	*1.116*	*1.086*	*1.056*	*1.038*	*1.016*
Waarvan bedrijven en overige instellingen	*283*	*693*	*739*	*879*	*1.077*	*1.039*

Optie 2 – beperkte verhoging gas in hogere schijven						
Aardgas (excl. btw) in cent/m3 (prijspeil 2023)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0 - 1200 m3	67,2	67,7	67,9	68,2	69,4	69,7
1200 - 170.000 m3	67,2	67,7	67,9	68,2	69,4	69,7
170.000 - 1.000.000 m3	28,9	30,4	34,7	41,9	51,1	51,1
1.000.000 - 10.000.000 m3	18,7	17,4	21,5	28,7	38,4	38,4
> 10.000.000 m3	4,87	2,9	3,2	3,8	4,5	6,0
Budgettaire opbrengst (in mln. euro)	**1.414**	**1.296**	**1.360**	**1.503**	**1.701**	**1.666**
Waarvan huishoudens	*1.131*	*1.116*	*1.086*	*1.056*	*1.038*	*1.016*
Waarvan bedrijven en overige instellingen	*283*	*180*	*275*	*446*	*663*	*651*

2. Lastenverlichting huishoudens

Bespreekpunt 1: deelt u het uitgangspunt dat de energiebelastingmaatregelen per saldo budgetneutraal moeten zijn voor huishoudens (op macroniveau)?

Bespreekpunt 2: Heeft u een voorkeur voor hoe via de energiebelasting ook lastenverlichting aan huishoudens kan worden geboden?

- **Optie 1:** verlaging tarief 1e schijf gas (tot 800 m3)
- **Optie 2:** verhoging belastingvermindering
- **Optie 3:** verlaging tarief 1e en 2e schijf elektriciteit (tot 10.000 kWh)

NB. Naast opties binnen de energiebelasting kan ook naar het regulier koopkrachtinstrumentarium worden gekeken om nadelige inkomenseffecten van de verhoging van de aardgastarieven voor huishoudens te mitigeren.

Toelichting

- De verhoging van het energiebelastingtarief op aardgas geeft een belangrijke verduurzamingsprikkel, maar leidt ook tot een lastenstijging voor huishoudens. In het BWO gebouwde omgeving is daarom afgesproken te kijken naar alternatieve varianten waarin de verduurzamingsprikkel zoveel mogelijk behouden blijft en tegelijkertijd de lastenstijging voor huishoudens zoveel mogelijk wordt beperkt.
- Hiertoe zijn drie varianten uitgewerkt:
  - **Optie 1**: de nieuwe 1e schijf gas wordt verder ingekort van 1200 m3 naar 800 m3. Verhoging tarief nieuwe 2e schijf gas is conform IBO. Het tarief in de nieuwe 1e

schijf wordt vervolgens verlaagd (in plaats van verhoogd zoals in het IBO), om de stijging in de tweede schijf te compenseren en op macroniveau huishoudens geen lastenverzwaring krijgen.
    - **Optie 2**: de belastingvermindering in de energiebelasting wordt verhoogd, zodat de tariefstijging in de (nieuwe) 1e en 2e schijf wordt gecompenseerd en op macroniveau huishoudens geen lastenverzwaring krijgen. Er wordt onderzocht of de belastingvermindering kan worden aangepast, zodat uiterlijk per 1 januari 2026 de belastingvermindering alleen nog van toepassing is op elektriciteitsaansluitingen met een woonfunctie (nog niet meegenomen in de berekeningen). De tarieven aardgas worden conform IBO verhoogd.
    - **Optie 3**: het tarief in de (nieuwe) 1e en 2e schijf elektriciteit (tot 10.000 kWh) wordt verlaagd, zodat huishoudens op macroniveau geen lastenverzwaring krijgen. De tarieven aardgas worden conform IBO verhoogd.
- In onderstaande tabel zijn de voor- en nadelen van deze opties geschetst:
    - De verduurzamingsprikkel is het grootst bij verlaging van het tarief elektriciteit. De compensatie voor huishoudens is echter minder gericht (ook bedrijven profiteren) en binnen de groep huishoudens komt het grootste deel van het voordeel terecht bij grote huishoudens en huishoudens met veel inkomen. De lagere energiebelasting op elektriciteit leidt wel tot een kleinere besparingsprikkel voor elektriciteit en leidt tot een lager financieel voordeel van de salderingsregeling voor zonnepanelen.
    - De verhoging van de belastingvermindering is eenvoudig uitvoerbaar en lagere inkomens hebben relatief meer baat bij verhoging omdat het een vast bedrag is. Daarnaast wordt de verduurzamingsprikkel zo min mogelijk verstoord. Daar staat wel tegenover dat iedereen de belastingvermindering krijgt – ook huishoudens met een lage energierekening of huishoudens die al een aardgasvrije woning hebben.
    - De verlaging van het tarief in de nieuwe 1e schijf gas is complex in de uitvoering voor de Belastingdienst, energieleveranciers en verbruikers, de verduurzamingsprikkel wordt kleiner en er is geen zekerheid dat de ondersteuning ook terechtkomt bij verbruikers met een blokaansluiting (circa 670.000 huishoudens). Deze optie heeft wel als voordeel dat het financieel voordeel alleen terecht komt bij huishoudens die aardgas gebruiken en het financieel voordeel is direct zichtbaar in de tarieven van de energierekening.
- Tot slot is voor iedere optie het lasteneffect voor huishoudens geschetst aan de hand van verschillende huishoudprofielen. De varianten zijn voor huishoudens budgetneutraal vormgegeven ten opzichte van het basispad. Het belastingdeel per variant in de tabel moet daarom worden vergeleken met het belastingdeel in het basispad. Binnen de groep huishoudens zijn wel verschillen: een deel gaat erop vooruit en een deel gaat erop achteruit.

	Verlaging tarief nieuwe 1e schijf gas (tot 800 m3)	**Verhoging belastingvermindering**	**Verlaging tarief nieuwe 1e en 2e schijf elektriciteit (tot 10.000 kWh)**
Reikwijdte	**Alle huishoudens en bedrijven** (voor blokaansluiting zie hieronder)	**Alle huishoudens en deel van bedrijven** We onderzoeken de mogelijkheid om de belastingvermindering te beperken tot aansluitingen met een woonfunctie uiterlijk per 2026. **Het voordeel komt dan alleen bij huishoudens terecht.** Zonder deze aanpassing komt circa 93% van de budgettaire derving terecht	**Alle huishoudens en bedrijven** De budgettaire derving slaat voor circa 77% neer bij huishoudens.

		bij huishoudens en 7% bij bedrijven. (voor blokaansluiting zie hieronder)	
Impact blokaansluitingen	**Geen zekerheid** dat ondersteuning terechtkomt bij verbruikers achter blokaansluiting **gas** (**670.000**). Anders dan nu.	**Geen zekerheid** dat ondersteuning terechtkomt bij verbruikers achter blokaansluiting **elektriciteit** (naar schatting **10.000-20.000**). Niet anders dan nu.	Verlaging komt automatisch terecht op blokaansluiting zelf. Niet anders dan nu.
Effect op besparingsprikkel	**Verduurzamingsprikkel wordt kleiner.** Het financieel voordeel komt alleen terecht bij huishoudens die aardgas gebruiken. Dit voordeel verliezen huishoudens wanneer ze van het gas af gaan. (waardoor verduurzamen financieel onaantrekkelijker wordt)	**De verduurzamingsprikkel aan de marge verandert niet.** Ieder huishouden krijgt immers hetzelfde bedrag, ongeacht het verbruik (mogelijk wel lagere prikkel door ontbreken signaalwaarde hoge rekening).	**De verduurzamingsprikkel wordt vergroot.** Een verlaging van het tarief elektriciteit maakt de overstap naar all-electric verwarming financieel aantrekkelijker. Daar staat tegenover dat de prikkel om elektriciteit te besparen afneemt.
Voordeel bij huishoudens	**Afhankelijk van verbruik.** Lager tarief gas slaat uitsluitend neer bij huishoudens die gas verbruiken. Naarmate het verbruik hoger is, is het voordeel groter, met een maximum van de schijflengte.	**Alle huishoudens in gelijke mate**, ook huishoudens die niet of nauwelijks energie verbruiken. Het aantal huishoudens dat per saldo een negatieve energiebelasting heeft (geld toe krijgt) zal toenemen. Lagere inkomens hebben relatief meer baat bij verhoging omdat het een vast bedrag is.	**Afhankelijk van het verbruik.** Hoe hoger het elektriciteitsverbruik, hoe groter het financieel voordeel voor huishoudens. Meer dan aardgas hangt het elektriciteitsverbruik samen met de omvang van het huishouden en het huishoudinkomen. Grotere huishoudens en huishoudens met een hoog inkomen zullen daardoor relatief meer voordeel krijgen.
Uitvoerbaarheid	**Complexe invoering** en **zeer complexe uitvoering** voor BD en energieleveranciers. NB: Splitsing oude 1e schijf in nieuwe 1e en 2e schijf complex, ook bij gelijke tarieven in nieuwe 1e en 2e schijf.	**Gemakkelijke** invoering en uitvoering voor BD en energieleveranciers (parameteraanpassing).	Splitsing oude 1e schijf in nieuwe 1e en 2e schijf complex, ook bij gelijke tarieven in nieuwe 1e en 2e schijf. De huidige eerste schijf loopt tot 10.000 kWh. Verlaging van het tarief is een **parameteraanpassing.**

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Optie 1 – verlaging tarief nieuwe 1e schijf gas (tot 800 m3)						
Tarief in cent/m3 tot 800 m3	50,2	51,0	51,5	52,1	53,4	53,9
Mutatie t.o.v. IBO pad in cent/m3	-17,0	-16,7	-16,4	-16,1	-16,0	-15,7
Budgettair voordeel huishoudens (tov variant 1 aardgas)	1.131	1.116	1.086	1.056	1.038	1.016
Budgettaire derving totaal (tov IBO)	-1.271	-1.284	-1.260	-1.241	-1.235	-1.212
Optie 2 – verhoging belastingvermindering						
Tarief in euro	647	643	641	639	644	646
Budgettair voordeel huishoudens (tov variant 1 aardgas)	1.131	1.116	1.086	1.056	1.038	1.016
Budgettaire derving totaal (tov IBO)	-1.216	-1.201	-1.168	-1.136	-1.116	-1.092
Optie 3 – verlaging tarief elektriciteit (tot 10.000 kWh)						
Tarief in cent/m3 tot 10.000 kWh	3,6	2,4	2,1	1,9	1,6	1,9
Budgettair voordeel huishoudens (tov variant 1 aardgas)	1.131	1.116	1.086	1.056	1.038	1.016
Budgettaire derving totaal (tov IBO)	-1.469	-1.450	-1.410	-1.372	-1.347	-1.319

Huishoudprofielen met belastingen 2030	**Gas (m3)**	**Elek (kWh)**	**Basispad (€)**	**Optie 1**	**Optie 2**	**Optie 3**
Gemiddeld huishouden	1154	2151	294	313	299	339
Appartement, eenpersoons, klein (<100m2), nieuw (1992 of later)	576	1560	-75	-93	-142	-75
Appartement, eenpersoons, klein, oud (voor 1992)	729	1540	11	-12	-37	31
Appartement, meerpersoons, klein, oud	891	2260	151	137	123	158
Geschakelde woning, eenpersoons, klein, oud	936	1680	139	130	116	178
Geschakelde woning, eenpersoons, middel (100-150m2), oud	1107	1980	256	269	255	303
Geschakelde woning, meerpersoons, klein, oud	1089	2780	299	309	295	306
Geschakelde woning, meerpersoons, middel, **nieuw**	963	3250	258	252	238	227
Geschakelde woning, meerpersoons, middel, **oud**	1224	3190	403	430	416	408
Geschakelde woning, meerpersoons, groot **(150m2 of meer), oud**	1701	3880	721	808	794	754
Vrijstaande woning, meerpersoons, groot, oud	2115	4480	997	1.136	1.122	1.054
All electric huishouden	0	8000	20	20	-119	-351

3. Lastenverlichting bedrijven

Bespreekpunt 1: Bent u akkoord om per 1 januari 2025 binnen de energiebelasting een apart tarief voor waterstof te hanteren?

Bespreekpunt 2: Bent u akkoord om voor de elektriciteitstarieven in de 3e en 4e schijf de maatvoering van het IBO aan te houden en het tarief in de 5e niet aan te passen t.o.v. het basispad?

Toelichting

- In het IBO klimaat is een voorstel uitgewerkt om binnen de energiebelasting een apart tarief voor waterstof te hanteren:
  - Waterstof wordt op dit moment tegen het tarief voor aardgas belast.
  - De energie-inhoud van waterstof ligt per m3 echter lager dan bij aardgas. Daarnaast zal waterstof richting 2030 steeds vaker op een schone manier worden geproduceerd. Vanuit oogpunt van zowel energie-intensiteit als CO2-intensiteit is daarom een apart tarief voor waterstof aan te bevelen. Temeer als de tarieven op aardgas richting 2030 stijgen.
  - Er kan bovendien een koppeling worden gelegd met de verhoging van de tarieven op aardgas: de belasting op de oude brandstof (aardgas) wordt verhoogd, maar daar staat een verlaging van de belasting op de nieuwe brandstof (waterstof) tegenover.
  - In de maatvoering is als uitgangspunt genomen dat waterstof dezelfde CO2-intensiteit (euro/ton) heeft als elektriciteit. Om een gelijke belastingdruk aan te houden per Joule is het tarief daarom 3,33 maal het tarief van elektriciteit. Hierbij is nog niet gecorrigeerd voor schijfgrenzen.
- Het verlaagd tarief voor waterstof biedt beperkte lastenverlichting voor industriële bedrijven. Aanvullend kan ervoor worden gekozen om het tarief op elektriciteit in de 3e en 4e schijf te verlagen. Hiervoor is de maatvoering van het IBO aangehouden. In tegenstelling tot de maatvoering in het IBO wordt het tarief voor de 5e schijf elektriciteit gelijk gehouden. Een andere maatvoering is ook mogelijk.

Lastenverlichting bedrijven						
Waterstof (excl. btw) in cent/m3 (prijspeil 2023)[1]	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 1200 m3	20,380	18,948	9,990	9,990	9,990	9,990
1200 - 170.000 m3	20,380	18,948	9,990	9,990	9,990	9,990
170.000 - 1.000.000 m3	20,370	18,940	9,990	9,990	9,990	9,990
1.000.000 - 10.000.000 m3	11,557	10,807	9,990	9,990	9,990	9,990
> 10.000.000 m3	0,984	0,999	0,999	0,999	0,999	0,999
Budgettaire opbrengst (in mln. euro, - = derving)	**-8**	**-28**	**-40**	**-54**	**-70**	**-72**
Elektriciteit (excl. btw) in cent/kWh (prijspeil 2023)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
10.000 - 50.000 kWh	6,12	5,69	3,00	3,00	3,00	3,00
50.000 - 10.000.000 kWh	3,47	3,25	3,00	3,00	3,00	3,00
>= 10.000.000 kWh	0,30	0,28	0,27	0,27	0,27	0,27
Budgettaire opbrengst (in mln. euro, - = derving)			**-275**	**-274**	**-367**	**-441**

[1] Maatvoering gebaseerd op tarieven variant 2. Bij een andere tariefstructuur voor elektriciteit muteren ook de tarieven voor waterstof en verandert ook de budgettaire opbrengst.

Bijlage 1 - tarieven alle schijven basispad energiebelasting (prijspeil 2023)

Aardgas (excl. btw)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 1200 m3	54,65	55,12	55,37	55,71	56,86	57,12
1200 - 170.000 m3	54,65	55,12	55,37	55,71	56,86	57,12
170.000 - 1.000.000 m3	28,88	29,43	30,38	31,14	31,98	32,98
1.000.000 - 10.000.000 m3	18,70	19,06	19,84	20,37	20,99	21,81
> 10.000.000 m3	4,87	4,64	4,63	4,63	4,79	4,90
Elektriciteit (excl. Btw)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0-2900 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
2.900- 10.000 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
10.000 - 50.000 kWh	6,12	5,69	5,63	5,65	6,01	6,28
50.000 - 10.000.000 kWh	3,47	3,25	3,20	3,17	3,32	3,41
>= 10.000.000 kWh	0,30	0,28	0,27	0,27	0,27	0,27

Tarieven alle schijven energiebelasting IBO-pakket (prijspeil 2023)

Aardgas (excl. btw)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 1200 m3	67,2	67,7	67,9	68,2	69,4	69,7
1200 - 170.000 m3	67,2	67,7	67,9	68,2	69,4	69,7
170.000 - 1.000.000 m3	28,88	45,40	49,68	56,94	66,07	66,07
1.000.000 - 10.000.000 m3	18,70	32,37	36,48	43,66	53,36	53,36
> 10.000.000 m3	4,87	4,87	5,20	5,80	6,50	8,00
Elektriciteit (excl. Btw)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0-2900 kWh	6,12	5,69	3,00	3,00	3,00	3,00
2.900- 10.000 kWh	6,12	5,69	3,00	3,00	3,00	3,00
10.000 - 50.000 kWh	6,12	5,69	3,00	3,00	3,00	3,00
50.000 - 10.000.000 kWh	3,47	3,25	3,00	3,00	3,00	3,00
>= 10.000.000 kWh	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30

Bijlage 2 – overzicht budgettaire opbrengst en doorrekening bedrijfsprofielen

- In onderstaande tabellen is ter illustratie voor twee varianten een overzicht van de budgettaire opbrengst en doorrekening van de lasteneffecten voor de verschillende bedrijfsprofielen weergegeven.
- Belangrijke kanttekening bij de lasteneffecten van de bedrijfsprofielen is dat het gaat om het statische effect. Gedragsaanpassingen door verduurzaming (= voornaamste van de EB-maatregelen) zijn hierin nog niet meegenomen.
- Beide varianten voor de aardgastarieven zijn doorgerekend. Hierbij is aangenomen dat in beide varianten de belastingvermindering wordt verhoogd (zie deel 2 van de notitie), het tarief voor waterstof wordt verlaagd (zie deel 3 van de notitie) en het tarief voor elektriciteit in de 3e en 4e schijf wordt verlaagd (zie deel 3 van de notitie).

Overzicht budgettaire opbrengst variant 1 (in mln. euro, - = derving)						
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Verhoging aardgastarieven conform optie 1 en IBO (zie ook deel 1 notitie)	1.414	1.809	1.825	1.935	2.115	2.054
Verhoging belastingvermindering (zie deel 2 notitie)	-1.216	-1.201	-1.168	-1.136	-1.116	-1.092
Verlaagde tarieven waterstof (zie deel 3 notitie)	-8	-28	-40	-54	-70	-72
Verlaging tarieven elektriciteit 3e en 4e schijf (zie deel 3 notitie)	-	-	-275	-274	-367	-441
TOTAAL	**190**	**581**	**342**	**471**	**562**	**448**
Waarvan huishoudens	-0	-0	-0	0	0	-0
Waarvan bedrijven en andere instellingen	190	581	342	471	562	449

Overzicht budgettaire opbrengst variant 2 (in mln. euro, - = derving)						
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Verhoging aardgastarieven conform optie 2 (zie ook deel 1 notitie)	1.414	1.296	1.360	1.503	1.701	1.666
Verhoging belastingvermindering (zie deel 2 notitie)	-1.216	-1.201	-1.168	-1.136	-1.116	-1.092
Verlaagde tarieven waterstof (zie deel 3 notitie)	-8	-10	-19	-31	-47	-48
Verlaging tarieven elektriciteit 3e en 4e schijf (zie deel 3 notitie)	-	-	-275	-274	-367	-441
TOTAAL	**190**	**86**	**-102**	**62**	**171**	**84**
Waarvan huishoudens	-0	-0	-0	0	0	-0
Waarvan bedrijven en andere instellingen	190	86	-102	61	171	84

Bedrijfsmatige verbruiksprofielen:	Gas (m3)	Elek (kWh)	Basispad	IBO	Variant 1	Variant 2
Detailhandel non-food	2.384	12.749	2.193	2.043	2.402	2.402
Bakker	4.738	43.669	5.480	4.610	4.969	4.969
Verpleeg- of verzorgingstehuis	73.986	294.262	53.754	60.362	60.721	60.721
Ziekenhuis	163.570	679.218	118.041	134.310	134.669	134.669
Voortgezet (speciaal) onderwijs	43.007	178.725	32.123	35.318	35.677	35.677
Fitness	5.249	28.136	4.796	4.500	4.859	4.859
Grootschalige logistiek met koeling	36.641	1.690.784	79.987	76.246	76.604	76.604
Overige landbouw	2.600	11.100	2.213	2.144	2.503	2.503
105 Zuivelindustrie	1.623.000	4.481.000	691.337	1.183.513	1.183.872	953.462
17 Papierindustrie	805.000	4.256.000	452.971	665.653	666.011	570.761
Basismetaalindustrie Ijzer en staal	277.000	3.568.000	255.397	296.150	296.508	280.458

To: Persoonsgegevens
Cc:

Persoonsgegevens

From: Persoonsgegevens
Sent: Fri 4/14/2023 10:50:12 AM
Subject: Bespreekpunten voor overleg en marge MR zometeen
Received: Fri 4/14/2023 10:50:27 AM
Adviesnotitie BWO met MKE over klimaatbesluitvorming - 14 april.docx

Hoi Sigrid, Marnix,
Zometeen tijdens de lunch van MR staat er een overleg tussen MKE en jou Marnix. Bijgaand de voorbereiding, K&E weet dat dit de punten zijn waarvan wij denken dat het handig is ze zometeen te bespreken.
Groeten,
Persoonsgegevens

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Adviesnotitie BWO met MKE over klimaatbesluitvorming - 14 april

Datum
13 april 2023

Notanummer
2023-0000097114

Bijlagen
geen

Aanleiding

Vandaag heeft u (staatssecretaris) een gesprek met MKE over de klimaatbesluitvorming. Doel is om te bespreken welk stuk aanstaande dinsdag wordt neergelegd in de MCKE.

Ter voorbereiding op de MCKE van volgende week werken we momenteel samen met EZK/Klimaat aan een gezamenlijk klimaatpakket (volgt einde dag). We stellen voor om het overleg van vanmiddag te gebruiken om de strategie voor volgende week en de onderstaande inhoudelijke geschilpunten met EZK/Klimaat te bespreken.

Geadviseerde inbreng mogelijke geschilpunten FIN/EZK

1) Vormgeving gezamenlijke tabel

- We adviseren om in te brengen, dat MFIN en u eerst het gezamenlijk klimaatpakket van FIN/EZK goed willen bekijken, voordat het naar de MCKE wordt gestuurd. Op dit moment wordt er ambtelijk nog hard gewerkt aan een gezamenlijk voorstel (volgt vandaag einde dag), dus dit betekent dat het stuk pas na uw akkoord naar de MCKE kan worden gestuurd.
- Wij adviseren om daarnaast voor te stellen om in de tabel verschillende opties in beeld te brengen voor het oplossen van het dekkingsvraagstuk.
    - Aan de uitgaven kant: korten op het klimaatfonds/verminderen subsidies uit het maatregelenpakket als sluitpost.
    - Aan de inkomstenkant: mrb, tarief bestelauto's, fossiele subsidies. Dit leidt overigens tot overdekking met de maatvoering die eerder overeen is gekomen tussen KE/FIN, zodat netto geld overblijft binnen klimaatpakket.
- Volgende week kan dan politiek worden gewogen welke opties er gekozen worden.
- Hiermee kan in dit stadium worden vastgehouden aan scheiding tussen inkomsten en uitgaven.
-

Eenheid van Kabinetsbeleid

- In de besluitvorming volgende week kan dan worden besloten hoe men wil omgaan met het dekkingsvraagstuk. De opties zitten dan al in de tabel.

2) Extra subsidies bovenop het voorstel uit het klimaatfonds

- Wij adviseren u in te brengen dat het bedrag nu te hoog is, en dat we moeten kijken welke subsidies echt nodig zijn en een deel weglaten, of maatvoering aanpassen voor gezamenlijke tabel.
- We adviseren u om aan te geven dat u twijfels heeft bij de noodzaak van deze extra subsidies. Dot leidt niet tot een goede balans tussen normeren/beprijzen en subsidies.
- Naast inhoudelijke twijfels, geldt nog het vraagstuk van dekking. EZK stelt voor om het grootste deel van de 5 mld. te dekken uit de SDE-reserve. Zoals eerder besproken, is voor ons dit geen begaanbare weg. Zoals bij punt 1 aangegeven kunt u afspreken met MKE om in de budgettaire plaat die dinsdag in de MCKE ligt een post op te nemen 'korting klimaatfonds' zodat de tabel aan de uitgavenkant sluit.
- De 5 miljard is wat er in een directeurenoverleg is aangegeven als extra intensiveringen. Daarnaast claimt EZK bilateraal ook nog voor ca 4 miljard voor extra SDE openstellingen, ca 1 miljard voor regionale netwerkbedrijven en ca 2 miljard voor diverse andere EZK beleidswensen. Per saldo blijft er 2,4 miljard over voor het generale beeld (alleen het energiepakket vergt al 5 miljard dekking, dit staat nog los van andere posten zoals Groningen waar mogelijk miljarden meer nodig zijn).

3) Ingeboekte Mtonnen voor maatregelen en tekort Mton totaalpakket

- We adviseren om uw zorg uit te spreken over de hoeveelheid Mtonnen die worden toegekend aan een aantal maatregelen en afspreken dat we hier de komende dagen een expliciete toets van PBL op vragen. Alternatief is om ze behoedzaam in te boeken. Gaat concreet over:
    - De maatregelen rond briogrondstoffen: groen gas en BECCS bij AVI's, hier zijn twijfels over de beschikbaarheid van de grondstoffen
    - De opbrengst van aanscherpen heffing bij AVI's: een deel van de aangescherpte doelstelling (0,86 Mton) moet komen door minder afval te verbranden. Dit wordt op dit moment echter nog niet ondersteund door de CO2-heffing industrie. KE geeft aan dit wel te willen. Hier is echter nog geen concreet voorstel voor uitgewerkt en het is onduidelijk of dit mogelijk is. Daarom kan dit niet worden ingeboekt.
    - Afschaffing/aanpassing inputvrijstelling gas: de door KE genoemde Mtonnen herkennen wij niet, en hebben geen onderbouwing gezien.
- Wij denken, ook gegeven bovenstaande twijfels over de door EZK ingeboekte reductie, dat het huidige pakket niet optelt tot 22 Mton reductie in 2030. De afspraken in van vanochtend in het BWO industrie (tarief CO2-heffing pas bij tariefstudie aanpassen, minder inleveren dispensatierechten) zouden daarnaast zorgen dat de industriesector een significant kleinere reductiebijdrage levert. U kunt vragen hoe MKE tegen de ambitie bij industrie aankijkt in relatie tot de in onze ogen te lage reductie van het huidige pakket.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Voorbereiding BWO industrie 14 april

Datum
12 april 2023

Notanummer
2023-0000096857

Bijlagen
1. Bespreeknotitie
2. Overzicht fossiele subsidies
3. Varianten EB

Aanleiding

Vrijdag 14 april heeft u (staatssecretaris) het BWO industrie met MKE en MEZK, in het kader van de klimaatbesluitvorming. U sluit aan vanuit uw beleidsmatige rol met betrekking tot de fiscaliteit en als vervanger van de minister.

Adviezen

- In het pakket is overeenstemming over het aanscherpen van de CO2-heffing om de doelen uit het coalitieakkoord te halen en maatregelen te nemen t.a.v. AVI's en circulaire plastics. Dit levert ca. 3 Mton op (waar wij wel nog voorbehoud bij hebben, zie kernpunt over AVI's). Met een ambitieuzere CO2-heffing dan wel maatwerkaanpak erbij kan ca. 5 Mton worden behaald.
- CO2-heffing:
    - U kunt inbrengen dat dit een belangrijk onderdeel is van de koppeling tussen uitgaven en normeren/beprijzen: bij verdeling van de middelen over het Klimaatfonds hoort ook een concrete afspraak over ophoging van het tarief, zodat de doelstelling wordt gehaald. U kunt aangeven het tarief van de CO2-heffing te willen ophogen naar 250 euro (in 2030) en dit te willen vastleggen in het BP2024. Daarbij willen wel een voorbehoud maken voor bijstelling naar aanleiding van de tariefstudie.
    - U kunt daarnaast aangeven voorstander te zijn van het verlengen van de CO2-heffing, na 2030 t/m 2038, aangezien dit een goed werkend borgingsinstrument is om meer zekerheid in te bouwen in het klimaatbeleid.
    - Ruimte voor eindonderhandelingen volgende week: later in het proces kan het opportuun zijn t.a.v. de tariefophoging deels mee te bewegen met EZK en af te spreken dat het tarief in 2025 wordt opgehoogd, na een tariefstudie. Indien er ambitieuze en geborgde maatwerkafspraken komen, is een onmiddellijke aanscherping (per 2024) van het tarief minder noodzakelijk (zie ook volgend punt). Datzelfde geldt voor het exacte jaartal van doortrekken van de heffing.

- Maatwerk:
    - U kunt aangeven dat dit enkel een substituut kan zijn voor een scherpere heffing als hard en wettelijk wordt geborgd dat

dispensatierechten die vrijvallen worden ingenomen. Het voorstel is op dit punt nog te vrijblijvend.
    - Om de onzekerheid nog verder te verminderen is een generieke verlaging van de dispensatierechten binnen de CO2-heffing verstandig (indien de maatwerkaanpak niet voldoende reductie zou opleveren), omdat op die manier het doel voor de industrie helemaal geborgd is. Indien MKE dit zelf opbrengt kunt u dit steunen.
    - U kunt aangeven dat additionele middelen wat u betreft niet akkoord zijn. Eventuele extra maatwerksubsidies zouden moeten worden gedekt door herprioritering binnen het perceel van het Klimaatfonds of de eigen begroting.
- Afvalverbrandingsinstallaties: U kunt akkoord gaan met het voorstel van EZK om de procesemissiefactor in de CO2-heffing industrie voor niet-ETS installaties (met name AVI's) aan te scherpen en om negatieve emissies van CCS mee te tellen. U kunt hierbij wel aangeven de CO2-reductie niet te herkennen (en hier een toets op te willen van PBL). Daarnaast kunt u benadrukken dat eerst het onderzoek moet worden afgewacht, voordat afspraken worden gemaakt of en hoe het verminderen van de verbrandingscapaciteit beter kan worden meegenomen in de prijsprikkels.
    - Indien een verzoek voor extra middelen ter sprake komt, kunt u aangeven dit niet te herkennen, en hier niet akkoord mee te zijn.
- Subsidies recycling: u kunt aangeven akkoord te zijn met ondersteuning van 300 miljoen (150 mln. MJP 2024, 150 mln. reservering MJP 2025), maar niet met verdere ophoging.
- Fossiele subsidies:
    - U kunt de lijn van MKE steunen om voor alle fossiele subsidies een zo concreet mogelijke afspraak te maken over een uitfaseerdatum.
    - Het is uitvoeringstechnisch en juridisch mogelijk om de vrijstellingen voor duaal verbruik van kolen (staalproductie), non energetisch verbruik van aardgas (kunstmestproductie) en non energetisch en duaal verbruik van minerale oliën (plasticproductie) uit te faseren. De exacte uitfaseerdatum vergt een politieke weging tussen 1) verduurzamingsprikkel, 2) klimaatrechtvaardigheid en 3) risico op weglek/nadelige gevolgen voor de concurrentiepositie. Met name bij de vrijstelling voor non energetisch en duaal verbruik van minerale oliën geldt dat nader onderzoek naar de impact nog nodig is.
- Energiebelastingtarieven:
    - U kunt ten aanzien van de EB-tarieven op aardgas aangeven te willen vasthouden aan de maatvoering van het IBO. Dit geeft een belangrijke verduurzamingsprikkel en daarnaast is de budgettaire opbrengst waarschijnlijk nodig als dekking van de klimaatplaat.
    - U kunt daarnaast aangeven een verlaagd tarief voor waterstof en een verlaging van het tarief elektriciteit 3e en 4e schijf (maatvoering IBO) te kunnen steunen – mits de energiebelasting op aardgas inderdaad significant wordt verhoogd in de hogere verbruiksschijven.

Kernpunten

- CO2-heffing:
  - Tarief: MEZK en MKE willen enkel een aanscherping van het tarief per 2025 om het doel uit het coalitieakkoord te halen (4 Mton), op basis van een nieuwe tariefstudie. De inzet van FIN is een aanscherping per 2024 naar 250 euro per ton (conform voorstel IBO). Daarbij willen wel een voorbehoud maken voor bijstelling naar aanleiding van de tariefstudie. Hoe eerder het tarief wordt opgehoogd, hoe eerder bedrijven hier rekening mee kunnen houden in hun investeringsplannen en hoe groter de kans is dat er een additioneel reductie-effect in 2030 is. Ook is de kans aanzienlijk groter dat de ingeboekte Mtonnen worden gehonoreerd in de KEV als een concrete verhoging wordt afgesproken.
  - Eenheid van kabinetsbeleid
  - Verlengen: MEZK wil de CO2-heffing niet verlengen voorbij 2030. In de bespreeknotitie is de optie opgenomen om te verlengen tot 2038. Dit is eveneens de inzet van FIN.

Eenheid van Kabinetsbeleid

- Maatwerk:
  - Aanscherpen doel: in de bespreeknotitie wordt een aanscherping van de doelstelling van de maatwerkafspraken (nu 1,9 Mton) van 0,5 of 3 Mton voorgesteld.

Deze invulling van de extra opgave voor de industrie biedt minder zekerheid dan het aanscherpen van de heffing, maar brengt minder weglekrisico's met zich mee.
  - Extra middelen: De oplegnotitie legt een optie voor om extra middelen vrij te maken voor maatwerk als de doelstelling wordt opgehoogd. Dit is wat ons betreft niet akkoord. Bij de formatie was 3 miljard gereserveerd voor maatwerk binnen het Klimaatfonds. MKE heeft ervoor gekozen deze (bijna geheel) in te zetten voor generieke maatregelen, voordat er een maatwerkovereenkomst is afgerond. Indien er meer maatwerkmiddelen nodig zijn, zou dit ons inziens moeten komen uit een herprioritering van de bestaande middelen uit het perceel.
  - Dispensatierechten: de enige manier om te borgen dat maatwerk daadwerkelijk leidt tot extra reductie, is door de dispensatierechten die daarmee vrij komen in te trekken. Dit moet wettelijk worden vastgelegd Anders zal PBL deze Mtonnen ook niet honoreren in de KEV. Hierover is overeenstemming met MKE.
    - Ons inziens zou er nog meer zekerheid kunnen worden geborgd, door af te spreken dat de dispensatierechten generiek worden ingeperkt indien maatwerk niet de ingeboekte reductie levert.
    - Hierbij geldt eveneens de notie dat wij als Rijk zeker moeten zijn dat we bij maatwerk onze kant van het

contract na kunnen komen. Hierover is verdere uitwerking nodig over het hoe en wanneer van het intrekken van de dispensatierechten.

- Afvalverbrandingsinstallaties:
  - De voorgestelde maatregel is om de CO2-heffing voor AVI's aan te scherpen met 1 Mton. Ons inziens is dit een verstandige maatregel. We kunnen we de emissiereductie echter niet plaatsen; in het IBO wordt gerekend met een reductie van 0,3 Mton, terwijl nu een emissiereductie van 1 Mton wordt ingeboekt.
  - Daarnaast wordt voorgesteld om CCS toe te passen bij de AVI's en de negatieve emissies die dan worden bereikt (bij verbranding van biogeen afval) mee te tellen bij de reductie. De opties qua maatvoering liggen hiervoor nog open. EZK boekt hier nu 2 Mton voor in, maar dit lijkt aan de hoge kant. Het IBO ging uit van een reductie van 1 Mton.
  - Aanvullend is in het IBO afgesproken om te onderzoeken in hoeverre het verminderen van het verbranden van afval beter kan worden beloond onder de CO2-heffing industrie. We zijn reeds voornemens om dit punt mee te nemen in de aanstaande evaluatie van de afvalstoffenbelasting. Het is belangrijk dat hier niet op vooruit wordt gelopen.

- Normering plastics:
  - De voorgestelde maatregel is een bijmengverplichting van gerecyclede en hernieuwbare plastics. De opties die voorliggen gaan over de maatvoering (25% of 30% minimum aandeel).
  - Voorstel is om de inzet op verdere recycling en biobased alternatieven te ondersteunen door stimulering van ketenbrede samenwerking, innovatieve recyclingtechnieken, het versneld opschalen van scheidings- en productiecapaciteit voor recyclaat en biogebaseerd plastic, en van de vraag naar niet-fossiele plastics. Hoe veel budget hiervoor dient te worden gereserveerd is onderwerp van gesprek. Er worden twee opties gepresenteerd: 635 miljoen en 300 miljoen euro. De optie om 300 miljoen te reserveren is conform het pakket dat eerder ambtelijk overeen is gekomen tussen FIN en KE. Een verder verhoging van dit budget is niet akkoord.

- Fossiele subsidies:
  - We hebben samen met EZK/Klimaat een overzicht gemaakt van de fiscale regelingen die als fossiele subsidie beschouwd zouden kunnen worden. Zie bijlage 2.
  - EZK/Klimaat heeft vervolgens per regeling een voorstel voor een concrete uitfaseerdatum gedaan. Naar verluid wil MKE vanuit oogpunt van klimaatrechtvaardigheid een stevige stap zetten en waar mogelijk alle fossiele subsidies zo snel mogelijk afschaffen (en indien niet mogelijk inzetten op wijziging internationale afspraken).
  - Er zijn een aantal fiscale regelingen die vanuit uitvoeringstechnisch oogpunt op relatief korte termijn (binnen enkele jaren) kunnen worden afgeschaft:

        - Vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal verbruik van kolen (gebruik van kolen bij staalproductie)
        - Vrijstelling in de energiebelasting voor non energetisch verbruik van aardgas (met name kunstmestproductie)
        - Vrijstelling/niet belaste deel van non energetisch en duaal verbruik van minerale oliën (staalproductie).
        - Degressieve structuur energiebelasting: zie hieronder voor uitgebreidere toelichting.
        - Vrijstelling in de kolenbelasting voor gebruik van kolen bij elektriciteitsopwekking: afschaffing mogelijk maar interfereert met wettelijk verbod op gebruik kolen per 2030. Het afschaffen van de vrijstelling verhoogd het risico dat de staat nadeelcompensatie aan de kolencentrales moet betalen. EZK stelt daarom voor om deze vrijstelling pas per 2030 af te schaffen (voorstel is de facto dus een lege huls, want vanaf dan geldt wettelijk verbod op gebruik kolen bij elektriciteitsproductie).
    - De precieze uitfaseerdatum van deze regelingen is een politieke keuze. In het algemeen geldt dat hoe eerder de uitfaseerdatum ligt, hoe groter de verduurzamingsprikkel in potentie is. Tegelijkertijd is dan ook het risico op weglek en nadelige impact op de concurrentiepositie groter. Hoe groot deze effecten zijn is lastig in te schatten (ook met een uitgebreide studie). Aanvullend speelt het vraagstuk van klimaatrechtvaardigheid mee; uitfasering van deze regelingen zorgt ervoor dat grote vervuilers een grotere financiële bijdrage moeten leveren aan de transitie.
    - Tot slot zijn er een aantal fossiele subsidies die vastliggen in internationale afspraken (zoals de ETD) en daarom niet eenzijdig door Nederland kunnen worden aangepast. Het gaat onder andere om de accijnsvrijstelling voor kerosine en bunkerbrandstoffen in de scheepvaart. Als alternatief kan wel worden gekeken naar verhoging van de vliegbelasting of opt-in ETS2 voor de binnenvaart.
    - NB. CPB en PBL brengen momenteel opnieuw alle fossiele subsidies in kaart. Mogelijk dat hier nog nieuwe regelingen in beeld komen, die nu niet in het lijstje staan. Aan de TK is toegezegd dat de Kamer later dit voorjaar over het onderzoek wordt geïnformeerd en het kabinet voortaan jaarlijks rapporteert over het budgettair belang van de fossiele subsidies.

- <u>Tariefaanpassingen energiebelasting:</u>
    - In het IBO is voorgesteld om de tarieven op aardgas fors te verhogen en de tarieven op elektriciteit te verlagen. Dit biedt een belangrijke verduurzamingsprikkel, maar leidt ook tot een lastenstijging voor huishoudens en bedrijven.
    - In de bijlage is daarom een bespreeknotitie over de energiebelasting opgenomen met een aantal punten waarover een knoop moet worden doorgehakt:
        - Maatvoering tarieven aardgas
        - Mogelijke lastenverlichting huishoudens
        - Mogelijke lastenverlichting bedrijven
    - In dit BWO zal de focus van het gesprek liggen op de tariefaanpassingen in de hogere verbruiksschijven. De

aanpassingen in de 1e en 2e schijf en mogelijke lastenverlichting voor huishoudens wordt besproken in het BWO gebouwde omgeving.

- We adviseren om voor nu vast te houden aan de in het IBO voorgestelde verhoging van de energiebelastingtarieven op aardgas. Deze verhoging biedt een stevige extra verduurzamingsprikkel (met name voor de bedrijven die niet onder de CO2-heffing vallen) en leidt daarnaast tot een budgettaire opbrengst die waarschijnlijk nodig is als dekking van de klimaatplaat.
- Een deel van de opbrengst van de EB-verhoging op aardgas kan worden aangewend voor:
  - Introductie verlaagd tarief waterstof: waterstof wordt op dit moment tegen hetzelfde tarief belast als aardgas. De energie-inhoud en CO2-intensiteit ligt echter lager, waardoor een apart en lager tarief gerechtvaardigd is. Dit geeft bovendien een kleine lastenverlichting, ter compensatie voor de hogere tarieven op aardgas.
  - Verlaging tarief elektriciteit 3e en 4e schijf: Het IBO stelt voor om de EB-tarieven in de 3e en 4e schijf beperkt te verlagen. Dit vergroot de verduurzamingsprikkel en biedt tegelijkertijd een lastenverlichting voor bedrijven.
- Er zijn beleidsmatige redenen om de degressieve structuur in de energiebelasting niet volledig af te schaffen. Zo vallen bedrijven in de 5e schijf van de energiebelasting ook onder het ETS, en worden daarmee ook geprikkeld om energiegebruik te beperken.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

A/26_04_2023

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Nota Kamerbrief nadere toelichting inzake verankering hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990

Datum
18 april 2023

Notanummer
2023-0000103831

Bijlagen
1. Verzoek Cie 7 april 2023
2. Kamerbrief nadere toelichting verankering hhc.

Aanleiding

De vaste commissie voor Financiën heeft verzocht om nader toe te lichten wanneer de Kamer een concreet voorstel kan verwachten ter verankering van een hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990 (IW 1990) (bijlage 1). In bijgaande Kamerbrief informeert u de Kamer dat het voorstel tot invoering van een hardheidsclausule in de IW 1990 meeloopt met het Belastingplan 2024 en derhalve op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

Beslispunt
• Wij adviseren u beiden akkoord te gaan met bijgaande Kamerbrief. Indien u akkoord bent, verzoeken wij u beiden de Kamerbrief te ondertekenen (bijlage 2).
• Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

akkoord

Toelichting

- Bij brief van 24 maart jl. heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over hardheidsclausules in fiscale wetgeving.[1] In deze brief heeft u aangegeven dat - ondanks de wettelijke ruimte en de mogelijkheid om van beleidsregels te kunnen afwijken - een hardheidsclausule in de IW 1990 een toevoeging is en een extra waarborg kan bieden. U heeft toegezegd te onderzoeken of de introductie van de hardheidsclausule in de IW 1990 al in een wetstraject kan meelopen, vooruitlopend op de toezegging dat deze wordt meegenomen in de heroverweging van de Wet Stroomlijnen.
- U (Stas FB) heeft ermee ingestemd om de hardheidsclausule in te voeren per 1 januari 2024 en op te nemen in het (pakket) Belastingplan 2024.
- Op 7 april 2023 heeft de vaste commissie voor Financiën verzocht om nader toe te lichten wanneer de Kamer een concreet voorstel kan verwachten ter verankering van een hardheidsclausule in de IW 1990. Op 20 april heeft de commissie Financiën verzocht om de reactie voor de volgende procedurevergadering (11 mei) te willen ontvangen.
- In bijgaande Kamerbrief informeert u de Kamer dat het voorstel tot invoering van een hardheidsclausule in de IW 1990 meeloopt met het Belastingplan 2024 en derhalve op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer zal worden

[1] *Kamerstukken II* 2022/23, 31066, nr. 1209.

aangeboden mits de Uitvoeringstoets van de Belastingdienst hiervoor geen belemmeringen aangeeft.

Communicatie
Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- Bij brief van 24 maart jl. is de Tweede Kamer geïnformeerd over hardheidsclausules in fiscale wetgeving.[2] In deze brief is aangegeven dat een hardheidsclausule in de IW 1990 een toevoeging is en een extra waarborg kan bieden. Er is in deze brief toegezegd te onderzoeken of de introductie van de hardheidsclausule in de IW 1990 al in een wetstraject kan meelopen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[2] *Kamerstukken II* 2022/23, 31066, nr. 1209.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Wettelijke grondslag gedeformaliseerd werken (direct aanpassen) en motie Grinwis

Datum
18 april 2023

Notanummer
2023-0000099976

Bijlagen
1. Kamerbrief

18.04.23

Aanleiding

Op 11 oktober 2022 heeft u aangegeven akkoord te gaan met het uitwerken van een nieuw herzieningssysteem (wetgeving lange termijn) en een tijdelijke regeling waarmee de Belastingdienst een wettelijke grondslag krijgt voor zijn huidige uitvoeringspraktijk (wetgeving korte termijn). Tijdens het gesprek op 6 december 2022 heeft u aangegeven akkoord te zijn met het uitvoeren van zogenoemde quick scans op de wetgeving korte en lange termijn om tot besluitvorming te komen. Ook bent u akkoord gegaan om een brief naar de Kamer te sturen over de uitkomsten van deze quick scans. In het eerste kwartaal van 2023 hebben voornoemde quick scans plaatsgevonden alsmede een quick scan op een voorstel tot uitvoering van motie Grinwis.[1] De Tweede Kamer wordt met bijgevoegde Kamerbrief (bijlage 1) geïnformeerd over de ontwikkelingen.

Beslispunt 1
Wij adviseren u om akkoord te gaan met het opnemen van de tijdelijke regeling in het Belastingplan 2024. Voor de wetgeving lange termijn wordt ingezet op een internetconsultatie begin 2024. Gaat u hiermee akkoord?

Akkoord

Beslispunt 2
Indien u akkoord gaat met beslispunt 1 en u akkoord bent met de inhoud van de Kamerbrief, adviseren wij u de Kamerbrief te ondertekenen zodat deze nog vóór het meireces naar de Kamer wordt gestuurd. Gaat u hiermee akkoord?

Zo ja, gaat u akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Akkoord

Met

P.S. Wel de toezegging de brief om uiterlijk op Prinsjesdag met nadere voorstellen

[1] Het concept wetsvoorstel inzake motie Grinwis betreft een mogelijke terugkeer naar een soortgelijke regeling als de regeling tot 2016. Onder de regeling tot 2016 werden bij een voor belastingplichtigen gunstige uitkomst alle belastingaanslagen herzien die nog niet onherroepelijk vaststonden op het moment van het aanwijzen van de massaalbezwaarprocedure, ook als geen bezwaar gemaakt was.

Kern

- Zoals vermeld in de 19e Halfjaarsrapportage[2] hanteert de Belastingdienst in de praktijk een werkwijze waarbij digitale aangiftebiljetten die binnen de bezwaartermijn ingediend worden, niet behandeld worden als een bezwaar, maar als een verzoek om ambtshalve vermindering. De Kamer is vervolgens meerdere keren geïnformeerd over deze werkwijze.[3]
- Deze werkwijze draagt bij aan een responsieve overheid en een responsieve omgang met belastingaanslagen en andere fiscale beschikkingen die makkelijk te herstellen onjuistheden bevatten.[4] De ervaring leert ook dat deze werkwijze in de praktijk doorgaans goed blijkt te werken. Echter, de werkwijze is niet in overeenstemming met het wettelijk kader en kent juridische risico's.[5] Derhalve dient hiervoor een wettelijke grondslag te komen.[6] Wij noemen dit ook wel 'de wetgeving korte termijn'.
- In het bovenstaande heeft DGFZ ook aanleiding gezien om een onderzoek te gaan starten naar een nieuw gemoderniseerd heffingssysteem voor de langere termijn. Wij noemen dit ook wel 'de wetgeving lange termijn', meer specifiek een systeem van 'direct aanpassen'.
- Het eerdere tijdspad voor een gezamenlijk wetgevingstraject voor de korte en de lange termijn blijkt helaas te strak te zijn. Voor dit tijdspad, in het bijzonder de inwerkingtreding van de tijdelijke regeling per 1 juli 2024, was het nodig om het wetsvoorstel in januari 2024 bij de TK in te dienen. Dat is niet meer haalbaar, omdat inmiddels duidelijk is geworden dat vooral de uitwerking en afstemming van een nieuw herzieningssysteem meer tijd zal gaan kosten.
- De quick scans voor de wetgeving lange termijn en motie Grinwis hebben helaas te weinig inzichten opgeleverd om tot nadere besluitvorming te komen.
- Om te komen tot zorgvuldige besluitvorming, is hierop nog aanvullend onderzoek nodig. Deze vertraging in het proces zorgt ervoor dat het eerder opgestelde tijdspad, op grond waarvan een gezamenlijk wetsvoorstel voor de korte en lange termijn in januari 2024 bij de TK zou worden ingediend, niet langer haalbaar is. Vanuit de uitvoerende directies is aangegeven dat vertraging van de invoering van de tijdelijke De tijdelijke regeling wordt nodig geacht per 2024. Via bijgevoegde brief wordt de Kamer op de hoogte gesteld van deze ontwikkelingen. Met betrekking tot de motie Grinwis wordt toegezegd dat uiterlijk op Prinsjesdag de Kamer nader wordt bericht.
- Vanuit de uitvoerende directies is aangegeven dat vertraging van de invoering van de tijdelijke regeling op ernstige bezwaren stuit. Voor de uitvoeringspraktijk is een zo spoedig mogelijke totstandkoming van de tijdelijke regeling nodig. De uitvoering wijst er daarbij op dat de huidige werkwijze niet volledig in overeenstemming is met (de uitleg van) de wet.[7] Dit leidt tot onrust op werkvloer. Ook kan het niet werken

[2] Kamerstukken II 2016/17, 31 066, nr. 355, bijlage 1.
[3] Uitlatingen over deze werkwijze zijn bijvoorbeeld opgenomen in de brief van de Staatssecretaris van Financiën van 20 september 2022, 2022-0000215908 (Aanbiedingsbrief pakket Belastingplan 2023) en de nota naar aanleiding van het verslag bij de Fiscale verzamelwet 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 36107, nr. 6, p. 8-10).
[4] Overeenkomstig het doel van de voorgestelde correctiemogelijkheid van kennelijke fouten bij de preconsultatie van het wetsvoorstel versterking waarborgfunctie Awb.
[5] Dit blijkt bijvoorbeeld uit HR 11 oktober 2019, ECLI:NL:HR:2019:1574 inzake een dwangsom en Hof 's-Hertogenbosch 25 mei 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1688 inzake navordering.
[6] Dit is ook reeds aangekondigd in de nota naar aanleiding van het verslag bij de Fiscale verzamelwet 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 36107, nr. 6, p. 8-10).
[7] Dit blijkt ook uit jurisprudentie. In het bijzonder het Dwangsomarrest (HR 11 oktober 2019 ECLI:NL:HR:2019:1574) en Hof 's-Hertogenbosch 25 mei 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1688 inzake navordering.

overeenkomstig de wet leiden tot politieke risico's. Het is niet mogelijk om de huidige werkwijze aan te passen.

- De snelste route om tot wetgeving te komen voor de tijdelijke regeling is het Belastingplan 2024 (met inwerkingtreding per 1 januari 2024). In bijgevoegde Kamerbrief wordt deze wetgeving aangekondigd. Bij het opstellen van wetgeving zullen de uitvoerbaarheid en de menselijke maat[8] zoveel mogelijk vooropstaan.
- Bijgevoegde Kamerbrief ziet primair op de motie Grinwis. Omdat in een nieuw herzieningssysteem ook een oplossing wordt gezien voor de oproep van die motie, is verschillende keren aan de Kamer aangegeven dat de motie Grinwis en deformalisering (inmiddels 'direct aanpassen' genoemd) gezamenlijk worden uitgewerkt. De Kamerbrief geeft weer dat voor de motie Grinwis aanvullend onderzoek nodig is. De Kamer zal uiterlijk op Prinsjesdag nader worden geïnformeerd.
- Het onderzoek naar de motie Grinwis zal gelijktijdig plaatsvinden met het onderzoek naar de wetgeving lange termijn. Het kabinet streeft ernaar om begin volgend jaar het wetsvoorstel 'direct aanpassen' (wetgeving lange termijn) in internetconsultatie te brengen. Indien mogelijk kan op Prinsjesdag de Kamer ook nader worden geïnformeerd over de stand van zaken voor de wetgeving lange termijn.

Politiek bestuurlijke context
Deze nota en Kamerbrief zien mede op de motie Grinwis.

De motie Grinwis verzoekt de regering de gevolgen van de wetswijziging per 2016, waarbij de automatische doorwerking van de massaalbezwaarprocedure naar gelijke gevallen verdween, en het functioneren van de massaalbezwaarprocedure te onderzoeken, mogelijkheden tot verbetering te bezien, en de Kamer over de uitkomsten te informeren.

Communicatie
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

[8] De menselijke maat betekent het recht doen aan belangen van belanghebbenden bij het opstellen en uitvoeren van wet- en regelgeving.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Derde beslisnotitie uitwerking fbi/vbi/fgr wetsvoorstel

Datum
20 april 2023

Notanummer
2023-0000102147

Bijlagen
1. Alternatieven notitie
2. Tweede beslisnotitie

Aanleiding

Van 8 maart tot en met 5 april 2023 is het conceptwetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling ('wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi') voor openbare internetconsultatie aangeboden. Er zijn in totaal 16 reacties binnengekomen.

Wij hebben een eerste weging van de reacties gemaakt, die er toe heeft geleid enkele beslispunten en informatiepunten aan u voor te leggen. Dit is van belang voor het verdere ontwerp en afronding van het wetsvoorstel.

24.04.23

Beslispunten

Beslispunten

1A. Gaat u ermee akkoord de inwerkingtredingsbepaling van het wetsvoorstel aanpassing fgr, vbi en fbi zodanig te wijzigen dat het overgangsrecht (waaronder de doorschuif- en fusiefaciliteit) per 1 januari 2024 in werking treedt, en dat de wijziging van de definitie van het fgr en het vbi-regime in werking treden met ingang van 1 januari 2025 (in plaats van 1 januari 2024, zoals was voorzien in het conceptwetsvoorstel dat ter internetconsultatie is aangeboden)? Gaat u er ook mee akkoord in het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen het overgangsrecht (waaronder doorschuif- en fusiefaciliteit) per 1 januari 2024 in werking te laten treden en de wijzigingen van de materiële wet, zoals de afschaffing van de open commanditaire vennootschap, met ingang van 1 januari 2025 in werking te laten treden? Wij adviseren u akkoord te gaan. Hierdoor lopen het overgangsrecht en de wijzigingen in beide wetsvoorstellen parallel. Beide wetsvoorstellen worden gelijktijdig op Prinsjesdag 2023 ingediend.

ja

1B. Indien akkoord met beslispunt 1A adviseren wij u om de Tweede Kamer eerder dan Prinsjesdag 2023 te informeren over de gewijzigde inwerkingtreding van voornoemd wetsvoorstel en het daarmee samenhangende wetsvoorstel aanpassing fiscaal kwalificatiebeleid. Wij zien hiervoor een mogelijkheid in de Kamerbrief 'Fiscale Beleids- en Uitvoeringsagenda' (FBUA) die momenteel wordt voorbereid. Gaat u hiermee akkoord?

ja

2. Gaat u ermee akkoord het wetsvoorstel zodanig aan te passen dat onbelast herstructureren in 2024 voor vastgoed-fbi's mogelijk wordt door – indien mogelijk – (A) te voorkomen dat het fbi-regime voor de toepassing van de

vennootschapsbelasting (Vpb) door herstructurering in 2024 met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2024 vervalt, en indien dat niet mogelijk blijkt door (B) de tijdelijke vrijstelling in de overdrachtsbelasting (OVB) te verlengen met tenminste één dag en maximaal één maand? Wij adviseren u hiermee akkoord te gaan.

3. Om potentieel misbruik met boekjaren te voorkomen, adviseren wij de inwerkingtreding van de wijziging van het fbi-regime aan te passen door het fbi-regime met ingang van 1 januari 2025 te wijzigen ongeacht het boekjaar, waarbij de boekjaren voor de betrokken belastingplichtigen eindigen uiterlijk 31 december 2024. Gaat u hiermee akkoord?

ja

4. Wij adviseren in dit wetsvoorstel geen specifieke uitzonderingen op te nemen voor mogelijke heffing van OVB die als die zich voordoen een indirect gevolg zijn van dit wetsvoorstel. Gaat u hiermee akkoord?

ja

Informatiepunten

1. Er wordt in de reacties breed gewezen op de impact van de vastgoedmaatregel op het investeringsklimaat. Er wordt verzocht de vastgoedmaatregel te heroverwegen.

2. Belangstellenden wijzen op de impact van het uitsluiten van buitenlands vastgoed, terwijl de budgettaire impact daarvan nihil zou zijn. Wij gaan onderzoeken of het mogelijk is de vastgoedmaatregel aan te passen in die zin dat het direct beleggen in buitenlands vastgoed door een fbi wel mogelijk is.

ok

3. Belangstellenden wijzen op de operationele en praktische risico's die het eerder door ons geadviseerde bestuursverbod met zich brengt. Wij gaan onderzoeken of dit bestuursverbod achterwege kan blijven en of het voorkomen van aftrek van de bestuursvergoeding tegen 25,8% Vpb en heffing op het niveau van de fbi tegen 0% tegen te gaan, kan worden bewerkstelligd door het invoeren van een aftrekbeperking.

ok

4. Er worden vragen gesteld over de fiscale kwalificatie van 'buitenlandse fgr-achtigen'. Wij zijn voornemens voor het fgr een vergelijkbare systematiek te hanteren zoals die in het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen voor andere Vpb-plichtige lichamen wordt voorgesteld.

ok

5. Naar aanleiding van de reacties gaan we nader onderzoeken of het noodzakelijk en wenselijk is om ook voor een box 1, box 3 of een vennootschapsbelastingplichtige deelgerechtigde een abrupte heffing te voorkomen of uit te stellen.

ok

6. In twee reacties wordt verzocht om de aanhoudingseis te laten vervallen. Die eis leidt tot naheffing van OVB indien de aandelen die met toepassing van de tijdelijke OVB-vrijstelling bij de fgr-maatregel zijn verkregen binnen drie jaar worden vervreemd. We zullen onderzoeken of we deze aanhoudingseis specifieker kunnen toespitsen op misbruiksituaties.

ok

Toelichting

Beslispunt 1 (Inwerkingtreding)

Beslispunt 1A

- Eerder is reeds besloten tot uitstel van de wijziging van het fbi-regime (dat wil zeggen de vastgoedmaatregel) van 1 januari 2024 naar 1 januari 2025.
- Wij stellen voor om de wijziging van de definitie van het fgr en de wijziging van het vbi-regime daar bij aan te sluiten. Het wetsvoorstel is zo meer in lijn met de budgettaire raming waar vanaf 2025 direct een volledig opbrengst is ingeboekt. Het jaar 2024 wordt dan het jaar van overgangsrecht, waarin belastingplichtigen maatregelen kunnen nemen om fiscale claims door te schuiven. Wij adviseren u hiermee akkoord te gaan.
- Het ten opzichte van de internetconsultatie gewijzigde wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi wordt op Prinsjesdag 2023 aan de TK aangeboden. Belastingplichtigen hebben daardoor pas op een laat moment zicht op hun eventuele toekomstige belastingplicht.
- Ook voor het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen stellen wij voor om het overgangsrecht per 1 januari 2024 en de wijziging van de materiële belastingwetten per 1 januari 2025 in werking te laten treden. Deze wijzigingen zien onder meer op het afschaffen van de open commanditaire vennootschap en het wettelijk regelen van het kwalificatiebeleid van buitenlandse rechtsvormen.
- Het overgangsrecht bij het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen voorziet in afrekenbepalingen en faciliteiten voor met name open commanditaire vennootschappen die na de voorgestelde wijzigingen niet langer zelfstandig belastingplichtig zullen zijn.
- Door de overgangsbepalingen een jaar vóór de materiële wijzigingen in werking te laten treden hebben belastingplichtigen een jaar (2024) de tijd om op de voorgestelde wijzigingen te anticiperen door gebruik te maken van de geboden faciliteiten en/of te herstructureren. Dit geldt voor beide wetsvoorstellen.
- Daarnaast komt ook een fgr in aanmerking voor het fbi-regime. Ingeval een fgr nu wel aan de definitie van fgr voldoet, maar door de gewijzigde definitie niet meer, zou een wijziging van de definitie van het fgr per 1 januari 2024 er *de facto* toe leiden dat het fbi-regime niet langer van toepassing kan zijn op de beleggingen in dat vastgoed, in plaats van de met het uitstel van de vastgoedmaatregel voorgestelde datum van 1 januari 2025. Door de inwerkingtreding van de wijziging van de definitie van het fgr te verplaatsen naar 1 januari 2025, valt dit op hetzelfde moment als de inwerkingtreding van de vastgoedmaatregel.

Beslispunt 1B

- Ingeval u akkoord bent met beslispunt 1A, adviseren wij u om de Tweede Kamer, en daarmee ook belangstellenden, te informeren over de op onderdelen aangepaste inwerkingtredingsdatum, zowel in het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi als in het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen.
- Hiermee wordt tegemoetgekomen aan een behoefte van de stakeholders om hierover tijdig helderheid te verschaffen en kunnen ze hier eventueel al rekening mee houden voordat deze wetsvoorstellen met Prinsjesdag aan de Tweede Kamer worden aangeboden.
- Het informeren zou bijvoorbeeld in de Kamerbrief FBUA kunnen plaatsvinden. Wij stellen voor om in het onderdeel 'Ondernemen en tegengaan belastingontwijking' van die Kamerbrief de volgende passage op te nemen:

"Van 8 maart tot en met 5 april jl. heeft de internetconsultatie van het conceptwetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling plaatsgevonden. Gelet op de reacties is het kabinet voornemens de inwerkingtreding van dat wetsvoorstel en de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen aan te passen. Deze aanpassing geeft belastingplichtigen meer ruimte om de beoogde herstructureringen door te voeren. Dit houdt onder andere in dat het overgangsrecht (met doorschuiffaciliteiten) dat in die wetsvoorstellen is opgenomen, geldt voor het jaar 2024 en dat de wijziging van de materiële bepalingen, zoals de wijziging van de definitie van fonds voor gemene rekening en het afschaffen van de open commanditaire vennootschap, geldt met ingang van 1 januari 2025. Deze aanpassing heeft geen budgettair effect. De inwerkingtredingsdatum van de vastgoedmaatregel wijzigt niet, dit blijft 1 januari 2025. Beide wetsvoorstellen worden op dit moment uitgewerkt en op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer aangeboden."

Beslispunt 2 (Flankerend beleid OVB en samenloop met de Vpb)

- Als gevolg van de vastgoedmaatregel kan een fbi vanaf 1 januari 2025 niet meer direct beleggen in vastgoed.
- Als beleggers in fbi's met vastgoed fiscaal neutraal willen blijven beleggen (bijvoorbeeld relevant voor pensioenfondsen, die in de regel zijn vrijgesteld van Vpb), kunnen zij genoodzaakt zijn het vastgoed te herstructureren. Dit kan leiden tot – een mogelijk significante – heffing van OVB.
- Echter, het kabinet heeft met de vastgoedmaatregel geen opbrengst van OVB beoogd. Om die reden is voor bepaalde situaties een tijdelijke vrijstelling van OVB voorgesteld, die geldt van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024.
- In meerdere reacties wordt gewezen op het feit dat het voorgestelde flankerende beleid geen rekening houdt met het feit dat een belanghebbende door herstructurering het risico loopt niet langer aan de voorwaarden voor toepassing van het fbi-regime te voldoen. Als dat zo is, vervalt de toepassing van het fbi-regime met terugwerkende kracht tot het begin van het boekjaar waarin niet langer aan die voorwaarden wordt voldaan (1 januari 2024, indien het boekjaar gelijk is aan het kalenderjaar).
- Ook vanuit een jaarrekeningtechnisch of administratief oogpunt achten belangstellenden het wenselijk de herstructurering op de eerste dag van het nieuwe boekjaar uit te voeren.

- Om bij herstructurering rechtsonzekerheid over de samenloop van de tijdelijke OVB-vrijstelling en het al dan niet met terugwerkende kracht vervallen van het fbi-regime weg te nemen, stellen wij voor om het wetsvoorstel op dit punt aan te passen.
- De voorkeursoplossing voorkomt het vervallen van het fbi-regime met terugwerkende kracht tot – in potentie – 1 januari 2024.
- Mocht deze oplossing wetstechnisch niet mogelijk, kwetsbaar of te ingewikkeld blijken, is het alternatief om de tijdelijke OVB-vrijstelling te verlengen tot ten minste 1 januari 2025. Daarbij moet worden bezien of de praktijk voldoende is geholpen met de verlenging van één dag (waardoor de feitelijke afwikkeling van alle herstructureringen op

nieuwjaarsdag zal moeten plaatsvinden) of dat een langere termijn (maximaal één maand, dat wil zeggen tot en met 31 januari 2025) wenselijk is.

Beslispunt 3 (Wijziging inwerkingtredingsbepaling fbi-regime)

- De huidige inwerkingtredingsbepaling van de wijziging van het fbi-regime sluit aan bij boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025.
- Het kan daardoor voorkomen dat de vastgoedmaatregel bij belastingplichtigen met een gebroken boekjaar pas uiterlijk eind 2025 van toepassing is.
- Om potentieel misbruik van het wijzigen van boekjaren door belastingplichtigen te voorkomen, stellen wij voor om de inwerkingtredingsbepaling te wijzigen met ingang vanaf 1 januari 2025, ongeacht het boekjaar.
- Door de inwerkingtredingsbepaling te wijzigen zonder rekening te houden met gebroken boekjaren, zal voor iedere belastingplichtige gelden dat een fbi niet langer vastgoed kan houden met ingang van 1 januari 2025 (behoudens informatiepunt 2 van deze nota, zie hierna).
- Het gevolg van deze wijziging is dat belastingplichtigen die een gebroken boekjaar hebben het jaar 2024 met een verkort boekjaar afsluiten.
- Deze wijziging zorgt ervoor dat het wetsvoorstel in lijn is met de budgettaire raming omdat vanaf 2025 al de volledige opbrengst is ingeboekt.

Beslispunt 4 (geen uitzondering OVB bij inkoop eigen aandelen en herbalancering)

- Enkele partijen geven aan dat als gevolg van het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi, zij – na herstructurering - een voor Nederlandse fiscale doeleinden transparant vehikel hebben dat mogelijk (structureel) kan leiden tot (hogere) heffing van OVB.
- Dit speelt mogelijk in twee situaties, te weten (1) bij de inkoop van 'participaties' door het transparante vehikel en (2) bij het herbalanceren van de beleggingsportefeuille door pensioenfondsen.
- Voor beide situaties geldt dat de heffing van OVB waarop wordt gedoeld niet zozeer voortkomt uit het wetsvoorstel zelf, maar inherent is aan de systematiek van de OVB. Met name het verschil tussen de behandeling van een verkrijging van economische eigendom (deelgerechtigheid) bij (voor de OBV) transparante vehikel en de behandeling van aandelen in een onroendezaakrechtspersoon (NV of BV).
- Dit verschil is relevant omdat het overgangsrecht voor de OVB faciliteert dat zonder heffing van een structuur met een NV/BV met fbi status naar een structuur met een voor Nederlandse fiscale doeleinden transparant vehikel kan worden geherstructureerd.
- In en onder zeer specifieke situaties en omstandigheden kan het voorkomen dat partijen in hun nieuwe structuur worden geconfronteerd met OVB in situaties waarin dat in hun oude structuur niet het geval zou zijn geweest.
- Het is niet opportuun op dit fundamentele punt de systematiek van de OVB aan te passen in het kader van het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi. Bovendien heeft dit ook mogelijk budgettaire gevolgen.

Informatiepunt 1 (Beleidsmatige overwegingen vastgoedmaatregel en alternatieven)

- In meerdere reacties wordt gewezen op de oorspronkelijke ratio van de fbi (kortgezegd het fiscaal faciliteren van collectief beleggen) en het afbreukrisico van dat doel door de vastgoedmaatregel.

- Daarbij wordt gewezen op de impact van de vastgoedmaatregel op het investeringsklimaat en dat deze maatregel een dalend rendement in de vastgoedsector tot gevolg heeft, hetgeen mogelijk resulteert in hogere huurprijzen en/of dalende (duurzaamheids)investeringen in vastgoed.
- Aanvullend wordt opgemerkt dat het budgettaire belang van de vastgoedmaatregel disproportioneel is in het licht van de potentiële schade die wordt berokkend.
- Het grootste deel van de belangstellenden verzoekt het besluit om de vastgoedmaatregel in te voeren te heroverwegen.

- Belangstellenden reiken meerdere alternatieven aan om het bestaande heffingslek (lager percentage dividendbelasting onder verdragen[1]) op te lossen.
- Een alternatief zou zijn om de aandeelhouderseisen aan te scherpen.
- Andere aangereikte alternatieven zijn bijvoorbeeld het openstellen van het vastgoed-fbi regime voor beursgenoteerde fbi's en het invoeren van een tegenbewijsregeling.
- Ook wordt opgemerkt dat SEO de vastgoedmaatregel wel als oplossingsrichting noemt, maar dat deze maatregel ongericht zou zijn en ook niet-misbruiksituaties zou raken.[2]

- De vastgoedmaatregel is een kabinetsbesluit uit de augustusbesluitvorming van 2022. Het kabinet heeft deze maatregel op Prinsjesdag 2022 aangekondigd.
- De door SEO aangedragen alternatieven zijn daardoor niet verder opgevolgd.
- De door de belangstellenden geschetste alternatieven geven ons geen nieuwe inzichten om terug te komen op de eerdere besluitvorming tot uitwerking van de vastgoedmaatregel.
- Wij verwijzen kortheidshalve naar de notitie 'Alternatieven' (bijlage 1). In deze notitie zijn twee alternatieven onderzocht; (1) een nieuw apart fbi-regime (REIT-regime) voor beursgenoteerde vastgoedfondsen met een bijzonder Vpb-tarief, en (2) het voortbestaan van het huidige fbi-regime voor beursgenoteerde vastgoedfondsen.
- De keuze voor een van de alternatieven zou er toe leiden dat de voor de vastgoedmaatregel de budgettaire opbrengst fors lager zal uitvallen, wat dan op een alternatieve manier gedekt zou moeten worden. Daarnaast geldt dat het eerste alternatief administratief complex is en gezien de wetgevings- en uitvoeringsagenda ook niet op korte termijn te realiseren. Het tweede alternatief is minder complex, maar ook minder robuust en toekomstbestendig aangezien de heffingslekken blijven bestaan. Tot slot zijn staatssteunaspecten een belangrijk aandachtspunt bij beide alternatieven.

Informatiepunt 2 (Buitenlands vastgoed)

- De voorgestelde vastgoedmaatregel houdt kortgezegd in dat het een fbi niet langer is toegestaan om direct in vastgoed te beleggen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt in in Nederland gelegen vastgoed en in het buitenland gelegen vastgoed.

[1] Buitenlandse belastingplichtige beleggers kunnen een beroep doen op een verlaagd verdragstarief voor deelnemingsdividenden (doorgaans 0% of 5%) uitgekeerd door een fbi. Dit kan omdat inde meeste verdragen niet is geregeld dat die vermindering van dividendbelasting niet geldt voor dividenduitkeringen door fbi's. Het gevolg is dat Nederland zijn heffingsrecht op de winsten uit het vastgoed onder veruit de meeste verdragen niet of niet volledig kan effectueren.
[2] Zie ook: Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 130, bijlage, p. 84.

- De vastgoedmaatregel was eerder opgenomen in het wetsvoorstel Wet bronbelasting 2020.[3] Echter, in deze maatregel werd alleen in Nederland gelegen vastgoed uit het fbi-regime gehaald. De maatregel is met het niet doorgaan van de afschaffing van de dividendbelasting niet doorgevoerd.
- Door de voorgestelde vastgoedmaatregel voelen met name institutionele beleggers (zoals pensioenfondsen) zich gedwongen om een herstructurering te doen. Niets doen resulteert voor die groep in een Vpb-last van 25,8%. De materiële belastingplicht bij een directe belegging in buitenlands vastgoed blijft waarschijnlijk beperkt tot valutaresultaten (mits die er zijn). Dit komt omdat het heffingsrecht over vastgoed in de regel is toegewezen aan de bronstaat.
- Een Vpb-last is onwenselijk, aangezien pensioenfondsen in de regel zijn vrijgesteld van Vpb.
- Tijdens de internetconsultatie is (met name door APG en door de NOB) gereageerd dat herstructureringen van directe beleggingen in buitenlands vastgoed tot zeer complexe uitvoeringsomstandigheden leiden en tot substantiële heffing van buitenlandse belasting (met name lokale OVB) kan leiden.
- Op dit moment wordt bezien in hoeverre het wetsvoorstel zou kunnen worden aangepast waardoor het direct beleggen in buitenlands vastgoed wel mogelijk is. Een dergelijke aanpassing heeft in principe geen budgettair effect omdat het heffingsrecht over het buitenlands vastgoed niet in Nederland behoort.
- Procesbelang van de Staat
- Procesbelang van de Staat
- U wordt hierover na het meireces nader geïnformeerd.

Informatiepunt 3 (Aftrekbeperking bestuursvergoeding)

- Door de voorgestelde vastgoedmaatregel is het een fbi niet langer toegestaan om direct te beleggen in vastgoed. Het blijft een fbi wel toegestaan een belang te houden in een normaal belastingplichtig vastgoedlichaam[4], een vastgoedontwikkeldochter[5] en een servicedochter[6].
- In de 'Tweede beslisnotitie' (bijlage 2) hebben wij u geadviseerd akkoord te gaan met het verbieden van besturen door een fbi van een vastgoedlichaam, een vastgoedontwikkeldochter en een servicedochter waarin die fbi een belang heeft.

[3] Kamerstukken II 2018/19, 35028, nr. 2.
[4] Een vastgoedlichaam is een lichaam waarvan de bezittingen, geconsolideerd beschouwd, doorgaans ten minste nagenoeg uitsluitend bestaan uit onroerende zaken of rechten waaraan deze zijn onderworpen.
[5] Een vastgoedontwikkeldochter is, kort gezegd, een lichaam dat zich bezighoudt met vastgoedontwikkeling.
[6] Een servicedochter is, kort gezegd, een lichaam dat zich bezighoudt met het verrichten van bijkomstige werkzaamheden die een rechtstreeks verband houden met beleggingen in vastgoed.

- De reden voor dat bestuursverbod is, kort gezegd, dat dit naar onze mening past bij het beperken van het begrip 'beleggen van vermogen' in die zin dat het een fbi niet langer is toegestaan direct te beleggen in vastgoed. Bestuurshandelingen of bestuurlijke betrokkenheid bij een lichaam kunnen niet worden aangemerkt als beleggingsactiviteiten.[7]
- Ingevolge het voorgestelde artikel 28, tweede lid, onderdeel a, Wet Vpb 1969 mag een fbi zich alleen bezighouden met beleggingsactiviteiten, zoals het bepalen van het beleggingsbeleid en de beleggingsstrategie. Enkel de daaraan verbonden beleggingsrisico's mogen voor rekening en risico van de fbi komen. De werkzaamheden die verband houden met het beheer en de exploitatie van het vastgoed dienen in een normaal belastingplichtig lichaam plaats te vinden en moeten volledig voor rekening en risico van dat lichaam komen.

- In meerdere reacties op de internetconsultatie wordt gewezen op grote operationele bezwaren die het voorgestelde bestuursverbod, ook in buitenlandse situaties, met zich zou brengen.
- Aangegeven wordt dat beleggingsinstellingen een bepaalde mate van zeggenschap nodig hebben om beleggingsstrategieën uit te voeren. Daarbij zou discussie over wat wel en niet als het 'besturen van' moet worden aangemerkt, onzekerheid met zich brengen over het al dan niet van toepassing zijn van het fbi-regime, met als mogelijk gevolg het verlies van de fbi-status. Dat verlies van de fbi-status geldt dan ingevolge artikel 10, derde lid, van het Besluit beleggingsinstellingen vanaf het begin van het boekjaar waarin de beleggingsinstelling niet langer aan de voorwaarden voor toepassing voor het fbi-regime voldoet.

- Het bestuursverbod leidt er toe dat een (hoge) vergoeding voor bestuursdiensten in een regulier belastingplichtig lichaam[8] niet tegen 25,8% in aftrek wordt gebracht, terwijl de bate van die (hoge) bestuursvergoeding op het niveau van de fbi is belast tegen 0%.
- Op dit moment wordt bezien in hoeverre dit gevolg ook kan worden bereikt door het invoeren van een beperking in de aftrek van de door een regulier belastingplichtig lichaam aan een fbi betaalde vergoeding voor bestuursdiensten.
- U wordt hierover na het meireces nader geïnformeerd.
- Als blijkt dat het bestuursverbod kan worden teruggetrokken en een aftrekbeperking kan worden ingevoerd, zou dit slechts inhouden dat de huidige praktijk, waarin het een fbi is toegestaan om een vastgoedlichaam, vastgoedontwikkeldochter of servicedochter te besturen, wordt voortgezet. Dit zou niet inhouden dat het besturen van een regulier belastingplichtig lichaam kan worden gezien als het 'beleggen van vermogen', zoals artikel 28 Wet Vpb 1969 vereist.

Informatiepunt 4 (Buitenlandse fondsen)

- In de reacties worden ook vragen gesteld hoe dient te worden omgegaan met 'buitenlandse fgr-achtigen'.
- In het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen, dat gelijktijdig met het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi, fbi aan de TK wordt aangeboden, wordt een systematiek voor kwalificatie van (buitenlandse) rechtsvormen voorgesteld.

[7] Zie bijvoorbeeld HR 7 november 1973, BNB 1974/2.
[8] Dat wil zeggen een vastgoedlichaam, vastgoedontwikkeldochter of een servicedochter.

- Deze systematiek zal ook voor buitenlandse fgr-achtigen worden gehanteerd.
- Dat betekent, kortgezegd, dat een naar het recht van een andere staat opgericht of aangegaan lichaam dat vergelijkbaar is met een Nederlands fgr, voor de Vpb als belastingplichtig lichaam kwalificeert.
- In lagere regelgeving (AMvB) worden regels gesteld voor de beoordeling of voor de toepassing van de Vpb en de daarop berustende bepalingen een naar het recht van een andere staat opgericht of aangegaan fonds vergelijkbaar is met een beleggingsinstelling of icbe als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht.
- Deze AMvB zal gelijktijdig met het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi en het wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen verder worden uitgewerkt.

Informatiepunt 5 (Breder inzetbare aandelenfusiefaciliteit)

- De voorgestelde van de definitie van fgr leidt ertoe dat bepaalde fondsen die onder het huidige recht als zelfstandig Vpb-plichtig zijn aan te merken niet langer aan die definitie voldoen en dus voor fiscale doeleinden transparant zullen worden.
- Dat betekent concreet dat op het niveau van het fgr in de Vpb zal moeten worden afgerekend over eventuele aanwezige stille reserves, fiscale reserves en goodwill. Daarnaast is sprake van een fictieve vervreemding op het niveau van de aanmerkelijkbelanghouder, waardoor in box 2 afgerekend moet worden over het verschil tussen de waarde in het economisch verkeer van het belang en de verkrijgingsprijs ervan.
- Voor deze situaties bevat het wetsvoorstel overgangsrecht. Onderdeel van dat overgangsrecht is (i) een doorschuiffaciliteit voor de fiscale claim op de in het fgr aanwezige stille reserves, fiscale reserves en goodwill naar een andere Vpb-plichtige entiteit. Ook (ii) is een aandelenfusie voor aanmerkelijkbelanghouders onderdeel van dat overgangsrecht.
- In de situatie waarin een fgr inkomstenbelastingplichtige (IB-plichtige) deelgerechtigden heeft, kan geen rechtstreeks beroep worden gedaan op de hiervoor onder (i) omschreven doorschuiffaciliteit. Dit komt doordat één van de vereisten voor toepassing van die doorschuiffaciliteit is dat alle deelgerechtigden zijn onderworpen aan de Vpb. In twee stappen kunnen IB-plichtige deelgerechtigden alsnog aanspraak maken op de doorschuiffaciliteit. De eerste stap is dat die deelgerechtigden gebruikmaken van de aandelenfusie zoals hiervoor is omschreven. De tweede stap is dat de houdstervennootschap, die in de eerste stap deelgerechtigde in het fgr is geworden, samen met andere deelgerechtigden en de beheerder van het fgr een beroep doet op de doorschuiffaciliteit.
- In het voorgestelde overgangsrecht is de aandelenfusiefaciliteit voorbehouden aan de aanmerkelijkbelanghouder. In de reacties wordt de vraag opgeworpen waarom dit niet geldt ingeval sprake is van een deelgerechtigde in een fgr die in box 1 (winst uit onderneming of een resultaat uit overige werkzaamheid) of box 3 belast wordt dan wel een Vpb-plichtige deelgerechtigde. Onze eerste inschatting was dat geen aanvullende regelingen nodig waren voor deze groepen belastingplichtigen. Gelet op het commentaar zullen wij dit nader onderzoeken.
- Tijdens de internetconsultatie van het betreffende wetsvoorstel is daarnaast gevraagd om:

- Individueel maatwerk bij de toepassing van de aandelenfusie om de geruisloze overgang te bereiken, door geen unanimiteit meer te verlangen maar een 'voor zover' benadering op te nemen. Daardoor hoeven niet alle participanten mee te werken aan de aandelenfusie. Wij zien geen bezwaar om hieraan tegemoet te komen en een 'voor zover' bepaling op te nemen in het wetsvoorstel bij de aandelenfusie.
- Te verduidelijken welke heffing in welk jaar plaatsvindt. We gaan verduidelijken dat de nieuwe wetgeving ingaat per 1 januari 2025 en dat voor het jaar 2024 overgangsrecht gaat gelden. Dit betekent dat de fictieve vervreemding plaatsvindt in 2024, waardoor de box 2-heffing in 2024 valt tenzij in 2024 gebruik wordt gemaakt van de aandelenfusiefaciliteit. De bezittingen en schulden van het transparant geworden fonds vallen vanaf de peildatum 1 januari 2025 in box 3 naar rato van het belang in dat fonds.
- Te verduidelijken dat in de situatie waarbij sprake is van een fgr met vbi-status en het werkelijke rendement lager is dan het forfaitaire voordeel dat de vbi jaarlijks in aanmerking moet nemen, in dat geval het verlies in mindering kan komen op het box 2-inkomen in het jaar van statusovergang van fgr naar fiscaal transparant, voor zover geen gebruik wordt gemaakt van de aandelenfusiefaciliteit.

<u>Informatiepunt 6 (aanhoudingseis van 3 jaar op verkregen aandelen)</u>

- Voor de toepassing van de tijdelijke vrijstelling van OVB bij de geboden aandelenfusiefaciliteit voor participanten in (huidige) fgr's bevat het consultatievoorstel een aanhoudingseis van drie jaar op de aandelen die door hen worden verkregen in het kader van die aandelenfusiefaciliteit.
- Deze eis is in het consultatievoorstel opgenomen om na te gaan hoe de praktijk een dergelijke eis ervaart en om gelegenheid te bieden om nader te onderzoeken in hoeverre een dergelijke eis nodig is met het oog op het voorkomen van misbruik.
- Meerdere partijen geven aan dat deze aanhoudingseis een extra beperking oplegt aan de partijen die worden getroffen door de aanpassing van de definitie van het fgr.
- Tegelijkertijd blijkt dat de aanhoudingseis – voor bepaalde situaties – zeker noodzakelijk is om misbruik te voorkomen.
- Partijen die worden geraakt door het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi worden in meer of mindere mate 'gedwongen' het overgangsrecht toe te passen, om heffing in de op het niveau van de participant te voorkomen. Het stellen van extra eisen daarbij (in de OVB) wordt door hen als extra belastend ervaren.
- Uit nader onderzoek naar de noodzaak van een aanhoudingseis blijkt dat er gegrond en zwaarwegend bezwaar bestaat tegen het laten vervallen daarvan (misbruikrisico).
- Gelet op zowel die onverminderde noodzaak van een aanhoudingseis als de reactie van de sector wordt (nogmaals) bekeken of en zo ja, hoe een uitzondering op de minimale aanhoudingsperiode kan worden gemaakt. Namelijk specifiek voor die gevallen dat het risico op misbruik niet bestaat of zeer klein is.
- Wellicht is een uitzondering mogelijk voor (bepaalde) gevallen waarin de vervreemding gedurende die periode leidt tot een heffing van OVB over de verkrijging.

- Dit wordt momenteel uitgezocht. Over de uitkomsten daarvan wordt u na het meireces geïnformeerd.

Enkele algemene opmerkingen

- De reacties op de internetconsultatie zijn als volgt onder te verdelen: (1) de wijziging van de definitie van fgr, (2) de wijziging van het vbi-regime, (3) de wijziging van het fbi-regime, (4) overgangsrecht exclusief flankerend beleid in de OVB, (5) flankerend beleid in de OVB en (6) overig.
- In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste reacties op hoofdlijnen uit de internetconsultatie op thematische wijze gerubriceerd. Dit overzicht is derhalve niet volledig.

Belangstellenden	Inbreng
Persoonsgegevens Redactie Vakstudie-Nieuws, NOB, DUFAS[9], VNO-NCW	(Technische) aandachtspunten t.a.v. wijziging definitie fgr.
Persoonsgegevens	Vbi-regime als alternatief voor box 3.
Redactie Vakstudie-Nieuws, VNO-NCW, NVP[10]	Belang van vbi-regime voor investeringsklimaat.
Van Doorne, VBFV[11], Euronext, IVBN[12], EPRA[13], APG, NOB, VNO-NCW	Ratio fbi-regime, investeringsklimaat, dalende rendementen en impact op vastgoedsector, budgettaire opbrengst vs. potentiële schade, geen stabiel fiscaal beleid.
Van Doorne, VBFV, Redactie Vakstudie-Nieuws, Euronext, IVBN, EPRA, APG, NOB, VNO-NCW	Verzoek heroverweging vastgoedmaatregel, alternatieve mogelijkheden.
APG, NOB	Buitenlands vastgoed uit de vastgoedmaatregel.
VBFV, Redactie Vakstudie-Nieuws, IVBN, NOB	Bestuursverbod, aftrekbeperking als alternatief.
Redactie Vakstudie-Nieuws, NOB	Uitbreiding aandelenfusiefaciliteit.
IVBN, NOB, Pensioenfederatie	Flankerend beleid verlengen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek bestuurlijke context

- Van 8 maart 2023 tot en met 5 april 2023 is het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi ter internetconsultatie aangeboden.
- Op 6 april 2023 is de beantwoording op circa 50 vragen van het Schriftelijk Overleg Kabinetsreactie evaluatierapport fbi vbi naar de Tweede Kamer toegestuurd.
- Op 14 juni is een Commissiedebat over 'Nationale fiscaliteit' gepland. Het evaluatierapport fbi vbi dat door SEO is opgesteld, staat geagendeerd. Waarschijnlijk wordt de beantwoording van het SO hier nog aan toegevoegd.

[9] Dutch Fund and Asset Management Association.
[10] Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen.
[11] Vereniging ter behartiging van de gezamenlijke belangen van Beursgenoteerde Fiscale Vastgoedbeleggingsinstellingen.
[12] De Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland.
[13] European Public Real Estate Association.

- Het uiteindelijke wetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling zal op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer worden aangeboden in het pakket Belastingplan 2024. Dit geldt uiteraard ook voor het hiervoor meermaals genoemde Wetsvoorstel aanpassing fiscaal kwalificatiebeleid.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

To: Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

Cc: Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

From: Persoonsgegevens
Sent: Mon 4/17/2023 9:27:14 AM
Subject: BWO Klimaat zometeen
Received: Mon 4/17/2023 9:27:17 AM
Bijlage 1. Extra (uitgaven)subsidies voorstel EZK.pdf
IRF 98476 Voorbereiding BWO Klimaat 16 april.docx
Exceltabel Klimaatpakket versie 15 april.xlsx
Beslispunten BWO MFIN-MKE versie 15 april.docx

Hoi Sigrid, Marnix,
Voor de zekerheid: bijgaand nog in 1 mail de stukken voor zometeen. De adviesnota ('IRF 98476 Voorbereiding …') bevat de bespreekpunten en de annotatie.
Aan K&E-zijde is de boodschap gisteren overgebracht, ze hebben daar ook als het goed is over nagedacht. Heeft alleen niet geleid tot nieuwe stukken, dus daarom gewoon de oude stukken nog.
Groeten,
Persoonsgegevens

Van: Persoonsgegevens
Verzonden: zondag 16 april 2023 14:16
Aa
m
CC: Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

Onderwerp: RE: BWO met MKE morgenavond

Hoi,
Zie bijgevoegd zoals beloofd nog wat meer duiding verwerkt in de voorbereiding voor het BWO dat MKE graag nog heeft vanavond met jullie. We hebben zo ook printjes.
Groeten,
Persoonsgegevens

Van: Persoonsgegevens
Verzonden: zaterdag 15 april 2023 22:25
Aa
P
CC: Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

Onderwerp: BWO met MKE morgenavond

Beste Sigrid en Marnix,
MKE heeft aangegeven graag voor de MCKE-bespreking van het klimaatpakket van dinsdag met jullie een BWO in te plannen. Hij zal een verzoek doen dit zondagavond te laten plaatsvinden.
Bijgevoegde stukken zijn met EZK afgestemd. Het wordt document bevat de voorgestelde bespreekpunten en de excel een financiële tabel met het voorstel dat EZK wil inbrengen in de MCKE.
Deze stukken zijn mogelijk zelfstandig lastig te duiden. Morgen volgt een advies. Omdat deze stukken nu naar MKE gaan, delen wij ze toch direct ook met jullie.
Vriendelijke groet,

Persoonsgegevens

BWO MFIN/MKE
16 april

Beslispunten

1. Welke ruimte uit de SDE moet ingeleverd worden voor het generale beeld

EZK en FIN delen dat alleen de ruimte binnen de huidige kabinetsperiode (t/m 2025) ingezet kan worden. Er is o.b.v. huidige inzichten ca 9 mld aan meevallers, waarvan eerder dit jaar al ca. 1,5 mld is ingezet voor andere beleidswensen. Er resteert dus ca 7,5 mld. FIN heeft eerder aangegeven dat deze 7,5 mld volledig ten goede moeten komen aan het generale beeld en dat in ieder geval een bedrag van 5,05 mld moet worden afgeroomd om het energiepakket te dekken. EZK stelt voor 3,5 mld af te romen t.b.v. het generale beeld.

Beslispunt 1: welke bedrag uit de SDE meevaller gaat naar het generale beeld

2. Welke extra subsidies wilt u in het voorstel voor de MCKE zetten.

EZK claimt in het huidige voorstel circa 8,5 mld. aan extra subsidies en budget voor hogere SDE openstellingen, bovenop de eerder toegekende 20,2 mld. Dit is volgens EZK noodzakelijk om een politiek akkoord over het totaalpakket te bereiken. FIN stelt dat er gedurende de BWOs veel zekere maatregelen (normeren en beprijzen) ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen en dat er ook voldoende ruimte in het klimaatfonds moet blijven voor toekomstige rondes. Dit pleit volgens FIN voor het naar beneden bijstellen van het bedrag dat EZK claimt (bv. bij industrie en gebouwde omgeving).

Beslispunt 2: welke extra intensiveringen worden opgenomen in het MCKE voorstel

3. Dekking inkomstenkant/mobiliteit
   In de BWO's rondom mobiliteit is geen overeenstemming bereikt over de mate waarin de grondslagerosie vanwege de normering van de leasemarkt binnen het mobiliteitsdomein gedekt moeten worden. Er liggen op dit moment nog verschillende varianten voor die worden doorgerekend. Vanwege de afspraak om tot één sluitende plaat te komen is nu in de plaat een specifieke variant opgenomen en is aangegeven dat er ook andere dekkingsmogelijkheden zijn.

Beslispunt 3: graag vernemen we of u hiermee akkoord bent

4. Aanvullende subsidies GO
   In het BWO gebouwde omgeving is afgesproken dat er uit kan worden gegaan van circa 1 mld. aan aanvullende uitgaven. De lezing EZK is dat dit 1 mld. buiten de BZK-begroting betreft. FIN is van mening dat het gaat om circa 500 mln. dekking via BZK-begroting en 500 mln. via SDE++/KF. FIN acht een alternatief niet proportioneel gelet op de beperkte extra inspanningen bij GO en de huidige beschikbare middelen. BZK ziet de 1 mld. als exclusief de benodigde middelen voor de ISDE (500 mln.)

Beslispunt 4: graag vernemen we welk bedrag u buiten de BZK-begroting wilt opnemen

5. Mogelijkheden voor negatieve emissies exclusief AVI's
   Sectoroverstijgend is opgenomen dat er 0 tot 3 Mton aan CO2-reductie kan worden gerealiseerd (exclusief de AVI's), waaronder via BECCS. Om tot een pakket van circa 22 Mton te komen is inzet van circa 1,5 Mton benodigd. Zonder deze maatregel komt het pakket 1,5 Mton lager uit

Beslispunt 5: graag vernemen we of u in de plaat uit wilt gaan van het midden

Intern gebruik

van de bandbreedte of uit wilt gaan van 0.

6. Verlening CO2-heffing
Tussen u en MEZK is overeenstemming bereikt over het verlengen van de CO2-heffing tot 2032. Eenheid van Kabinetsbeleid
Beslispunt 6: graag vernemen we van u wel jaartal u wilt opnemen

7. CO2-vrije gascentrales
Via een aparte nota bent u gisteren geïnformeerd over de inzet voor de elektriciteitssector, waar nog enkele discussiepunten in zaten ter definitieve vaststelling (CO2-vrije centrales, BECCS, EB vrijstelling). Ten behoeve van de maatvoering kunt u uw reactie geven op het overzicht in deze aparte nota.

Beslispunt 7: graag vernemen we welke maatvoering u wenst op te nemen

Voorstel EZK extra subsidies uitgavenkant			
Nr.	Maatregel	Tenkomen 2024	Reservering 2025
	Totale extra uitgevenvensen EZK	**8174,3**	**475**
	ELEKTRICITEIT		
	Totaal	**1002**	
E6	Verplichting tot Demand Side Response (DSR) in aindagbouwvergunningen	-16,5	
E7	Aanwijzing niet voor zonne-energie op gebouwen	-250	
E8	Realisatie van 3 GW zon op zee in 2030	-50	
E9	Invoering batterijverplichting voor zonneparken	-375	
E10	Opleiden hindpunten elektriciteitsnet en vereist tot onderzoek/toepassing elektriciteitsnet door ACM	-187	
	INDUSTRIE & CIRCULAIRE ECONOMIE		
	Totaal	**1414,0**	**150**
IC12	Aangak MEer aanscherping proces emissiefactor MVE in de CO2-heffing inzake in de bouwmaterialen in het depolymerisatie-proces en recycling te stimuleren	-250	
IC14	Ophogen percentage VL-PKD ind. conform CO-regeling (+750=1121)	-382	
IC15	Ondersteuning van o.a. katoenrecycling en recyclingtechnieken voor circulaire plastics ketens	-130	-130
IC16	Continuering van de innovatieregeling DEI+CE	-62	
IC17	Faciliteren en het vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag	-30	
IC18	Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (cluster G)	-950	
	LANDBOUW EN LANDGEBRUIK		
	Totaal	**-360**	
L3	Correctieregeling duurzame warmte n.a.v. Hoge Energie-Kosten	-60	
L10	Elektrificatie glastuinbouw (onderverdeelbaar)	300	
	GEZAMENLIJKE OMGEVING		
	Totaal	**-1499**	
GL9	Aanvulling ISDE indien nodig i.c.m. normering CV-ketels per 2026	-533	
GL11	Collectieve aanpak koelbare apparatuur versterken	-566	
GL12	Warmtenetten aangesloten op 'first-mover'-warmte tot EUR 60.000 en 1,5% rentekorting voor MKB		
GL13	200 PV in huishoudens		
GL14	Ophogen revolverend fonds maatschappelijk vastgoed	-300	
GL15	Handhaving slechte energielabels		
GL16	Ontzorgingsprogramma MKB/bedrijventerreinen		
GL17	Praktijkcoupelik vastgoed: programmatische aanpak		
	MOBILITEIT		
	Totaal	**-1424,3**	**-325**
M8	Aanschafsubsidies particulier BV (tweedehands)	-300	
M15	Subsidie voor waterstof in vervoer + tankstations		-210
M16	Ophogen laadinfrastructuur voor inzet elektrische (bedrijfs- en personenvervoer)	-100	
M17	Continuering private laadvoorzieningen	-142	
M18	Continue luchtvaartbrandstoffen	-80	
M20	Laadplan luchtvaart	-20	
M20	Verduurzaming bouwmaterialen		-115
M21	Uitbreiden zeehavenfaciliteiten voor gemeenten	-75	
M22	Aanschafpremie normen duurzame vrachtwagens	-74	
	SECTOROVERSTIJGEND		
	Totaal	**-2365**	
S8	Verschuiven energiebelastingopbrengsten		
	Verlengen teruggaveregeling energie-intensieve bedrijven

Ministerie van Financiën

TERSTOND
TER BESLISSING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Inspectie der Rijksfinanciën

Persoonsgegevens

nota

Voorbereiding BWO Klimaat 16 april

Datum
16 april 2023

Notanummer
2023-0000098476

Bijlagen

Aanleiding

Eenheid van Kabinetsbeleid

In deze nota worden de belangrijkste aandachtspunten bij het klimaatpakket uitgelicht, wordt u geadviseerd over de inbreng voor de zeven beslispunten in het BWO met MKE en wordt aan u voorgelegd welke invulling van de energiebelasting uw voorkeur heeft. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de extra voorgestelde subsidies.

Kern

Algemene aandachtpunten klimaatpakket

- *Inschatting CO2-reductie maatregelenpakket:*
  - Het klimaat pakket telt in de tabel op papier op tot een reductie van meer dan 21 Mton. Hier zijn echter twee belangrijke kanttekeningen bij te maken.
  - De eerste kanttekening is dat er geen concrete maatregelen voor de veehouderij en akkerbouw worden afgesproken; er wordt voorgesteld om af te spreken dat het landbouwakkoord 4 Mton extra reductie moet opleveren (totaal 5 Mton, inclusief 1 Mton die al was meegeteld in het IBO basispad). De maatregelen zijn echter nog niet ingevuld en het is ook niet zeker dat het landbouwakkoord dit gaat leveren. PBL zal hiervoor dus nog geen Mtonnen toekennen.
  - Tweede kanttekening is dat we bij een aantal maatregelen twijfel blijven houden over de hoeveelheid Mtonnen die door EZK/Klimaat wordt toegekend.
  - We verwachten dan ook dat we met dit pakket de 22 Mton niet halen: circa 9 Mton is om bovengenoemde redenen zeer onzeker. We stellen voor om dit voor nu op te lossen met een algemene disclaimer dat begin komende week nog een gesprek met PBL volgt en af te spreken

dat als de reductie lager blijkt, het pakket later komende week moet worden aangevuld met extra normerende en beprijzende maatregelen om het doel wel te halen.
    - NB. De normerende en beprijzende maatregelen leiden ook tot een lastenstijging voor huishoudens en bedrijven en gaan vaak verder dan de Europese afspraken. De exacte lasteneffecten zullen na besluitvorming in de uitwerking verder in kaart moeten worden gebracht. Koopkracht wordt ieder jaar regulier in augustus bezien.
- *Presentatie maatregelen waar in BWO's geen overeenstemming over was:*
    - In het klimaatpakket zijn een aantal maatregelen opgenomen waarover nog geen politieke overeenstemming is bereikt in de BWO's. De vraag is hoe deze maatregelen worden gepresenteerd in de MCKE van dinsdag.
    - Het gaat onder andere om de volgende maatregelen (niet uitputtend):
        - Dekking grondslagerosie mobiliteit
        - BPM-verhoging
        - Verhoging tarieven energiebelasting aardgas
        - Verhoging vliegbelasting
        - Verlenging CO2-heffing industrie
        - Afbouw fossiele subsidies
- *Opbrengst lastenmaatregelen:*
    - De lastenmaatregelen leiden in het klimaatpakket per saldo tot een budgettaire opbrengst van circa 800 mln. per jaar (verschilt per jaar). Er wordt nu bewust een meeropbrengst gepresenteerd, zodat in de eindbesluitvorming dit evt. nog kan worden ingezet als dekking voor de vele voorgestelde maatregelen aan de uitgavenkant (indien ervoor wordt gekozen om de scheiding inkomsten/uitgaven deels los te laten). Alternatief is dat de meeropbrengst op andere manier wordt teruggesluisd.
    - Belangrijke kanttekening is dat over deze lastenmaatregelen (dekking mobiliteitspakket en verhoging EB) politiek nog geen overeenstemming is en dus naar verwachting onderwerp van discussie worden te staan tijdens de MCKE.
- *Balans normeren/beprijzen/subsidiëren:*
    - In het pakket komt de balans tussen enerzijds normerende en beprijzende maatregelen en anderzijds subsidiërende maatregelen toch weer steeds meer neer op subsidiëren.
    - EZK claimt €8,6 mld. aan extra subsidies bovenop de eerder toegekende 20,2 mld., terwijl een aantal zekere normerende en beprijzende maatregelen ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen. Zie ook onderstaande tabel. Bijvoorbeeld:
        - *Gebouwde omgeving:* normerende maatregelen voor koop- en huursector zijn afgezwakt (o.a. pas in 2029 verplichting om koopwoning op transactiemoment te isoleren tot de standaard ipv 2025), terwijl extra reductie is ingeboekt voor groen gas (extra effect zeer onzeker).
        - *Industrie:* geen generieke aanscherping CO2-heffing industrie en verhoging energiebelasting op aardgas stuit op veel weerstand. Wel extra reductie ingeboekt voor negatieve emissies bij AVI's. Het meetellen van de negatieve emissies leiden alleen tot een emissiereductie op papier, want de fossiele emissies nemen hiermee niet af.

- De 8,6 mld aan extra subsidies zijn niet getoetst door het PBL op doelmatigheid (wat wel gebeurd is bij de 20,2) en passen niet allemaal in het mandaat van het KF. Als de 8,6 volledig ten koste gaat van het KF dan blijft er van de oorspronkelijke 35 mld nog 750 mln. over voor nieuwe besluitvorming.
- Bovendien is er nog discussie tussen ons en EZK over de inzet van SDE. Zie onderstaande advisering bij beslispunt 1, 2 en 4 hoe wij voorstellen om hier mee om te gaan. Hierbij geldt dat alle uitgaven wat ons betreft conditioneel zijn op het totaalpakket; het is pas rond als alles rond is.

Sector (getallen in miljarden)	**Vorig voorstel EZK**	**Voorstel EZK extra subsidies**	**Nieuw voorstel EZK**	**CO2-reductie** (t.o.v. IBO-basispad in Mton)
Elektriciteitssector	0,65	1,08	1,74	2,64
Industrie en CE	2,37	1,56	3,93	4,96
Landbouw (glastuinbouw, rest loopt via NPLG)*	0,11	0,36	0,47	4,00
Gebouwde omgeving	8,07	1,50	9,57	1,75
Mobiliteit	0,48	1,78	2,25	4,06
Sectoroverstijgend	8,53	2,37**	10,89	3,94
Totalen	**20,21**	**8,65**	**28,86**	**21,35**

*Landbouw CO2-doelstelling loopt via NPLG. Alleen de glastuinbouw loopt via klimaatfonds en realiseert geen extra mton CO2-reductie t.o.v. IBO-basispad.
** Onderdeel hiervan zijn hogere openstellingsrondes SDE 2024 en 2025 (2,25 mld.).

Beslispunt energiebelasting

- In de beslisnotitie van EZK is geen expliciet punt over de energiebelasting opgenomen, maar er moet wel een keuze worden gemaakt. In het klimaatpakket wordt voorgesteld om de tarieven gas conform IBO te verhogen, een apart tarief voor waterstof te introduceren en de tarieven elektriciteit 3e en 4e schijf te verlagen.
- Welke invulling van de energiebelastingmaatregel gericht op huishoudens heeft uw voorkeur? We adviseren optie 1 omdat deze optie de verduurzamingsprikkel het beste in stand laat en het meest eenvoudig voor de uitvoering is (zie ook de toelichting). EZK en BZK hebben eerder aangegeven voorstander te zijn van optie 2.
  - **Optie 1**: Belastingvermindering verhogen, zodat huishoudens op macroniveau geen lastenstijging krijgen.
  - **Optie 2:** Tarief 1e schijf aardgas (t/m 800 m3) verlagen, zodat huishoudens op macroniveau geen lastenstijging krijgen.

Advies beslispunten voor BWO met MKE

- Er liggen bij het BWO van vanavond 7 beslispunten voor, hieronder vindt u per beslispunt ons advies voor inbreng.

1. Welke ruimte uit de SDE moet worden ingeleverd voor het generale beeld?

- EZK en FIN delen dat alleen de ruimte binnen de huidige kabinetsperiode (t/m 2025) ingezet kan worden. Er is o.b.v. huidige inzichten ca 9 mld aan meevallers, waarvan eerder dit jaar al ca. 1,5 mld is ingezet voor andere beleidswensen. Er resteert dus ca 7,5 mld. Wij hebben eerder aangegeven dat

deze 7,5 mld volledig ten goede moeten komen aan het generale beeld en dat in ieder geval een bedrag van 5,05 mld moet worden afgeroomd om het energiepakket te dekken. EZK stelt voor 3,5 mld af te romen t.b.v. het generale beeld.

- **Advies**
  - Wij adviseren u om politiek te wegen of het noodzakelijk is om tot een compromis te komen op de SDE- meevaller. In dit geval zien wij de volgende mogelijkheid:
    - SDE meevaller wordt alleen voor deze kabinetsperiode afgeroomd. Dit is ca. 7,5 mld.
    - Hiervan wordt ca. 5,05 mld ingezet voor dekking energiepakket en dient dus 5,05 mld. te worden afgeroomd voor het generale beeld. Het is reëel deze inzet van MKE te vragen. De meevaller in de SDE komt door de hoge energieprijzen, hij heeft hier geen beleid voor gevoerd.
    - MKE mag resterende ca. 2,5 mld inzetten voor klimaatpakket en eigen klimaat gerelateerde problematiek. Er is dan dus geen ruimte voor aanvullende generale claims.
    - Andere uitgaven die nodig zijn voor klimaatpakket gaan ten koste van het klimaatfonds. Hierdoor wordt mogelijk wel een zeer groot deel van het KF al dit voorjaar vastgelegd.
    - Voorwaardelijk blijft:
      - dat claims inhoudelijk zo goed als mogelijk worden beoordeeld, dit kan tijdstechnisch mogelijk minder goed dan bij eerdere maatregelen die al door PBL getoetst zijn.
      - het totaalpakket een te verdedigen evenwicht kent tussen uitgaven en normeren/beprijzen.
      - Voor uitgaven die niet binnen doel KF passen er gekort wordt op KF en de uitgaven via reguliere begroting worden gedaan.

2. Welke extra subsidies wilt u in het voorstel voor de MCKE zetten?

- EZK claimt in het huidige voorstel circa 8,5 mld. aan extra subsidies en budget voor hogere SDE openstellingen, bovenop de eerder toegekende 20,2 mld. Dit is volgens EZK noodzakelijk om een politiek akkoord over het totaalpakket te bereiken. Volgens ons zijn er gedurende de BWO's veel zekere maatregelen (normeren en beprijzen) ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen en dat er ook voldoende ruimte in het klimaatfonds moet blijven voor toekomstige rondes. Dit pleit volgens FIN voor het naar beneden bijstellen van het bedrag dat EZK claimt (bv. bij industrie en gebouwde omgeving).

- **Advies**
  - U wordt geadviseerd om aan te geven dat u in het pakket de balans tussen enerzijds normerende en beprijzende maatregelen en anderzijds subsidiërende maatregelen niet voldoende in balans vindt. EZK claimt 8,6 mld. aan extra subsidies bovenop de eerder toegekende 20,2 mld., terwijl veel zekere normerende en beprijzende maatregelen ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen (bv. zoals maatwerkambitie in de industrie t.o.v. het aanscherpen van de CO2-heffing) of maatregelen pas later ingaan (bv. normering energielabels koop/huur in de gebouwde omgeving).

- EZK stelt voor om de 8,6 mld. te dekken vanuit de SDE-reserve (3,86 mld.), extra onttrekking klimaatfonds (3,09 mld.), loslaten scheiding inkomsten/uitgaven mobiliteit (1,21 mld.) en via de BZK CA-reeks energie-prestaties industrie voor klimaatrechtvaardigheid (0,50 mld.).
- Van de 8,6 mld. zien wij dat alleen voor de elektriciteitssector en circulaire economie meer ambitie wordt voorgesteld, dus daar zien wij mogelijk wel extra noodzaak om meer subsidies toe te kennen (elektriciteit 1,1 mld., circulair 400 mln.). Daarnaast zijn er nog een aantal overstijgende maatregelen uit het IBO die wij inhoudelijk kunnen volgen (circa 200 mln.). Dit zou wat ons betreft gedekt kunnen worden uit de eerder afgesproken 20,2 mld. door het naar beneden bijstellen van andere subsidies. T.o.v. van het eerdere voorstel [redacted] zien wij inhoudelijk geen noodzaak om meer subsidies toe te kennen. O.i. zou er beter geprioriteerd kunnen worden binnen het beschikbare bedrag.
- Terugvaloptie: mocht het politiek niet mogelijk zijn om meer te normeren/beprijzen, dan kunt u (een deel van de) extra subsidies toe te kennen om een politieke deal mogelijk te maken. In dit geval zien wij ongeveer 3,5 mld. als beschikbare ruimte. Dit moet dan gedekt worden uit de max. 2,5 mld. uit de SDE-reserve (dit kan dan niet ingezet worden voor andere wensen zoals bv. Groningen). Het overige (1 mld.) zou gedekt kunnen worden via (een korting uit) het klimaatfonds. Dit betekent dat EZK het overige aan voorgestelde subsidies (5,1 mld.) moet terugbrengen.

Uitgaven	**Voorstel EZK**	**Voorkeur FIN**	**Terugvaloptie**
Toekenning 2024	10,26	10,26	10,26
Reservering 2025	9,95	9,95	9,95
Dekking klimaatfonds (vorig voorstel)	-20,21	-20,21	-20,21
Subtotaal	*0*	*0*	*0*
Extra subsidies	8,65	0	3,50
Dekking BZK (CA-prestaties industrie)	-0,50	0	0
Dekking inkomsten/uitgaven loslaten	-1,21	0	0
Dekking SDE-reserve	-3,86	0	-2,50
Extra dekking via korting klimaatfonds	-3,09	0	-1,00
Totaal	*0*	*0*	*0*
Restant klimaatfonds voor besluitvorming	-29,6	-29,6	-29,6
Restant klimaatfonds na besluitvorming	-6,30	-9,39	-8,39

3. Bent u akkoord met het opnemen van de voorgestelde dekkingsvariant voor mobiliteit?

- In de BWO's rondom mobiliteit is geen overeenstemming bereikt over de mate waarin de grondslagerosie binnen het mobiliteitsdomein gedekt moet worden. Er liggen op dit moment nog verschillende varianten voor die worden doorgerekend. Vanwege de afspraak om tot één sluitende plaat te komen is nu in de plaat een specifieke variant opgenomen en is aangegeven dat er ook andere dekkingsmogelijkheden zijn.

- **Advies:**
  - U kunt hiermee akkoord gaan.
  - In de huidige variant zoals opgenomen in het klimaatpakket zijn de volgende dekkingsopties opgenomen:
    - Verhoging verlaagd tarief bestelauto ondernemer in de mrb
    - Generieke verhoging mrb voor zwaardere auto's
    - Beperkte verhoging dieselaccijns.
  - Deze maatregelen zorgen voor een volledige dekking van de grondslagerosie binnen de mobiliteit.

Eenheid van Kabinetsbeleid

  - Aandachtspunt bij de dieselaccijns is dat dit de prijsverschillen met Duitsland en België vergroot. Deze verschillen worden reeds vergroot indien in het klimaatpakket ervoor wordt gekozen om extra biobrandstoffen bij te mengen (leidt tot stijging van de pompprijs). We adviseren daarom om de accijns niet te veel te verhogen (in het huidige pakket 1 cent extra per jaar vanaf 2026).

4. (Aanvullende subsidies GO): graag vernemen we welk bedrag u buiten de BZK-begroting wilt opnemen

- **Advies:**
  - Zoals aangegeven bij beslispunt 2 ziet FIN geen noodzaak voor extra subsidies, aangezien de normerende maatregelen voor gebouwde omgeving t.o.v. het IBO zijn afgezwakt.
  - Eventueel kan er wel voor worden gekozen om de 500 mln. in te zetten, die in het coalitieakkoord is gereserveerd voor energieprestaties industrie.
  -
  - NB. BZK presenteert dit pakket als klimaatrechtvaardigheid, maar is ons inziens vooral maatregelen die zijn afgevallen in de klimaatfonds voorstellen.
  - Indien extra middelen toch politiek nodig zijn, dan wegen binnen de uitkomsten van beslispunt 2.

5. (Mogelijkheden voor negatieve emissies exclusief AVI's): graag vernemen we of u in de plaat uit wilt gaan van het midden van de bandbreedte of uit wilt gaan van 0.

- **Advies:**
  - We adviseren om uit te gaan van 0 Mton, want deze Mtonnen zijn zeer onzeker en het is vooralsnog onduidelijk hoe EZK deze negatieve emissies zou willen realiseren:
    - EZK stelt voor om in het klimaatpakket een algemene maatregel "negatieve emissies" op te nemen, waarmee 0 tot 3 Mton extra emissiereductie zou kunnen worden gerealiseerd.
    - Deze negatieve emissies komen bovenop de 2 Mton aan negatieve emissies die reeds voor de AVI's zijn ingeboekt.
    - Het is echter niet duidelijk met welke maatregel EZK precies deze extra negatieve emissies wil reduceren. Het leidt daarnaast alleen tot een emissiereductie op papier, want de fossiele emissies nemen hiermee niet af.

- In een gesprek heeft PBL eerder richting ons aangegeven dat inzet van BECCS in de elektriciteitssector tot een beperkte extra emissiereductie in 2030 kan leiden (maximaal 2 Mton), mits er een subsidie komt voor inzet van biomassa in combinatie met CCS in de elektriciteitssector.

6. (verlengen CO2-heffing): Graag vernemen we van u welk jaartal u wilt opnemen

- **Advies:**
  - We adviseren om af te spreken dat de CO2-heffing voor de industrie wordt verlengd tot 2038, waarbij de dispensatierechten dalen naar nul in 2038 en in afstemming met PBL een prijspad wordt vastgelegd.
  - Verlenging van de heffing borgt bovenop het Europese ETS dat de industrie na 2030 de emissies verder reduceert. Door dit pad nu al vast te leggen, kunnen industriële bedrijven hier rekening mee houden in investeringsbeslissingen. Dit is belangrijk omdat verduurzamingsprojecten in de industrie vaak een lange doorlooptijd kennen van meerdere jaren.
  - Op het punt van de reductie tot 2030 hebben we meebewogen met EZK (extra reductie in beginsel via maatwerk en dispensatierechten innemen i.p.v. generieke aanscherping CO2-heffing en tariefstudie CO2-heffing pas volgend jaar). Hierdoor krijgt de industrie al een lagere opgave dan in het IBO Klimaat. Daarom is het wel belangrijk dat een stevige afspraak wordt gemaakt over het reductiepad na 2030.
  - EZK/Klimaat lijkt in te zetten op verlening t/m 2032. EZK/BenI is überhaupt gen voorstander van de CO2-heffing industrie en is daarom ook tegen verlenging.

7. (CO2 vrije gascentrales): graag vernemen we welke maatvoering u wenst op te nemen

- **Advies:**
  - U kunt aan MKE vragen wat zijn voorstel is t.a.v. het beperken van de inputvrijstelling in de energiebelasting (concrete invulling CA-afspraak) en of de overige voorstellen voor de elektriciteitssector in het klimaatpakket nu stil staan.
  - De afgelopen weken zijn verschillende maatregelen de revue gepasseerd zoals een stevige inzet op BECCS (verbranding biogrondstoffen in combinatie met CCS), extra subsidies voor CO2-vrije gascentrales en de wkk-maatregel uit het coalitieakkoord zo vormgeven dat gascentrales ook deels energiebelasting over hun aardgasverbruik moeten gaan betalen. Het is niet geheel duidelijk waar EZK nu op inzet.
  - In het voorstel van EZK van vorige week werd een grote reductie toegekend aan het beperken van de inputvrijstelling. In het coalitieakkoord is reeds afgesproken om de inputvrijstelling in de energiebelasting te beperken tot de hoeveelheid aardgas die wordt gebruikt voor productie van elektriciteit dat wordt geleverd aan het net. Deze maatregel is vooral gericht op warmtekrachtkoppeling installaties in o.a. de glastuinbouw en industrie, maar kan ook zo worden vormgegeven dat ook gascentrales deels energiebelasting moeten gaan betalen over het aardgasverbruik. Hierdoor stijgt de kostprijs van met aardgas geproduceerde elektriciteit en zullen de gascentrales opschuiven in de

merit order. Vorige week gaf EZK aan dat het reductiepotentieel 4 Mton is, maar dat is ons inziens aan de hoge kant.

Toelichting - inhoudelijke aandachtspunten fiscale maatregelen

- Hieronder is voor de energiebelasting en lastenmaatregelen in het mobiliteitsdomein een nadere inkleuring van de belangrijkste aandachtspunten en discussiepunten opgenomen.
- In algemene zin geldt dat de fiscale maatregelen na besluitvorming nader moeten worden uitgewerkt en dat voor nieuwe belastingen nog moet worden gekeken naar een uitvoerder.

Energiebelasting

- In het klimaatpakket wordt voorgesteld om de aardgastarieven conform IBO (fors) te verhogen, waarbij huishoudens worden gecompenseerd via een verhoging van de belastingvermindering (per saldo budgetneutraal voor huishoudens) en voor bedrijven het tarief in de 3e en 4e schijf elektriciteit wordt verlaagd en een verlaagd tarief waterstof wordt geïntroduceerd.
- Het politiek gesprek richt zich op:
  1. *Lasteneffecten voor huishoudens en mogelijkheden om huishoudens te compenseren:*
     - Het is binnen de energiebelasting mogelijk om ook lastenverlichting aan huishoudens te bieden – ter compensatie voor de verhoging van de energiebelastingtarieven op aardgas.
     - De twee voornaamste instrumenten zijn het verhogen van de belastingvermindering of een verlaging van het tarief in de nieuwe 1e schijf gas (tot 800 m3).
     - Een verhoging van de belastingvermindering komt direct bij een veel grotere groep huishoudens terecht dan verlaging van het tarief in de eerste schijf gas. Bij verlaging van het tarief in de eerste schijf is onzeker of het voordeel terechtkomt bij 600.000 verbruikers achter een blokaansluiting. Bij de belastingvermindering is die groep 10.000-20.000.
     - Daarnaast is verhoging van de belastingvermindering gemakkelijk in de uitvoering voor de Belastingdienst, energieleveranciers en verbruikers, en jaarlijks makkelijk aan te passen. De verlaging van het tarief in de eerste schijf gas is blijvend complex voor de Belastingdienst, energieleveranciers en verbruikers.
     - Tot slot blijft de verduurzamingsprikkel bij de belastingvermindering zoveel mogelijk in stand, terwijl die bij verlaging van het tarief 1e schijf gas afneemt.
     - Daar staat tegenover dat verlaging van het tarief 1e schijf gas meer terechtkomt bij huishoudens die gas gebruiken. Mocht hiervoor gekozen, dan heeft het de voorkeur heeft om de schijflengte van de kleine eerste schijf gas te beperken tot 800 m3, zodat zowel een verduurzamingseffect blijft bestaan als de energierekening voor een zeker basisverbruik beperkt wordt beperkt.
  2. *Mate van lastenverhoging voor het bedrijfsleven:*
     - De tariefverhoging van aardgas is met name in de 3e en 4e schijf fors. Daar staat een nieuw verlaagd EB-tarief voor waterstof en

een verlaging van de elektriciteitstarieven tegenover. Voor bedrijven die verduurzamen zal er dus sprake zijn van een lastenverlichting.
        - Naar verwachting zal in ieder geval EZK/BenI aangeven niet akkoord te gaan met deze lastenstijging voor het fossiel energieverbruik.
- Per saldo levert het EB-pakketje nu meer geld op (circa 400 – 500 mln. per jaar), zodat dit budget later in de besluitvormingsweek nog kan worden ingezet.

<u>Stimuleringspakket elektrische personenauto's en grondslagerosie</u>

- In overleg met EZK/Klimaat stellen we de volgende stimuleringsmaatregelen voor elektrische personenauto's voor:
    - Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025
    - Bpm voor nieuwe fossiele auto's verdubbelen met ingroeipad tussen 2024 en 2026.
    - Gewichtscorrectie in de motorrijtuigenbelasting voor elektrische auto's via een tariefkorting van 40%.
    - Aanschafsubsidie voor tweedehands elektrische personenauto's (gericht op particulieren).
- Hiermee wordt deels tegemoet gekomen aan IenW, die ook om extra subsidiemiddelen had verzocht. Grootste discussiepunt zal naar verwachting

bouwsteen van het pakket, hoewel deze maatregel waarschijnlijk wel leidt tot extra parallelimport. We stellen voor om voor nu als onderhandelingsinzet vast te houden aan een verdubbeling van de bpm, waarbij we ons kunnen voorstellen dat de verhoging in het eindpakket wat lager uitkomt (maar dit leidt dan ook tot lagere CO2-reductie).
- Daarnaast heeft IenW in de BWO's aangegeven een beperkte korting in de bijtelling voor nieuwe zakelijke auto's te willen geven. Dat is ons inziens echter niet nodig in combinatie met de zakelijke norm en bpm verhoging. Bovendien lag de subsidiëring van de zakelijke markt de laatste jaren onder vuur.
- Het ingewikkeldste discussiepunt is de dekking van de grondslagerosie. De grondslagerosie is afhankelijk van de maatvoering minimaal 4 miljard en komt met name door derving in de brandstofaccijnzen (door extra ingroei elektrische auto's).
- In het pakket is de grondslagerosie gedekt via een verhoging van het mrb-tarief voor bestelauto ondernemers, verhoging van de dieselaccijns en verhoging van de mrb voor zwaardere personenauto's (vanaf 1200 kg). Met de verhoging van de motorrijtuigenbelasting wordt deels geanticipeerd op Betalen naar gebruik vanaf 2030. In het CA is namelijk afgesproken dat vanaf 2030 de grondslagerosie wordt opgevangen via hogere tarieven voor Betalen naar gebruik.
- IenW heeft in de BWO's aangegeven de grondslagerosie niet (volledig) te willen dekken. In de BWO's mobiliteit hebben we vanuit FIN aangegeven dat dekking niet perse binnen het mobiliteitsdomein hoeft plaats te vinden. Andere dekkingsmaatregelen – zoals verhoging van de energiebelasting op aardgas – liggen echter politiek ook ingewikkeld.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Nr.	Maatregel	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief (in €; minuitgavenverhoging en lastenverzwaring is +)	Reservering	Budgettaire gevolgen Rijk (in € mln, + is uitgavenverhoging of lastenverhoging)							
					'23	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30
	TOTAAL CO2 effect	21,4										
	TOTAAL budgettair - inkomstenkant		4613			280	219	489	393	712	859	779
	TOTAAL budgettair - uitgavenkant ongedekt		-8174	-475								
	TOTAAL budgettair - uitgaven klimaatfonds MJP 2024		-10260									
	TOTAAL budgettair- uitgaven klimaatfonds reserveringen MJP 2025			-9947								
	Dekkingsopties uitgaven											
	TOTAAL budgettair - uitgavenkant ongedekt		-8174	-475								
	Voorstel EZK: Dekking BZK CA-reeks Energieprestaties Industrie		-500									
	Voorstel EZK: Dekking binnen eigen domein (mobiliteit)		-1212									
	Voorstel EZK: Resterende ongedekte uitgaven		-6462	-475								
	Voorstel EZK: SDE-reserve		-3860									
	Voorstel EZK: Klimaatfonds		-3090									
	Voorstel FIN: PM		PM	PM								
	Dekkingsopties inkomsten											
	Afbouwen fossiele subsidies											

Nr.	Maatregel	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief (in €; minuitgavenverhoging en lastenverzwaring is +)	Reservering	Budgettaire gevolgen Rijk (in € mln, + is uitgavenverhoging of lastenverhoging)							
	ELEKTRICITEIT											
	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**2,64**										
	Totaal inkomsten											
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**-1082**									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**-654**	**0**								
E1	Vastleggen en committeren aan streefdoel klimaatneutrale elektriciteitssector in 2035	-	-			-	-	-	-	-	-	-
E2	Normering of beprijzing van CO2-vrij regelbaar vermogen om doel in 2035 te realiseren	-	-			-	-	-	-	-	-	-
E3	Afschaffing/aanpassing input-vrijstelling wkk	PM										
E4	Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie (o.b.v. tariefstudie)	0										
E5	Intensivering samenwerking medeoverheden	0										
E6	Verplichting tot *Demand Side Response* (DSR) in eindgebruikerssectoren	0,5	-10,5			-6,5	-2	-1	-1			
E7	Aanvullende inzet voor zonne-energie op gebouwen	0,5	-250									
E8	Realisatie van 3 GW zon op zee in 2030	0,45	-50									
E9	Invoering batterijverplichting voor zonneparken	0,35	-595									
E10	Oplossen knelpunten elektriciteitsnet en verzoek tot onderzoek flexibilisering elektriciteitsnet door ACM	0	-187									
E11	Bedrijfsduur-verlenging Borssele	0	-10			-5,35	-4,65					
E12	Onderzoeken nieuwbouw kerncentrales	0	-118,15			-40	-14	-14	-12,5	-12,5	-12,5	-12,5
E13	Kennisinfra	0	-65			-5	-7	-9	-10	-10	-12	-12
E14	Uitvoeringslasten	0	-60,35			-4	-8,6	-11,5	-10,8	-9,5	-7,8	-7,8
E15	Subsidieregeling CO2-vrije gascentrales (incl. voorwaarde bijmenging waterstof)	1,5	-400									
	INDUSTRIE & CIRCULAIRE ECONOMIE											
	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**4,96**										
	Totaal inkomsten											
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**-1414,8**	**-150**								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 24		**-1616**	**-750**								
IC1	Vaststellen van doelstelling van maatwerkafspraken op 3,5 Mton extra CO2-reductie in 2030 ten opzichte van de CO2-heffing	2										
IC2	Vastleggen dat bij maatwerkafspraken de dispensatierechten voor de afgesproken additionele CO2-reductie moeten worden ingeleverd.											
IC3	Ophogen tarief CO2-heffing per 1-1-2025 passend bij opgave CA van 4 Mton (op basis van tariefstudie PBL)	0										
IC4	EZK: Verlenging CO2-heffing industrie tot en met 2032 (prijspad obv PBL studie) FIN: Verlenging CO2-heffing industrie t/m 2038 (dispensatierechten naar nul in 2038, prijspad op basis van tariefstudie PBL).	0										
IC5	Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie o.b.v. tariefstudie	0										
IC6	Normering 25-30% bijmengen plastic recycleat of bioplastic.	0,7										
IC7	Aanscherpen energiebesparingsplicht (zie ook overstijgend)	0,2										
IC8	Normering verbod inzet fossiele bronnen voor nieuwe warmte-opwek											
IC9	Normering bouwmaterialen ter stimulering van biobased bouwen	0,3										
IC10	Normering bouw en sloopafval											
IC11	Aanpassing Energiebelasting (zie ook overstijgend)	PM										
IC12	Aanpak AVIs: aanscherping procesemissiefactor AVI's in de CO2-heffing industrie en inbouwen prikkels in het beprijzingsinstrumentarium om recycling te stimuleren	1	-250									
IC13	Negatieve emissies bij AVIs	2				0	0	-50	-50	-50	-50	-50
IC14	Ophogen perceel VI-MKB incl. correctie EG-regeling (-750+112)		-862			25	75	-100	-100	-100	-150	-150
IC15	Ondersteuning van o.a. ketenvorming en recyclingtechnieken voor circulaire plastics ketens		-150	-150		-63	-63	-9	-3	-3	-3	-3
IC16	Continuering van de innovatieregeling DEI+CE		-62			-9	-9	-9	-9	-9	-9	-8
IC17	Bevorderen van duurzaam en circulair doen door het faciliteren en het vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag.		-38			-5	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5	5,5
IC18	Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (cluster 6)		-52,8									
IC19	NIKI (Nationale Investeringsregeling Klimaatprojecten Industrie)		-1000			-25	-100	-125	-150	-200	-200	-200
IC20	VEKI (Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie)		-525			-30	-55	-81	-98	-99	-87	-75
IC21	Uitvoeringskosten maatwerkafspraken		-66			-15,8	-15,2	-15	-5	-5	-5	-5
IC22	Topsector Energie Haalbaarheidsstudies		-25			-5	-5	-5	-5	-5		
IC23	Eventuele maatwerksubsidies			-750								
	LANDBOUW EN LANDGEBRUIK											
	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**4**										
	Totaal inkomsten		**0**	**0**	**0**	**0**	**-306**	**-230**	**-170**	**-111**	**-55**	**0**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**-360**									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**-112**	**0**								
L1	Aanscherping van het restemissiedoel voor de GTB naar 4,3 Mt 2030	0 (1 t.o.v. CA-doel)										
L2	Vlakke individuele heffing die restemissiedoel GTB borgt				0	0	0	0	0	0	0	0
L3	Gefaseerde invoer beperking WKK-inputvrijstelling met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2030 (CA: 2025)	0			0	0	-167	-123	-89	-58	-28	0
L4	Gefaseerde invoer afschaffen variaagd energiebelastingtarief glastuinbouw met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2030 (CA: 2025)				0	0	-139	-107	-81	-53	-27	0
L5	Aanscherping Energiebesparingsplicht + Energiebelasting (zie sectoroverstijgend)	PM										
	Generieke instrumentering ter borging van 4 van de 5 Mton in NPLG (ter bespreking in Landbouwakkoord)											

L6	Afromen productie- en fosfaatrechten bij transactiemomenten: invulling te bepalen in Landbouwakkoord Grondgebondenheidsnorm: invulling te bepalen in Landbouwakkoord Normering veevoer: invulling te bepalen in Landbouwakkoord en onder voorbehoud van juridische borging Introductie emissiebelasting: invulling te bepalen in Landbouwakkoord	4										
L7	Intensivering weenweideaanpak	Max. 0.4 t.o.v. IBO-basispad										
L8	Openstelling SDE-categorie 'lucht-water-warmtepomp' voor glastuinbouw											
L9	Correctieregeling duurzame warmte n.a.v. motie Grinwis-Erkens		-60		-60							
L10	Distributienetten glastuinbouw (onder voorwaarden)		-300			-15,7	-25,8	-37	-50,8	-54,4	-58,1	-58,1
L11	Bevorderen duurzaam en plantaardig aanbod voedsel in retail d.m.v. normering, tegengaan voedselverspilling. Invulling te bepalen in LA.											
L12	Bevorderen transparantie duurzaamheid voedselaanbod: invulling te bepalen in Landbouwakkoord											
L13	(onderzoek naar) Consumptiebelasting vlees en zuivel: invulling te bepalen in Landbouwakkoord											
L14	EG-regeling (Energie-efficiëntie Glastuinbouw) (onder voorwaarden)		-112			-25	-25	-12,4	-12,4	-12,4	-12,4	-12,4
	GEBOUWDE OMGEVING											
	CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	**1,8**										
	Totaal inkomsten		**0**	**0**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**-1499**									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**-4549**	**-3522**								
G1	Introductie norm koopwoning bij transactiemoment: binnen twee jaar naar de standaard vanaf 2029	0,2										
G2	Uitfasering huurwoningen labels EFG per 2029; daarna alle huurwoningen geïsoleerd tot de standaard bij renovatiemomenten	0,1										
G3	Introductie ZEB-norm alle woningen 2050											
G4	Verbeteren informatievoorziening financieringsopties verduurzaming incl verplicht onderdeel hypotheekgesprek											
G5	Uitfaseren slechtste energielabels Utiliteitsbouw	0,7										
G6	Introductie energieprestatie-eisen industriefunctie	0,5										
G7	Maatschappelijk vastgoed: vervolg portefeuilleaanpak, financiële steun verkrijgen label.											
G8	Energiebesparingsplicht beter handhaven en aanscherpen tot 7 jaar terugverdientijd (zie sectoroverstijgend)	0,3										
G9	Aanpassing energiebelasting (zie sectoroverstijgend)	PM										
G10	Aanvulling ISDE indien nodig t.c.m. normering CV-ketels per 2026	0,7	-333									
G11	Collectieve aanpak kwetsbare wijken versterken											
G12	Warmtefonds ophogen: 0% rente voor inkomens tot EUR 60.000 en 1,5% rentekorting voor VvE's		-666			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G13	Zon PV in huursector											
G14	Ophogen revolverend fonds maatschappelijk vastgoed					PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G15	Handhaving slechte energielabels		-500			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G16	Ontzorgingsprogramma MKB/bedrijventerreinen					PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G17	Maatschappelijk vastgoed: programmatische aanpak					PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G18	Nationaal Isolatieprogramma (incl pva vve's)		-932	-2045		-932,03						
G19	Maatschappelijk vastgoed: Subsidie DUMAVA, Duurzaam rijksvastgoed, Ondersteuning maatschappelijk vastgoed		-2655			# #	# #	# #	# #	# #	# #	# #
G20	Stimulering hybride warmtepompen bestaande bouw		-462	-424		-97,5	-212,25	-152,25				
G21	Maatschappelijk vastgoed: Revolverend fonds			-53								
G22	Nationale subsidieregeling warmtenetten		-400	-1000		-400						
G23	Geothermie, lage temperatuur		-100				-20	-30	-30	-20		
	MOBILITEIT											
	CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	**4,06**										
	Totaal inkomsten		**1569**			**280**	**310**	**63**	**136**	**267**	**267**	**246**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**-1453,5**	**-325**								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**-475**									
M1	Normering zakelijke leasemarkt vanaf 2025											
M2	Aanscherping CO2-doel werkgebonden personenmobiliteit		-5563			60	88	-911	-990	-1211	-1263	-1336
M3	Ophoging BPM met [100%] zodat prikkel ontstaat voor particulieren (ingroeipad 2024 - 2026)											
M4	Gewichtscorrectie van 40% MRB voor EV											
M5	Aanschafsubsidies particulier EV (tweedehands)	1,7	-800			0	-160	-160	-160	-160	-160	0
M6	Verlaagd tarief bestelauto ondernemers verdubbelen (dekkingsmaatregel)		1600			0	0	200	200	400	400	400
M7	Motorrijtuigenbelasting voor zware fossiele personenauto's verhogen (vanaf 1200 kg) (dekkingsmaatregel)		3200			0	0	500	600	700	700	700
M8	Dieselaccijns verhogen (dekkingsmaatregel)		750			0		50	100	150	200	250
M9	Verscherpen CO2-prestaties goederenvervoer	0,9	0			0	0	0	0	0	0	0
M10	Invoeren CO2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH		0			0	0	0	0	0	0	0
M11	Binnenvaart: Verplichting van gemiddeld label B in 2030,	0,5				0	0	0	0	0	0	0
M12	Binnenvaart: Beprijzing emissies onder het EU-ETS2 (opt-in)					0	0	0	0	0	0	0
M13	Verhoging vliegbelasting, differentiatie op afstand (€26,43 < 2500 km; €52,8 <6000 km; €79,29> 6000 km) en privéjets		1582			220	222	224	226	228	230	232
M14	De inzet van biobrandstoffen in het wegverkeer wordt verhoogd met 30 PJ	2,2				0	0	0	0	0	0	0
M15	Subsidie voor waterstof in wegvervoer + binnenvaart			-200								
M16	Ophogen laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		-100			-15	-15	-15	-15	-15	-15	1-0
M17	Stimulering afname luchtvaartbrandstoffen		-412			0	0	-16	-48	-98	-116	-134
M18	Duurzame luchtvaartbrandstoffen		-80			-11,4	-11,4	-11,4	-11,4	-11,4	-11,4	-11,4
M19	Laadinfra luchtvaart		-20			-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
M20	Verduurzaming zeevaartschepen			-125		-17,9	-17,9	-17,9	-17,9	-17,9	-17,9	-17,9
M21	Uitbreiden zero-emissiezones voor gemeenten	0,4	-7,5			-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	0	0
M22	Aanscherpen normen duurzaam inkopen	0,1	-34			0	0	-8	-8	-7	-6	-5
M23	Stimulering zeevaart door walstroom		-40			-20	-20	0	0	0	0	0
M24	Laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		-315			-45	-45	-45	-45	-45	-45	-45
M25	Subsidie voor laadinfrastructuur bouw		-120			-18	-17	-17	-17	-17	-17	-17
	SECTOROVERSTIJGEND											
	CO2-reductie (groen gas en negatieve emissies)	**3,94**										
	Totaal inkomsten		**3044**		**0**	**0**	**215**	**666**	**427**	**556**	**647**	**533**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**-2365**									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**-2855**	**-5675**								
S1	Toepassing Groen Gas (extra inzet t.o.v. REV22-raming ter invulling van CA-afspraak)	2,44										
	Variant 1											
S2	Aanpassing energiebelasting (lastenverlichting met behoud besparingsprikkel)	1,6	2594	-	**0**	**0**	**190**	**581**	**342**	**471**	**562**	**448**
	Aardgas:											
	1e en 2e schijf (2030, prijspeil 2023): 69,7 cent/m3											
	3e schijf (2030, prijspeil 2023): 66,07 cent/m3		11152		0	0	1414	1809	1825	1935	2115	2054
	4e schijf (2030, prijspeil 2023): 53,36 cent/m3											
	5e schijf (2030, prijspeil 2023): 8,00 cent/m3											
	Elektriciteit:											
	1e en 2e schijf (2030, prijspeil 2023): 6,59 cent/kWh											
	3e schijf (2030, prijspeil 2023): 3,00 cent/kWh		-1357		0	0	0	0	-275	-274	-367	-441
	4e schijf (2030, prijspeil 2023): 3,00 cent/kWh											
	5e schijf (2030, prijspeil 2023): 0,27 cent/kWh											

	Verlaagd tarief waterstof (2030)											
	tot 10.000.000 m3: 9,99 cent/m3		-272		0	0	-8	-28	-40	-54	-70	-72
	>10.000.000 m3: 0,999 cent/m3											
	Belastingvermindering energiebelasting: 646 euro in 2030 (verhoging t.o.v. basispad - compensatie huishoudens)□		-6929		0	0	-1.216	-1.201	-1.168	-1.136	-1.116	-1.092
S3	Afschaffen vrijstelling in kolenbelasting voor duaal verbruik 2025		150	-		0	25	25	25	25	25	25
S4	Afschaffen vrijstelling in energiebelasting voor non-energetisch verbruik van aardgas 2026		300	-		0	0	60	60	60	60	60
S4	Afbouwen accijnsvrijstelling minerale oliën vanaf 2028 tot 2035 (afbouwpad nader onderzoeken)	0	0	-		0	0	0	0	PM	PM	PM
S5	Brede toepassing ETS2 (opt-in)	PM										
S6	Voornemen invoering nationaal emissieplafond voor ESR sectoren	PM										
S7	Negatieve emissies	1,5										
S8	Aanscherpen energiebesparingsplicht:	0,5										
	Verlengen terugverdientijd naar 7 jaar											
	Verbeterd toezicht/handhaving		-15			-6	-5	-4				
S9	Algemene reservering uitvoeringskosten		-100			-14,286	-14,29	-14,29	-14,29	-14,29	-14,29	-14,29
SXX	Hogere openstellingsrondes SDE 2024 en 2025		-2250			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
S10	Elektrolyse, onshore: 50 MW		-250			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
S11	Elektrolyse, onshore: 500-1.000 MW		-1000	-4000			-60	-80	-170	-220	-240	-230
S12	Elektrolyse, offshore: <=100 MW (CAPEX)		-380			-95	-95	-95	-95			
S13	Elektrolyse, offshore: 500 MW (CAPEX + OPEX)		-250	-1250			-41	-41	-42	-42	-42	-42
S14	HZGlobal, import van groene waterstof		-300			-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
S15	Elektrolyse: kennisplatform offshore en ketenbrede consortia		-2			-1	-1					
S16	Vergassing: stimulering projecten vergassing 1e en 2e fase		-300	-300			-25	-50	-75	-75	-50	-25
S17	Vergassing: expertisecentrum, organisatie, haalbaarheidsstudies		-25			-10	-5	-5	-5			
S18	Geothermie, hoge temperatuur		-52			-1	-1	-50				
S19	Waterstofnetwerk op zee		-50			-10	-20	-20				
S20	De-risken grootschalige waterstofopslag		-125	-125		-125						
S21	Vergunningenprocedures, fixers en transport		-83,5			-21	-21	-21	-21			
S22	Randvoorwaarden technische arbeidsmarkt		-30			-10	-10	-10				
S23	Coördinatie MIEK-projecten		-7		-7							

To: Persoonsgegevens
Cc:

Persoonsgegevens

From: Persoonsgegevens
Sent: Wed 4/19/2023 5:44:55 PM
Subject: tussenstand tabel klimaat
Received: Wed 4/19/2023 5:44:57 PM
Exceltabel Klimaatpakket FIN-EZK totaalversie 1843.xlsx

Beste Sigrid en Marnix,
Omdat dit mogelijk zo aan de orde komt in het gesprek met de MP en vice-MPs hierbij de laatste tussenstand van de klimaattabel bijgevoegd. Deze is vanmiddag kort met SFB besproken en zojuist ook met MKE. De tabel is nog in beweging er lopen ook nog politieke gesprekken.

- Naar aanleiding van de gesprekken in de onderraden, de politieke gesprekken en de input vanuit het PBL is een aantal zaken aangepast in de tabel.
- Qua CO2-reductie komt het pakket nu uit op 21,8 Mton. Dit is hoger dan de vorige versie. De reden hiervoor is dat de verhoging van de energiebelasting in de vorige versie nog niet in de totaalsom werd opgeteld. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat PBL uit het gesprek van gistermiddag aangaf twijfels te hebben de CO2 inschatting van verschillende maatregelen. De belangrijkste is de inschatting van groen gas, die nu voor 2,4 Mton in de plaat staat maar PBL vooralsnog rekent voor 0 Mton. Ook landbouw zal PBL met dit pakket naar verwachting 0 voor inboeken.
- Bij de tabel is de volgende spelregel opgenomen: *Om te zorgen dat de balans tussen normering, beprijzing en subsidiering gewaarborgd wordt in de uitvoering, worden de benodigde middelen gereserveerd op de Aanvullende Post van het Ministerie van Financiën of op de fondsbegroting totdat voldoende voortgang is geboekt met de bijbehorende normerende en/of beprijzende maatregel. De minister van FIN en MKE dienen beide toestemming te geven voor de overheveling.*
- Conform de politieke wensen wordt zowel een uitgebreide tabel met alle maatregelen apart als een tabel met een samenvoeging van maatregelen op hoofdlijnen gemaakt. U vindt de uitgebreide tabel in de bijlage, aan de samengevoegde tabel wordt nog gewerkt.
- In de sector elektriciteit is een beleidsmaatregel t.a.v. Small Modular Reactors (SMR) toegevoegd. Gaat om een budget van 65 mln. gedekt uit het klimaatfondsperceel kernenergie.
- In de gebouwde omgeving wordt conform politieke wens de normering in de koopsector geschrapt. EZK heeft een voorstel gedaan voor een nieuwe verdeling van de middelen zodat deze minder gericht is op koop (conform politieke afspraak blijft totaal bedrag hetzelfde). Er is 50 mln. gereserveerd voor biobased bouwen. De Mton inschatting van de ISDE/normering ketels vond het PBL te hoog, deze is daarom verlaagd.
- In de mobiliteit is een nieuw voorstel t.a.v. personenvervoer opgenomen voor zowel het maatregelenpakket als de dekking. Er wordt nu ruimte geboden om de grondslagerosie deels buiten het mobiliteitsdomein op te lossen. Daarnaast is conform politieke wensen de verhoging van de vliegbelasting geschrapt en daarom ook alle subsidies t.a.v. luchtvaart. U (SFB) zit morgenochtend ook nog met minister van IenW om te spreken over het mobiliteitspakket. Zoals eerder besproken wordt de aanschafsubsidie elektrische auto's (600 mln.) gedekt vanuit de inkomstenkant binnen het mobiliteitspakket. In de tabel is een te kort van 636 mln. Dit komt doordat nog niet gecorrigeerd is voor de dekking via de inkomstenkant. Het overige betreft afrondingsverschllen. Dit wordt later verwerkt.

- Sectoroverstijgend is conform de politieke wensen een beperktere variant van de energiebelasting opgenomen:
  - De tariefsverhoging van alle schijven EB van aardgas zijn gehalveerd ten opzichte van de maatvoering in het IBO en de MCKE (om tegemoet te komen aan de wensen om de energiebelasting niet of minder te verhogen). Hier staat wel tegenover dat de co2-reductie ook is gehalveerd (van 1,6 naar 0,8 Mton).

Vriendelijke groet,
Team Klimaat

Nr.	Maatregel*	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief	Reservering	Budgettaire gevolgen Rijk							
					'23	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30
	TOTAAL CO2 effect	**21.7**										
	TOTAAL budgettair - inkomstenkant		**2272**			**711**	**-635**	**344**	**248**	**600**	**571**	**433**
	TOTAAL budgettair - uitgavenkant ongedekt		**4292**	**2861**								
	TOTAAL budgettair - uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**10260**									
	TOTAAL budgettair- uitgaven klimaatfonds reserveringen MJP 2025			**10531**								
	Dekkingsopties uitgaven											
	TOTAAL budgettair - uitgavenkant ongedekt (incl. reserveringen)		7153									
	Voorstel EZK: Dekking BZK CA-reeks Energieprestaties Industrie		-350									
	Resterende ongedekte uitgaven		**6803**									
	Extra dekking uit SDE-meevaller		**-2506**									
	Extra dekking uit Klimaatfonds		**-3661**									
	Dekkingsopties inkomsten											
	Afbouwen fossiele subsidies											

Nr.	Maatregel	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief (in €; min=uitgavenverhoging en lastenverzwaring is +)	Reservering		Budgettaire gevolgen Rijk (in € mln, + is uitgavenverhoging of lastenverhoging)						
	ELEKTRICITEIT											
	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**2.48**										
	Totaal inkomsten											
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**285.3**	**752.1**								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**654**	**584**								
E2	Ondersteuning ontwikkeling SMR's		65		1	4.5	9	14.6	14.1	9.6	7.1	5.1
E1-E2	**Elektriciteitssector klimaatneutraal in 2035**											
E1	Vastleggen en committeren aan streefdoel klimaatneutrale elektriciteitssector in 2035	-	-			-	-	-	-	-	-	-
E2	Normering of beprijzing van CO2-vrij regelbaar vermogen om doel in 2035 te realiseren	-	-			-	-	-	-	-	-	-
E3+E6	CO2-vrij regelbaar vermogen en flexibiliteit energiesysteem	0.5	9.3	0	0	5.772	1.776	0.888	0.888	0	0	0
E3	Inputvrijstelling energiebelasting gas (CA-maatregel) beperken tot installaties met rendement van minimaal 60%	PM										
E6	Verplichting tot *Demand Side Response* (DSR) in eindgebruikerssectoren	0.5	9.3			5.77	1.78	0.89	0.89			
E4+E7+ E8+E9	**Versnellen uitrol hernieuwbaar elektriciteit**	1.3	44.5	752.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
E4	Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie (o.b.v. tariefstudie)	0										
E7	Aanvullende inzet voor zonne-energie op gebouwen	0.5		222.5								
E8	Realisatie van 3 GW zon op zee in 2030	0.45	44.5									
E9	Invoering batterijverplichting voor zonneparken	0.35		529.6								
E10+E5	**Oplossen knelpunten netcapaciteit**	0	166.43									
E10	**Oplossen knelpunten elektriciteitsnet en verzoek tot onderzoek flexibilisering elektriciteitsnet door ACM**	0	166.4									
E5	**Intensivering samenwerking medeoverheden**	0										
E11-E14	**Aanpak kernenergie (bedrijfsduur Borssele en nieuwbouw)**	0	253.5	0	0	54.35	34.25	34.5	33.3	32	32.3	32.3
E11	Bedrijfsduur-verlenging Borssele	0	10			5.35	4.65					
E12	Onderzoeken nieuwbouw kerncentrales	0	118			40	14	14	12.5	12.5	12.5	12.5
E13	Kennisinfra	0	65			5	7	9	10	10	12	12
E14	Uitvoeringslasten	0	60			4	8.6	11.5	10.8	9.5	7.8	7.8
E15	Subsidieregeling CO2-vrije gascentrales	1.3	400	584			200	200				
	INDUSTRIE & CIRCULAIRE ECONOMIE											

	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**5.04**										
	Totaal inkomsten											
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**366.5**	**1123.2**								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 24		**1616**	**750**								
IC1+IC2	**Verstevigen maatwerkafspraken**	2										
IC1	**Vaststellen van doelstelling van maatwerkafspraken op 3,5 Mton extra CO2-reductie in 2030 ten opzichte van de CO2-heffing**	2										
IC2	**Vastleggen dat bij maatwerkafspraken de dispensatierechten voor de afgesproken additionele CO2-reductie moeten worden ingeleverd.**											
IC2-IC5	**Aanpassing CO2-heffing en CO2-minimumprijs**	0										
IC3	**Ophogen tarief CO2-heffing per 1-1-2025 passend bij opgave CA van 4 Mton (op basis van tariefstudie PBL)**	0										
IC4	**Verlenging CO2-heffing industrie tot en met [2032] of [2038 en dispensatierechten naar nul] (prijspad obv PBL studie)**	0										
IC5	**Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie o.b.v. tariefstudie**	0										
IC6+IC15	**Circulaire plastics keten**	0.7	133.5	133.5		55.94	55.94	7.99	2.66	2.66	2.66	2.66
IC6	Normering 25-30% bijmengen plastic recyclaat of bioplastic.	0.7										
IC15	Ondersteuning van o.a. ketenvorming en recyclingtechnieken voor circulaire plastics ketens		133.5	133.5		55.94	55.94	7.99	2.66	2.66	2.66	2.66
IC7	Aanscherpen energiebesparingsplicht (zie ook sectoroverstijgend)	0.2										
IC8	Normering verbod inzet fossiele bronnen voor nieuwe warmte-opwek											
IC9	Normering bouwmaterialen ter stimulering van biobased bouwen	0.3	50									
IC10	Normering bouw en sloopafval	0.1										
IC18	Ondersteuning cluster 6 via NPVI		46.99			6.71	6.71	6.71	6.71	6.71	6.71	6.71
IC11	Aanpassing Energiebelasting (zie ook overstijgend)											
IC12+IC13	**Aanpak AVIs**	3	0	222.5	0	0	0	44.4	44.4	44.4	44.4	44.4
IC12	Negatieve emissies bij AVIs	2										
IC13	Aanpak AVIs: aanscherping procesemissiefactor AVI's in de CO2-heffing industrie en inbouwen prikkels in het beprijzingsinstrumentarium om recycling te stimuleren	1		222.5		0	0	44.4	44.4	44.4	44.4	44.4
IC14	Ophogen perceel VI-MKB incl. correctie EG-regeling			767.18		22.2	66.6	88.8	88.8	88.8	133.2	133.2
IC16	Continuering van de innovatieregeling DEI+CE		55.2			7.99	7.99	7.99	7.99	7.99	7.99	7.10
IC17	Bevorderen van duurzaam en circulair doen door het faciliteren en het vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag.		33.8			4.44	4.88	4.88	4.88	4.88	4.88	4.88
IC18	Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (cluster 6)		47.0									
IC19	NIKI (Nationale Investeringsregeling Klimaatprojecten Industrie)		1000			100	100	125	150	175	175	175
IC20	VEKI (Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie)		525			60	65	71	88	89	77	75
IC21	Uitvoeringskosten maatwerkafspraken		66			15.8	15.2	15	5	5	5	5
IC22	Topsector Energie Haalbaarheidsstudies		25			5	5	5	5	5		
IC23	Eventuele maatwerksubsidies			750								
	LANDBOUW EN LANDGEBRUIK											
	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**4**										
	Totaal inkomsten		**-435**			**0**	**-292**	**-143**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**320.4**									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**112**	**0**								
L1-L5	**Verduurzaming glastuinbouw o.a. door uitvoering conventsafspraken**	0 (1 t.o.v. CA-doel)	-435		0	0	-292	-143	0	0	0	0
L1	Aanscherping van het restemissiedoel voor de GTB naar 4,3 Mt 2030	0 (1 t.o.v. CA-doel)										
L2	Vlakke individuele heffing die restemissiedoel GTB borgt											
L3	Budgettaire reservering gefaseerde invoer beperking WKK-inputvrijstelling met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2027 (CA: 2025)		-251		0	0	-167	-84	0	0	0	0
L4	Budgettaire reservering gefaseerde invoer afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2027 (CA: 2025)		-184		0	0	-125	-59	0	0	0	0

L5	Aanscherping Energiebesparingsplicht en aanpassing Energiebelasting (zie sectoroverstijgend)											
L6+L11-L13	**Generieke instrumentering ter borging van 4 van de 5 Mton in NPLG (ter bespreking in Landbouwakkoord)**	4										
L6	Afromen productie- en fosfaatrechten bij transactiemomenten: invulling te bepalen in Landbouwakkoord											
	Grondgebondenheidsnorm: invulling te bepalen in Landbouwakkoord											
	Normering veevoer: invulling te bepalen in Landbouwakkoord en onder voorbehoud van juridische borging											
	Introductie fiscale heffing: invulling te bepalen in Landbouwakkoord											
L11	Bevorderen duurzaam en plantaardig aanbod voedsel in retail d.m.v. normering, tegengaan voedselverspilling. Invulling te bepalen in LA.											
L12	Bevorderen transparantie duurzaamheid voedselaanbod: invulling te bepalen in Landbouwakkoord											
L13	(Onderzoek naar) consumptiebelasting vlees en zuivel: invulling te bepalen in Landbouwakkoord											
L7	Intensivering veenweideaanpak	Max. 0.4 t.o.v. IBO-basispad										
L8	Openstelling SDE-categorie 'lucht-water-warmtepomp' voor glastuinbouw											
L9	Correctieregeling duurzame warmte n.a.v. motie Grinwis-Erkens		53.4		53.28	0	0	0	0	0	0	0
L10	Distributienetten glastuinbouw		267		0.0	13.9	22.9	32.9	45.1	48.4	51.6	51.6
L14	EG-regeling (Energie-efficiëntie Glastuinbouw) (onder voorwaarden)		112			25	25	12.4	12.4	12.4	12.4	12.4
	GEBOUWDE OMGEVING											
	CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	**1.5**										
	Totaal inkomsten		**0**	**0**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**500.0**	**696.4**								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**4549**	**3522**								
G1	Introductie norm koopwoning bij transactiemoment: binnen twee jaar naar de standaard vanaf 2029	uit de plaat										
G2	Uitfasering huurwoningen labels EFG per 2029; daarna alle huurwoningen geïsoleerd tot de standaard bij renovatiemomenten	0.1										
G3	Introductie ZEB-norm alle woningen 2050											
G4	Verbeteren informatievoorziening financieringsopties verduurzaming incl verplicht onderdeel hypotheekgesprek											
G5	Uitfaseren slechtste energielabels Utiliteitsbouw	0.7										
G6	Introductie energieprestatie-eisen industriefunctie	0.5										
	Maatschappelijk vastgoed:											
G7	Vervolg portefeuilleaanpak, financiële steun verkrijgen label.											
G8	Energiebesparingsplicht beter handhaven en aanscherpen tot 7 jaar terugverdientijd (zie sectoroverstijgend)	0.3										
G9	Aanpassing energiebelasting (zie sectoroverstijgend)											
G10	Aanvulling ISDE indien nodig i.c.m. normering CV-ketels per 2026	0.5		296.4		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G11	Collectieve aanpak kwetsbare wijken versterken		100.0	200								
G12	Zon PV in huursector			100		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G13	Warmtefonds ophogen: 0% rente voor inkomens tot EUR 60.000 en 1,5% rentekorting voor VvE's			100								
G13a	Ontzorging VVEs		50.0									
G14	Ophogen revolverend fonds maatschappelijk vastgoed (eigen dekking BZK)					PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G15	Handhaving slechte energielabels Utiliteitsbouw (eigen dekking BZK)		350			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G16	Ontzorgingsprogramma MKB/bedrijventerreinen (eigen dekking BZK)					PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G17	Maatschappelijk vastgoed: programmatische aanpak (eigen dekking BZK)					PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
G18	Nationaal Isolatieprogramma (incl pva vve's)		932	2045		932						
G19	Maatschappelijk vastgoed: Subsidie DUMAVA, Duurzaam rijksvastgoed, Ondersteuning maatschappelijk vastgoed		2655			285.8	443.5	449.1	381.9	368.4	357.9	368.4
G20	Stimulering hybride warmtepompen bestaande bouw		462	424		97.5	212.25	152.25				
G21	Maatschappelijk vastgoed: Revolverend fonds			53								
G22	Nationale subsidieregeling warmtenetten		400	1000		400						
G23	Geothermie, lage temperatuur		100				20	30	30	20		
	MOBILITEIT											
	CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	**3.92**										

	Totaal inkomsten		**656**			**711**	**-517**	**91**	**-10**	**219**	**162**	**0**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**725.9**	**289.3**								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**475**									
M1	Normering zakelijke leasemarkt vanaf 2025											
M2	Aanscherping CO2-doel werkgebonden personenmobiliteit											
M3	Ophoging BPM met 60% per 1 januari 2025, zodat prikkel ontstaat voor particulieren		-3644		0	711	-1117	-709	-810	-831	-888	0
M4	Tariefkorting van 20% in de mrb voor EV (gewichtscorrectie)											
M5	Aanschafsubsidies particulier EV (tweedehands)	1.5	600		0	0	90	90	90	126	204	0
M6	Verlaagd tarief bestelauto ondernemers verhogen (dekkingsmaatregel)		1200		0	0	0	200	200	400	400	0
M7	Motorrijtuigenbelasting voor zware fossiele personenauto's verhogen (vanaf 1200 kg) (placeholder)		2500		0	0	500	500	500	500	500	0
M8	Dieselaccijns verhogen (dekkingsmaatregel)		600		0	0	100	100	100	150	150	0
M9-M10	**Goederenvervoer, aanscherpen norm en beprijzing**	0.9										
M9	Aanscherpen CO2-prestaties goederenvervoer	0.9	0			0	0	0	0	0	0	0
M10	Invoeren CO_2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH		0			0	0	0	0	0	0	0
M11-M12	**Binnenvaart, labelnorm en beprijzing emissies**	0.5										
M11	Binnenvaart: Verplichting van gemiddeld label B in 2030,	0.5				0	0	0	0	0	0	0
M12	Binnenvaart: Beprijzing emissies onder het EU-ETS2 (opt-in)					0	0	0	0	0	0	0
M13	Per 2025: Verhoging vliegbelasting, differentiatie op afstand (€26,43 < 2500 km; €52,8 <6000 km; €79,29> 6000 km). Verlaging gewichtsgrens van 8616 kg naar 5700 kg om meer passagiers van privévliegtuigen in de heffing te betrekken.	uit de plaat										
M14	De inzet van biobrandstoffen in het wegverkeer wordt verhoogd met 30 PJ	2.2				0	0	0	0	0	0	0
M15	Subsidie voor waterstof in wegvervoer en binnenvaart			178		0	0	0	0	0	0	0
M16	Ophogen laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		89			13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	8.9
M17-M18	**Stimuleren duurzame luchtbaartbrandstoffen**	uit de plaat										
M17	Stimulering afname luchtvaartbrandstoffen - alleen i.c.m. dekking binnen mobiliteitsdomein											
M18	Duurzame luchtvaartbrandstoffen											
M19	Laadinfra luchtvaart	uit de plaat										
M20	Verduurzaming zeevaartschepen			111.3								
M21	Uitbreiden zero-emissiezones voor gemeenten	0.4	6.7			1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	0.0	0.0
M22	Aanscherpen normen duurzaam inkopen	0.1	30.3			0.0	0.0	7.1	7.1	6.2	5.3	4.4
M23	Stimulering zeevaart door walstroom		40			20	15	5	0	0	0	0
M24	Laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		315			45	45	45	45	45	45	45
M25	Subsidie voor laadinfrastructuur bouw		120			18	17	17	17	17	17	17
	SECTOROVERSTIJGEND											
	CO2-reductie (groen gas en negatieve emissies)	**4.74**										
	Totaal inkomsten		**2051**		**0**	**0**	**174**	**396**	**258**	**381**	**409**	**433**
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		**2094.2**									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		**2855**	**5675**								
S1	Toepassing Groen Gas (extra inzet t.o.v. KEV22-raming ter invulling van CA-afspraak)	2.44										
	Aanpassing energiebelasting (lastenverlichting met beperkte extra besparingsprikkel)		1601	-	0	0	149	311	173	296	324	348
	Aardgas:											
	1e en 2e schijf (2030, prijspeil 2023): 64,3 cent/m3											
	3e schijf (2030, prijspeil 2023): 51,0 cent/m3		5479		0	0	278	561	822	1052	1283	1483
	4e schijf (2030, prijspeil 2023): 39,8 cent/m3											
	5e schijf (2030, prijspeil 2023): 6,0 cent/m3											
	Elektriciteit:											
	1e en 2e schijf (2030, prijspeil 2023): 6,59 cent/kWh											
	3e schijf (2030, prijspeil 2023): 3,00 cent/kWh	0.8	-1386		0	0	0	0	-281	-280	-375	-450
	4e schijf (2030, prijspeil 2023): 3,00 cent/kWh											

	5e schijf (2030, prijspeil 2023): 0,27 cent/kWh											
	Verlaagd tarief waterstof (2030)											
	tot 10.000.000 m3: 9,99 cent/m3		-191		0	0	-11	-19	-29	-37	-44	-51
	>10.000.000 m3: 0,999 cent/m3											
	Belastingvermindering energiebelasting: 588 euro in 2030 (verhoging t.o.v. basispad - compensatie huishoudens)		-2299		0	0	-117	-231	-338	-439	-540	-634
S3-S5	**Afschaffen fossiele vrijstellingen: duaal verbruik (kolen), non-energetisch verbruik (aardgas), minerale oliën**		450			0	25	85	85	85	85	85
S3	Afschaffen vrijstelling in kolenbelasting voor duaal verbruik 2025		150	-		0	25	25	25	25	25	25
S4	Afschaffen vrijstelling in energiebelasting voor non-energetisch verbruik van aardgas 2026		300	-		0	0	60	60	60	60	60
S5	Afbouwen accijnsvrijstelling minerale oliën vanaf 2028 tot 2035 (afbouwpad nader onderzoeken)	0	0	-		0	0	0	0	PM	PM	PM
S6	Brede toepassing ETS2 (opt-in)											
S7	Nationaal Emissieplafond voor ESR sectoren		2									
S8	Negatieve emissies	1.5										
S9	**Aanscherpen energiebesparingsplicht**	0.5										
	Verlengen terugverdientijd naar 7 jaar											
	Verbeterd toezicht/handhaving		13.4			5.3	4.4	3.6	0.0	0.0	0.0	0.0
S10	Algemene reservering uitvoeringskosten		78.3			12.7	12.7	12.7	12.7	12.7	12.7	12.7
S11	Hogere openstellingsronde SDE++ 2024 en 2025		2002.5			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
S12-S17	**Stimuleren electrolyse, onshore en offshore**		2182	5250	0	181.7	282.7	291.7	382.7	337.7	357.7	347.7
S12	Elektrolyse, onshore: 50 MW		250			35.7	35.7	35.7	35.7	35.7	35.7	35.7
S13	Elektrolyse, onshore: 500-1.000 MW		1000	4000			60	80	170	220	240	230
S14	Elektrolyse, offshore: <=100 MW (CAPEX)		380			95	95	95	95			
S15	Elektrolyse, offshore: 500 MW (CAPEX + OPEX)		250	1250			41	41	42	42	42	42
S16	H2Global, import van groene waterstof		300			50	50	40	40	40	40	40
S17	Elektrolyse: kennisplatform offshore en ketenbrede consortia		2			1	1					
S18-S19	**Stimuleren vergassing**		325	300	0	10	30	55	80	75	50	25
S18	Vergassing: stimulering projecten vergassing 1e en 2e fase		300	300			25	50	75	75	50	25
S19	Vergassing: expertisecentrum, organisatie, haalbaarheidsstudies		25			10	5	5	5			
S10	Geothermie, hoge temperatuur		52			1	1	50				
S21	Waterstofnetwerk op zee		50			10	20	20				
S22	De-risken grootschalige waterstofopslag		125	125		125						
S23	Vergunningenprocedures, fixers en transport		83.5			21	21	21	21			
S24	Randvoorwaarden technische arbeidsmarkt		30			10	10	10				
S25	Coördinatie MIEK-projecten		7		7							

Om te zorgen dat de balans tussen normering, beprijzing en subsidiering gewaarborgd wordt in de uitvoering, worden de benodigde middelen gereserveerd op de Aanvullende Post van het Ministerie van Financiën of op de fondsbegroting totdat voldoende voortgang is geboekt met de bijbehorende normerende en/of beprijzende maatregel. De minister van FIN en MKE dienen beide toestemming te geven voor de overheveling.

Van: Persoonsgegevens
Aan:
Cc:

Onderwerp: BWO Mobiliteit morgenochtend
Datum: woensdag 19 april 2023 21:42:20
Bijlagen: Bijlage 1 - Maatregelenpakket elektrische personenauto's.docx
Adviesnotitie BWO mobiliteit 20 april.docx

Hoi Sigrid, Marnix,

Morgenochtend 8u45 staat het BWO Mobiliteit met MI&W en MK&E waar jij, Marnix, bij bent. Zie bijgaand het stuk en de annotatie.

Groeten,

Persoonsgegevens

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Adviesnotitie BWO mobiliteit 20 april

Datum
19 april 2023

Notanummer
2023-0000102060

Bijlagen
1. Maatregelenpakket EV

Aanleiding

Morgenochtend donderdag 20 april heeft u (staatssecretaris) een BWO met MKE en MIenW over het maatregelenpakket voor elektrische personenauto's.

Ter bespreking is vanuit FIN bijgevoegd voorstel voor het maatregelenpakket en dekking gedeeld met EZK en IenW.

Adviezen

- U kunt toelichten dat er een concreet compromisvoorstel op tafel ligt:
  - Voor het inhoudelijke maatregelenpakket is voorstel om de bpm beperkter te verhogen (60% i.p.v. 100%) en om een kleinere tariefkorting in de mrb voor elektrische auto's te geven.
  - Ten aanzien van de dekking komt u IenW tegemoet door af te spreken dat 1) de derving in 2030 voor nu buiten beschouwing wordt gelaten (dekking via BNG), 2) de derving van de aanschafsubsidie via de inkomstenkant mag worden gedekt en 3) voor de helft van de derving t/m 2029 een placeholder af te spreken, waarover in augustus nader wordt besloten.
- Eenheid van Kabinetsbeleid gehaald. Daarnaast maken meer subsidies het pakket al snel veel ondoelmatiger, terwijl dit de dekkingsopgave vergroot.
- De bpm verhoging is daarnaast een belangrijke maatregel voor de CO2-reductie. Tegenover de bpm verhoging staat in de particuliere markt een tariefkorting in de mrb en een aanschafsubsidie (koppeling beprijzing en subsidiëring).
- NB. Indien de wens is om elektrische auto's meer te laten betalen (en/of de budgettaire problematiek kleiner te maken), dan kan de tariefkorting in de mrb voor EV worden verlaagd of geschrapt. De mrb is een inelastische grondslag, waardoor deze maatregel maar een klein effect op de CO2-uitstoot heeft.
- NB2: Revnext komt ofwel vanavond (19/4) of morgen (20/4) met de doorrekening van de tussenvariant. De huidige cijfers zijn dus inschattingen.

Kernpunten

- In bijlage 1 is als gezamenlijk bespreekstuk een voorstel van FIN opgenomen voor 1) een tussenvariant (minder beprijzing en subsidiëring) en 2) een voorstel voor de dekking.
- We hebben ambtelijk FIN een nieuwe tussenvariant samengesteld die 1) zo dicht mogelijk de 1,7 Mton reductie nadert, 2) de budgettaire derving zoveel mogelijk beperkt (om de dekkingsopgave niet onnodig te compliceren) en 3) aansluit bij de politieke wens om een betere balans tussen normeren/beprijzen/subsidiëren.
- De tussenvariant bestaat uit de volgende maatregelen:
    - Verplichting voor zakelijke werkgevers dat alle nieuwe zakelijke auto's vanaf 2025 volledig emissievrij moeten zijn
    - BPM-verhoging met 60% vanaf 2025 (i.p.v. 100% verhoging)
    - Tariefkorting van 20% in de motorrijtuigenbelasting voor elektrische auto's (gewichtscorrectie, in MCKE-pakket nog 40% tariefkorting).
    - Budget voor aanschafsubsidie tweedehands elektrische personenauto's (alleen particulieren, totaal 600 mln.).
- Waarschijnlijk zal MIenW pleiten voor een tariefkorting in de mrb van 40% en om een lagere bpm verhoging. We adviseren om hier niet in mee te gaan:
    - T.a.v. de bpm verhoging wordt reeds al een belangrijke stap richting IenW gezet. Een significante bpm-verhoging blijft nodig voor de CO2-reductie van het pakket en levert ook nog een beperkte budgettaire opbrengst.
    - Een tariefkorting in de mrb is duur (cumulatief 2 mld. in geval van 40%-korting), terwijl wens ook is om elektrische auto's meer te laten meebetalen. De mrb is hiervoor bij uitstek geschikt, omdat de grondslag relatief inelastisch is.
- Ten aanzien van het voorstel voor de dekking komen we IenW op een aantal belangrijke punten tegemoet:
    - Voor de derving in 2030 stellen we voor om dit via Betalen naar Gebruik te laten lopen (conform CA-afspraak).
    - Voor de derving aan de uitgavenkant (aanschafsubsidie) stellen we voor om een eenmalige uitzondering op de begrotingsregels te maken en dit te dekken via een verhoging van de lasten. Hierdoor hoeft IenW dit niet te dekken op de eigen begroting. We zien ook geen ruimte om dit elders binnen de uitgavenkant.
    - Voor de derving t/m 2029 stellen we voor om:
        - Circa de helft te dekken via concrete dekkingsmaatregelen die nu worden afgesproken. In de klimaatplaat staat nu verhoging van de dieselaccijns en verhoging van het verlaagde mrb tarief bestelauto ondernemer (totaal 1,8 mld. in tussenvariant).
        - Voor het overige deel via de motorrijtuigenbelasting een placeholder op te nemen in de vorm van een verhoging van de motorrijtuigenbelasting (met name voor zwaardere voertuigen):
            - In augustus besluiten we de concrete invulling van de placeholder, met inachtneming van het lastenbeeld, en onder voorwaarde van het bereiken van de doelen van het klimaatpakket voor mobiliteit.
            - De placeholder vullen we voorts in augustus zoveel mogelijk in op basis van de netto budgettaire

opbrengst van de evaluaties van de bijzondere regelingen in de BPM en MRB en van het lage Btw-tarief (voor zover deze middelen niet reeds ingezet zijn bij het invullen van de taakstelling voor fiscale regelingen en constructies). Voor het overige blijft de MRB staan.

Toelichting

- In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de verschillende varianten voor maatregelpakketten die op tafel hebben gelegen:
  - Het goedkoopste pakket is een verhoging van de bpm met 100% in combinatie met de zakelijke normering. De derving is cumulatief 2,0 mld. met een CO2-reductie van 1,5 Mton.
  - Het duurste pakket is het voorstel van IenW met o.a. ook een bijtellingkorting, aanschafsubsidie nieuwe en tweedehands elektrische personenauto's en een 40% tariefkorting in de mrb voor elektrische auto's. De derving is cumulatief 8,8 mld. met een CO2-reductie van 1,8 Mton.
- De derving in het goedkoopste pakket is met name zo laag doordat de bpm-ophoging een beperkte opbrengst geeft en EV's meer meebetalen via de motorrijtuigenbelasting (hoger tarief, omdat EV's zwaarder zijn). Naar mate meer subsidies worden toegevoegd wordt het pakket al snel ondoelmatiger; de derving neemt snel toe, terwijl de CO2-winst beperkt is.

	Variant Klimaatpakket MCKE	Tussenvariant	Variant IenW BWO mobiliteit	Normeren/beprijzen
Vormgeving				
Zakelijke norm	Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025	Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025	Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025	Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025
Verhogen BPM	100%, ingroei 2024-2026	60%, per 2025	54%, per 2025	100%, ingroei 2024-2026
Korting MRB EV	40%	20%	40%	X
Aanschafsubsidie EV	Tweedehands, 0,6 mld.	Tweedehands, 0,6 mld.	Nieuw en tweedehands, 1,1 mld.	X
Bijtelling EV	x	x	Beperkte korting t/m 2029	X
Klimaat				
CO2-reductie	1,7 Mton	PM doorrekening (schatting: 1,5 Mton)	1,8 Mton	1,5 Mton
Budgettaire derving (prijspeil 2025)				
Inkomsten t/m 2029	4,2 mld.	3,6 mld.	6,2 mld.	1,5 mld.
Inkomsten 2030	1,3 mld.	0,9 mld.	1,5 mld.	0,5 mld.
Uitgaven t/m 2030	0,6 mld.	0,6 mld.	1,1 mld.	X
Totaal t/m 2030	6,1 mld.	PM doorrekening (schatting 5,1 mld.)	8,8 mld.	2,0 mld.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Maatregelenpakket elektrische personenauto's

U heeft verzocht om twee zaken schriftelijk uit te werken:

1. Alternatieve maatvoering maatregelenpakket gegeven politieke wensen
2. Uitwerking voorstel alternatieve dekking grondslagerosie middels een placeholder

Hieronder vindt u deze twee verzoeken uitgewerkt.

1. Vormgeving maatregelenpakket

	Variant Klimaatpakket MCKE	Tussenvariant	Variant IenW BWO mobiliteit
Vormgeving			
Zakelijke norm	Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025	Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025	Nieuwe zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025
Verhogen BPM	100%, ingroei 2024-2026	60%, per 2025	54%, per 2025
Korting MRB EV	40%	20%	40%
Aanschafsubsidie EV	Tweedehands, 0,6 mld.	Tweedehands, 0,6 mld.	Nieuw en tweedehands, 1,1 mld.
Bijtelling EV	x	x	Beperkte korting t/m 2029
Klimaat			
CO2-reductie	1,7 Mton	PM doorrekening (schatting: 1,5 Mton)	1,8 Mton
Budgettaire derving (prijspeil 2025)			
Inkomsten t/m 2029	4,2 mld.	3,6 mld.	6,2 mld.
Inkomsten 2030	1,3 mld.	0,9 mld.	1,5 mld.
Uitgaven t/m 2030	0,6 mld.	0,6 mld.	1,1 mld.
Totaal t/m 2030	6,1 mld.	PM doorrekening (schatting 5,1 mld.)	8,8 mld.

- Bovenstaande tabel laat het de vormgeving van het stimuleringspakket voor EV zien, zoals opgenomen in de MCKE klimaattabel (helemaal links) en zoals voorgesteld door IenW in het BWO mobiliteit van 13 april jl. (helemaal rechts).
- De CO2-reductie van de IenW-variant is 0,1 Mton hoger, maar daar staat ook een hogere derving (inkomsten- en uitgavenkant) van circa 2,5 mld. tegenover. De hogere budgettaire derving komt door 1) iets hogere grondslagerosie door meer elektrische auto's, 2) meer subsidies en 3) lagere opbrengst van de bpm. Extra subsidies zorgen voor meer voordelen voor elektrische auto's en maken het maatregelenpakket makkelijker, maar zorgen tegelijkertijd voor een hogere dekkingsopgave; deze derving moet uiteindelijk worden gedekt met lagere uitgaven elders of lastenverhogende maatregelen.
- Als extra tussenvariant is het volgende voorstel opgenomen, hierbij is rekening gehouden met de wens van een beperkte beprijzing van fossiele auto's en een gerichtere stimulering van EV, waarbij nog wel zoveel mogelijk de klimaatdoelen overeind blijven :
    - Zakelijke auto's verplicht emissievrij vanaf 2025
    - BPM verhoging met 60% in 2025.
    - Aanschafsubsidie elektrische personenauto's tweedehands met 0,6 mld. (2025-2029)
    - Bepekte tariefkorting in de motorrijtuigenbelasting van 20% voor elektrische personenauto's vanaf 2026.
- Een andere variant voor het maatregelenpakket is mogelijk, waarbij aan de volgende knoppen kan worden gedraaid (naast de zakelijke norm, die tot nu toe in ieder pakket zit):
    - **BPM-verhoging**: effectief beprijzingsinstrument om verkoop van nieuwe elektrische personenauto's te versnellen en geeft ook een extra budgettaire opbrengst. Deze maatregel mitigeert bovendien de uitwijkeffecten van de zakelijke normering en is nodig voor de versnelling van de ingroei van emissievrije auto's in de particuliere markt. Aandachtspunt is de toename van parallelimport. Een lagere bpm-verhoging is mogelijk, maar dit leidt wel tot 1) lagere opbrengst en 2) lager CO2-effect.
    - **Gewichtscorrectie motorrijtuigenbelasting**: emissievrije personenauto's zijn door het accupakket gemiddeld zwaarder dan een fossiele personenauto en moeten hierdoor

meer motorrijtuigenbelasting betalen. Om hiervoor te corrigeren is een tariefkorting van circa 40% nodig. De budgettaire derving is circa 2 miljard, maar de CO2-winst is relatief beperkt. Daarnaast komt het voordeel ook terecht bij de zakelijke markt, terwijl emissievrije personenauto's daar al worden genormeerd (en mrb-korting niet nodig is om kopers over de streep te trekken). Het niet geven van de gewichtscorrectie zou de dekkingsopgave verlichten. Daar staat tegenover dat dit mogelijk beschouwd kan worden als dat de elektrische personenauto wordt "gestraft" voor het technisch meergewicht.

- **Aanschafsubsidie nieuw en/of tweedehands**: een (hogere) aanschafsubsidie nieuw kan deels het effect van een lagere BPM-verhoging compenseren, maar heeft wel als kanttekening dat financieel voordeel vooral terechtkomt bij hoge inkomens. Daarnaast vergroot dit de dekkingsopgave. Aanschafsubsidie tweedehands heeft beperkt effect op CO2-reductie in 2030, maar zorgt er wel voor dat tweedehands emissievrije auto's voor meer huishoudens bereikbaar worden (klimaatrechtvaardigheid).
- **Korting in de bijtelling**: voor zakelijke nieuwe emissievrije personenauto's wordt t/m 2025 een korting in de bijtelling gegeven. Wanneer de zakelijke norm wordt gecombineerd met een bpm-verhoging, dan is de bijtellingskorting echter niet nodig om uitwijkeffecten van de zakelijke norm te voorkomen. Verlenging van de bijtellingskorting zou ook een fiscale regeling betekenen, terwijl beleidsinzet juist is om het aantal fiscale regelingen af te bouwen. Daarnaast komt het voordeel vrijwel volledig terecht bij hoge en middeninkomens en is de maatregel voor de CO2-reductie niet nodig. Budgettaire derving is in IenW variant circa 700 mln. (cumulatief).

2. Voorstel alternatieve vormgeving dekking

- De maatregelpakketten leiden tot een derving van circa 5 tot 9 mld. euro (cumulatief 2025 – 2030). Dit bedrag moet binnen of buiten het autodomein worden gedekt.
- Als uitzondering op de begrotingsregels kan hierbij worden afgesproken dat de derving van de aanschafsubsidie niet aan de uitgavenkant hoeft te worden gedekt, maar aan de inkomstenkant.
- Voorstel voor dekking van de derving:
  - In het Coalitieakkoord is afgesproken dat de grondslagerosie vanaf 2030 wordt opgevangen binnen Betalen naar Gebruik met als referentiejaar 2025. Met deze afspraak wordt ook de extra grondslagerosie door het pakket *in* 2030 ondervangen. Voor de dekkingsopgave voor extra grondslagerosie kijken we daarom naar de opgave tot en met 2029. Hiermee kunnen we de 0,9 mld. in het jaar 2030 uit de tussenvariant laten vervallen in de wetenschap dat deze onder de afspraak van BNG valt. NB. deze coalitieakkoordafspraak leidt tot (steeds) hogere BNG-tarieven in 2030.
  - De resterende opgave tot en met 2029 bedraagt in de tussenvariant naar verwachting circa 3,6 mld. euro aan de lastenkant en 0,6 mld. aan de uitgavenkant (totaal circa 4,2 mld.). Deze opgave vullen we als volgt in:
    - Cumulatief 1,8 mld. (2025 – 2029) opbrengst wordt gerealiseerd via een verhoging van het verlaagd mrb tarief bestelauto ondernemer en een beperkte verhoging van de dieselaccijns.
    - Voor het resterend deel van de derving t/m 2029 (2,5 mld.) wordt de verhoging van de mrb als placeholder afgesproken:
      - Voor de placeholder spreken we af dat we een verhoging van de MRB inboeken vanaf 2025. Hierbij kijken we in de vormgeving hoe deze zoveel mogelijk gericht kan worden op zwaardere voertuigen.
      - In augustus besluiten we de concrete invulling van de stelpost, met inachtneming van het lastenbeeld, en onder voorwaarde van het bereiken van de doelen van het klimaatpakket voor mobiliteit.
      - De stelpost vullen we voorts in augustus zoveel mogelijk in op basis van de netto budgettaire opbrengst van de evaluaties van de bijzondere regelingen in de BPM en MRB en van het lage BTW-tarief (voor zover deze middelen niet reeds ingezet zijn bij het invullen van de taakstelling voor fiscale regelingen en constructies). Voor het overige blijft de MRB staan.

Budgettair overzicht tussenvariant maatregelenpakket emissievrije personenauto's (in mln. euro)							
	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Cum.**
Derving lastenkant tussenvariant	711	-1117	-709	-810	-831	-888	-3644
Derving uitgavenkant tussenvariant	0	-90	-90	-90	-126	-204	-600
TOTAAL	711	-1207	-799	-900	-957	-1092	-4244
Dekkingsmaatregelen:							
Verhoging verlaagd mrb tarief bestelauto	0	0	200	200	400	400	1200
Verhoging dieselaccijns	0	100	100	100	150	150	600
Generieke verhoging mrb (met name voor de zwaardere auto's) – placeholder	0	500	500	500	500	500	2500
TOTAAL Dekking	0	600	800	800	1050	1050	**4300**

To: Persoonsgegevens
Cc:

Persoonsgegevens

From: Persoonsgegevens
Sent: Thur 4/20/2023 4:29:11 PM
Subject: Memo grondslagerosie en overige punten
Received: Thur 4/20/2023 4:29:13 PM
Memo - Aanvullende aandachtspunten en vragen klimaatpakket 2.0 schoon.docx

Hoi Sigrid, Marnix,
Naar aanleiding van de verschillende vragen vanmiddag hebben we bijgevoegd memo opgesteld. Bevat dus onder andere antwoord op de vragen over grondslagerosie en dekking via fossiele subsidies.
Groeten,
Persoonsgegevens

Memo – Aanvullende aandachtspunten en vragen klimaatpakket

Algemeen

- Met de voorstellen van verschillende kanten om het klimaatpakket aan te passen t.o.v. van de versie in de MCKE, raakt de 22 Mton uitzicht. Tegelijkertijd worden de uitgaven niet verlaagd en wordt er zelfs meer geclaimd.
- Met het pakket dat afgelopen dinsdag in de MCKE lag, gaf PBL al aan dat de inschatting van de 22 Mton aan de optimistische kant was (exclusief landbouw, waarschijnlijk 1 Mton te optimistisch) Daarbij ging het om:
    - PBL heeft aangegeven een extra reductie van groen gas niet waarschijnlijk te vinden (oorspronkelijk 2,4 Mton ingeboekt). Daarnaast heeft PBL aangegeven de reductie bij AVI's (3 Mton) aan de hoge kant te vinden en dat de reductie in de KEV waarschijnlijk lager zal uitvallen. Daartegenover staat een hoger aantal mtonnen bij CO2-prijs industrie (obv tariefstudie)
    - De tonnen voor de maatregelen bij energiebelasting waren nog niet meegeteld
    - De 4 Mton voor landbouw zal PBL niet inboeken (dat was ook al verwachting)
- De ontwikkelingen na dinsdag leiden ook tot meer verlies aan Mtonnen:
    - Het niet normeren van de koopsector kost in 2030 relatief weinig CO2-reductie, maar dit is wel een belangrijke borgende maatregel voor de transitie na 2030.
    - Eenheid van Kabinetsbeleid alle maatregelen gericht op EV's niet te willen nemen en alleen iets met goederenvervoer en een beperkte ophoging van de jaarverplichting voor biobrandstoffen (15 PJ) te willen doen. Dit zou een verlies van zeker 2 Mton zijn.
    - Er is gevraagd om een gematigdere maatvoering voor de energiebelasting. In het oorspronkelijke pakket leverde energiebelasting een reductie van circa 1,6 Mton. Bij een halvering van de maatvoering aardgas zal dit ongeveer 0,8 Mton zijn.
- Als al deze versoepelingen doorgevoerd worden, dan is het totaal dus teruggelopen met nog eens 3 Mton. Met landbouw zou dat dus betekenen dat het totaal nog optelt tot max 14 Mton.

Uitgavenkant – stand van zaken

- De uitgaven blijven hoog, ondanks de sterk gereduceerde Mton opbrengst. Dit sluit niet aan bij de lijn dat uitgaven en normeren/beprijzen in evenwicht moeten zijn. Wij adviseren de uitgaven verder terug te brengen, grofweg naar rato van de opbrengst Mton.
- EZK geeft echter aan dat er bovenop het vorige maximale pakket 200 mln. extra nodig is om tot een (politieke) deal te komen. Specifiek 100 mln. extra voor klimaatrechtvaardigheid en 100 mln. extra voor een fonds groene bedrijven/groene acquisitie. Voor beide voorstellen hebben wij geen onderbouwing ontvangen en hebben de voorstellen niet inhoudelijk kunnen toetsen. Onze voorkeursoptie is dat EZK prioriteert binnen de klimaatplaat. Terugvaloptie: binnen de gereserveerde middelen binnen de klimaatbesluitvorming zien wij 150 mln. incidentele ruimte doordat de EIA-tegenvaller gedekt wordt via het inkomstenkader. Voor de overige 50 mln. adviseren wij negatief (en zal dekking binnen plaat gevonden moeten worden).
- Mogelijk stelt EZK voor om 125 mln. te dekken uit de LPO groeifonds. Hier adviseren wij negatief over. De LPO van het groeifonds wordt al voor een groot gedeelte ingezet voor plannen voor de PEGA en specifieke beleidswensen van EZK. Op deze manier blijft er geen LPO meer over. Andere departementen profiteren ook van het groeifonds, daarmee is het niet gepast als EZK alle LPO inzet voor eigen beleidsdoelen.
- EZK heeft een nieuw voorstel voor een klimaatpakket voor de gebouwde omgeving gedaan. Hierin is de normering van koopwoningen op transactiemomenten geschrapt, omdat hier nu politiek geen draagvlak voor lijkt te zijn. Politiek is besproken dat met het schrappen van normering voor koop ook de extra subsidies voor koopwoningen naar beneden bijgesteld moeten worden. Dit blijkt politiek niet haalbaar, waardoor de norm wel geschrapt wordt, maar de subsidies gericht op koop niet. Wij zien een risico dat als we hierin meegaan dat dit een precedent creëert voor de rest van de besluitvorming (norm/beprijzing valt af, subsidies niet). Ambtelijk adviseren wij om toch een deel van de subsidies gericht op koop (zoals warmtefonds en ISDE, bv. 100-200 mln.) te schrappen/significant te verkleinen, omdat er anders geen prikkel is om te normeren/beprijzen. Dit bemoeilijkt mogelijk wel een politiek deal. Hoe weegt u dit?

Pakket EV zakelijke normering EV en dekking grondslagerosie via fossiele subsidies

Beleidseffecten zakelijke norm EV

- Wanneer in het klimaatpakket voor EV's alleen de normering van de zakelijke leasemarkt wordt afgesproken (alle zakelijke auto's emissievrij vanaf 2025), dan daalt de CO2-reductie van dit deel van het pakket van 1,7 naar 1,1 Mton. De budgettaire derving bedraagt cumulatief 5,2 mld. euro t/m 2030 (4,3 mld. t/m 2029).
- De forse budgettaire derving komt volledig door de grondslagerosie. Waar dit in de andere EV-pakketten deels wordt gedekt via een bpm verhoging is dat hier niet het geval. Daarnaast leidt het vervallen van de bpm-verhoging in dit pakket tot een lagere CO2-reductie.
- NB. de zakelijke norm kent uitwijkeffecten, omdat mensen niet verplicht zijn om de auto zakelijk te rijden; er kan ook voor worden gekozen om een auto privé te gaan rijden en dan alsnog voor een fossiele auto te kiezen. Om deze uitwijkeffecten te voorkomen is in het eerdere pakket een bpm-verhoging toegevoegd (als alternatief pleitte I&W voor een korting in de bijtelling). In het CO2-effect van 1,1 Mton is rekening gehouden met dit uitwijkeffect.
- Hieronder wordt geschetst hoe de derving (deels) kan worden gedekt via het afbouwen of afschaffen van de fiscale fossiele subsidies en welke overige opties we nog zien.
- Het is belangrijk dat gelijktijdig met het inhoudelijke pakket ook een duidelijke afspraak over de dekking wordt gemaakt

Tabel 1 – budgettaire derving zakelijke norm EV (in mln. euro)							
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Cum.**
Zakelijke norm EV	-485	-865	-968	-964	-957	-924	-5162

Dekking via afbouw/afschaffen fiscale fossiele subsidies

- Een aantal fiscale regelingen leiden tot een financieel voordeel voor het gebruik van fossiele brandstoffen of grondstoffen. In het pakket van het IBO Klimaat is voor de volgende regelingen een voorstel gedaan om af te schaffen of af te bouwen:
    - Vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal verbruik van kolen (met name gebruik van kolen in de staalproductie)
    - Vrijstelling in de energiebelasting voor non energetisch verbruik van aardgas (met name gebruik van aardgas voor de kunstmestproductie)
    - Het niet heffen van accijns over het non energetisch en duaal verbruik van minerale oliën (met name plasticproductie).
    - Verhoging energiebelastingtarieven aardgas in onder andere de hogere verbruiksschijven.
- In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van de budgettaire opbrengst. Hierbij is voor de vrijstellingen uitgegaan van de technisch eerst mogelijke datum om deze regelingen af te schaffen. Deze opbrengst kan worden gebruikt om de grondslagerosie in het mobiliteitsdomein (deels) te dekken.
- Voor alle maatregelen in onderstaande tabel geldt dat het met name leidt tot een lastenstijging voor de energie-intensieve sectoren (met name in de industrie). Veel bedrijven in deze sectoren maken homogene producten, waardoor er een risico is op weglek. Hoe groot dat risico is, is lastig in te schatten. Tegelijkertijd past het afbouwen van deze vrijstellingen van klimaatrechtvaardigheid ("ook grote bedrijven moeten belasting betalen over hun uitstoot en gebruik van fossiele grondstoffen") en vergroot het de verduurzamingsprikkel.
- Voor de energiebelasting is de maatvoering aangehouden van het pakket, zoals dat afgelopen dinsdag in de MCKE lag (zie ook tabel op volgende pagina). Voor huishoudens is dit pakket per saldo budgetneutraal, omdat in dit pakket ook de belastingvermindering werd verhoogd.
- Het non energetische verbruik van minerale oliën is op dit moment niet belast in de wet. De opbrengst is afhankelijk van het gekozen tarief. Het in 1x invoeren van deze maatregel (tegen de huidige accijnstarieven voor andere oliën) heeft een groot risico op weglek. In het IBO wordt daarom geadviseerd om deze maatregel gefaseerd in te voeren en het precieze afbouwpad nader te onderzoeken. De budgettaire opbrengst staat daarom nog op PM.
- Eventueel kan worden afgesproken dat de verhoging van de energiebelasting deels als placeholder wordt ingezet en deels kan worden ingevuld via de opbrengst van het heffen van accijns op non energetisch verbruik van minerale oliën.. Een deel van de verhoging van de

energiebelasting wordt dan dit jaar al in het BP2024 opgenomen en voor het andere deel wordt gewacht op de uitwerking van de accijnsmaatregel (waarschijnlijk volgend jaar).

- NB 1. Onderstaand pakket kent te weinig dekking wanneer wordt gekeken naar de grondslagerosie t/m 2029 en te veel dekking wanneer wordt gekeken naar de grondslagerosie t/m 2030. Dit kunnen we in de verdere uitwerking later vandaag nog finetunen.
- NB 2. Deze dekking betekent wel dat een relatief forse maatvoering in de energiebelasting nodig is. Gisteren is een alternatieve maatvoering uitgewerkt, waarin de tariefsverhoging aardgas wordt gehalveerd t.o.v. maatvoering IBO. Deze variant levert cumulatief echter slechts 1,6 mld. euro dekking op. Dit is te weinig. Belangrijke kanttekening is dat dezelfde opbrengst van deze energiebelastingmaatregel al was opgenomen in de budgettaire plaat van het klimaatpakket (MCKE versie). In deze versie zat echter nog een meeropbrengst. Indien de opbrengst van de energiebelasting wordt ingezet voor de grondslagerosie, dan kan die niet meer voor iets anders worden ingezet.

Overige dekkingsopties

- Naast de dekkingsopties die eerder zijn opgenomen in de pakketten (o.a. dieselaccijns, verhoging verlaagd tarief bestelauto ondernemer, verhoging motorrijtuigenbelasting voor zwaardere auto's), kan ook worden gekeken naar de volgende twee maatregelen:
    - Verhoging van het generieke bijtellingspercentage (nu 22%). Een verhoging met 1 procentpunt geeft een budgettaire opbrengst van circa 100 mln. euro per jaar.
    - Inzet van opbrengst afschaffen bijzondere regelingen in de autobelastingen (waarschijnlijk cumulatief 400 – 500 mln. cumulatief t/m 2030).

Tabel 2 – budgettaire opbrengst fossiele subsidies (in mln. euro)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Cum.
Afschaffen vrijstelling duaal verbruik kolen	25	25	25	25	25	25	150
Afschaffen vrijstelling non energetisch verbruik aardgas	0	60	60	60	60	60	300
EB-pakket	225	800	628	852	1.055	945	4505
Accijns non energetisch verbruik minerale oliën	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
TOTAAL	**250**	**885**	**713**	**937**	**1140**	**1030**	**4955**

Maatvoering energiebelasting:

Tarieven in prijzen 2023

Gas	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schijf 1	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Schijf 2	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Schijf 3	0,289	0,454	0,497	0,569	0,661	0,661
Schijf 4	0,187	0,324	0,365	0,437	0,534	0,534
Schijf 5	0,049	0,049	0,052	0,058	0,065	0,080
Elektriciteit	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Schijf 1	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 2	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 3	0,061	0,057	0,030	0,030	0,030	0,030
Schijf 4	0,035	0,032	0,030	0,030	0,030	0,030
Schijf 5	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**

Belastingvermindering	646,78	642,78	640,88	639,44	643,62	646,34

Alternatieven GTB: alleen vlakke emissiebelasting of gefaseerde invoer t/m 2030

- In de klimaatpakket (MCKE-versie) zijn voor de GTB de volgende beprijzende maatregelen opgenomen:
    - Vlakke emissiebelasting, die restemissiedoel van 4,3 Mton voor de glastuinbouwsector moet borgen (=uitwerking individueel sectorsysteem convenant)
    - Gefaseerde invoer beperken inputvrijstelling energiebelasting wkk's en afschaffen verlaagd tarief GTB: starten in 2025 en volledig ingevoerd per 1 januari 2027. Deze twee fiscale maatregelen waren in het CA afgesproken met invoeringsdatum 2025.
- De ChristenUnie heeft gevraagd of het als alternatief ook mogelijk is om de twee fiscale CA-maatregelen niet in te voeren en in plaats daarvan het tarief van de vlakke emissiebelasting op te hogen.
- We raden dit af:
    - De twee fiscale maatregelen zijn onderdeel van de hervormingen die Nederland heeft ingediend voor het herstel- en veerkrachtplan. Als deze maatregelen helemaal geen doorgang vinden, dan is er een groot risico dat Nederland een korting op de HVP-middelen krijgt (zie ook hieronder).
    - De inputvrijstelling geeft ook een belangrijke verduurzamingsprikkel in de industrie en elektriciteitssector.
    - Het afschaffen van het verlaagd EB-tarief leidt tot een vereenvoudiging van het fiscale stelsel. Bovendien is het nog zeer onzeker of de Europese Commissie opnieuw goedkeuring geeft voor deze staatssteun.
- Daarnaast is gevraagd of ook een gefaseerde invoer t/m 2030 mogelijk is. Hiervoor gelden dezelfde kanttekeningen t.a.v. staatssteun en HVP als hierboven.

Toelichting – mogelijke gevolgen voor het HVP

- We hebben nader gekeken naar de mogelijke gevolgen voor het HVP, wanneer de wkk-maatregel en het verlaagd EB-tarief vertraagd zouden worden ingevoerd. Hieronder is een eerste duiding opgenomen, maar voor een definitief antwoord is een nadere bestudering en contact met de Europese Commissie nodig.
- In het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) is de mijlpaal opgenomen dat de beperking van de wkk-inputvrijstelling en de afschaffing van het verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw in het eerste kwartaal van 2025 ingaan. Dit is juridisch bindend.
- Het (deels) niet halen van deze mijlpaal leidt tot een korting op de HVP-middelen die Nederland ontvangt. Uit de methodologie die de Commissie hiervoor hanteert valt verder op te maken dat zij het (deels) niet halen van een mijlpaal op de 'hervorming energiebelasting' zwaarder zal aanrekenen. Reden hiervoor is dat de hervorming verbonden is met meerdere landspecifieke aanbevelingen. De Commissie heeft discretionaire bevoegdheid om bedragen bij een 'belangrijke hervorming' met een factor x te vermenigvuldigen. De exacte korting valt dan ook niet van te voren te voorspellen.
- Elk ministerie heeft een inspanningsverplichting om de mijlpalen die onder dat ministerie vallen te halen. Gebeurt dit niet, dan wordt voor de dekking van de korting in eerste instantie gekeken naar het verantwoordelijke ministerie– in dit geval Financiën zelf.
- De mogelijke reputatieschade voor Nederland als gevolg van de korting, kan er ook toe leiden dat de Nederlandse positie zwakker wordt bij de kritische beoordeling van de HVP's uit andere landen.

Vragen afschaffen vrijstellingen non energetisch verbruik

Is het realistisch om de vrijstellingen voor duaal verbruik kolen en non energetisch verbruik aardgas af te schaffen?

- Afschaffing van de vrijstelling voor duaal verbruik kolen is uitvoeringstechnisch gezien per 1 januari 2025 mogelijk.
- Afschaffing van de vrijstelling voor non energetisch verbruik aardgas is uitvoeringstechnisch gezien per 1 januari 2026 mogelijk.
- Beide maatregelen geven een effectieve verduurzamingsprikkel om de productieprocessen te verduurzamen. In de staalproductie kan bijvoorbeeld kolen worden vervangen voor waterstof. En in de kunstmestproductie kan ervoor worden gekozen om aardgas te vervangen voor import ammoniak of waterstof.
- Daarnaast kunnen deze maatregelen ook vanuit perspectief van klimaatrechtvaardigheid worden genomen, want door deze maatregelen gaan grootverbruikers meer belasting betalen over hun fossiele grondstoffenverbruik (dit belastingbedrag is nu nihil of heel laag).
- De bedrijven zullen een aantal jaar nodig hebben om hun productieproces aan te passen. Invoering per 2025 of 2026 zal daarom naar verwachting in eerste instantie tot een lastenverzwaring leiden. Tegelijkertijd is het de vraag of bedrijven voldoende prikkel voelen om te verduurzamen als de maatregel pas in 2030 wordt ingevoerd.
- De beschikbaarheid van duurzame energiedragers is een belangrijk aandachtspunt, maar hier staan ook veel middelen voor beschikbaar onder het Klimaatfonds. NB. het gaat in dit geval vooral om het non energetisch gebruik van fossiele grondstoffen (dus verwerking van fossiele grondstoffen in een product) en niet om verbranding. Het vraagstuk van elektrificatie speelt hier dus minder.
- Een tweede aandachtspunt is het risico op weglek. Het gaat om homogene productgroepen in een internationaal concurrerende markt. Het is lastig inschatten hoe groot dit risico daadwerkelijk is – dit zal ook na een evt. studie onduidelijk blijven. Vanuit de bedrijvenkant wordt aangegeven dat dit een groot risico is, maar daar staan studies van o.a. het CPB tegenover dat het risico op weglek vaak wordt overschat.

Afbouwen accijnsvrijstelling minerale oliën tussen 2028-2035. Waar praten we grosso modo over? Is er indicatief toch een bedrag aan toe te kennen?

- De (petro) chemische industrie gebruikt 404,3 PJ aardolie op niet-energetische wijze. Het gaat voornamelijk om het gebruik van aardolie voor de productie van plastics.
- Over deze aardolie hoeft op dit moment geen accijns te worden betaald. Wanneer wordt uitgegaan van de accijnstarieven op andere minerale oliën dan bedraagt het budgettair beslag circa 7,8 miljard euro per jaar. Een belangrijke kanttekening is echter dat deze opbrengst in de werkelijkheid nooit zal worden gerealiseerd; wanneer de accijns in 1x zouden worden ingevoerd, dan leidt dit namelijk naar verwachting tot een grote gedragsreactie. Ter referentie: in het IBO Klimaat is ook een aparte plasticheffing uitgewerkt en toen ging het om een opbrengst van circa 800 mln. euro per jaar.
- In het klimaatpakket is daarom voorgesteld om de budgettaire opbrengst voor nu op PM te laten, zodat onderzoek gedaan kan worden naar een geschikte maatvoering en een geschikt ingroeipad tussen 2028 en 2035.

Van:
Aan:
Cc: Persoonsgegevens

Onderwerp: Klimaatstukken nav gisteravond
Datum: vrijdag 21 april 2023 08:33:16
Bijlagen: Bijlage 1 - Inklaptabel voorjaarspakket klimaat.pdf
Bijlage 3 - Toelichting grondslagerosie mobiliteit.docx
Bijlage 2 - Vragen n.a.v. politiek overleg.docx

Hi Sigrid, Marnix,

Bijgevoegd zien jullie de stukken die MKE vannacht nog heeft gekregen, ze zijn genummerd als drie bijlagen:

1. Dit is de tabel die gisteravond ook voorlag met daaraan de kolommen 'financien' toegevoegd. Inhoudelijk is er hierbij niets veranderd tov de plaat van gisteravond. Met andere woorden, hier zit hetzelfde voorstel is rond mobiliteit en dekking via de hogere schijven energiebelasting waar dus weerstand tegen was. Daarover is vanmiddag BWO met MKE, MI&W en Marnix.
2. Er is een tekstje gemaakt dat beschrijft wat er op de energiebelasting gebeurt. Daarbij is nog goed te realiseren dat er om de plaat rond te laten lopen er niet veel ruimte is voor tragere ingroei.
3. Een toelichting mbt grondslagerosie. MK&E vond het handig om dat nogmaals te hebben om evt uit te kunnen delen.

We werken nog aan de 'grote' tabel zodat die ook gedeeld kan worden met in ieder geval MI&W. Voor MR verder geen annotatie.

Met dank aan velen!

Groeten,
Persoonsgegevens

Van: Persoonsgegevens
Verzonden: donderdag 20 april 2023 17:29
Aan: Persoonsgegevens
Persoonsgegevens
CC: Persoonsgegevens
Persoonsgegevens

Onderwerp: Memo grondslagerosie en overige punten

Hoi Sigrid, Marnix,
Naar aanleiding van de verschillende vragen vanmiddag hebben we bijgevoegd memo

opgesteld. Bevat dus onder andere antwoord op de vragen over grondslagerosie en dekking via fossiele subsidies.
Groeten,
Persoonsgegevens

Maatregel*	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief - uitgaven (inclusief reserveringen)	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief - inkomsten
TOTAAL CO2 effect	**22**		
TOTAAL additioneel mondiaal CO2 effect	**2,5**		
TOTAAL budgettair - inkomstenkant			***532***
DEKKING UITGAVEN			
TOTAAL budgettair - uitgaven (MJP 2024 + reservering MJP 2025 + extra subsidies)		**28063**	
Dekking uit klimaatfonds		-24589	
Dekking BZK CA-reeks Energieprestaties Industrie		-350	
Dekking SEPP binnen mobiliteitdomein (lasten)		-614	
Extra dekking uit SDE-meevaller		-2510	
ELEKTRICITEIT			
CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**3,98**		
Totaal inkomsten			
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024 + reservering MJP 2025		**2.274,3**	
Elektriciteitssector klimaatneutraal in 2035 (E1-E5)	0	135,0	
CO2-vrij regelbaar vermogen en flexibiliteit energiesysteem (E6-E7)	1,8	993,3	
Versnellen uitrol hernieuwbaar elektriciteit en oplossen netcapaciteit (E9-E14)	1,3	963,0	
Negatieve emissies door BECCS en andere technieken (0-3,5 Mton) (E15)	1,5	0,0	
Onderzoeken nieuwbouw kerncentrales incl. SMR's (E16-E17)	0	183,0	
INDUSTRIE & CIRCULAIRE ECONOMIE			
CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**5,2**		
Totaal inkomsten			
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024 + reservering MJP 2025		**3.905,0**	
Verstevigen maatwerkafspraken (IC1-IC8)	2	3.083,2	
Aanpassing CO2-heffing en CO2-minimumprijs (IC9-IC11)	0	0,0	
Transitie naar duurzame circulaire plasticketens (IC12-IC15)	3,7	486,0	
Ondersteuning cluster 6 via NPVI (IC16)		47,0	
Verduurzaming industriële activiteiten en processen (IC17-IC20)	0,3	0,0	
Ondersteuning transitie naar circulaire economie (IC21-IC22)		88,8	
Normering en stimulering biobased bouwen (IC19)	0,5	200,0	
Strategische autonomie en acquisitie (IC24)		0,0	
LANDBOUW			
CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)	**4**		
Totaal inkomsten			**-407**
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024 + reservering MJP 2025		**432**	
Glastuinbouw (L1-L2,L4-L9)	0	432	-407
Landbouw (L10-L14)	4		
GEBOUWDE OMGEVING			
CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	**1,4**		
Totaal inkomsten			
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024 + reservering MJP 2025		**9261,4**	
Verduurzaming woningen (NIP, huurlabels, ZEB-norm, informatievoorziening) (G1-G6)	0,1	2976,9	
Klimaatrechtvaardigheid (zon huur, collectieve aanpak) (G7-G9)	0	850,0	
Utiliteitsbouw (waaronder maatschappelijk vastgoed) (G10-G18)	1,5	2758,5	
Verduurzaming warmtebronnen (G19-G22)	0,5	2676,0	
MOBILITEIT			
CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	**3,92**		
Totaal inkomsten			**-2.711,0**
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024 + reservering MJP 2025		**1.503,9**	
Verduurzaming personenvervoer en laadinfra (M1-M12)	2	1.054,7	-2.711,0
Verduurzaming transport en logistiek incl. binnenvaart (M13-M18)	1,4	298,0	
Internationale scheepvaart (M19-M20)	0	151,3	
Inzet biobrandstoffen (M21)	2,2		
SECTOROVERSTIJGEND			
CO2-reductie	**3,56**		
Totaal inkomsten			**3.650,0**
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024 + reservering MJP 2025		**10.686,5**	
Groen gas (S1-S3)	2,44	625,0	
Waterstof (S4-S11)	0	7.731,9	
Afbouwen vrijstelling duaal verrbuik kolen (S12)	0		75,0
Afbouwen fiscale regelingen gas en olie (S13-S14)			
Budgettaire reservering gefaseerde invoer beperking WKK-inputvrijstelling met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2030 (CA: 2025) (L3)	0		-465,0
Brede toepassing ETS2+onderzoek naar nationaal emissieplafond ESR (S15-S16)	0	2,0	
Aanscherpen energiebesparingsplicht (S17)	0,5	63,3	
SDE++ en overige ondersteuning energiesysteem (S18-S23)	0	2.264,3	
Energiebelasting (S24)	1,6		4.505,0
Additioneel mondiaal			
CO2-reductie (30% overlapcorrectie)	**2,5**		
Binnenvaart: Verplichting van gemiddeld label B in 2030,	1,3		
Normering circulair slopen	0,5		
Normering bouwmaterialen ter stimulering van biobased bouwen	1,8		
*Om te zorgen dat de balans tussen normering, beprijzing en subsidiering gewaarborgd wordt in de uitvoering, worden de benodigde middelen gereserveerd op de Aanvullende Post van het Ministerie van Financiën of op de fondsbegroting totdat voldoende voortgang is geboekt met de bijbehorende normerende en/of beprijzende maatregel. De minister van FIN en MKE dienen beide toestemming te geven voor de overheveling.			
**Omdat deze maatregelen zo worden vormgegeven dat er geen interactie is met overige maatregelen, geldt hiervoor geen overlapcorrectie			

Afbouw van fiscale voordelen voor fossiele brand- en grondstoffen
De industrie in Nederland is in 2050 klimaatneutraal en circulair. De industrie gaat over op een andere, duurzame en fossielvrije manier van produceren. Het huidige belastingstelsel in Nederland bevat nog (indirecte) voordelen voor fossiele energie, in de vorm van fiscale vrijstellingen, kortingen en aangepaste belastingtarieven voor afnemers van energie. Het kabinet onderzoekt op dit moment de verschillende fiscale voordelen en zal de Kamer voor de zomer informeren over de wijze waarop het kabinet meer transparantie geeft over de omvang van fossiele subsidies. Het kabinet wil deze fiscale voordelen vanaf 2028, geleidelijk aan afbouwen. Dit omdat regelingen in de fiscale en niet-fiscale sfeer het gebruik van fossiele energie (onbedoeld) kunnen bevorderen en zo de transitie naar een klimaatneutrale samenleving kunnen tegenwerken.

De fiscale vrijstelling in de energiebelasting voor het duaal verbruik van kolen zal in 2028 worden stopgezet. De vrijstellingen voor het duaal verbruik van gas en minerale oliën worden ook afgebouwd en voorzien van een einddatum. Het kabinet zal dit doen op basis van een impactanalyse waarmee wordt geborgd dat bedrijven voldoende handelingsperspectief behouden om de overstap van fossiel naar CO2-vrij te maken.

Afbouw fiscale voordelen	**Budgettaire gevolgen Rijk**						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Afschaffen vrijstelling in kolenbelasting voor duaal verbruik 2028	0,0	0,0	0,0	0,0	25,0	25,0	25,0
Afschaffen vrijstelling non energetisch verbruik aardgas	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Introductie heffing accijns non energetisch verbruik minerale oliën vanaf 2028 tot 2035 (afbouwpad nader onderzoeken)	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM

Intern gebruik

Energiebelasting

Naast de fiscale regelingen speelt ook de energiebelasting een belangrijke rol in de prikkels voor verduurzaming, maar ook de rechtvaardigheid van het klimaatbeleid. De energiebelasting wordt aangepast zodat kwetsbare groepen meer worden ontzien en er een sterkere prikkel ontstaat voor verduurzaming. Daarbij past ook het minder degressief maken van de energiebelasting en het aantrekkelijker maken voor bedrijven om de overstap te maken van gas naar elektriciteit. Daarom wordt de degressiviteit in de energiebelasting vanaf 2025 geleidelijk aangepast en op termijn de energiebelastingtarieven voor waterstof en elektriciteit verlaagd.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Tarieven aardgas - variant klimaatpakket (in cent/m3 en prijspeil 2023)						
Schijf 1	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Mutatie schijf 1	*0,126*	*0,126*	*0,125*	*0,125*	*0,125*	*0,126*
Schijf 2	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Mutatie schijf 2	*0,126*	*0,126*	*0,125*	*0,125*	*0,125*	*0,126*
Schijf 3	0,289	0,454	0,497	0,569	0,661	0,661
Mutatie schijf 3	0	0,16	0,193	0,258	0,341	0,331
Schijf 4	0,187	0,324	0,365	0,437	0,534	0,534
Mutatie schijf 4	*0*	*0,133*	*0,167*	*0,233*	*0,324*	*0,316*
Schijf 5	0,049	0,049	0,052	0,058	0,065	0,08
Mutatie schijf 5	*0*	*0,003*	*0,006*	*0,012*	*0,017*	*0,031*
Nieuwe verlaagde tarieven waterstof (eerst tarieven aardgas)						
Schijf 1	20,38	18,948	9,99	9,99	9,99	9,99
Schijf 2	20,38	18,948	9,99	9,99	9,99	9,99
Schijf 3	20,37	18,94	9,99	9,99	9,99	9,99
Schijf 4	11,557	10,807	9,99	9,99	9,99	9,99
Schijf 5	0,984	0,999	0,999	0,999	0,999	0,999
Tarieven elektriciteit - variant klimaatpakket (in cent/kWh en prijspeil 2023)						
Schijf 1	0,091	0,079	0,074	0,07	0,065	0,066
Mutatie schijf 1	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Schijf 2	0,091	0,079	0,074	0,07	0,065	0,066
Mutatie schijf 2	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Schijf 3	0,061	0,057	0,03	0,03	0,03	0,03
Mutatie schijf 3	-0,0002	0,0001	-0,0263	-0,0265	-0,0301	-0,0328
Schijf 4	0,035	0,032	0,03	0,03	0,03	0,03
Mutatie schijf 4	*0,0003*	*-0,0005*	*-0,002*	*-0,0017*	*-0,0032*	*-0,0041*
Schijf 5	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003
Mutatie schijf 5	*0*	*0,0002*	*0,0003*	*0,0003*	*0,0003*	*0,0003*
Tarief belastingvermindering - basispad						
Belastingvermindering	501,48	496,58	496,28	496,74	502,12	506,54
Tarieven elektriciteit - variant klimaatpakket (in cent/kWh en prijspeil 2023)						
Belastingvermindering	646,78	642,78	640,88	639,44	643,62	646,34
Mutatie	*145,3*	*146,2*	*144,6*	*142,7*	*141,5*	*139,8*
Budgettair totaal (in mln. euro – prijspeil 2025, - = derving, + = opbrengst)						
	225	800	628	852	1.055	945

Intern gebruik

Toelichting grondslagerosie mobiliteit

- Grondslagerosie door beleid in de mobiliteitssector is conform de begrotingsregels relevant voor het inkomstenkader. Deze praktijk schrijft voor dat bij het beleidsmatig stimuleren van EV de financiële kosten in alle autogerelateerde heffingen meegenomen worden. Dit is ook vastgelegd in de begrotingsregels.
- Zie ter toelichting onderstaande figuur. Ter duiding:
    - In het Coalitieakkoord is afgesproken per 2030 Betalen naar Gebruik in te voeren. Hierbij is afgesproken dat het voor grondslagerosie gecorrigeerde niveau aan belastingontvangsten uit 2025 als ijkpunt geldt. Kortom, ná 2030 is de grondslagerosie in het autodomein budgettair 'opgelost'. Dat is te zien aan de twee 'kruisjes' in de figuur.
    - In de tussentijd geldt dat er met de grondslagerosie die al in het basispad zit, niets gebeurt. Dit is immers het basispad dat is opgesteld na het coalitieakkoord in de startnota. In de figuur gaat het hier dus om alle kosten die zich boven het 'blauwe lijntje' bevinden.
    - Bij níeuwe maatregelen die leiden tot éxtra grondslagerosie (het oranje lijntje in de figuur) is de afspraak in de begrotingsregels dat deze gedekt moeten worden. Deze komen immers bovenop het basispad uit de startnota.
    - NB: Indien tussentijdse grondslagerosie *niet* binnen de mobiliteit wordt opgevangen, ontstaat bij invoeren in 2030 van BNG een grote lastenverzwaring. Dit komt doordat de lasten eerst teruglopen vanaf 2025 tot 2029 en dan per 2030 weer moeten stijgen.

Figuur: ontwikkeling ontvangsten autobelastingen (geïndexeerd, 2025 basispad = 100)

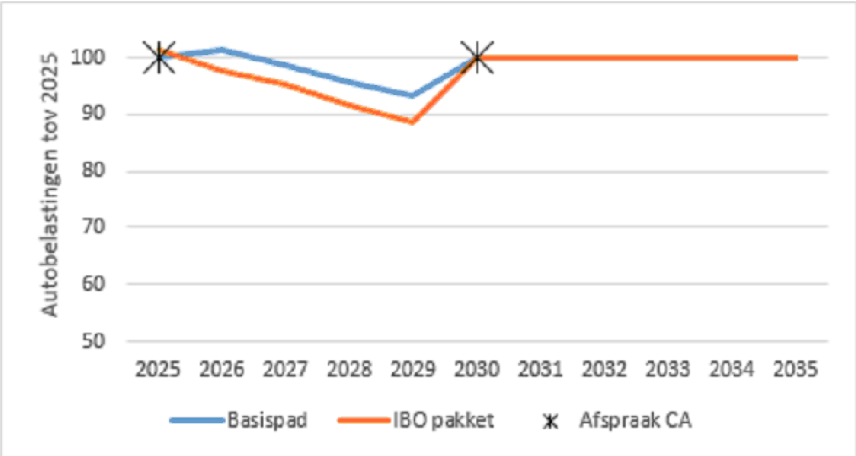

Van: Persoonsgegevens
Aan:
Cc:

Onderwerp: Uitsplitsing budgettaire effecten mobiliteit
Datum: vrijdag 21 april 2023 10:49:11
Bijlagen: Budgettair overzicht pakket personenauto 2.0.docx

Dag Marnix,

Hierbij zoals vanochtend gevraagd een uitsplitsing van de budgettaire effecten rond mobiliteit (de 2,7 mld excl aanschafsubsidie).

Persoonsgegevens
.....
Directie Algemene Fiscale Politiek
DG Fiscale Zaken
Ministerie van Financiën
.....
M Persoonsgegevens
Persoonsgegevens

Budgettair overzicht pakket personenauto's

- In onderstaande tabel is de budgettaire derving aan de inkomsten- en uitgavenkant weergegeven van het volgende pakket:
  - Zakelijke norm per 2025
  - Budget aanschafsubsidie (SEPP) tweedehands elektrische personenauto's verhogen met 600 mln.
  - BPM verhoging met circa 50% om de SEPP subsidie te dekken
- De verwachting is dat dit pakket ongeveer 1,5 Mton reductie in 2030 oplevert. Wanneer alleen de zakelijke norm zou worden gedaan, dan daalt de CO2-reductie naar 1,1 Mton.
- **Let op:** Vanwege de onderlinge interactie-effecten en sterke gedragseffecten worden de mobiliteitsmaatregelen doorgerekend met een extern model. Onderstaande cijfers zijn een eerste inschatting, maar moeten nog volledig worden doorgerekend (volgt in de loop van de middag). De definitieve cijfers gaan dus nog afwijken. Een van de aspecten die we momenteel precies laten doorrekenen is de hoeveelheid bpm-verhoging die nodig is om de SEPP van 600 mln. te dekken.

Budgettair overzicht pakket personenauto's (in mln. euro, prijspeil 2025)									
	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Cum t/m 2030**	**Cum t/m 2029**
Motorrijtuigenbelasting EV		17	189	290	381	454	529	1859	1330
Motorrijtuigenbelasting fossiel	1	-39	-128	-208	-275	-332	-374	-1353	-979
Bpm EV	0	91	168	171	169	170	175	944	769
Bpm fossiel	707	-997	-509	-477	-387	-347	-338	-2349	-2011
Bijtelling	0	-1	2	1	-8	-23	-26	-55	-29
Brandstofaccijnzen	-5	-109	-294	-457	-564	-618	-633	-2681	-2048
Energiebelasting	2	21	44	60	67	60	63	318	255
Totaal inkomstenkant	**706**	**-1018**	**-527**	**-620**	**-617**	**-635**	**-605**	**-3316**	**-2712**
Budget aanschafsubsidie (SEPP) tweedehands	0	-114	-105	-111	-128	-156	0	-614	-614
TOTAAL derving (inkomsten + uitgaven)	**706**	**-1132**	**-632**	**-731**	**-745**	**-791**	**-605**	**-3930**	**-3326**

- Binnen de derving aan de inkomstenkant zijn de volgende patronen zichtbaar:
  - De motorrijtuigenbelasting EV geeft budgettaire opbrengst, doordat EV's zwaarder zijn (en in deze variant geen korting meer wordt gegeven)
  - De motorrijtuigenbelasting fossiel geeft een budgettaire derving, doordat er minder fossiele auto's in het wagenpark zijn. Per saldo levert de mrb wel geld op (door meeropbrengst bij EV).
  - De bpm EV geeft een kleine meeropbrengst. Dit komt doordat de bpm een vaste voet kent van 400 euro (2023), die ook voor elektrische auto's moet worden betaald. Daarnaast wordt met de bpm verhoging ook de vaste voet verhoogd.
  - De Bpm fossiel kent per saldo een budgettaire derving. Dit komt door een aantal effecten:

    - De zakelijke normering en de SEPP zorgen voor een versnelling van de verkoop van nieuwe elektrische auto's. Ten opzichte van het basispad worden minder nieuwe fossiele auto's (die bpm betalen) en meer elektrische auto's (die alleen een vaste voet in de bpm betalen) verkocht. Dit leidt tot een derving van de bpm opbrengst.
    - Daarnaast wordt in het pakket de bpm verhoogd. Dit zorgt enerzijds voor een versnelling van de verkoop van nieuwe elektrische auto's (dus extra derving van de bpm), maar anderzijds voor een opbrengst bij de nieuwe fossiele auto's die nog wel verkocht gaan worden.
    - Het saldo van bovenstaande effecten is weergegeven in de reeks bpm fossiel. Zonder de bpm verhoging zou de derving in deze reeks dus groter zijn geweest. Op dit moment laten we in de doorrekening deze twee effecten uit elkaar trekken.
- De opbrengst van de bijtelling verandert nagenoeg niet.
- De brandstofaccijnzen kennen een forse budgettaire derving door afname van het aantal fossiele brandstofauto's in het wagenpark.
- De energiebelasting geeft een budgettaire opbrengst door de toename van het aantal elektrische auto's (maar deze meeropbrengst is veel lager dan de derving bij de brandstofaccijnzen).

To: Persoonsgegevens
Cc: Persoonsgegevens

From: Persoonsgegevens
Sent: Tue 4/25/2023 2:38:44 PM
Subject: Stukken mobiliteit, energiebelasting en voorstel I&W
Received: Tue 4/25/2023 2:38:46 PM
Notitie aandachtspunten klimaatpakket 25 april 2.0.docx

Hoi Sigrid, Marnix,
Deze mail had ik net klaarstaan voor het overleg. Ik stuur hem toch nog even, zodat jullie de stukken ook digitaal in ieder geval hebben.
Gisteren zijn aantal stukken gemaakt rond mobiliteit en energiebelasting. Deze hadden jullie al op papier, maar hierbij ook nog digitaal. Daarnaast hebben we een nieuw voorstel van I&W (mede namens VVD begrijpen we) ontvangen gisteravond. Zie daarover bijgaand ook nog iets meer achtergrond.
Groeten,
Persoonsgegevens

Notitie aandachtspunten klimaatpakket – 25 april

Algemeen

- We hebben gisteren een tweetal notities over het mobiliteitspakket (inclusief dekkingsopties) en de energiebelasting gemaakt. Deze notities vindt u nogmaals in dit stuk.
- Daarnaast hebben we via IenW een alternatief voorstel van MIenW/VVD ontvangen voor het mobiliteitspakket (zie achteraan dit stuk). We willen twee belangrijke aandachtspunten aan u meegeven (zie hieronder uitgebreidere analyse):
    - In het voorstel van IenW/VVD zijn zekere Mtonnen (maatregelen gericht op EV en bijmenging biobrandstoffen) veelal vervangen voor onzekere Mtonnen (o.a. vergroening reisgedrag via zachte gedragsmaatregelen en subsidies), die optimistisch bij elkaar worden opgeteld.
    - Het pakket is niet gedekt. Iedere maatregel die leidt tot een vergroening van het wagenpark, leidt ook tot een (forse) derving aan de inkomstenkant. Dit geldt o.a. ook voor de maatregel "CO2-reductie werkgebonden mobiliteit". Immers, als het beleid doeltreffend is (meer EV), dan zijn er Mtonnen en dan is er dus ook budgettaire derving. Daarnaast stelt IenW een maatregel voor duurzame infratechnieken voor, die cumulatief 200 mln. kost en eerder is afgewezen onder het klimaatfonds (optie om opnieuw in te dienen onder MJP25).
- Met het mobiliteitspakket zoals IenW/VVD voorstelt, is de 22 Mton reductie van het totale klimaatpakket uit zicht. Ons inziens is in ieder geval een stevig EV-pakket (zakelijke norm en bpm-verhoging) en een bijmenging van biobrandstoffen nodig om te komen tot een geloofwaardig mobiliteitspakket dat met zekerheid de Mtonnen levert, die nodig zijn om te komen tot een klimaatpakket dat geloofwaardig optelt tot 22 Mton. Alternatief is dat andere sectoren meer moeten leveren, maar dat lijkt niet kansrijk.

- NB. Met het pakket dat vorige week dinsdag in de MCKE lag, gaf PBL al aan dat de inschatting van de 22 Mton aan de optimistische kant was (exclusief landbouw, waarschijnlijk 1 Mton te optimistisch) Daarbij ging het om:
    - PBL heeft aangegeven een extra reductie van groen gas niet waarschijnlijk te vinden (oorspronkelijk 2,4 Mton ingeboekt). Daarnaast heeft PBL aangegeven de reductie bij AVI's (3 Mton) aan de hoge kant te vinden en dat de reductie in de KEV waarschijnlijk lager zal uitvallen. Daartegenover staat een hoger aantal Mtonnen bij CO2-prijs industrie (obv tariefstudie)
    - De tonnen voor de maatregelen bij energiebelasting waren nog niet meegeteld
    - De 4 Mton voor landbouw zal PBL niet inboeken (dat was ook al verwachting)
- De ontwikkelingen sinds de MCKE leiden tot meer verlies aan Mtonnen:
    - Het niet normeren van de koopsector kost in 2030 relatief weinig CO2-reductie, maar dit is wel een belangrijke borgende maatregel voor de transitie na 2030.
    - In het voorstel van IenW/VVD zijn alle Mtonnen gericht op EV eruit gehaald en de jaarverplichting voor biobrandstoffen verlaagd. Dit zou een verlies van zeker 2 Mton zijn.
    - Er is gevraagd om een gematigdere maatvoering voor de energiebelasting. In het oorspronkelijke pakket leverde energiebelasting een reductie van circa 1,6 Mton. Bij een halvering van de maatvoering aardgas zal dit ongeveer 0,8 Mton zijn.
- Als al deze versoepelingen doorgevoerd worden, dan is het totaal dus teruggelopen met nog eens 3 Mton. Dat zou dus betekenen dat het totaal nog maar optelt tot max circa 15 Mton (22 Mton – 3 Mton (lager effect mobiliteit en energiebelasting) – 4 Mton (landbouw).

Analyse voorstel IenW/VVD mobiliteitspakket

- Ten opzichte van het klimaatpakket van afgelopen donderdagavond zijn een aantal belangrijke maatregelen geschrapt, die met zekerheid CO2-reductie leveren:
    - *Normering zakelijk wagenpark (verplichting dat nieuwe zakelijke leaseauto's vanaf 2025 volledig emissievrij moeten zijn):* Autorijders kunnen er ook voor kiezen om de zakelijke auto in te ruilen voor een fossiele privé auto. Om dit uitwijkeffect te mitigeren is flankerend beleid nodig, zoals een (beperkte) bpm-verhoging voor fossiele auto's of een korting in de bijtelling voor EV.
    - *Bpm-verhoging van circa 25 tot 50%:* als dekking voor aanschafsubsidie tweedehands elektrische auto's (SEPP, als dekking minimaal 25% bpm verhoging nodig) en om uitwijkeffecten van de zakelijke normering te mitigeren.
    - *Ophoging jaarverplichting biobrandstoffen met 30 PJ:* in het voorstel van de IenW/de VVD is een lagere maatvoering van 20 PJ gekozen.
- Daarnaast is ook de aanschafsubsidie voor tweedehands elektrische auto's in het voorstel van IenW/de VVD geschrapt. Deze maatregel doet in termen van Mtonnen niet veel, maar kan wel bijdragen aan draagvlak en klimaatrechtvaardigheid.
- Er zijn daarnaast een aantal maatregelen toegevoegd, die veelal minder zekere CO2-reductie opleveren. Die appreciëren we hieronder.
- Daarnaast stelt IenW/de VVD voor om een overlapcorrectie van 20% in plaats van 30% te hanteren. Dit raden we af; de ervaring van de afgelopen jaren leert dat we ons telkens rijk rekenen in de besluitvorming en PBL vervolgens een lagere reductie toekent in de KEV. Om dit te voorkomen adviseren we om behoedzaam om te gaan met de inschatting van de Mtonnen en vast te blijven houden aan een overlapcorrectie van 30%. Dit geldt temeer voor de maatregelen die de IenW/de VVD voorstelt, omdat het hierbij vaak gaat om een ruwe inschatting van het reductiepotentieel en er geen modelberekening aan ten grondslag ligt (in tegenstelling tot bij de hiervoor genoemde EV-maatregelen).

    - *Ophoging CO2-reductie werkgebonden mobiliteit:*
        - In het Klimaatakkoord is de maatregel "CO2-reductie werkgebonden mobiliteit" afgesproken. Dit betekent dat alle grote werkgevers met meer dan 100 werknemers (ca. 8000) een rapportage moeten opstellen over de CO2-emissies van de woon-werkmobiliteit en de zakelijke mobiliteit. Voor alle werkgevers gezamenlijk is een reductiedoel van 1 Mton in 2030 ten opzichte van het Klimaatakkoord basispad (NEV2017) afgesproken (= gezamenlijk emissieplafond). In 2025 is er een evaluatiemoment om te bepalen of dit doel wordt gehaald of dat een individuele norm (per werkgever) moet worden ingesteld.
        - De CO2-reductie kan worden bereikt via een schoner wagenpark, overstappen van de auto naar de trein/fiets of door vaker thuis te werken/online te vergaderen.
        - Het PBL geeft in de KEV22 aan dat het huidige doel al wordt gehaald door andere maatregelen, zoals de bestaande stimuleringsmaatregelen gericht op EV (deze 1 Mton zit dus al in het basispad). De maatregel leidt dus niet tot extra reductie, maar in de KEV geeft PBL aan dat de maatregel vooral fungeert als stok achter deur.
        - IenW geeft aan dat een ophoging van de reductiedoelstelling naar bijvoorbeeld 1,5 Mton kan leiden tot een extra CO2-reductie van circa 0,5 Mton. We hebben echter twijfels bij de praktische effectiviteit. De maatregel fungeert nu bovendien vooral als extra stok achter de deur. De genoemde CO2-reductie is in onze ogen daarom zacht.
        - Deze extra reductie kan ons inziens in potentie alleen worden bereikt via een vergaande vergroening van het (zakelijk) wagenpark. In dat geval speelt dezelfde dervingdiscussie als bij de andere EV-maatregelen (zoals bij normering zakelijk wagenpark). Naar verwachting gaat het om een derving van ruwweg 2 tot 2,5 miljard euro, die zal moeten worden gedekt.
        - Belangrijk aandachtspunt is de handhaving. Bedrijven moeten zelf een rapportage opstellen, die vervolgens steekproefsgewijs wordt gecontroleerd door de omgevingsdiensten. Vooralsnog gaat het om een collectief plafond en niet een

norm die op individueel niveau bij de werkgever handhaafbaar is. Daarnaast is – voor zover bij ons bekend – nog geen duidelijke sanctie afgesproken. Dit is een belangrijk risico voor de praktische effectiviteit van de maatregel.
    - Tweede belangrijk aandachtspunt is dat de maatregel minder direct aangrijpt op de samenstelling van het wagenpark en daardoor naar verwachting ook minder goed te handhaven is. We adviseren daarom om te kiezen voor maatregelen die direct aangrijpen op het wagenpark (bpm verhoging, normering nieuwe zakelijke auto's, etc.).

- *Vergroenen reisgedrag (CA-afspraak)*
    - In het coalitieakkoord zijn middelen gereserveerd (struc. 29 mln.) voor maatregelen die zien op het vergroenen van het reisgedrag. De CO2-reductie is ingeschat op 0,3 tot 0,5 Mton. In zowel het IBO Klimaat als in de KEV zijn hier geen Mtonnen aan toegekend, omdat de maatregelen nog niet duidelijk zijn uitgewerkt.
    - Het gaat naar verwachting vooral om zachte gedragsmaatregelen zoals een campagne "het nieuwe rijden" en programma's om deelmobiliteit te steunen.
    - Op dit moment ligt er nog geen uitgewerkt bestedingsplan. Gezien het hierbij vooral gaat om vrijwillige maatregelen adviseren we om zeer behoedzaam de CO2-reductie te ramen.

- *Zero-emissie zones gemeenten*
    - Er wordt voorgesteld om alle gemeenten de mogelijkheid te geven om zero-emissiezones in te stellen of uit te breiden voor de stadslogistiek, taxi's, doelgroepenvervoer, en brom- en snorfietsen.
    - Deze maatregel was ook opgenomen in het IBO, maar in het IBO werd ook voorgesteld om zero-emissiezones mogelijk te maken voor personenauto's.
    - Het reductiepotentieel wordt ingeschat op 0,4 Mton. Deze inschatting is ook opgenomen in het IBO. Belangrijke kanttekening is echter dat het gaat om een reductie*potentieel*. Voor de daadwerkelijke reductie is het rijk afhankelijk van in hoeverre gemeenten daadwerkelijk zero-emissie zones gaan instellen. Dit is echter zeer onzeker. In het IBO is hiervoor deels gecorrigeerd via een stevige overlapcorrectie op het totaalpakket voor mobiliteit. In het voorstel van VVD wordt dit echter niet gedaan, waardoor de optelsom ons inziens veel te optimistisch is.

- *Vrachtwagenheffing*
    - Per 1 januari 2026 wordt een vrachtwagenheffing in Nederland ingevoerd. In juli 2022 is de wet Vrachtwagenheffing door de Eerste Kamer aangenomen. In de wet wordt uitgegaan van een gemiddeld tarief van 15 cent per kilometer, waarbij het tarief is gedifferentieerd naar gewicht en uitstootklasse (Euro I t/m Euro VI; gaat om luchtvervuilende stoffen, niet broeikasgasemissies).
    - In de memorie van toelichting is een CO2-reductie van 0,4 Mton opgenomen. Dit is al onderdeel van het basispad.
    - De aangepaste Eurovignetrichtlijn schrijft voor dat de tarieven moeten worden gedifferentieerd naar CO2-uitstoot. Hier moeten de tarieven van de vrachtwagenheffing op worden aangepast. IenW schat in dat hierdoor elektrische vrachtauto's 75% korting krijgen op het reguliere tarief.
    - Deze tariefsomzetting vindt budgetneutraal plaats en is nog niet meegenomen in het basispad van de KEV2022. IenW geeft aan dat dit tot een additionele CO2-reductie van 0,4 Mton leidt. Dit vinden we onwaarschijnlijk hoog, gezien in de KEV22 (met de oude tarieven) al is gerekend met een reductie van 0,4 Mton in 2030. In een eerdere versie van het klimaatpakket werd het extra effect ingeschat op 0,1 Mton.

- *GWW-maatregel (duurzame infra-innovatietechnieken – launching customer programma)*
    - Deze maatregel gaat om het toepassen van duurzame infrastructuurtechnieken in de grond, weg en waterbouw. Het gaat bijvoorbeeld om maatregelen waarmee de levensduur van asfalt kan worden verlengd.

- Partijen als ProRail en Rijkswaterstaat kunnen in de aanbestedingseisen opnemen dat marktpartijen deze technieken moeten gebruiken. Met alleen een verplichting gaat het echter niet lukken volgens IenW.
- Deze duurzame technieken zijn momenteel nog te duur voor marktpartijen om het financieel risico te kunnen dragen. IenW stelt daarom voor om een subsidie ter beschikking te stellen, die de onrendabele top afdekt. Cumulatief gaat het om een budget van 200 mln. In potentie kan de maatregel volgens IenW 0,2 Mton CO2-reductie opleveren. We kunnen deze reductie momenteel niet zelf verifiëren.
- IenW heeft deze maatregel (in een iets andere vorm) eerder ingediend onder het Klimaatfonds. In de beoordeling hebben we aangegeven dat de maatregel niet past binnen de primaire scope van het perceel en dat we twijfels hebben over de doelmatigheid. Er zijn daarom nog geen middelen toegekend, maar er is aangegeven dat IenW een nieuw voorstel kan indienen voor het MJP2025.

Beleidsvariant en dekking grondslagerosie mobiliteit

- Het EV-pakket bestaat uit de volgende twee maatregelen:
    1. Normeren zakelijk wagenpark per 2025
    2. 600 miljoen euro voor subsidie tweedehands EV (SEPP)
- Dit pakket levert onderstaande reeks op. De CO2-reductie in 2030 bedraagt naar verwachting 1,1 Mton.
- NB. De normering van de zakelijke markt kent uitwijkeffecten, omdat in 2025/2026 de elektrische auto nog duurder is dan de fossiele variant. Naar verwachting zal daarom mogelijk een deel van de zakelijke rijders overstappen van een zakelijk voertuig naar een fossiel privévoertuig. Of in anticipatie op de maatregel een jaar eerder nog een nieuwe fossiele auto gaan leasen. De overstap naar een fossiel privévoertuig kan worden ondervangen door de zakelijke norm te combineren met een (beperkte) bpm verhoging voor nieuwe fossiele personenauto's. Hoe hoger de bpm, hoe kleiner het uitwijkeffect naar pirvévoertuigen zal zijn. Daarnaast leidt een bpm verhoging ook tot meer EV-verkoop in de particuliere markt. Een bpm-verhoging voor fossiele auto's zorgt wel weer voor anticipatie-effecten en het naar voren halen van de aankoop van een fossiele auto voordat de maatregel ingaat. Een bpm-verhoging van 25% vanaf 2025 geeft een budgettaire opbrengst van circa 600 mln. (cumulatief t/m 2029, hierin is al rekening gehouden met een lagere bpm-opbrengst door anticipatie).

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Cum t/m 2029	Cum t/m 2030
Zakelijke norm + 600 mln. SEPP	0	-601	-957	-1019	-995	-990	-789	-4562	-5351

Voorstel voor aanpassing maatvoering:

- De budgettaire derving bedraagt cumulatief **5,4 miljard euro** tot en met 2030.
- In het Coalitieakkoord is afgesproken dat de grondslagerosie vanaf 2030 wordt opgevangen binnen Betalen naar Gebruik (BnG) met als referentiejaar 2025. Met deze afspraak wordt ook de extra grondslagerosie door het pakket *in* 2030 ondervangen. Voor de dekkingsopgave voor extra grondslagerosie kijken we daarom naar de opgave tot en met 2029.
- De budgettaire derving in 2030 telt daarom nu niet mee (omdat die meetelt bij BnG). De derving bedraagt cumulatief **4,6 miljard euro** tot en met 2029.
- Daarnaast is het voorstel om de normering van het zakelijk wagenpark met 1 jaar uit te stellen naar 2026. De derving bedraagt dan nog ca. **3,8 miljard euro**.
- De resterende CO2-reductie bedraagt naar verwachting ongeveer 0,9 Mton.

2 voorstellen voor dekking:

1. <u>100% dekking binnen autodomein</u>

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cum t/m 2029
BPM verhogen vaste voet 200 euro (prijzen 2023)		88	88	88	88	88	440
Bijtelling naar 24%		200	200	200	200	200	1000
Accijns diesel 1 ct (2 ct vanaf 2028)		48	48	48	96	96	336
MRB verhogen (gericht op zwaar)		400	400	400	400	400	2000
Totaal		**736**	**736**	**736**	**784**	**784**	**3776**

50% dekking binnen autodomein, 50% erbuiten

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cum t/m 2029
BPM verhogen vaste voet 100 euro	0	44	44	44	44	44	220
Bijtelling naar 23%	0	100	100	100	100	100	500
MRB verhogen (gericht op zwaar)	0	250	250	250	250	250	1250
Totaal	**0**	**394**	**394**	**394**	**394**	**394**	**1970**
Opties buiten autodomein:	0						
Verhoging tarief vliegbelasting (met differentiatie naar afstand)	0	150	150	150	150	150	750
Meeropbrengst EB maatregelen CA*	0	105	155	213	269	330	1072
Tarieven EB klimaatpakket - var 2**	0	225	85	-72	195	427	860
Tarieven EB klimaatpakket - var 3**	0	149	310	173	297	326	1255
IACK afschaffen in 6 gelijke stappen***	0	143	266	403	570	810	2192
IACK afschaffen in 8 gelijke stappen***	0	86	150	207	282	470	1195
IACK afschaffen in 12 gelijke stappen***	0	28	34	38	44	57	201

2. 100% dekking buiten autodomein

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cum t/m 2029
Verhoging tarief vliegbelasting (met differentiatie naar afstand)	0	150	150	150	150	150	750
Meeropbrengst EB maatregelen CA*	0	105	155	213	269	330	1072
Tarieven EB klimaatpakket - var 2**	0	225	85	-72	195	427	860
Tarieven EB klimaatpakket - var 3**	0	149	310	173	297	326	1255
IACK afschaffen in 6 gelijke stappen***	0	143	266	403	570	810	2192
IACK afschaffen in 8 gelijke stappen***	0	86	150	207	282	470	1195
IACK afschaffen in 12 gelijke stappen***	0	28	34	38	44	57	201

* Dit betreft de meeropbrengst t/m 2029 van de EB maatregelen in het CA ná reservering van een deel van de meeropbrengst voor gefaseerd invoeren van de WKK- en GTB-maatregelen.

** Deze reeksen tonen de opbrengst t/m 2029 van varianten 2 en 3 voor de EB voor het klimaatpakket. Hier moet nog een keuze in worden gemaakt.
Variant 1 (IBO-variant) zou cumulatief t/m 2029 3,6 mld. euro opleveren.

*** Het sneller afschaffen van de IACK t.o.v. het huidige pad t/m 2036 levert een incidentele opbrengst op. Deze reeksen tonen de opbrengst t/m 2029 van verschillende varianten.

Bespreeknotitie varianten energiebelasting in klimaatpakket

Aanleiding
In het IBO Klimaat wordt voorgesteld om de belastingtarieven op aardgas te verhogen en de tarieven op elektriciteit te verlagen. Hoewel de energieprijzen nu nog relatief hoog zijn, is het de verwachting dat deze de komende tijd zullen dalen. De hogere belasting zou er dan voor zorgen dat de verduurzamingsprikkel voor zowel huishoudens als bedrijven die er nu is, in stand blijft. In het IBO-pakket is de CO2-reductie ingeschat op 1,6 Mton. De energiebelasting is een sectoroverstijgend onderdeel van het klimaatpakket.

Varianten
- In deze notitie zijn drie varianten opgenomen. De varianten verschillen in de mate waarin de tarieven voor aardgas worden verhoogd:
  - Variant 1 (IBO): verhoging tarieven aardgas conform IBO.
  - Variant 2 (lagere maatvoering hogere schijven gas): de tarieven aardgas worden in de 1e en 2e schijf conform IBO verhoogd. In de hogere verbruiksschijven (3e, 4e en 5e schijf gas) is de voorgestelde verhoging ongeveer de helft van de maatvoering in het IBO.
  - Variant 3 (helft maatvoering IBO): voor de ophoging van de tarieven aardgas wordt voor alle verbruiksschijven de helft van de maatvoering van het IBO aangehouden.
- In alle varianten wordt het tarief elektriciteit in de 3e en 4e schijf verlaagd conform het IBO. De tarieven in de 1e, 2e en 5e schijf blijven gelijk. Daarnaast wordt voor waterstof een apart en verlaagd tarief geïntroduceerd.
- Alle varianten zijn budgetneutraal vormgegeven voor huishoudens. Verhoging van het tarief op aardgas levert een extra verduurzamingsprikkel en een lastenstijging op. Als placeholder is als compensatie een verhoging van de belastingvermindering opgenomen. In de zomer wordt een definitieve keuze gemaakt of huishoudens worden gecompenseerd via een verhoging van de belastingvermindering of via een verlaging van het tarief 1e schijf (tot 1200 of 800 m3). Uitgangspunt hierbij blijft dat de aanpassingen in de energiebelasting t.o.v. het basispad vanaf 2025 per saldo geen lastenverzwarend effect hebben voor huishoudens. Het gaat hierbij om de totale groep huishoudens op macroniveau; binnen de groep huishoudens zal een deel erop vooruit gaan en een deel erop achtergaan.
- Op de volgende pagina's is per variant het volgende opgenomen:
  - Nieuwe tarieven en budgettaire effecten
  - Statische lasteneffecten voor burgers en bedrijven. Let op: dit is zonder gedragsreactie. Om de gedragsreactie goed te kunnen meenemen is een uitgebreidere modelraming nodig.

Tarieven en budgettaire effecten variant 1 (aardgas conform IBO)

Tarieven in prijzen 2023

Gas	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schijf 1	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Schijf 2	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Schijf 3	0,289	0,454	0,497	0,569	0,661	0,661
Schijf 4	0,187	0,324	0,365	0,437	0,534	0,534
Schijf 5	0,049	0,049	0,052	0,058	0,065	0,080
Elektriciteit	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Schijf 1	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 2	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 3	0,061	0,057	0,030	0,030	0,030	0,030
Schijf 4	0,035	0,032	0,030	0,030	0,030	0,030
Schijf 5	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Belastingvermindering	646,78	642,78	640,88	639,44	643,62	646,34

Budgettair in prijzen 2025

Burgers	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schijf 1 gas	835	837	829	818	811	805
Schijf 2 gas	296	280	257	238	226	211
Subtotaal gas	**1.131**	**1.116**	**1.086**	**1.056**	**1.038**	**1.016**
Elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Belastingvermindering	-1.131	-1.117	-1.086	-1.056	-1.038	-1.016
Totaal burgers	**-**	**-0**	**-0**	**0**	**0**	**-0**
Bedrijven	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Schijf 1 gas	103	103	102	101	100	99
Schijf 2 gas	180	170	156	145	137	128
Schijf 3 gas	-	147	163	205	261	239
Schijf 4 gas	-	264	298	390	524	479
Schijf 5 gas	-	9	20	38	55	93
Subtotaal gas	283	693	739	879	1.077	1.039
Schijf 1 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Schijf 2 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Schijf 3 elektriciteit	-	-	-203	-209	-246	-282
Schijf 4 elektriciteit	-	-	-72	-65	-121	-159
Schijf 5 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Subtotaal elektriciteit	-	-	-275	-274	-367	-441
Belastingvermindering	-85	-84	-82	-80	-78	-76
Waterstof	-8	-28	-41	-55	-71	-73
Interactie vrijstellingen	36	219	287	381	493	497
Totaal bedrijven	**225**	**800**	**628**	**852**	**1.055**	**945**
Totaal pakket	**225**	**800**	**628**	**852**	**1.055**	**945**

Tarieven en budgettaire effecten variant 2 (lagere maatvoering hogere schijven gas)

Tarieven in prijzen 2023

Gas	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schijf 1	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Schijf 2	0,672	0,677	0,679	0,682	0,694	0,697
Schijf 3	0,289	0,304	0,347	0,419	0,511	0,511
Schijf 4	0,187	0,174	0,215	0,287	0,384	0,384
Schijf 5	0,049	0,029	0,032	0,038	0,045	0,060
Elektriciteit	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Schijf 1	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 2	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 3	0,061	0,057	0,030	0,030	0,030	0,030
Schijf 4	0,035	0,032	0,030	0,030	0,030	0,030
Schijf 5	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Belastingvermindering	646,78	642,78	640,88	639,44	643,62	646,34

Budgettair in prijzen 2025

Burgers	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schijf 1 gas	835	837	829	818	811	805
Schijf 2 gas	296	280	257	238	226	211
Subtotaal gas	**1.131**	**1.116**	**1.086**	**1.056**	**1.038**	**1.016**
Elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Belastingvermindering	**-1.131**	**-1.117**	**-1.086**	**-1.056**	**-1.038**	**-1.016**
Totaal burgers	**-**	**-0**	**-0**	**0**	**0**	**-0**
Bedrijven	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Schijf 1 gas	103	103	102	101	100	99
Schijf 2 gas	180	170	156	145	137	128
Schijf 3 gas	-	9	36	87	149	133
Schijf 4 gas	-	-34	30	141	286	257
Schijf 5 gas	-	-69	-50	-27	-9	33
Subtotaal gas	**283**	**180**	**275**	**446**	**663**	**651**
Schijf 1 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Schijf 2 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Schijf 3 elektriciteit	-	-	-203	-209	-246	-282
Schijf 4 elektriciteit	-	-	-72	-65	-121	-159
Schijf 5 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Subtotaal elektriciteit	**-**	**-**	**-275**	**-274**	**-367**	**-441**
Belastingvermindering	-85	-84	-82	-80	-78	-76
Waterstof	-8	-10	-19	-32	-47	-49
Interactie vrijstellingen	36	-1	30	134	257	269
Totaal bedrijven	**225**	**85**	**-72**	**195**	**427**	**353**
Totaal pakket	**225**	**85**	**-72**	**195**	**427**	**353**

Tarieven en budgettaire effecten variant 3 (helft maatvoering IBO):

Tarieven in prijzen 2023

Gas	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schijf 1	0,558	0,575	0,589	0,604	0,627	0,641
Schijf 2	0,558	0,575	0,589	0,604	0,627	0,641
Schijf 3	0,319	0,354	0,394	0,431	0,470	0,510
Schijf 4	0,217	0,251	0,288	0,324	0,360	0,398
Schijf 5	0,052	0,053	0,056	0,060	0,065	0,069
Elektriciteit	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Schijf 1	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 2	0,091	0,079	0,074	0,070	0,065	0,066
Schijf 3	0,0612	0,0569	0,0300	0,0300	0,0300	0,0300
Schijf 4	0,0347	0,0325	0,0300	0,0300	0,0300	0,0300
Schijf 5	0,0030	0,0028	0,0027	0,0027	0,0027	0,0027
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Belastingvermindering	515,04	523,98	536,88	550,34	568,62	585,44

Budgettair in prijzen 2025

Burgers	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schijf 1 gas	78	157	233	307	381	454
Schijf 2 gas	28	52	72	90	106	119
Subtotaal gas	**106**	**209**	**305**	**397**	**488**	**573**
Elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Belastingvermindering	**-106**	**-209**	**-305**	**-397**	**-488**	**-573**
Totaal burgers	**-**	**-0**	**0**	**-0**	**0**	**0**
Bedrijven	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Schijf 1 gas	10	19	29	38	47	56
Schijf 2 gas	17	32	44	54	65	72
Schijf 3 gas	29	56	76	96	117	133
Schijf 4 gas	63	119	162	203	247	279
Schijf 5 gas	14	26	35	44	53	60
Subtotaal gas	**132**	**252**	**346**	**435**	**529**	**601**
Schijf 1 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Schijf 2 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Schijf 3 elektriciteit	-	-	-203	-209	-246	-282
Schijf 4 elektriciteit	-	-	-72	-65	-121	-159
Schijf 5 elektriciteit	-	-	-	-	-	-
Subtotaal elektriciteit	-	-	-275	-274	-367	-441
Belastingvermindering	-8	-16	-23	-30	-37	-43
Waterstof	-11	-19	-29	-37	-44	-51
Interactie vrijstellingen	36	93	154	202	245	286
Totaal bedrijven	**149**	**310**	**173**	**297**	**326**	**351**
Totaal pakket	**149**	**310**	**173**	**297**	**326**	**351**

Statisch lasteneffect huishoudens en bedrijven

Huishoudprofielen	Gas (m3)	Elek (kWh)	Basispad	Variant 1	Variant 2	Variant 3
Gemiddeld huishouden	1.154	2.151	488	527	527	509
Appartement, eenpersoons, klein (<100m2), nieuw (1992 of later)	576	1.560	29	-21	-21	1
Appartement, eenpersoons, klein, oud (voor 1992)	729	1.540	136	110	110	121
Appartement, meerpersoons, **klein, oud**	891	2260	310	309	309	309
Geschakelde woning, eenpersoons, klein, oud	936	1680	295	300	300	297
Geschakelde woning, eenpersoons, middel (100-150m2), oud	1107	1980	440	473	473	458
Geschakelde woning, meerpersoons, klein, oud	1089	2780	493	522	522	509
Geschakelde woning, meerpersoons, middel, nieuw	963	3.250	442	452	452	447
Geschakelde woning, meerpersoons, middel, oud	1.224	3.190	622	673	673	650
Geschakelde woning, meerpersoons, groot (150m2 **of meer), oud**	1.701	3.880	1.017	1.142	1.142	1.086
Vrijstaande woning, meerpersoons, groot, oud	2.115	4.480	1.359	1.549	1.549	1.464
All electric huishouden	-	8.000	147	8	8	69
Bedrijfsmatige verbruiksprofielen:	**Gas (m3)**	**Elek (kWh)**	**Basispad**	**Variant 1**	**Variant 2**	**Variant 3**
Detailhandel non-food	2.384	12749	2.722	2.981	2.981	2.817
Bakker	4.738	43669	6.802	6.168	6.168	5.843
Verpleeg- of verzorgingstehuis	73.986	294262	66.725	75.373	75.373	70.294
Ziekenhuis	163.570	679218	146.524	167.164	167.164	155.936
Voortgezet (speciaal) onderwijs	43.007	178725	39.874	44.285	44.285	41.333
Fitness	5.249	28136	5.953	6.031	6.031	5.671
Grootschalige logistiek met koeling	36.641	1690784	99.288	95.089	95.089	92.573
Overige landbouw	2.600	11100	2.747	3.106	3.106	2.928
105 Zuivelindustrie	1.623.000	4481000	820.259	1.407.671	1.137.130	1.135.718
17 Papierindustrie	805.000	4256000	562.272	826.718	708.485	696.096
Basismetaalindustrie Ijzer en **staal**	277.000	3568000	317.023	368.055	348.132	336.342

M	OMSCHRIJVING	Voorstel EZK	Alternatief I&W
M1	Normering zakelijke leasemarkt vanaf 2025	1,5	NIET
M2	Aanscherping CO2-doel werkgebonden personenmobiliteit van 1 naar 1,5 Mton		0,5
M3	Ophoging BPM (met circa 50%) ter (gedeeltelijke) dekking van de aanschafsubsidie tweedehands (600 mln. cumulatief 2025-2029)		NIET
M5	Aanschafsubsidies particulier EV (tweedehands)		NIET
	~~Onderzoek naar eerder invoeren Betalen naar gebruik (2028 in plaats van 2030)~~		
M9	Ophogen laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		
M10	Uitbreiden zero-emissiezones voor gemeenten *(zonder personenauto's)*	0,4	0,4
M11	Aanscherpen normen duurzaam inkopen	0,1	0,1
M11a	Vergroenen reisgedrag (afspraak CA) (0,3-0,5 Mton)		0,4
M12	Laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		
M13	Aanscherpen CO2-prestaties goederenvervoer (0,8 Mton)	0,9	0,8
M14	Invoeren CO_2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH (0,4 Mton)		0,4
M14a	Aanscherpen Europese emissielimieten (0,1 – 0,2 Mton)	-	0,1
M15	Binnenvaart: Verplichting van gemiddeld label B in 2030,	0,5	0,5
M16	Binnenvaart: Beprijzing emissies onder het EU-ETS2 (opt-in)		
M17	Subsidie voor waterstof in wegvervoer en binnenvaart (0,1 Mton binnenvaart)	-	
M18	Subsidie voor laadinfrastructuur bouw		
M19	Verduurzaming zeevaartschepen		
M20	Stimulering zeevaart door walstroom		
M21	De inzet van biobrandstoffen in het wegverkeer wordt verhoogd met 30 PJ	2,2	NIET
M21a	De inzet van biobrandstoffen in het wegverkeer wordt met 20 PJ verhoogd		1,5
M22	GWW opschalen duurzame infratechnieken (CE)		0,2
	Totaal zonder overlapcorrectie	5,6	3,4 + 1,5
Overlapcorrectie		30%	20%*
NETTO TOTAAL		**3,9 Mton**	**4,2 Mton**

Voorstel MInW mobiliteitspakket (namens VVD)

* Correctiefactor biobrandstoffen 0% (1,5 Mton) en overige maatregelen 20% (3,4 Mton). De CO2-prestatie goederenvervoer en CO2-grondslag vrachtwagenheffing zijn opgesplitst, omdat anders twee keer een overlapcorrectie wordt toegepast.
De geel gearceerde maatregelen zijn nieuw ten opzichte van het oorspronkelijke pakket.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal
Fiscale Zzaken
Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Vierde beslisnota BP24

Datum
1 mei 2023

Notanummer
2023-0000101840

Bijlagen
geen

Aanleiding

Op dit moment wordt gewerkt aan de wetgeving voor het pakket Belastingplan 2024. U heeft daarvoor al eerder een drietal beslisnota's ontvangen. Hierbij ontvangt u de vierde beslisnota, waarin wij aan de hand van 4 beslispunten u graag een aantal keuzes voorleggen voor het uitwerken van de wetgeving. Tevens worden 4 informatiepunten met u gedeeld, waaronder het voorgenomen tijdspad tot begin juli 2023.

Beslispunt 1: Verbeteringen Wet motorrijtuigenbelasting 1994

Stemt u ermee in op drie onderdelen een verbetering door te voeren in de Wet motorrijtuigenbelasting 1994 (mrb) en deze wijzigingen te verwerken in het Belastingplan 2024?

Toelichting: beslispunt 1

1. *Naheffen bij een ontbrekende aanvullende aangifte mrb*
   - De Wet MRB 1994 regelt dat een naheffing voor de motorrijtuigenbelasting mogelijk is vanwege een verandering aan het motorrijtuig. Een bestelauto is b.v. omgebouwd naar personenauto.
   - Er wordt verduidelijkt dat het niet uitmaakt of die verandering is aangebracht door de huidige of door een vorige houder van het motorrijtuig, of dat het motorrijtuig altijd al in die specifieke toestand verkeerde.
   - Deze onduidelijkheid in de wetgeving wordt in juridische procedures soms aangegrepen met als doel de naheffingsaanslag ter discussie te stellen.

2. *Hoogte van de naheffing bij het onjuist gebruik van een handelaarskenteken*
   - Als een motorrijtuig in de bedrijfsvoorraad van een dealer op de weg wordt gebruikt, moet de bestuurder het handelaarskentekenbewijs kunnen tonen. Als dat niet gebeurt, wordt verondersteld dat vier tijdvakken ten onrechte gebruik is gemaakt van de fiscale voorziening rondom de bedrijfsvoorraadregeling. De naheffingsaanslag bedraagt dan € 284. Dit is exclusief een eventuele fiscale boete van maximaal 100%.
   - De hoogte van de naheffingsaanslag is disproportioneel, indien de belastingplichtige slechts is vergeten het handelaarskentekenbewijs in de auto aanwezig te hebben.

10/05/23
Akkoord
(Pier
P.S.
Drie gmoh
e vragen
op pagina 6,
7

- Er wordt voorgesteld om de hoogte van de naheffingsaanslag en de daarvan afgeleide boete in verhouding te brengen met dergelijk verzuim. Als het verzuim is beperkt tot uitsluitend het niet kunnen voorleggen van het handelaarskentekenbewijs, wordt voorgesteld om de naheffingsaanslag te baseren op drie maanden in plaats van twaalf maanden. De naheffingsaanslag is dan € 113, exclusief eventuele fiscale boete van maximaal 100%. Aan de overige fiscale eisen rondom de bedrijfsvoorraadregeling dient dan wel te worden voldaan.

3. *Vrijstelling APK-keuringsrit.*
   - Er geldt een vrijstelling voor de motorrijtuigenbelasting voor een APK-keuringsrit. Het is echter voor belastingplichtigen niet altijd duidelijk dat deze vrijstelling met het oog op de APK-keuring alleen geldt op de dag van de APK-keuring.
   - De regeling rondom de APK-keuringsrit leidt bovendien in de praktijk tot misbruik. In de praktijk wordt de vrijstelling aangegrepen om langere tijd over de weg te rijden zonder motorrijtuigenbelasting te betalen, terwijl de bedoeling is dat alleen op de keuringsdag zélf mag worden gereden zonder motorrijtuigenbelasting te betalen. Hierover lopen juridische procedures.
   - Er wordt daarom voorgesteld te verduidelijken dat de vrijstelling in de motorrijtuigenbelasting voor een APK keuringsrit alleen geldt op de dag van de APK-keuring.

Deze drie maatregelen worden, onder voorbehoud van de definitieve uitvoeringstoets, uitvoerbaar geacht. Deze maatregelen zijn aangedragen als wetgevingswensen door de Belastingdienst en dienen bovendien de uitvoerbaarheid van de MRB te verbeteren.

Beslispunt 2: Differentiatie hoogte proceskostenvergoeding WOZ en bpm

Stemt u ermee in om, voor zover het besluiten op het terrein van de waardering onroerende zaak (WOZ) en de belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm) betreft, de hoogte van de vergoeding van de kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand (hierna: proceskostenvergoeding) te verlagen en te differentiëren?

Concreet wordt voorgesteld om een lagere vergoeding toe te kennen van:
- 25% van de huidige vergoeding bij bezwaar, en ingeval de belanghebbende in de beroepsfase op materiële gronden in het gelijk is gesteld, en
- 10% van de huidige vergoeding ingeval een belanghebbende in de beroepsfase niet op materiële gronden in het gelijk is gesteld, maar wel recht heeft op een proceskostenvergoeding.

Akkoord

Beslispunt 3: Vergoeding van immateriële schade wegens overschrijding van de redelijke termijn procedures WOZ en bpm

Stemt u er mee in om, voor zover het procedures betreft op het terrein van de WOZ en bpm, de hoogte van de vergoeding van immateriële schade te verlagen van € 500 naar € 50 per half jaar, behoudens bijzondere omstandigheden?

Akkoord

Kern beslispunt 2 en 3

- U heeft in een Kamerbrief van 23 maart jl. het plan van aanpak voor de *no cure no pay*-problematiek bij de WOZ en de bpm aangekondigd. Daarin heeft u geschreven dat u voornemens bent met Prinsjesdag wetgeving aan de Kamer aan te bieden voor een apart regime voor het recht op een proceskostenvergoeding voor de WOZ en de bpm en om vergoedingen standaard uit te betalen aan de belanghebbende. Daarnaast heeft u onder meer aangekondigd dat u gaat onderzoeken of niet langer een vergoeding van immateriële schade bij overschrijding van de redelijke termijn uit uitgekeerd hoeft te worden.
- In deze nota wordt een nadere uitwerking van twee van deze onderdelen van het plan van aanpak ter beslissing aan u voorgelegd, namelijk het nieuwe regime voor een proceskostenvergoeding en de vergoeding van immateriële schade bij overschrijding van de redelijke termijn. De uitbetaling van vergoedingen aan belanghebbende vergt geen nadere beleidskeuzes, en zal conform het plan van aanpak in het Belastingplan worden opgenomen.
- U wordt geadviseerd (1) de hoogte van de proceskostenvergoeding te verlagen tot 25% van de huidige vergoeding, (2) de proces-kostenvergoeding te verlagen tot 10% in de beroepsfase als een beroep gegrond is verklaard om louter formele redenen en (3) de hoogte van de vergoeding van immateriële schade te verlagen van € 500 naar € 50 per half jaar, behoudens bijzondere omstandigheden.
- Hierdoor wordt ontmoedigd dat procedurele fouten worden uitgelokt, het proces wordt vertraagd zodat de redelijke termijn wordt overschreden of uitsluitend op procedurele gronden wordt doorgeprocedeerd terwijl dit niet in het belang is van de belanghebbende.

Toelichting beslispunt 2 (differentiatie hoogte proceskostenvergoeding)

- Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden van de Rijksuniversiteit Groningen (COELO)[1] heeft geconcludeerd dat (i) de vergoedingen op basis van het Besluit proceskosten bestuursrecht voor wat betreft de Wet WOZ niet aansluiten bij de inspanning die een bedrijf moet leveren om bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde namens belanghebbenden en (ii) de vergoedingstructuur op basis van het Besluit proceskosten bestuursrecht perverse financiële prikkels bevat, en daardoor gedrag beloont dat niet strookt met het algemeen belang.
- Het onderzoek van het COELO wijst uit dat een hoorzitting gemiddeld vaak minder dan vijf minuten per object kost en dat de hoorzittingen in de onderzochte jaren 2020 en 2021 – mede als gevolg van de uitbraak van het coronavirus – veelal telefonisch of via videobellen werden gevoerd. Uit de analyse volgt verder dat een bezwaar tegen een WOZ-beschikking van begin tot eind afhandelen hooguit twee uur kost, inclusief toerekening van overheadwerkzaamheden. Voorgesteld wordt de hoogte van de vergoeding die ingevolge het Besluit proceskosten bestuursrecht forfaitair wordt toegekend te vermenigvuldigen met factor 0,25, zodat de proceskostenvergoeding meer in verhouding wordt gebracht met de reële werkbelasting van WOZ-zaken.
- Voor de bpm zijn geen cijfers beschikbaar die inzicht bieden in de inspanning die met een procedure gepaard gaat. In onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum is evenwel geconcludeerd dat handelingen door *no cure no pay*-bedrijven binnen de

[1] *De hoogte en de structuur van de kostenvergoeding voor bedrijven die helpen bij het maken van bezwaar tegen woz-beschikkingen,* Groningen: COELO, Rijksuniversiteit Groningen 2021.

bpm gericht lijken op het profiteren van bestaande wet- en regelgeving. *No cure no pay*-bedrijven gaan vaak in bezwaar, beroep en hoger beroep en zijn betrokken bij ruim 95% van de juridische procedures die in dit kader worden gevoerd. Dit gegeven, de waarneming dat binnen de bpm regelmatig standaardgrieven worden ingebracht, de hogere proceskostenvergoeding die als gevolg van de uitspraak van de Hoge Raad voor bpm-zaken wordt uitgekeerd, alsmede het signaal dat de Belastingdienst afgeeft vormt voor de bpm de aanleiding om de proceskostenvergoeding te verlagen in lijn met het voorstel zoals dat voor de WOZ wordt gedaan.

- Voor bezwaar geldt dat alleen een proceskostenvergoeding wordt toegekend als het besluit wordt herroepen en die herroeping het gevolg is van aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. In de beroepsfase kan echter ook op andere gronden een proceskostenvergoeding worden toegekend, bijvoorbeeld enkel op formele gronden. Daarbij kan gedacht worden aan toekenning van een te lage proceskostenvergoeding bij een vorige instantie, het niet toezenden van alle op de zaak betrekking hebbende stukken of gebreken in de hoorprocedure. Het is niet vereist dat het beroep gegrond is, al is in de meeste gevallen dat een proceskostenvergoeding wordt toegekend sprake van een gegrond beroep. Verwijtbaarheid van het bestuursorgaan is in beginsel geen vereiste. Een beroep kan eveneens gegrond worden verklaard vanwege gewijzigde jurisprudentie of wetgeving.
- Dit kan een financiële prikkel vormen om in de beroepsfase procedurele fouten uit te lokken. Daarom wordt voorgesteld om in de beroepsfase de proceskostenvergoeding te verlagen tot 10% als een proceskostenvergoeding om andere dan materiële redenen wordt toegekend (louter formele redenen). Dus zonder dat de WOZ-beschikking of de bpm-aanslag wordt aangepast. Hierdoor wordt ontmoedigd dat procedurele fouten worden uitgelokt, het proces wordt vertraagd zodat de redelijke termijn wordt overschreden of uitsluitend op procedurele gronden wordt doorgeprocedeerd terwijl dit niet in het belang is van de belanghebbende.
- Voorgesteld wordt om in alle overige gevallen dat een proces-kostenvergoeding wordt toegekend, deze te vermenigvuldigen met factor 0,10. Het gaat dan bijvoorbeeld om het geval dat een beroep gegrond wordt verklaard zonder dat dit leidt tot aanpassing van de bestreden WOZ-beschikking of bpm-aanslag. Met een lagere proces-kostenvergoeding voor dit soort gevallen wordt het minder lonend om procedurele foutjes uit te lokken, het proces te vertragen zodat de redelijke termijn wordt overschreden of om door te procederen op uitsluitend procedurele gronden terwijl dat niet in het belang is van de belanghebbende.
- Niet wordt geadviseerd in dergelijke gevallen in het geheel geen proceskostenvergoeding toe te kennen. Met de (lagere) proces-kostenvergoeding blijft een prikkel behouden voor het bestuursorgaan en de rechter om een juiste en tijdige beslissing te nemen. Bovendien wordt hiermee recht gedaan aan het uitgangspunt in het gehele bestuursrecht dat een belanghebbende die proceskosten moet maken om zijn recht te halen, een tegemoetkoming in die kosten krijgt.
- In bijzondere omstandigheden kan van de forfaitaire vergoeding worden afgeweken op grond van een in het Besluit proceskosten bestuursrecht opgenomen bepaling, zowel omhoog als omlaag.

Toelichting beslispunt 3 (vergoeding van immateriële schade wegens overschrijding van de redelijke termijn)

- De Hoge Raad heeft in 2011 aanvaard dat op verzoek een vergoeding van immateriële schade wordt toegekend indien een procedure over een belastingaanslag onredelijk lang heeft geduurd. De rechtszekerheid als algemeen aanvaard rechtsbeginsel dat aan artikel 6 van het EVRM mede ten grondslag ligt, noopt er namelijk toe dat belastinggeschillen binnen een redelijke termijn worden beslecht, aldus de Hoge Raad.[2] De redelijke termijn is ook opgenomen in artikel 17, eerste lid, van de Grondwet en heeft daarin een ruimere reikwijdte dan 6 EVRM. Ook het belastingrecht valt hier dus onder.
- Gelet op deze achtergrond van het toekennen van een vergoeding van immateriële schade wegens overschrijding van de redelijke termijn, wordt geadviseerd niet voor te stellen dat deze vergoeding niet meer wordt uitgekeerd.
- In plaats daarvan wordt u geadviseerd de hoogte van die vergoeding wettelijk vast te leggen voor de WOZ en bpm, en deze vervolgens te verlagen van € 500 (het in vaste jurisprudentie gehanteerde bedrag) naar € 50.[3] Daarmee wordt de vergoeding meer in lijn gebracht met de veronderstelde spanning en frustratie die gepaard gaan met het wachten op een uitspraak op bezwaar of beroep tegen een WOZ-beschikking of bpm-aanslag. Afgezien van de hoogte van de vergoeding wordt geen wijziging voorgesteld ten opzichte van het in de jurisprudentie ontwikkelde kader.
- Er zijn uitspraken van rechtbanken waarin de hoogte van de vergoeding van immateriële schade wegens overschrijding van de redelijke termijn in zaken die gaan over de WOZ-waarden, is verlaagd tot € 50 per half jaar. Daarbij is onder meer in aanmerking genomen dat (i) het financiële belang in de regel minder is dan een bedrag van € 500 en de veronderstelde spanning en frustratie een vergoeding tot ten hoogste € 50 per half jaar overschrijding rechtvaardigen[4], (ii) het bij een procedure op grond van de Wet WOZ gaat om een eenmalige belastingaanslag, die niet doorwerkt in de toekomst, en het gaat om belastingaanslagen van een relatief beperkte omvang, (iii) de spanning en stress die in een dergelijke procedure worden ervaren niet hetzelfde wegen als de spanning en stress van iemand die in afwachting is van de uitkomst van een andere soort bestuursrechtelijke procedure, zoals een beslissing over een verblijfrecht in Nederland in het vreemdelingenrecht of een beslissing over een uitkeringsrecht in de sociale zekerheid[5].
- Voor de bpm geldt een vergelijkbare argumentatie. Ook bij de bpm gaat het niet zelden om (i) beperkte financiële belangen en (ii) om een eenmalige belastingaanslag. Het gaat bovendien veelal om belanghebbenden die procederen tegen de eigen aangifte en waarbij betrokken gemachtigden in hoge mate inzetten op het maximaliseren van een eventuele proceskostenvergoeding. In deze situatie is een verlaagde vergoeding voor spanning en frustratie in lijn met het voorstel voor de WOZ verdedigbaar.

[2] HR 10 juni 2011, ECLI:HR:NL:2011:BO05046.
[3] Voor ieder half jaar overschrijding is volgens vaste jurisprudentie € 500 schadevergoeding verschuldigd, waarbij het totaal van de overschrijding naar boven wordt afgerond.
[4] Rechtbank Zeeland-West-Brabant 5 april 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:2404.
[5] Rechtbank Midden-Nederland 21 december 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:5547.

- Als onderdeel van het wettelijk vastleggen van de hoogte van dergelijke vergoedingen voor de bpm en WOZ blijft de ruimte behouden om in bijzondere omstandigheden af te wijken van het forfaitair bepaalde bedrag, zowel omhoog als omlaag.

De wijzigingen van de proceskostenvergoeding in de WOZ zijn besproken met een groot aantal gemeenten. Daaruit blijkt vooralsnog dat de wijzigingen goed uitvoerbaar worden geacht. Ook de Raad van de Rechtspraak verwacht geen uitvoeringsproblemen. Zowel de gemeenten als rechtbanken en gerechtshoven hebben al ruime ervaring met het opvragen van IBAN-nummers van degenen aan wie de vergoedingen moeten worden uitbetaald.

Daarnaast is de Belastingdienst betrokken bij de vormgeving van de wijzigingen van de proceskostenvergoeding in de bpm. Daar is, onder voorbehoud van de definitieve uitvoeringstoets, geen indicatie dat er zich uitvoeringsproblemen zullen voordoen.

Beslispunt 4: Wettelijke grondslag tegemoetkomingsregeling

Stemt u ermee in een maatregel toe te voegen aan het pakket Belastingplan 2024, waarin een wettelijke grondslag wordt geregeld voor de tegemoetkomingsregeling voor personen die een correctie van hun aangiften inkomensheffingen hebben gehad naar aanleiding van een giftenaftrek of aftrek van zorgkosten, waarbij geen fiscale reden voor de selectie meer kan worden vastgesteld?

Toelichting: beslispunt 4

- In de Kamerbrief van 4 november 2022 'Uitwerking beleid tegemoetkoming FSV'[6] heeft u aangegeven dat u een tegemoetkomingsregeling wilt bieden aan personen die een correctie van hun aangiften inkomensheffingen hebben gehad naar aanleiding van een giftenaftrek of aftrek van zorgkosten, waarbij geen fiscale reden voor de selectie meer kan worden vastgesteld.
- Hiervoor is een wettelijke grondslag nodig. Op 22 januari 2023 hebt u ermee ingestemd dat deze wettelijke grondslag wordt neergelegd in een nieuw wetsvoorstel. Om te bewerkstelligen dat de wettelijke grondslag voor de tegemoetkomingsregeling per 1 januari 2024 gerealiseerd is, is het wenselijk om het hiervoor noodzakelijke wetsvoorstel mee te laten lopen met het pakket Belastingplan 2024. Bij een zelfstandig wetstraject zal door de gebruikelijke doorlooptijden 1 januari 2024 waarschijnlijk niet haalbaar zijn.
- Gelet daarop adviseren wij u om akkoord te gaan met het bijvoegen van deze maatregel aan het pakket Belastingplan 2024. Wij zullen – in samenhang met de rest van het pakket Belastingplan 2024 – bezien of de maatregel opgenomen kan worden als zelfstandig wetsvoorstel of als maatregel in het wetsvoorstel Belastingplan 2024. De definitieve uitwerking van de tegemoetkomingsregeling zal ook op korte termijn in een afzonderlijke nota aan u worden voorgelegd.

6 Kamerstukken II 2021/22, 31066 nr. 1131.

Buiten reikwijdte

Informatiepunt 2: Minimumkapitaalregeling voor banken en verzekeraars

- Tijdens de voorjaarsbesluitvorming is besloten de specifieke renteaftrekbeperking voor banken en verzekeraars (minimum-kapitaalregel in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969) zodanig aan te passen dat deze niet langer onevenwichtig uitwerkt ten aanzien van interne treasury activiteiten.
- Per 1 januari 2020 is een minimumkapitaalregel voor banken en verzekeraars geïntroduceerd die de aftrek van de verschuldigde rente beperkt voor zover het vreemd vermogen meer bedraagt dan 92% van het balanstotaal. Dit percentage is nadien in het Belastingplan 2022 verlaagd naar 91%.
- De aanpassing leidt een derving van 60 miljoen die gedekt wordt door het percentage waarboven renten op geldleningen niet aftrekbaar zijn te verlagen van 91% naar 90,6%.

Informatiepunt 3: Wettelijke grondslag gedeformaliseerd werken

- U bent recent akkoord gegaan met het uitwerken van een wettelijke grondslag voor de huidige gedeformaliseerde werkwijze van de Belastingdienst.
- Deze zal worden opgenomen in het Belastingplan 2024.

Informatiepunt 4: Tijdpad

- Onderstaand treft u een tijdpad waarin staat vermeld wanneer u belangrijke documenten kunt verwachten. Dit tijdpad is voor de komende maand. In juli sturen we u, samen met de conceptteksten van het Belastingplan 2024, een nieuwe update.
- Hieronder ziet u de (beknopte) planning van het pakket Belastingplan. In deze planning is ook het tijdspad van de wetsvoorstellen Fiscale verzamelwet 2024 en 2025 opgenomen. Daarnaast informeren we u ook over belangrijke punten in het tijdpad van het Eindejaarsbesluit en de Eindejaarsregeling.
- Dit tijdspad is een streven. Gezien de hectiek van het Belastingplan kunnen wij niet voorkomen dat sommige stukken soms een dag eerder of

later in uw tas komen. Ook is er een mogelijkheid dat er spoedstukken tussendoor komen. Wij proberen dit natuurlijk zoveel mogelijk te beperken.

- Daarnaast zullen wij op korte termijn een overzicht delen van de wetten en maatregelen die tot op heden opgenomen zijn in het pakket Belastingplan 2024. Nu voorjaarsbesluitvorming is afgerond kunnen we een 'uitgetrild' beeld delen en daarin ook vooruitblikken op augustusbesluitvorming.

Datum	Wet	Onderwerp
Di 9 mei 2023	Belastingplan 2024	• Vierde beslisnota Belastingplan 2024 in uw tas
Do 11 mei 2023	Belastingplan 2023	• Brief uitvoeringstoetsen amendementen BP23 in uw tas
Ma 15 mei 2023	Belastingplan 2023	• Verzending brief uitvoeringstoetsen amendementen BP23 naar de Tweede Kamer
Di 16 mei 2023	Fiscale verzamelwet 2025	• Tweede beslisnota Fiscale verzamelwet 2025 in uw tas
Di 23 mei 2023	Fiscale verzamelwet 2024	• Inbreng verslag Tweede Kamer op de Fiscale verzamelwet 2024
Woe 7 juni 2023	Eindejaarsregeling	• Nota t.b.v. Internetconsultatie Eindejaarsregeling 2023 in uw tas
Ma 19 juni	Fiscale verzamelwet 2024	• Nota naar aanleiding van het verslag FVW24 in uw tas
Vr 23 juni 2023	Fiscale verzamelwet 2024	• Verzending nota naar aanleiding van het verslag FVW24 naar de Tweede Kamer
Ma 26 juni 2023	Fiscale verzamelwet 2025	• Nota t.b.v. Internetconsultatie Fiscale Verzamelwet 2025 in uw tas
Ma 3 juli 2023	Belastingplan 2024	• Nota met eerste conceptwetteksten pakket Belastingplan 2024 in uw tas

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL BREED
TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
Fiscale Zaken
Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Beslisnota BP24 BOR & DSR

Datum
1 mei 2023

Notanummer
2023-0000109989

Bijlagen
1. achtergrondinformatie verhuur aan derden

Aanleiding

Op dit moment wordt gewerkt aan de wetgeving voor het pakket Belastingplan 2024. Onderstaand leggen wij u beslispunten voor met betrekking tot de uitwerking van de voorgestelde maatregelen tot verbetering van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) en de doorschuifregeling aanmerkelijk belang (DSR). Zoals gebruikelijk worden deze maatregelen via een uitvoeringstoets nog op uitvoerbaarheid en de budgettaire gevolgen voor de uitgavenkant getoetst.

De beslispunten zijn afgestemd met en akkoord bevonden in het directeurenoverleg van Fin en EZK en kunnen dus rekenen op instemming van ambtelijk EZK. Na de 6 beslispunten volgt een toelichting op de uitvoeringsaspecten, de budgettaire tabel (inkomstenkader) naar een voorlopige inschatting en de overige DOR en DSR maatregelen waar geen beslispunt voor is opgenomen. Als bijlage is extra achtergrondinformatie opgenomen over verhuur van onroerende zaken aan derden. Wij wijzen erop dat bij de uitwerking van de maatregelen nog nieuwe inzichten kunnen rijzen.

Beslispunt 1: Aan derden verhuurde onroerende zaken

Gaat u ermee akkoord:
1. om geen uitzondering voor welke situatie dan ook (franchise, cafés, vruchtwisseling) op te nemen?
2. dat voor de vraag of sprake is van aan derden verhuurde onroerende zaken een oogmerktoets (bestemd zijn voor verhuur) en een feitelijke gebruikstoets op het moment van verkrijging geldt ?

Toelichting beslispunt 1

- Het kabinet heeft bij de Miljoenennota 2023 besloten tot het wettelijk aanmerken van aan derden verhuurde onroerende zaken als beleggingsvermogen in de BOR en de DSR. Het kabinet heeft daarnaast in de Miljoenennota 2023 een taakstellende reeks oplopend tot structureel 550 miljoen euro opgenomen voor de aanpak van opmerkelijke constructies en negatief geëvalueerde fiscale regelingen. Onderdeel daarvan is in ieder geval het aanmerken van verhuurd vastgoed als

beleggingsvermogen in de BOR en de DSR.[1] Gevolg daarvan is dat aan derden verhuurde onroerende zaken niet langer onder de BOR en DSR vallen. Voor de uitwerking van deze maatregel rijst de vraag of er uitzonderingen opgenomen dienen te worden op deze regel.

- Vanuit het bedrijfsleven (VNO-NCW, MKB-Nederland, Familiebedrijven Nederland, LTO, NOB en RB) wordt bepleit dat verhuurde onroerende zaken die dienstbaar zijn aan de uitoefening van de eigen onderneming, niet onder de maatregel zouden moeten vallen. Te denken valt aan verhuur in het kader van een franchiseovereenkomst, verhuur van panden door brouwerijen aan horeca, verhuur/verpachting van land (o.a. bij vruchtwisseling) of verhuur binnen de onderneming (intercompany).
- Wij stellen voor om voor de BOR en DSR geen uitzonderingen op te nemen.
- Het in bepaalde situaties uitzonderen van aan derden verhuurde onroerende zaken die nu tot het ondernemingsvermogen behoren, betekent namelijk dat de gewenste vereenvoudiging niet wordt bereikt en de aanzuigende werking om vermogen via aan derden verhuurde onroerende zaken naar de volgende generatie met toepassing van de BOR en de DSR over te laten gaan, wordt dan niet verkleind. Uitzonderingen op de hoofdregel leiden tot nieuwe afbakeningsvraagstukken (valt een onroerende zaak onder de uitzondering?) en zullen de roep om nieuwe uitzonderingen vergroten. Daarnaast is het lastig te onderbouwen waarom voor sommige verhuurde onroerende zaken die nu nog tot het ondernemingsvermogen behoren wel een uitzondering wordt gemaakt, en voor andere niet. Zonder goede onderbouwing kan dit op gespannen voet staan met het gelijkheidsbeginsel. Desalniettemin is het evident dat deze maatregel fiscale gevolgen heeft bij bedrijfsopvolgingen als sprake is van bijvoorbeeld verhuur aan een franchisenemer of als onderdeel van een bierafnamecontract maar ook algemener voor (kleinere) ondernemingen waarbij verhuur van land of een gebouw voorkomt.
- Per saldo heeft de maatregel echter enkel effect op aan derden verhuurde onroerende zaken die nu tot het ondernemingsvermogen behoren. Voor aan derden verhuurde onroerende zaken die nu reeds tot het beleggingsvermogen behoren, zijn er geen gevolgen.
- Bij de invoering van de afschrijvingsbeperking op gebouwen in het wetsvoorstel Werken aan winst[2] heeft ook de vraag gespeeld of verhuur gerelateerd aan bedrijfsuitoefening bijvoorbeeld bij een brouwerij of franchise een uitzondering verdiende. Deze vraag is ontkennend beantwoord omdat een dergelijke uitbreiding van het begrip gebouw in eigen gebruik moeizaam zou zijn omdat van belang zou worden wanneer sprake is van verhuur sec of van verhuur in het kader van de bedrijfsvoering.[3] Ook was de wetgever bevreesd voor uitstralingseffecten.

---

[1] Kamerstukken II 2022/23, 36 200 IX, nr. 4. kabinetsreactie op het IBO vermogensverdeling. Miljoenennota 2023, p. 49, 83, 88.
[2] Art 3.30a IB Beperking afschrijving gebouwen tot bodemwaarde.
[3] *NV, Kamerstukken II 2005/06, 30 572, nr. 8, p. 94.* "Een dergelijke uitbreiding van het begrip gebouw in eigen gebruik zou moeizaam zijn. De in dit wetsvoorstel voorgestelde onderscheid tussen beleggingsvastgoed en vastgoed in eigen gebruik is helder en duidelijk. De bepleite wijziging zou hierin verandering brengen omdat van belang zou worden wanneer sprake is van verhuur sec of van verhuur in het kader van de bedrijfsvoering. Zo zal het niet eenvoudig zijn om te toetsen of het beding dat de afnemer aan producten van de verhuurder meer aandacht besteedt, van reële betekenis is. Daar komt bij dat er ook andere situaties denkbaar zijn waarin de verhuur van een pand een zeker verband heeft met de bedrijfsvoering van de verhuurder. Gedacht kan worden aan franchise. Ook kan gedacht worden aan de situatie waarin een ondernemer een naast zijn eigen zaak gelegen

- Door geen uitzonderingen op te nemen voor de BOR en DSR, blijft deze redenatielijn gehanteerd.
- Uitsluitend op het specifieke punt van verhuur van land vanwege vruchtwisseling adviseren wij eventueel een uitzondering voor teeltpacht (pachtovereenkomst als bedoeld in artikel 396, lid 1-3 titel 7.5 BW) indien u dat wenselijk vindt.
- In de achtergrondinformatie aan het slot van deze nota wordt hierop ingegaan waarbij ook wordt gewezen op het argument dat bij aan derden verhuurde onroerende zaken niet het risico bestaat dat een belastingclaim leidt tot liquidatie van de onderneming. Daarnaast wordt in de achtergrondinformatie de voorgestelde dubbeltoets - oogmerktoets (bestemd zijn voor verhuur) en een feitelijke gebruikstoets op het moment van verkrijging - toegelicht.
- De maatregel kan in werking treden per 1 januari 2024 voor zowel de BOR als DSR.

Beslispunt 2: Het afschaffen van de 5% doelmatigheidsmarge in de BOR en DSR

Gaat u ermee akkoord dat afschaffing van de doelmatigheidsmarge in de BOR plaatsvindt per 2025 en voor de DSR zodra dit mogelijk is?

Toelichting beslispunt 2

- De doelmatigheidsmarge houdt in dat bij vennootschappen beleggingsvermogen tot 5% van het ondernemingsvermogen wordt aangemerkt als ondernemingsvermogen. De doelmatigheidsmarge bereikt niet haar doel (het voorkomen van discussies over de vraag of een vermogensbestanddeel behoort tot het ondernemings- of beleggingsvermogen van een vennootschap), maar verhoogt juist het belang van de discussie of een vermogensbestanddeel ondernemingsvermogen of beleggingsvermogen is. Daarnaast bevoordeelt de doelmatigheidsmarge voor vennootschappen een ab-houder ten opzichte van een IB-ondernemer.
- Afschaffing van de doelmatigheidsmarge van 5% kan voor de BOR plaatsvinden per 1 januari 2025 en vanwege IV-gevolgen voor de IH-keten voor de DSR veel later. Hoewel het fiscaal inhoudelijk logischer is en eenvoudiger is voor de ondernemers en Belastingdienst als deze maatregelen voor DSR en BOR op hetzelfde moment in werking treden, adviseren wij om dit voor de BOR al per 1 januari 2025 te doen omdat deze maatregelen bijdragen aan het tegengaan van toepassing van de faciliteit op niet-ondernemingsvermogen én het nog niet duidelijk is per welke datum de maatregelen voor de DSR in werking kunnen treden.

Beslispunt 3: Keuzevermogen alleen onder BOR en DSR voor zover in de onderneming gebruikt

Gaat u ermee akkoord: 1. om de maatregel om ondernemingsvermogen enkel te laten kwalificeren voor de BOR en de DSR *voor zover* dit vermogen daadwerkelijk binnen de onderneming wordt gebruikt, vorm te geven zoals beschreven in de toelichting?

pand verhuurt aan een onderneming van een andere persoon die veel klanten trekt, in de verwachting dat deze klanten eveneens het naastgelegen pand in eigen gebruik van de verhuurder zullen aandoen.'

2. dat deze maatregel in de BOR plaatsvindt per 2025 en voor de DSR zodra dit mogelijk is?

Toelichting beslispunt 3

Doel van de maatregel

- De BOR en de DSR zijn alleen van toepassing op ondernemingsvermogen. Voor de toepassing van de BOR en de DSR is de vermogensetikettering voor de inkomstenbelasting (IB) leidend om te bepalen of sprake is van (kwalificerend) ondernemingsvermogen.[4] Dat betekent dat sprake is van kwalificerend ondernemingsvermogen als het vermogensbestanddeel verplicht ondernemingsvermogen of keuzevermogen is. Van keuzevermogen is in de regel sprake als het zakelijke gebruik tussen de 10% en 90% is.
- Omdat keuzevermogen volledig kan kwalificeren voor de BOR en de DSR, kan bijvoorbeeld een onroerende zaak in de IB-onderneming of in de bv die slechts voor 20% zakelijk wordt gebruikt, toch voor 100% als ondernemingsvermogen voor de BOR en de DSR kwalificeren.
- De voorgestelde maatregel voorkomt dit. In bovenstaand voorbeeld kwalificeert dan nog slechts 20% van de waarde in het economische verkeer van de onroerende zaak voor de BOR en de DSR.
- De maatregel maakt de BOR en DSR rechtvaardiger: de DSR en vrijstelling BOR ziet niet langer op verkrijging van vermogen voor zover dat niet wordt gebruikt in de onderneming. Daarmee wordt een meer gelijke behandeling bereikt ten opzichte van mensen die wel schenk- of erfbelasting moeten betalen over hun verkrijging. Ook maakt deze maatregel het minder aantrekkelijk om bijvoorbeeld een onroerende zaak in te brengen in een onderneming en deze beperkt zakelijk te gaan gebruiken, met als hoofddoel het besparen van erf- of schenkbelasting.

Vormgeving van de maatregel

- De maatregel heeft betrekking op bedrijfsmiddelen die tot het ondernemingsvermogen behoren en gemengd gebruikt worden. Gemengd gebruik komt in de praktijk bij uiteenlopende vermogensbestanddelen voor, zoals onroerende zaken, transportmiddelen, kantoorinrichting en -benodigdheden (telefoons, laptops, bureau(stoelen)).
- Wij stellen voor de maatregel te beperken tot bedrijfsmiddelen met een waarde in het economische verkeer van minimaal € 100.000 op het moment van schenking of vererving. Dit enerzijds ter beperking van de administratieve lasten en uitvoeringslasten en anderzijds vanwege het fiscale belang. Dit grensbedrag is arbitrair; een (hoger) ander bedrag kan ook gekozen worden.
- Ook stellen wij voor de maatregel niet te laten gelden voor bedrijfsmiddelen die maximaal 10% privé - niet voor de onderneming - worden gebruikt. Bij beperkt privégebruik hoeft het percentage privégebruik dan niet te worden vastgesteld. De keuze voor 10% hangt samen met de vermogensetikettering op grond waarvan bedrijfsmiddelen die, in de regel, maximaal 10% worden gebruikt voor andere dan bedrijfsdoeleinden, verplicht ondernemingsvermogen zijn.
- Door deze vormgeving (€ 100.000-grens en 10%-grens) geldt de maatregel met name voor gebouwen, voor vliegtuigen en vaartuigen en voor personenauto's, indien en voor zover deze bedrijfsmiddelen ook worden gebruikt voor niet-ondernemingsdoelen.
- Wij stellen voor het bedrag van € 100.000 jaarlijks te indexeren en het geïndexeerde bedrag rekenkundig af te ronden op veelvouden van € 1000.

[4] Er is sprake van beleggingsvermogen als het vermogensbestanddeel volgens de regels van de vermogensetikettering verplicht privévermogen is.

- Het voorgaande betekent dat voor bedrijfsmiddelen die onder de maatregel vallen de waarde in het economische verkeer en het percentage gebruik voor andere dan bedrijfsdoeleinden bepaald moeten worden. De waarde in het economische verkeer op het moment van de verkrijging is al van belang voor de BOR en DSR, al zal dit niet altijd op het niveau van een individueel bedrijfsmiddel worden bepaald. Op welke wijze het percentage gebruik voor andere dan bedrijfsdoeleinden wordt bepaald, wordt overgelaten aan de belastingplichtige en de Belastingdienst, en zal moeten plaatsvinden op de meest passende wijze, rekening houdend met de aard van de onderneming en het bedrijfsmiddel. Voor bijvoorbeeld een gebouw kan worden gedacht aan de oppervlakte of inhoud.
- Wij stellen voor niet af te bakenen door wie (aandeelhouder of werknemer[5]) het gebruik voor andere dan bedrijfsdoeleinden moet plaatsvinden. Dit voorkomt lastige afbakeningsvraagstukken.
- Net zoals de afschaffing van de doelmatigheidsmarge van 5%, kan deze wijziging vanwege IV-gevolgen voor de BOR plaatsvinden per 1 januari 2025 en vanwege IV-gevolgen voor de IH-keten voor de DSR veel later. Ook hier adviseren wij - hoewel het fiscaal inhoudelijk logischer is en eenvoudiger is voor de ondernemers en Belastingdienst als deze maatregelen voor DSR en BOR op hetzelfde moment in werking treden - om dit voor de BOR per 1 januari 2025 te doen omdat deze maatregelen bijdragen aan het tegengaan van toepassing van de faciliteit op niet-ondernemingsvermogen én het nog niet duidelijk is per welke datum de maatregelen voor de DSR in werking kunnen treden.

Beslispunt 4: Afschaffing van de dienstbetrekkingseis bij de DSR

Gaat u ermee akkoord:

1. dat de dienstbetrekkingseis voor de DSR bij schenking van een aanmerkelijke belang (ab) wordt afgeschaft?
2. dat de dienstbetrekkingseis voor de DSR voor de overdracht van de IB-onderneming wel gehandhaafd blijft?
3. dat er een minimumleeftijd voor de verkrijger bij de DSR bij schenking van een ab en schenking bij de BOR wordt ingevoerd om onbedoeld gebruik tegen te gaan?
4. Kiest u daarbij voor een minimumleeftijd van 18 jaar of 21 jaar?

Toelichting beslispunt 4

- In de Voorjaarsbesluitvorming is voorts besloten tot de afschaffing van de dienstbetrekkingseis als voorwaarde voor de DSR bij schenking van een ab. Dit betreft de eis dat de verkrijger van de geschonken aandelen 36 maanden, die onmiddellijk voorafgaan aan het tijdstip van de vervreemding, in dienstbetrekking moet zijn van de vennootschap waarop de aandelen of winstbewijzen betrekking hebben. Met deze voorwaarde van de dienstbetrekking is ernaar gestreefd de DSR bij schenking van een ab alleen van toepassing te laten zijn op een bedrijfsopvolging, waarbij de verkrijger betrokken is bij de onderneming. Deze dienstbetrekkingseis was daarmee onderdeel van de beoogde vormgeving van de te faciliteren reële bedrijfsopvolging.

[5] Overigens zal het naar verwachting niet vaak voorkomen dat werknemers die geen aandelen hebben bedrijfsmiddelen met een investeringsbedrag van minimaal € 100.000 voor meer dan 10% gebruiken voor andere dan bedrijfsdoeleinden.

- De aanbeveling in de evaluatie is deze eis te laten vervallen. Dit is ook de conclusie uit het vervolgonderzoek waarbij wel wordt geadviseerd om een minimumleeftijd van bijvoorbeeld 18 of 21 jaar voor de verkrijger bij schenking voor de DSR en de BOR in te voeren.
- Elke leeftijdsgrens kent een arbitrair karakter maar 18 jaar is de leeftijd waarop men meerderjarig wordt en de reden om aan te sluiten bij 21 jaar kan de aanname zijn dat de verkrijger vanaf 18 jaar minimaal 3 jaar betrokken is geweest (of kan zijn geweest). Met een minimumleeftijd is bedrijfsopvolging reëler dan bij een overdracht aan (zeer) jonge kinderen, een minimumleeftijd dient er vooral toe om onbedoeld gebruik tegen te gaan. Politiek ligt met het invoeren van een minimumleeftijdseis een relatie met de belastingconstructie baby-BV waarbij bijvoorbeeld ouders hun (zeer) jonge kinderen een eigen bv schenken waarvan het ab zonder schenkbelasting meer waard wordt door arbeid en kennis van de ouders (voor alle duidelijkheid: de minimumleeftijd doet niets aan de baby-BV). Voorgesteld wordt dit advies over te nemen door bij afschaffing van de dienstbetrekkingseis een minimumleeftijd van 21 jaar in te voeren voor zowel de DSR schenking ab als voor de BOR bij schenking.
- Zoals beschreven in de paragraaf uitvoeringsaspecten, wordt nog bezien per welke datum inwerkingtreding mogelijk is. Een minimumleeftijd voor de DSR en BOR bij overlijden wordt niet geadviseerd.
- Overigens hebben deze voorgestelde wijzigingen geen gevolgen voor de DSR IB (de doorschuifregeling voor de overdracht van een IB-onderneming, artikel 3.63 Wet IB 2001) bij leven waarvoor de eis geldt dat de nieuwe eigenaar voorafgaand aan de schenking minimaal 36 maanden aaneengesloten een werknemer of medeondernemer van het bedrijf moet zijn geweest. Voor toepassing van de DSR voor IB-ondernemingen is het namelijk niet noodzakelijk dat een IB-onderneming wordt geschonken. Artikel 3.63 Wet IB 2001 kan ook worden toegepast bij een 'gewone' verkoop aan een medeondernemer of werknemer. Dit is een belangrijk verschil ten opzichte van de DSR voor aanmerkelijk belang, waarbij een schenking wel een voorwaarde voor toepassing van de faciliteit is. Om te voorkomen dat de DSR voor IB-ondernemingen bij iedere 'gewone' verkoop toepassing kan vinden, is het noodzakelijk om materiële eisen te stellen aan de betrokkenheid van de opvolger bij de onderneming. Deze lijn is ook in de eerdere wetsgeschiedenis uitgedragen.[6]
- Aanvullend merken wij op dat de DSR voor IB-ondernemingen in eerste instantie alleen kon worden toegepast bij de overdracht aan een medeondernemer en later is uitgebreid met de overdracht aan een werknemer. De zogenoemde dienstbetrekkingseis in DSR voor IB-ondernemingen moet dus worden gezien als een versoepeling van de voorwaarden voor toepassing van artikel 3.63 Wet IB 2001 (en niet als een beperking).[7]
- Het vervallen van de dienstbetrekkingseis bij schenking van een aanmerkelijk belang kan een reden zijn voor IB-ondernemingen om naar een vennootschap over te gaan.
- De maatregel afschaffing van de dienstbetrekkingseis DSR bij schenking van een ab onder invoering van een minimumleeftijd voor de DSR schenking van een ab en schenking bij de BOR is eveneens relevant voor de BOR en DSR. Voor deze maatregel geldt dat inwerkingtreding voor de BOR en DSR parallel op dezelfde datum moet plaatsvinden. Dit vergt vanwege IV-gevolgen voor de

[6] Zie Kamerstukken II 2001/02, 28188, nr. 1, p. 3, en Kamerstukken II 2004/05, 29767, nr. 3, p. 18.
[7] Zie ook Kamerstukken II 2001/02, 28188, nr. 1.

IH-keten voor de DSR een herplanning met als gevolg vertraging van de modernisering van de systemen. Bezien wordt nog per welke datum inwerkingtreding mogelijk is en tot welke prioriteringskeuzes dit leidt.

Beslispunt 5: Tegengaan rollatorinvesteringen in de BOR

Gaat u ermee akkoord om:

1. de bezitstermijn van één jaar (overlijden) van de BOR te verlengen met een half jaar per jaar dat de erflater op het moment van zijn overlijden ouder is dan de AOW-leeftijd, met een maximale verlenging met 4 jaar?
2. de bezitstermijn van vijf jaar (schenking) van de BOR te verlengen met een half jaar per jaar dat de schenker op het moment van de schenking ouder is dan de AOW-leeftijd, met een maximale verlenging met 5 jaar?

Toelichting beslispunt 5

- Onbedoeld gebruik van de BOR vindt plaats door personen (op hoge leeftijd) met een groot vermogen die ervoor zorgen dat niet-ondernemingsvermogen een zodanige functie krijgt dat dit kwalificeert als ondernemingsvermogen en aan de voorwaarden voor de BOR wordt voldaan met als (enig of doorslaggevend) oogmerk belastingbesparing door de verkrijger. Van een reële bedrijfsopvolging is geen sprake.
- De beste aanpak is de BOR zodanig aan te passen dat oneigenlijk gebruik van de BOR – ongeacht de leeftijd van de schenker of erflater – niet meer zo lonend is. Bij rollatorinvesteringen is in de regel sprake van het passief houden van een pakket aandelen. Om dit oneigenlijk gebruik van de BOR moeilijker te maken, kan de voorwaarde worden gesteld van een actieve betrokkenheid bij de onderneming, bijvoorbeeld het verrichten van werkzaamheden of een bestuurderseis. Dit lijkt echter om andere redenen niet wenselijk; met name doordat met dergelijke eisen bedrijfsopvolgingen worden geraakt die reëel (kunnen) zijn.
- Een mogelijkheid om de aantrekkelijkheid van rollatorinvesteringen aan te pakken, is invoering van aanvullende voorwaarden voor toepassing van de BOR vanaf een bepaalde leeftijd van de erflater of schenker.
- Wij stellen een geleidelijke verlenging van de bezitstermijn voor bij een stijging van de leeftijd van de erflater of schenker boven de AOW-leeftijd. Dit voorstel houdt in dat vanaf de AOW-leeftijd (2024: 67 jaar) de bezitstermijn van één jaar (in geval van overlijden) stapsgewijs wordt verhoogd tot vier jaar bij een leeftijd van 75 jaar en de bezitstermijn van vijf jaar (schenking) stapsgewijs wordt verhoogd tot 10 jaar bij een leeftijd van 77 jaar.
- Er vindt momenteel een aanvullende analyse door DGFZ plaats voor wat betreft de leeftijd van startende ondernemers en de periode van ondernemerschap. Het is mogelijk dat dit tot bijstelling van dit voorstel leidt.
- Dit voorstel geeft duidelijkheid en rechtszekerheid. Dit voorstel is rechtsvormneutraal. Dit voorstel is vermoedelijk uitvoerbaar en maakt de BOR eerlijker door onbedoeld gebruik via rollatorinvesteringen moeilijker te maken. Voor reële bedrijfsopvolgingssituaties lijkt dit voorstel niet bezwaarlijk. Wel moet nog worden bezien hoe dit voorstel zich verhoudt tot de versoepeling van de bezitseis.
- Door de bezitstermijn BOR afhankelijk te maken van de leeftijd voor is in beginsel sprake van ongelijke behandeling van gelijke gevallen. Dit is toelaatbaar indien voor die ongelijke behandeling een objectieve en redelijke

rechtvaardiging bestaat. Leeftijd is niet bij voorbaat een verdacht criterium voor onderscheid. Het is immers geen constante eigenschap of persoonlijk kenmerk: iedereen die nu oud is, is daarvoor jong geweest. Er is naar onze mening sprake van een legitieme doelstelling van overheidsbeleid, namelijk het tegengaan van onbedoeld gebruik van de BOR. Als aannemelijk is dat rollatorinvesteringen met name voorkomen bij oudere vermogenden, kan een leeftijdsgrens een keuze van de fiscale wetgever zijn waarvan niet kan worden gezegd dat zij evident van elke redelijke grond is ontbloot. Naar onze mening overschrijdt de wetgever in dat geval met deze leeftijdsgrens de grenzen van de hem toekomende ruime beoordelingsvrijheid niet.

- Deze wijziging in de BOR kan, afhankelijk van de vormgeving en inpasbaarheid in het portfolio, op zijn vroegst 1 januari 2025 in werking treden.

Beslispunt 6: Aanpak dubbel-BOR

Gaat u ermee akkoord om de BOR uit te sluiten voor zover de verkrijger de onderneming eerder heeft verkocht?

Toelichting beslispunt 6

- Het standaardvoorbeeld van dubbel-BOR (BOR-carrousel) is dat ouders met vermogen daarmee de eerder met de BOR aan de kinderen geschonken onderneming terugkopen en dat de onderneming als de ouders overlijden, of bij schenking, opnieuw naar de kinderen met toepassing van de BOR gaat. In feite gaat het spaargeld waarmee de onderneming wordt teruggekocht, onbelast naar kinderen. Een andere variant is dat het kind een onderneming heeft die wordt gekocht door de ouders en nadien weer geschonken met de BOR aan het kind. Ook hier gaat bij de verkoop in feite spaargeld van de ouders onbelast naar het kind.
- Het knelpunt zit in het toepassen van de BOR op de verkrijging van de onderneming, terwijl de verkrijger de ondernemer zelf eerst verkocht heeft en daar een koopsom of anderszins voor heeft ontvangen.
- Er is gedacht over een antimisbruikbepaling gericht op de verkoop, bijvoorbeeld voor de situatie dat een ouder een onderneming aan het kind schenkt en vervolgens na 5 jaar terugkoopt. Kern van die antimisbruikbepaling zou zijn dat de verkoop wordt aangemerkt als een fictieve schenking. Maar het is inherent aan de BOR dat een verkrijger na het verstrijken van de voortzettingstermijn vrijelijk over de onderneming kan beschikken. Daarnaast zou een maatregel die enkel gericht is tegen verkoop aan diegene die de onderneming eerder heeft geschonken, omzeild kunnen worden door de verkoop via een derde te laten verlopen. Zo'n antimisbruikbepaling kent echter de nodige bezwaren, zoals de vraag wat onder verkoop valt, de afbakening van de groep verbonden personen, de vraag of een tegenbewijsregeling nodig is en het handhaafbaarheidsvraagstuk. Een maatregel tegen deze situatie zou dus erg gekunsteld zijn.
- Daarom adviseren wij wettelijk te regelen dat de BOR niet van toepassing is voor zover de onderneming op een eerder moment door de verkrijger is verkocht.
- Met deze maatregel wordt voorkomen dat, nadat vermogen van de koper van de onderneming (koopsom of anderszins) zonder schenk- of erfbelasting naar

de verkoper gaat, de verkoper zijn/haar onderneming op termijn weer onbelast of laag belast (door toepassing van de BOR) terugkrijgt via schenking of vererving.

- Bij deze maatregel is het niet relevant of de verkrijger de BOR al een keer eerder heeft toegepast. Immers, ook als dat niet het geval is, vinden wij het onwenselijk dat na verkoop de onderneming weer onbelast of laag belast teruggaat naar de verkoper.
- Wij adviseren deze antimisbruikmaatregel ook te laten gelden als de verkochte onderneming qua juridische structuur[8] en qua werkzaamheden[9] niet dezelfde onderneming is als de verkregen onderneming, maar de verkregen onderneming wel op de een of andere manier een voortzetting is van de verkochte onderneming. Hiermee wordt voorkomen dat de geadviseerde antimisbruikbepaling geen werking heeft als de onderneming om fiscale redenen of om (andere) bedrijfseconomische redenen is gewijzigd.
- Vereenvoudigd voorbeeld: X verkoopt een slagerij met een waarde van € 1 mln. voor € 1 mln. Bij latere verkrijging door X door schenking is de onderneming omgevormd tot een broodjeszaak en is deze € 3 mln. waard. De BOR kan over de eerdere verkoopprijs van € 1 mln. niet toegepast worden, maar wel over de resterende € 2 mln. De vrijstelling bedraagt 100% over ca. € 1,2 mln. en 83% over ca. € 0,8 mln (cijfers 2023).
- Deze wijziging in de BOR kan, afhankelijk van de vormgeving en inpasbaarheid in het portfolio, op zijn vroegst 1 januari 2025 in werking treden.

Toelichting

Uitvoeringsaspecten bij voorgestelde maatregelen tot verbetering van de BOR en de DSR

Bij de betreffende beslis- en informatiepunten zijn de relevante uitvoeringsaspecten opgenomen. Hier volgt resumerend en met aanvullende toelichting de eerste indicatie van de uitvoeringsgevolgen van de voorgestelde maatregelen. Daarin komt het volgende naar voren:

- De uitvoeringsgevolgen van de uiteindelijke wetswijzigingen worden nog in kaart gebracht. Daarbij kunnen wel de volgende noties gegeven worden:
    - De maatregel aan derden verhuurde onroerende zaken uitsluiten van BOR en DSR lijkt uitvoerbaar per 1 januari 2024.
    - De maatregelen afschaffing van de doelmatigheidsmarge van 5% en keuzevermogen kunnen vanwege IV-gevolgen voor de BOR plaatsvinden per 1 januari 2025 en vanwege IV-gevolgen voor de IH-keten voor de DSR veel later. Hoewel het fiscaal inhoudelijk logischer is en eenvoudiger is voor de ondernemers en Belastingdienst als deze maatregelen voor DSR en BOR op hetzelfde moment in werking treden, adviseren wij om dit voor de BOR al per 1 januari 2025 te doen omdat deze maatregelen bijdragen aan het tegengaan van toepassing van de faciliteit op niet-ondernemingsvermogen én het nog niet duidelijk is per welke datum de maatregelen voor de DSR in werking kunnen treden.
    - De maatregel toegang beperken tot reguliere aandelen met 5% belang is eveneens relevant voor zowel de BOR als DSR. Voor deze

[8] Voorbeelden van wijzigingen in juridische structuur: omzetting bv in eenmanszaak of andersom, splitsing, fusie, uitgifte soortaandelen, staking activiteiten waarna een nieuwe onderneming wordt opgestart.
[9] Voorbeelden van wijzigingen in activiteiten: slager gaat broodjes verkopen; broodjeszaak wordt lunchroom; lunchroom wordt cateringbedrijf; cateringbedrijf wordt thuiszorgbedrijf.

maatregel geldt dat inwerkingtreding voor de BOR en DSR parallel op dezelfde datum moet plaatsvinden. Dit vergt vanwege IV-gevolgen voor de IH-keten voor de DSR een herplanning met als gevolg vertraging van de modernisering van de systemen. Bezien wordt nog per welke datum inwerkingtreding mogelijk is en tot welke prioriteringskeuzes dit leidt.

- De maatregel afschaffing van de dienstbetrekkingseis DSR bij schenking van een ab onder invoering van een minimumleeftijd voor de DSR schenking van een ab en schenking bij de BOR is eveneens relevant voor de BOR en DSR. Voor deze maatregel geldt dat inwerkingtreding voor de BOR en DSR parallel op dezelfde datum moet plaatsvinden. Dit vergt vanwege IV-gevolgen voor de IH-keten voor de DSR een herplanning met als gevolg vertraging van de modernisering van de systemen. Bezien wordt nog per welke datum inwerkingtreding mogelijk is en tot welke prioriteringskeuzes dit leidt.
- De maatregel versoepeling bezits- en voortzettingseis speelt uitsluitend voor de BOR. De uitvoerbaarheid is afhankelijk van de vormgeving, aanpassing van de bezitseis vergt een structuuraanpassing in de IV S&E, maar is op zijn vroegst 1 januari 2025.
- De maatregel aanpak rollatorinvesteringen BOR en tegengaan dubbel-BOR: inwerkingtreding afhankelijk van de vormgeving, maar op zijn vroegst 1 januari 2025.
- Maatregel aanpassing van de vrijstelling BOR is mogelijk per 1 januari 2025.
- Bezien wordt nu nog of inwerkingtreding van bepaalde voorgestelde maatregelen die zowel de BOR als de DSR betreffen, mogelijk is zonder dat nu reeds een structuuraanpassing wordt gedaan voor de IH, in welk geval niet langer noodzakelijk zal zijn om de inwerkingtredingsdata voor BOR en DSR uit elkaar te trekken of om de eerst mogelijke inpasbaarheid in het IH-IV-portfolio af te wachten.

- Er zal een aankondigingseffect (anticipatie) van de maatregelen zijn. De maatregelen worden op hoofdlijnen bekend in de Voorjaarsnota/Fiscale beleids- en uitvoeringsagenda en de brief over de resultaten van het vervolgonderzoek BOR en DSR die is toegezegd uiterlijk in juni 2023. Ook het opnemen van de maatregelen in het Belastingplan 2024 – met name de verlaging vrijstelling BOR per 2025 – zal ertoe leiden dat de BOR en DSR in 2023 en 2024 extra veel gebruikt worden, hetgeen veel uitvoeringslasten oplevert. Aan de andere kant moet dit aankondigingseffect niet worden overdreven, mogelijke verlaging van de vrijstelling BOR en andere maatregelen BOR en DSR hangen al langer boven de markt en zullen zijn ingecalculeerd.
- Overgangsrecht lijkt vooralsnog niet noodzakelijk. Dit blijkt pas na uitwerking van de maatregelen.

Budgettaire effecten

In de Voorjaarsnota is een tabel opgenomen van de voorgestelde maatregelen.

- Het pakket van overige maatregelen (afschaffen doelmatigheidsmarge, keuzevermogen, uitzonderen niet reguliere aandelen, versoepelen bezits- en voortzettingseis, en de aanpak constructies waaronder dubbel BOR en

rollatorinvesteringen) heeft per saldo een structurele budgettaire opbrengst van circa € 25 mln. De versoepeling van de bezits- en voortzettingseis heeft als enige maatregel in dat pakket een budgettaire derving. Naar verwachting is het budgettaire effect van afschaffing van de dienstbetrekkingseis DSR schenking van een ab onder invoering van een minimumleeftijd voor de DSR schenking van een ab en schenking bij de BOR per saldo ongeveer nihil.

- De exacte budgettaire gevolgen worden momenteel nader uitgewerkt en daarmee onderhevig aan mogelijke aanpassingen en geven een idee over de orde grootte. Bovendien kunnen de budgettaire effecten van de afzonderlijke onderdelen definitief geraamd worden als de uitwerking van de maatregelen en het jaar van invoering definitief zijn.

Budgettaire effecten in mln, - is saldoverslechterend = lastenverlichting (tabel VJN)

Maatregel	2022	2023	2024	2025	2026	struc
Verhuurd vastgoed standaard aanmerken als beleggingsvermogen in de BOR/DSR	0	0	16	16	16	16
Verlagen vrijstellingspercentage BOR naar 70% boven 1,5 mln euro ondernemingsvermogen	0	0	0	12	14	49
Overige maatregelen BOR	0	0	0	9	10	25

Toegang tot de BOR en DSR beperken tot reguliere aandelen met 5% belang waarmee ondernemingsrisico wordt gelopen

- De toegang tot de BOR en de DSR wordt beperkt tot reguliere aandelen die volledig meedelen in de winstgerechtigdheid en liquidatieopbrengst met een belang van ten minste 5%. Dat wil zeggen dat niet elk aanmerkelijk belang meer kwalificeert.
- In lijn met uw eerdere verzoek blijven de BOR en de DSR gelden voor preferente aandelen die in het kader van een gefaseerde bedrijfsopvolging zijn uitgegeven en blijft de verwateringsregeling bestaan.
- Door deze maatregel gelden de BOR en de DSR niet meer voor andere preferente aandelen, tracking stocks, opties op aandelen, winstbewijzen, ab-pakketten van minder dan 5% van het totaal geplaatste kapitaal, meesleep-ab's en fictieve ab's. Agiostortingen en stortingen van informeel kapitaal blijven enkel kwalificeren indien deze volledig meedelen in de winsten en liquidatieopbrengsten.
- Deze maatregel leidt tot duidelijkheid voor ondernemers/ab-houders en zal naar de huidige inschatting de uitvoering van de BOR en DSR kunnen vereenvoudigen.
- Ook beperkt deze wetsaanpassing, met name door de uitsluiting van opties en winstbewijzen, het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik van de BOR en DSR.

Versoepeling bezits- en voortzettingseis BOR

- Doel van de bezitseis van minimaal een jaar (bij een erfenis) of minimaal vijf jaar (bij een schenking) bij de BOR voorafgaand aan de overdracht en

de voortzettingseis voor de opvolger van vijf jaar bij de BOR is het voorkomen van oneigenlijk gebruik. Zonder de bezitseis zou een IB-onderneming of een ab-pakket vóór overlijden of schenking met beleggingsvermogen aangekocht kunnen worden met het oogmerk om deze vervolgens met een beroep op de BOR-faciliteiten naar kinderen te laten vererven of aan kinderen te schenken. Zonder de voortzettingseis zou de onderneming nadat deze met gebruikmaking van de BOR-faciliteiten is verkregen, weer kunnen worden overgedragen aan derden of voortgaan als een andere onderneming. De bezits- en voortzettingseis kunnen op gespannen voet staan met de bedrijfseconomische dynamiek, zoals wijziging in de activiteiten of herstructurering.

- Daarom wordt voorgesteld te komen met een wetsaanpassing (of aanpassing lagere regelgeving) die veel knelpunten wegneemt. Deze knelpunten doen zich vooral voor bij bedrijfsopvolging via aandelen, maar deze wetsaanpassing maakt het ook bijvoorbeeld voor de IB-ondernemer mogelijk om tijdens de bezits- of voortzettingsperiode zijn onderneming ruisend (volledig tegen uitreiken van aandelen) in te brengen in een bv.
- De versoepeling wordt momenteel uitgewerkt, dit is nog niet rijp voor beslispunten.

Verlaging vrijstelling goingconcernwaarde BOR

- De huidige vrijstelling in de BOR van 100% van de goingconcernwaarde van de onderneming tot € 1.205.871 en van 83% over het meerdere aan ondernemingsvermogen is ondoelmatig volgens de evaluatie.
- In de Voorjaarsbesluitvorming is besloten tot een verlaging van de 83% naar 70% per 2025 waarbij 100% van de goingconcernwaarde van de onderneming tot € 1,5 miljoen wordt vrijgesteld.
- Daarnaast is er de waarderingsfaciliteit (100% van het verschil tussen een hogere liquidatiewaarde en een lagere goingconcernwaarde vrijgesteld) die wel doelmatig is volgens de evaluatie.
- Tot slot kan, zonder nadere voorwaarden, rentedragend uitstel van 10 jaar voor de betaling van de belastingschuld worden verkregen.[10]

Communicatie

N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

Tot de eerste maatregel - het wettelijk aanmerken van verhuurd vastgoed als beleggingsvermogen in de BOR en DSR - heeft het kabinet al bij de Miljoenennota 2023 besloten. In de Voorjaarsbesluitvorming is besloten tot de overige maatregelen BOR en DSR op basis van tussentijdse conclusies van het vervolgonderzoek naar verbeteringen in de BOR en DSR waaronder verlaging vrijstelling BOR.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

[10] Dus na 10 jaar moet er worden betaald, de invorderingsrente is vanaf 2024 4%.

Bijlage: Achtergrondinformatie: verhuur onroerende zaken aan derden in de BOR en DSR

Doelstelling van de maatregel

Doel van de BOR en van DSR (doorschuifregeling schenking of vererving aanmerkelijk belang in de inkomstenbelasting)[11] is te voorkomen dat verschuldigde belasting bij bedrijfsopvolgingen de continuïteit van bedrijven in de weg staat. De BOR en de DSR zijn daarom alleen van toepassing op het ondernemingsvermogen in het bedrijf. Beleggingsvermogen (zowel beleggingen aanwezig in de onderneming als een belang in een beleggingsmaatschappij) is uitgesloten.
Belangrijkste reden voor de maatregel is dat onderscheid maken tussen ondernemingsvermogen en beleggingsvermogen in de praktijk lastig is, waarbij geldt dat dit in het bijzonder erg complex is bij de exploitatie van vastgoed. Door aan derden verhuurde onroerende zaken wettelijk als beleggingsvermogen aan te merken, worden de BOR en DSR eenvoudiger. Dit is benoemd in het IBO vermogensverdeling en de evaluatie BOR.

Een andere reden voor de maatregel is dat het vanuit het doel van de BOR en de DSR niet nodig is dat deze faciliteiten met betrekking tot aan derden verhuurde onroerende zaken kunnen worden gebruikt. Bij aan derden verhuurde onroerende zaken bestaat namelijk niet het risico dat een belastingclaim leidt tot liquidatie van de onderneming. Immers, de onroerende zaak wordt niet in de eigen onderneming gebruikt, zodat het – als dat nodig is om de belastingclaim te kunnen voldoen - verkopen van de onroerende zaak (of een hypotheek vestigen op de onroerende zaak) per definitie niet leidt tot continuïteitsproblemen van de onderneming. Omdat het niet de bedoeling is dat de BOR benut kan worden om erf- en schenkbelasting te verlagen zonder bedrijfseconomische noodzaak, is het logisch om aan derden verhuurde onroerende zaken aan te merken als beleggingsvermogen. Een bijkomend argument is dat door het integraal uitsluiten van aan derden verhuurde onroerende zaken wordt voorkomen dat belastingplichtigen toch bepaalde vormen/situaties van aan derden verhuurde onroerende zaken gaan opzoeken indien deze worden uitgezonderd van de maatregel.

Ad 1.
Pleidooi bedrijfsleven voor uitzonderingen
Vanuit het bedrijfsleven (VNO-NCW, MKB-Nederland, Familiebedrijven Nederland, LTO, NOB en RB) is aandacht gevraagd voor een aantal bijzondere situaties. Gemene deler is de stelling/het pleidooi dat verhuurde onroerende zaken die dienstbaar zijn aan de uitoefening van de eigen onderneming, niet onder de maatregel zouden moeten vallen. Te denken valt aan verhuur in het kader van een franchiseovereenkomst, verhuur van hotelkamers of recreatieparkhuisjes, verhuur van panden door brouwerijen aan horeca, verhuur/verpachting van land (o.a. bij vruchtwisseling) of verhuur van een loods/een schuur binnen de onderneming (intercompany).

[11] Dit is ook het doel van de doorschuifregeling voor de IB-onderneming die hier buiten beschouwing wordt gelaten.

Hierbij zij bedacht dat het bedrijfsleven nog geen inzicht heeft in de vormgeving en afbakening van de maatregel. Niet elke verhuur valt onder de voorgestelde maatregel. Het kortstondig verhuren van een hotelkamer, recreatieparkhuisje en vergelijkbare situaties vallen niet onder de maatregel omdat in deze situaties sprake is van een *tijdelijke* terbeschikkingstelling. Ook verhuur binnen de onderneming (intercompany) valt niet onder de maatregel.[12]

Als specifieker wordt gekeken naar de door het bedrijfsleven genoemde bijzondere situaties zoals bijvoorbeeld verhuur in het kader van een franchiseovereenkomst, verhuur van panden gekoppeld aan het bierafnamecontract, verhuur/verpachting van land (o.a. bij vruchtwisseling) of verhuur van een loods/een schuur binnen de onderneming kan de vraag rijzen of de maatregel niet onredelijk uitwerkt.

Verhuur in het kader van een franchiseovereenkomst en bierafnamecontract

Franchise wil zeggen dat een franchisegever aan individuele franchisenemers het recht verleent en hen de verplichting oplegt om een bedrijf te exploiteren volgens het concept van de franchisegever. Zo kan de franchisegever een franchiseformule zeer breed, ook internationaal, invoeren onder zelfstandige ondernemers die het ondernemersrisico dragen. Franchise kent veel verschijningsvormen.[13] Het komt voor dat een franchisegever aan de franchisenemer een pand verhuurt (of onderverhuurt). Maar er is geen wettelijke verplichting dat een franchisenemer zijn pand moet huren van de franchisegever.

Het komt voor dat brouwerijen (of bierhandels) panden verhuren aan café-ondernemers en andere horecaondernemingen als onderdeel van het bierafnamecontract.[14] Analyse van de ACM wijst uit dat het niet aannemelijk is dat pandbinding een groot effect heeft op de gehele markt van café- ondernemers omdat het aantal pandgebonden ondernemingen relatief beperkt is (16,9%). Als naar de gehele horeca inclusief hotel en restaurant wordt gekeken ligt het percentage huurovereenkomsten lager.[15]

Andere situaties

Andere situaties zijn bijvoorbeeld verhuur van een loods of een schuur door een (landbouw)ondernemer die deze tijdelijk of permanent niet meer gebruikt voor zijn eigen bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld de schuur die wordt gebruikt voor caravanstalling of is omgebouwd tot kinderopvang. Een ander voorbeeld is een pand gekocht met het oog op ontwikkeling ervan, waarbij de ontwikkelaar er tijdelijk antikraak in zet. Er kan ook sprake zijn van een pand dat wordt verhuurd in afwachting van verkoop.

Verhuur land vanwege vruchtwisseling

Gewasrotatie wordt in de gangbare huidige praktijk toegepast vanwege de positieve invloed op de bodemkwaliteit en de verbetering daarvan. Er zijn vormen

[12] Voor zover ter beschikking wordt gesteld aan een vennootschap waarin de betreffende schenker of erflater ook een (indirect) aanmerkelijk belang heeft en de onroerende zaak dienstbaar is aan de onderneming van deze vennootschap.
[13] kst-35392-3.pdf (officielebekendmakingen.nl). Boek 7 BW artikel 911 e.v.
[14] Normaal mag een exclusieve afnameverplichting worden aangegaan voor de duur van maximaal vijf jaar. Indien de leverancier eigenaar of verhuurder is van het pand waarin de horecagelegenheid wordt uitgebaat, mag de drankafnameverplichting gelijk zijn aan de huurperiode.
[15] Kamerstukken II 2012/13, 32637, nr. 60. Uitkomsten van de analyse van de Autoriteit Consument en Markt van de horecabiermarkt.

van gewasrotatie die verplicht zijn in kader van de mestwetgeving. Er is sprake van een grote deelname onder landbouwers aan het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) waardoor het verplicht is op ieder perceel jaarlijks een ander gewas te telen dan in het voorgaande jaar.[16] Daarbij zij wel bedacht dat de GLB-voorwaarden gelden voor landbouwers die jaarlijks deze GLB-subsidie aanvragen. Vanwege gewasrotatie kan het noodzakelijk zijn om andermans land tijdelijk te gebruiken. Daarvoor is de teeltpachtovereenkomst ontworpen. Dit is een overeenkomst voor maximaal twee jaar voor los land die is aangegaan voor teelten waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is.[17]

Ad 2. Dubbele toets

Om discussies over de vraag of sprake is van aan derden verhuurde onroerende zaken zoveel mogelijk te voorkomen, stellen we een dubbele toets voor, namelijk een feitelijk gebruik toets én een oogmerktoets. Dit betekent dat zowel sprake is van aan derden verhuurde onroerende zaken indien deze op het moment van schenking of vererving feitelijk ter beschikking zijn gesteld aan derden als wanneer deze op dat moment bestemd zijn om ter beschikking te worden gesteld aan derden. Deze maatregel geeft zodoende meer duidelijkheid en rechtszekerheid voor ondernemers en beleggers enerzijds en de Belastingdienst anderzijds. Bij een dubbele toets is de oogmerktoets alleen nog relevant indien er geen sprake is van verhuur op het moment van verkrijging. Daarmee zijn de bezwaren van de oogmerktoets (discussie tussen belastingplichtige en Belastingdienst mogelijk over de aard van het verwachte gebruik tijdens de komende jaren, bijvoorbeeld bij verhuur in afwachting van herontwikkeling) enigszins ondervangen.
Daarbij valt kortdurende terbeschikkingstelling, zoals bijvoorbeeld bij hotelkamers en kamerverhuur ten behoeve van raamwerkers het geval is, niet onder de maatregel.

[16] Deze verplichting sluit aan op de verplichting die vanuit het 7e Nederlandse Actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn (2022 - 2025) is benoemd.
[17] artikel 396, lid 1-3 titel 7.5 van het Burgerlijk Wetboek (BW).

Ministerie van Financiën

ma 15/5 16.45 - A.15

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
TER BESPREKING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Verbruiksbelastingen\, Douane en Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Vastgoedaandelen internetconsultatie en beleidsopties

Datum
3 mei 2023

Notanummer
2023-0000111035

Bijlagen
1. Nota
2. Reacties internetconsultatie
3. Nota
4. Nota

Aanleiding

U bent recent geïnformeerd over de internetconsultatie vastgoedaandelentransacties[1] waarbij aan u een beleidsoptie is voorgelegd. U heeft verzocht (ook nav het BWO 13 april jl.) aanvullend te worden geïnformeerd over de mogelijkheden voor overgangsrecht en voor het wegnemen van de overmatige heffing in het wetsvoorstel en op welke gronden dat opportuun is. U heeft daarnaast verzocht om een onderbouwing/toelichting op de uitvoeringskosten. Met deze nota voldoen wij aan uw verzoeken en leggen wij beleidsopties voor voor het wegnemen van de overmatige heffing en voor een overgangsrecht.

Kern

- Bij publicatie van de internetconsultatie van het wetsvoorstel was geen volledig beeld van het effect van de maatregel op de vastgoedmarkt, waardoor er een risico was dat de maatregel bepaalde situaties onevenredig zwaar treft (zie bijlage 1).
- Op 12 april heeft een goed gewaardeerde bijeenkomst plaatsgevonden waarbij nagenoeg alle partijen die op de internetconsultatie hebben gereageerd hun commentaren nader hebben toegelicht. In bijlage 2 vindt u de reacties van partijen op het internetconsultatievoorstel.
- Het wegnemen van de overmatige heffing zou leiden tot een afname van de geraamde opbrengst van €161 naar €62 miljoen in 2028 (afhankelijk van de exacte vormgeving van het overgangsrecht). De budgettaire gevolgen hiervan zijn reeds bij de voorjaarsnotabesluitvorming verwerkt.
- Om de overmatige heffing weg te nemen, stellen wij voor om (1) deze maatregel niet van toepassing te laten zijn als de koper de (onderliggende) onroerende zaak gaat gebruiken voor activiteiten waarvoor hij btw-aftrekrecht heeft en (2) een apart, verlaagd ovb-tarief te hanteren van 4%.
- Voor het overgangsrecht wordt voorgesteld om transacties buiten schot te laten die vóór de indiening van het wetsvoorstel (Prinsjesdag) al zijn vastgelegd in een Letter of Intent (LOI) of waarvoor een aanbesteding loopt.
- In vorige nota's hebben wij u geïnformeerd over de alternatieve beleidsopties in de btw die wij hebben onderzocht ter bestrijding van deze

07.05.23

graag bespreken m.n. uitleg op uitvoerbaarheid + W-pakketlijn

[1] https://www.internetconsultatie.nl/vastgoedaandelentransacties/b1.

constructie (zie bijlage 3 en 4). De geadviseerde, gekozen en geconsulteerde ovb-maatregel leek daarbij beperkte uitvoeringsgevolgen te hebben. Nu de uitvoeringsgevolgen in kaart worden gebracht, moet dat beeld worden bijgesteld. Het uitvoeren van deze maatregel is, in elke variant, aanzienlijk complexer dan eerder ingeschat.

- Het uitvoeringstoetsingstraject is thans nog niet afgerond; gestreefd wordt naar een definitieve afronding ervan in mei 2023, hetgeen uiteraard mede afhankelijk is van de beschikbaarstelling van wetteksten. Met die toetsing worden de budgettaire en personele gevolgen in beeld gebracht. De eerste (grove) indruk is evenwel dat invoering van deze maatregel een grote personele inzet (maximaal 50 fte) zal vereisen. De Belastingdienst is voornemens om gefaseerd te werven, hetgeen een mogelijk risico van tijdelijke onderbezetting kan geven. De insteek is om zo spoedig als mogelijk te starten met gefaseerde werving en opleiding.
- Daarnaast vergt de maatregel – naar verwachting, hetgeen pas eerst daadwerkelijk zal kunnen blijken na afronding van de uitvoeringstoets – een beperkte structuuraanpassing, die geprioriteerd moet worden en inpasbaar moet zijn in het IV-portfolio.
- In verband met de ontstane onzekerheid dringt de sector aan op spoedige duidelijkheid over het verdere verloop van dit wetsvoorstel. De sector heeft, onderbouwd, aangegeven dat projecten stil zijn gelegd naar aanleiding van de internetconsultatie in verband met de (rendements)onzekerheid die eruit voortvloeit.
- Wij leggen de volgende beslispunten aan u voor:

1. Wilt u het wetsvoorstel aan laten passen conform de in deze nota beschreven wijze? Te weten: (1) de overmatige heffing wegnemen (maatregel niet van toepassing bij recht op btw-aftrek en apart ovb-tarief van 4%) en (2) treffen van overgangsrecht door lopende transacties buiten schot te laten.
2. Zo ja, gaat u akkoord met het versturen van een kamerbrief met persbericht vooruitlopend op definitieve besluitvorming (incl. uitvoeringstoets), waarin wordt aangegeven dat het wetsvoorstel naar aanleiding van de op de internetconsultatie ontvangen reacties in die zin wordt aangepast?
3. Gaat u akkoord met de invoering per 1 januari 2025 vanwege de benodigde tijd voor werving en opleiding van minimaal 12 maanden?

ja
ja
ja.

Toelichting

Kritiek op het internetconsultatievoorstel

De kritiek van de respondenten op het wetsvoorstel laat zich samenvatten in drie hoofdpunten. Ten aanzien van de overige punten verwijzen wij naar bijlage 2. Bij elk hoofdpunt geven wij onze reactie daarop.

maar
lest
bespreke

In algemene zin willen wij opmerken dat bij constructiebestrijding altijd een afweging gemaakt moet worden tussen het zo gericht mogelijk maken van de maatregel en de gevolgen voor de uitvoering ervan. Iedere gerichte vorm van constructiebestrijdende maatregelen verhoogt namelijk de complexiteit. Dit komt doordat een gerichte aanpak nauwkeurige wetgeving vereist, waarbij de maatregel is toegespitst op de te bestrijden structuur of constructie. Hierdoor ontstaan grensgevallen en ontwijkingsmogelijkheden die afgebakend of gesloten moeten worden met gedetailleerde en dus complexe wetgeving.

Hoofdpunten van kritiek

1. Het wetsvoorstel zet volgens de respondenten een rem op nieuwbouw van met name huurwoningen.

- Partijen (bouwwereld, beleggers, adviseurs, projectontwikkelaars) geven aan dat de voorgestelde wetswijziging, in combinatie met andere maatregelen die de vastgoedsector raken, ertoe leidt dat veel nieuwbouwprojecten niet langer rendabel zijn en dat de bouw van duizenden (midden-)huurwoningen daardoor niet door zal gaan. Partijen onderbouwen dit met concrete voorbeelden. Ze geven aan dat dit wetsvoorstel de vastgoedmarkt financieel raakt en dat het onvoorspelbare politieke klimaat in bredere zin bouwbeslissingen tegenhoudt.
- Wij begrijpen het argument dat het wetsvoorstel een rem kan zetten op nieuwbouw. De maatregel leidt immers tot een aanvullende heffing op bepaalde nieuwbouwprojecten, waaronder woningen voor de midden-huursector.
- Hier kan tegenin worden gebracht dat de hoofdregel is dat nieuwe onroerende zaken bij rechtstreekse overdracht met 21% (in bepaalde gevallen niet-aftrekbare) btw belast worden. In die zin wordt door dit wetsvoorstel niets van de sector 'afgenomen' maar wordt een door de wetgever niet-bedoelde en onwenselijke bevoordeling van partijen hersteld.
- De sector onderkent dat deze mogelijkheid ook kan worden gebruikt om (lagere heffing) te structureren.
- Echter, vanwege de gesignaleerde overmatige heffing in het voorstel (zie onder 2) wordt de nieuwbouwsector mogelijk in bepaalde situaties onevenredig en onbedoeld hard geraakt zodat mitigeren van deze overmatige heffing door een aanpassing van het voorstel geen onlogische stap zou zijn.

2. Het wetsvoorstel bevat volgens de respondenten op twee punten overmatige heffing, zowel bij (A) nieuwe onroerende zaken bestemd voor btw-belast gebruik als bij (B) nieuwe onroerende zaken bestemd voor btw-vrijgesteld gebruik (met name woningen, zorg, banken).

A. De eerste vorm van overmatige heffing doet zich voor bij aandelentransacties waarmee onroerende zaken worden overgedragen die zijn bedoeld voor btw-belast gebruik. De btw die bij directe (stenen)overdracht van deze nieuwbouw verschuldigd zou zijn, zou bij de kopende partij in aftrek kunnen worden gebracht. In die gevallen is (straf)heffing van 10,4% ovb over de verkrijging van de aandelen niet opportuun omdat geen sprake is van een btw-besparende structuur die moet worden bestreden.
B. De tweede vorm van overmatige heffing kan zich voordoen bij aandelentransacties waarmee onroerende zaken worden overgedragen die zijn bedoeld voor btw-vrijgesteld gebruik en waarop het wetsvoorstel in eerste instantie is gericht. Vanwege het beoogde btw-vrijgestelde gebruik ontbreekt een btw-aftrekrecht op bouwkosten van de onroerende zaak zodat in deze gevallen al sprake is van btw-druk in de vastgoed bv. Deze btw-druk mitigeert gedeeltelijk het btw-voordeel dat partijen kunnen behalen met een vastgoedaandelentransactie. Hoewel het niet mogelijk is een exacte inschatting te geven van de btw-

belastingbesparing per transactie blijkt uit de reacties op de internetconsultatie dat het btw-voordeel van een vastgoedaandelentransactie in deze situaties meestal 2 tot 4 procent bedraagt.[2] Een heffing van 10,4% ovb kan dan vanwege de niet-aftrekbare btw in de vastgoed bv resulteren in een (cumulatieve) effectieve heffing die aanzienlijk hoger kan liggen dan 21% (bijvoorbeeld een effectieve heffing van 28%: 10,4% ovb plus 17,6% niet-aftrekbare btw).

- Partijen geven aan dat die overmatige heffing in de praktijk mogelijk aanzienlijk vaker voorkomt dan door FIN ingeschat.
- FIN heeft in de memorie van toelichting bij het internetconsultatievoorstel aangegeven dat beide vormen van overmatige heffing (indien daarvan sprake is) te voorkomen zijn door een directe overdracht van de onroerende zaak in plaats van een vastgoedaandelentransactie. Partijen benadrukken echter op grond van steekhoudende argumentatie dat er veelal geen alternatieven bestaan voor een aandelentransactie en dat alternatieve structurering (incl. overdracht van stenen) dus vaak niet mogelijk is. Er liggen volgens partijen namelijk doorslaggevende, niet fiscale, redenen ten grondslag aan de keuze voor een aandelentransactie: *"om ontwikkelrisico's te kunnen delen, omdat dit de enige mogelijkheid is om bepaalde claims die aan de onroerende zaak kleven risicoloos mee over te kunnen laten gaan, projecten beter beheersbaar te maken of deze vooruitlopend op, of gedurende de ontwikkelfase eenvoudiger te kunnen overdragen aan een andere partij (overname). Maar ook omdat de betrokken aanleg- en transportovereenkomsten, vergunningen en subsidiebeschikkingen niet overdraagbaar zijn."*
- Het blijft evenwel lastig om vast te stellen in welke gevallen van aandelentransacties een stenentransactie geen werkbaar alternatief vormt en in welke gevallen de aandelentransactie wordt opgezocht vanwege het btw-voordeel.
- Dit betekent dat de overmatige heffing die het wetsvoorstel in potentie bevat zich in de praktijk mogelijk vaker zal voordoen dan vooraf ingeschat door FIN. Een dergelijk effect is ongewenst en lijkt niet in lijn met de doelstelling van het voorstel.

3. Het wetsvoorstel bevat geen overgangsrecht terwijl dit noodzakelijk wordt geacht voor al gestarte of geplande projecten.

- Het wetsvoorstel, dat zonder overgangsrecht ter internetconsultatie is gebracht, beïnvloedt lopende projecten. Partijen geven aan dat overgangsrecht essentieel is en dat dit verwacht mag worden van een betrouwbare overheid die

[2] Het is belangrijk op te merken dat het percentage van de 'effectieve belastingdruk' en dus de genoemde overmatige heffing sterk afhankelijk is van de specifieke omstandigheden van het betreffende project. Bijvoorbeeld of de vastgoed bv zijn bouwpersoneel extern inhuurt (en dus niet aftrekbare btw in rekening gebracht krijgt), of dat het personeel in dienst is bij de vastgoed bv, en op welke wijze en voor welke grondprijs de vastgoed bv de grond heeft verkregen (met of zonder btw of ovb). Daarom is het niet mogelijk exact te bepalen wat de gemiddelde overmatige heffing per transactie is. In andere scenario's kan er ook bij een aandelentransactie geen sprake zijn van de genoemde overmatige heffing, zelfs zonder herstructurering. Uit de gesprekken met het bedrijfsleven blijkt echter dat in de praktijk overwegend slechts enkele procenten btw-voordeel wordt behaald met een aandelentransactie.

rechtszekerheid biedt. Omdat op dit moment geen duidelijkheid bestaat over het eventueel invoeren van overgangsrecht zijn projecten stil gelegd. Partijen hebben de voorkeur voor overgangsrecht dat reeds lopende projecten (daaronder begrepen projecten waarvoor een *letter of intent* (LOI) is getekend of een aanbesteding is uitgeschreven) uitsluit van de voorgestelde maatregel. Een andere optie is een uitgestelde inwerkingtredingsdatum maar partijen gaven duidelijk aan dat hier de voorkeur niet naar uitgaat vanwege de lange looptijd van projecten (3 tot 4 jaar). Een uitgestelde inwerkingtredingsdatum zou dan minimaal deze periode moeten beslaan.

- Ondanks dat het niet verplicht is kan vanuit het oogpunt van rechtszekerheid beargumenteerd worden dat het opportuun zou zijn overgangsrecht op te nemen.

Voorgestelde beleidsoptie

Om tegemoet te komen aan de door de sector geuite zorg is het opnemen van gericht overgangsrecht voor lopende projecten en het gericht mitigeren van de gesignaleerde overmatige heffing door middel van een tweetal aanpassingen een beleidsoptie. Met deze beleidsoptie is er balans tussen het bestrijden van een belastingconstructie en een evenwichtige heffing met minder overmatige heffing en een evenrediger effect op de vastgoedmarkt.

Mitigeren overmatige heffing; aanpassing 1

- Om de overmatige heffing op vastgoedaandelentransacties waarbij de onroerende zaken gebruikt zullen worden voor btw-belaste prestaties te voorkomen, zou wetgeving zo kunnen worden opgesteld dat de uitsluiting van de samenloopvrijstelling niet van toepassing is op gevallen waarin de betreffende onroerende zaken in de over te dragen vastgoed bv voor 90% of meer gebruikt zullen worden voor btw-belaste handelingen. Bij beoogd belast gebruik van minder dan 90% zou de samenloopvrijstelling dan niet van toepassing zijn en is ovb verschuldigd, mits voldaan wordt aan de voorwaarden voor het belasten van een vastgoedaandelentransactie.
- Een dergelijk onderscheid is ook opgenomen in bijvoorbeeld artikel 15, lid 4, WBR (de zogenoemde strafheffing). Het onderscheid zal echter wel complexiteitsverhogend werken.
- In de reacties op de internetconsultatie wordt een dergelijke mitigerende maatregel in de ovb voorgesteld omdat daarmee het overgrote deel van overmatige heffing voor deze categorie wordt weggenomen.
- Een dergelijke mitigerende maatregel is zeer complex qua uitvoering. Dergelijke wetgeving zal discussies oproepen, in hoofdzaak over het voorgenomen gebruik van de onroerende zaak, en daarmee gerechtelijke procedures uitlokken.

Mitigeren overmatige heffing; aanpassing 2

- Om de overmatige heffing op vastgoedaandelentransacties waarbij nieuwe onroerende zaken gebruikt zullen worden voor btw-vrijgestelde prestaties te mitigeren kan worden overwogen het ovb-tarief voor die situaties op 4% te stellen.

- Dit zou betekenen dat er voor één soort transacties een derde tarief voor de ovb wordt geïntroduceerd, naast de reeds bestaande tarieven: het algemene tarief van 10,4% en het tarief van 2% voor woningen met een zelfbewoningsplicht.
- In de vastgoedmarkt lijkt consensus te bestaan dat de btw-besparing per vastgoedaandelentransactie met nieuwe onroerende zaken die gebruikt zullen worden voor btw-vrijgestelde doeleinden vaak (en btw-belast tot 90%) 2% tot 4% bedraagt.
- Dit standpunt is door partijen in reactie op de internetconsultatie onderbouwd met realistische voorbeelden gebaseerd op echte projecten. Onze eigen berekeningen geven een vergelijkbaar beeld.
- Een belangrijk onderdeel van de maatregel is om een gelijker speelveld te creëren tussen vastgoedaandelentransacties en directe leveringen van onroerende zaken (heffing van 21% btw). Kort gezegd zou met de introductie van een nieuw tarief de nagestreefde effectieve heffing van 21% beter benaderd kunnen worden.[3]
- Ook de partijen die reageerden op de internetconsultatie gaven aan dat dit een effectieve manier zou kunnen zijn om de overmatige heffing te bestrijden.
- Omdat het niet mogelijk lijkt en uitvoeringstechnisch onwenselijk is om per transactie het tarief van de ovb aan te passen zodat afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het geval een effectieve heffing van 21% ontstaat (maatwerk) lijkt deze variant rechtvaardig, doelmatig en doeltreffend en wordt tegelijkertijd de gesignaleerde overmatige heffing met de bijbehorende negatieve effecten voor de nieuwbouwmarkt zo goed mogelijk voorkomen.

Overgangsrecht

- Door eventueel overgangsrecht op te nemen voor vastgoedaandelentransacties die vóór de indiening van het wetsvoorstel (Prinsjesdag 2023) al zijn vastgelegd in een LOI[4] of waarvoor een aanbesteding loopt worden de meeste reeds lopende projecten niet geconfronteerd met een onverwachte heffing.[5]
- Volgens partijen die gereageerd hebben op de internetconsultatie is de datum van tekenen van de LOI of het uitschrijven van een aanbesteding een werkbaar en wenselijk moment voor het overgangsrecht om bij aan te sluiten.[6]

---

[3] Het is onze inschatting dat een tarief van 4 procent overdrachtsbelasting in aanvulling op de gemiddelde niet aftrekbare btw bij vastgoedaandelentransacties een evenwichtige manier kan zijn om in veel situaties een effectieve heffing van 21% zo reëel mogelijk te benaderen en in ieder geval niet méér te overschrijden dan verwacht kan worden van een bepaling zonder maatwerk of tegenbewijsregeling.

[4] Wij begrijpen dat vanaf het tekenen van dit document partijen juridisch gebonden zijn aan het vormgeven van de overdracht middels de aandelentransactie en dat het dus vanaf dit moment, indien al mogelijk, complex is om de transactie te herstructureren om de niet voorziene heffing van het wetsvoorstel te voorkomen. Dat maakt dit een redelijk moment om bij aan te sluiten.

[5] Een andere vorm van overgangsrecht is het gebruik van een uitgestelde ingangsdatum. Vanwege de gemiddelde looptijd van projecten (3 tot 4 jaar) zou dit alleen effectief zijn indien de ingangsdatum ook met een dergelijke termijn wordt uitgesteld, waardoor de maatregel op korte termijn geen structuurbestrijdende werking kan hebben.

[6] Bij het uitschrijven van een aanbesteding is er echter nog niets overeengekomen tussen partijen, dit is slechts een uitnodiging tot het doen van biedingen of maken van offertes. Dit kan worden ondervangen door in het overgangsrecht te eisen dat in de LOI of aanbesteding gedetailleerd moet zijn vastgelegd op welk vastgoedproject de afspraken, c.q.

- De uitvoering van een dergelijke overgangsregeling blijft desondanks complex. Gelet op het fiscale en financiële belang om hieronder te vallen zal deze wetgeving discussies oproepen, in hoofdzaak over grensgevallen, en daarmee gerechtelijke procedures uitlokken. Dit overgangsrecht vormt onvermijdelijk een last voor de uitvoering.
- Ook voor de handhaving werkt het voorgestelde overgangsrecht complexiteitsverhogend. Er moet immers op worden toegezien dat partijen niet kunstmatig vóór de inwerkingtreding van het wetsvoorstel LOI's tekenen en aanbestedingen uitschrijven om zodoende heffing te voorkomen.
- Ervaringen met vergelijkbare overgangswetgeving bij het uitbreiden van de sportvrijstelling in de btw zijn niet positief en hebben een noemenswaardige aanvullende last opgeleverd in de uitvoering.
- Het uitwerken van de precieze formulering van dit overgangsrecht is complex omdat dit overgangsrecht duidelijk en werkbaar moet zijn voor de praktijk en de Belastingdienst.

Opbrengst

- Bij de keuze voor het introduceren van een nieuw tarief van 4% zou de opbrengst van de maatregel dalen tot 62 mln structureel in 2028.
- Dit komt door de heffing naar een tarief van 4% in plaats van naar het algemene tarief van 10,4%. Er is geen verandering in de grondslag en er zijn geen andere aanpassingen waardoor het bedrag lager uitvalt.
- Onze huidige inschatting is dat de eerder geschatte opbrengst voor de eerste jaren voortvloeit uit grote, nu reeds lopende projecten. Door het kiezen voor overgangsrecht zal de geschatte opbrengst daarom in 2024-2026 waarschijnlijk 0 euro bedragen. Er moet worden onderzocht welk bedrag daadwerkelijk wordt opgehaald tussen 2024 - 2027 (dit is ook afhankelijk van de nadere vormgeving van dit overgangsrecht).

Uitvoerbaarheid

Hierna wordt ingegaan op de uitvoerbaarheid van de maatregel. Uit de uitvoeringstoets, die in mei 2023 nog zal worden afgerond, zal blijken wat de verwachte uitvoeringsgevolgen zijn.

Uitvoerbaarheid maatregel

- De maatregel introduceert een nieuwe werkstroom binnen de overdrachtsbelasting. Bij overdracht van aandelen moet voor de overdrachtsbelasting voor de waardebepaling gekeken worden naar de onderliggende transacties. Dit betekent dat voor de werklast in de uitvoering niet het aantal aangiften bepalend zijn maar de onderliggende transacties.
- Beoordeling van toepasselijkheid van overgangsrecht, toezien op juiste tariefstoepassing binnen gemengde vastgoedportefeuilles, bestrijding van constructies, en werken binnen de overdrachtsbelasting met een criterium uit de omzetbelasting dragen alle eraan bij dat de maatregel een complexiteitstoename bewerkstelligt die de handhaafbaarheid negatief beïnvloedt.

---

biedingsprocedure betrekking hebben, hoe en onder welke voorwaarden dat project wordt gerealiseerd en binnen welke termijn dat project wordt gerealiseerd.

- Naar verwachting zullen die (voorgenomen) transacties steeds leiden tot complexe vooroverleggen.
- Het betreffen geen aangiften op akte, maar 'papieren aangiften'. Digitalisering kan uitsluitend door aanpassing van de Registratiewet. Dit zal leiden tot een grote lastenverzwaring voor notarissen. De overdrachtsbelasting is een tijdstipbelasting, reden waarom de controle direct volgt na binnenkomst van de aangifte. Het zwaartepunt zal liggen op vooroverleg en derhalve niet zo zeer op de aangiftebehandeling.
- Vanwege de complexiteit zullen de bezwaren en beroepen naar verwachting arbeidsintensief zijn.
- Naast een toename van complexiteit onderscheidt de Belastingdienst in ieder geval nog het risico van toename van anticipatie/ontwijking. Gedacht kan worden aan ontwijking van artikel 4 WBR ("heffing met betrekking tot vastgoedlichamen"). Als aan één van de vereisten daarvoor (minimaal 1/3 aandelenbelang, doeleis, bezittingeneis) niet wordt voldaan, kan geen overdrachtsbelasting worden geheven.
- Uitvoering van deze maatregel vergt extra capaciteit en specifieke kennis. Deze kennis is naar verwachting niet rechtstreeks uit de arbeidsmarkt aan te trekken. Het risico is dan ook substantieel dat de Belastingdienst de benodigde extra capaciteit niet (tijdig) kan werven. Werving en de opleiding vergt minimaal 12 maanden. De Belastingdienst adviseert, om grote handhavingsrisico's te voorkomen, dat inwerkingtreding niet eerder dan 1 januari 2025 kan plaatsvinden.
- Eerdergenoemd risico van (te) beperkte handhaafbaarheid kan ertoe leiden dat de Algemene Rekenkamer een negatieve waardering geeft, terwijl de eerdere onvolkomenheid op de Overige middelen juist recentelijk is weggenomen.

- De introductie van de mitigerende maatregelen leiden bovendien tot de volgende extra risico's:
  - de beoordeling van toepasselijkheid van het overgangsrecht, waarbij zal moeten worden vastgesteld of sprake is van een lopend project, of dat sprake is van een intentieverklaring of uitgeschreven op een bepaalde datum;
  - toezien op de juiste tariefstoepassing binnen één aandelentransactie met een gemengde vastgoedportefeuille (d.w.z. met nieuw en bestaand vastgoed die een eigen regime kennen, te weten het nieuwe tarief van 4% respectievelijk het algemene tarief van 10,4%);
  - bestrijding van constructies, waarbij met name onvoldoende zicht zal kunnen bestaan op transacties met aandelen in buitenlandse vennootschappen die Nederlandse onroerende zaken als activa hebben, of overdrachten van belangen in Nederlandse vennootschappen die worden gehouden door buitenlandse rechtspersonen.
  - werken binnen de overdrachtsbelasting met criteria en gegevens uit de btw, waarbij kan worden gedacht aan toepassing van de 90%-grens op het tijdstip waarop het belastbaar feit zich voordoet (waarbij ook nog mogelijk is dat de aftrekgerechtigdheid zich op een later tijdstip wijzigt);
  - kunnen bepaalde gegevens worden beoordeeld en vastgesteld op het tijdstip van de aandelentransactie? Hierbij moet bedacht worden dat de mate van btw-aftrekgerechtigdheid ziet op de toekomstige aanwending van het vastgoed, terwijl de overdrachtsbelasting een tijdstipbelasting is. Daarbij moeten alle relevante feiten voor

belastingheffing op het moment van de aandelentransactie kunnen worden vastgesteld

- Invoering van een afwijkend tarief vergt iv-ondersteuning: de maatregel vereist een beperkte structuuraanpassing. Beperkte structuuraanpassing in het IV-portfolio lijkt nu tijdig inpasbaar, maar is afhankelijk van prioritering in het IV-portfolio.

Personele inzet en wervingsopgave

- De inschatting van de uitvoeringsgevolgen steunt niet op inhoudelijke ervaringscijfers, nu die immers voor deze nieuw te introduceren werkstroom nog ontbreken. Hier bestaat dan ook een meer dan gebruikelijke onzekerheid rondom inschatting van de extra capaciteit die zou zijn benodigd. Op basis van ervaringscijfers is de grove inschatting dat indicatief maximaal 50 fte nodig zijn. Dit wordt uitgewerkt in de uitvoeringstoets, die in mei 2023 nog zal worden afgerond. Het daadwerkelijk benodigde aantal fte kan pas worden gegeven op basis van voldoende beschikbare ervaringsgegevens.
- De insteek is om zo spoedig als mogelijk te starten met gefaseerde werving en opleiding. Vooruitlopend op toetsing is de inschatting van de Belastingdienst dat het gaat om circa 20 fte. Dat betreffen vooral medewerkers op I-niveau, met hantering van de ervaringsverdeling wat betreft fte tussen GO en MKB.
- Een jaar na invoeringsdatum start de Belastingdienst met de werving van de resterende 30fte, ervan uitgaande dat we de noodzaak daarvan onderbouwen aan de hand van opgedane ervaringscijfers, uitgewerkt in een UT. Eventueel zal worden volstaan met een deel van de resterende 30 fte en/of gevraagd worden om verdere uitbreiding om tot een acceptabel niveau van toezicht te komen.
- De grove inschatting met betrekking tot de verwachte personele inzet is gebaseerd op aan de budgettaire raming ten grondslag liggende gegevens: ongeveer 8000 vastgoedopleveringen middels ongeveer 70 aandelentransacties per jaar.

BZK (BZK was ook aanwezig bij het rondetafelgesprek met de sector)

- BZK staat achter de intentie om belastingconstructies aan te pakken. BZK is blij met de intentie om de overmatige heffing uit het voorstel te halen en overgangsrecht te introduceren, maar heeft nog wel vraagtekens bij dit voorstel.
- Ten eerste is nog niet bekend wat het effect op de woningmarkt is. Op het oorspronkelijke voorstel is gereageerd door de sector, maar kan FIN de woningmarkteffecten ook inzichtelijk maken voor het nieuwe voorstel? Dit is nodig voor een goede afweging.
- Daarnaast wordt het uitvoeringstechnisch ingewikkelde wetgeving, niet alleen voor de Belastingdienst. Het zorgt bij de sector voor extra regeldruk en mogelijk ook onduidelijkheid over hoe de wetgeving uitpakt.
- Verder verkeert de nieuwbouw in zwaar weer. Vandaar dat BZK pleit voor een zo gericht mogelijke aanpak. Het lek dat gedicht moet worden bedraagt 2 tot 4%. In het geval van de voorgestelde 4% ovb zal in de meeste situaties nog steeds een overmatige heffing in het voorstel zitten. Er is toegezegd dat de overmatige heffing zou worden weggenomen. Vandaar dat BZK pleit voor een ovb percentage van 2%.
- Ten slotte zijn er nu al projecten die niet van start gaan door de onzekerheid die dit voorstel gecreëerd heeft. Snelle communicatie over de aanpassingen en het vervolg is dus van belang. Hierin is het belangrijk dat wordt getoetst op welke punten de sector duidelijkheid nodig heeft.

- Kortom, het is noodzakelijk bovenstaande punten (effect, uitvoerbaarheid, duidelijkheid) te toetsen bij de sector. BZK heeft op deze vragen antwoord nodig, voordat ze het voorstel zouden kunnen steunen.
- Reactie FIN:
    - Wij werken samen met BZK en blijven in overleg om de bovenstaande vraagpunten zo goed als mogelijk te verduidelijken.
    - Het is voor FIN zeer complex om de precieze effecten van het wetsvoorstel op de woningmarkt inzichtelijk te maken. Zelfs een tweede internetconsultatie (waarvoor geen tijd is binnen het traject BP24) zou geen definitief beeld kunnen geven van de effecten van het voorstel op de woningmarkt. De negatieve effecten op de woningmarkt zullen in ieder geval worden gemitigeerd door het wetsvoorstel conform deze nota aan te passen.
    - Aansluiten bij het bestaande tarief van 2% heeft een aanzienlijke negatieve invloed op de opbrengst van de maatregel. Bovendien verhoogt deze verlaging het risico dat in een significant aantal situaties onvoldoende wordt bijgeheven om een effectief belastingtarief van 21% te benaderen (ondermatige heffing).

- In de Voorjaarsnota 2023 is over de aanpak van vastgoedaandelentransacties onder andere het volgende opgenomen:
    - *Het kabinet heeft besloten tot deze maatregel over te gaan en heeft daartoe een conceptwetsvoorstel opgesteld dat ook ter internetconsultatie is aangeboden tussen 27 februari en 27 maart jl. naar aanleiding van deze consultatie wordt gewerkt aan een aangepast voorstel met overgangsrecht om de overmaat van het voorstel te beperken. De maatregel loopt mee in het pakket Belastingplan 2024 en zal naar verwachting op 1 januari 2024 in werking treden. Een uitgestelde inwerkingtredingsdatum zou ook een alternatief kunnen bieden voor soms in de uitvoering complex gebleken overgangsrecht.*

Communicatie

- Er wordt proactieve communicatie voorbereid waarin de wijzigingen van het wetsvoorstel tav overmatige heffing en het opnemen van een overgangsregeling worden toegelicht.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.--

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Reikwijdte materiële toets in de IACK

Datum
4 mei 2023

Notanummer
2023-0000126673

Bijlagen
1. Nota 6 mei 2022
2. Nota 9 juni 2022
3. Nota 17 februari 2023

Aanleiding

In de Nota van 6 mei 2022 (bijlage 1, beslispunt 2b) bent u geïnformeerd over de inflexibiliteit van de formele inschrijvingseis in de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK) - belastingplichtige en een kind moeten minimaal zes maanden ingeschreven staan op hetzelfde woonadres in de basisregistratie personen (BRP). Belastingplichtigen die door verschillende omstandigheden niet voldoen aan de formele inschrijvingseis, maar materieel gezien wel voldoen aan het doel van de IACK (arbeid en zorg over een of meerdere jonge kinderen combineren) komen niet in aanmerking voor de IACK. Dit kan tot ongewenste uitkomsten leiden. In de nota van 9 juni 2022 (bijlage 2) bent u geïnformeerd over drie specifieke gevallen, waarbij u akkoord bent gegaan met de toepassing van de hardheidsclausule.

Om maatwerk te kunnen bieden in meer situaties dan de drie gevallen zoals beschreven in de nota van 9 juni 2022 bent u al in de nota van 6 mei akkoord gegaan met het opnemen van een materiële toets als uitzondering op de formele inschrijvingseis. U bent daarbij tevens akkoord gegaan met het vooruitlopend op wetgeving opnemen van een goedkeuring in het besluit heffingskortingen. In de nota van 17 februari 2023 (bijlage 3, beslispunt 2 met toelichting in bijlage 1D, onderdeel 2) bent u akkoord gegaan met het opnemen van de vereiste wetswijziging in het Belastingplan 2024. Daarbij is aangekondigd dat u nader wordt geïnformeerd over de vormgeving.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met het uitwerken van de in deze nota geschetste vormgeving, waarbij de formele inschrijvingseis in de IACK wordt vervangen door een materiële toets? Wij zullen deze maatregel uitwerken zodat daarover in augustus definitief besloten kan worden. Wij zijn nog bezig met de raming maar de maatregel kost naar verwachting ca. € 2 à 3 mln. U zult dit dan moeten inbrengen en hiervoor dekking moeten aanleveren. FZ zal hiervoor t.z.t. een voorstel doen.
   Afhankelijk van de uitkomst van de uitvoeringstoets zullen wij u voorstellen om deze maatregel in te voeren per 2024 of 2025.
2. Gaat u akkoord om vooruitlopend op deze wetswijziging een materiële toets als uitzondering op de formele inschrijvingseis in een beleidsbesluit op te nemen, mits hiertoe besloten wordt in de augustusbesluitvorming?

06-06-23

P.S. zie pagina 3

ja

ja

3. Gaat u akkoord met het op Prinsjesdag openbaar maken van de nu voorliggende nota, in overeenstemming met de beleidslijn 'Actieve openbaarmaking nota's'?

ja

Toelichting

- In de voorgaande nota's is aangegeven dat de materiële toets zal worden vormgegeven als uitzondering op de formele inschrijvingseis.
- Samen met de Belastingdienst zijn we echter tot de conclusie gekomen dat de beste manier om recht te doen aan doel en strekking van de IACK is om de formele inschrijvingseis te vervangen door een materiële toets.
- De materiële toets houdt in dat belastingplichtige en een kind ten minste zes maanden tot hetzelfde huishouden moeten behoren in plaats van ten minste zes maanden ingeschreven te moeten staan op hetzelfde woonadres in de BRP.
- Hiermee kunnen alle belastingplichtigen die niet voldoen aan de formele inschrijvingseis, maar waarbij een kind wel ten minste zes maanden tot het huishouden behoort, recht krijgen op de IACK.
- Bij een materiële toets als uitzondering op de formele inschrijvingseis is het lastiger om voor alle situaties te voorkomen dat – afgezien van situaties van co-ouderschap – een ouder van een kind recht krijgt op de IACK zonder dat daadwerkelijk arbeid en zorg gecombineerd wordt.
- Dit laatste achten we onwenselijk en is ook in strijd met doel en strekking van de IACK.
- Met het vervangen van de formele inschrijvingseis door een materiële toets wordt voorkomen dat IACK wordt toegekend aan een ouder die een inschrijving heeft met een kind maar feitelijk geen gezamenlijk huishouden met het kind. Daardoor wordt in deze situatie ook voorkomen dat dubbel IACK toegekend wordt, namelijk zowel aan de ouder die enkel aan de formele inschrijvingseis voldoet als aan de ouder die aan de materiële eis voldoet.
- Co-ouders krijgen beide recht op de IACK middels de materiële toets. U bent in de nota van 17 februari akkoord gegaan met reparatiewetgeving voor co-ouders (naar aanleiding van een arrest van de Hoge Raad). Die reparatie regelt dat de beoordeling of sprake is van een kind dat tegelijk tot het huishouden van beide ouders behoort op kalenderjaarbasis moet plaatsvinden. Deze reparatie zal eveneens in het wetsvoorstel Belastingplan 2024 worden opgenomen
- De wet met terugwerkende kracht aanpassen is niet mogelijk doordat de beoogde wetswijziging voor een groep nadelig zal uitpakken. Dit zijn de belastingplichtigen die louter op grond van de gezamenlijke inschrijving op het woonadres in de BRP recht hebben op de IACK, maar feitelijk geen huishouden voeren met een kind jonger dan 12 jaar en dus niet daadwerkelijk arbeid en zorg combineren.
- Aangezien tot de wetswijziging de formele inschrijvingseis nog in de wet is opgenomen, zou de materiële toets vooruitlopend op wetgeving in een beleidsbesluit als uitzondering op de formele inschrijvingseis kunnen worden vormgegeven. Omdat een beleidsbesluit niet nadelig mag uitpakken, zal dit betekenen dat de uitzonderingsbepaling in het beleidsbesluit materieel niet gelijk zal zijn aan de voorgestelde wetswijziging. Om dubbele toekenning van IACK te voorkomen, wordt in de periode tot aan de wetswijziging geen IACK toegekend op basis van de materiële toets als een kind al is ingeschreven op een woonadres. In die situatie bestaat immers al recht op de IACK voor de

ouder met wie het kind gedurende ten minste zes maanden gezamenlijk staan ingeschreven op een woonadres in de BRP.

Uitvoeringsaspecten

- Door beter aan te sluiten bij doel en strekking van de IACK, krijgen meer belastingplichtigen recht op de IACK. In de praktijk moeten belastinginspecteurs nu nog gevallen waar niet aan de formele inschrijvingseis is voldaan afwijzen, terwijl dit soms hard en onbedoeld kan zijn.
- In de handhaving wordt aangenomen dat de belastingplichtige die de IACK in zijn aangifte claimt, voldoet aan de materiële toets gedurende de periode dat zij gezamenlijk staan ingeschreven op een woonadres in de BRP. In die situatie bestaat geen gerede twijfel dat de aangifte onjuist is, waardoor onterechte toekenning die achteraf aan het licht komt kan worden hersteld door middel van navordering. Hiermee wordt de uitvoeringslast zoveel mogelijk beperkt.
- In alle gevallen waarbij geen sprake is van een gezamenlijke inschrijving op een woonadres in de BRP betekent dit dat de inspecteur (handmatig) moet beoordelen of een kind onderdeel is van het huishouden van de belastingplichtige. Dit zorgt voor een verzwaring van de uitvoeringslasten voor de Belastingdienst.
- De definitieve uitvoeringsgevolgen moeten blijken uit een uitvoeringstoets. In de uitvoeringstoets zullen twee scenario's worden uitgevraagd. Dit zijn de volgende:
    - A. de wetswijziging treedt in werking per 1-1-2024. Dit leidt er toe dat:
        - de goedkeuring op basis van het beleidsbesluit van korte duur van kracht is (voor aangehouden posten en de jaren tot 2024).
        - de voorlopige aanslagen IH door IV voor 2024 niet meer tijdig kunnen worden aangepast wat tot gevolg heeft dat deze op basis van de formele inschrijvingseis zullen wordt opgelegd. Op basis hiervan wordt mogelijk ten onrechte IACK aan een groep belastingplichtigen toegekend. Dit kan eerst in de definitieve aanslag worden gecorrigeerd en leidt daarmee onder omstandigheden tot een terugbetalingsverplichtig door belastingplichtige die de IACK eerder heeft ontvangen. Naar verwachting gaat dit niet om een grote groep maar de omvang is op dit moment niet duidelijk. De terugbetaling van de onterecht toegekende/geclaimde IACK in de VA kan onwenselijk zijn. De IACK is immers een heffingskorting van ruim 2 duizend euro waardoor het niet ondenkbaar is dat de terugbetaling van de IACK zwaar zal drukken op deze groep belastingplichtigen.
        - om bovenstaand risico te mitigeren zal voorafgaand duidelijke uitleg en communicatie gericht aan belastingplichtigen moeten plaatsvinden.
        - Dit voorstel is op basis van de huidig verkregen informatie voor IV een structuuraanpassing waarbij vooralsnog niet duidelijk is of deze maakbaar en inpasbaar is voor Belastingplan 2024.
    - B. de wetswijziging treedt in werking per 1-1-2025. Dit leidt er toe dat:

- de goedkeuring op basis van het beleidsbesluit langer van kracht is. Op basis van de goedkeuring zullen sommige ouders die voldoen aan de materiële toets nog geen aanspraak kunnen maken op de IACK, omdat het kind ergens anders op een woonadres is ingeschreven in de BRP.
- er naar verwachting geen mismatch is tussen de op te leggen voorlopige en definitieve aanslagen 2024 voor wat betreft de toekenning van IACK en er daarmee geen terugbetalingsverplichtingen kunnen ontstaan
- Het een structuuraanpassing betreft die mogelijk beter inpasbaar is in het IV portfolio
- de aanpassing voor co-ouderschap en de materiële toets een verschillende inwerkingtreding kennen. De uitvoering ziet hierin vooralsnog geen onoverkomelijke problemen, maar dit zal uit de uitvoeringstoets blijken.

- U zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van de uitvoeringstoets en beslispunten die daaruit voortvloeien.

Budgettaire aspecten

- De budgettaire aspecten van dit voorstel worden nog in kaart gebracht. De verwachting is dat de budgettaire derving zich zal beperken tot hooguit enkele miljoenen. Deze derving zal in de augustusbesluitvorming gedekt moeten worden binnen hetzelfde domein. Mogelijke dekkingsoptie is het bedrag van de IACK.

Communicatie
Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Vierde beslisnotitie uitwerking fbi/vbi/fgr wetsvoorstel

Datum
11 mei 2023

Notanummer
2023-0000116578

Bijlagen
1. Derde beslisnotitie
2. Eerste beslisnotitie
3. Tweede beslisnotitie

Aanleiding

Van 8 maart tot en met 5 april 2023 is het conceptwetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling ('wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi') voor openbare internetconsultatie aangeboden. In de 'Derde beslisnotitie' (bijlage 1) hebben wij u, op basis van onze eerste weging van de reacties op de internetconsultatie, een aantal beslispunten en informatiepunten over nader te onderzoeken aspecten voorgelegd. Deze onderzoeken geven opnieuw aanleiding enkele beslispunten aan u voor te leggen. Hetzelfde geldt voor signalen uit de praktijk naar aanleiding van het ter internetconsultatie gepubliceerde wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi.

In deze notitie leggen wij u ook een informatiepunt voor aangaande het in de Voorjaarsnota 2023 gepubliceerde voornemen om de drempel in de earningsstrippingmaatregel in de vennootschapsbelasting voor vastgoedlichamen met (aan derden) verhuurd vastgoed buiten toepassing te laten.[1]

proces belang van de staat

Beslispunten

1a. Wij adviseren u de vastgoedmaatregel aan te passen in die zin dat het een fbi wel is toegestaan direct te beleggen in buitenlands vastgoed. Bij buitenlands vastgoed heeft Nederland doorgaans geen (en de bronstaat doorgaans uitsluitend) heffingsrecht, zodat van misbruik geen sprake is. Tegelijkertijd voorkomt het dat partijen gedwongen worden buitenlands vastgoed te herstructureren (waar in de bronstaat geen flankerend beleid geldt voor bijv. de aldaar geheven overdrachtsbelasting). Gaat u hiermee akkoord?

Procesbelang van de Staat

1b. Indien u akkoord bent met beslispunt 1a, adviseren wij u ook de uitbreiding van het begrip beleggen als opgenomen in het huidige artikel 28, derde lid,

[1] Kamerstukken II 2022/23, 36350, nr. 1, p. 44.

onderdeel b, Wet Vpb 1969 in stand te laten voor directe beleggingen in buitenlands vastgoed. Gaat u hiermee akkoord? ja

1c. Indien u akkoord bent met beslispunt 1a, adviseren wij u om ook de 60% financieringslimiet in stand te laten voor de financiering van directe beleggingen in in het buitenland gelegen vastgoed. Gaat u hiermee akkoord? ja

2. Wij adviseren u de vastgoedmaatregel aan te passen in die zin dat het eerder door ons geadviseerde bestuursverbod achterwege blijft. In de 'Derde beslisnotitie' hebben wij aangekondigd te onderzoeken of een aftrekbeperking voor een aan een fbi betaalde managementvergoeding een wenselijk alternatief is. Wij adviseren u om geen aftrekbeperking op te nemen. Gaat u hier mee akkoord? ja

3. Wij adviseren u om, naast voor een box 2 deelgerechtigde, ook voor een box 1 en een vennootschapsbelastingplichtige deelgerechtigde een abrupte heffing te voorkomen of uit te stellen. Gaat u hiermee akkoord? ja

4a. Wij adviseren u akkoord te gaan met de voorgestelde aanpassingen van het overgangsrecht voor de aandelenfusiefaciliteiten in de overdrachtsbelasting (ovb), in het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi en het wetsvoorstel Wet aanpassing fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen, waarmee wordt voorkomen dat deze faciliteiten worden aangegrepen voor niet beoogde doeleinden. Gaat u hiermee akkoord? ja

4b. Wij adviseren u akkoord te gaan met de voorgestelde aanpassingen van het overgangsrecht voor de aandelenfusiefaciliteiten in de ovb in het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi en in het wetsvoorstel Wet aanpassing fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen, waarmee de aanhoudingseis niet geldt indien de (opvolgende) verkrijger overdrachtsbelasting (ovb) verschuldigd is. Gaat u hiermee akkoord? ja

Informatiepunten

1. In de Voorjaarsnota 2023 is het voornemen om de drempel in de earningsstrippingmaatregel in de vennootschapsbelasting voor vastgoedlichamen met (aan derden) verhuurd vastgoed vanaf 1 januari 2025 buiten toepassing te laten.[2]

Procesbelang van de Staat

[2] Kamerstukken II 2022/23, 36350, nr. 1, p. 44.

Toelichting
Beslispunt 1 (Buitenlands vastgoed)

Beslispunt 1a

- De voorgestelde vastgoedmaatregel houdt kortgezegd in dat het een fbi niet langer is toegestaan om direct in vastgoed te beleggen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen in Nederland gelegen vastgoed en in het buitenland gelegen vastgoed.
- Door de voorgestelde vastgoedmaatregel voelen met name institutionele beleggers (zoals pensioenfondsen) zich gedwongen om een herstructurering te doen. Niets doen resulteert voor die groep in een Vpb-last van 25,8%. Dit is onwenselijk, aangezien pensioenfondsen in de regel zijn vrijgesteld van Vpb.
- Tijdens de internetconsultatie is (o.a. door de NOB en APG) gereageerd dat herstructureringen van directe beleggingen in buitenlands vastgoed tot zeer complexe uitvoeringsomstandigheden leiden en tot substantiële heffing van buitenlandse belasting (met name lokale overdrachtsbelasting) kan leiden.
- Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van hybride structuren (naar buitenlands recht transparant zijn, maar voor Nederlandse fiscale doeleinden niet transparant). Deze hybride structuren kunnen door het wetsvoorstel Wet aanpassing fiscaal kwalificatiebeleid als gevolg van de symmetrische methode rechtsvormen ook voor Nederlandse fiscale doeleinden transparant worden. Als dat het gevolg is, zou de Nederlandse entiteit direct buitenlands vastgoed houden. Ingevolge de huidige voorgestelde vormgeving van de vastgoedmaatregel komt die entiteit dan niet langer in aanmerking voor het fbi-regime.
- Als er niet voor wordt gekozen om de hybride structuur te herstructureren, is de Nederlandse entiteit aan wie het buitenlandse vastgoed door het transparant worden van de hybride structuur onder de huidige vormgeving van de vastgoedmaatregel regulier belast voor de inkomsten uit dat buitenlandse vastgoed. Het land waar het vastgoed is gelegen, mag in de regel heffen over dat vastgoed (situsbeginsel). In Nederland geldt de objectvrijstelling. Deze geldt echter niet voor valutaresultaten en interestbaten op het niveau van het Nederlandse hoofdhuis. Er kan dus Vpb-last ontstaan.
- Indien de structuren worden gehouden door een Nederlandse entiteit die vrijgesteld is van Vpb, bijvoorbeeld een pensioenfonds, dan zal deze entiteit veelal willen herstructureren om voornoemde Vpb-last te voorkomen.
- Voor met name in Nederland gelegen vastgoed geldt onder voorwaarden een vrijstelling van overdrachtsbelasting om deze herstructurering te faciliteren (flankerend beleid). Echter, een herstructurering kan ook leiden tot belastingheffing in het buitenland (met name overdrachtsbelasting) die niet door Nederlands flankerend beleid voorkomen kan worden. De reden is dat de uiteindelijke eigenaar van het vastgoed wijzigt van de entiteit die voorheen het fbi-regime toepaste naar het pensioenfonds of het transparante samenwerkingsverband waar het pensioenfonds achter zit. Ook in het buitenland verschuldigde *stamp duties*, vermogensbelastingen en andere (in)directe belastingen kunnen een gevolg zijn van een eventuele herstructurering van in het buitenland gelegen vastgoed. Bovendien is medewerking van andere investeerders, die veelal noodzakelijk is voor de herstructurering, geen zekerheid nu zij geen belang hebben bij een herstructurering.

- In de 'Derde beslisnotitie' hebben wij aangegeven te onderzoeken of het mogelijk is de vastgoedmaatregel aan te passen in die zin dat het direct beleggen in buitenlands vastgoed wel mogelijk is.
- De reden voor dit onderzoek is het hiervoor beschreven signaal uit de reacties op de internetconsultatie en het feit dat het heffingslek dat de vastgoedmaatregel beoogt te dichten slechts bestaat bij beleggingen in Nederlands vastgoed. Nederland heeft bovendien geen heffingsrecht over het in het buitenland gelegen vastgoed.

- Wij hebben onderzocht of een aanpassing van de vastgoedmaatregel budgettair effect heeft. Een aanpassing van de vastgoedmaatregel in die zin dat buitenlands vastgoed wel is toegestaan in het fbi-regime heeft in principe geen budgettair effect. De reden is dat het heffingsrecht over het buitenlands vastgoed niet aan Nederland toekomt (situsbeginsel).

Procesbelang van de Staat

- Advies: De praktijk loopt tegen administratieve en uitvoeringstechnische problemen aan op het moment dat naast in Nederland gelegen vastgoed ook in het buitenland gelegen vastgoed van toepassing van het fbi-regime wordt uitgesloten. Dit terwijl het heffingslek slechts dat de vastgoedmaatregel dicht slechts bestaat bij in Nederland gelegen vastgoed en Nederland in beginsel geen heffingsrecht heeft over in het buitenland gelegen vastgoed. Eventuele herstructureringen kunnen in het buitenland resulteren in verschuldigde overdrachtsbelasting en andere kosten. Wij zien vanuit budgettair oogpunt geen reden om de vastgoedmaatregel niet aan te passen in die zin dat het door een fbi blijft toegestaan te beleggen in in het buitenland gelegen vastgoed. Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

Beslispunt 1b en 1c

- In lijn met het hiervoor genoemde advies stellen wij voor het wetsvoorstel ook op andere punten aan te passen. Deze punten lichten wij hierna toe.
- In de 'Eerste Beslisnotitie' (bijlage 2, beslispunt 1) hebben wij geadviseerd om de bestaande uitbreidingen van het begrip beleggen in het huidige fbi-regime in aangepaste vorm te behouden. Onderdeel van die aanpassing is dat de huidige uitzondering voor investeringen in direct gehouden vastgoed (het huidige artikel 28, derde lid, onderdeel b, Wet Vpb 1969) zou komen te vervallen. Deze uitbreiding verliest zijn belang op het moment dat een fbi niet langer direct in vastgoed mag beleggen. Nu wij adviseren om buitenlands vastgoed uit de vastgoedmaatregel te halen, adviseren wij u ook de uitbreiding van het begrip beleggen als opgenomen in het huidige artikel 28, derde lid, onderdeel b, Wet Vpb 1969 in stand te laten voor directe beleggingen in buitenlands vastgoed. Deze bepaling moet wel worden aangepast, omdat deze aansluit bij de WOZ-waarde voor vastgoed. Voor buitenlands vastgoed wordt geen WOZ-waarde vastgesteld. Wij stellen voor aan te sluiten bij de waarde economisch verkeer van het buitenlands vastgoed. Zo was deze bepaling ook vormgegeven in het wetsvoorstel Wet bronbelasting 2020[3] (die met het niet doorgaan van de afschaffing van de dividendbelasting niet is doorgevoerd).
- In de 'Eerste Beslisnotitie' (bijlage 2, beslispunt 2) hebben wij geadviseerd om de 60% financieringslimiet volledig uit het fbi-regime te schrappen. De reden was, kortgezegd, dat direct beleggen in vastgoed niet meer mogelijk zou moeten zijn. Nu wij adviseren om de maatregel aan te passen zodat direct beleggen in niet in Nederland gelegen vastgoed wel kan, adviseren wij u om ook de 60% financieringslimiet in stand te laten voor de financiering van directe beleggingen in in het buitenland gelegen vastgoed. De reden hiervan is kortgezegd om 'onnodige' herstructureringen van financieringen van investeringen in buitenlands vastgoed te voorkomen.

<u>Beslispunt 2 (Geen bestuursverbod, geen aftrekbeperking)</u>

- Door de voorgestelde vastgoedmaatregel is het een fbi niet langer toegestaan om direct te beleggen in (in Nederland gelegen) vastgoed. In beslispunt 3 adviseren wij u om het direct beleggen in in het buitenland gelegen vastgoed wel toe te staan. Het blijft een fbi wel toegestaan een belang te houden in een normaal belastingplichtig vastgoedlichaam[4], een vastgoedontwikkeldochter[5] en een servicedochter[6].
- In de 'Tweede beslisnotitie' (bijlage 3) hebben wij u geadviseerd akkoord te gaan met het verbieden van besturen door een fbi van een vastgoedlichaam, een vastgoedontwikkeldochter en een servicedochter waarin die fbi een belang heeft.
- De reden voor dat bestuursverbod is, kort gezegd, dat dit naar onze mening past bij het beperken van het begrip 'beleggen van vermogen' in

[3] Kamerstukken II 2018/19, 35028, nr. 2.
[4] Een vastgoedlichaam is een lichaam waarvan de bezittingen, geconsolideerd beschouwd, doorgaans ten minste nagenoeg uitsluitend bestaan uit (in Nederland gelegen) vastgoed of rechten waaraan deze zijn onderworpen.
[5] Een vastgoedontwikkeldochter is, kort gezegd, een lichaam dat zich bezighoudt met vastgoedontwikkeling.
[6] Een servicedochter is, kort gezegd, een lichaam dat zich bezighoudt met het verrichten van bijkomstige werkzaamheden die een rechtstreeks verband houden met beleggingen in vastgoed.

die zin dat het een fbi niet langer is toegestaan direct te beleggen in vastgoed. Bestuurshandelingen of bestuurlijke betrokkenheid bij een lichaam kunnen niet worden aangemerkt als beleggingsactiviteiten.[7]

- Het bestuursverbod zou er toe leiden dat een (hoge) vergoeding voor bestuursdiensten in een regulier belastingplichtig lichaam niet tegen 25,8% in aftrek wordt gebracht, terwijl de bate van die (hoge) bestuursvergoeding op het niveau van de fbi is belast tegen 0%.
- Zoals in de 'Derde beslisnotitie' (bijlage 1) aangegeven, hebben wij onderzocht of dit gevolg ook kan worden bereikt door het invoeren van een beperking in de aftrek van de door een regulier belastingplichtig lichaam aan een fbi betaalde vergoeding voor bestuursdiensten.

- In meerdere reacties op de internetconsultatie wordt gewezen op grote operationele bezwaren die het bestuursverbod, ook in buitenlandse situaties, met zich zou brengen.
- Vanuit onder andere het civiele recht kunnen beleggingsinstellingen verplicht zijn zich bezig te houden met het bestuur. Ook andere ontwikkelingen zoals *maatschappelijk verantwoord ondernemen* zetten druk op de 'bemoeienis' van beleggingsinstellingen ten aanzien van hun beleggingen.
- Ook wordt aangegeven dat beleggingsinstellingen een bepaalde mate van zeggenschap nodig hebben om beleggingsstrategieën uit te voeren. Daarbij zou discussie over wat wel en niet als het 'besturen van' moet worden aangemerkt, onzekerheid met zich brengen over het al dan niet van toepassing zijn van het fbi-regime, met als mogelijk gevolg het verlies van de fbi-status. Dat verlies van de fbi-status geldt dan ingevolge artikel 10, derde lid, van het Besluit beleggingsinstellingen vanaf het begin van het boekjaar waarin de beleggingsinstelling niet langer aan de voorwaarden voor toepassing voor het fbi-regime voldoet.
- Gezien bovenstaande bezwaren adviseren wij u om het eerder door ons geadviseerde bestuursverbod niet op te nemen.
- Door toepassing van het zakelijkheidsbeginsel zijn belastingplichtigen verplicht een zakelijke vergoeding te rapporteren voor, bijvoorbeeld, het voeren van bestuur.
- Nu er aan het bestuursverbod bezwaren kleven, zien wij op dit moment geen aanvullende reden om het gevolg van dat bestuursverbod (het beperken in de aftrek van de bestuursvergoeding) op een andere wijze vorm te geven en de Wet Vpb 1969 op dit punt complexer te maken. Om die reden adviseren wij u om geen aftrekbeperking op te nemen.

Beslispunt 3 (Breder inzetbare aandelenfusiefaciliteit)

- De voorgestelde aanpassing van de definitie van het fgr leidt ertoe dat bepaalde fondsen die onder het huidige recht als zelfstandig Vpb-plichtig zijn aan te merken niet langer aan die definitie voldoen en dus voor fiscale doeleinden transparant zullen worden.
- Dat betekent concreet dat op het niveau van het fgr in de Vpb zal moeten worden afgerekend over eventuele aanwezige stille reserves, fiscale reserves en goodwill. Daarnaast is sprake van een fictieve vervreemding op het niveau van de aanmerkelijkbelanghouder, waardoor in box 2 afgerekend moet worden over het verschil tussen de waarde in het economisch verkeer van het belang en de verkrijgingsprijs ervan.
- Voor deze situaties bevat het wetsvoorstel overgangsrecht, waarvan een aandelenfusie voor aanmerkelijkbelanghouders onderdeel is.

[7] Zie bijvoorbeeld HR 7 november 1973, BNB 1974/2.

- In het voorgestelde overgangsrecht is de aandelenfusiefaciliteit voorbehouden aan de aanmerkelijkbelanghouder (box 2). In de reacties (op de internetconsultatie) wordt de vraag opgeworpen waarom dit niet geldt ingeval sprake is van een deelgerechtigde in een fgr die in box 1 (winst uit onderneming of een resultaat uit overige werkzaamheid) of box 3 belast wordt dan wel een Vpb-plichtige deelgerechtigde. Onze eerste inschatting was dat geen aanvullende regelingen nodig waren voor deze groepen belastingplichtigen.
- Zoals in de Derde beslisnotitie (Bijlage 1) aangegeven, hebben wij onderzocht of de aandelenfusiefaciliteit kan worden uitgebreid naar een deelgerechtigde die belastingplichtig is in box 1 of box 3 van de IB of in de Vpb. Wij hebben hiertegen geen bezwaar als het gaat om het uitbreiden van de aandelenfusiefaciliteit naar een box 1-deelgerechtigde en naar een Vpb-plichtige deelgerechtigde. Naar onze mening is het uitbreiden voor box 3 niet nodig, omdat hier in 2024 door een heffing op forfaitair rendement geen sprake is van een directe heffing bij de fictieve vervreemding van de deelgerechtigdheid in het fgr.

Beslispunt 4 (Beslispunten overdrachtsbelasting)

Beslispunt 4a

- Vanaf de inwerkingtreding van het Wetsvoorstel aanpassing fgr vbi en fbi zijn bepaalde fgr's niet langer zelfstandig belastingplichtig voor de Vpb en kwalificeren de bewijzen van deelgerechtigheid niet langer als aandeel voor box 2. Hetzelfde geldt voor de open CV en de deelgerechtigdheid daarin na inwerkingtreding van het Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen.
- Vanaf dat moment is het niet meer mogelijk om d.m.v. die lichamen zonder heffing van ovb vastgoed van box 3 naar box 2 te 'verplaatsen'.
- Dat kan thans wel door middel van de inbreng van de economische eigendom van vastgoed in een fgr/open cv.
- De wetsvoorstellen bevatten voor situaties waarin een fgr/open cv (de economische eigendom van) onroerende zaken bezit vrijstellingen van ovb.
- Deze vrijstellingen zijn flankerend aan de aandelenfusiefaciliteit die beide wetsvoorstellen bevatten. Daarmee kan het (fictieve) vervreemdingsvoordeel van de deelgerechtigdheid in het fgr / de open cv worden doorgeschoven naar aandelen in een bv waarin die deelgerechtigdheid kan worden ingebracht. Dit is nadrukkelijk bedoeld als overgangsrecht voor bestaande gevallen.
- Deze flankerende ovb-vrijstelling creëert echter ook een extra manier voor het 'verplaatsen' van vastgoed van box 3 naar box 2.
- Het overgangsrecht is niet bedoeld voor situaties waarin een fgr/open cv wordt opgericht met het doel om dat overgangsrecht te gebruiken voor bijvoorbeeld de in het vorige punt genoemde 'verplaatsingen', terwijl een rechtstreekse inbreng van vastgoed in een bv wel belast zou zijn met ovb.
- Om te voorkomen dat partijen dit overgangsrecht aangrijpen voor andere doeleinden stellen wij voor om deze faciliteit **niet** open te stellen voor situaties waarin:
  1. fgr's/open cv's zijn opgericht/aangemeld; en
  2. participanten die toetreden tot een bestaande fgr/open cv gelijktijdig met het inbrengen van onroerende zaken;

  op of ná het moment indiening van het wetsvoorstel (Prinsjesdag).

- Met voorwaarde 1 wordt voorkomen dat partijen na bekendmaking van de aandelenfusiefaciliteit, juist om toepassing van die faciliteit, een fgr/open cv oprichten/aangaan en zo nodig aanmelden bij de Belastingdienst.
- Met voorwaarde 2 wordt voorkomen dat partijen, juist om toepassing van die faciliteit, op of ná Prinsjesdag nog toetreden tot bestaande fgr's/open cv's onder inbreng van vastgoed.
- Voor toetreders tot een bestaande fgr/open cv die geen vastgoed inbrengen lijkt vooralsnog geen beperking nodig te zijn. Deze toetreders zijn op grond van bestaande regelgeving overdrachtsbelasting verschuldigd als zij daarmee een belang in onroerende zaken verkrijgen.

Beslispunt 4b

- In twee reacties op de internetconsultatie wordt verzocht om de zogenaamde aanhoudingseis te laten vervallen. Die eis leidt tot naheffing van ovb indien het (aandelen)belang dat met toepassing van de tijdelijke ovb-vrijstelling bij de fgr-maatregel is verkregen, binnen drie jaar (geheel of gedeeltelijk) wordt vervreemd.
- Argumentatie is dat deze aanhoudingseis een extra beperking oplegt aan de partijen die worden getroffen door de aanpassing van de definitie van het fgr.
- Uit nader onderzoek naar de noodzaak van een aanhoudingseis blijkt dat er gegrond en zwaarwegend bezwaar bestaat tegen het (integraal) laten vervallen (misbruikrisico).
- Gelet op zowel de onverminderde noodzaak als de reactie van de sector is (nogmaals) bekeken of en zo ja hoe die aanhoudingseis specifieker kan worden gemaakt voor enkel die gevallen waar het risicomisbruikrisico zich voordoet.
- Dit blijkt mogelijk door de aanhoudingseis niet te stellen voor de gevallen waarin de vervreemding van het (aandelen)belang door de inbrenger binnen de 3-jaarstermijn leidt tot een heffing van ovb bij de (opvolgende) verkrijger.

<u>Informatiepunt 1 (Buiten toepassing laten drempel earningsstrippingmaatregel voor vastgoed)</u>

- Tijdens de behandeling van het pakket Belastingplan in 2022 is aandacht gevraagd voor het risico op het 'opknippen' van vennootschappen om vaker gebruik te maken van de drempel (€ 1 miljoen) in de generieke renteaftrekbeperking (earningsstrippingmaatregel) in de vennootschapsbelasting.
- De Belastingdienst herkent dit signaal en dit is bij invoering van de earningsstrippingmaatregel (fragmentatie) ook erkend.
- In toenemende mate wordt bij de opzet van structuren het vastgoed en de financiering zodanig verspreid over verschillende vennootschappen (soms wel tientallen vennootschappen) dat niet wordt toegekomen aan het overschrijden van de drempel voor de toepassing van de earningsstrippingmaatregel. Op die manier kunnen situaties ontstaan waardoor tegenover de huuropbrengsten zulke rentelasten worden gezet dat de facto geen belasting wordt betaald.
- Deze belastingconstructie wordt met ingang van 1 januari 2025 aangescherpt door de drempel van de generieke renteaftrekbeperking (earningsstrippingmaatregel) voor vastgoedlichamen met (aan derden) verhuurd vastgoed buiten toepassing te laten (Voorjaarsnota 2023), zodat de rente in die gevallen maximaal aftrekbaar is tot 20% van de winst (EBITDA).

Procesbelang van de Staat

[8] Commission Communication on the Notion of State aid within the meaning of Article 107, under 1, VWEU, Pb C 262 on 19 July 2016, paragraph 5.4.2.

Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

Communicatie
Niet van toepassing.

Politiek bestuurlijke context

- Van 8 maart 2023 tot en met 5 april 2023 is het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi ter internetconsultatie aangeboden.
- Op 6 april 2023 is de beantwoording op circa 50 vragen van het Schriftelijk Overleg Kabinetsreactie evaluatierapport fbi vbi naar de Tweede Kamer toegestuurd. Op 20 april is deze beantwoording tijdens een procedurevergadering door de vaste commissie voor Financiën ter kennisgeving aangenomen.
- Op 14 juni is een Commissiedebat over 'Nationale fiscaliteit' gepland. Het evaluatierapport fbi vbi dat door SEO is opgesteld, staat geagendeerd.
- Het uiteindelijke wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi zal op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer worden aangeboden in het pakket Belastingplan 2024.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
De in deze nota omkaderde passages mogen niet openbaar worden gemaakt op grond van artikel 5.1, tweede lid, sub a, van de Wet open overheid.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
de minister van Financiën

DGFZ
Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Vijfde beslisnota BP24

Datum
15 mei 2023

Notanummer
2023-0000118299

Bijlagen
1. Voorgestelde wetsvoorstelle
2. Arrest HR
3. BOR & DSR nota
4. Kamerbrief geruisloze Doorschuiving
5. BOR/ DSR antwoorden

Aanleiding

Op dit moment wordt gewerkt aan de wetgeving voor het pakket Belastingplan 2024. Hierbij ontvangt u de vijfde beslisnota, waarin wij aan de hand van beslispunten u graag een aantal keuzes voorleggen voor het uitwerken van de wetgeving. Daarnaast beantwoorden we in bijlage 5 ook nog een aantal vragen gesteld in de BOR/ DSR nota.

Leeswijzer
De nota is opgedeeld in twee delen: Het proces en keuzes voor het uitwerken van wetgeving. Hieronder vindt u de indeling.

Stas FB: beslispunt 1, 2, 4 t/m 6 en informatiepunt 1
Stas TD: beslispunt 7, 8 en 9
Minister: beslispunt 3

04.06.23

Proces en vormgeving pakket Belastingplan 2024

Beslispunt 1: *Wetsvoorstellen binnen het pakket Belastingplan*

Gaat u (Stas FB) akkoord met het voorstel om 9 verschillende wetsvoorstellen binnen het pakket Belastingplan op te nemen?

- Wetsvoorstel Belastingplan 2024
- Wetsvoorstel Belastingplan Caribisch Nederland 2024
- Wetsvoorstel Vastgoedmaatregel in het fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi
- Wetsvoorstel Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen
- Wetsvoorstel Versterking aanpak dividendstripping
- Wetsvoorstel Wettelijke grondslag tegemoetkoming FSV
- Wetsvoorstel Herverdeling proceskostenvergoedingen WOZ en bpm
- Wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024
- Wetsvoorstel Fiscale klimaat maatregelen 2024

De precieze uitwerking van de maatregelen binnen elk wetsvoorstel kunt u vinden in bijlage 1.

Akkoord

Toelichting
- Er zijn dit jaar veel maatregelen voor het Belastingplan 2024 aangemeld.

- Deze kunnen alleen niet allemaal in het wetsvoorstel Belastingplan opgenomen worden, omdat het dan te omvangrijk en te (thematisch) onsamenhangend wordt.
- Daarnaast adviseren wij sowieso maatregelen in verschillende wetsvoorstellen op te nemen in het pakket Belastingplan 2024.
- De wetsvoorstellen volgen dan het traject en daarmee de snelheid van het Belastingplan, maar over alle wetsvoorstellen kan wel afzonderlijk worden gestemd.
- De precieze uitwerking van de maatregelen binnen elk wetsvoorstel kunt u vinden in bijlage 1.

Beslispunt 2: *Ondertekening nader rapport en wetsvoorstellen*

Gaat u (Stas FB) ermee akkoord dat de minister, in uw afwezigheid, de wetsvoorstellen van het pakket Belastingplan en bijbehorende nader rapporten ondertekend?

Toelichting:

- In de week voor Prinsjesdag moet het volledige pakket Belastingplan worden afrond en de bijbehorende nader rapporten worden ondertekend.
- Op maandag 11 september ontvangen wij het advies van de RvS op het pakket Belastingplan.
- Op woensdag 13 september ronden wij het nader rapport af. Donderdag 14 september moeten de stukken gereed en getekend zijn, zodat deze onder embargo kunnen worden gedeeld met de Tweede Kamerleden.
- Op vrijdag 15 september worden alle stukken gedeeld met het Kabinet van de Koning.
- Wij hebben van uw secretariaat begrepen dat u die week afwezig bent.
- Om ervoor te zorgen dat alle wetsvoorstellen op tijd (Prinsjesdag) kunnen worden aangeboden aan de Tweede Kamer vragen we uw akkoord voor het ondertekenen door de Minister.
- Bij een eventueel negatief dictum van de RvS zal dan ook de minister dit vrijdag 15 september moeten toelichten in de MR.

Beslispunt 3: *Ondertekening door de minister*

Gaat u (Minister) akkoord met het ondertekenen van alle wetsvoorstellen in het pakket Belastingplan 2024 in afwezigheid van de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit en Belastingdienst?

Toelichting:

- Wij hebben begrepen dat de Staatssecretaris van Financiën (FB) de week voor Prinsjesdag afwezig is.
- Donderdag 14 september moeten echter alle wetsvoorstellen van het pakket Belastingplan en bijbehorende nader rapporten worden ondertekend.
- Bij een eventueel negatief dictum van de RvS zou u namens de staatssecretaris in de MR de doorgevoerde wijzigingen moeten bespreken.

Inhoudelijke keuzes

Beslispunt 4: *BOR & DSR verdeling BP24 en BP25*

Gaat u (Stas FB) ermee akkoord om de BOR- en DSR-maatregelen uit de voorjaarsbesluitvorming als volgt te verdelen over BP24 en BP25?

Belastingplan 2024

- Aan derden verhuurd vastgoed (reeds tot opname in BP24 besloten vóór VJN)
- Afschaffing doelmatigheidsmarge BOR/DSR
- Keuzevermogen slechts kwalificeren voor BOR/DSR voor zover deze in de onderneming wordt gebruikt
- Aanpassing vrijstelling BOR (70% vanaf € 1,5 mln)
- Afschaffen dienstbetrekkingseis DSR
- Invoering minimumleeftijd verkrijger DSR schenking van een ab
- Minimumleeftijd verkrijger schenking BOR

Belastingplan 2025

- Toegang tot de BOR/DSR beperken tot reguliere aandelen met een minimaal belang van 5%[1]
- Aanpak rollatorinvestering
- Aanpak dubbel BOR
- Versoepeling bezits- en voortzettingseis

Akkoord

Idem

Wel duidelijke communicatie

Beslispunt 5: *BOR & DSR inwerkingtredingsdata*

Gaat u (Stas FB) ermee akkoord:

- De wijziging van derden verhuurd vastgoed per **1 januari 2024** in werking te laten treden?
- Het pakket uit de voorjaarsbesluitvorming van BOR- en DSR-maatregelen in het BP24 per **1 januari 2025** in werking te laten treden?
- Het pakket uit de voorjaarsbesluitvorming van BOR- en DSR-maatregelen in het BP25 per **1 januari 2026** in werking te laten treden?
- Met als enige uitzondering de aanpassing van DSR doelmatigheidsmarge bij **Koninklijk Besluit** in werking te laten treden?

inpasbaarheid IV-portfolio moet worden bezien.

Akkoord

Idem

Kern

- Tijdens de voorjaarsbesluitvorming is besloten een pakket maatregelen voor de BOR en DSR uit te werken.
- Wij adviseren u om - gelet op de logische samenhang tussen maatregelen, impact op de uitvoering en beschikbare wetgevingscapaciteit - dit pakket te verdelen over het Belastingplan 2024 en het Belastingplan 2025. Diverse maatregelen zijn complex en vragen om nadere uitwerking.
- Wij achten het wenselijk om de maatregelen zoveel mogelijk mee te laten lopen met de interne planning van het Belastingplan.
- Hieronder motiveren wij de voorgestelde verdeling.

Toelichting voorgestelde maatregelen BP24

- Wij verwachten de volgende maatregelen tijdig uit te kunnen werken om op een gedegen manier mee te laten lopen in het Belastingplanproces:

[1] Met uitzondering van preferente aandelen die in het kader van bedrijfsopvolging zijn uitgegeven en met behoud van de huidige verwateringsregeling.

Y Volgt.

- Aan derden verhuurd vastgoed
- Afschaffing doelmatigheidsmarge BOR/DSR
- Keuzevermogen kwalificeert slechts voor BOR/DSR voor zover in de onderneming gebruikt
- Aanpassing vrijstelling BOR (70% vanaf € 1,5 mln)
- Afschaffen dienstbetrekkingseis DSR
- Invoering minimumleeftijd verkrijger DSR schenking van een ab
- Minimumleeftijd verkrijger schenking BOR.

- Inwerkingtreding van deze maatregelen zal zijn per 1 januari 2025 met uitzondering van afschaffing doelmatigheidsmarge DSR (bij KB) en aan derden verhuurd vastgoed (per 2024).
- De maatregelen 'afschaffen dienstbetrekkingseis' en 'invoeren minimumleeftijd' zouden waarschijnlijk al per 2024 in werking kunnen treden, maar voor de samenhang stellen wij voor deze per 2025 in werking te laten treden.
- Om ervoor te zorgen dat alle maatregelen ook voor de Belastingdienst uitvoerbaar zijn wordt er zoveel mogelijk geprobeerd deze wijzigingen vorm te geven als parameterwijzigingen.
- Mocht bij de uitwerking van maatregelen toch blijken dat dit een structuuraanpassing vergt, dan is het uitgangspunt dat de maatregel pas later in werking kan treden bij KB.
- De afschaffing doelmatigheidsmarge DSR vergt een dergelijke structuuraanpassing in de IV en kan dus pas later in werking treden, bij KB.

Toelichting voorgestelde maatregelen BP25

- Een aantal maatregelen zijn complex en vragen om meer tijd voor een gedegen uitwerking. Hoewel BP24 niet haalbaar lijkt, is BP25 wel haalbaar. Het betreft de volgende maatregelen:
  - Toegang tot de BOR/DSR beperken tot reguliere aandelen met een minimaal belang van 5%[2] (aanmerkelijk belang)
  - Aanpak rollatorinvestering
  - Aanpak dubbel BOR
  - Versoepeling bezits- en voortzettingseis
- De maatregel reguliere aandelen met ≥5% belang is wetstechnisch complex. De aanpak rollatorinvesteringen vergt nog nadere analyse voor de maatvoering, de aanpak dubbel BOR ligt op de tekentafel maar is nog onvoldoende uitgewerkt voor wetgeving in BP24 en over de versoepeling bezits- en voortzettingseis heeft u een nota ontvangen ter bespreking.
- Bij akkoord wordt een aantal maatregelen opgenomen in BP25. Vanwege de tijd die is verlangd voor het doen van structuuraanpassingen brengt opname van maatregelen in het BP25 mee dat de inwerkingtredingsdatum noodzakelijkerwijs verschuift na 1 januari 2026, waarbij de inpasbaarheid in het IV-portfolio moet worden bezien.
- Deze keuze heeft budgettaire gevolgen. De eerste inschatting daarvan bedraagt een incidentele derving van 9 miljoen in 2025. Dit betekent dat de invulling van de stelpost constructies en fiscale regelingen voor 2025 (nog) beperkter wordt en de dekkingsopgave dus toeneemt.

[2] Met uitzondering van preferente aandelen die in het kader van bedrijfsopvolging zijn uitgegeven en met behoud van de huidige verwateringsregeling.

Maatregel	2023	2024	2025	2026	struc
Verhuurd vastgoed standaard aanmerken als beleggingsvermogen in de BOR/DSR	0	16	16	16	16
Verlagen vrijstellingspercentage BOR naar 70% boven 1,5 mln euro ondernemingsvermogen	0	0	12	14	49
Overige maatregelen BOR	0	0	0	9	25

- Eventueel zouden deze maatregelen in een nota van wijziging op het BP24 kunnen worden opgenomen. Dit zou echter gepaard gaan met haastwerk bij de wetgeving en uitvoeringstoetsen waardoor de kans op fouten groter is.
- Alternatief zou zijn om alle VJN maatregelen BOR en DSR als één pakket in het BP25 op te nemen met inwerkingtreding per 1 januari 2026. Dat heeft wel budgettaire gevolgen.

Uitvoeringsaspecten

- De BOR/DSR-maatregelen vragen aanpassingen in de systemen voor de Inkomensheffingen (IH) en de Schenk- en Erfbelasting (S&E). Structuuraanpassingen in de S&E kunnen worden verwerkt met een doorlooptijd van een jaar. Voor de IH ligt dat ingewikkelder: nieuwe structuuraanpassingen kunnen niet zonder herprioritering in het portfolio. Herprioritering zou ten koste gaan van de werkzaamheden in het kader van wetgeving (bijvoorbeeld voor het nieuwe stelsel box 3 of deformaliserend werken) of in het kader van de modernisering van de systemen (rationalisatie Cool:Gen). Hierbij kleven grote risico's voor de inkomstenstroom aan het verder uitstellen van de rationalisatie van Cool:Gen.
- We hebben uitgewerkt voor welke DSR-maatregelen er mogelijkheden zijn om de IV-werkzaamheden te beperken tot aanpassingen van toelichtingen. Naar de huidige stand is onze verwachting dat deze per 2025 realiseerbaar zijn.
- De onderstaande tabel geeft een overzicht waarin is aangegeven voor welke maatregelen we dat kansrijk achten.
- Een belangrijk aandachtspunt bij de definitieve bepaling of deze routes mogelijk zijn, is het effect op handhaving/toezicht en vooroverleg. De druk daarop zal toenemen.

voorgestelde maatregel	IV-gevolgen IH	IV-gevolgen S&E	inwerkingtreding per
voorgesteld pakket Belastingplan 2024			
afschaffen dienstbetrekkingseis	aanpassing toelichting VA en DA		1 januari 2025
invoering minimumleeftijd verkrijger DSR schenking van een ab	structuuraanpassing (uitvraag leeftijd en koppeling met risicotestregel BvR); mogelijk op te lossen door te volstaan met aanpassing toelichting	nvt	1 januari 2025 indien oplossing via aanpassing toelichting ih standhoudt; de druk wordt daarmee verlegd naar handhaving/ toezicht

keuzevermogen kwalificeert slechts voor BOR/DSR voor zover in de onderneming gebruikt	structuuraanpassing (opnemen etiketterings-grenzen); mogelijk op te lossen door te volstaan met aanpassing toelichting	structuuraanpassing	1 januari 2025 indien oplossing via aanpassing toelichting ih standhoudt; de druk wordt daarmee verlegd naar handhaving/ toezicht
afschaffen van de 5% doelmatigheidsmarge in BOR en DSR	structuuraanpassing (aanpassen vraag naar aanwezigheid beleggingsvermogen)	structuuraanpassing	**Voor DSR niet op korte termijn** mogelijk, want vergt herprioritering in het ih-portfolio; inwerkingtreding per KB
invoering minimumleeftijd verkrijger schenking BOR	nvt	structuuraanpassing	1 januari 2025
voorgesteld pakket belastingplan 2025			
toegang tot de BOR/DSR beperken tot reguliere aandelen met een minimaal belang van 5%[3]	structuuraanpassing; mogelijk op te lossen door te volstaan met aanpassing toelichting	structuuraanpassing	1 januari 2026 indien oplossing van aanpassing toelichting ih standhoudt; de druk wordt daarmee verlegd naar handhaving/ toezicht
aanpak rollatorinvestering	nvt	structuuraanpassing	1 januari 2026 (onder voorbehoud van inpassing in iv-portfolio)
aanpak dubbel-BOR	nvt	structuuraanpassing	1 januari 2026 (onder voorbehoud van inpassing in iv-portfolio)
versoepelen bezits- en voortzettingseis	nvt	structuuraanpassing	1 januari 2026 (onder voorbehoud van inpassing in iv-portfolio)

- Bij oplevering van de wetteksten van het hier geschetste BP 24 pakket op 12 juli zullen de uitvoeringstoetsen tijdens het zomerreces worden opgesteld. Het betreft complexe materie waarmee een intensief en bewerkelijk toetsingsproces wordt voorzien.
- De inwerkingtreding van verschillende maatregelen op verschillende momenten maakt de beoordeling van de uitvoeringsgevolgen ingewikkelder. De verschillende onderdelen van het pakket kunnen niet los van elkaar worden bezien: er is samenhang en onderlinge wisselwerking.
- Bij de toetsing van de definitieve wetteksten moet verder de inschatting worden gemaakt of voor een aantal maatregelen inderdaad met aanpassingen van toelichtingen kan worden volstaan zoals aangegeven in de tabel.
- Voor de uitvoeringstoetsen is dus zeker de reguliere termijn van acht weken nodig. Dit betekent dat de uitvoeringstoetsen 8 september beschikbaar zullen zijn.
- Gevolg hiervan is dat het niet mogelijk is de toetsen volgens het reguliere traject bij JenV aan te leveren voor de wetgevingstoets. Ook reguliere aanlevering bij de Raad van State is met het nu voorziene tijdschema niet mogelijk. Met RvS en JenV zullen afspraken gemaakt moeten worden over het tijdpad, passend bij oplevering uitvoeringstoetsen.

[3] Dit is met uitzondering van preferente aandelen die in het kader van bedrijfsopvolging zijn uitgegeven en met behoud van de huidige verwateringsregeling

Beslispunt 6: *lucratiefbelangregeling*

- Stemt u (Stas FB) in met het repareren van de beperkende overweging die de HR heeft aangebracht in de lucratiefbelangregeling?
- Bent u akkoord dit zo snel mogelijk te communiceren via een brief aan de TK om de praktijk duidelijkheid te verschaffen?

Kern

- De lucratiefbelangregeling (art. 3.92b Wet IB 2001) ziet kort gezegd op het houden van vermogensrechten die mede zijn verkregen als beloning voor werkzaamheden. De vermogensrechten moeten dusdanig gunstige condities hebben dat sprake is van een excessieve beloning. Deze heffing vindt plaats in box 1 als resultaat uit overige werkzaamheden (ROW).
- Op 14 april 2023 heeft de Hoge Raad (HR) arrest gewezen over de toepassing van art. 3.92b lid 4 Wet IB 2001[4] (bijlage 2).
- De beperkende uitleg van de HR van art. 3.92b, lid 4, Wet IB 2001 wijkt af van de uitleg die wij denken dat met de totstandkomingsgeschiedenis is beoogd en de uitleg die men daar in de praktijk aan heeft gegeven. We adviseren daarom om de beperkende uitleg van de HR d.m.v. een wetswijziging te repareren, waarin expliciet wordt opgenomen dat dergelijke aandeelhoudersleningen meetellen voor lid 4.
- Naar verwachting leidt dit tot geen problemen in de uitvoering en er is geen budgettair effect.
- Vanwege de onzekerheid die de praktijk op dit moment heeft ten aanzien van de gesloten vso's en de toekomstige mogelijkheden om de lucratiefbelangregeling te ontlopen, is het wenselijk zo snel mogelijk deze wetswijziging aan te kondigen. Daarvoor lijkt een brief aan de Tweede Kamer de meest eenvoudige manier. Indien u hiermee akkoord gaat, ontvangt u die binnenkort ter ondertekening.

Toelichting

- De belastingplichtige kan ook ervoor kiezen om het lucratief belang middellijk te houden en de voordelen zodoende onder de box 2-heffing te laten vallen. Om oppotting in de vennootschap te voorkomen dient de houder van het belang in dat kalenderjaar tot een bedrag van minstens 95% van de voordelen die als ROW zouden worden belast inkomen uit aanmerkelijk belang te genieten. De belastingheffing is dan de combinatie van vennootschapsbelasting en box 2-heffing.
- Op 14 april 2023 heeft de Hoge Raad (HR) arrest gewezen over de toepassing van art. 3.92b lid 4 Wet IB 2001[5] (bijlage 2). De HR besliste kort gezegd dat voor de economische vergelijkbaarheid van art. 3.92b, lid 4, Wet IB 2001 aangesloten moet worden bij de in lid 2 neergelegde kapitaalseis (achtergestelde soort minder dan 10% van het totaal geplaatste kapitaal). Waar voor lid 2 aangesloten wordt bij het civielrechtelijke criterium van geplaatst aandelenkapitaal, wordt voor lid 4 meer economisch gekeken en tellen bijvoorbeeld ook agio en informeel kapitaal mee bij de kapitaalseis.

[4] HR 14 april 2023, ECLI:NL:HR:2023:557.
[5] HR 14 april 2023, ECLI:NL:HR:2023:557.

- De HR onderschrijft in zijn arrest (r.o. 6.2.1, bijlage 2) dat ook leningen mee kunnen tellen bij de beoordeling, maar voegt hier een belangrijke beperkende overweging aan toe: voor de toepassing van lid 4 tellen leningen alleen mee indien en voor zover deze voor de toepassing van de belastingwetgeving als informeel kapitaal[6] zijn aan te merken.
- Met dit criterium vallen de posities waarbij gebruik wordt gemaakt van een aandeelhoudersleningen[7] die niet als informeel kapitaal is aan te merken met terugwerkende kracht niet langer onder het lucratief belang. Dit terwijl deze aandeelhoudersleningen veel overeenkomsten vertonen met cumulatief preferente aandelen[8] en daarmee een zodanig hefboomeffect hebben dat vanuit de doelstelling van de lucratiefbelangregeling bezien box 1-heffing zou moeten plaatsvinden.
- Als bestaande posities niet langer leiden tot een lucratief belang en er dus geen heffing in box 1 plaatsvindt, heeft dat potentieel een lastenrelevante derving in het inkomstenkader tot gevolg. Daarnaast wordt voorzien dat bij het uitblijven van een wettelijke regeling de structurering in de toekomst zal worden vormgegeven via aandeelhoudersleningen, waarbij de lucratiefbelangregeling gemakkelijk kan worden ontlopen.
- Naar schatting wordt er momenteel een honderdtal vaststellingsovereenkomsten (vso's) per jaar gesloten waarin bij een deel gebruik wordt gemaakt van niet als informeel kapitaal aan te merken aandeelhoudersleningen om een gehefboomde lucratiefbelangpositie te creëren.[9] Per vso nemen meerdere topmanagers deel in de structuur.

Beslispunt 7: *invorderingsrente en aan belastingrente gekoppelde rente toeslagen*

Stemt u (Stas TD) in met het opnemen van een wetswijziging waardoor het mogelijk wordt de voor toeslagen berekende invorderingsrente en aan belastingrente gekoppelde rente los te koppelen van de invorderings- en belastingrente over belastingen? Deze wetswijziging wordt bij akkoord opgenomen in het Belastingplan 2024.

Toelichting

- Op dit moment is het rentepercentage voor de rente op beschikkingen die na een half jaar na berekeningsjaar worden opgelegd, gekoppeld aan het belastingrentepercentage voor de inkomstenbelasting en is de invorderingsrente die bij toeslagen wordt berekend wettelijk gekoppeld aan invorderingsrente bij belastingen. Het is wenselijk, mede gezien de oplopende rentes en doelstellingen, hier voor toeslagen een eigen keuze te kunnen maken.
- Daarom wordt voorgesteld via het Belastingplan het mogelijk te maken dat de berekende invorderingsrente en belastingrente voor belastingen en voor toeslagen afzonderlijk vast te stellen, vanaf het moment dat dit uitvoerbaar is.

---

[6] Te weten: de bodemlozeputlening, schijnlening en deelnemerschapslening.
[7] Fiscaal kwalificeren deze aandeelhoudersleningen veelal als een onzakelijke lening
[8] Betreffen vaak leningen waarbij de rente wordt schuldig gebleven en aflossing van de lening en de schuldig gebleven rente pas plaatsvindt op het moment van dat het fonds tot uitkering komt.
[9] Het aantal valt lastig in te schatten. Onze indruk is dat meestal gebruik gemaakt wordt van cumulatief preferente aandelen en dus niet van aandeelhoudersleningen. Het grootste belang zit in het ontlopen van de regeling in de toekomst indien een wettelijke regeling uitblijft.

- Naar de vervolgens vast te stellen percentages en de haalbaarheid in de uitvoering wordt op dit moment gekeken. Met name de differentiatie in de invorderingsrente lijkt niet eenvoudig te realiseren. U wordt hierover nog geïnformeerd.

Beslispunt 8: *co-ouderschap AWIR*

Stemt u (Stas TD) in met het verplaatsen van de aanpassing omtrent co-ouderschap in de Awir van de Fiscale verzamelwet 2025 naar het Belastingplan 2024? Stemt u in met de voorgestelde wijziging van het co-ouderschapbegrip in de Awir?

Toelichting

- Op 9 maart 2023 bent u akkoord gegaan met een wijziging bij de Fiscale verzamelwet 2025 van het co-ouderschapbegrip in de Awir. Op dit moment staat nog in de Awir dat er sprake is van co-ouderschap wanneer het kind doorgaans ten minste drie gehele dagen per week in elk van beide huishoudens verblijft. De wijziging die we hebben voorgesteld voor de Fiscale verzamelwet 2025 hield in dat er sprake is van co-ouderschap als het kind tegelijkertijd tot de huishoudens van beide ouders verblijft in een repeterend ritme van minimaal 156 gehele dagen per kalenderjaar. Dit is gelijk aan de wet- en regelgeving in de Wet IB 2001.
- Inmiddels is er aanleiding tot een snellere aanpassing (gelijklopend met aanpassing in de Wet IB 2001) en een beperkte aanpassing van het voorstel. Een arrest van de Hoge Raad van 30 september 2022[10] is aanleiding geweest om het co-ouderschapscriterium ook in de Wet IB 2001 opnieuw tegen het licht te houden. Er wordt als gevolg daarvan voorgesteld om 'het repeterend ritme' te schrappen. Deze wijziging loopt mee met het Belastingplan 2024. Deze wijziging betekent dat het om als co-ouders te kwalificeren voldoende is dat een kind minimaal 156 gehele dagen bij beide ouders verblijft. Een repeterend ritme is dus niet meer noodzakelijk.
- Om deze begrippen tussen de Wet IB 2001 en de Awir te harmoniseren stellen wij voor om deze wijziging op gelijke wijze door te voeren in de Awir bij het Belastingplan 2024.
- Het doel van deze wijziging is niet om het begrip inhoudelijk te veranderen. De kern blijft dat het gaat om een situatie waarbij een kind in ongeveer gelijke verhouding in beide huishoudens verblijft. Het is alleen niet meer nodig dat op elk moment in het jaar sprake is van een gelijke verdeling. Het is voldoende als op jaarbasis het verblijf van het kind in beide huishoudens nagenoeg in een gelijke verhouding is. Hiervan is in ieder geval sprake als het kind 156 dagen (3 dagen maal 52 weken) per berekeningsjaar bij beide ouders verblijft. Vakantie- en feestdagen kunnen zodoende ook meegerekend worden. In individuele gevallen houdt de Dienst Toeslagen nog wel ruimte om maatwerk te bieden.
- De verwachting is dat slechts een beperkt aantal extra gevallen nu als co-ouder kan worden aangemerkt. Deze wijziging heeft uitvoeringstechnisch weinig gevolgen en ook budgettair zijn er geen consequenties.

[10] HR 20 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1345.

Beslispunt 9: *overgangsbepaling*

Stemt u (Stas TD) in met een overgangsbepaling voor de wijziging van de verlengde navorderingstermijn Douane?

Wij adviseren deze als volgt vorm te geven:

- Bij een onjuiste of onvolledige aangifte, die wordt ontdekt op of ná 1 januari 2024, te handelen volgens de nieuwe wettelijke bepaling, tenzij de onjuiste of onvolledige aangifte is gedaan vóór 1 januari 2021.
- Bij een onjuiste of onvolledige aangifte, gedaan vóór 1 januari 2021, en ontdekt op of ná 1 januari 2024, het oude regime toe te passen.

Toelichting

- Het voorziene wetsvoorstel zorgt ervoor dat een onbedoelde vergissing in een douaneaangifte niet meer strafbaar is, zodat de inspecteur de misgelopen douanerechten in die gevallen tot drie jaar later kan navorderen, in plaats van de nu veel voorkomende vijf jaar.
- Dit nieuwe regime zal in beginsel gelden vanaf 1 januari 2024. De vraag die nog voorligt is hoe de Douane zal moeten omgaan met dit soort zaken die op of ná 1 januari 2024 aan het licht komen, maar die betrekking hebben op de periode hiervoor, het 'oude' wettelijke regime.
- Vanuit de VVD-fractie is (in het schriftelijk overleg) belangstelling getoond voor de overgang naar de nieuwe wetgeving.
- Wij adviseren een overgangsregime toe te passen dat mogelijk maakt:
  - Bij een onjuiste of onvolledige aangifte, die wordt ontdekt ná 1 januari 2024, te handelen volgens de nieuwe wettelijke bepaling, tenzij de onjuiste of onvolledige aangifte is gedaan vóór 1 januari 2021.
  - Bij een onjuiste of onvolledige aangifte, gedaan vóór 1 januari 2021 gedaan, en ontdekt op of ná 1 januari 2024, het oude regime toe te passen.
- De reden om de overgangsbepaling zo vorm te geven is enerzijds om een tegemoetkoming te bieden aan bedrijven. Hierdoor wordt in nieuw geconstateerde gevallen, die zien op eerdere jaren, deels al gewerkt volgens de nieuwe wettekst. Een harde grens op 1 januari 2024, waarbij de nieuwe situatie pas zal gelden op gevallen die daarna zijn ontstaan, achten we niet opportuun. De discussie over aanpassing van de verlengde navorderingstermijn loopt namelijk al langere tijd, en de nieuwe wettelijke regeling biedt voordelen voor bedrijven. Deze tegemoetkoming is overigens niet zonder risico's voor de discussie over af te dragen rechten door Nederland: het DWU vereist namelijk de verlenging van de navorderingstermijn als de handeling strafrechtelijk vervolgbaar was ten tijde dat deze gepleegd wordt.
- Door anderzijds een grens te stellen op 1 januari 2021, 3 jaar voor de inwerkingtreding, kan de Douane lopende onderzoeken afwikkelen binnen de vijfjaarstermijn die daarvoor nu geldt. Dit kan dan zonder dat in die specifieke lopende gevallen een gewijzigde koers moet worden uitgelegd aan de Europese Commissie voor het niet innen van de douanerechten in gevallen waarin volgens de Nederlandse wet ten tijde van het doen van de onjuiste aangifte een strafbaar feit is begaan.

Informatiepunt 1: Actualisatie Meerjarenportfolio en inzicht uitvoerbaarheid pakket Belastingplan 2024

- De afspraak met u over de actualisatie van het meerjarenportfolio IV van de Belastingdienst vindt plaats in de eerste week van juli.
- Het actuele beeld ten aanzien van de uitvoerbaarheid en inpasbaarheid van het pakket wordt dan met u besproken. Het actuele beeld van de uitvoeringstoetsen wordt daarbij betrokken.
- Een deel van de wetgeving moet nog worden afgerond en daarbij horende uitvoeringstoetsen opgestart. Naarmate het beeld completer is, wordt u in juli en augustus nader geïnformeerd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlage 1: Voorgestelde wetsvoorstellen pakket Belastingplan 2024

Op dit moment bestaat het pakket Belastingplan 2024 uit de volgende wetsvoorstellen:

- Wetsvoorstel Belastingplan 2024
- Wetsvoorstel Belastingplan Caribisch Nederland 2024
- Wetsvoorstel Vastgoedmaatregel in het fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi
- Wetsvoorstel Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen
- Wetsvoorstel Versterking aanpak dividendstripping

Wij stellen voor de maatregelen die nu nog niet specifiek aan een wetsvoorstel toegewezen zijn – en daarmee de facto onder het wetsvoorstel Belastingplan 20234 vallen – als volgt toe te delen aan een vijftal wetsvoorstellen:

Wetsvoorstel Wettelijke grondslag tegemoetkoming FSV

- 1 mei jl. heeft u ingestemd met het toevoegen van het wetsvoorstel waarin een wettelijke grondslag wordt geregeld voor de tegemoetkomingsregeling FSV (selectie aan de poort) aan het pakket Belastingplan 2024. U heeft hierbij aangegeven de voorkeur te hebben voor een zelfstandig wetsvoorstel binnen het Belastingplan.
- In dit kader is het relevant om op te merken dat een eerder wetsvoorstel ter zake de tegemoetkoming (wetsvoorstel Wet delegatiebepalingen tegemoetkoming schrijnende gevallen) is aangehouden door de TK. In 2021 heeft de TK besloten de stemming uit te stellen. Ook in dit geval betrof het een zelfstandig wetsvoorstel binnen het Belastingplan

Wetsvoorstel herverdeling proceskostenvergoedingen WOZ en bpm

Een wetsvoorstel rond de aanpak van *no cure no pay* kan een afgebakend wetsvoorstel zijn met een heldere aanleiding en inhoudelijke samenhang. Dit wetsvoorstel bestaat dan uit het volgende:

- Standaard uitbetalen van de vergoedingen voor de WOZ en de BPM aan belanghebbende
- Verlaging forfaitaire proceskostenvergoeding BPM en WOZ
- Verlaging immateriële schadevergoeding bij overschrijding van de redelijke termijn procedures WOZ en bpm

Wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024

Er zijn aardig wat maatregelen aangemeld die geen of beperkte budgettaire impact hebben en die vooral reparaties van bestaande wetgeving regelen. Wij stellen voor deze gezamenlijk in een wetsvoorstel te bundelen. Dit is dan het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024 Het betreft de volgende maatregelen:

- Herstel fout van het percentage van de vrije ruimte in de WKR
- Reparatie conserverende aanslagen Excessief Lenen
- Aanpassing verwijzing naar box 2-tarief i.v.m. invoering progressief tarief box 2 per 2024
- Met terugwerkende kracht aanpassen doorschuifregeling bij ontbinding, specifiek voor ondernemingsverliezen
- Reparatie in eigenwoningregeling bij verhuisregelingen voor partners met een eigenwoningverleden
- Waarborgen verplichting elektronische aanvraag S&O-inhoudingsplichtigen (WMEBV)
- Herstel reguliere navorderingstermijn Douane
- Reparatie lucratief belang n.a.v. HR-arrest
- Deformaliserend werken Belastingdienst

Wetsvoorstel fiscale maatregelen klimaat 2024

Uit het coalitieakkoord, voorjaarsbesluitvorming en mogelijk augustusbesluitvorming volgen meerdere klimaatmaatregelen. Deze maatregelen hangen thematisch samen. Wij stellen voor deze in één wetsvoorstel op te nemen. Dit wordt ook ambtelijk afgestemd met EZK. Het wetsvoorstel bestaat dan uit het volgende:

- Afschaffen vrijstelling metallurgische processen
- Beperken vrijstelling elektriciteitsproductie

- Afschaffen verlaagd tarief glastuinbouw
- Aanpassen hoogte CO2 min prijs elektriciteit en industrie na evaluatie
- Individuele CO2-heffing glastuinbouw
- Actualisering wetgeving duurzame warmtebronnen
- Verhogen vaste voet BPM met 200 euro
- Tariefaanpassingen in de energiebelasting
- Afschaffen vrijstelling duaal in de gebruik kolenbelasting per 2028

Inhoud wetsvoorstel Belastingplan 2024
Naar aanleiding van het verplaatsen van een aantal maatregelen naar losse wetsvoorstellen binnen het pakket Belastingplan, informeren we u over de overgebleven maatregelen in het wetsvoorstel belastingplan 2024. Bij augustusbesluitvorming zullen daar naar verwachting meer maatregelen aan toegevoegd worden.

	Maatregel	Omschrijving
1	**Wijzigen IACK (co-ouderschapsregeling)**	Co-ouderschapsregeling De Hoge Raad heeft de huidige co-ouderschapsregeling niet in lijn verklaard met het doel van de IACK en de bevoegdheid die de minister heeft middels de delegatiebepaling. Dit wordt gecorrigeerd. Materiële toets Er wordt een materiële toets geïntroduceerd als uitzondering op de formele inschrijvingseis, om te bepalen of er sprake is van een gezamenlijke huishouding tussen ouder en kind.
2	**Verhogen reiskostenvergoeding** *Over de exacte hoogte wordt besloten in de augustusbesluitvorming*	De onbelaste reiskostenvergoeding is per 1 januari 2023 verhoogd naar € 0,21. Zoals opgenomen in het Belastingplan 2023 wordt deze per 1 januari 2024 verder verhoogd naar € 0,22. Dit bedrag zal per 1 januari 2024 verder verhoogd worden naar € 0,PM.
3	**Box 3**	Aandelen in de VvE scharen onder spaargeld Het aandeel in het vermogen van een VvE is een vermogensrecht dat tijdens de overbruggingsperiode van box 3 in de categorie 'overige bezittingen' valt. Deze vermogensrechten worden door middel van deze maatregel onder de categorie banktegoeden geplaatst, omdat dit vermogen meestal op een bankrekening staat en deze categorie daarom beter bij dit vermogensbestanddeel past. Derdenrekening notaris scharen onder spaargeld Het aandeel in het vermogen op de derdengeldenrekening van een notaris is een vermogensrecht dat tijdens de periode van de overbruggingswet box 3 in de categorie 'overige bezittingen' valt. Net zoals bij de aandelen in VvE worden de vermogensrechten door middel van deze maatregel onder de categorie banktegoeden geplaats Defiscaliseren onderlinge vorderingen en schulden Met deze maatregel worden vorderingen en schulden tussen fiscaal partners en tussen ouder en minderjarige kinderen gedefiscaliseerd. Dit betekent dat deze vorderingen en schulden niet meer in de belastingaangifte hoeven te worden vermeld. Bij ouders en minderjarige kinderen gaat het dan alleen om de situatie waarin het inkomen van het minderjarige kind aan de ouders wordt toegerekend omdat alleen dan sprake is van dezelfde aangifte. Verduidelijking berekening effectief rendementspercentage box 3 bij fiscaal partners

		Bij de behandeling van de Overbruggingswet box 3 is toegezegd om de berekeningsmethodiek voor het effectieve rendementspercentage bij fiscaal partners in de wet te verduidelijken. Hiermee is geen inhoudelijke wijziging beoogd.
4	**Groen beleggen**	Het percentage van de heffingskorting voor groen sparen en beleggen van 0,7% wordt verhoogd naar PM%.
5	**Wettelijke grondslag maken t.b.v. uitwisselen van informatie door energieleveranciers**	Nederland heeft een informatieplicht richting de Europese Commissie ter controle van de goedgekeurde steunmaatregelen. Om aan genoemde informatieplicht te voldoen, wordt een expliciete wettelijke grondslag opgenomen die de informatieverstrekking van gegevens door energiebelastingplichtigen en begunstigden regelt.
6	**Aanpak vastgoedaandelentransacties met overgangsrecht**	In de btw is het uitgangspunt dat er btw verschuldigd is (21%) bij de levering van nieuwe onroerende zaken en overdrachtsbelasting (OVB) bij verkrijging van oude onroerende zaken. Het is echter mogelijk om nieuwe onroerende zaken via een aandelentransactie over te dragen zodat er noch btw, noch OVB verschuldigd is. Deze belastingconstructie kan worden aangepakt via een aanpassing in de samenloop vrijstelling.
7	**Afschaffing van de betalingskorting in de IB**	Per 1 januari 2023 is de betalingskorting bij de voorlopige aangifte (VA) van de vennootschapsbelasting afgeschaft. In lijn daarmee wordt ook voor de inkomstenbelasting de betalingskorting bij de VA afgeschaft. Hiermee is ook opvolging gegeven aan de toezegging aan lid Nijboer (PvdA) bij de plenaire behandeling van de Fiscale Verzamelwet 2023.
8	**Excessief lenen & box 2**	Aanpassingen in Wet IB 2001 vanwege verdeling maximumbedrag excessief lenen bij einde partnerschap In de Wet IB 2001 wordt een aanpassing aangebracht voor het verdelen van het maximumbedrag excessief lenen bij het einde van een fiscaal partnerschap.
9	**Verlengen horizonbepaling fiscale boetebepaling (artikel 67o AWR en art. 41bis Awir) omtrent overtredersbegrip**	De horizonbepaling op de boetebepaling op grond waarvan de doen pleger, uitlokker en medeplichtige kunnen worden beboet, loopt af. De horizonbepaling bij deze boetebepaling in de AWR en Awir wordt met vijf jaar verlengd tot 1 januari 2029.
10	**Hardheidsclausule invorderingswet**	In de Invorderingswet 1990 wordt een hardheidsclausule opgenomen.
11	**BOR en DSR**	Verlagen vrijstellingspercentage BOR naar 70% boven 1,5 mln euro ondernemingsvermogen De vrijstelling in de BOR wordt vanaf 2025 100% van de goingconcernwaarde van de onderneming tot 1,5 miljoen euro (nu: 1,2 miljoen euro) en 70% (nu: 83%) over het meerdere aan ondernemingsvermogen. Afschaffen van de 5% doelmatigheidsmarge in de BOR en DSR Deze doelmatigheidsmarge houdt in dat bij bv's beleggingsvermogen tot 5% van het ondernemingsvermogen wordt aangemerkt als ondernemingsvermogen. De doelmatigheidsmarge bereikt niet haar doel en is vatbaar voor constructies. De doelmatigheidsmarge wordt afgeschaft. Keuzevermogen kwalificeert slechts voor BOR/DSR voor zover in de onderneming gebruikt Bedrijfsmiddelen die gemengd worden gebruikt, kwalificeren slechts voor de BOR en de DSR voor zover ze daadwerkelijk binnen de onderneming worden gebruikt.

		<u>Afschaffing van de dienstbetrekkingseis bij de DSR en Invoering minimumleeftijd verkrijger DSR</u> In de Voorjaarsbesluitvorming is voorts besloten tot de afschaffing van de dienstbetrekkingseis als voorwaarde voor de DSR bij schenking van een ab. Dit betreft de eis dat de verkrijger van de geschonken aandelen 36 maanden, die onmiddellijk voorafgaan aan het tijdstip van de vervreemding, in dienstbetrekking moet zijn van de vennootschap waarop de aandelen of winstbewijzen betrekking hebben. <u>Aan derden verhuurde onroerende zaken</u> Bij de Miljoenennota 2023 is besloten tot het wettelijk aanmerken van aan derden verhuurde onroerende zaken als beleggingsvermogen in de BOR en de DSR. Gevolg daarvan is dat aan derden verhuurde onroerende zaken niet langer onder de BOR en DSR vallen.
12	**Aanpassing minimumkapitaalregel interne treasury en verhoging percentage**	De specifieke renteaftrekbeperking voor banken en verzekeraars (minimumkapitaalregel in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969) werkt onevenwichtig uit ten aanzien van interne treasury activiteiten van banken. De minimumkapitaalregel wordt op technische punten aangepast om deze verstoring te voorkomen. De resulterende derving van 60 miljoen euro wordt gedekt door het percentage van de minimumkapitaalregel dat niet aftrekbaar is te verhogen van 9% naar 9,4%.
13	**Vereenvoudigen vrijstelling OV-abonnement van loonheffing**	De huidige twee regelingen voor het onbelast verstrekken van OV-abonnementen door werkgevers worden vervangen door één vrijstelling. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de unaniem aangenomen motie De Jong en Van Ginneken, waarin werd verzocht te onderzoeken hoe het onbelast verstrekken van OV-abonnementen eenvoudiger gemaakt kan worden.
14	**Verruiming herinvesteringsreserve inzake stoppersregelingen**	Het gebruik van de herinvesteringsreserve bij gedeeltelijke staking wordt toegankelijker, waardoor barrières voor stoppende agrariërs weg worden genomen.
15	**EIA en MIA**	<u>Verlaging aftrekpercentage EIA en verlaging plafond maximaal investeringsbedrag</u> In 2022 was er een tekort in het EIA-budget van 60 miljoen euro (na uitputting reserve). Conform de EIA-budgetsystematiek wordt deze overschrijding gedekt door middel van aanpassing EIA-parameters. Vanaf 2024 wordt het aftrekpercentage structureel verlaagd en wordt het plafond maximaal investeringsbedrag verlaagd.
16	**Motorrijtuigenbelasting**	<u>MRB: Naheffen bij een ontbrekende aanvullende aangifte</u> De Wet MRB 1994 regelt dat een naheffing voor de motorrijtuigenbelasting mogelijk is vanwege een verandering aan het motorrijtuig. Een bestelauto is b.v. omgebouwd naar personenauto. Er wordt verduidelijkt dat het niet uitmaakt of die verandering is aangebracht door de huidige of een vorige houder van het motorrijtuig, of dat het motorrijtuig altijd al in die specifieke toestand verkeerde. Deze onduidelijkheid in de wetgeving wordt in juridische procedures soms aangegrepen met als doel de naheffingsaanslag ter discussie te stellen. <u>MRB: Hoogte van de naheffing bij het onjuist gebruik van een handelaarskenteken</u> De hoogte van een boete bij onjuist gebruik van handelaarskentekenbewijs kan disproportioneel zijn. Als het verzuim is beperkt tot uitsluitend het niet kunnen overleggen van het handelaarskentekenbewijs, wordt voorgesteld om de naheffingsaanslag te baseren op drie maanden in plaats van twaalf maanden. De naheffingsaanslag bedraagt dan € 113,-. Dit is exclusief een eventuele fiscale

		boete van maximaal 100%. <u>Vrijstelling APK-keuringsrit</u> Het wordt verduidelijkt dat de vrijstelling in de motorrijtuigenbelasting voor een APK keuringsrit alleen geldt op de dag van de APK-keuring.
17	**Afschaffen of versoberen uitzonderingen MRB en BPM** *Over de exacte vormgeving en maatvoering wordt besloten in de augustusbesluitvorming*	Een tiental maatregelen in de MRB en BPM worden versoberd dan beëindigd naar aanleiding van de *evaluatie bijzondere regelingen autobelastingen.* - Nihiltarief OV-autobussen op LPG of aardgas afschaffen - Vrijstelling taxi - Brandstoftoeslag nihil of verlaagd voor gas - Kwarttarief kampeerauto - Halftarief kampeerauto (bedrijfsmatige verhuur) - Kwarttarief paardenvervoer - Vrijstelling lijkwagens - Vrijstelling oldtimers (motorrijtuigen van 40 jaar en ouder') - Teruggaaf lijkwagens - Teruggaaf geldtransport
18	**Toeslagen**	<u>Invorderingsrente Toeslagen</u> Dit betreft beslispunt 3 van deze nota. Desgewenst kan de mogelijkheid gecreëerd worden om voor toeslagen berekende invorderingsrente en aan belastingrente gekoppelde rente afzonderlijk vast te stellen. <u>Co-ouderschap AWIR</u> Dit betreft beslispunt 4 van deze nota. Om co-ouderschap tussen de Wet IB 2001 en de Awir te harmoniseren wordt voorgesteld dit begrip aan te passen.

ECLI:NL:HR:2023:557

Instantie	Hoge Raad
Datum uitspraak	14-04-2023
Datum publicatie	14-04-2023
Zaaknummer	20/04413
Formele relaties	In cassatie op : ECLI:NL:GHARL:2020:9921 Conclusie: ECLI:NL:PHR:2021:926
Rechtsgebieden	Belastingrecht
Bijzondere kenmerken	Cassatie
Inhoudsindicatie	artikel 3.92b, lid 2 en lid 4 Wet IB 2001, lucratief belang, vermogensrechten, economisch overeenkomen of vergelijkbaar zijn, 10%-criterium.
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl Viditax (FutD), 14-4-2023 V-N Vandaag 2023/813 FutD 2023-0969 met annotatie van Fiscaal up to Date V-N 2023/18.3 met annotatie van Redactie NLF 2023/0975 met annotatie van Jurgen Stormmesand

Uitspraak

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

BELASTINGKAMER

Nummer 20/04413
Datum 14 april 2023

ARREST

in de zaak van

de STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

tegen

[X] te [Z] (hierna: belanghebbende)

op het beroep in cassatie tegen de uitspraak van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 24 november 2020, nr. 19/00522[1], op het hoger beroep van belanghebbende tegen een uitspraak van de Rechtbank Gelderland (nr. AWB 17/4420) betreffende de aan belanghebbende voor het jaar 2014 opgelegde aanslag in de inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen en de daarbij gegeven beschikking inzake belastingrente.

1 Geding in cassatie

De Staatssecretaris, vertegenwoordigd door [P 1], heeft tegen de uitspraak van het Hof beroep in cassatie ingesteld.

Belanghebbende heeft een verweerschrift ingediend. Hij heeft ook incidenteel beroep in cassatie ingesteld.

Het beroepschrift in cassatie en het geschrift waarbij incidenteel beroep in cassatie is ingesteld, zijn aan dit arrest gehecht en maken daarvan deel uit.

De Staatssecretaris, vertegenwoordigd door [P 1], heeft schriftelijk zijn zienswijze over het incidentele beroep naar voren gebracht.

Op 4 oktober 2021 heeft de Advocaat-Generaal R.E.C.M. Niessen geconcludeerd tot gegrondverklaring van het principale beroep in cassatie van de Staatssecretaris en ongegrondverklaring van het incidentele beroep in cassatie van belanghebbende.[2]

Belanghebbende heeft schriftelijk op de conclusie gereageerd.

2 Uitgangspunten in cassatie

2.1 Belanghebbende was in 2014 werkzaam in een managementfunctie bij een groep van vennootschappen (hierna: de Groep) waarvan Holding B.V. (hierna: Holding) de tophoudstervennootschap is. In 2013 is de Groep in financieel zwaar weer gekomen en daarom hebben een herstructurering en een herfinanciering plaatsgevonden. In het kader van de herstructurering en de herfinanciering heeft ABN AMRO Bank op 1 oktober 2013 een lening van € 10.414.000 verstrekt aan een dochtervennootschap van Holding. De aandeelhouders van deze vennootschap hebben een garantie afgegeven voor nakoming van de verplichtingen uit hoofde van deze lening. Holding was een van deze aandeelhouders. Door Holding zijn in het kader van de herstructurering en de herfinanciering gewone aandelen en cumulatief preferente aandelen uitgegeven.

2.2 In verband met de uitgifte van de gewone aandelen door Holding is een management participatieplan (hierna: het MPP) opgesteld waarbij het management van de Groep de gelegenheid kreeg te participeren in het gewone aandelenkapitaal van Holding. Die aandelen zijn gecertificeerd.
In het kader van het MPP zijn op 22 april 2014 aan het management van de Groep (i) 836.450 certificaten van gewone aandelen in Holding uitgegeven van nominaal € 1 per stuk, en (ii) 90.000 certificaten van gewone aandelen in Holding van nominaal € 0,01 per stuk. In totaal zijn derhalve 836.450 + 90.000 = 926.450 certificaten van gewone aandelen in Holding bij het management geplaatst, met een nominale waarde van in totaal € 837.350. Het gestorte bedrag aan agio op die gewone aandelen bedraagt in totaal € 486.150. De (certificaten van) gewone aandelen van nominaal € 1 en van nominaal € 0,01 delen gelijkelijk in de winst.

2.3 Belanghebbende heeft ter uitvoering van het MPP op 22 april 2014 een overeenkomst gesloten

voor de verkrijging van certificaten van gewone aandelen in Holding (hierna: de certificaten). Het gaat om de 90.000 certificaten met een nominale waarde van € 0,01 per certificaat en 351.000 certificaten met een nominale waarde van € 1 per certificaat. Belanghebbende heeft hiervoor in totaal € 630.000 betaald (waarvan € 351.900 aan nominaal aandelenkapitaal en € 278.100 aan agio). Belanghebbende is gerechtigd tot (351.000 + 90.000) / 926.450 x 100 procent = 47,6 procent van de winst van de bij het management geplaatste gewone aandelen.

2.4 Holding heeft daarnaast verschillende soorten cumulatief preferente aandelen (cum prefs) uitgegeven. De cum prefs A dragen een preferent dividend van 5 procent, de cum prefs B van 8 procent en de cum prefs C van 1 procent.

2.5 In december 2014 is de totale waarde van de certificaten gedaald naar € 1. Belanghebbende heeft zijn certificaten eind 2014 afgewaardeerd tot € 1. Dit heeft geleid tot een verlies van € 629.999 op zijn certificaten. Belanghebbende heeft dit verlies in zijn aangifte voor de inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen voor het jaar 2014 aangemerkt als negatief resultaat uit een zogenoemd lucratief belang. Bij de aanslagregeling heeft de Inspecteur de aangifte in dit opzicht gecorrigeerd.

3 Procedure voor het Hof

3.1 Voor het Hof was in geschil of de door belanghebbende gehouden certificaten moeten worden aangemerkt als een lucratief belang als bedoeld in artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001 in samenhang gelezen met het tweede lid van dat artikel. In dat verband was in de eerste plaats in geschil of voor de diverse soorten cum prefs onzakelijke dividendpercentages gelden. Verder was in geschil of het vierde lid van dat artikel meebrengt dat de vergelijkbaarheid van de daar bedoelde vermogensrechten met in het tweede lid, aanhef en letter a, van dat artikel bedoelde achtergestelde soortaandelen ook betrekking heeft op de voorwaarde uit het tweede lid, letter a, dat het totale geplaatste aandelenkapitaal van die achtergestelde soortaandelen minder dan 10 procent bedraagt van het totale geplaatste aandelenkapitaal van de vennootschap (het zogenoemde 10%-criterium).

3.2 Het Hof heeft geoordeeld dat belanghebbende niet aannemelijk heeft gemaakt dat ten aanzien van de diverse soorten cum prefs onzakelijke dividendpercentages zijn overeengekomen.

3.3.1 Het Hof heeft vervolgens overwogen dat in de totstandkomingsgeschiedenis van artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001 nergens expliciet is vermeld dat de toets van die bepaling dient plaats te vinden aan de hand van een aangepast 10%-criterium van artikel 3.92b, lid 2, Wet IB 2001. Zou de wetgever die visie hebben willen omarmen, dan had het voor de hand gelegen dat de wetgever dit ook volmondig zou hebben bevestigd, of beter nog, dit via een novelle in de wettekst tot uitdrukking zou hebben gebracht, aldus het Hof. Het Hof is daarom ervan uitgegaan dat niet een aangepast 10%-criterium van toepassing is bij de beoordeling of een vermogensrecht economisch overeenkomt of vergelijkbaar is met het in artikel 3.92b, aanhef en lid 2, letter a, Wet IB 2001 bedoelde aandeel.

3.3.2 Hiervan uitgaande heeft het Hof geoordeeld dat het in het geval van belanghebbende, ook zonder dat aan een aangepast 10%-criterium is voldaan, gaat om een lucratief belang als bedoeld in artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001. Daartoe heeft het Hof overwogen dat diens belang in Holding, als gevolg van de "relatief zeer omvangrijke funding" met cumulatief preferent aandelenkapitaal, belanghebbende in staat had kunnen stellen, en ook de bedoeling had belanghebbende in staat te stellen, met een beperkte investering een rendement te behalen dat in geen verhouding staat tot het geïnvesteerde kapitaal en het te lopen risico, zelfs indien daarbij het relatief hoge risico van deze investering door belanghebbende in Holding in aanmerking wordt genomen.

4 Beoordeling van het in het principale beroep voorgestelde middel

4.1 Het middel richt zich in de eerste plaats tegen het hiervoor in 3.3.1 weergegeven oordeel van het

Hof. Het middel betoogt daartoe dat het Hof artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001, in samenhang gelezen met lid 2, letter a, van dat artikel, verkeerd heeft uitgelegd. Uit een grammaticale uitleg van deze bepalingen en de totstandkomingsgeschiedenis daarvan volgt volgens het middel dat het disproportionele rendement moet zijn veroorzaakt door een hefboommechanisme, dat ten minste een bepaalde omvang moet hebben. Het 10%-criterium van artikel 3.92b, lid 2, letter a, Wet IB 2001 werkt via de economische vergelijkbaarheid door naar het vierde lid van dat artikel. Het 10%-criterium geldt dus ook voor het onderhavige geval, aldus nog steeds het middel.

4.2.1 Anders dan het Hof heeft aangenomen, is voor de toepassing van artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001, in samenhang gelezen met lid 2, aanhef en letter a, van dat artikel, niet voldoende dat de desbetreffende vermogensrechten de belastingplichtige de mogelijkheid bieden om met een beperkte investering een rendement te behalen dat in geen verhouding staat tot het geïnvesteerde kapitaal en het te lopen risico.

4.2.2 Het 10%-criterium is in artikel 3.92b, lid 2, letter a, Wet IB 2001 opgenomen om de werking van die bepaling te beperken tot situaties waarin een hefboomeffect van meer dan 1 op 10 is gecreëerd. Zo'n effect is volgens de totstandkomingsgeschiedenis aanwezig indien bepaalde aandelen een heel beperkt deel van het eigen vermogen van de vennootschap vertegenwoordigen en meer dan evenredig delen in de overwinst, dat wil zeggen "de winst die resteert nadat de renteverplichtingen zijn voldaan en "reguliere" dividenden zijn uitgekeerd".[3]

4.2.3 Op grond van artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001 worden, voor zover hier van belang, mede als lucratief belang aangemerkt vermogensrechten die, gelet op de feiten en omstandigheden, economisch overeenkomen of vergelijkbaar zijn met aandelen als bedoeld in artikel 3.92b, lid 2, Wet IB 2001. Daarbij heeft de wetgever wat betreft de vergelijkbaarheid met in artikel 3.92b, lid 2, aanhef en letter a, Wet IB 2001 bedoelde aandelen het oog gehad op met elkaar samenhangende vermogenstitels die tezamen economisch gezien voor een vergelijkbaar hefboomeffect zorgen als het geval is bij zulke aandelen.[4] Bij de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer heeft de staatssecretaris van Financiën met betrekking tot de regeling van het vierde lid gepreciseerd dat een "strakke lijn" wordt getrokken en dat een structuur met een achtergestelde aandelensoort waarvan het geplaatste aandelenkapitaal minder is dan 10 procent van het totale geplaatste aandelenkapitaal van de vennootschap, onder de werkingssfeer van dit voorstel valt indien daardoor een hefboomeffect ontstaat op het aandelenkapitaal van meer dan 1 op 10 of een vergelijkbaar effect.[5] Hieruit moet worden afgeleid dat de door artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001 verlangde vergelijkbaarheid van de in die bepaling bedoelde vermogensrechten ten opzichte van de in artikel 3.92b, lid 2, aanhef en letter a, Wet IB 2001 bedoelde aandelen betrekking dient te hebben op het hefboomeffect, zoals dat tot uitdrukking is gebracht in het 10%-criterium. Een ruimere uitleg zou meebrengen dat het vierde lid – anders dan beoogd[6] – niet meer als een restcategorie en een vangnet fungeert, maar als een wezenlijke uitbreiding ten opzichte van de regeling in het tweede lid, aanhef en letter a, waardoor die laatste bepaling ten opzichte van het vierde lid in wezen geen zelfstandige betekenis meer zou hebben.

4.2.4 Het middel slaagt in zoverre en behoeft voor het overige geen behandeling.

5 Beoordeling van het in het incidentele beroep voorgestelde middel

Het in het incidentele beroep voorgestelde middel richt zich tegen het hiervoor in 3.2 weergegeven oordeel van het Hof. Het middel kan niet tot cassatie leiden, aangezien dit oordeel feitelijk en niet onbegrijpelijk is.

6 Slotsom

6.1 Gelet op hetgeen hiervoor in 4.2.4 is overwogen, kan de uitspraak van het Hof niet in stand blijven. Verwijzing moet volgen.

6.2 Met het oog op het geding na verwijzing merkt de Hoge Raad het volgende op.

6.2.1 Voor de beoordeling of bij de door belanghebbende gehouden certificaten een hefboomeffect optreedt van meer dan 1 op 10, kan niet rechtstreeks worden aangesloten bij de maatstaf van het geplaatste kapitaal, die wordt gebruikt in artikel 3.92b, lid 2, letter a, Wet IB 2001. Uit de totstandkomingsgeschiedenis van artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001 valt af te leiden dat hiertoe bij de overeenkomstige toepassing van het 10%-criterium naast het gestorte kapitaal ook rekening moet worden gehouden met het gestorte agio en met informeel kapitaal.[7] Ook leningen aan de vennootschap waarin de belastingplichtige een belang houdt, kunnen in dit verband relevant zijn. In deze totstandkomingsgeschiedenis is gesproken over een achtergestelde lening die in materiële zin fungeert als eigen vermogen en daarmee eenzelfde functie vervult als soortaandelen die niet in de overwinst delen.[8] In het licht hiervan moet bij de overeenkomstige toepassing van het 10%-criterium alleen rekening worden gehouden met leningen indien en voor zover deze voor de toepassing van de belastingwetgeving als informeel kapitaal zijn aan te merken.
Daarbij dient geen rekening te worden gehouden met een lening, zoals de hiervoor in 2.1 vermelde lening van ABN AMRO Bank, die is verstrekt aan een andere vennootschap dan de vennootschap ten aanzien waarvan moet worden beoordeeld of de belastingplichtige daarin een belang heeft als bedoeld in artikel 3.92b, lid 1, Wet IB 2001.[9] Dit is alleen anders indien en voor zover de lening in fiscale zin is aan te merken als verstrekking van informeel kapitaal aan die vennootschap.

6.2.2 Voor de toepassing van artikel 3.92b, lid 4, Wet IB 2001, in samenhang gelezen met het 10%-criterium van het tweede lid, letter a, van dat artikel, dient agio in geval van storting anders dan in geld te worden gewaardeerd naar de waarde in het economische verkeer van die storting. Wordt aan de stortingsplicht voldaan door middel van verrekening met een vordering op de vennootschap, dan moet voor de waardering van het agio in beginsel worden uitgegaan van het nominale bedrag van de daartegenover staande schuld van de vennootschap, ook in het geval deze betalingsproblemen heeft.[10] Tot dat bedrag is de vennootschap immers van die schuld bevrijd en is haar vermogen dus ook met dat bedrag toegenomen.

7 Proceskosten

De Hoge Raad ziet geen aanleiding voor een veroordeling in de proceskosten.

8 Beslissing

De Hoge Raad:

- verklaart het principale beroep in cassatie van de Staatssecretaris van Financiën gegrond,

- verklaart het incidentele beroep in cassatie van belanghebbende ongegrond,

- vernietigt de uitspraak van het Hof, en

- verwijst het geding naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch ter verdere behandeling en beslissing van de zaak met inachtneming van dit arrest.

Dit arrest is gewezen door de vice-president M.E. van Hilten als voorzitter, en de raadsheren M.W.C. Feteris, M.A. Fierstra, E.F. Faase en J.A.R. van Eijsden, in tegenwoordigheid van de waarnemend griffier E. Cichowski, en in het openbaar uitgesproken op 14 april 2023.

[1] ECLI:NL:GHARL:2020:9921.

[2] ECLI:NL:PHR:2021:926.

[3] Kamerstukken II 2007/08, 31 459, nr. 3, blz. 11, en Kamerstukken II 2007/08, 31 459, nr. 9, blz. 10.

[4] Kamerstukken II 2007/08, 31 459, nr. 7, blz. 2.

[5] Handelingen II 3 september 2008, blz. TK 107-7872.

[6] Handelingen II 3 september 2008, blz. TK 107-7871 en 107-7872, en Kamerstukken I 2008/09, 31 459, nr. C, blz. 11.

[7] Kamerstukken I 2008/09, 31 459, nr. C, blz. 11-12.

[8] Handelingen II 3 september 2008, blz. TK 107-7871, en Kamerstukken I 2008/09, 31 459, nr. E, blz. 8.

[9] Kamerstukken I 2008/09, 31 459, nr. E, blz. 8.

[10] Vgl. HR 15 juli 2022, ECLI:NL:HR:2022:1086, rechtsoverweging 4.2.2.

Beantwoording vragen BOR en DSR
U (StasFB) heeft 9 mei ingestemd met de beslispunten voor de BOR en DSR in de beslisnota BP24 BOR en DSR (bijlage 3). U had nog enkele vragen en opmerkingen. Onderstaand gaan we hierop in.

Het betreft de volgende vragen/opmerkingen:

Wanneer kunnen de aanpassingen in DSR aanmerkelijkbelang in werking treden? U wilt graag snel duidelijkheid.

- Het doen van structuuraanpassingen binnen het IV-portfolio voor de IH is zonder herprioritering voorlopig niet mogelijk. Herprioritering zou ten koste gaan van andere ingeplande aanpassingen voor wetgeving (box 3, AOV ZZP indien dit moet worden ingepast in het portfolio van de Belastingdienst, en deformaliserend werken), of leiden tot vertraging van de rationalisatie van Cool:Gen. Dit heeft als risico dat storingen uiteindelijk niet meer goed opgelost kunnen worden, met gevolgen voor de belastingontvangstenstroom voor de belastingontvangsten.
- In een nader afstemmingsoverleg met de Belastingdienst – en met name de lavaco en leden van de kennisgroep ab, de ketenmanager IH, en de betrokken adviesregisseur bij de IV-organisatie – is onderzocht of en in hoeverre de eerder berichte structuuraanpassingen voor de DSR steeds in volle omvang dienen te worden gedaan.
- Daarbij is beoordeeld of en hoe de IV-impact zoveel mogelijk kan worden beperkt. Dit leidt ertoe dat voorstellen mogelijk eerder geïmplementeerd kunnen worden dan waar tot nog toe van werd uitgegaan.
- Bij de totaalafweging is ook rekening te houden met beperkingen uit de fiscaal-systematische samenhang tussen BOR en DSR (m.n. voor wat betreft etikettering en toegang tot de faciliteit), hetgeen meebrengt dat in sommige gevallen het wenselijk wordt geacht om de DSR-aanpassing tegelijkertijd in werking te laten treden met de corresponderende BOR-aanpassing.
- In de onderstaande tabel is het uitvoeringsbeeld m.b.t de DSR samengevat.

Voorgestelde maatregel	***IV-gevolgen IH?***	***aanpassing IH noodzakelijk?***	***Eerst mogelijke inwerkingtreding?***
Maatregelen realiseerbaar per 2024 (geen aanpassing in de systemen c.q. alleen aanpassing toelichting)			
Standaard aanmerken van verhuurd vastgoed als beleggingsvermogen in de BOR en DSR	Geen iv-gevolgen. De communicatie dient wel te worden aangepast; dit kan voor het eerst in de DA 2024, maar kan niet meer worden meegenomen in de VA 2024.	N.v.t.	2024
Afschaffen dienstbetrekkingseis	Vergt aanpassing toelichtingstekst bij aangifte. Dit kan worden verwerkt in de DA 2024, maar niet meer in de VA 2024.	aanpassing teksten toelichting	2024
*Maatregelen waarvoor niet doorvoeren aanpassing aangifte **waarschijnlijk** kan worden opgevangen in het toezicht; in dat geval uitvoerbaar per 2024 resp. 2025*			
Invoering minimumleeftijd verkrijger DSR schenking van een ab en voor verkrijger BOR	In beginsel: (kleine) structuuraanpassing door uitvraag leeftijd en koppeling met risicotestregel BvR.	Nee, mits verlegging last naar handhaving/ vooroverleg wordt aanvaard.	2024, zonder structuuraanpassing (en ook zonder structuuraanpassing BOR). Een structuuraanpassing per 2025 is niet mogelijk

			zonder herprioritering in het IV/ IH portfolio.
Toegang tot de BOR/DSR beperken tot reguliere aandelen met een minimaal belang van 5% (met uitzondering van preferente aandelen die in het kader van bedrijfsopvolging zijn uitgegeven en met behoud van de huidige verwateringsregeling)	Geen, maar dan is specifiek op dit aspect gericht toezicht niet mogelijk middels aangifteuitworp.	N.v.t.	2025 zonder structuuraanpassing IH, vanwege IV-gevolgen BOR (portfolio S&E), en beleidsmatige wenselijkheid om BOR/DSR simultaan te wijzigen op dit punt per 2025.
Keuzevermogen kwalificeert slechts voor BOR/DSR voor zover in de onderneming gebruikt	Geen, tenzij (1) toelichtingsteksten ook moeten worden aangepast, of (2) de etiketteringsgrenzen dienen te worden opgenomen in de aangifte.	N.v.t., ervan uitgaande dat wordt geïmplementeerd zonder IV-ondersteuning voor de DSR.	2025, vanwege IV-gevolgen BOR (portfolio S&E), en beleidsmatige wenselijkheid om BOR/DSR simultaan te wijzigen op dit punt.
Maatregel waarvoor structuuraanpassing in de systemen zeker noodzakelijk is			
Afschaffen van de 5% doelmatigheidsmarge in de BOR en DSR	Kleine structuuraanpassing: vraag naar aanwezigheid beleggingsvermogen (nu: meer dan 5% ondernemingsvermogen) dient te worden aangepast.	Ja.	Een structuuraanpassing per 2025 is niet mogelijk zonder herprioritering in het IV/ IH portfolio.

Waarom kan de dienstbetrekkingseis voor de DSR voor de overdracht van de IB-onderneming niet bij schenking vervallen?

- Met ingang van 1 januari 2001 is het in de inkomstenbelasting (IB) mogelijk een onderneming van een natuurlijk persoon (IB-onderneming) geruisloos over te dragen aan een medeondernemer of – sinds 1 januari 2002 – aan een werknemer (artikel 3.63 Wet IB 2001). Om van deze faciliteit gebruik te kunnen maken, dient de overdracht plaats te vinden aan een natuurlijk persoon die ten minste 36 maanden (achtereenvolgens) als ondernemer winst uit die onderneming heeft genoten of als werknemer in die onderneming werkzaam is geweest.
- Het vervallen van de dienstbetrekkingseis voor de overdracht van de IB-onderneming bij schenking zou dus een (naar onze mening ongewenste) **inperking** van de mogelijkheden tot geruisloze doorschuiving inhouden, namelijk uitsluitend bij een overdracht aan medeondernemer.
- Als met de vraag eigenlijk bedoeld is te zoeken naar mogelijkheden om de reikwijdte van de doorschuiffaciliteit bij bedrijfsopvolging juist te vergroten, mag daarbij het zogenoemde realisatiebeginsel niet uit het oog worden verloren. Het realisatiebeginsel houdt in dit verband in dat belasting moet worden betaald wanneer een onderneming wordt gestaakt (in dit geval dus door overdracht). Zou dit beginsel volledig worden losgelaten, dan zou een onderneming kunnen worden overgedragen zonder dat over de meerwaarde (de stille en fiscale reserves) behoeft te worden afgerekend. De doorbreking van het realisatiebeginsel is in de situaties waarop de huidige doorschuiffaciliteit van artikel 3.63 Wet IB 2001 ziet, aanvaardbaar geoordeeld omdat het daarbij niet gaat om een overdracht van de onderneming aan een willekeurige derde, maar aan een persoon die reeds geruime tijd bij die onderneming was betrokken (als medeondernemer of als werknemer), hetgeen in het belang is van de continuïteit van de onderneming.

[1] Bij de verruiming van de doorschuiffaciliteit voor de situatie van een overdracht aan werknemers zijn in Kamerstukken II 2001/02, 28188, nr. 1, verschillende opties voor verdere flexibilisering afgewogen en is gekozen voor de verruiming voor de situatie van een overdracht aan werknemers. Ter illustratie van die afweging is het betreffende Kamerstuk bijgesloten.

- Geruisloze doorschuiving werd blijkens de parlementaire geschiedenis[1] (zie bijlage 4 met bijgesloten Kamerstuk) alleen aanvaardbaar geacht door materiële eisen te stellen aan de betrokkenheid van de opvolger, zoals in artikel 3.63 Wet IB 2001 is gedaan. Naar onze mening zijn de afwegingen die destijds zijn gemaakt nog steeds actueel en geldend.

Tegengaan van rollatorinvesteringen BOR: Wanneer is de aanvullende analyse door AFP over leeftijd startende ondernemers afgerond?

- De aanvullende analyse door AFP voor wat betreft de leeftijd van startende ondernemers en de periode van ondernemerschap wordt naar verwachting voor Pinksteren afgerond, u wordt daarna over het resultaat geïnformeerd.

Is de leeftijdseis voor rollatorinvesteringen getoetst aan internationale verdragen?

- Ja. Bij toepassing aan het gelijkheidsbeginsel van art. 14 EVRM worden de volgende vragen gesteld:[2]
    - Is er sprake van een ongelijke behandeling van gelijke gevallen?
      Zo nee: er is geen sprake van schending van art. 14 EVRM;
      Zo ja: Bestaat voor die ongelijke behandeling een objectieve en redelijke rechtvaardiging?
        - Is sprake van legitieme doelstelling overheidsbeleid? En
        - Is sprake van redelijke evenredigheid/proportionaliteit tussen middel en doel?
- Verlenging van de bezitseis BOR vanaf een bepaalde leeftijd leidt tot een ongelijke behandeling van gelijke gevallen waarvoor naar ons oordeel een objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat, namelijk het tegengaan van onbedoeld gebruik van de BOR.
- Naar ons oordeel is sprake van een redelijke evenredigheid tussen middel en doel indien – op basis van de analyse van AFP - aannemelijk is dat rollatorinvesteringen met name voorkomen bij oudere vermogenden.
- Dan kan een leeftijdsgrens een keuze van de fiscale wetgever zijn waarvan niet kan worden gezegd dat zij evident van elke redelijke grond is ontbloot. Naar onze mening overschrijdt de wetgever in dat geval met deze leeftijdsgrens de grenzen van de hem toekomende ruime beoordelingsvrijheid niet.

Ter informatie: BOR en DSR

Naar aanleiding van de beslisnota BP24 BOR en DSR en de daarin gemaakte keuzes willen we ook over het volgende informeren:

Vruchtwisseling

- Uw verzoek om vruchtwisseling uit te zonderen van de maatregel aan derden verhuurde onroerende zaken wordt verwerkt in het BP24. Dit betreft een teeltpachtovereenkomst ingevolge artikel 396 lid 1-3 titel 7.5 BW voor maximaal twee jaar voor los land die is aangegaan voor teelten waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is.

Minimumleeftijd voor de verkrijger voor zowel de DSR schenking ab als voor de BOR bij schenking

- Uw keuze voor invoering van een minimumleeftijd van 21 jaar voor de verkrijger bij schenking voor de DSR en de BOR wordt verwerkt in het BP24.

Toegang tot de BOR en DSR beperken

- De toegang wordt beperkt tot reguliere aandelen met 5% belang waarmee ondernemingsrisico wordt gelopen met dien verstande dat de BOR en de DSR blijven gelden voor preferente aandelen die in het kader van een gefaseerde bedrijfsopvolging zijn uitgegeven en de verwateringsregeling blijft bestaan.

[1] Bij de verruiming van de doorschuiffaciliteit voor de situatie van een overdracht aan werknemers zijn in Kamerstukken II 2001/02, 28188, nr. 1, verschillende opties voor verdere flexibilisering afgewogen en is gekozen voor de verruiming voor de situatie van een overdracht aan werknemers. Ter illustratie van die afweging is het betreffende Kamerstuk bijgesloten.
[2] Toetsingskader van het EHRM.

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING – TERSTOND, OVERLEG 15:30
Aan
De minister van Financiën
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Adviesnotitie BWO fossiele subsidies – 16 mei 2023

Datum
16 mei 2023

Notanummer
2023-0000119521

Aanleiding

Op verzoek van MEZK is last-minute voor vanavond met u (staatssecretaris) een BWO ingepland om de impactanalyse van de fossiele subsidies te bespreken. Naar aanleiding van deze afspraak in de voorjaarsbesluitvorming hebben industriële bedrijven zich gemeld en zou het proces van de maatwerkafspraken met deze bedrijven stil komen te liggen. MEZK wil daarom in het BWO vanavond met u afspreken om een versneld besluit te nemen over de vrijstelling voor non energetisch verbruik van aardgas (kunstmest) en de accijnsvrijstelling voor non energetisch verbruik van minerale oliën (plastics).

Bijlage 1: Concept onderzoeksvoorstel FIN
Bijlage 2: Concept onderzoeksvoorstel EZK
Bijlage 3: Legenda tabel voorjaarsbesluitvorming klimaat

Eenheid van Kabinetsbeleid

- Voor een ordentelijk besluitvormingsproces is het belangrijk om vast te houden aan de reguliere besluitvormingsmomenten: het voorjaar en augustus. We zien geen duidelijke argumenten waarom in tegenstelling tot de afspraak uit het klimaatpakket van 26/4/23 al in juni een besluit moet worden genomen over de vrijstellingen non energetisch verbruik en dit niet kan wachten tot augustus.
- EZK geeft aan dat de maatwerkafspraken met deze bedrijven hierdoor stil komen te liggen, maar dat is ons inziens geen valide argument.
- Het maatwerk berust erop dat er een CO2 reductie wordt gerealiseerd in ruil voor ondersteuning om deze overgang te maken, als bedrijven daar niet aan willen deelnemen dan zullen zij alsnog mee moeten in het afbouwpad maar zonder subsidie.
- Ook delen we de noodzaak niet om besluitvorming naar juni te vervroegen; augustus komt immers al snel. Daarnaast zijn de maatwerkafspraken nog niet in de fase dat er definitieve afspraken worden getekend. Er is nog voldoende tijd om de afspraken te herzien als besluitvorming in augustus hier aanleiding voor zou geven. Bovendien: Ons beleid is altijd gebaseerd op wortel en stok, maatwerk wordt alleen maar effectiever als bedrijven worden geprikkeld om daar ook zo ambitieus mogelijk in te gaan zitten.

17.05.23
Nieuwe afspraak Minister Dhr. KBE, EZK en Staatssecr. Mfr. Yeo

DEPARTEMENTAAL BREED

- EZK stelt een krap tijdpad voor, waarbij het onderzoek binnen circa 3 weken moet worden uitgewerkt en vervolgens meteen een besluit moet worden genomen. We begrijpen dat Berenschot inmiddels ook aan de slag is. Er is afgelopen voorjaar niet voor niets besloten om eerst een impactanalyse uit te voeren. Het gaat om complexe materie, dat zorgvuldig moet worden onderzocht; dat is lastig binnen een paar weken (oplevering begin augustus is al uitdagend).
-

- Tot slot raden we af om voorafgaand publicatie een gezamenlijk bewindspersonenoverleg met alleen VNO en de industrie te houden om de resultaten van de impactanalyse te bespreken; dit is zeer kwetsbaar en zorgt niet voor gedegen besluitvorming. Aan de andere kant van het spectrum vragen willen milieupartijen de fossiele subsidies zo snel mogelijk afschaffen. Zij hebben ook valide argumenten, die in de opzet van EZK niet worden gehoord. De impactanalyse is juist bedoeld om zorgvuldig de voor- en nadelen van een afbouwpad voor fossiele subsidies te schetsen, zodat het kabinet daarna een onderbouwde keuze kan maken. Uiteraard kan het onderzoeksbureau als onderdeel van de impactanalyse wel contact leggen met bedrijven om bijv. meer informatie te verzamelen.

- U kunt als **alternatief** eventueel een hink-stap-sprong proces voorstellen:
  - In juni een ronde tafel gesprek (eventueel in twee sessies) op politiek niveau met het bedrijfsleven, maar ook met vertegenwoordigers van de milieukant. Deze sessie kan worden gebruikt om de standpunten uit te wisselen.
  - Op basis van deze sessie kan ook worden bekeken welke aanvullende uitzoekpunten/vragen er nog zijn richting augustus.
  - EZK heeft reeds Berenschot aan de slag gezet. Deze analyse wordt begin juni opgeleverd en kan dienen als input voor de interne kabinetsvoorbereiding van het ronde tafel gesprek. Parallel wordt onder coördinatie van FIN een breder onderzoek naar de fossiele subsidies uitgezet (conform afspraak en in goed overleg met de andere departementen) – ten behoeve van besluitvorming in augustus. In dit onderzoek zal ook gekeken worden naar de vrijstellingen voor non energetisch verbruik, waarbij de inzichten van Berenschot worden meegenomen.
  - In augustus vindt definitieve besluitvorming plaats en dit wordt vervolgens gecommuniceerd in de Miljoenennota.

NB. Ook als deze zomer zou worden afgesproken om de vrijstellingen niet af te bouwen, dan is het nog steeds verstandig om aanvullend onderzoek uit te voeren ter voorbereiding op een volgende kabinetsperiode.

Toelichting

Afspraak voorjaarsbesluitvorming

- In de Kamerbrief over de voorjaarsbesluitvorming klimaat is het volgende afgesproken over de fossiele subsidies: *De afgelopen tijd is er meer en meer maatschappelijke discussie over voordelen voor fossiele brand- en grondstoffen. Het kabinet is daarom eerder al gestart met een inventarisatie van alle fossiele vrijstellingen, kortingen en aangepaste belastingtarieven. De uitkomsten hiervan worden voor de zomer verwacht. We willen de Kamer zo beter inzicht geven in de omvang en de effecten. Het kabinet zal vervolgens bij de Miljoenennota voorstellen doen of, en zo ja in welk tijdspad de resterende fiscale vrijstellingen voor fossiel kunnen worden afgebouwd. Een impactanalyse per maatregel is onderdeel van deze inventarisatie, zodat wordt geborgd dat bedrijven voldoende handelingsperspectief hebben om de overstap van fossiel naar CO2-vrij te maken.*
- In de legenda van de maatregelentabel - die als bijlage met de Kamerbrief is meegestuurd naar de Tweede Kamer – staat u (staatssecretaris) als beleidsverantwoordelijk bewindspersoon genoemd. Het afgelopen jaar is het dossier "fossiele subsidies" gezamenlijk tussen MKE en u opgepakt.

Beoogde onderzoeksopzet Financiën

- Op basis van het reeds bekende overzicht van fossiele subsidies (ook gebruikt in de voorjaarsbesluitvorming) hebben we een selectie gemaakt van de regelingen die moeten worden meegenomen in de impactanalyse.
- Het voorstel is om alleen de regelingen mee te nemen waartoe nog niet was besloten in het coalitieakkoord en die we op nationaal niveau zelf kunnen aanpassen (en niet vastliggen in internationale verdragen of grote juridische risico's kennen). Het gaat om de volgende regelingen:
  - Vrijstelling voor non energetisch verbruik aardgas (prioriteit)
  - Het niet heffen van accijns over het non energetisch en duaal verbruik van minerale oliën (prioriteit)
  - Vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal verbruik van kolen.
  - Raffinaderijvrijstelling (voor het deel dat Nederland zelf kan afschaffen).
  - Investeringsaftrek in de Mijnbouwwet (winstaandeel) t.b.v. opsporen en winnen kleine gasvelden Noordzee (niet fiscaal).
- Deze lijst leggen we momenteel ook voor aan het CPB en PBL. De planbureaus zijn parallel namelijk bezig met een eigen inventarisatie van welke regelingen als fossiele subsidie zouden kunnen worden beschouwd. Een publicatiedatum van dit onderzoek is nog niet bekend (ze maken alleen een inventarisatie, geen impactanalyse).
- Per fossiele subsidie willen we vervolgens de volgende vragen beantwoorden (zowel voor zo snel mogelijke afschaffing als voor geleidelijk afbouwpad):
  - Beschrijving van de maatregel (welke bedrijven, productieproces en omvang energieverbruik).
  - Inschatting CO2-reductie
  - Inschatting lasteneffect (in termen van energiekosten en omzet/winst bedrijf)
  - Duiding van het effect op de concurrentiepositie en risico op CO2-weglek
  - inschatting niveaus

- Het onderzoek willen we laten uitvoeren door een onafhankelijk onderzoeksbureau. Hiervoor hebben we Kalavasta op het oog. Dit bureau is gespecialiseerd in klimaatvraagstukken en hierbij met name gericht op de industrie. De conceptversie willen we begin augustus laten opleveren. Deze doorlooptijd is ons inziens minimaal nodig om tot een gedegen onderzoek te komen, op basis waarvan besluitvorming kan plaatsvinden.
- We willen het onderzoek in goede samenwerking met de andere beleidsverantwoordelijke departementen (IenW en EZK) uitvoeren. Het onderzoek zal daarom worden begeleid door een onafhankelijke begeleidingscommissie met een afvaardiging van de betrokken departementen.
- Het concept onderzoeksvoorstel is in bijlage 1 opgenomen en ligt momenteel ook ter ambtelijke afstemming voor bij de andere departementen.

Positie EZK

- Binnen EZK is onrust ontstaan over de afspraak om een impactanalyse uit te voeren en in augustus afspraken te maken of en hoe de fossiele subsidies worden afgebouwd. Het gaat hierbij met name om twee fossiele subsidies met betrekking tot non energetisch verbruik van fossiele grondstoffen:
  - *Accijnsvrijstelling voor non energetisch en duaal gebruik van minerale oliën:* Een bekend voorbeeld is de toepassing van minerale oliën voor de productie van plastics. Het budgettaire beslag, zonder gedragseffect, is circa 8 miljard euro per jaar indien de tarieven van non-energetisch verbruik gelijk gesteld zouden worden met de brandstofaccijns tarieven. Dit leidt, bij deze maatvoering, tot een lastenstijging voor de petrochemische industrie. Dit zijn in feite drie grote bedrijven in Nederland: Dow, Sabic en Shell.
  - *Vrijstelling non energetisch verbruik aardgas:* Het budgettaire beslag is circa 60 mln. per jaar. Het gaat hierbij met name om het gebruik van aardgas voor de productie van kunstmest. Het voornaamste bedrijf is Yara in Zeeland.
- Onder andere VNO-NCW en de petrochemische industrie hebben zich ongerust bij MEZK gemeld. Ze hebben aangegeven de investeringsbeslissingen per direct stop te zetten. Dit betekent volgens EZK ook een vertraging van de maatwerkafspraken.
- MEZK wil naar aanleiding hiervan zélf een onderzoek bovenstaande twee vrijstellingen uitvoeren en al halverwege juni een besluit nemen. EZK stelt de volgende planning voor:
  - 1 juni conceptversie onderzoeksresultaten Berenschot (slide deck)
  - 8 juni definitieve versie onderzoeksresultaten Berenschot (slide deck)
  - 12 juni ronde tafel met MP, MEZK, MKE, Stas FZ, VNO en Industrie voor delen inzichten analyse *[met potlood nu gepland 14.30-15.30]*
  - 13 juni onderraad – voorafgegaan door een (nog te plannen) overleg Persoonsgegevens
  - 16 juni besluit MR
  - Communicatie naar buiten uiteraard af te stemmen tzt.
- In bijlage 2 is de onderzoeksopzet van EZK opgenomen. Ze hebben hiervoor consultancybureau Berenschot ingeschakeld. We begrijpen dat zij inmiddels al aan de slag zijn (zonder afstemming).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Onderzoeksopzet FIN - impactanalyse fossiele subsidies

Aanleiding
In de voorjaarsbesluitvorming is afgesproken om een impactanalyse uit te voeren naar de fossiele subsidies. Hierbij is tevens afgesproken in de aanstaande Miljoenennota of en zo ja hoe deze regelingen worden afgebouwd. Hierover moet besluitvorming plaatsvinden in augustus:

- *De afgelopen tijd is er meer en meer maatschappelijke discussie over voordelen voor fossiele brand- en grondstoffen. Het kabinet is daarom eerder al gestart met een inventarisatie van alle fossiele vrijstellingen, kortingen en aangepaste belastingtarieven. De uitkomsten hiervan worden voor de zomer verwacht. We willen de Kamer zo beter inzicht geven in de omvang en de effecten. Het kabinet zal vervolgens bij de Miljoenennota voorstellen doen of, en zo ja in welk tijdspad de resterende fiscale vrijstellingen voor fossiel kunnen worden afgebouwd. Een impactanalyse per maatregel is onderdeel van deze inventarisatie, zodat wordt geborgd dat bedrijven voldoende handelingsperspectief hebben om de overstap van fossiel naar CO2-vrij te maken.*

Onderzoeksvoorstel

- De opdrachtnemer wordt per fossiele subsidie gevraagd om het volgende in kaart te brengen:

    1. Beschrijving van de fossiele subsidie, inclusief een duidelijke en toegankelijke infographic (doelgroep, energieverbruik en productieproces).
    2. Inschatting van de CO2-reductie op zowel korte (2030) als lange (2040) termijn. De inschatting van het CO2-effect dient zoveel mogelijk kwantitatief te zijn. Aanvullend dient te worden beschreven welke opties er zijn om het productieproces te verduurzamen (= handelingsperspectief voor het bedrijf), op welke termijn dit mogelijk is en in hoeverre het desbetreffende bedrijf al verduurzamingsplannen heeft.
    3. Inschatting van het lasteneffect op microniveau (in termen van aandeel in de energiekosten en omzet van het bedrijf)
    4. Inschatting van de gevolgen voor de concurrentiepositie, inclusief risico op weglek van de CO2-reductie. Hierbij dient het handelingsperspectief (zie punt 2) nadrukkelijk te worden betrokken.
- Punt 2 en 3 dienen voor twee scenario's te worden uitgewerkt:
    - Scenario 1: de fossiele subsidie wordt zo snel als (juridisch en uitvoeringstechnisch) mogelijk afgeschaft. Het precieze invoeringsjaar zal door de opdrachtgever worden aangeleverd.
    - Scenario 2: de fossiele subsidie wordt middels een afbouwpad op termijn afgeschaft. Het precieze afbouwpad wordt op basis van de resultaten van scenario 1 in overleg tussen het onderzoeksbureau en de klankbordgroep vastgesteld.
- In de impactanalyse moeten in ieder geval de volgende fossiele subsidies worden meegenomen:
    - Vrijstelling energiebelasting non energetisch gebruik aardgas (prioriteit)
    - Niet heffen van accijns over non energetisch verbruik minerale oliën (prioriteit)
    - Vrijstelling kolenbelasting duaal verbruik kolen (prioriteit, in afwijking van de andere regelingen is reeds afgesproken om deze regeling per 2028 af te schaffen)
    - Raffinaderijvrijstelling (alleen het deel dat op nationaal niveau kan worden afgeschaft)
    - Investeringsaftrek winstaandeel Mijnbouwwet voor het winnen en opsporen van gasvelden in de Noordzee

Organisatie
- Het onderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau en zal worden begeleid door een interdepartementale begeleidingscommissie (FIN, EZK, IenW). Het ministere van Financiën coördineert het proces en is verantwoordelijk voor de aanbesteding.

Planning

- De onderzoeksresultaten dienen in een slide deck of rapportvorm te worden opgeleverd. Deadline voor het 1e concept is vrijdag 14 juli. Deadline voor het integrale eindconcept is woensdag 2 augustus. Op basis van deze versie zal de politieke besluitvorming plaatsvinden. De definitieve versie moet uiterlijk 1 september gereed zijn.

Overzicht fossiele subsidies en welke regelingen onderdeel uitmaken van de impactanalyse			
Legenda	Geen onderdeel van impactanalyse, want al politieke afspraak over afbouwpad gemaakt/juridisch niet mogelijk om op nationaal niveau af te bouwen.		Nog geen afspraak gemaakt, vergt politieke weging. Regeling wordt meegenomen in de impactanalyse
Maatregel	**Budgettaire opbrengst per jaar (excl. gedragseffect)**	**Meenemen in onderzoek?**	**Toelichting**
Energiebelasting			
Verlaagd EB tarief glastuinbouw	Ca. 142 mln.	**Nee**, CA-afspraak om per 2025 af te schaffen.	-
Vrijstellingen EB voor metallurgische en mineralogische procedés	Ca. 129 mln.	**Nee**, CA-afspraak om per 2025 af te schaffen.	-
Inputvrijstelling aardgas elektriciteitsopwekking	Ca. 798 mln.	**Nee**, CA-afspraak om per 2025 de inputvrijstelling voor wkk's te beperken tot gebruik van aardgas voor elektriciteitsproductie, die wordt geleverd aan het net.	Het volledig afschaffen van de inputvrijstelling is in strijd met het uitgangspunt van de EB dat het energieverbruik 1x in de keten wordt belast. In het CA is afgesproken om de inputvrijstelling voor wkk's te beperken tot alleen het aardgas dat wordt gebruikt voor elektriciteitsproductie, die wordt geleverd aan het net. Over de rest van het aardgasverbruik moet wel belasting worden betaald. Dit geeft o.a. in de glastuinbouwsector een belangrijke verduurzamingsprikkel.
Vrijstelling voor non energetisch verbruik van aardgas	Ca. 60 mln.	**Ja.**	Het gaat met name om gebruik van aardgas bij kunstmestproductie. Nederland kan zelfstandig deze vrijstelling afschaffen. Deze regeling moet worden meegenomen in de impactanalyse.
Degressieve tariefstructuur energiebelasting	Afhankelijk van benchmark. Opbrengst ca. 7 mld. (4,5 mld. in 2030) indien tarieven per 2024 gelijk worden getrokken aan de 1e schijf	**Nee.**	De budgettaire omvang is sterk afhankelijk van de benchmark. De afgelopen jaren is het tarief in de 1e schijf van de energiebelasting bewust verhoogd om de verduurzamingsprikkel voor huishoudens te vergroten. Het niet verhogen van de andere tarieven, maakt dit niet per se een fossiele subsidie. Tegelijkertijd kan verhoging van de andere tarieven op aardgas de verduurzamingsprikkel vergroten.

			Nederland kan zelfstandig deze tarieven verhogen. Als onderdeel van de 1,2 Mton afspraak via tariefaanpassingen EB wordt reeds een apart onderzoek uitgevoerd. Daarom voorstel om deze regeling niet mee te nemen in de impactanalyse.
Teruggaafregeling voor kerken en non profit	Ca. 20 mln.	-	Afschaffen zou de uitvoering van de energiebelasting sterk vereenvoudigen. Afspraak in de voorjaarsbesluitvorming is primair gericht op bedrijven, terwijl deze regeling is gericht op non profit organisaties. Daarom voorstel om niet mee te nemen in de impactanalyse.
Kolenbelasting			
Afschaffen vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal verbruik	Ca. 20 mln.	**Ja.**	Het gaat met name om gebruik van kolen bij staalproductie. Afschaffing kan prikkel vergroten om productieproces te verduurzamen. Deze regeling is reeds afgesproken. Daarom voorstel om optioneel mee te nemen in de impactanalyse.
Vrijstelling gebruik van kolen voor elektriciteitsopwekking	Ca. 96 mln.	**Nee**	Het afschaffen van de vrijstelling in de kolenbelasting voor gebruik van kolen bij elektriciteitsopwekking interfereert met het wettelijk verbod op gebruik van kolen bij elektriciteitsopwekking per 2030. Dit levert een juridische risico op nadeelcompensatie op. Daarom voorstel om deze regeling niet mee te nemen in de impactanalyse.
Accijns			
Vrijstelling gebruik van kerosine in het internationale luchtverkeer	Ca. 1,6 tot 2,4 mld.	**Nee**	Het heffen van accijns over kerosine is een effectieve en directe prijsprikkel en sluit aan bij het principe dat de vervuiler bepaald. In de huidige Europese energiebelastingrichtlijn (ETD) is echter vastgelegd dat brandstof gebruikt voor commerciële internationale vluchten is vrijgesteld van accijns. Ook bilaterale en EU-luchtvaartverdragen met

			landen buiten de EU bevatten een vrijstelling voor accijns. In de herziening van de ETD wordt momenteel erover gesproken om de vrijstelling voor intra-EU vluchten te laten vervallen, maar het is allerminst zeker dat deze wijziging daadwerkelijk wordt doorgevoerd (unanimiteit nodig). Daarom voorstel om niet mee te nemen in de impactanalyse.
Vrijstelling gebruik van diesel- en stookolie voor de commerciële vaart in de binnen wateren en de communautaire wateren	Ca. 1,7 mld.	**Nee**	Het afschaffen van de accijnsvrijstelling is een effectief beprijzingsinstrument voor de binnen- en zeevaart en sluit aan bij het principe dat de vervuiler betaalt. Deze vrijstelling is echter vastgelegd in internationale verdragen en er is momenteel geen zicht op dat deze op korte termijn gaan veranderen. Hiervoor is steun van andere landen nodig: De verkoop van brandstof voor de binnenvaart is in Nederland, net als in de meeste andere lidstaten, van accijnzen vrijgesteld. Internationale afschaffing van de accijnsvrijstelling voor de binnenvaart vergt aanpassing van de Herziene Rijnvaartakte 1868 (Akte van Mannheim). Hiervoor is unanieme instemming van de verdragslanden vereist. De verkoop van brandstof voor de zeescheepvaart is in Nederland, net als in de andere EU-lidstaten, van accijnzen vrijgesteld. De afschaffing vergt aanpassing van de richtlijn energiebelastingen aangezien de vrijstelling voor de zeescheepvaart nu verplicht is op grond van deze richtlijn. Daarom voorstel om niet mee te nemen in de impactanalyse.
Raffinaderijvrijstelling	Niet bekend	**Ja** – alleen het deel dat conform de ETD op nationaal niveau kan worden afgeschaft.	Raffinaderijen produceren of kopen minerale oliën die zij inzetten voor het gebruik van de raffinage-installatie. Deze minerale oliën

			worden dus ingezet als brandstof (input) voor het vervaardigen van minerale oliën (output). De minerale oliën als input zijn vrijgesteld van accijns. Vanwege de ETD kan alleen een klein deel (de minerale oliën die als input dienen en door de raffinaderij zelf worden geproduceerd) van de vrijstelling worden afgeschaft. Voor de minerale oliën die als input dienen en door raffinaderij wordt aangeschaft geldt verplicht een vrijstelling vanwege de ETD.
Accijnsvrijstelling non energetisch verbruik van minerale oliën	Ca. 8 miljard (exclusief gedragsreactie)	**Ja.**	Er geldt een vrijstelling in de accijns voor het niet-energetisch en duaal gebruik van minerale oliën. Het gaat om minerale oliën die als grondstof worden gebruikt, bijvoorbeeld bij de productie van plastics. Voor een deel gaat het niet om een expliciete vrijstelling in de wet, maar de grondslag wordt nu eenvoudigweg nog niet belast. Deze regeling moet worden meegenomen in de impactanalyse.
Lager accijnstarief voor diesel, dan voor benzine	Afhankelijk van de benchmark. Per 1 januari 2024 is het tarief voor benzine 95,88 cent/liter en het tarief voor diesel 62,61 cent/liter. Het verschil is circa 33 cent.	**Nee.**	Tegenover het lagere accijnstarief op diesel staat een hoger tarief in de motorrijtuigenbelasting voor dieselauto's. Wanneer de accijnstarieven van diesel gelijk zouden worden getrokken aan benzine, dan zou diesel in totaal veel zwaarder worden belast dan benzine. Vanuit het oogpunt van de externe effecten is dat niet logisch. Het voorstel is daarom om deze regeling niet mee te nemen in de impactanalyse.
Mijnbouwwet			
Investeringsaftrek t.b.v. opsporen en winning aardgas kleine velden Noordzee	Ca. 30 mln.	**Ja.**	De investeringsaftrek is met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2020 in werking getreden. De investeringsaftrek kan worden toegepast op het winstaandeel, wat een extra heffing voor

			mijnbouwbedrijven is krachtens de Mijnbouwwet naast de vennootschapsbelasting Met de investeringsaftrek wordt beoogd het opsporen en winnen van aardgas uit de kleine velden in de Noordzee te stimuleren. Deze regeling moet worden meegenomen in de impactanalyse

Bijlage 2 – onderzoeksvoorstel EZK

Opdracht "impactanalyse afschaffing fiscale vrijstellingen van het non-energetisch verbruik van aardgas en minerale oliën."

Context
In het rapport "scherpe doelen, scherpe keuzes – IBO aanvullend normerend en beprijzend nationaal klimaatbeleid voor 2030 en 2050" van 13 maart 2023 staan voorstellen om het klimaatbeleid aan te scherpen, zodat het kabinet de ambities voor 2030 (minimaal 55% reductie van CO2-uitstoot t.o.v. 1990) kan realiseren. Eén van de voorstellen is opgenomen in fiche 5.5a (pdf (overheid.nl)) en betreft het afschaffen van de fiscale vrijstellingen van het non-energetisch verbruik van grondstoffen. Het betreft de navolgende 3 vrijstellingen:

a) de vrijstelling in de accijns voor het niet-energetisch en duaal gebruik van minerale oliën. Het gaat om minerale oliën die als grondstof worden gebruikt, bijvoorbeeld bij de productie van plastics;
b) de vrijstelling in de energiebelasting voor het niet-energetisch gebruik van aardgas. Het gaat om aardgas dat als grondstof wordt ingezet, bijvoorbeeld bij de productie van kunstmest;
c) de vrijstelling in de kolenbelasting voor het niet-energetisch en duaal gebruik van kolen, bijvoorbeeld de toepassing van kolen in de staalproductie.

In het aanvullende klimaatpakket van dit kabinet, zoals ook beschreven in de Kamerbrief van 26 april jl. is over deze maatregelen opgenomen:
"Maatregel S13: Onderzoek en impactanalyse van afbouwpad fiscale regelingen die fossiel energieverbruik stimuleren (waaronder vrijstelling in de energiebelasting voor non energetisch verbruik van aardgas en het niet heffen van accijns over het non energetisch verbruik van minerale oliën)."

Beschrijving van de opdracht
Deel I: Maak een analyse van de impact van de afschaffing van vrijstelling in de accijns voor het niet-energetisch en duaal gebruik van minerale oliën.

Deel II: Maak een analyse van de impact van de afschaffing van vrijstelling in de energiebelasting voor het niet-energetisch gebruik van aardgas.

Ga hierbij, voor zowel deel I als deel II, in ieder geval in op de navolgende aspecten:

1) Welke sectoren en bedrijven raakt het primair?
2) Wat is de verwachte financiële impact op deze sectoren en bedrijven? Hierbij dient specifiek gekeken te worden naar de mate van mogelijkheden tot doorbelasting, impact op de winst, en impact op de productie van de bedrijven.
3) Wat is het verwachte effect op de CO2-uitstoot van deze sectoren en bedrijven? Specificeer hierbij tenminste de volgende punten:
    - Welke duurzame alternatieven zijn er?
    - Wanneer zijn deze alternatieven (technologisch) beschikbaar?
    - Aan welke randvoorwaarden moet nog worden voldaan om voordat deze alternatieven realistisch zijn?
    - Zijn de alternatieven economisch haalbaar of is sprake van een onrendabele top?
4) Wat betekent dit voor de toekomst van betreffende sectoren en bedrijven in Nederland?
5) Wat zijn de gevolgen in de keten (toeleveranciers, afnemers, gebruik bijproducten, etc.)?
6) Wat zijn, n.a.v. van 4) en 5) de gevolgen voor de werkgelegenheid in Nederland?

7) Hoe gaan andere landen in Europa met non-energetisch gebruik om, en in welke mate speelt eventueel een vergelijkbare discussie over het reduceren van fiscale prikkels die samenhangen met non-energetisch gebruik?
8) Welk EU-beleid is er al respectievelijk in voorbereiding ter vervanging van fossiele feedstock. In welk tempo wordt hierdoor fossiele feedstock afgebouwd?

Onderzoeksmethode: Kwantificeren van financiële impact op sector- en bedrijfsniveau op basis van data-analyse, analyse van productiemethoden en alternatieve productiemethoden op basis van publieke beschikbare informatie (bijv. MIDDEN database) en interviews met bedrijven. Kwalitatieve reflectie indien data ontoereikend is voor gedegen kwantificatie.

Uitvoeringsperiode
De leverdata voor deel I en deel II zijn:

- Donderdag 1 juni 2023: oplevering conceptrapport (slidedeck)
- Donderdag 8 juni 2023: oplevering definitief eindrapport (slidedeck)

Eisen
De maximum totaalprijs is niet hoger dan € 80.000 exclusief BTW. Facturering op nacalculatie.

Voorwaarden
Op deze opdracht zijn de "Algemene Rijksvoorwaarden voor het verstrekken van opdrachten tot het verrichten van Diensten" (ARVODI-2018) van toepassing.

Overzicht van maatregelen

In onderstaande tabel is per maatregel aangegeven welke bewindsperso(o)n(en) verantwoordelijk is (zijn) voor de uitwerking. De vermelde sectornummers corresponderen met de maatregelenlijst onder de tabel.

WIE DOET WAT?	
Maatregel	**Verantwoordelijke bewindsperso(o)n(en)**
Elektriciteit	
Elektriciteitssector klimaatneutraal in 2035 (E1-E5)	Minister voor Klimaat en Energie
Onderzoek naar inputvrijstelling energiebelasting gas (CA-maatregel) met eventueel beperking tot installaties met elektrisch rendement van minimaal 60% (E6)	Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
CO_2-vrij regelbaar vermogen en flexibiliteit energiesysteem (E7)	Minister voor Klimaat en Energie
Subsidieregeling CO2-vrije gascentrales (E8)	Minister voor Klimaat en Energie
Versnellen uitrol hernieuwbaar elektriciteit en oplossen netcapaciteit (E9-E14)	Minister voor Klimaat en Energie
Negatieve emissies door BECCS en andere technieken (0-3,5 Mton) (E15)	Minister voor Klimaat en Energie
Onderzoeken nieuwbouw kerncentrales incl. SMR's (E16-E17)	Minister voor Klimaat en Energie
Industrie & Circulaire Economie	
Verstevigen maatwerkafspraken (IC1-IC8)	Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aanpassing CO_2-heffing en CO2-minimumprijs (IC9-IC11)	Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst en Minister van Economische Zaken en Klimaat
Transitie naar duurzame circulaire plasticketens (IC12-IC15)	Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en Minister van Economische Zaken en Klimaat
Ondersteuning cluster 6 via NPVI (IC16)	Minister van Economische Zaken en Klimaat
Verduurzaming industriële activiteiten en processen (IC17-IC20)	Minister van Economische Zaken en Klimaat, Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Ondersteuning transitie naar circulaire economie (IC21-IC22)	Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, Minister van Economische Zaken
Normering en stimulering biobased bouwen (IC19)	Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, Minister van Economische Zaken en Klimaat
Landbouw en landgebruik	
Glastuinbouw (L1-L2, L4-L9)	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (L5-L9) en Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst (L2-L4)
Landbouw (L10-L14)	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Minister voor Natuur en Stikstof en de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst (L10 en L13)
Gebouwde Omgeving	
Verduurzaming woningen (NIP, huurlabels, ZEB-norm, informatievoorziening) (G1-G5)	Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Klimaatrechtvaardigheid (zon huur, collectieve aanpak) (G7-G9)	Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Utiliteitsbouw (waaronder maatschappelijk vastgoed) (G10-G18)	Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Verduurzaming warmtebronnen (G19-G22)	Minister voor Klimaat en Energie
Doe-het-zelf vouchers (G23)	Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Mobiliteit	
Verduurzaming personenvervoer en laadinfra (M1-M12)	Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
Verduurzaming transport en logistiek incl. binnenvaart (M13-M18)	Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Internationale scheepvaart (M19-M20)	Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Inzet biobrandstoffen (M21)	Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Sectoroverstijgend	
Groen gas (S1-S3)	Minister voor Klimaat en Energie
Waterstof (S4-S11)	Minister voor Klimaat en Energie
Uitfaseren vrijstelling duaal gebruik kolen (S12)	Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
Onderzoek en impactanalyse van afbouwpad fiscale regelingen die fossiel energieverbruik stimuleren (waaronder vrijstelling in de energiebelasting voor non energetisch verbruik van aardgas en het niet heffen van accijns over het non energetisch verbruik van minerale oliën (S13)	Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
Budgettaire reservering gefaseerde invoerbeperking WKK-inputvrijstelling met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2030 (CA: 2025) (L3)	Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
Brede toepassing ETS2+onderzoek naar nationaal emissieplafond ESR (S14-S15)	Minister voor Klimaat en Energie
Aanscherpen energiebesparingsplicht en mkb ondersteuning (S17-S22)	Minister van Economische zaken en Klimaat en de minister voor Klimaat en Energie
SDE++ en overige ondersteuning energiesysteem (S18-S23)	Minister voor Klimaat en Energie
Energiebelasting (S23-24)	Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
Inzichtelijk maken stikstofeffecten	Minister voor Natuur en Stikstof

Elektriciteit (E)

1. *Vastleggen streefdoel klimaatneutrale elektriciteitssector in 2035*: betreft het vastleggen van het streefdoel van klimaatneutraliteit voor de elektriciteitssector in 2035. Het kabinet streeft ernaar dit doel te halen.
2. *Normering of beprijzing om streefdoel 2035 te halen*: Waar nodig wordt normering of beprijzing ingezet om het streefdoel van CO_2-neutraliteit in 2035 te bereiken. De eventueel benodigde maatregelen worden nader uitgewerkt.
3. *Bedrijfsduurverlenging Borssele:* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel kernenergie. Voorwaarde: goedkeuring door de Europese Commissie.
4. *Kennisinfrastructuur:* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel kernenergie. Voorwaarde: Goedkeuring van de nadere uitwerking door de fondsbeheerder, mede op basis van het in 2023 verwachte advies.
5. *Uitvoeringslasten kernenergie:* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel kernenergie.
6. *Onderzoek naar inputvrijstelling energiebelasting gas (CA-maatregel) met eventueel beperking tot installaties met elektrisch rendement van minimaal 60%:* Beperking WKK-inputvrijstelling per 2025 conform CA evt. met ingroeipad met volledige doorvoering in 2030 en substantiële stappen vanaf 2025, te besluiten in augustus: In het Coalitieakkoord is afgesproken om de de inputvrijstelling in de energiebelasting voor gebruik van aardgas bij elektriciteitsproductie per 1 januari 2025 te beperken tot elektriciteit die op het openbare net wordt gezet. Op basis van een nader te verschijnen impactanalyse wordt de komende maanden bezien of en hoe deze maatregel via een ingroeipad kan worden vormgegeven, waarbij in ieder geval in 2025 zal worden gestart. De impactanalyse zal inzicht bieden in de lasteneffecten en de CO_2-reductie. Op basis van de impactanalyse wordt de maatvoering gefinaliseerd. Omdat de inputvrijstelling ook geldt voor gascentrales, heeft wijziging van de vrijstelling mogelijk ook effect op de elektriciteitssector. De impact op de elektriciteitssector wordt onderzocht en meegewogen, ook met het oog op leveringszekerheid.
7. *Demand Side Response (DSR) in eindgebruikerssectoren:* Dit betreft het programma verlaging piekvraag naar elektriciteit van consumenten in de gebouwde omgeving, dat als doel heeft om consumenten inzicht te geven in hun elektriciteitsverbruik en ze te helpen deze te verlagen op piekmomenten. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche Gebouwde Omgeving 2.10. Voorwaarde: behoeft nadere uitwerking.
8. *Subsidieregeling CO_2-vrije gascentrales (incl. voorwaarde bijmenging CO_2-vrije energiedragers):* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel CO_2-vrije gascentrales. Voorwaarde: bijmenging van CO_2-vrije energiedragers wordt opgenomen als subsidievoorwaarde in de subsidieregeling voor ombouw van gascentrales naar CO_2-vrij-ready. Het exacte bijmengpercentage wordt nader bepaald in de uitwerking van de regeling. Een mogelijke CO_2-vrije energiedrager is bijvoorbeeld waterstof.
9. *Ophoging minimum CO_2-prijs elektriciteitssector en industrie (o.b.v. tariefstudie):* De huidige minimum CO_2-prijs voor de elektriciteitssector en industrie wordt opgehoogd. De maatvoering van de nieuwe tarieven wordt gebaseerd op de evaluatie van het prijspad, die nu in opdracht van het Ministerie van Financiën wordt uitgevoerd. Dit is staand kabinetsbeleid.
10. *Aanvullende inzet voor zonne-energie op gebouwen*: Aanvullende normering zon op dak via bestaande regelingen, gecombineerd met subsidie. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche Elektriciteit 6.4. Voorwaarde: hangt samen met maatregel E1.
11. *Realisatie van 3 GW zon op zee in 2030*: Inzet van zon-pv tussen windturbines op zee. Zonnepanelen tussen windturbines op zee worden onderdeel van toekomstige tenders voor wind op zee. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche Elektriciteit 6.3a.
12. *Invoering batterijverplichting voor zonneparken*: In bestaande subsidieregelingen wordt de verplichting ingevoerd om batterijen te plaatsen bij zonneparken. Hierdoor kan meer hernieuwbare energie worden ingevoerd in het net. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche Elektriciteit 6.9. Voorwaarde: hangt samen met maatregel E1.
13. *Efficiëntere benutting elektriciteitsnetten*: Deze maatregel is gericht op de verbetering van de netcapaciteit. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche Elektriciteit 6.2.
14. *Intensivering samenwerking medeoverheden:* Geïntensiveerde samenwerking met gemeenten, provincies etc. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche Elektriciteit 6.8.
15. *Negatieve emissies:* Generieke stimulering negatieve emissies (exclusief AVI's) tot maximaal 3,5 Mton vooruitlopend op aanpassing ETS met inachtneming van de bestaande inzet uit het duurzaamheidskader biogrondstoffen en de Richtlijn Hernieuwbare Energie. Een einddatum wordt overwogen.

16. *Ondersteuning ontwikkeling SMR's (Small Modular Reactors): Versnellen realisatie SMR's* door ondersteuning bij de overgangsfase van ontwerp naar realisatie. Deze overgang kan versneld worden door een praktische koppeling tot stand brengen tussen Nederlandse maakindustrie en ontwikkelaars van SMR's. Dit is van toepassing voor SMR's gebaseerd op conventionele nucleaire concepten die kort staan voor de transitie naar realisatie. Deze praktische koppeling versterkt de waardeketen, met oog voor kwaliteitsverzekering, door samenwerking met de toezichthouder en de onderzoekssector. Voorwaarde: behoeft nadere uitwerking.
17. *Onderzoeken nieuwbouw kerncentrales, kennisinfra, uitvoeringslasten:* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel kernenergie.
18. *EBN: versnellen onderzoek CCS:* Dit voorstel stelt EBN in staat het onderzoek naar de capaciteit van CCS in Nederland te versnellen. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche Elektriciteit 6.6.

Industrie en Circulaire Economie (IC)

1. *Vaststellen doelstelling maatwerkafspraken:* De doelstelling van maatwerk wordt vastgesteld op totaal 3,5 Mton additionele CO_2-reductie t.o.v. CO_2-heffing in 2030.
2. *Vervallen dispensatierechten bij maatwerk:* de door de maatwerkafspraken vrijvallende dispensatierechten onder de CO_2-heffing zullen niet meer beschikbaar zijn voor andere activiteiten, waardoor deze niet meer verhandelbaar zijn. Het aantal niet meer beschikbare dispensatierechten zal gelijk zijn aan de afgesproken CO_2-reductie door de maatwerkafspraak. Hiermee wordt een waterbedeffect voorkomen.
3. *Ophogen perceel VI-MKB incl. correctie EG-regeling*: Onder voorwaarde van een ambitieus doel voor industrie (maatregelen IC1, IC2, IC9, IC10 en IC11) wordt het indicatieve budget voor het perceel verduurzaming industrie en innovatie mkb verhoogd. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb.
4. *NIKI*: Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb. Voorwaarden: voor elke ton CO_2-reductie waar een bedrijf binnen de NIKI subsidie voor krijgt, wordt gezorgd dat een equivalente ton aan dispensatierechten niet meer beschikbaar zijn voor andere activiteiten, waardoor deze niet meer verhandelbaar zijn. Momenteel wordt bezien op welke manier dit kan worden geregeld; er wordt onderzocht of het nodig is om een minimale CO_2-reductiedrempel in te stellen; in de regeling wordt de voorwaarde opgenomen van een verplicht klimaatplan gericht op klimaatneutraliteit in 2050 met concrete tussendoelstellingen; en in de regeling wordt de voorwaarde opgenomen dat om voor subsidie in aanmerking te komen de activiteiten in NL door een industriële onderneming worden uitgevoerd. Zodra de activiteiten niet meer in NL (kunnen) worden uitgevoerd is de subsidie niet meer beschikbaar voor de betreffende industriële onderneming en wordt de subsidie zo nodig teruggevorderd. Deze middelen komen boven op de al uit het Klimaatfonds toegekende middelen voor 2023.
5. *VEKI*: Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb. Deze middelen komen boven op de al toegekende middelen in 2023.
6. *Uitvoeringskosten maatwerk*: Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb. Voorwaarden: het opstellen van een bestedingsplan waarin wordt toegelicht hoe voorkomen wordt dat structurele verplichtingen ontstaan, met name bij het inrichten van een expertpool voor vergunningverlening van 40 fte.
7. *TSE haalbaarheidsstudies*: Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb. Voorwaarden: onderzoeken of het nodig is om de maximum subsidiebedragen in de regeling substantieel te verhogen om aan te sluiten bij de schaalgrootte van de haalbaarheidsstudies van bedrijven waar maatwerkafspraken mee worden gemaakt.
8. *Eventuele maatwerksubsidies*: Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb.
9. *Ophoging tarief CO_2-heffing industrie:* Het tarief van de CO_2-hefing wordt per 1-1-2025, via het Belastingplan 2025, opgehoogd conform PBL-advies. PBL voert in de tweede helft van 2023 een tariefstudie uit om vast te stellen welke tarief er nodig is om de in het CA aangekondigde reductie van 4 Mton te waarborgen.
10. *Verlenging CO_2-heffing industrie:* De CO_2-heffing wordt na 2030 met 2 jaar verlengd tot en met 2032. Het prijspad hiervoor wordt bepaald o.b.v. een tariefstudie van PBL. De maatregel wordt opgenomen in het BP2025.

11. *Ophoging minimum CO_2-prijs elektriciteitssector en industrie (o.b.v. tariefstudie):* De huidige minimum CO_2-prijs voor de elektriciteitssector en industrie wordt opgehoogd. De maatvoering van de nieuwe tarieven wordt gebaseerd op de evaluatie van het prijspad, die nu in opdracht van het Ministerie van Financiën wordt uitgevoerd. Dit is staand kabinetsbeleid.
12. *Plastics normering:* Verplichting dat bij alle plastic producten die in Nederland voor de Nederlandse markt worden geproduceerd gemiddeld 25%-30% plastic recyclaat of biogebaseerd plastic wordt toegepast in 2030, oplopend vanaf 2027. Dit kan per 2030 mondiaal bij productie en afvalverbranding een reductie van 1,2 Mton opleveren. Het kabinet zet erop in 0,7 Mton hiervan in Nederland te realiseren.
13. *Ondersteuning van o.a. ketenvorming en recyclingtechnieken voor circulaire plastics:* Het budget uit het Klimaatfonds Ontwerp Meerjarenprogramma 2024 is bedoeld voor ketenvorming, innovatieve recyclingtechnieken en de innovatieve productie van duurzame fossielvrije kunststoffen. Voor opschaling van recyclingcapaciteit en vraagstimulering is nadere uitwerking nodig en worden middelen gereserveerd voor het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2025. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarde voor de reservering: nadere uitwerking ondersteuning en dat maatregel plastics normering voldoende is uitgewerkt (IC12), en er zicht op is op volwaardige prikkels voor recycling door CO_2-beprijzing bij AVIs (IC15).
14. *Negatieve emissies AVI's:* Door toepassing van CCS kan in 2030 maximaal 2 Mton extra aan negatieve emissies worden behaald. Daarbij waakt het kabinet voor lock in-effecten die de uitvoering van het duurzaamheidskader biogrondstoffen – gericht op steeds hoogwaardiger inzet van biogrondstoffen – zouden vertragen of belemmeren. Daarnaast bewaakt het kabinet dat het stimuleren van negatieve emissies bij AVI's niet leidt tot een perverse prikkel waardoor het voor AVI's lonend zou worden om meer afval te blijven verbranden of zelfs meer afval te importeren en verbranden. Dit zou immers de transitie naar een circulaire economie ondermijnen.
15. *Aanscherping CO_2-heffing industrie voor afvalverbrandingsinstallaties (AVI's):* De CO_2-heffing industrie wordt richting 2030 oplopend met maximaal 1 Mton aangescherpt voor AVI's, zodat in 2030 1 Mton aanvullende reductie van fossiele emissies wordt gerealiseerd in de AVI's. Op basis van de lopende evaluatie van de afvalstoffenbelasting bekijkt het kabinet hoe de prikkels van het beprijzingsinstrumentarium kunnen worden verbeterd om te zorgen dat het minder verbranden van fossiele afvalstoffen en het beter uitsorteren van recyclebare fracties een aantrekkelijk handelingsperspectief wordt voor AVI's. Daarnaast zal op basis van de voortgang bij de AVI's en de (verwachte) ontwikkeling van het nationale afvalaanbod in 2025 en 2028 worden beoordeeld of de emissiereductie-opgave nog reëel is, waarbij belangrijk is dat de nationale afvalverwerking niet in het geding komt. Zo nodig zal de CO_2-heffing industrie daarop worden aangepast voor de AVI's. Het kabinet zal een routekaart naar 2050 opstellen. Onderdeel hiervan zijn de verwachtingen over de benodigde toekomstige verbrandingscapaciteit in de pas met de ontwikkeling richting een circulaire economie. Aan de hand van deze routekaart zal worden toegewerkt naar maatwerkafspraken met bepaalde AVI's. Ter ondersteuning van de emissiereductie kan gebruik worden gemaakt van bestaande subsidieregelingen en wordt een reservering getroffen voor mogelijke maatwerksubsidies aan AVI's. Zie voor een uitgebreide omschrijving van de reservering voor maatwerksubsidies voor AVI's het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb. Voorwaarden voor ondersteuning zijn dat de aanscherping van de CO_2-heffing voldoende is uitgewerkt en dat vrijvallende dispensatierechten niet meer beschikbaar zijn voor andere activiteiten (IC15 en IC2) (zie ook toelichting bij punt "dispensatierechten innemen bij maatwerk").
16. *Ondersteuning cluster 6 via NPVI:* Bij het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI) wordt een ondersteunende unit geformeerd die, in samenspraak met de cluster 6 bedrijven en hun organisaties en de provincies, a tempo concrete knelpunten mee helpt te identificeren en op te lossen. De aanpak valt onder regie van de Stuurgroep NPVI, waar ook de clusterregisseur van cluster 6 zitting in krijgt. Deze aanpak kan bestaan uit bijvoorbeeld ondersteuning bij de transitie of hulp bij financiering (bijvoorbeeld via ROMs). Voorwaarde: behoeft nadere uitwerking.
17. *Aanpassing Energiebelasting:* zie sectoroverstijgend.
18. *Normering fossiele warmte-opwek:* Eerder heeft het kabinet aangekondigd dat het in het kader van de intrekking van de productiebeperking bij kolencentrales kijkt naar een versnelling elektrificatie in de industrie en glastuinbouw door middel van een normering van o.a. e-boilers, in combinatie met subsidie. Met het oog op de voorziene capaciteitsproblemen voor elektrificatie wordt deze normering in brede vorm uitgewerkt, gericht op een verbod op de

inzet van fossiele brandstoffen voor verwarmingsprocessen bij uitbreiding, nieuwbouw en vervanging van industriële productie-installaties.

19. *Normering circulair slopen*: Het uitwerken en invoeren van een milieuprestatie-eis voor circulaire sloop en hergebruik en/of hoogwaardige recycling, op basis van de deels nog te ontwikkelen best beschikbare werkwijzen. Hierbij wordt in samenhang naar bouwregelgeving en afvalregelgeving gekeken. Er wordt in eerste instantie een balans beoogd tussen de hoogte van de norm en de kosten.
20. *Aanscherpen energiebesparingsplicht:* zie sectoroverstijgend.
21. *Continuering van de innovatieregeling DEI+CE:* De bestaande innovatieregeling DEI+CE wordt komende jaren weer opengesteld. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling.
22. *Bevorderen circulair doen en gedrag*: Deze maatregel omvat zowel een brede gedragsaanpak gericht op burgers, leermodules voor werkenden als een subsidieregeling voor het onderwijs. Onder gedrag wordt ook verstaan de keuze voor een baan die de transitie naar een circulaire en klimaatneutrale samenleving vooruithelpt omdat er nu een groot tekort is aan vakmensen. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO-Klimaat fiche 7.3.
23. *Normering biobased bouwen:* Aanscherping en bredere toepassing van de milieuprestatie-eis aan gebouwen en verdergaande sturing op CO_2, waardoor de toepassing van biobased materialen wordt gestimuleerd. Zo kan de keten ontwikkelen en groeien als rendabel bedrijfsmodel voor boeren en bouwers, waarbij ook CO_2 wordt vastgelegd in de gewassen. Er wordt budget toegekend en een reservering gemaakt voor in ieder geval het opzetten van innovatieve productielijnen, de vorming van ketens en het maken van productkaarten voor de Nationale Milieudatabase. Uitgangspunt is dat de ontwikkeling leidt tot een gezonde Nederlandse markt vanaf 2030. Voorwaarde: De uitwerking van de aanpak en de concrete normering moeten leiden tot voldoende zicht op de ontwikkeling tot een gezonde Nederlandse markt vanaf 2030.

Landbouw en Landgebruik (L)

1. *Aanscherping van het restemissiedoel voor de GTB naar 4,3 Mt 2030*: In het convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 is een bandbreedte van 4,3 tot 4,8 Mton afgesproken. Aanscherping naar 4,3 Mton is daarmee in lijn met maximale ambitie. Huidige doel o.b.v. CA + MJN2022 (incidentele maatwerksubsidie CO_2-levering) is 5,3 Mton. Daarmee is er sprake van een aanscherping van 1 Mton ten opzichte van het coalitieakkoord.
2. *Vlakke individuele heffing die restemissiedoel GTB borgt:* In het convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 is afgesproken om het CO2-sectorsysteem dat tot en met 2024 loopt, te vervangen met een individuele heffing per 2025. In samenspraak met de convenantspartijen is gekozen voor een vlakke emissiebelasting. De opbrengst gaat naar de algemene middelen. De tariefvoering zal zodanig zijn dat het restemissiedoel van 4,3 Mton (alle broeikasgassen) met voldoende zekerheid wordt gehaald. Uitwerking hiervan loopt via het BP2024. Er wordt een aparte tariefstudie gedaan voor vaststelling van het tarief per 1-1-2025.
3. *Beperking WKK-inputvrijstelling per 2025 conform CA evt. met ingroeipad met volledige doorvoering in 2030 en substantiële stappen vanaf 2025, te besluiten in augustus*: In het Coalitieakkoord is afgesproken om de WKK-inputvrijstelling per 2025 te beperken. Op basis van een nader te verschijnen impactanalyse wordt de komende maanden bezien of en hoe deze maatregel via een ingroeipad kan worden vormgegeven, waarbij in ieder geval in 2025 zal worden gestart. De impactanalyse zal inzicht bieden in de lasteneffecten en de CO_2-reductie. Op basis van de impactanalyse wordt de maatvoering gefinaliseerd. In het pakket zijn hiervoor middelen gereserveerd, waarbij uitgangspunt is dat de maatregel uiterlijk in 2030 volledig is doorgevoerd en waarbij er in de maatvoering substantiële stappen moeten worden gezet in de jaren daarvoor. Randvoorwaardelijk voor een eventuele ingroei is dat er geen gevolgen zijn voor de middelen die Nederland in het kader van het Herstel- en Veerkrachtplan ontvangt. Nederland heeft zich namelijk in het HVP juridisch gecommitteerd het verlaagd energiebelastingtarief GTB af te schaffen en de inputvrijstelling in de energiebelasting gericht op wkk's te beperken per 2025. Mocht Nederland zich hier niet aan houden en aldus niet in staat zijn de afspraak na te komen, dan heeft dit mogelijk financiële gevolgen. Het vaststellen van de orde van grootte van deze financiële gevolgen zijn door de wetgever bij Europese Commissie belegd en moet nader worden onderzocht. Tot slot wordt voor de uitvoerbaarheid en de inpasbaarheid in de IV-portfolio van de Belastingdienst een voorbehoud gemaakt. Dit zal

de komende tijd onderzocht worden en kan worden meegewogen in het definitieve besluit in augustus. De maatregel wordt opgenomen in het BP2024.

4. *Afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw per 2025 conform CA evt. met ingroeipad met volledige doorvoering in 2030 en substantiële stappen vanaf 2025, te besluiten in augustus*: In het Coalitieakkoord is afgesproken om het verlaagd energiebelastingtarief per 2025 af te schaffen. Op basis van een nader te verschijnen impactanalyse wordt de komende maanden bezien of en hoe deze maatregel via een ingroeipad kan worden vormgegeven, waarbij in ieder geval in 2025 zal worden gestart. Op basis van de impactanalyse wordt de maatvoering gefinaliseerd. De impactanalyse zal inzicht bieden in de lasteneffecten en de CO_2-reductie. In het pakket zijn hiervoor middelen gereserveerd, waarbij uitgangspunt is dat de maatregel uiterlijk in 2030 volledig is doorgevoerd en waarbij er in de maatvoering substantiële stappen moeten worden gezet in de jaren daarvoor. Randvoorwaardelijk voor een eventuele ingroei van deze twee fiscale maatregelen is dat 1) de Europese commissie een nieuwe beschikking voor staatssteun afgeeft voor verlenging van het verlaagd EB-tarief GTB en 2) er geen gevolgen zijn voor de middelen die Nederland in het kader van het Herstel- en Veerkrachtplan ontvangt. Nederland heeft zich namelijk in het HVP juridisch gecommitteerd het verlaagd energiebelastingtarief GTB af te schaffen en de inputvrijstelling in de energiebelasting gericht op wkk's te beperken per 2025. Mocht Nederland zich hier niet aan houden en aldus niet in staat zijn de afspraak na te komen, dan heeft dit mogelijk financiële gevolgen. Het vaststellen van de orde van grootte van deze financiële gevolgen zijn door de wetgever bij Europese Commissie belegd en moet nader worden onderzocht. De maatregel wordt opgenomen in het BP2024.
5. *Aanscherping energiebesparingsplicht en aanpassingen Energiebelasting*: zie sectoroverstijgend. Deze maatregelen hebben effecten op de landbouw, en met name op de glastuinbouw. Aanpassingen in de energiebelasting interacteren met de fiscale maatregelen uit het CA. De energiebesparingsplicht glastuinbouw is sinds 2023 van toepassing op de glastuinbouw.
6. *Openstelling SDE-categorie 'lucht-water-warmtepomp' voor glastuinbouw*: In aanloop naar de ondertekening van het convenant is door EZK richting Glastuinbouw-Nederland o.a. toegezegd om de SDE-categorie 'lucht-water-warmtepompen' open te stellen voor de glastuinbouw. Dit is in lijn met het PBL-advies. Dit leidt niet tot aanvullende overheidsuitgaven omdat er binnen de SDE concurrentie plaatsvindt voor dezelfde hoeveelheid middelen.
7. *Correctieregeling duurzame warmte n.a.v. motie Grinwis-Erkens*: In het kader van de motie Grinwis-Erkens wordt 60 mln. gereserveerd voor een nader uit te werken correctieregeling duurzame warmte. De beschikkingen hiervoor moet vóór 2024 worden uitgegeven omdat hiervoor het Tijdelijk crisiskader staatssteun Oekraïne wordt beoogd en deze in 2023 afloopt. De daadwerkelijke uitgaven kunnen mogelijk na 2023 plaatsvinden.
8. *Distributienetten glastuinbouw*: Middelen zijn bedoeld voor een nader uit te werken subsidieregeling voor warmtedistributienetten in de glastuinbouw. Voorwaarden: restemissiedoel van 4,3 Mton en de voorwaarden zoals geformuleerd door fondsbeheer: nadere uitwerking van (1) de hoogte van de onrendabele top o.b.v. de uitkomsten van onderzoeken; (2) fiscale vergroeningsmaatregelen voor de glastuinbouw; (3) de doelmatige vormgeving van de maatregel en (4) opname van een toekomstbestendigheidstoets in de regeling om *stranded assets* te voorkomen. Voor een uitgebreide omschrijving zie het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
9. *EG-regeling:* Voor een uitgebreide omschrijving zie het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb. Voorwaarden: Maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder komen niet in aanmerking; en de bijdrage uit het Klimaatfonds leidt niet tot een lagere bijdrage van de begroting van het ministerie van LNV aan deze regeling.[1].
10. *Generieke en gebiedsgerichte instrumentering ter borging van 4 van de 5 Mton in NPLG.* De klimaatopgave voor veehouderij en akkerbouw, via het NPLG, blijft gehandhaafd op 5 Mton. De verwachting is dat met opkoopregelingen circa 1 Mton reductie gerealiseerd kan worden. Voor de resterende klimaatopgave van 4 Mton wordt normerend en beprijzend beleid gemaakt. Over

[1] Kamerbrief over voortgang integrale aanpak landelijk gebied en opvolging Porthos-uitspraak RvS | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

de concrete invulling van het normerend en beprijzend beleid maakt de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit afspraken in het Landbouwakkoord. Als daarmee niet de beoogde reductie wordt afgedekt, neemt het kabinet aanvullende maatregelen. Daarbij put het kabinet uit het IBO en houdt het kabinet oog voor de bevindingen van de werkgroep 'normeren en beprijzen stikstof'[1]. In het IBO zijn maatregelen uitgewerkt zoals een grondgebondenheidsnorm, een emissiebelasting, veevoermaatregelen, een uitbreiding van het dierrechtenstelsel en het afromen van rechten bij transacties. De maatregelen uit het Landbouwakkoord moeten tezamen leiden tot een samenhangend pakket aan normering en beprijzing dat leidt tot stikstof-, water-, bodem-, en klimaatdoelbereik.

11. *Bevorderen duurzaam en plantaardig aanbod voedsel in retail d.m.v. normering, tegengaan voedselverspilling:* invulling te bepalen in Landbouwakkoord en/of de voedselbrief die verschijnt zodra het Landbouwakkoord gereed is.
12. *Bevorderen transparantie duurzaamheid voedselaanbod: invulling te bepalen in Landbouwakkoord en/of voedselbrief die verschijnt zodra het Landbouwakkoord gereed is.*
13. *(Onderzoek naar) heffingen ter bevordering van duurzame productie en consumptie van voedingsmiddelen:* binnen het traject van het landbouwakkoord wordt gekeken naar beprijzingsmogelijkheden ter bevordering van duurzame productie en consumptie. Voordat een besluit over invoering van deze maatregel kan worden genomen, is nader onderzoek nodig.
14. *Intensivering veenweideaanpak*: Het kabinet wil de *veenweideaanpak* intensiveren door normering van het grondwaterpeil onder voorbehoud van beschikbare financiering. De exacte norm kan verschillen per gebied en wordt onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak. Gesprekken hierover vinden plaats in het kader van het Landbouwakkoord.

Gebouwde Omgeving (G)

1. *Uitfasering huurwoningen labels EFG per 2029; daarna alle huurwoningen geïsoleerd tot de standaard bij renovatiemomenten:* Op 1-1-2029 moeten alle huurwoningen met energielabel E, F of G zijn verduurzaamd naar minimaal label D. Vanaf 2029 geldt voor huurwoningen dat ze op het moment van renovatie moeten worden geïsoleerd tot de isolatiestandaard. Er wordt nog gekeken hoe kan worden gewaarborgd dat renovaties niet worden uitgesteld. Voor huurwoningen met monumentale status wordt de vormgeving van de streefnorm nader onderzocht.
2. *Introductie ZEB-norm alle woningen 2050:* Op 1-1-2050 moeten alle gebouwen Zero Emissions Buildings zijn. Dit betekent dat gebouwen een lage energievraag hebben, ter plaatse geen CO_2-emissies door fossiele brandstoffen mogen veroorzaken en dat er geen of zeer weinig operationele broeikasgasemissies plaatsvinden. De precieze vormgeving van deze ZEB-norm uit de herziene EU Energy Performance of Buildings Directive moet nog worden bepaald. Voor monumenten wordt de vormgeving van een streefnorm nader onderzocht.
3. *Verbeteren informatievoorziening financieringsopties verduurzaming incl. verplicht onderdeel hypotheekgesprek:* Informatievoorziening door Rijk en gemeenten over financieringsopties en business case. Verplichte toetstermen voor financieel adviseurs aanpassen, verkort advies opstellen, zodat financieringsopties voor verduurzaming (o.a. het Nationaal Warmtefonds, consumptief en hypothecair krediet) standaard ter sprake komen in adviesgesprekken. Zie IBO-Klimaat fiche 2.8.
4. *Aanpassing energiebelasting:* zie sectoroverstijgend.
5. *Nationaal Isolatieprogramma:* Betreft middelen voor het Nationaal Isolatieprogramma zoals beschreven in de brief van de minister voor VRO van 4 april 2022 (Kamerstukken II, Vergaderjaar 2021-2022, 30196, nr. 787). Een deel van de middelen is gereserveerd voor het Meerjarenprogramma 2025. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming gebouwde omgeving. Voorwaarde reservering: Middelen worden toegekend op basis van de tussentijdse evaluatie op doelmatigheid, die conform de evaluatieplanning ISDE in 2025 wordt gehouden.
6. *Ontzorging VvE's:* Middelen zijn bedoeld voor activeren, bouwbegeleiding voor verduurzaming en opstellen meerjarenonderhoudsplannen. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming gebouwde omgeving.
7. *Aanpak kwetsbare wijken en dorpen versterken:* Betreft het beschikbaar stellen van extra middelen aan gemeenten specifiek voor kwetsbare huishoudens in energetisch slechte woningen, zodat bij deze huishoudens de woningen een hogere mate van verduurzaming kunnen bereiken. Deze middelen kunnen bovenop de middelen voor de lokale aanpak worden

ingezet. De middelen zijn bedoeld voor isolatie en eventueel interne voorzieningen t.b.v aansluiting op warmtenetten indien aan de orde i.h.k.v. de wijkaanpak. Voorwaarde: maatregel vergt nadere uitwerking.

8. *Zon PV in huursector:* Er komt tijdelijk een subsidie voor corporaties en particuliere verhuurders in het gereguleerde segment indien de salderingsregeling wordt afgebouwd. Met de subsidie worden de netto investeringskosten voor zonnepanelen lager en kunnen verhuurders met een lagere vergoeding van de huurder toe. Daardoor wordt de instemming door huurders makkelijker. De opgewekte stroom moet naar de huurder gaan. Voorwaarden: dat de salderingsregeling wordt afgebouwd en de maatregel nader wordt uitgewerkt.
9. *Warmtefonds ophogen: 0% rente voor inkomens tot EUR 60.000 en 1,5% rentekorting voor VvE's:* Het verlagen van de rente die het Warmtefonds rekent voor haar leningen naar 0% voor burgers met een inkomen tot €60.000 (indicatief), om daarmee de remmende werking van de gestegen marktrente weg te nemen en een prikkel te geven aan woningeigenaren om te verduurzamen. Voor VvE's wordt de rente verlaagd met circa 1,5% (waarmee de rente nu zou uitkomen op 2,5-3%). Voorwaarde reservering: nadere uitwerking en dat op basis van het lopende, aan de Tweede Kamer toegezegde (Kamerstuk TZ202209082), onderzoek een positief beeld ontstaat over nut en noodzaak van het onlangs doorgevoerde 0%-rentetarief.
10. *Uitfaseren slechtste energielabels Utiliteitsbouw*: De 15% gebouwen met gebruiksfuncties winkels, logies en bijeenkomstgebouwen met de slechtste energieprestatie moeten per 1-1-2027[2] zijn verduurzaamd en de volgende 10% per 1-1-2030. Dit betekent gemiddeld de gebouwen met label EFG per 2027 en label D per 2030. Voor de gebruiksfuncties gezondheidszorg, onderwijs, sport en celfunctie zullen de jaartallen gelden zoals die worden vastgelegd in de definitieve Europese Energy Performance of Buildings Directive IV. Voor cultuurgebouwen zal worden bekeken of het mogelijk is de jaartallen uit de EPBD te laten gelden.
11. *Introductie energieprestatie-eisen industriefunctie*: Voor gebouwen met een industriefunctie worden energieprestatie-eisen opgenomen in het Bouwbesluit/Besluit Bouwwerken Leefomgeving, waarin voor andere gebouwen al dergelijke eisen worden gesteld. In het verlengde hiervan komen deze gebouwen ook te vallen onder de maatregel Uitfaseren slechtste energielabels Utiliteitsbouw.
12. *Vervolg portefeuilleaanpak*: Er komt een vervolg op de huidige portefeuilleaanpak voor grote gebouweigenaren. Zij krijgen vanaf 2027 de mogelijkheid om via een gefaseerde aanpak de overtreding op nieuwe en de op dat moment vigerende normering ongedaan te maken. Hiertegenover staat een hogere energieprestatie, energiebesparing en CO_2-reductie op portefeuilleniveau. De gefaseerde aanpak moet worden beschreven in een portefeuilleroutekaart.
13. *Ontzorgingsprogramma MKB/bedrijventerreinen*: Voor kleine mkb'ers wordt een ontzorgingsprogramma ontwikkeld met een proactieve benadering die aansluit bij de energiebesparingsplicht én het uitfaseren van slechte energielabels, in samenwerking met de provincies en de brancheorganisaties. Bij bedrijventerreinen gaat het om de organisatiegraad op deze terreinen te verhogen, die als randvoorwaarde nodig is voor verdere verduurzaming en energiebesparing.
14. *Maatschappelijk vastgoed: Subsidie DUMAVA.* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming gebouwde omgeving. Binnen de reeks worden er middelen vrijgemaakt voor handhaving van de normering ter uitfasering van de slechtste labels in de gehele utiliteitsbouw.
15. *Maatschappelijk vastgoed: Duurzaam Rijksvastgoed.* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming gebouwde omgeving.
16. *Maatschappelijk vastgoed: Ondersteuning maatschappelijk vastgoed.* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming gebouwde omgeving. De maatregel ziet toe op het ondersteunen van maatschappelijk vastgoed via: 1) het huidige Kennis- en Innovatieplatform Verduurzaming Maatschappelijk vastgoed, dat wordt verlengd tot en met 2030, en 2) de huidige ontzorgingsprogramma's die worden voortgezet en

[2] Vanwege de bijzondere positie van de krijgsmacht in de EPBD IV, kan Defensie afwijken van deze maatregelen. Deze afspraken worden vastgelegd in een portefeuilleroutekaart, waarmee Defensie meedoet in de portefeuilleaanpak vanaf 2027.

geïntensiveerd. Binnen de reeks worden er middelen vrijgemaakt voor energielabels in het maatschappelijk vastgoed.

17. *Maatschappelijk vastgoed: Revolverend fonds.* Betreft een reservering in het MJP 2025. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming gebouwde omgeving. Ook wordt uit dit budget een programmatische aanpak opgezet voor maatschappelijk vastgoed, gericht op het slimmer organiseren van de verduurzaming. Projecten kunnen worden gebundeld, processen in besluitvorming en inkoop worden gestandaardiseerd en financiering kan aan deze gezamenlijke projecten worden gekoppeld. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar terugverdienmogelijkheden, maar worden ook de positieve baten of het maatschappelijk rendement van het renoveren of verduurzamen van vastgoed met een maatschappelijke functie meegewogen. Indien blijkt dat de 300 miljoen die nu gereserveerd is voor het revolverend fonds niet (volledig) nodig blijkt, worden deze (resterende) middelen benut voor de DUMAVA-subsidieregeling.
18. *Energiebesparingsplicht beter handhaven en aanscherpen tot 7 jaar terugverdientijd*: zie sectoroverstijgend.
19. *Aanvulling ISDE:* Aanvulling ISDE zodat deze niet vroegtijdig uitgeput wordt door o.a. normering en toename *all electric*. Voorwaarde reservering: middelen worden toegekend op basis van de tussentijdse evaluatie op doelmatigheid, die conform de evaluatieplanning ISDE in 2025 wordt gehouden en op voorwaarde dat de normering inzake vervanging verwarmingsinstallaties vanaf 2026 voldoende is uitgewerkt.
20. *Stimulering hybride warmtepompen bestaande bouw.* Middelen zijn bedoeld om de ISDE-regeling te intensiveren. Een deel van de middelen is gereserveerd voor het Meerjarenprogramma 2025. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming gebouwde omgeving. Voorwaarden reservering: Middelen worden toegekend op basis van de tussentijdse evaluatie op doelmatigheid, die conform de evaluatieplanning ISDE in 2025 wordt gehouden.
21. *Nationale subsidieregeling warmtenetten.* Middelen zijn bedoeld voor het intensiveren van de Nationale Subsidieregeling Warmtenetten (WIS). Een deel van de middelen is gereserveerd voor het Meerjarenprogramma 2025. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
22. *Geothermie, lage temperatuur.* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarde: het voorkomen van overlap van stimulering middels de SDE++.
23. *Doe-het-zelf-voucher:* Dit een isolatietegoedbon voor de doe-het-zelver, zodat doe-het-zelvende burgers kosten kunnen besparen bij het isoleren van hun huis en schaarse professionals vooral kunnen worden ingezet voor complexe werkzaamheden.

Mobiliteit (M)

1. *Aanscherping CO_2-doel werkgebonden personenmobiliteit:* Het CO_2-reductiedoel voor werkgebonden personenmobiliteit wordt aangescherpt van 1 naar 1,5 Mton.
2. *Aanschafsubsidies particulier EV (tweedehands):* Via de SEPP wordt de aanschaf van tweedehands elektrische personenauto's (EV) gestimuleerd. Deze maatregel leidt tot circa 528 mln. aan extra uitgaven (t/m 2029), wat wordt gedekt door een verhoging van de vaste voet in de bpm met 200 euro vanaf 2025.
3. *Laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
4. *Uitbreiden zero-emissiezones voor gemeenten*: Er wordt een wettelijke mogelijkheid gecreëerd voor gemeenten, waardoor zij uiterlijk in 2030 een zero-emissiezone kunnen instellen voor taxi's, bussen, particuliere bestelauto's, brom- en snorfietsen en motoren. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche M12.
5. *Aanscherpen normen duurzaam inkopen*: Vanaf 2026 wordt regelgeving aangescherpt voor het aandeel ingekochte en schone emissievoertuigen voor voertuigen en diensten door medeoverheden en aanbestedende diensten en –instanties. Er worden middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk om hieraan bij te dragen. Voor uitgebreide omschrijving zie IBO Klimaat fiche M13. Voorwaarde: nadere uitwerking en aanpassing Regeling Bevordering Schone Wegvoertuigen conform fiche IBO Klimaat.
6. *Vergroenen reisgedrag (afspraak CA):* Dit betreft een maatregel om verschillende manieren van duurzaam reisvervoer en –gedrag te stimuleren, bijv. rond thuiswerken, opschalen

deelmobiliteit, veranderingen in de cultuur en werkwijzen (sociale innovatie), versterken fietsinfra, minder vliegen en stimuleren (internationale) treinreizen.

7. *Aanscherpen CO_2-prestaties goederenvervoer*: Afspraken maken met transportsector over meten en verbeteren CO_2-prestatie in combinatie met ondersteuning vanuit terugsluis VWH met op termijn invoeren wettelijke norm per 01-01-2027 gericht op 30% minder CO_2-uitstoot in 2030 t.o.v. 2018.
8. *Invoeren CO_2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH:* In de vrachtwagenheffing wordt een CO_2-grondslag ingevoerd met korting van 75% voor emissievrije vrachtwagens, dusdanig dat deze budgetneutraal is t.o.v. *de huidige vormgeving.*
9. *Aanscherpen Europese emissielimieten*: de Europese Commissie heeft voorgesteld om CO_2-normen voor zware bedrijfsvoertuigen aan te scherpen. Dit levert naar verwachting circa 0,1 Mton op.
10. *Verplichting van gemiddeld label B in 2030 in de binnenvaart:* Verplichting van minimaal emissielabel B in 2030. Vormgeving wordt vastgesteld op basis van uitkomsten studie (conform toelichting fiche IBO-Klimaat nr. M5).
11. *Beprijzing emissies binnenvaart onder het EU-ETS2 (opt-in):* Beprijzing brandstofgebruik binnenvaart door opt-in het ETS2 (zie sectoroverstijgend).
12. *Subsidie voor waterstof in wegvervoer en binnenvaart*: Er worden middelen gereserveerd voor het MJP2025 voor toepassing van waterstof in wegtransport en binnenvaart als alternatief op compensatie van de raffinageroute SDE++. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarde reservering: ambitieuze uitwerking verplichting emissielabel binnenvaart en opt-in ETS2 voor de binnenvaart (zie maatregel M15 en M16).
13. *Subsidie voor laadinfrastructuur bouw.* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
14. *GWW Opschaling infratechnieken (CE)* - Het doorontwikkelen van duurzame innovatietechnieken van publieke infraprojecten (Grond/Weg/Waterbouw; GWW) door middel van een *launching customer* programma, gericht op de eerste klant (opdrachtgever) van een nieuwe innovatie.
15. *Verduurzaming zeevaartschepen*: In het klimaatfonds worden middelen gereserveerd voor duurzame aandrijftechnieken (zeevaart). Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling.
16. *Stimulering zeevaart door walstroom*: Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel energie-infrastructuur.
17. *De inzet van biobrandstoffen in het wegverkeer wordt verhoogd met 20 PJ*: dit gebeurt door een geleidelijke verhoging van de jaarverplichting hernieuwbare energiedragers.[3]

Sectoroverstijgend (S)

1. *Toepassing Groen Gas (extra inzet t.o.v. KEV22-raming ter invulling van CA-afspraak):* Uitwerking bijmengverplichting groen gas conform CA.
2. *Vergassing: stimulering projecten vergassing 1e en 2e fase*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarden: positieve staatssteuntoets; een nadere uitwerking van de kasreeks wanneer meer bekend is welke projecten een aanvraag indienen; het betrekken van de maatregel duurzame luchtvaartbrandstof bij de nadere uitwerking; en een realistische inschatting van de CO_2-emissiereductie. Tevens dient de bijmengverplichting voor groen gas voldoende te zijn uitgewerkt.
3. *Vergassing: expertisecentrum, organisatie, haalbaarheidsstudies*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarde: De bijmengverplichting voor groen gas is voldoende uitgewerkt.
4. *Elektrolyse, onshore: 50 MW:* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarde: er dient voldoende voortgang te zijn geboekt ten aanzien van afnameverplichting.

[3] Defensie ondersteunt de klimaatmaatregelen. Daarbij neemt Defensie waar mogelijk een voortrekkersrol, zoals de 20% bijmenging duurzame brandstoffen per brandstofsoort in 2030. Alleen wanneer een verduurzamingsmaatregel de operationele taakuitvoering in de weg staat, maakt zij aanspraak op haar uitzonderingspositie.

5. *Elektrolyse, onshore: 500-1.000 MW*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarden: nadere uitwerking van het instrument; positieve staatssteuntoets; dat in de opzet van de regeling geborgd wordt dat de inzichten worden meegenomen van elektrolyse, onshore 50 MW; dat een realistische inschatting gemaakt wordt van de CO_2-emissiereductie (PBL vindt de huidige inschatting aan de hoge kant); dat kennisdeling als vereiste wordt opgenomen in de subsidieregeling; en dat er een marktstudie komt om vraag- en aanbodmarkt in kaart te brengen zodat beter gestuurd kan worden op de instrumentenmix. Tevens dient voldoende voortgang te zijn geboekt ten aanzien van afnameverplichting.
6. *Elektrolyse, offshore: <=100 MW (CAPEX).* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarden: nader uitgewerkt bestedingsplan en het opnemen van kennisdeling als vereiste in de subsidieregeling. Tevens dient voldoende voortgang te zijn geboekt ten aanzien van afnameverplichting.
7. *Elektrolyse, offshore: 500 MW (CAPEX + OPEX).* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarden: dat in de regeling wordt geborgd dat de inzichten worden meegenomen van elektrolyse, offshore <=100MW. Tevens dient voldoende voortgang te zijn geboekt ten aanzien van afnameverplichting.
8. *H2Global*, import van groene waterstof. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarde: Tevens dient voldoende voortgang te zijn geboekt ten aanzien van afnameverplichting.
9. *Elektrolyse*: kennisplatform offshore en ketenbrede consortia. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarde: er dient voldoende voortgang te zijn geboekt ten aanzien van afnameverplichting.
10. *Waterstofnetwerk op zee:* Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
11. *De-risken grootschalige waterstofopslag*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
12. *Afschaffen vrijstelling in kolenbelasting voor duaal verbruik 2028*: De vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal gebruik van kolen wordt per 1 januari 2028 afgeschaft.
13. *Onderzoek en impactanalyse van afbouwpad fiscale regelingen die fossiel energieverbruik stimuleren (waaronder vrijstelling in de energiebelasting voor non energetisch verbruik van aardgas en het niet heffen van accijns over het non energetisch verbruik van minerale oliën):* Als onderdeel van het reeds lopende onderzoek waarin de fiscale regelingen in kaart worden gebracht die fossiel verbruik bevoordelen, wordt een impactanalyse gedaan naar de effecten van het afbouwen van deze regelingen (i.i.g. vrijstelling voor non energetisch verbruik aardgas en het heffen van accijns op non-energetisch verbruik van minerale oliën). Bij miljoenennota komt het kabinet tot besluitvorming over het gewenste afbouwpad, waarbij bedrijven voldoende handelingsperspectief worden gegeven om te verduurzamen.
14. *Brede toepassing ETS2 (opt-in):* Het kabinet zet in op zo breed mogelijke toepassing door alle brandstoffen onder het EU-handelssysteem voor brandstofgebruik (ETS2) te brengen. Definitieve besluitvorming over de ETS2 opt-in kan plaatsvinden zodra de uitvoeringsverordening hierover is gepubliceerd door de EU-commissie.
15. *Nationaal Emissieplafond voor ESR sectoren:* De komst van het emissiehandelsysteem ETS2 - dat gaat gelden voor brandstofgebruik in de ESR-sectoren gebouwde omgeving, wegverkeer en industrie - biedt de mogelijkheid om aansluitend een nationaal emissieplafond voor ESR-sectoren in te voeren dat rekening houdt met het nationale emissiedoel in de nationale klimaatwet. Het kabinet ziet dat een dergelijk nationaal emissieplafond kan zorgen voor meer zekerheid in het behalen van de doelstellingen en zal dit daarom verder verkennen en betrekken bij besluitvorming van het Klimaatplan 2024. Er zijn vormgevingskeuzes te maken over de invoering, o.a. de doelstelling en het toepassingsbereik alternatieve verdeling van rechten. Ook dient te worden onderzocht hoe een nationaal emissieplafond zou samenhangen met de komst van ETS2 en met het bestaande beleidsinstrumentarium. De minister van Financiën en de minister voor Klimaat en Energie zullen zo snel mogelijk een gezamenlijk onderzoek instellen waarin al deze aspecten worden onderzocht. Voor onderzoek wordt €2 mln. gereserveerd.
16. *Aanscherpen energiebesparingsplicht en mkb ondersteuning*: Het kabinet scherpt de energiebesparingsplicht aan door de terugverdientijd in 2027 op te hogen naar 7 jaar. Bij de

uitwerking zal in kaart worden gebracht of er een voldoende additioneel emissiereductie-effect gepaard gaat met het ophogen van de terugverdientijd, gelet op het effect dat de hogere energieprijzen al hebben op de hoeveelheid maatregelen die onder huidige terugverdientijd vallen en het effect van ander beleid. Ook zal er zal bij de uitwerking zorg worden gedragen voor de uitvoerbaarheid van de maatregelen voor bedrijven. De handhaving op de naleving van de energiebesparingsplicht zal verbeterd worden. Daar is 13,3 mln. euro voor beschikbaar gesteld. De aangescherpte energiebesparingsplicht verplicht ook het mkb om energiebesparende maatregelen uit te voeren. Om het mkb te ondersteunen wordt een instrument ontwikkeld. Hiervoor is 150 mln. euro voor beschikbaar. Hiermee wordt de drempel van het mkb om energiebesparende maatregelen uit te voeren verlaagd. Deze maatregel zal in 2025 operationeel zijn.

17. *Algemene reservering uitvoeringskosten*: bedoeld voor uitvoerings- en handhavingskosten aanvullend klimaatbeleid.
18. *Hogere openstellingronde SDE++ 2024 en 2025*: betreft een intensivering van de SDE++.
19. *Geothermie, hoge temperatuur*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Vroege fase opschaling. Voorwaarden: het voorkomen van overlap van stimulering middels de SDE++.
20. *Vergunningenprocedures, fixers en transport*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
21. *Randvoorwaarden technische arbeidsmarkt*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
22. *Coördinatie MIEK-projecten*. Voor uitgebreide omschrijving zie Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
23. *Technisch uitgangspunt aanpassing tarieven energiebelasting (taakstellend 1,2 Mton):*
    Er worden een aantal maatregelen genomen binnen de energiebelasting. Voor huishoudens worden de tarieven tot een bepaald gasverbruik verlaagd. Daarboven worden ze verhoogd. Daarnaast komt er een apart tarief voor waterstof. Tot slot worden er maatregelen getroffen om de degressiviteit bij aardgas aan te passen en worden de tarieven elektriciteit in de hogere verbruiksschijven verlaagd. In onderstaande tabel is het technisch uitgangspunt voor deze aanpassingen in de energiebelasting opgenomen. Al deze aanpassingen moeten leiden tot een CO2-opbrengst van 1,2 Mton in 2030 (t.o.v. het IBO-basispad). De komende maanden zal op basis van een impactstudie bepaald worden hoe de maatregelen er concreet uit gaan zien om die 1,2 Mton op te leveren.
24. *Resterende meeropbrengst structuuraanpassingen energiebelasting:*
    In het coalitieakkoord is afgesproken om per 2025 het verlaagd tarief energiebelasting GTB af te schaffen, de inputvrijstelling in de energiebelasting gericht op wkk's te beperken en om de vrijstellingen voor metallurgische en mineralogische procedés af te schaffen. De budgettaire opbrengst valt hoger uit dan ten tijde van het coalitieakkoord voorzien. Dit komt met name door interactie-effecten met de tariefaanpassingen die in het coalitieakkoord ook waren afgesproken. Een deel van deze budgettaire meeropbrengst is in de klimaattabel ingezet als dekking voor een mogelijke gefaseerde invoer van de wkk-maatregel en het afschaffen van het verlaagd energiebelastingtarief GTB. Deze reeks laat de resterende meeropbrengst zien.

Technisch uitgangspunt tariefaanpassingen energiebelasting						
Aardgas (excl. btw) in cent/m³ (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 800 m³	48,98	48,98	48,98	48,98	48,98	48,98
800 - 170.000 m³	67,2	68,6	69,6	70,6	73,6	74,3
170.000 - 1.000.000 m³	28,9	41,4	44,9	50,5	57,5	57,8
1.000.000 - 10.000.000 m³	18,7	29,0	32,3	37,8	45,3	45,5
> 10.000.000 m³	4,9	4,8	5,1	5,5	6,1	7,2
Waterstof (excl. btw) in cent/m³ (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 800 m³	-	18,9	10,0	10,0	10,0	10,0
800 - 170.000 m³	-	18,9	100	10,0	10,0	10,0
170.000 - 1.000.000 m³	-	18,9	10,0	10,0	10,0	10,0
1.000.000 - 10.000.000 m³	-	10,8	10,0	10,0	10,0	10,0
> 10.000.000 m³	-	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Elektriciteit (excl. btw) in cent/kWh (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-2900 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
2.900- 10.000 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
10.000 - 50.000 kWh	6,12	5,69	3,00	3,00	3,00	3,00
50.000 - 10.000.000 kWh	3,47	3,25	3,00	3,00	3,00	3,00
>= 10.000.000 kWh	0,30	0,28	0,27	0,27	0,27	0,27

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Verbruiksbelastingen, Douane en Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Tussenrapport Trinomics

Datum
22 mei 2023

Notanummer
2023-0000122414

Bijlagen
1. Rapport Trinomics
2. Rapport TenneT

Aanleiding

Trinomics voert in opdracht van het Ministerie van Financiën een impactanalyse uit van het beperken van vrijstellingen in de energiebelasting (EB). Trinomics heeft tussenresultaten opgeleverd. Deze nota geeft een duiding van de tussenresultaten en de beoogde vervolgstappen.

Kernpunten

- Trinomics onderzoekt de volgende maatregelen:
  1. Afschaffen vrijstelling metallurgische & mineralogische procedés
  2. Beperken inputvrijstelling elektriciteitsproductie
  3. Afschaffen verlaagd tarief glastuinbouw
- Het onderzoek bestaat uit drie fases:
  1. Doorrekenen maatregelen cf coalitieakkoord (aanleiding deze nota)
  2. Doorrekenen alternatieve maatregelpakketten (oplevering 1 juli)
  3. Eindrapportage (oplevering 1 augustus)
- De tussenresultaten laten zien dat de effecten vooral bij de glastuinbouw groot zijn, zowel qua lasten als qua CO_2-reductie.
- Opvallend is dat het afschaffen van de vrijstelling voor metallurgische en mineralogische procedés tot minder CO_2-reductie leidt dan eerder verondersteld (0,04 Mton in coalitieakkoord is hier een effect van 0,1 – 0,5 Mton voor opgenomen).
- Het weglekrisico is verhoogd in zowel de glastuinbouw als in de metallurgische en mineralogische industrie. Voor de overige sectoren (elektriciteitscentrales, warmtenetten, overige industrie) heeft het beperken van de inputvrijstelling een relatief beperkt effect.
- Bij de tussenresultaten is nog geen rekening gehouden met ingroeipaden en subsidies, die voortkomen uit de klimaatbesluitvorming. Naar verwachting komen deze met name de glastuinbouw ten goede.
- Wij vragen Trinomics voor de tweede fase van het onderzoek om de ingroeipaden en subsidies mee te nemen in de analyse. De te analyseren maatregelen zijn samen met EZK en LNV gekozen.
- Daarnaast vragen we Trinomics om in aanvullende analyses te kijken naar:
  1. De effecten wanneer het ingroeipad voor het verlaagd tarief glastuinbouw niet goedgekeurd wordt door de EC;
  2. De interactie-effecten van de fiscale maatregelen met het indicatieve pad voor de EB dat 1,2 Mton moet reduceren. Dit betreft slechts een

31.05.23

Zie opmerking pagina 3

P.S. Wanneer is de fase afgerond. Dan kan ik het ook aan de Kamer laten weten.

aanvullende analyse; naar de 1,2 Mton wordt een ander onderzoek uitgezet.

Toelichting

Effecten beperken vrijstellingen energiebelasting (allen **exclusief ingroeipad**), in 2030[1]

	Metallurgische & Mineralogische procedés	Inputvrijstelling WKK + verlaagd tarief glastuinbouw
Coalitieakkoord	€ 79 miljoen 0,1-0,5 Mton CO_2	€ 133 miljoen 1 Mton CO_2
Voorjaarsbesluitvorming	€ 179 miljoen	€ 422 miljoen
Trinomics	€ 225 miljoen 0,04 Mton CO_2	€ 802 miljoen 1 Mton CO_2

- In het coalitieakkoord is overeengekomen dat met de genoemde fiscale maatregelen samen een structurele budgettaire opbrengst van € 212 miljoen en een CO_2-reductie van 1,1 – 1,5 Mton wordt gerealiseerd. Tevens is tijdens het voorjaarsoverleg de hogere opbrengst van het beperken van de inputvrijstelling WKK en het afschaffen van het verlaagd tarief (€ 306 miljoen) gereserveerd voor een gefaseerde invoer van deze maatregelen. Bij gefaseerde invoer van de maatregelen in 2025 halen de maatregelen dan de afgesproken opbrengst uit het Coalitieakkoord op. De opbrengst neemt toe richting 2030, wanneer de maatregelen volledig zijn ingegroeid, met een lineair ingroeipad.
- Een eerste beoordeling laat zien dat Trinomics hogere budgettaire inkomsten verwacht dan wij eerder hebben geraamd, met name in de glastuinbouw. Dit komt voornamelijk doordat Trinomics uitgaat van een hoger energieverbruik en een andere verdeling over de schijven. Wij gaan met Trinomics het gesprek aan en zullen waar nodig aan de hand van het Trinomics rapport onze budgettaire ramingen aanscherpen (zoals dit gebruikelijk is in juni).
- Met name het afschaffen van de vrijstelling voor metallurgische en mineralogische procedés leidt tot minder CO_2-reductie dan tijdens het coalitieakkoord gedacht (0,1 – 0,5 Mton coalitieakkoord versus 0,04 Mton Trinomics). Voor de berekening van dit effect kijkt Trinomics hierbij naar de technologische opties die door de fiscale maatregelen rendabel worden. Hierbij blijkt dat de lastenverhoging voor de metallurgische en mineralogische industrie overwegend niet doorslaggevend is om verduurzamingsprojecten rendabel te maken.
- Gecombineerd leiden het beperken van de inputvrijstelling en het afschaffen van het verlaagd tarief glastuinbouw tot een CO_2-reductie van 1 Mton. Dit komt overeen met de ambitie uit het coalitieakkoord. Hierbij geldt dat (conform verwachting) het overgrote deel van de lastenverhoging neerslaat bij de glastuinbouw en (conform verwachting) het overgrote deel van de CO_2-reductie daar wordt gerealiseerd (0,8 Mton).
- Hieronder worden de resultaten per sector uitgesplitst.

[1] Eerder is vooral gesproken over de budgettaire opbrengst in 2025, de getallen wijken dus minimaal af van eerdere getallen. Nu is gekozen om zowel de CO_2-effecten (die in de analyse in 2025 nog niet optreden) als budgettaire effecten in 2030 weer te geven.

Metallurgische en mineralogische industrie

- De afschaffing van de vrijstelling in de EB voor metallurgische en mineralogische procedés leidt in 2030 tot een lastenverzwaring van € 225 miljoen. Dit is meer dan de geraamde € 78 miljoen in het Coalitieakkoord, de raming t.b.v. de Voorjaarsbesluitvorming was € 189 miljoen wat dichter in de buurt komt bij de lastenverzwaring van Trinomics.
  - De sectoren met hogere lasten zijn met name de bouwmaterialenindustrie (€ 75 miljoen) en de metaalproductenindustrie (€ 61 miljoen). Deze bedrijven zitten vaak niet in de hoogste EB-schijf en hebben dus hogere lasten.
- De stijging in bedrijfskosten varieert in deze sectoren van 0,3% tot 0,9%.
- Er komt een prikkel om te verduurzamen, maar er treedt slechts een emissiereductie op van 0,04 Mton in 2030, wat lager is dan de geraamde 0,1-0,5 Mton in het Coalitieakkoord.
- De metallurgische en mineralogische industrie produceert in het buitenland veelal gelijke producten en daarmee leidt de belastingverhoging tot een verhoogd weglekrisico.

Glastuinbouw

- In de glastuinbouw zijn de effecten het grootst: de belasting op energie stijgt in 2030 met € 683 miljoen. Aangezien glastuinbouwbedrijven niet in de hoogste schijf gas zitten, leidt de aanpassing door de degressieve tariefstructuur tot een groter effect dan bij andere sectoren.
- De lasteneffecten zijn fors hoger dan de budgettaire opbrengst waarmee rekening is gehouden in de Voorjaarsbesluitvorming en de besluitvorming rondom de klimaatafspraken. Dit wordt verklaard door afwijkende aannames over gedragseffecten en een alternatieve verdeling van de gasinzet over de schijven. Wij gaan hierover nader in gesprek met Trinomics.
- Over de gehele sector zien we een grote stijging in bedrijfskosten met 9,5%.
- Met name kleine tuinders worden hard getroffen: zij krijgen te maken met een stijging in energiekosten van 69%, waar grote tuinders een kleinere stijging van 38% ervaren.
- Het ingroeipad voor de afschaffing van het verlaagd tarief zal met name deze kleine tuinders tegemoet komen. Het ingroeipad voor de beperking van de inputvrijstelling komt vooral grote tuinders tegemoet. De effecten hiervan worden in de tweede fase doorgerekend.
- In het klimaatpakket zitten mitigerende maatregelen voor de glastuinbouw: correctieregeling duurzame warmte, distributienetten en EG-regeling. Dit zal in de tweede fase ook worden meegenomen.
- De glastuinbouw is de sector waar de grootste klimaateffecten te zien zijn: de maatregelen zorgen voor een daling van 0,8 Mton aan CO_2-equivalenten in 2030. Voor verduurzaming geldt dat de benodigde infrastructuur tijdig beschikbaar moet zijn, wat nog niet altijd het geval is.
  - Op de glastuinbouw is ook het individuele sectorsysteem van toepassing. Dat wordt niet meegenomen in dit onderzoek. Dit systeem borgt de restemissiedoelstelling van 4,3 Mton CO_2-eq.

Het weglekrisico met de nu doorgerekende maatregelen is hoog, vooral voor tuinders die weinig aan het net leveren (vaak kleine tuinders). Tuinders met WKK met veel netlevering kunnen hun kostenstijgingen doorberekenen op de elektriciteitsmarkt. Trinomics gaat er namelijk van uit dat het in de toekomst moeilijk zal blijken om op piekmomenten (hoge elektriciteitsvraag, laag aanbod vanuit zon en wind) elektriciteit in te kopen en dat daarmee de WKK (met flexibel

vermogen) aantrekkelijk zal blijven. Daarmee hebben tuinders met WKK wel invloed op de prijs die op piekmomenten wordt gevraagd.

Bedrijven met WKK (behalve glastuinbouw)

- De lastenstijging bij deze sectoren is € 95 miljoen in 2030. Dit slaat met name neer bij de chemie en farmaceutische industrie (€ 28 miljoen), bij ziekenhuizen (€ 27 miljoen) en bij de aardolie-industrie (€ 18 miljoen).
  - Bedrijven met een WKK met een elektrisch rendement van minder dan 30% zijn juist voordeliger uit met de maatregelen. Eerst gold er een rendementseis van 30% om aanspraak te maken op de inputvrijstelling, die vervalt nu. Dit dempt de opbrengst met € 10 miljoen.
- De lastenstijging verhoudt zich tot de raming van de budgettaire gevolgen die is gebruikt in de Voorjaarsbesluitvorming.
- De impact van deze lastenstijging is beperkt: op de bedrijfskosten gaat het hierbij voor al deze sectoren om maximaal 0,1%.
- Het ingroeipad voor het beperken van de inputvrijstelling zal dit lasteneffect verder dempen.
- De emissiereductie in deze sectoren is 0,2 Mton in 2030. Dit komt voornamelijk omdat de maatregelen het gebruik van biomassa-WKK's rendabel maken in de voedings- en genotsmiddelenindustrie. Voor verduurzaming in de industrie geldt dat de benodigde infrastructuur tijdig beschikbaar moet zijn, wat nog niet altijd het geval is.
- Alleen in de aardolie-industrie wordt een verhoogd weglekrisico gesignaleerd. Hierbij lijkt echter nog geen rekening te worden gehouden met het feit dat raffinaderijen de beperking van de inputvrijstelling kunnen ontwijken via de zogenoemde raffinagevrijstelling. In de tweede fase zullen wij Trinomics vragen hier aandacht aan te besteden.

Elektriciteit en warmtenetten

- De lastenstijging in deze sectoren is € 24 miljoen in 2030. Met name voor moderne elektriciteitscentrales is de kostenstijging (2%) beperkt. Dit komt door de vormgeving van de beperking van de inputvrijstelling, waarbij een installatie met elektrisch rendement van ≥60% volledig is vrijgesteld. Warmtenetten hebben te maken met een gemiddelde kostenstijging van 3,7%.
- De lastenstijging verhoudt zich tot de raming van de budgettaire gevolgen die is gebruikt in de Voorjaarsbesluitvorming.
- Trinomics verwacht geen CO_2-effect, want installaties hebben leveringsplicht. Het kan wel een prikkel vormen om minder efficiënte centrales te vervangen.
- Het weglekrisico is voor deze sectoren gering.
- Trinomics verwacht dat de fiscale maatregelen geen negatieve impact hebben op de leveringszekerheid. Zij menen namelijk dat het aantrekkelijk blijft voor tuinders om WKK's te gebruiken en om deze flexibel in te zetten.
- TenneT geeft echter in een recent rapport aan dat verhoging van de productiekosten van elektriciteitscentrales leidt tot een verplaatsing van elektriciteitsproductie naar het buitenland, met negatieve effecten op leveringszekerheid en CO_2-emissies. In de tweede fase vragen we Trinomics deze effecten beter in kaart te brengen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Verbruiksbelastingen, Douane en Internationale aangelegenheden

Persoonsgegevens

nota

Hoogte minimum CO2-prijs (Belastingplan 2024)

Datum
24 mei 2023

Notanummer
2023-0000126038

Bijlagen
Concept onderzoeksrapport Frontier Economics

Aanleiding

U heeft bij de plenaire behandeling in de Eerste Kamer van het Wetsvoorstel minimum CO_2-prijs voor elektriciteitsopwekking toegezegd een tussenevaluatie uit te voeren naar het minimumprijspad en op basis daarvan het prijspad in het Belastingplan 2024 aan te passen aan de gestegen EU ETS-prijs.[1] Voor de minimum CO_2-prijs industrie is hierbij aangesloten. Frontier Economics heeft in samenwerking met CE Delft onderzoek gedaan naar drie hoogtes van de minimum CO_2-prijs elektriciteitsopwekking en industrie. Wij hebben inmiddels het concept onderzoeksrapport ontvangen (zie eventueel de bijlage). In deze nota adviseren wij welke hoogte van de minimum CO_2-prijs te kiezen. Dit advies is samen met ambtelijk EZK opgesteld en wordt tegelijkertijd aangeboden aan de MKE en MEZK.

Advies

Wij adviseren om de minimum CO_2-prijs elektriciteitsopwekking en industrie te verhogen zodanig dat deze in 2030 uitkomt op € 71,10 in plaats van de huidige € 31,90.
Gaat u akkoord met dit advies?

29.05.23
ja
MK

Kernpunten

- Op basis van het onderzoek adviseren wij om de minimum CO_2-prijs elektriciteitsopwekking en industrie te verhogen zodanig dat deze in 2030 uitkomt op € 71,10 in plaats van de huidige € 31,90. Dit ligt nog altijd ruim onder de door PBL geraamde EU-ETS prijs en vormt daarmee geen risico voor elektriciteitsopwekking en industrie in Nederland.
- Mochten zowel de MKE, MEZK als u akkoord gaan met dit advies, dan zullen wij dit opnemen in het Belastingplan 2024. Het onderzoeksrapport van Frontier Economics wordt begin juni afgerond en gepubliceerd. Het zal ook als bijlage met het Belastingplan worden meegestuurd.

P.S. graag een presentatie organiseren met CE Delft / Frontier Economics wellicht samen met MinE, MEZK

Belangrijk, al ambtelijk afgestemd?

[1] Kamerstukken I 2021/22, 35 216, H.

Toelichting

- In samenspraak met ambtelijke EZK hebben wij Frontier Economics gevraagd om de effecten van drie hoogtes van de minimum CO_2-prijs in te schatten. Het gaat hierbij om een minimum CO_2-prijs oplopend naar respectievelijk € 106,6 € 88,8 en € 71,1 in 2030. Dit zijn minimumprijzen die hoger zijn dan de huidige minimum CO_2-prijs die oploopt naar een niveau van € 31,90 in 2030. Tegelijkertijd liggen deze minimum prijsvarianten onder de EU ETS-prijs van € 118,5 die PBL in de laatste KEV raamt voor 2030.
- Frontier Economics heeft drie stappen ondernomen om de effecten van de drie minimumprijsvarianten te ramen. Als eerste stap heeft Frontier Economics de onzekerheid in EU-ETS prijzen gemodelleerd. Dit door 100.000 mogelijke scenario's te maken waarop deze prijzen zich naar de toekomst kunnen ontwikkelen. Als tweede heeft Frontier Economics een model van de Noordwest-Europese elektriciteitsmarkt gebruikt om de effecten van verschillende EU ETS-prijsscenario's en minimumprijsvarianten te analyseren. CE Delft heeft als derde dezelfde aanpak gehanteerd voor een analyse naar de effecten op de wereldwijde industrie.
- Een belangrijke conclusie is dat Frontier Economics niet heeft kunnen vaststellen dat de minimum CO_2-prijs bijdraagt aan de investeringszekerheid van elektriciteitsproducenten.[2] Elektriciteitsproducenten investeren niet extra in duurzame alternatieven zolang de EU ETS-prijs boven de minimumprijs blijft (c.q. er geen belasting betaald hoeft te worden). Onderbouwing hiervoor is dat duurzame productie-installaties in financieel opzicht al zo aantrekkelijk zijn dat het bieden van investeringszekerheid nauwelijks tot geen toegevoegde waarde heeft.
- Frontier Economics en CE Delft hebben zich in het vervolg van de analyse dan ook met name gericht op de risico's van de verschillende minimum CO_2-prijzen voor elektriciteitsopwekking en industrie. Ze hebben hierbij bezien wat de (negatieve) effecten zijn in de 5% kansscenario's met de laagste EU ETS-prijzen. Conclusies zijn dat:
    - *Bij een minimum CO_2-prijs oplopend naar € 107 de gevolgen relatief groot zijn*. In het 5%-scenario ontstaat een zodanig hoge heffing (minimumprijs > ETS-prijs) dat leveringszekerheidsrisico's optreden. Dit doordat een deel van de gascentrales en alle kolencentrales al in 2027 van de markt verdwijnen. Het elektriciteitstekort dat hierdoor ontstaat wordt grotendeels opgevangen door buitenlandse import (22 TWh in 2027). De importbeschikbaarheid is op momenten van weinig zon en wind echter minder zeker dan de beschikbaarheid van elektriciteit uit centrales in Nederland. Verder komt door de sluiting van Nederlandse centrales de nationale CO_2-emissie 12% lager uit in 2030, maar dit wordt gecompenseerd door extra emissies in het buitenland. De industrie verliest in het 5%-scenario 1,3% productie. Dit productieverlies wordt gecompenseerd door extra import uit het buitenland (met name India). Per saldo nemen hierdoor de wereldwijde CO_2-emissies toe.

[2] CE Delft heeft het effect van de minimum CO_2-prijs op investeringszekerheid in de industrie niet kunnen onderzoeken op basis van de voor hen beschikbaar staande modellen.

- *Bij een minimum CO_2-prijs oplopend naar € 89 de gevolgen matig zijn*. In het 5%-scenario wordt nu "slechts" een deel van de gascentrales en kolencentrales vroegtijdig uitgefaseerd en vervangen door buitenlandse import (12 TWh in 2027). Hieraan zijn nog steeds enige leveringszekerheidsrisico's verbonden. CO_2-emissies van de elektriciteitssector zijn nationaal 10% lager in 2030, maar worden zo goed als geheel gecompenseerd door emissies in het buitenland. De effecten voor de industrie zijn half zo groot als in de voorgaande variant (0,8% productieverlies).
- *Bij een minimum CO_2-prijs oplopend naar € 71 de gevolgen klein zijn*. Zelfs in het 5%-scenario zijn de gevolgen van een minimum CO_2-prijs oplopend naar € 71 redelijk beperkt.

Tabel: Geselecteerde effecten in 5%-scenario's met laagste EU ETS-prijzen

	Minimumprijs oplopend naar € 106 in 2030	**Minimumprijs oplopend naar € 89 in 2030**	**Minimumprijs oplopend naar € 71 in 2030**
Nationale elektriciteitsproductie 2027	-22 TWh	-12 TWh	0 TWh
Nationale elektriciteitsproductie 2030	-4 TWh	-3 TWh	-1,5 TWh
Nationale CO_2-emissies elektriciteitssector 2027	-46%	-23%	0%
Nationale CO_2-emissies elektriciteitssector 2030	-12%	-10%	-5%
Productie industrie*	-1,3%	-0,8%	0%
Nationale CO_2-emissies industrie	-28%	-17%	-2%

* De resultaten voor de industrie worden in het model van CE Delft voor de "lange termijn" berekend en niet voor individuele jaren.

- Een hogere minimum CO_2-prijs leidt in de analyse van Frontier Economics niet tot een grotere investeringszekerheid en daarmee ook niet tot een versnelling in de verduurzaming van elektriciteitsopwekking en industrie. Het ligt daarmee voor de hand om de minimum CO_2-prijs niet verder te verhogen dan naar € 71,1 in 2030. Dit aangezien tegenover de hogere risico's van een hogere minimum CO_2-prijs geen (aantoonbaar) groter klimaateffect staat.
- Vorig jaar is een motie aangenomen van de leden Maatoug en Nijboer.[3] Daarin wordt het kabinet verzocht om de minimum CO_2-prijs jaarlijks te indexeren en daarbij rekening te houden met de gemiste prijsindexatie tot en met 2023. Bovenstaand hebben we er bij de presentatie van de minimum CO_2-prijzen al rekening gehouden met deze motie.
- Onderstaande tabel toont de volledige prijspaden die Frontier Economics (in hun studie) en PBL (in de KEV 2022) hanteren. Dit is in prijspeil 2021.

[3] Kamerstukken II 2022/23, 36 202, Nr. 111.

Tabel: Prijspaden (in euro en prijspeil 2021)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Huidige minimumprijs (geen prijsindexatie)	18	19,8	21,8	24	26,4	29	31,90
Minimumprijs Frontier studie (prijspeil 2021)	48	50	53	56	59	63	66
Verwachtte ETS-prijs PBL (prijspeil 2021)*	80	83	88	93	98	105	110

* Huidige ETS-prijs ligt op circa 87 euro (26-4-2023).

- Onderstaande tabel toont de minimumprijs die in het Belastingplan 2024 zal worden opgenomen (prijspeil 2023). Verder wordt geregeld dat deze minimumprijs evenals de reguliere belastingtarieven jaarlijks zal worden geïndexeerd met de tabelcorrectiefactor startend met ingang van 2024.

Tabel: Prijspaden (in euro)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Nieuwe minimumprijs (prijspeil 2023)	51,7	53,8	57,1	60,3	63,5	67,8	71,1
Verwachtte nieuwe minimumprijs (prijspeil 2024)	56,6	59,0	62,5	66,0	69,6	74,3	77,8

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJKTER BESPREKING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Verbruiksbelastingen\, Douane en Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Reactie vastgoedaandelen internetconsultatie en beleidsopties

Datum
25 mei 2023

Notanummer
2023-0000125022

Bijlagen
1. Nota

Aanleiding

U bent recent geïnformeerd over de internetconsultatie vastgoedaandelentransacties[1] waarbij aan u beleidsopties zijn voorgelegd (zie bijlage 1). U heeft in een bespreking verzocht aanvullend te worden geïnformeerd over (1) de inzet van fte als gevolg van de maatregel, (2) de budgettaire derving als het overdrachtsbelasting(ovb)-tarief van de maatregel 3% zou worden, (3) de reactie van de sector op eventueel overgangsrecht en (4) de reactie van VWS & OCW op het wetsvoorstel. Met deze nota voldoen wij aan uw verzoeken en leggen wij vier beslispunten aan u voor.

02/06/23

Kern

- Door enerzijds vergroting van de administratieve last voor belastingplichtigen en hun adviseurs – opties worden uitgezocht – en anderzijds neerwaartse aanpassing van het handhavingsniveau – keuzen dienen nog te worden gemaakt – kan in principe de uitvoeringslast van dit wetsvoorstel voor de Belastingdienst worden afgestemd op een inzet van (circa) 20 fte, waarbij 20 fte overigens wel het thans voorziene minimum is. De uitvoeringsrisico's nemen daardoor wel toe en zouden dan geaccepteerd moeten worden. In de uitvoeringstoets worden de risico's verder uitgewerkt. Een evaluatie twee jaar na invoering (per 2025) geeft meer informatie om te kunnen beoordelen in welke mate risico's zich voordoen en aanvaardbaar zijn dan wel meer capaciteit nodig is.
- Er is toegezegd aan BZK dat de overmatige heffing (zoveel mogelijk) zou worden weggenomen. BZK geeft aan dat een ovb-tarief van 3% (in plaats van de eerder voorgestelde 4%) de meest gerichte aanpak is.
- Het budgettaire gevolg van deze verlaging van het tarief naar 3% tov van de VJN is een €15 mln lagere opbrengst (van €62 mln naar €48 mln).
- Ondanks ons begrip voor het voorstel van BZK, is het pas tijdens de besluitvorming in augustus dat dergelijke beslissingen kunnen worden genomen.
- Met de sector (VNO-NCW, MKB-Nederland en NEPROM) heeft overleg plaatsgevonden over de vormgeving van het overgangsrecht. De sector heeft daarbij aangegeven dat het overgangsrecht zou kunnen aansluiten

[1] https://www.internetconsultatie.nl/vastgoedaandelentransacties/b1.

bij het moment dat een zogenoemde intentieovereenkomst is getekend. De sector geeft aan dat dit voor hen een werkbaar en eenduidig juridisch moment is om voor overgangsrecht bij aan te sluiten. Wij adviseren om dit te doen.

- De Belastingdienst geeft aan dat het overgangsrecht beter uitvoerbaar wordt wanneer daarin een meldingsplicht wordt opgenomen. De registratie na melding van een overeenkomst staat overigens nog los van de beoordeling ervan.
- Op basis van de voorgestelde meldingsplicht moeten partijen hun wens om een beroep te doen op het overgangsrecht melden bij de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft hierdoor beter zicht op de (voorgenomen) toepassing van het overgangsrecht.
- Wij adviseren u dit voorstel van de Belastingdienst over te nemen en het wetvoorstel overeenkomstig te wijzigen.
- Wij onderzochten een mogelijkheid om de uitvoeringslast voor de Belastingdienst van dit wetsvoorstel te verminderen door de uitvoering van de wetgeving (deels) te verschuiven naar notarissen en/of adviseurs.
- Een dergelijke verschuiving is op dit moment wenselijk noch effectief om de uitvoeringslast van het wetsvoorstel vastgoedaandelentransacties te verminderen.
- Volgende week vindt er op ambtelijk niveau een gesprek plaats met VWS om over deze maatregel te praten. VWS steunt namelijk het constructiebestrijdende voornemen van het wetsvoorstel maar kan niet met het voorstel instemmen zolang de effecten van de maatregel op zorgvastgoed nog niet in kaart zijn gebracht.
- OCW geeft aan dat deze maatregel voor hen geen gevolgen heeft en noemt de doelstelling van de maatregel rechtvaardig.
- Vanuit de sector is aangegeven dat het wetsvoorstel heeft geleid tot onrust in de markt waardoor lopende en geplande projecten tot stilstand zijn gekomen. Om die onrust zoveel mogelijk weg te nemen is het wenselijk de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk te informeren over de beoogde aanpassingen in het wetsvoorstel.
- Op grond van het bovenstaande leggen wij de volgende beslispunten aan u voor:

1. Gaat u akkoord met het opnemen van overgangsrecht dat aansluit bij het moment waarop partijen bij een voorgenomen vastgoedaandelentransactie een intentieovereenkomst hebben gesloten? ja
2. Gaat u akkoord met een meldingsplicht voor partijen die een beroep willen doen op het overgangsrecht zodat de Belastingdienst de maatregel beter kan handhaven? ja
3. Als u met de bovenstaande beslispunten kunt instemmen, gaat u akkoord met het verzenden van de brief aan de Kamer zoals voorgesteld in de nota in bijlage 1? ja
4. De gevolgen voor de uitvoering worden door middel van een uitvoeringstoets in beeld gebracht. Daarin wordt aangegeven wat de consequenties zijn voor met name interactie (dienstverlening) en handhaafbaarheid indien wordt gekozen voor een variant met circa 20 fte. ja

Informatiepunten

1. Uitvoeringsgevolgen: personele inzet

Eerste signaal: complexe en arbeidsintensieve behandeling

- Uitvoering door de Belastingdienst is naar huidige inschatting complex en arbeidsintensief. Dit ziet op:
  - toepasselijkheid maatregel/werkingssfeer (vereisten art. 4 WBR, structuren, juiste tariefstoepassing, 90%-criterium, enz.);
  - heffingsgrondslag (waardering vastgoed);
  - overgangsrecht.
- Zwaartepunt in de behandeling van binnen de reikwijdte van de maatregel gebrachte aandelentransacties is tweeledig. Enerzijds zal naar verwachting in het merendeel van de gevallen worden verzocht om verlening van zekerheid vooraf, met betrekking tot alle drie genoemde terreinen van behandelcomplexiteit. Anderzijds zullen bezwaar- en beroepsprocedures een aanzienlijk beslag leggen op hoogwaardige capaciteit.
- De definitieve(re) vaststelling van de gevolgen voor de Belastingdienst volgt met afronding van de uitvoeringstoetsing, waarvoor noodzakelijk is dat de te toetsen wetgeving is afgerond, hetgeen naar verwachting na Pinksteren het geval zal zijn. Anders dan eerder aan u bericht wordt nu gestreefd naar afronding van de uitvoeringstoets begin juli 2023.
- De uitvoeringslast die gepaard gaat met handhaving (in brede zin) zal neerslaan bij de uitvoeringsdirecties Particulieren (Buitenland), Midden- en Kleinbedrijf, en Grote Ondernemingen.
- De uitvoeringskosten worden in 2023 gedekt op artikel 1 van de Belastingdienst. De dekking van de uitvoeringskosten voor 2024 e.v. is voorzien op artikel 1 Belastingdienst of artikel 10 faciliteit voor uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving.

Beperking uitvoeringslasten

- De uitvoeringslast wordt – in ieder geval op het punt van handhaafbaarheid – mede bepaald door de kwaliteit of betrouwbaarheid van (aangifte)gegevens, alsook de daarmee verbonden bewijsrisicoverdeling en administratieve verplichtingen voor belastingplichtigen.
- Om de uitvoeringslast te verminderen zijn er in principe twee mogelijkheden:
  - Vergroting van administratieve lasten voor belastingplichtige.
  - Aanpassing handhavingsniveau voor vaststelling van de ondergrens voor handhavingsniveau.

Vergroting administratieve last belastingplichtige

- De volgende opties voor vergroting van de administratieve last voor de belastingplichtige worden nu onderzocht:
  - Zwaardere eisen aan aangifte: aanwezigheid in de administratie van de belastingplichtige van een uitgebreid gecertificeerd taxatierapport inzake de afzonderlijke onderliggende onroerende zaken, eventueel gecombineerd met een accountantsverklaring.
  - Aansprakelijkheidsstelling notarissen voor aangifte (zeer lastig). Hoewel een toegenomen aansprakelijkheid van notarissen voor de inhoud van de aangifte ter zake van dergelijke transacties in beginsel uitvoeringsverlichting met zich zou brengen, is een dergelijke aansprakelijkheid – die verder strekt dan hetgeen in de

akte wordt vermeld – niet te stellen, en zal (zie hieronder) niet nader worden onderzocht.
    - Meldingsplicht (zie hierna). Een meldingsplicht ter zake van aandelentransacties met vastgoed in de vennootschap zou detectie vergemakkelijken, maar maakt de behandeling van dossiers niet minder intensief. Hetzelfde geldt voor de melding van intentieverklaringen die later voorwerp van een beroep op overgangsrecht worden: met de melding is de verklaring nog niet onderworpen aan inhoudelijke beoordeling. (Overigens vergt de inregeling van een meldingsplicht een iv-inspanning van de Belastingdienst, en aandacht in uitvoeringsbeleid.)
- De uitwerking van deze opties vergt meer tijd. De inschatting van de Belastingdienst is wel dat het zal leiden tot een vermindering maar niet dusdanig dat alleen daarmee een niveau van (circa) 20 fte wordt bereikt.

Mate van handhaving

- Een andere variabele is de mate van handhaving. Sterkere risicogerichte handhaving (in brede zin) kan de uitvoeringslast verlagen. Uitvoering van de voorgestelde maatregel met inzet van (circa) 20 fte brengt risico's met zich.
- Met name interactie (dienstverlening) en handhaafbaarheid zullen negatief worden beïnvloed door een beperkte inzet van personele capaciteit. Hierbij kan worden gedacht aan de volgende risico's:
    - de intensiteit van het vooroverleg zal anders worden, ten gevolge waarvan de kwaliteit van de ingenomen standpunten zal kunnen verslechteren, en belastingplichtigen beperkte rechtszekerheid kan worden geboden;
    - met betrekking tot waarderingsvraagstukken zal de Belastingdienst moeilijker een goed standpunt kunnen innemen, waardoor vooroverleg met name zich zal beperken tot de vraagstukken die het overgangsrecht of de werkingssfeer van de maatregel betreffen (de waarderingsvraag hangt niettemin samen met de vraag of een transactie kan worden gekwalificeerd als een belaste);
    - zowel het aantal als de intensiteit van de waarderingsonderzoeken zal beperkt zijn; en
    - de risicoselectie voor handmatige beoordeling wordt afgestemd op beschikbare capaciteit, waardoor minder aangiften kunnen worden beoordeeld.
    - De gevolgen voor de uitvoering worden door middel van een uitvoeringstoets in beeld gebracht. Daarin wordt aangegeven wat de consequenties zijn voor met name interactie (dienstverlening) en handhaafbaarheid indien wordt gekozen voor een variant met circa 20 fte.

Evaluatie

- Een (eerste) evaluatie twee jaar na invoering (per 2025) geeft meer informatie om te kunnen beoordelen in welke mate deze risico's zich voordoen en aanvaardbaar zijn dan wel meer capaciteit nodig is. Voldoende concrete gegevens om accurate inschattingen van de uitvoeringsgevolgen en aanvaardbaarheid van (toename van) eerder genoemde risico's ontbreken op dit moment. Bovendien is onzeker of herstructurering van transacties in de praktijk ertoe leidt dat de

werkstroom die dit voorstel in het leven roept een andere omvang zal blijken te hebben dan nu aangenomen.

2. Budgettaire opbrengst als het ovb-tarief 3% zou worden

- BZK staat achter de intentie om belastingconstructies te bestrijden. Echter, vanwege de huidige situatie in de nieuwbouw(woning)sector pleit BZK voor een zo gericht mogelijke aanpak. Uit de internetconsultatie van het wetsvoorstel komt naar voren dat het geconstateerde belastinglek kan worden gedicht door een aanvullende ovb-heffing van 2 tot 4%. Met de voorgestelde 4% zal volgens BZK in de meeste situaties nog steeds sprake zijn van een overmatige heffing. De door de sector verstrekte berekeningen geven eenzelfde beeld. Omdat door ons is toegezegd dat de overmatige heffing (zoveel mogelijk) zou worden weggenomen hebben wij onderzocht wat het budgettaire gevolg zou zijn van een ovb-tarief van 3%.
- Het budgettaire gevolg van een verlaging van het ovb-tarief van de voorgestelde maatregel van 4% naar 3% is 15 miljoen euro.
- Omdat de ingangsdatum van het voorstel wordt gewijzigd van 2024 naar 2025 stijgt de structurele opbrengst van de maatregel, door inflatiecorrectie, met 1 miljoen euro.
- Omdat dit voorstel voor een lagere opbrengst zorgt binnen de stelpost belastingconstructies, moet een eventuele verlaging ook binnen die stelpost gedekt worden. Dit zal dan mee moeten lopen met de augustusbesluitvorming. De maatregel zou de nog in te vullen stelpost echter wel weer hoger maken (is reeds pas voor ene gering aandeel ingevuld).

Bedragen in mln euro, prijzen 2025	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Struc**	**Struc in**
Tarief van 3%	0	0	0	24	48	48	2028
Tarief van 4%	0	0	0	31	62	62	2028
Verandering door verlaging tarief	0	0	0	-7	-15	-15	

3. Overleg met de sector

- Met de sector (vertegenwoordigers van VNO-NCW, MKB-Nederland en NEPROM) is gesproken over overgangsrecht en de uitvoerbaarheid daarvan.
- De sector geeft aan dat overgangsrecht zou kunnen aansluiten bij het moment dat een zogenoemde intentieovereenkomst is getekend.
- Dit betekent dat vastgoedaandelenprojecten die vóór de indieningsdatum van het wetsvoorstel zijn vastgelegd in een intentieovereenkomst conform de bestaande wetgeving kunnen plaatsvinden en dus niet geraakt worden door het wetsvoorstel.
- De sector geeft aan dat een intentieovereenkomst zeer reële verplichtingen schept en daardoor moeilijk te manipuleren is.
- Hierdoor geeft het aansluiten bij dit moment veel zekerheid in de sector en wordt het overgangsrecht ook beter uitvoerbaar voor de Belastingdienst doordat een deel van het vooroverleg met de Belastingdienst voor zover dat betrekking heeft op het overgangsrecht kan worden voorkomen. Desondanks verwacht de Belastingdienst dat beoordeling van een intentieovereenkomst in voorkomende gevallen

moeilijk kan zijn. Voor de uitvoerbaarheid van het overgangsrecht is tevens essentieel dat in de regelgeving duidelijk gedefinieerd wordt aan welke criteria een overeenkomst moet voldoen om als intentieovereenkomst te kunnen worden aangemerkt.

- De sector geeft ook aan dat partijen al eerder dan bij het sluiten van een intentieovereenkomst een grondpositie kunnen innemen waarbij al wordt uitgegaan van het voordeel van een vastgoedaandelentransactie.
- De sector stelt daarom voor het overgangsrecht te laten aanvangen bij het moment waarop het verkoopproces in het kader van een vastgoedaandelentransactie aantoonbaar aanvang heeft genomen. Dat kan bijvoorbeeld zijn bij het uitschrijven van een zogenoemde aanbesteding. Omdat niet iedere vastgoedaandelentransactie volgens de sector plaatsvindt middels een aanbesteding zouden ook bijvoorbeeld de onderhandse berichtgeving van een verkoopintentie onder het overgangsrecht moeten vallen.
- Het nadeel van dergelijk, breder opgezet, overgangsrecht is dat het juridisch een minder eenduidig moment creëert om bij aan te sluiten, wat ook voor de uitvoering aanvullende complexiteit door meer vooroverleg en discussie oplevert en ook meer manipulatiemogelijkheden schept.
- De sector signaleert ook zelf dat het kiezen van een niet eenduidig moment voor het overgangsrecht het risico van veelvuldig vooroverleg met de Belastingdienst met zich brengt en vreest voor verschillen in de uitvoering wegens het ontbreken van duidelijkheid en het bestaan van onzekerheid over het exacte moment dat geldt voor toepasselijkheid van het overgangsrecht.
- Tevens zou een dergelijk aanknopingspunt met zich brengen dat de periode waarover het overgangsrecht zich uitstrekt (beduidend) langer zal zijn, wat ook weer budgettaire consequenties zal hebben.
- Wij adviseren u daarom het overgangsrecht aan te laten sluiten bij het moment van ondertekening van de zogenoemde intentieovereenkomst.
- Om zoveel mogelijk duidelijkheid te verschaffen over de juridische vormgeving van het wetsvoorstel en het overgangsrecht stelt de sector voor dat de Belastingdienst een set Q&A's maakt waarin vragen die in de sector opkomen worden beantwoord.
- De sector heeft aangegeven dat met een dergelijke werkwijze, die ook met succes bij de wetgeving voor een btw-nultarief voor zonnepanelen op woningen is gehanteerd, vooroverleg met de Belastingdienst kan worden beperkt.
- De Belastingdienst geeft daarbij wel aan dat Q&A's eerst kunnen worden opgesteld als het wetsvoorstel is aangenomen, en alle flankerende regelgeving ook. Daarnaast zullen naar verwachting toch in individuele gevallen standpuntverzoeken rijzen.

4. <u>Delen van de uitvoeringslast met adviseurs en notarissen</u>

- De informatiepositie van notarissen met betrekking tot aandelentransacties is momenteel beperkt. Het wordt daarom niet redelijk geacht om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit wetsvoorstel (deels) naar notarissen te verschuiven. Hoewel kan worden beargumenteerd dat de informatiepositie van notarissen verbeterd kan worden om effectieve controle van het wetsvoorstel mogelijk te maken, is het niet waarschijnlijk dat een dergelijke wijziging op korte termijn kan

worden doorgevoerd omdat dit wellicht ook wijzigingen in het civiele recht met zich mee zou (moeten) brengen.

- Voorts kan een notaris onder de huidige regelgeving die geldt voor 'stenentransacties' alleen aansprakelijk worden gesteld voor de belasting die op grond van de inhoud van de akte is verschuldigd. Een soortgelijke aansprakelijkheidsbepaling voor aandelentransacties zou geen effect sorteren, omdat een akte houdende een aandelentransactie doorgaans niet de data bevat aan de hand waarvan de heffing van ovb kan worden bepaald. Ook voor 'buitenlandsituaties' biedt een dergelijke bepaling geen oplossing. Omwille van o.m. de tijd wordt deze optie, die om beleidsmatige redenen niet reëel wordt geacht te zijn, niet nader verkend.
- Daarom stellen wij voor om de in deze nota voorgestelde methoden om de uitvoeringslast van dit wetsvoorstel voor de Belastingdienst te verminderen als alternatief in overweging te nemen.
- Op korte termijn zien wij geen mogelijkheden voor een verschuiving van (een deel van) de uitvoeringslast naar belastingadviseurs. Dit is voornamelijk omdat partijen bij transacties vrij zijn om al dan niet gebruik te maken van een belastingadviseur. Op dit moment zijn adviseurs al verplicht om de juiste toepassing van wet- en regelgeving te waarborgen. Verdere juridisering van deze verplichting zou mogelijk ontmoedigend werken, waardoor partijen ervoor kunnen kiezen om geen gebruik meer te maken van een belastingadviseur. Dit zou uiteindelijk de kwaliteit van de transacties negatief beïnvloeden en het uitvoeringsrisico effectief vergroten. Het verplicht stellen van belastingadviseurs voor vastgoedaandelentransacties zou naar ons inzicht een nieuwe situatie in het fiscale landschap creëren, waarvan we op korte termijn de gevolgen niet kunnen overzien.

5. <u>VWS en OCW</u>

- Het wetsvoorstel resulteert in potentie ook in een aanvullende heffing bij de bouw van scholen en ziekenhuizen.
- Daarom is op uw verzoek contact gezocht met VWS en OCW.
- VWS: VWS erkent en steunt het belang van constructiebestrijding. Ze uiten echter bezorgdheid over de impact van het wetsvoorstel op de bouw van zorgvastgoed, geven aan dat hun steun afhankelijk is van deze kwestie, en wensen de impact van het wetsvoorstel op de bouw van zorgvastgoed verder in kaart te brengen. We gaan met VWS in overleg en benadrukken daarbij dat het voorstel ruim overgangsrecht biedt en een relatief beperkte opbrengst heeft, waardoor de invloed op de markt voor (zorg)vastgoed naar verwachting ook beperkt is.
    - Reactie FIN in algemene zin: Het is niet mogelijk om de gevolgen van de aanpak vastgoedaandelentransacties in kaart te brengen voor de nieuwbouw van ziekenhuizen. Hiervoor zijn geen gegevens beschikbaar. Voor bestaande projecten is er een overgangsregeling getroffen waardoor deze voltooid kunnen worden zonder fiscale gevolgen. Daarnaast is het totale budgettaire beslag 48-62 mln euro per jaar voor de gehele nieuwbouwsector waarvan slechts een deel van toepassing is op de nieuwbouw van ziekenhuizen.
- OCW: OCW geeft aan dat het een complex onderwerp is met veel belangen, en uitvoeringsconsequenties. Volgens OCW is het belangrijk om de gevolgen goed te communiceren naar buiten en oog te hebben voor

overgangssituaties/gedragseffecten. Het doel van de maatregel lijkt OCW rechtvaardig, met name het creëren van een gelijker speelveld tussen vastgoedaandelentransacties en directe leveringen van onroerende zaken. Voor onderwijsinstellingen heeft deze maatregel volgens OCW verder geen gevolgen, aangezien zij geen gebruik maken van deze constructies.

6. Meldingsplicht overgangsrecht

- De Belastingdienst pleit voor het op voorhand inzichtelijk maken op welke verkrijgingen het overgangsrecht zal worden toegepast door middel van een meldingsplicht.
- Zonder een meldingsplicht zou het voor kunnen komen dat de Inspecteur bij een aandelentransactie jaren terug zal moeten kijken om te beoordelen of het overgangsrecht van toepassing is, zowel voor wat betreft een inhoudelijke beoordeling als wat betreft de datering.
- Het kan voor de Inspecteur dan complexer zijn om vast te stellen of destijds aan de voorwaarden van het overgangsrecht werd voldaan.
- Doordat de Inspecteur als gevolg van een meldingsplicht op voorhand kan kennisnemen van de kennelijk wenselijk geachte toepassing van het overgangsrecht worden latere beoordelingen van de overeenkomsten gefaciliteerd, hetgeen de informatiepositie van partijen en de juiste toepassing van het overgangsrecht ten goede kan komen.
- Daarbij zal nog bekeken moeten worden wat daarover in (lagere) regelgeving moet worden vastgelegd.
- Wij adviseren u daarom een dergelijke meldingsplicht op te nemen.
- Of de melding tijdig kan worden gedaan hangt onder meer af van de vraag of en in hoeverre tijdig een iv-inspanning kan worden verricht. De registratie na melding van een overeenkomst staat overigens nog los van de inhoudelijke beoordeling van de overeenkomst.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL BREED
TER ADVISERING - HEDEN
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Adviesnotitie BWO en ronde tafel gesprek over vrijstelling non-energetisch verbruik

Datum
8 juni 2023

Notanummer
2023-0000139015

Bijlagen
geen

Aanleiding

Aanstaande maandag 12 juni vindt met VNO-NCW en een aantal industriële bedrijven een ronde tafel gesprek plaats over de fiscale vrijstellingen voor non-energetisch verbruik van fossiele grondstoffen. Vanuit de zijde van het kabinet sluiten de MP, MEZK, MKE en u (staatssecretaris) aan. Op vrijdag 9 juni (morgen) is een BWO om het gesprek van maandag intern kabinet voor te bespreken.

In deze notitie ontvangt u een voorbereiding voor zowel het BWO als het Rondetafelgesprek. U ontvangt morgen een separate notitie met meer informatie over de impactanalyses naar de fossiele subsidies die we momenteel laten uitvoeren.

NB. U ontvangt vandaag (8 juni) deze voorbereiding (i.p.v. twee dagen voor het BWO) omdat wij vanochtend het bespreekstuk voor het BWO en het gesprek van maandag hebben ontvangen.

Bijlage 1: gezamenlijke agenda met bespreekpunten
Bijlage 2: Conceptrapport Berenschot

Advies en beslispunten

Het BWO en Rondetafelgesprek gaan over twee specifieke fiscale vrijstellingen:

1. Vrijstelling voor non energetisch verbruik van aardgas
2. Niet heffen van accijns voor non energetisch verbruik van minerale oliën.

Als onderdeel van de impactanalyses fossiele subsidies wordt ook naar andere fiscale regelingen gekeken. In het voorjaar is reeds afgesproken de vrijstelling voor duaal verbruik kolen af te schaffen per 2028.

BWO – interne voorbespreking ronde tafel

- U kunt akkoord gaan met de agenda voor het ronde tafel gesprek.
- Ten aanzien van de boodschap van het kabinet adviseren we om het volgende in te brengen:
  - Het is belangrijk om een zorgvuldig proces te doorlopen en dat de feiten op tafel komen. Op dit moment is onderzoeksbureau Kalavasta bezig met een bredere impactanalyse naar de fiscale vrijstellingen van non-energetisch verbruik van fossiele grondstoffen.

- In het ronde tafel gesprek kan niet worden vooruitgelopen op de besluitvorming in augustus. Wel kan worden aangegeven dat het kabinet de inbreng van de bedrijven goed heeft gehoord en de conclusie onderschrijft dat het op korte termijn een uitdaging is om alternatieven te vinden voor fossiele grondstoffen. En dat dit zal worden meegewogen in de besluitvorming (zie ook onderstaande redeneerlijn).

- U kunt akkoord gaan met het voorstel om het onderzoek van Berenschot zo snel mogelijk openbaar te maken. Het onderzoek kan worden meegestuurd met de reeds geplande Kamerbrief over de aanpak van het kabinet om te komen tot meer transparantie rondom fossiele subsidies (toegezegd aan de TK).

Ronde tafel gesprek met VNO-NCW en industrie

- Het voornaamste bespreekpunt is de richting van de besluitvorming van het kabinet over de vrijstellingen voor non-energetisch verbruik van fossiele grondstoffen. Bedrijven zullen vragen of het kabinet duidelijkheid kan geven. We stellen de volgende redeneerlijn voor:
  - In de voorjaarsbesluitvorming is afgesproken om een impactanalyse uit te voeren naar de fiscale fossiele subsidies. Op basis van deze analyse besluit het kabinet in augustus of en hoe deze regelingen (op termijn) zullen worden afgebouwd. Dit kan ook betekenen dat een afspraak wordt gemaakt om een vrijstelling voorlopig niet of pas over een aantal jaar langzaam af te bouwen.
  - Vandaag spreken we over twee specifieke fiscale vrijstellingen (vrijstelling voor non-energetisch verbruik minerale oliën – plastics en vrijstelling voor non-energetisch verbruik aardgas – kunstmest), maar het kabinet kijkt naar de hele lijst met fossiele subsidies.
  - Het kabinet heeft de zorgen van de bedrijven ten aanzien van de lasteneffecten en de beperkte verduurzamingsopties op korte termijn goed gehoord. Deze inzichten blijken ook uit de eerste analyse van Berenschot.
  - Om de impact van het afschaffen van de twee fiscale vrijstellingen te kunnen duiden doet onderzoeksbureau Kalavasta momenteel nader onderzoek. Dit bureau kijkt ook naar twee andere fiscale regelingen (vrijstelling in de kolenbelasting en raffinaderijvrijstelling).
  - Het effect op de lasten en de beperkte verduurzamingsopties op korte termijn zal het kabinet nadrukkelijk meewegen in de besluitvorming.
  - Besluitvorming over de begroting en de fiscale fossiele regelingen vindt integraal in augustus plaats. Hier kan nu niet op vooruit worden gelopen. De argumenten van de bedrijven zijn – zoals hiervoor aangehaald – echter goed gehoord.
- Waarschijnlijk zal tijdens het Rondetafelgesprek ook in bredere zin worden besproken hoe bedrijven samen met de overheid kunnen werken aan een meer ambitieuze agenda voor duurzame grondstoffen. U kunt desgewenst aan de bedrijven vragen welk verduurzamingsperspectief zij zien.

Toelichting

Fiscale vrijstellingen die ter bespreking voorliggen

- In het bijzonder liggen twee fiscale vrijstellingen ter bespreking voor tijdens het BWO en Rondetafelgesprek. In de augustusbesluitvorming liggen ook de andere fiscale fossiele regelingen ter besluitvorming op tafel.
  - *Accijnsvrijstelling voor non energetisch en duaal gebruik van minerale oliën:* Een bekend voorbeeld is de toepassing van minerale oliën voor de productie van plastics. Het budgettaire beslag, zonder gedragseffect, is circa 8 miljard euro per jaar indien de tarieven van non-energetisch verbruik gelijk gesteld zouden worden met de brandstofaccijns tarieven. Uiteraard is andere maatvoering ook mogelijk. Dit leidt, bij deze maatvoering, tot een lastenstijging voor de petrochemische industrie. Dit zijn in feite drie grote bedrijven in Nederland. Vertrouwelijke bedrijfsinformatie
  - *Vrijstelling non energetisch verbruik aardgas:* Het budgettaire beslag is circa 60 mln. per jaar. Het gaat hierbij met name om het gebruik van aardgas voor de productie van kunstmest. vertrouwelijke bedrijfsinformatie

Vertrouwelijke bedrijfsinformatie

Positie EZK

- Binnen EZK is een paar weken geleden onrust ontstaan over de afspraak om een impactanalyse uit te voeren en in augustus afspraken te maken of en hoe de fossiele subsidies worden afgebouwd. Naar aanleiding hiervan heeft u op 16 mei jl. een BWO met MEZK gehad.
- Onder andere VNO-NCW en de petrochemische industrie hebben zich ongerust bij MEZK gemeld. Ze hebben aangegeven de investeringsbeslissingen per direct stop te zetten. Dit betekent volgens EZK ook een vertraging van de maatwerkafspraken.
- Vanwege het risico op vertraging op de maatwerkafspraken wil EZK het liefst zo snel mogelijk duidelijkheid geven aan de bedrijven en concreet aangeven richting de bedrijven dat het kabinet geen (grote) aanpassingen aan de fiscale vrijstellingen zal doen. Tegelijkertijd begrijpt ambtelijk EZK dat niet vooruit kan worden gelopen op augustus; dat voorbehoud willen ze wel maken.
- Vanuit FIN begrijpen we de wens van EZK, maar hechten we aan een ordentelijk proces met integrale besluitvorming in augustus. Zodoende kunnen er geen toezeggingen worden gedaan aan bedrijven.
- MKE steunde in het vorige BWO de lijn dat moet worden gewacht op integrale besluitvorming in augustus, maar dat wel het gesprek kan worden aangegaan met de bedrijven. Naar verwachting zal MKE deze lijn opnieuw uitdragen.

Onderzoek Berenschot

- In het BWO van 16 mei jl. is afgesproken dat de focus van de Berenschot studie ligt op de verduurzamingsmogelijkheden voor de feedstock. Kalvasta voert in opdracht van FIN een bredere impactanalyse uit.

- Ten aanzien van de verduurzamingsopties beschrijft Berenschot dat richting 2030 een aantal verduurzamingsopties mogelijk zijn. Deze opties zijn echter naar verwachting nog niet voldoende beschikbaar om de volledige fossiele feedstock te kunnen vervangen en kennen een onrendabele top (zie figuur 1).
- Berenschot schetst dat het lasteneffect van deze maatregel in potentie (zeer) groot is, terwijl het gaat om bulkgoederen waarbij het lastig is om hogere kosten door te rekenen in de prijs.
- Het conceptrapport van Berenschot is in bijlage 3 bijgevoegd. Op de hoofdtekst in deze versie zijn we ambtelijk kritisch; de conclusies zijn namelijk vaak niet goed onderbouwd en reiken verder dan de onderzoeksvragen. De analyse in de bijlagen t.a.v. de lasteneffecten en verduurzamingsopties kunnen we goed volgen. Ook Kalavasta gaat naar deze vragen kijken in de impactanalyse die onder regie van FIN wordt uitgevoerd.
- Het rapport wordt begin volgende week afgerond.

Globale indicatie inzet alternatieven bij gelijkblijvende omvang industrie; deze verdeling is indicatief en gebaseerd op scenario's en streefbeelden.

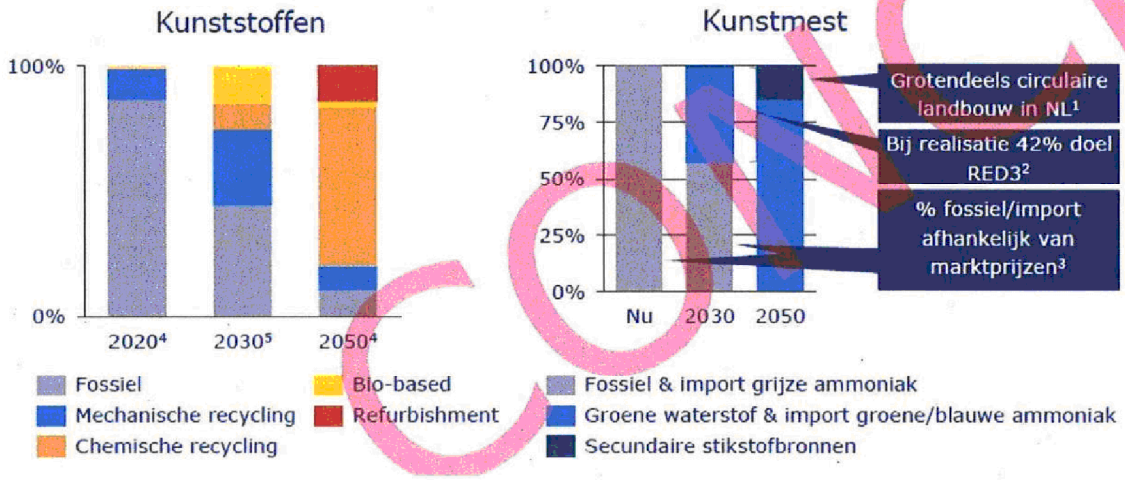

Figuur 1: inzet duurzame alternatieven fossiele feedstock (inschatting Berenschot)

Agenda BWO ter voorbereiding op Rondetafelgesprek 12 juni 'duurzame grondstoffen'

Bijlage: concept rapportage Berenschot (NB: 8 juni einde dag verschijnt de definitieve concept rapportage van Berenschot, waarin het commentaar van de begeleidingscommissie (EZK/FIN/PBL) is verwerkt. Deze wordt voor het BWO nagezonden). Voor het Rondetafelgesprek zal het rapport niet worden verspreid, zie punt 3 hieronder.

1. **Vaststellen agenda voor Rondetafelgesprek**
- *Zie volgende pagina voor voorgestelde agenda*

2. **Vaststellen van inzet/boodschap van kabinet**

Richting van besluitvorming van het kabinet
- Het kabinet heeft in het klimaatpakket van voorjaar 2023 afgesproken:
  De afgelopen tijd is er meer en meer maatschappelijke discussie over voordelen voor fossiele brand- en grondstoffen. Het kabinet is daarom eerder al gestart met een inventarisatie van alle fossiele vrijstellingen, kortingen en aangepaste belastingtarieven. De uitkomsten hiervan worden voor de zomer verwacht. We willen de Kamer zo beter inzicht geven in de omvang en de effecten. Het kabinet zal vervolgens bij de Miljoenennota voorstellen doen of, en zo ja in welk tijdspad de resterende fiscale vrijstellingen voor fossiel kunnen worden afgebouwd. Een impactanalyse per maatregel is onderdeel van deze inventarisatie, zodat wordt geborgd dat bedrijven voldoende handelingsperspectief hebben om de overstap van fossiel naar CO2-vrij te maken.
- Op 23 mei in en BWO tussen MFIN/SFIN/MEZK/MKE is aanvullend afgesproken dat EZK op korte termijn een onderzoek zou laten uitvoeren naar (alternatieven voor) fossiele grondstoffen, en dat kort na oplevering van dit rapport een Rondetafelgesprek georganiseerd zou worden met de relevante bedrijven, MP, MEZK, MKE en SFIN.
- De bedrijven die deelnemen aan het rondetafelgesprek zijn bezig met investeringsplannen; een aantal van hen wil op korte termijn besluiten over de investeringsplannen, waarbij de beslissing voorligt op buitenlandse hoofdkantoren. Het gaat in elk geval om Sabic (hoofdkantoor Riyaad/KSA), Yara (hoofdkantoor Oslo/NO) en DOW (hoofdkantoor Houston/USA).
- In het BWO moet worden besproken welke duiding het kabinet op dit moment kan geven aan het Berenschot onderzoek, waarbij bezien moet worden of hiermee comfort wordt geboden aan de bedrijven, zodat zij hun investeringsbeslissingen doorzetten.

Duurzame grondstoffen
- Verder kan tijdens het Rondetafelgesprek aan de orde komen hoe de bedrijven, samen met de overheid, kunnen werken aan een meer ambitieuze agenda voor duurzame grondstoffen.
- Er zijn al diverse maatregelen genomen op dit terrein, zoals de Europese RED3-doelstellingen voor groene waterstof en de Nederlandse bijmengverplichting voor gerecycled plastic. Ook bieden de diverse Expressions of Principles (1e fase van maatwerkafspraken) van verschillende bedrijven handvatten voor de geleidelijke transitie naar duurzame grondstoffen.
- Tijdens het BWO kan de beoogde afspraak met de bedrijven nader worden besproken.

3. **Afspraak over timing openbaar maken van rapport Berenschot**
- In het ambtelijke vooroverleg (FIN/EZK) is besproken dat het wenselijk is om het definitieve rapport van Berenschot zo snel mogelijk na definitieve oplevering openbaar te maken.
- Op donderdag 8 juni einde dag wordt het finale concept ontvangen, waar nog eenmaal laatste commentaar op kan worden gegeven door de begeleidingscommissie. Het finale rapport zal vermoedelijk binnen een week worden opgeleverd.
- FIN/EZK werken aan een Kamerbrief waarin het proces rondom (de besluitvorming over) de fossiele subsidies wordt geschetst. Het voorstel is om het rapport daarbij mee te sturen.
- In het Rondetafelgesprek zal de essentie van het rapport worden gedeeld, waardoor het niet nodig is om het rapport mee te sturen met de agenda. Wel is het concept van het rapport door Berenschot gedeeld met de partijen die zij hebben gesproken voor commentaar.

[CONCEPT]

Agenda Rondetafelgesprek 'Fossiele grondstoffen en duurzame alternatieven'

12 juni 2023, 14:30-15:30 – Ministerie van Algemene Zaken

Aanwezig

minister-president Rutte
minister van EZK Adriaansens
minister voor K&E Jetten
staatssecretaris FIN Van Rij
(allen inclusief ambtelijke ondersteuning)

Persoonsgegevens

Agenda

1. **Opening door minister-president Rutte** **14.30 – 14.40**
   Inhoudelijke aftrap door minister Adriaansens
   - Korte weergave van essentie van onderzoek Berenschot
   - Schetsen van de context van de besluitvorming

2. **Reflectie door bedrijfsleven:** Persoonsgegevens **14.40 – 14.50**
   - Op de fossiele grondstoffen en de overgang naar duurzame grondstoffen
   - Over de impact van de politieke discussie over fossiele fiscale vrijstellingen op de bedrijfsvoering en investeringsbeslissingen

3. **Inhoudelijke reactie kabinet en open discussie** **14.50 – 15.20**

4. **Vaststellen van de conclusie van het gesprek** **15.20 – 15.30**
   - Vanuit zijde bedrijfsleven: door Persoonsgegevens
   - Vanuit zijde kabinet: door minister Adriaansens

   Afsluiting door minister-president Rutte

Ministerie van Financiën

VB UR 16/6 - 14^45 uur
16/6 - 15^00 uur

TER ADVISERING - TERSTOND
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Adviesnotitie kwartaaloverleg fiscale vergroening juni 2023

Datum
14 juni 2023

Notanummer
2023-0000144922

Bijlage
1. Gezamenlijke agenda EZK-FIN met bespreekpunten

Aanleiding

Aanstaande vrijdag 16 juni heeft u (staatssecretaris) een kwartaaloverleg fiscale vergroening met MKE. Doel van het overleg is om uitwerking van de fiscale klimaatmaatregelen te bespreken en vooruit te blikken op de augustusbesluitvorming. Daarnaast heeft EZK verzocht om voor de zomer een besluit te nemen over een tussentijdse aanpassing van de Energielijst 2023. De notitie wordt ter akkoord ook naar u (minister) gestuurd, vanwege het raakvlak met augustus en de budgettaire consequenties en dus lastenbesluitvorming van het beslispunt over de Energielijst 2023. Hiervoor is van u allebei akkoord nodig.

Zie bijlage 1 voor de gezamenlijke agenda EZK – FIN met bespreekpunten.

16.06.23

Adviezen en kern

1. Proces augustusbesluitvorming klimaatmaatregelen
   - U kunt voorstellen om – net als in het voorjaar - in de augustusbesluitvorming op het gebied van klimaat nauw op te trekken met MKE. Dit betekent dat de klimaatstukken zoveel mogelijk gezamenlijk door EZK/Klimaat en FIN zullen worden gemaakt en MKE aansluit bij alle relevante overleggen. Aangezien het primair om de lastenbesluitvorming gaat zal FIN het voortouw nemen.
   - U kunt daarnaast aan MKE vragen of hij opnieuw bereid is om samen de fiscale voorstellen te verdedigen in de Tweede Kamer. Dit is vorig jaar goed bevallen. Een belangrijk deel van de wetgeving zal dit najaar worden opgenomen in het BP2024. Het voorstel is om deze wetgeving als apart wetsvoorstel binnen het pakket BP2024 vorm te geven. Dit wetsvoorstel kan door MKE en u gezamenlijk worden aangeboden.
   - Tot slot adviseren we om akkoord te gaan met de planning op hoofdlijnen. U kunt hierbij voorstellen om voorafgaand aan de start van de besluitvorming (begin/half augustus) een vervolgoverleg te houden om samen de besluitvorming op gebied van klimaatlasten voor te bespreken:
     - Kort gezegd stellen we voor om de besluitvorming in augustus te starten met een aantal specifieke BWO's over de fiscale klimaatmaatregelen. Besluitvorming vindt daarna in de Politieke Vierhoek plaats, met waarschijnlijk uiteindelijk definitieve besluitvorming met de politieke top van het kabinet in de laatste paar dagen van augustus.

- Ambtelijk EZK heeft een voorkeur om de besluitvorming (ook) via de MCKE te laten lopen. We zijn daarom hierover ambtelijk nog in gesprek, ook samen met AZ.

2. Overzicht klimaatmaatregelen augustusbesluitvorming
   - We adviseren om dit agendapunt te gebruiken om kort met MKE te bespreken wat de belangrijkste inhoudelijke discussiepunten in augustus zullen zijn en om af te tasten wat de positie van MKE is.
     - U kunt hierbij aan MKE vragen hoe hij terugblikt op het Rondetafelgesprek van afgelopen maandag jl. over de fiscale vrijstellingen voor non energetisch verbruik van fossiele grondstoffen.
     - We adviseren daarnaast om expliciet stil te staan hoe we de mobiliteitsmaatregelen politiek verder gaan krijgen, gelet op de enorme opgave en het verloop van de sondering van BnG.
   - Wij adviseren u tot slot om aan te geven dat in het voorjaar afgesproken is dat subsidies alleen worden overgeheveld naar departementen wanneer de normerende en/of beprijzende maatregelen standhouden en voldoende zijn uitgewerkt. U kunt aangeven dat een belangrijke afspraak is, en we hier scherp op moeten zijn bij de augustusbesluitvorming. Wanneer normerende en/of beprijzende maatregelen afvallen dan betekent dit ook een mindering van de subsidies.

   - We verwachten dat de discussie rondom de klimaatlasten zich zal concentreren rondom drie thema's (zie ook bijlage 1):

     1. *Energiebelasting:*
        - In het voorjaar is afgesproken om de EB-tarieven aan te passen, zodat 1,2 Mton extra CO2-reductie wordt gerealiseerd. De tarieven die in het voorjaar als technisch uitgangspunt zijn meegegeven, neemt PBL mee in de nieuwe KEV en zullen we ook doorgeven aan het CPB voor de cMEV. CE Delft voert momenteel een impactanalyse uit. Wij verwachten eerste resultaten eind juni. Onze inschatting is dat het erg lastig wordt om 1,2 Mton met de tarieven uit het voorjaar te behalen. Met name verhoging van de energiebelasting op aardgas ligt gevoelig bij het bedrijfsleven.
        - Het Belastingplan kent een pakket ter verduurzaming van de glastuinbouw (inputvrijstelling, verlaagd tarief glastuinbouw, CO2-heffing). Delen van dit pakket worden op dit moment geconsulteerd bij de Europese Commissie (staatssteun, HVP). Ook vindt begin juli een gesprek plaats met Glastuinbouw Nederland.

     2. *Fossiele subsidies:*
        - Conform afspraak in het voorjaar werken we momenteel aan een geactualiseerd overzicht van de fossiele subsidies. Dit overzicht zal worden opgenomen in de MJN.
        - In het voorjaar is afgesproken om per fossiele subsidie in augustus te besluiten of en hoe deze regeling wordt afgebouwd. Op dit moment worden impactanalyses uitgevoerd. De conceptresultaten worden eind juli verwacht.

- De afgelopen weken is veel aandacht gegaan naar de vrijstellingen voor non energetisch verbruik (o.a. plastics en kunstmest). Hierover heeft afgelopen maandag ook een Rondetafelgesprek met de bedrijven plaatsgevonden, met de afspraak om voor de zomer een vervolgoverleg te houden.
- Er staan ook veel andere regelingen op de lijst die politiek gevoelig zijn. Denk o.a. aan de teruggaafregeling in de EB voor non-profitinstellingen, het verschil in accijnstarief tussen diesel/benzine en de fiscale vrijstellingen voor de lucht- en scheepvaart.

3. *Mobiliteit:*
   - In het voorjaar is afgesproken dat de maatregel "CO2 reductie werkgebonden mobiliteit" wordt aangescherpt met een 0,5 Mton. Op dit moment berekenen we de budgettaire derving, die moet worden gedekt in augustus.
   - Daarnaast is in het voorjaar afgesproken dat als uit de nieuwe PBL-cijfers blijkt dat de klimaatdoelstelling nog niet wordt gehaald én de tariefaanpassingen in de EB inderdaad als dekking kunnen dienen, in de zomer opnieuw wordt gesproken over de normering van de zakelijke leasemarkt (vanaf 2026).
   - Ambtelijk verwachten we dat het voorjaarspakket niet voldoende zal zijn om te voldoen aan de nieuwe indicatieve restemissiedoelstelling van 21 Mton. Aanvullend beleid is naar verwachting nodig. Deze maatregelen hebben ook in het voorjaar op tafel gelegen, zoals een gewichtscorrectie in de motorrijtuigenbelasting en verhoging van de bpm.
   - Los hiervan speelt in augustus ook het vraagstuk rondom de brandstofaccijnzen. Door o.a. prijsindexatie en het aflopen van het verlaagde tarief, zullen per 1 januari 2024 de accijnstarieven fors hoger komen te liggen dan in de buurlanden. Eventuele mitigerende maatregelen zijn daarentegen niet goed vanuit klimaatperspectief.
   - Tot slot wordt op dit moment de tariefstructuur van BnG gesondeerd bij de fracties. We verwachten dat in augustus dit ook leidt tot een breder gesprek over de gewenste CO2-reductie in de mobiliteitssector en hoe de grondslagerosie kan worden opgevangen. U kunt desgewenst aan MKE vragen hoe hij hier tegenaan kijkt en aan welke oplossingsrichting hij denkt.
   - NB. We zijn bezig om ter voorbereiding op augustus ambtelijk samen met EZK/Klimaat en IenW na te denken over mogelijke maatregelen en pakketten – in een poging om uit de huidige impasse te komen. We begrijpen echter dat MIenW heeft aangegeven strak vast te willen houden aan de lijn in het voorjaar; geen dekking binnen mobiliteit en geen lastenstijging voor de fossiele rijder.
   - Dit roept de vraag op in hoeverre er politieke ruimte is om in de zomer opnieuw te praten over ambitieniveau van de klimaatmaatregelen (mobiliteit en energiebelasting) respectievelijk hoe te dekken.

3. Aanpassing Energielijst 2023
   - Wij adviseren om in te brengen dat besluitvorming over aanpassing van de Energielijst 2023 in beginsel pas in augustus plaatsvindt. De feitelijke aanpassing van de energielijst vindt namelijk regulier ieder jaar per 1 januari plaats. Een tussentijdse wijziging is zeer ongebruikelijk. Daarnaast leidt de aanpassing tot een lastenderving.
   - Indien u EZK tegemoet wil komen met hun wensen, adviseren wij alleen mee te bewegen als 1) het enkel gaat om aanpassing van de Energielijst in 2023 (dus geen structurele maatregel) en 2) EZK bereid is dekking te leveren binnen de EIA (zie dekkingsoptie 2).
   - Indien EZK vasthoudt aan dekking via de energiebelasting, dan adviseren we strak vast te houden aan besluitvorming in augustus. De inzet van de meevaller binnen de energiebelasting moet namelijk integraal worden gewogen binnen het gehele pakket (inclusief breder klimaatpakket en bijv. Pijler 2).
   - Mocht tot tussentijdse aanpassing van de EIA worden besloten, dan zal dit ook nog in de Vierhoek en MR besloten moeten worden.

Toelichting

Beleidswens EZK – Energielijst 2023

- EZK wenst een deel van de versobering van de energielijst 2023 terug te draaien. Het gaat om CCS-projecten, warmtenetten en bedrijfsmiddelen in de glastuinbouw.
- MKE heeft in aanloop naar het voorjaar met u (staatssecretaris) deze wens besproken. Daarbij gaf u aan welwillend te staan tegenover deze wens. Echter de besluitvorming over het pakket waar deze wens onderdeel van was, is in het voorjaar uitgesteld naar augustus.
- EZK geeft aan dat zij dit alsnog zo spoedig mogelijk willen kunnen aankondigen, dat wil zeggen vooruitlopend op augustus. Dit omdat de betreffende investeringen vertraging op zouden lopen (FID zou voor Prinsjesdag door de bedrijven worden genomen). Het gaat om een relatief klein aantal specifieke investeringen bij specifieke bedrijven, maar voor EIA-begrippen om een relatief groot bedrag (90 mln euro).
- De onderbouwing van het belang van aankondiging *nu* versus op *Prinsjesdag* kunnen wij moeilijk appreciëren. Wij hebben geen duidelijke onderbouwing van (a) het belang voor het klimaat van betreffende investeringen en (b) of/wat het risico is op afstel of uitstel.
- EZK stelt voor de opgave te dekken via de energiebelasting (dekking 1). Wij raden af voorafgaand aan augustus deze reeks te benutten. De raming van deze meeropbrengst staat nog niet stil en er liggen veel andere opgaven te wachten in augustus (Pillar II, koopkracht, klimaatlasten (incl. evt. grondslagerosie). Het verdient de sterke voorkeur de financiële plaat in augustus integraal te bezien.
- Als terugvaloptie kan dekking binnen de EIA zelf gezocht worden (dekking 2). Dat past binnen de beheersingssystematiek van de EIA. Dit vereist aanpassing van de parameters (plafond, lagere steunpercentage), of stevigere versobering van de energielijst elders. EZK geeft aan dit geen wenselijke route te vinden: de versobering zou de stimulerende werking van de EIA te veel ondermijnen. Daarnaast heeft EZK aangegeven in augustus verder te willen spreken over de structurele financiering van de EIA; door een sterk toegenomen vraag is er de komende jaren waarschijnlijk te weinig budget beschikbaar. Het is onverstandig om

vooruitlopend op deze discussie een besluit te nemen over structurele aanpassing van de parameters in de EIA, terwijl in augustus wellicht een andere maatvoering nodig is als wordt gekeken naar de structurele budgettering.

- De uitputting van de EIA is sinds de hoge energieprijzen fors toegenomen. Bedrijven investeren namelijk meer in energiebesparing en vragen hiervoor EIA aan. Tegen deze achtergrond moet binnen het beschikbare EIA-budget keuzes gemaakt worden: minder steun of minder kwalificerende bedrijfsmiddelen.
- Een versobering van (een van) beide is ons inziens niet onredelijk aangezien hogere energieprijzen automatisch ertoe leiden dat meer bedrijfsmiddelen uit zichzelf rendabel zijn, en dus geen steun vereisen. Langs dezelfde logica beweegt bijvoorbeeld de effectieve SDE-steun automatisch mee met de energieprijzen zonder dat het budget toe- of afneemt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

agenda

Omschrijving	Kwartaaloverleg Fiscale vergroening
Vergaderdatum en -tijd	16 juni 2023, 15.00 uur - 15.30 uur

1. <u>Proces augustusbesluitvorming klimaatmaatregelen</u>

- In augustus vindt definitieve besluitvorming plaats over in ieder geval de fiscale klimaatmaatregelen die in de Voorjaarsnota zijn opgenomen (zie ook bespreekpunt 2). Daarnaast moet in augustus een politiek besluit worden genomen over Betalen naar Gebruik.
- Op dit moment wordt de exacte planning voor augustus uitgewerkt. Op hoofdlijnen is voor klimaat dit het voorstel:
    - Eind juni zal aan het CPB voor de uitgangspunten van de cMEV het volgende worden meegegeven:
        - Indicatieve tarieven en budgettaire opbrengst energiebelasting (tariefaanpassingen voor 1,2 Mton reductie)
        - Budgettaire derving door afspraak in het voorjaar om de maatregel "CO2 reductie werkgebonden" mobiliteit aan te scherpen.
    - Vanaf augustus zal, net als in het voorjaar, in aparte BWO's met de verantwoordelijk bewindspersonen op politiek niveau besluitvorming worden voorbereid.
    - Na de voorbereidende BWO's zal het gesprek worden vervolgd in de gebruikelijke gremia's, te weten de Vierhoek (besluitvorming lasten) en de MCKE (Besluitvorming klimaatmaatregelen)
    - Uiteindelijk zal definitieve besluitvorming over maatregelen plaatsvinden in de MR van 31 augustus.
    - Op Prinsjesdag zal in een aparte kamerbrief over de uitkomsten van de besluitvorming worden gecommuniceerd – incl. de reactie op de conceptcijfers van het PBL.
- Voorstel is om, net als vorig jaar, de fiscale klimaatmaatregelen als apart wetsvoorstel te implementeren als onderdeel van het Belastingplan 2024 en dat MKE en SFIN dit samen in de Kamer te verdedigen.

Beslispunten:

- Instemmen met bovenstaande planning op hoofdlijnen voor besluitvorming klimaatmaatregelen in augustus
- Instemmen om gezamenlijk op te trekken bij voorbereiding van BWO's over klimaatmaatregelen, conform proces in het voorjaar
- Instemmen om klimaatmaatregelen als apart hoofdstuk in BP2024 op te nemen en gezamenlijk (SFIN, MKE) dit voorstel in de Kamer te te verdedigen.

2. Overzicht klimaatmaatregelen augustusbesluitvorming

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de fiscale vergroeningsmaatregelen die in het CA en/of voorjaar zijn afgesproken en nader moeten worden uitgewerkt. In augustus liggen de volgende maatregelen ter besluitvorming voor:

1. *Energiebelasting:*
    a. Ingroeipad beperken inputvrijstelling wkk's en afschaffen verlaagd EB-tarief glastuinbouw
    b. Tariefaanpassingen energiebelasting om te komen tot 1,2 Mton CO2-reductie
2. *Overzicht fiscale prikkels voor fossiele brandstoffen energetisch en non-energetisch:* op basis van impactanalyses besluiten of en zo ja hoe deze regelingen worden afgebouwd.
3. *Mobiliteit:*
    a. Dekking grondslagerosie maatregel "CO2-reductie werkgebonden mobiliteit"
    b. Op basis van conceptcijfers PBL opnieuw politieke weging om zakelijke leasemarkt te normeren.
    c. Tariefstructuur Betalen naar Gebruik

Bespreekpunt: Wat zijn de (inhoudelijke) aandachtspunten voor besluitvorming in augustus van bovenstaande fiscale maatregelen?

3. EIA

- Op de Energielijst staan bedrijfsmiddelen / technieken waarvoor de energie-investeringsaftrek (EIA) kan worden aangevraagd. De Energielijst voor 2023 is eind 2022 versoberd naar aanleiding van de forse overschrijding (100%) van de EIA in 2022 (overschrijding 147 mln. op budget van 149 mln). Deze versobering was bedoeld om verwachte uitputting EIA en budget EIA weer aan te laten sluiten in 2023 en verder.
- De versobering heeft geleid tot onrust bij een aantal bedrijven, die voor specifieke investeringen (in het bijzonder warmtenetten en CCS-projecten i.v.m. afvangen, transporteren en het ondergronds opslaan van CO2) rekening hadden gehouden met gebruik van de EIA. EZK wenst daarom de versobering z.s.m. terug te draaien en de betrokken bedrijven daar snel over te kunnen inlichten zodat snel zekerheid kan worden geboden.

Beslispunten

- Wenst u voorafgaand aan de augustusbesluitvorming (in de kabinetsreactie op de evaluatie van de EIA voor het zomerreces) al te kunnen meedelen dat de versobering van de Energielijst nog voor 2023 aangepast wordt, inclusief bijbehorende dekking? Communicatie hierover kan meelopen in kabinetsreactie op de evaluatie van de EIA.
- Zo ja, wenst u de incidentele derving op te vangen middels:
    - de meeropbrengst energiebelasting (inzet EZK) (zie bijlage 2 onder 'dekking 1')
    - aanpassing van de EIA (evt. i.c.m. met een aanpassing van de verdeling tussen de MIA en de EIA)? (zie bijlage 2 onder 'dekking 2')
- NB: Het voorliggende besluit betreft enkel een incidentele aanpassing van de energielijst voor 2023, en niet voor latere jaren. Voor 2024 en verder blijft de reguliere systematiek gelden, waarbij de Energielijst jaarlijks geactualiseerd wordt en verwachte uitputting en budget aansluiten.

Bijlage 1

Maatregel	Invoeringsdatum	Aandachtspunten
Maatregelen coalitieakkoord		
Afschaffen EB-vrijstelling metallurgische en mineralogische procedés	2025 (BP2024)	Ten behoeve van de wetsbehandeling voert onderzoeksbureau Trinomics momenteel een impactanalyse op o.a. CO2-reductie en lasten uit.
(gefaseerde invoer) beperken inputvrijstelling wkk's in EB	2025-2030 (BP2024)	Trinomics voert momenteel een impactanalyse op o.a. CO2-reductie en lasten uit. In het voorjaar is afgesproken in augustus een besluit te nemen over gefaseerde invoer van beide maatregelen. Op dit moment worden een aantal elementen uitgezocht: 1. Uitvoerbaarheid van gefaseerde invoer voor de BD. 2. Mogelijkheid om verlaagd tarief pas later dan 2025 (gefaseerd) af te schaffen, gezien hiervoor toestemming van Europese Commissie voor geoorloofde staatsteun nodig is. 3. Gevolgen van gefaseerde invoer voor de middelen die Nederland uit het Herstel- en Veerkrachtplan krijgt (in het HVP is als mijlpaal opgenomen dat beide maatregelen volledig in 2025 worden ingevoerd)
(gefaseerd) afschaffen verlaagd EB-tarief glastuinbouw	2025-2030 (BP2024)	
Hoogte CO2-minimumprijs	2024 (BP2024)	Naar aanleiding van een toezegging in de Eerste Kamer heeft onderzoeksbureau Frontier in opdracht van FIN en EZK een studie uitgevoerd naar het tarief van de CO2-minimumprijs elektriciteit en industrie. In augustus moet een definitief besluit worden genomen over de hoogte van het tarief.
Betalen naar Gebruik	2030 (apart wetstraject)	De wettekst is uitgewerkt en de relevante studies zijn opgeleverd. Er vindt momenteel politieke sondering plaats over de tariefstructuur en afspraken rondom grondslagerosie.
Afspraken voorjaarsbesluitvorming		
Ophoging vaste voet bpm met 200 euro (vanaf 2025)	2025 (BP2024)	-
Tariefaanpassingen energiebelasting – 1,2 Mton	2025 (BP2024)	CE Delft voert momenteel een studie uit naar de benodigde tarieven voor de afspraak om aanvullend 1,2 Mton CO2 te reduceren. Als vertrekpunt worden de tarieven gebruikt dit in het voorjaarspakket als technisch uitgangspunt zijn geformuleerd. Met name vanuit het bedrijfsleven is veel kritiek op de afspraak om de EB op aardgas te verhogen ("strafheffing").
Aanscherping tarief CO2-heffing industrie	2025 (BP2025)	Het PBL gaat dit najaar aan de slag met een tariefstudie. Op basis hiervan kan volgend voorjaar het verhoogde tarief worden opgenomen in het BP.
Verlenging CO2-heffing industrie t/m 2032	2025 (BP2025)	Het PBL gaat dit najaar aan de slag met een tariefstudie. Op basis hiervan kan volgend voorjaar verlenging van de CO2-heffing t/m 2032 worden opgenomen in het BP.
Innemen dispensatierechten bij maatwerk	Afhankelijk van de vormgeving	De komende maanden wordt deze maatregel verder uitgewerkt en wordt bezien of een aanpassing binnen de fiscale wetgeving van de

		CO2-heffing nodig is.
Aanscherping CO2-heffing industrie bij AVI's	2025 (BP2025)	De procesemissiefactor in de CO2-heffing industrie zal voor AVI's met 1 Mton worden aangescherpt. In de tweede helft van 2023 gaat daarnaast de evaluatie naar de afvalstoffenbelasting van start. In dit onderzoek zal ook worden bekeken of het beprijzingsinstrumentarium beter kan worden ingericht, zodat ook het minder verbranden van afval loont.
Afschaffen vrijstelling kolenbelasting duaal verbruik	2028 (BP2024)	Kalavasta voert momenteel een impactanalyse uit (in opdracht van FIN) naar de fiscale vrijstellingen voor non energetisch en duaal verbruik. Uit deze analyse komt naar voren dat kolen in de staalproductie ook deels non energetisch worden gebruikt. Dit vergt in augustus mogelijk een aanvullend politiek besluit.
Afbouwpad fiscale prikkels voor fossiele brandstoffen	Afhankelijk van besluitvorming	In augustus moet per fiscale prikkel een besluit worden genomen of en zo ja hoe deze regelingen worden afgebouwd. Ter voorbereiding worden een aantal impactanalyses uitgevoerd.
Individuele fiscale heffing glastuinbouw	2025 (BP2024)	De wettekst wordt momenteel nader uitgewerkt. Doel is om de afgesproken 4,3 Mton aan restemissie binnen de glastuinbouw te borgen via de individuele fiscale heffing.

Bijlage 2 – Toelichting EIA

Aanpassing energielijst

- De aanpassing op de Energielijst betreft de volgende bedrijfsmiddelen met het volgende budgettaire beslag.

	2023, mln euro
Uitsluiting samenloop EG-regeling met EIA (glastuinbouw)	-19
Uitsluiting warmtenetten en AVI	-31
CCS	-38
totaal terugdraaien versobering 2023	-88
afgerond	-90

- EZK wenst om deze aanpassing nu aan te kunnen kondigen, i.p.v. te wachten tot Prinsjesdag. Daarmee wordt snel helderheid en zekerheid geboden aan de marktpartijen die aangeven investeringsbeslissingen dit jaar te laten afhangen van beschikbaarheid EIA. Wachten tot Prinsjesdag zal ertoe leiden dat dit voor veel bedrijven te laat komt om nog adequaat te kunnen handelen dit jaar. –
- Marktpartijen die nu wachten met hun investering zijn warmtebedrijven als HVC die warmtenetten aanleggen en Yara voor wat betreft het CCS project. Yara heeft in een overleg met de minister van EZK aangegeven dat hun FID – ook in kader van de maatwerkafspraken – afhangt van een snel besluit over herstel van de Energielijst. Als dat te lang op zich laat wachten gaat momentum dit jaar verloren. De warmtebedrijven (HVC en NieuweWarmteNU) geven aan dat zij vóór Prinsjesdag hun FID moeten nemen. Als er dus op korte termijn geen zekerheid wordt geboden, vallen 14 warmteprojecten stil.

Dekking 1: energiebelasting

- De structuuraanpassingen van de energiebelasting zoals aangekondigd in het coalitieakkoord kennen in de laatste raming een meeropbrengst. Een deel van deze meeropbrengst is aangewend om de maatregelen gefaseerd in te voeren. Een deel is nog niet aangewend, zie de tabel hieronder.
- Onderstaande reeks zal in augustus naar alle waarschijnlijkheid terugkomen voor de beslispunten die nog open staan over fiscale klimaatmaatregelen, evenals overige openstaande budgettaire opgaven die nog resteren na het voorjaar (Pillar II, koopkracht na prijsplafond) en waarvoor nog geen dekking beschikbaar is.
- De voorkeursoptie van EZK is om deze reeks (incidenteel) voor 90 mln. aan te wenden voor de Energielijst. De meeropbrengst die daarna resteert blijft beschikbaar voor augustus.
- Let op: naar aanleiding van het onderzoek dat nu loopt naar de effecten kan de raming nog veranderen. Onderstaande raming van de meeropbrengst is dus nog niet definitief.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Resterende meeropbrengst structuuraanpassing EB	68	118	174	229	289	347

Dekking 2: binnen de EIA

- De achtergrond van de versobering van de Energielijst eind 2022 is de budgetoverschrijding als gevolg van het stijgende gebruik in 2022. Naar aanleiding hiervan is in het voorjaar besloten het opgelopen budgettaire tekort over 2022 vanaf 2024 te dekken door aanpassing van aftrekpercentage en het plafond.

- De aanpassing aan de EIA uit het voorjaar moet voor 2024 nog in wetgeving worden omgezet (Belastingplan 2024).
- Dekking 2 betreft de opgave van deze aanpassing te verhogen met de budgettaire opgave van incidenteel 90 mln euro die volgt uit het terugdraaien van de versobering.
- Ter indicatie: Wij schatten in dat het percentage v.a. 2024 naar 32,5% verlaagd moet worden om in 2025 op een positieve budgetreserve uit te komen, indien enkel aan deze knop wordt gedraaid.
- NB: In augustus 2022 is besloten het budget EIA en MIA gezamenlijk met 150 miljoen euro te verhogen. Van dit bedrag is in 2023 100 miljoen toebedeeld aan de EIA, en 50 miljoen aan de MIA. In augustus kan deze verdeelsleutel eventueel meegenomen worden in de dekkingsopgave (door meer middelen voor de EIA beschikbaar te stellen en minder voor de MIA).

Andere denksporen
- Bovenstaande dekkingsopties zijn voor nu in beeld gebracht omdat zij relatief nauw aansluiten bij het vraagstuk (energiedomein, inkomstenkader).
- Binnen het inkomstenkader kunnen desgewenst breder opties binnen het domein bedrijven opties overwogen worden. Ter indicatie: in het voorjaar is hierbij onder meer gegaan over de MKB-winstvrijstelling en renteaftrekbeperkingen (in het kader van Pillar II), maar hier is geen akkoord over bereikt.

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Verbruiksbelastingen, Douane en Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Nota nieuwe 1e schijven energiebelasting

Datum
14 juni 2023

Notanummer
2023-0000144417

Bijlagen
geen

Aanleiding

De invoering en m.n. de uitvoering van de nieuwe 1e schijven in de energiebelasting (EB) blijken complexer dan gedacht. Naar verwachting kunnen we u een advies op de oplossingsrichtingen voorleggen eind deze week.

Kernpunten

- Bij de amendementen Grinwis c.s. in het BP23 is geregeld dat de 1e schijven in de EB worden opgeknipt per 2024. Voor elektriciteit worden de nieuwe schijven 0-2.900 kWh en 2.900-10.000 kWh. Voor gas worden ze 0-1.200 m3 (in het klimaatpakket 800 m3) en 1.200-170.000 m3.
- De BD bereidt zich conform uw opdracht voor op invoering per 2024 van (I) de nieuwe schijven en (II) de mogelijkheid om de tarieven aan te passen.
- De BD heeft uitvoeringstoetsen uitgebracht op de amendementen; deze zijn in mei aan de TK gestuurd. Uit de toetsen blijkt:
  (1) welke aanpassingen in de uitvoering nodig zijn, o.a. digitalisering en automatisering van de teruggaveprocessen; en
  (2) dat nadere wetswijzigingen randvoorwaardelijk zijn om de nieuwe schijven te kunnen uitvoeren.
- Ad (1): Bij de implementatiewerkzaamheden is gebleken dat de invoering ingewikkelder is dan gedacht vanwege complexiteit bij blokaansluitingen. Die complexiteit is de reden dat de obstakels nu pas aan het licht komen en daarom niet in beeld waren ten tijde van het opstellen van de uitvoeringstoetsen. Duidelijk is geworden dat het huidige teruggaveproces niet goed te digitaliseren en automatiseren is. Het gaat naar schatting om ca. 40.000 gevallen van blokverwarming en ca. 20.000 van 'blokelektriciteit'. Met in totaal ca. 600.000 verbruikers. We hebben geen goed zicht op de verbruikers achter blokaansluitingen; we vermoeden dat kwetsbare huishoudens oververtegenwoordigd zijn.
- De BD bereidt deze week i.s.m. DGFZ oplossingsrichtingen voor. U ontvangt a.s. vrijdag een nota hierover. Daarbij focussen we eerst op gas, omdat o.b.v. de indicatieve EB-tarieven in het klimaatpakket en de aandacht van de TK voor de 1e schijf gas de kans groter lijkt dat alleen de tarieven voor gas worden gedifferentieerd en niet ook die voor elektriciteit. We onderzoeken op dit moment de volgende mogelijke oplossingen:
  - vereenvoudiging teruggaveproces door een forfaitair bedrag te hanteren;
  - uitvoering zonder digitalisering van het teruggaafformulier;

18.06.23 ok dank

Bij de oplossingsrichtingen zullen we aangeven wat per 2024 uitvoerbaar is, en wat mogelijk langer vergt.

- Ad (2): DGFZ heeft de noodzakelijke aanvullende wetgeving voorbereid t.b.v. het BP24. De BD werkt nu aan uitvoeringstoetsen op die conceptwetgeving.

Toelichting

- Het opknippen van de eerste schijven in twee schijven zorgt blijvend voor complexiteitstoename in de systemen van BD en energieleveranciers en in de factuur van verbruikers (alle huishoudens en bedrijven). Ook als de tarieven in de 1e en 2e schijven gelijk worden gehouden.
- De EB-tarieven zijn tot op heden degressief. Dit wordt doorbroken als de tarieven in de nieuwe 1e schijven lager worden dan in de 2e. Daarmee neemt de complexiteit extra toe voor de BD, energieleveranciers en verbruikers.
- De grootste bottleneck zijn de blokaansluitingen. Het verbruik op één aansluiting met een blokaansluiting wordt opgeteld. Het totale verbruik gaat één keer door de EB-schijven. Hierdoor profiteren individuele verbruikers één keer gezamenlijk van het lagere tarief in de eerste schijf i.p.v. elke verbruiker één keer (dus één keer voordeel op de blokaansluiting met daarachter 50 appartementen, i.p.v. 50 keer voordeel voor 50 appartementen). Verbruikers achter blokaansluitingen worden dus zwaarder belast dan verbruikers met een individuele aansluiting.
- In de EB geldt het uitgangspunt dat verbruikers achter een blokaansluiting en verbruikers met een individuele aansluiting hetzelfde moeten worden belast.
- Voor de situatie dat de lastendruk voor een verbruiker achter de blokaansluiting hoger is, bestaat een mogelijkheid een teruggaafverzoek in te dienen bij de BD. Het gaat nu om 15 verzoeken voor blokverwarming per jaar. Door de nieuwe tariefstructuur zouden dat er 40.000 worden.
- Vanwege de grote aantallen (40.000 voor blokverwarming resp. 20.000 voor elektriciteit) en complexiteit zijn digitalisering en automatisering van het teruggaveproces noodzakelijk.
- Uit nader onderzoek blijkt dat het huidige teruggaafformulier niet is te digitaliseren, waardoor het grotendeels een handmatig proces zou worden.
- Op het formulier zou per regel moeten worden aangegeven wat het verbruik is van elke verbruiker achter de blokaansluiting. Het formulier kan maximaal 10 regels bevatten terwijl er 100 nodig zijn voor de geautomatiseerde afwikkeling van zoveel mogelijk verzoeken. De formulierendienst heeft gesteld dat het formulier niet meer werkt met zo veel regels omdat het dan "te groot" is.
- De uitdagingen om te komen tot geautomatiseerde afwikkeling van zoveel mogelijk van de tienduizenden jaarlijkse verzoeken hangen samen met de volgende complicerende factoren:
    - de facturen op basis waarvan teruggaveverzoeken worden ingediend verschillen sterk: uiteenlopende rekenmethodes van energieleveranciers rond verdeling over de jaargrens, verschillende definities, met of zonder heffingskorting, bedragen incl. of excl. btw, EB op gas en elektriciteit samen of apart, onduidelijk of blokverwarmingstarief is toegepast;
    - verschillen over de tijd: overstap naar andere energieleverancier, het weer heeft impact op verbruik, de EB-tarieven veranderen jaarlijks;

- het doenvermogen van een deel van de ca. 60.000 verzoekers is beperkt en zij hebben geen of weinig kennis van de EB.

- De volgende oplossingsrichtingen worden op dit moment getoetst op uitvoerbaarheid en juridische haalbaarheid:
  - vereenvoudiging teruggaveproces door een forfaitair bedrag te hanteren: i.p.v. de te veel betaalde EB per verbruiker te berekenen, zou ervoor kunnen worden gekozen om per verbruiker een vast bedrag per kalenderjaar terug te geven; bij het bepalen van het bedrag zou dan worden verondersteld dat elke verbruiker de 1e schijf doorloopt, hierdoor hoeft het verbruik niet per verbruiker te worden doorgegeven en is het voldoende het totale aantal verbruikers te weten – per verbruiker wordt dan een bedrag teruggegeven dat gelijk is aan de lengte van de eerste schijf (bijv. 800 m^3) maal het verschil tussen het tarief van de 1e en 2e schijf;[1]
  - uitvoering zonder digitalisering van het teruggaafformulier: we brengen verder in beeld wat de gevolgen van handmatige verwerking zijn, mede gelet op het grote aantal te verwachten verzoeken.

- In de voorfase is ook onderzocht of het TTB-proces (tijdelijke tegemoetkoming blokaansluiting) hiervoor gebruikt kan worden. Dit bleek geen begaanbare weg omdat de TTB een subsidieregeling is die voor eenmalig gebruik is opgezet en het teruggaafverzoek een fiscale regeling betreft. Wel wordt bekeken welke elementen van de TTB meegenomen kunnen worden in de oplossingsrichting.

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
- Bij verschillende gelegenheden stelt de TK vragen over de 1e schijven, o.a. over de lengte bij gas (bijv. richting 2030 aflopend van 1.200 naar 800 m^3).
- In de VJN zijn EB-tariefaanpassingen opgenomen als *klimaatmaatregel*: met EB-aanpassingen moet 1,2 Mton CO_2-reductie worden bewerkstelligd. Over het lopende onderzoek naar de EB-tarieven die nodig zijn om te komen tot de beoogde CO_2-reductie wordt u deze week bij separate nota geïnformeerd.
- In de Transitiestrategie prijsplafond zijn EB-aanpassingen opgenomen als mogelijke *koopkrachtmaatregel*.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
N.v.t.

[1] Ter illustratie: het verschil dat volgt uit de indicatieve EB-tarieven in het klimaatpakket bedraagt 19 ct. De teruggave per verbruiker per jaar is dan 800 x 19 ct. = € 152.

Ministerie van Financiën

do 13/7 9.15-9.45

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

DG Belastingdienst
Directie UHB

DG Fiscale Zaken
Directie VDI

Persoonsgegevens

nota

Alternatieven teruggaaf bij nieuwe 1e schijven gas in de energiebelasting

Datum
14 juni 2023

Notanummer
2023-0000158637

Bijlagen
1. Nota knelpunten energiebelasting 28 juni 2023
2. Scenario's tarieven
3. Rekenvoorbeeld

02.07.23

graag bespreken

Aanleiding

Eerder deze week bent u geïnformeerd over knelpunten bij de uitwerking van een (nieuwe) teruggaafregeling voor blokverwarming bij de nieuwe schijven voor gas in de energiebelasting (EB) als het tarief in de nieuwe 1e schijf lager is dan het tarief van de nieuwe 2e schijf, en het blokverwarmingstarief gelijk is aan het tarief in de nieuwe 2e schijf (zie bijlage 1). De Belastingdienst heeft in samenwerking met DGFZ alternatieve opties (oplossingsrichtingen) in beeld gebracht. In deze nota informeren wij u hierover en leggen wij u enkele beslispunten voor, ook met betrekking tot de hoogte van het blokverwarmingstarief. Zoals in de vorige nota is vermeld gaat het hierna niet over de nieuwe schijven voor elektriciteit.

Beslispunten

- Gaat u ermee akkoord om het blokverwarmingstarief *gelijk te stellen aan het tarief van de nieuwe 2e schijf* (scenario (A) in bijlage 2)? In dit geval moet er bij de Belastingdienst een teruggaafverzoek kunnen worden ingediend voor de te veel betaalde EB. **Wij adviseren u te kiezen voor scenario (A).**
- Indien u scenario (A) heeft gekozen: gaat u akkoord met het nader voorbereiden van de uitvoering en het uitwerken van de wetgeving cf. oplossingsrichting (1)?
- Alternatief is scenario (B) waarin het blokverwarmingstarief *gelijkgesteld wordt aan het lagere tarief van de nieuwe 1e schijf* en dit tarief geldt over het volledige verbruik. Dan is in veel gevallen sprake van overcompensatie van verbruikers achter blokverwarming t.o.v. verbruikers met een individuele aansluiting, en die overcompensatie kan substantieel zijn (tot (tien)duizenden euro's bij bedrijven), zie hierover nader bijlage 2. Indien u kiest voor scenario (B): wilt u dat de voorbereidingen door de Belastingdienst en DGFZ voor optie (A) voortgezet worden, voor het geval dat bij de augustusbesluitvorming alsnog gekozen wordt voor scenario (A)?

Kernpunten

- Indien het blokverwarmingstarief gelijk wordt gesteld aan het tarief in de nieuwe 2e schijf en het eerste tarief is lager dan in de tweede schijf, dan betalen verbruikers achter een blokverwarming te veel EB voor het verbruik in de 1e schijf (scenario (A)). De te veel betaalde EB zou vervolgens gecorrigeerd moeten worden via een teruggaveverzoek bij de Belastingdienst.

- Een tweede mogelijkheid is dat het blokverwarmingstarief gelijkgesteld wordt aan het lagere tarief van de nieuwe 1e schijf. In dit geval geldt het blokverwarmingstarief over het *volledige* verbruik (dus ook als een gebruiker achter de blokverwarming een hoger verbruik heeft dan de nieuwe 1e schijf).
- Nu duidelijk is dat een teruggaafregeling met een forfait voor de Belastingdienst uitvoerbaar is, leggen wij beide opties aan u voor ter besluitvorming.
- In bijlage 2 schetsen we de twee scenario's en verschillen. Belangrijke aandachtspunten zijn overcompensatie, de vraag of de compensatie bij de eindverbruikers terechtkomt en mogelijk misbruik.
  In scenario (A) is sprake van beperkte overcompensatie in gevallen waarin een verbruiker meer verbruikt dan de lengte van de nieuwe 1e schijf (bijv. 800 m3). In scenario (B) is in veel gevallen sprake van overcompensatie van verbruikers achter blokverwarming t.o.v. verbruikers met een individuele aansluiting omdat het tarief voor het *volledige* verbruik geldt, en die overcompensatie kan substantieel zijn (tot (tien)duizenden euro's bij bedrijven).
  In scenario (A) is de vraag of alle contracthouders van een blokverwarming daadwerkelijk een teruggaveverzoek indienen en als ze dit indienen of het voordeel terechtkomt bij de eindverbruikers. In scenario (B) is de vraag of alle blokverwarmingen in beeld komen en of een contracthouder bij toepassing van het blokverwarmingstarief het voordeel doet toekomen aan de eindverbruikers.
  In scenario (A) gaat het om dermate veel teruggaveverzoeken dat het voor de Belastingdienst onmogelijk is deze allemaal te controleren. In scenario (B) kan het toepassen van het blokverwarmingstarief dermate veel voordeel opleveren, dat de verwachting is dat veel verbruikers zich als blokverwarmer melden bij energieleveranciers, terwijl ze dat niet zijn. Het frauderisico is bij beide scenario's groot.
- Voor scenario (A) zijn de volgende opties getoetst op uitvoerbaarheid:
  (1) Vereenvoudiging teruggaveproces door een forfaitair bedrag te hanteren:
    - Hierbij wordt per onroerende zaak (hierna: verbruiker) een vast bedrag aan EB per kalenderjaar teruggegeven, gebaseerd op het tariefverschil tussen 1e en 2e schijf, maal de schijflengte 1e schijf maal het aantal achterliggende verbruikers (voor een voorbeeld zie bijlage 3).
    - De contracthouder (degene die de aansluiting heeft; dit is dus niet de verbruiker) dient jaarlijks na afloop van het kalenderjaar een teruggaveverzoek in en ontvangt als teruggave het forfaitaire bedrag maal het aantal individuele verbruikers.

  (2) Uitvoering zonder beoogde automatisering van de teruggaaf (conform bestaande berekeningswijze):
- Uitvoering van het huidige teruggaafproces zonder automatisering leidt tot een volledig handmatig teruggaafproces met aanzienlijke inzet van personele capaciteit, terwijl de kans op procesverstoringen groot is, o.a. omdat de kwaliteit van de aanvragen naar verwachting laag is. Conclusie is dat het hanteren van een forfaitair bedrag bij de teruggaaf verschillende voordelen heeft t.o.v. het in stand laten van het huidige teruggaafproces:
  - Het huidige teruggaafproces kan niet geautomatiseerd worden. De benodigde digitalisering en automatisering van een forfait is maakbaar, maar heeft een doorlooptijd tot eind 2024. Dat betekent dat een

teruggaaf voor via een forfait het jaar 2024 vanaf 1 januari 2025 verleend zou kunnen worden. De invoering van een lager tarief in de nieuwe 1e schijf per 1 januari 2024 staat dit niet in de weg en is daarmee uitvoerbaar.

- Het forfait kan eenvoudig berekend worden en het invullen van het formulier is ook eenvoudiger dan het huidige formulier. Dit past beter bij het doenvermogen van de aanvragers (waaronder particuliere verhuurders en VVE's) met als gevolg een hogere kwaliteit van de aanvraag en betere afhandeling.
- De Belastingdienst kan de verzoeken voor een forfait veelal geautomatiseerd afdoen.

Toelichting

Hieronder worden beide oplossingsrichtingen nader toegelicht.

Oplossingsrichting 1. Forfaitaire teruggaaf

- In dit scenario verleent de Belastingdienst op verzoek van de contracthouder een forfaitaire teruggaaf van EB. Dit is dan een vast bedrag per achterliggende verbruiker in een blokverwarmingsinstallatie per kalenderjaar.
- Dat het een forfait is dat per kalenderjaar kan worden aangevraagd en toegepast, zorgt ervoor dat de meeste van de complicerende factoren zoals genoemd in de eerdere nota over de knelpunten, geen rol spelen.
- Dat het forfait een vast bedrag is per onroerende zaak, zorgt voor eenvoud, maar kan overcompensatie tot gevolg hebben omdat mogelijk niet alle verbruikers 800 m3 verbruiken en daarmee de 1e schijf van 800 m3 vol maken, maar wel het hele voordeel over de 1e schijf krijgen.
- De bepaling van de hoogte van het jaarlijkse forfaitaire bedrag is een beleidsmatige keuze. Het meest reële en eenvoudige is om het forfaitaire bedrag gelijk te laten zijn aan het voordeel dat verbruikers met een zelfstandige aansluiting hebben als zij de gehele 1e schijf doorlopen.
- Het bedrag is dan het verschil in tarief van de 1e en 2e tariefschijf, vermenigvuldigd met het verbruik van de lengte van de gehele eerste schijf. Als het verschil € 0,19 zou zijn en de lengte van de eerste schijf 800 m3,[1] dan is het voordeel € 152 per verbruiker. Een verbruiker achter een blokverwarming/blokaansluiting wordt hiermee nooit tekortgedaan. Zie bijlage 3 voor een rekenvoorbeeld.
- De maatregel is getoetst op mogelijke staatssteunrisico's t.a.v. bedrijven met blokverwarming. Van staatssteun is sprake wanneer voldaan wordt aan de vijf cumulatieve staatssteuncriteria. Wij zijn van mening dat de maatregel niet voldoet aan één criterium, namelijk de selectiviteit. De maatregel is weliswaar alleen van toepassing voor aansluitingen van ondernemingen op blokverwarming maar binnen die groep wordt geen onderscheid gemaakt in soort ondernemingen. Dat kunnen allerlei soorten ondernemingen zijn waardoor er geen sprake is van selectiviteit en dus geen staatssteun in de zin van artikel 107 VWEU.

[1] In het amendement Grinwis c.s. is voor de lengte van de eerste schijf aangesloten bij het prijsplafond: 1.200 m3. In het klimaatpakket heeft het kabinet 800 m3 als uitgangspunt genomen met indicatieve tarieven vanaf 2025.

- Ook is het mogelijk om het forfait jaarlijks aan te passen aan de voor het kalenderjaar geldende tariefstelling.
- Voor de uitvoering is een nieuw (digitaal) formulier met e-Herkenning en DigiD nodig.
- De verwachting is dat de gegevens die de aanvrager moet aanleveren beter bij het doenvermogen van de aanvragers passen dan bij de eerder onderzochte uitvoering, omdat de berekening inhoudelijk primair neerkomt op opgave van de aansluiting en het aantal achterliggende onroerende zaken.
- De aanvrager hoeft nu niet de energienota uit te pluizen en begrip te hebben van zaken als inclusief/exclusief btw, EB over òf gas òf elektriciteit en de belastingvermindering op elektriciteit. Dat leidt tot een betere kwaliteit van de aanvragen met een meer soepele afhandeling.
- Deze optie vereist wel een nieuw proces in de teruggaafapplicatie en een nieuwe berekening in de bijbehorende rekenmodule voor de totaalberekening van de teruggaaf. Contentproducten (onder andere website, beschikkingen, uitspraken op bezwaar en naheffingsaanslagen) moeten aangepast worden.
- Vanuit de IV en keten Overige middelen is aangegeven dat de IV-aanpassingen tijdig maakbaar zijn voor 2025. Dat betekent dat een verzoek om teruggaaf voor het jaar 2024 vanaf 1 januari 2025 ingediend en afgehandeld zou kunnen worden. De invoering van een nieuw lager tarief per 1 januari 2024 staat dit niet in de weg.
- De bestaande tegemoetkoming blokverwarming waar grootverbruikers het voordeel van verbruik in de derde schijf houden, blijft apart van deze regeling nog bestaan. Dit betreffen momenteel slechts 15 verzoeken per jaar, die nu al betrekking hebben op het kalenderjaar en de jaargrensproblematiek niet kennen. Als één onroerende zaak achter de aansluiting boven de 170.000 m3 uitkomt, zou alleen een forfait toepassen zonder herrekening over dit hoge verbruik zeer nadelig kunnen zijn voor de verbruiker.
- De teruggaafregeling meerdere onroerende zaken achter één aansluiting zal voor 2024 aangepast moeten worden, zodat niet ook daar de herberekening van EB voor gas bij blokverwarmingsinstallaties wordt meegenomen in de teruggaaf.

Oplossingsrichting 2: Handmatige teruggaaf

- In dit scenario blijft de bestaande systematiek voor de berekening van de teruggaaf blokverwarming vrijwel ongewijzigd. De nieuwe schijven zullen wel toegepast moeten worden Het verbruik per onroerende zaak wordt separaat als bijlage opgevraagd, eventueel op gecumuleerd niveau.
- Automatisering van de huidige methode is niet mogelijk, omdat gebleken is dat het digitale formulier de verbruiksoverzichten per verbruiker niet aan kan. Gemiddeld zitten er 40 tot 50 onroerende zaken achter een aansluiting voor blokverwarming. Om het proces geautomatiseerd te laten verlopen, zouden er 100 regels mogelijk moeten zijn in het formulier en dat past niet. De verwachting is dat het systeem al vastloopt bij toevoeging van meer dan 10 regels.
- De contracthouder van de blokverwarming krijgt de te veel betaalde energiebelasting terug van het gehele complex door het ontbrekende voordeel van het tarief van de eerste schijf. Eventueel vindt er

herberekening plaats met behaald voordeel uit de derde schijf bij verbruik boven de 170.000m3.

- De handmatige teruggaaf zal over (doorgaans) 12 maanden berekend moeten worden, die de verbruiksperiode omvat. Dit is meestal niet gelijk aan het kalenderjaar.
- Dat betekent dat uitgevraagd moet worden wat het totaal aan betaalde energiebelasting op gas en het totaalverbruik van het gas is en of het blokverwarmingsstarief is toegepast. Ook moet uitgevraagd worden hoe het verbruik over de verschillende kalenderjaren in de verbruiksperiode verdeeld is en moeten de bedragen exclusief btw worden opgegeven.
- Omdat de doelgroep (ook nu) de formulieren gebrekkig invult, is de verwachting dat er veel fouten gemaakt worden bij het invullen. Mogelijk zou dit opgevangen kunnen worden door een uitgebreide ondersteuning bij de beantwoording van de vragen.
- Hiervoor dienen rekenhulpen via de website beschikbaar gesteld te worden zodat aanvragers aan de hand daarvan kunnen bepalen wat ingevuld moet worden op het formulier. Er dient o.a. voor de volgende situaties een rekenhulp te zijn:
    - Er zijn tussenmeters per onroerende zaak:
        - Er is per onroerende zaak duidelijk wat het verbruik per jaar is (bij jaarovergang).
    - Er zijn geen tussenmeters per onroerende zaak:
        - Er wordt een verdeling over onroerende zaken gemaakt op basis van het aantal vierkante meters per onroerende zaak (pro rata verdeling).
- Het formulier voor de tegemoetkoming Blokverwarming moet aangepast worden om het gecumuleerde verbruik per schijf uit te vragen. De rekenhulpen ondersteunen in de juiste beantwoording van die vragen.
- Ook hierbij is het noodzakelijk dat het gasverbruik niet meer onderdeel is van de teruggaveregeling meerdere onroerende zaken achter een aansluiting en moet gevraagd worden op het formulier of het blokverwarmingstarief is toegepast.
- Verwacht wordt dat er een aanzienlijke personele capaciteit (enkele tientallen fte's) nodig is om alle aanvragen af te doen, gezien de verwachte fouten bij het invullen en de complexe berekeningen.

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

- In schriftelijke vragen en tijdens debatten heeft de TK regelmatig aandacht voor de nieuwe eerste schijf gas (bijv. richting 2030 aflopend van 1.200 naar 800 m3).
- Andere departementen zien de nieuwe eerste schijf gas als maatregel zowel om koopkrachtdoelen (Transitiestrategie prijsplafond) als klimaatdoelen (klimaatpakket; 1,2 Mton CO2-reductie via de EB) na te streven. Die doelen zijn moeilijk beide te realiseren via de nieuwe eerste schijf. Departementen vragen ook of de lengte van de schijf niet nog anders kan worden gekozen (bijv. 500 m3) of in de loop van de jaren kan veranderen.
- De Belastingdienst kan tot uiterlijk **1 december** 2023 de schijflengtes die gelden per 1 januari 2024 aanpassen. Energie NL heeft aangegeven dat

energieleveranciers de schijflengtes uiterlijk **1 oktober** 2023 moeten kennen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
N.v.t.

Ministerie van Financiën

A/28-06-2023

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie
Verbruiksbelastingen\, Douane en Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Dieselvervangende stookolie accijnsverhoging

Datum
16 juni 2023

Notanummer
2023-0000152224

Bijlagen
geen

Aanleiding

- Van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), de Douane, de Belangenvereniging Tankstations (BETA) en de brancheorganisatie Nederlandse Organisatie Voor de Energiebranche (NOVE) ontvangen wij aanhoudend signalen dat er in toenemende mate dieselvervangende stookolie op de markt wordt gebracht, onder andere onder de naam 'Agri Fuel'.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het opnemen van een verhoging van het accijnstarief voor stookolie per 1 januari 2024 van € 41,31 naar € 652,16 per 1000 kilogram in de augustusbesluitvorming? Zo ja, dan komt deze maatregel in de pakketten die dan op tafel liggen.
- Gaat u akkoord met het opnemen van deze wetswijziging in het Belastingplan 2024, mocht tot het nemen van de maatregel worden besloten in augustus?
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de voorliggende nota op Prinsjesdag, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Op 13 maart 2023 bent u (stas FB) op werkbezoek geweest bij een pompstation in Zeeland. Daar is ook het probleem besproken van de dieselvervangende stookolie. Dit is een minerale olie die onder het accijnstarief valt van stookolie, maar wordt gebruikt als diesel. Daardoor wordt over deze stookolie het stookolieaccijnstarief afgedragen, niet het veel hogere dieselaccijnstarief.
- Toenemend gebruik van dieselvervangende stookolie leidt tot een lagere budgettaire accijnsopbrengst en is slecht voor het milieu vanwege onder andere hoger zwavelgehalte wat tot meer luchtverontreiniging leidt dan diesel.
- Het fiscale voordeel is de belangrijkste prikkel om deze stookolie te gebruiken. Dit is op te lossen door op nationaal niveau het tarief van zware stookolie te verhogen naar het tarief van diesel. Dit zou een verhoging betekenen van € 41,31/1000 kg naar € 652,16/1000 kg.
- Deze verhoging raakt ook bedrijven die zware stookolie in hun productieproces gebruiken. Deze groep is vergeleken met de andere minerale

Eigenlijk goed om eerst meer zicht te hebben op andere sectoren

oliën zeer beperkt. Waarschijnlijk gaat dit met name om bedrijven die veekadavers verwerken en de oliën die daarbij als restproduct overblijven verwerken of doorverkopen om bijvoorbeeld bio-brandstoffen van te maken.
- De NOVE heeft het signaal afgegeven dat zij na haar ledenvergadering van 21 juni 2023 de publiciteit over dieselvervangende stookolie wil opzoeken.

Toelichting

Budgettaire effecten

- Het nieuwe tarief zou er per 1 januari 2024 als volgt uitzien:

Huidig tarief stookolie per 1000 kg (zonder indexatie)	€ 41,31
Nieuw tarief stookolie (gelijk aan tarief diesel) per 1000 kg (zonder indexatie)	€ 652,16
Volume 2022 in 1000 kg	54.097
Extra budgettaire opbrengst bij gelijktrekken tarief stookolie en diesel (incl. standaard gedragseffect van 20%)	€ 26.500.000

- De accijnsopbrengsten voor zware stookolie in de afgelopen jaren zijn:

Jaar	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Opbrengst (in mln euro)	€ 1,7	€ 1,6	€ 0,8	€ 0,8	€ 2,1

Alternatieve oplossingsrichtingen

- Onderstaand zijn onderzochte alternatieve oplossingsrichtingen weergegeven. Het fiscaal gelijk behandelen is de meest logische oplossingsrichting die bovendien geen aanzienlijke aanvullende uitvoeringslasten met zich meebrengt en/of op korte termijn mogelijk is.
- *Handhaving door ILT*: De ILT heeft een uitspraak gedaan dat het gebruik van zware stookolie niet mag worden gebruikt voor het wegverkeer. Zij handhaaft op dit verbod, maar heeft niet de capaciteit om dit op de juiste en gewenste schaal te doen.
- *Wettelijk verbod wegverkeer*: Ambtelijk IenW heeft aangegeven dat zij de kans om het gebruik van zware stookolie voor het wegverkeer bij wet te verbieden klein achten. IenW gaat bekijken of het Besluit brandstoffen luchtverontreiniging aangepast kan worden zodat er minimum eisen aan de brandstoffen gesteld kunnen worden. Dit is echter een lang traject omdat er goedkeuring voor deze normerende maatregel vanuit Brussel moet komen. Op dit moment voldoet de dieselvervangende stookolie veelal niet aan de eisen voor diesel, en hoeft het daar ook niet aan te voldoen aldus ambtelijk IenW.
- Dieselvervangende stookolie voldoet bijvoorbeeld niet aan de zwaveleisen, waardoor het vervuilender is dan diesel. Het gebruik van dieselvervangende stookolie is daarom vaak schadelijker voor het milieu en leidt met name tot meer luchtverontreiniging dan het gebruik van diesel.
- *Gematigder verhogen*: Een gematigder alternatief is om het accijnstarief voor zware stookolie te verhogen, maar niet gelijk te stellen met het accijnstarief voor diesel. Vanuit de NOVE begrijpen wij echter dat dit gematigder alternatief het probleem in de markt niet oplost omdat de dieselvervangende stookolie dan nog steeds fiscaal aantrekkelijker is dan diesel en ook de kleinere marge nog een voldoende prikkel zou zijn om over te stappen.
- *Strenger toezicht*: In de praktijk komt het voor dat er een geschil ontstaat tussen Douane en ondernemer over het toepasselijke accijnstarief; zware stookolie of diesel. In dat geval kan de Douane ervoor kiezen om een

monstername te laten uitvoeren bij het Douanelaboratorium, waaruit blijkt van wat voor soort brandstof sprake is op basis van technische en chemische eigenschappen. Een geschil komt incidenteel voor en de Douane heeft niet de capaciteit heeft om van elke levering een monster te nemen. Een wetsaanpassing kan daarom de druk op de uitvoering verlagen door indelings-/tariefgeschillen op dit gebied voorkomen.

- *Fiscaal onderscheid naar gebruik*: Zware stookolie kan als motorbrandstof en als verwarmingsbrandstof worden gebruikt. Het probleem van de dieselvervangende stookolie ziet uitsluitend op het gebruik als motorbrandstof. Het maken van een onderscheid in accijnstarief naar het soort gebruik van de brandstof is voor de Douane naar verwachting niet uitvoerbaar. Een aanpassing die ziet op beide vormen van gebruik geniet daarom uitvoeringstechnisch de voorkeur.

Tarief in de buurlanden

- Zware stookolie heeft in de ons omringende landen een laag tarief. Een substantiële verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie kan daarom leiden tot een toename in grenseffecten. Door het hoge accijnstarief in Nederland en het lage(re) accijnstarief in buurlanden wordt het financieel aantrekkelijker op zware stookolie in buurlanden aan te kopen.
- De budgettaire opbrengst van zware stookolie is relatief laag vergeleken met andere brandstoffen vanwege het lage tarief en de lage hoeveelheid. De gemiste budgettaire opbrengst is als gevolg van toenemende grenseffecten daarom naar verwachting beperkt ten opzichte van de situatie nu.

Land	**Tarief zware stookolie per 1 januari 2023[1]**
Nederland	€ 41,31
België[2]	€ 16,346
Duitsland	€ 25,00
Luxemburg	€ 107,88

Communicatie

Dit onderwerp heeft de aandacht van de media en de brandstofsector. De NOVE heeft het signaal afgegeven dat zij na haar ledenvergadering van 21 juni 2023 de publiciteit over dieselvervangende stookolie wil opzoeken. Naar aanleiding van de reactie van stasFB en stasTD op deze nota zal al dan niet proactieve communicatie worden voorbereid.

Politiek/bestuurlijke context

nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

[1] Bron: Taxes in Europe Database.
[2] In België wordt zware stookolie nog veel gebruikt als verwarmingsbrandstof voor huizen.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Dieselvervangende stookolie accijnsverhoging

Datum
16 juni 2023

Notanummer
2023-0000152224

Bijlagen
geen

28.06.23

Aanleiding

- Van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), de Douane, de Belangenvereniging Tankstations (BETA) en de brancheorganisatie Nederlandse Organisatie Voor de Energiebranche (NOVE) ontvangen wij aanhoudend signalen dat er in toenemende mate dieselvervangende stookolie op de markt wordt gebracht, onder andere onder de naam 'Agri Fuel'.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het opnemen van een verhoging van het accijnstarief voor stookolie per 1 januari 2024 van € 41,31 naar € 652,16 per 1000 kilogram in de augustusbesluitvorming? Zo ja, dan komt deze maatregel in de pakketten die dan op tafel liggen.
- Gaat u akkoord met het opnemen van deze wetswijziging in het Belastingplan 2024, mocht tot het nemen van de maatregel worden besloten in augustus?
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de voorliggende nota op Prinsjesdag, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Op 13 maart 2023 bent u (stas FB) op werkbezoek geweest bij een pompstation in Zeeland. Daar is ook het probleem besproken van de dieselvervangende stookolie. Dit is een minerale olie die onder het accijnstarief valt van stookolie, maar wordt gebruikt als diesel. Daardoor wordt over deze stookolie het stookolieaccijnstarief afgedragen, niet het veel hogere dieselaccijnstarief.
- Toenemend gebruik van dieselvervangende stookolie leidt tot een lagere budgettaire accijnsopbrengst en is slecht voor het milieu vanwege onder andere hoger zwavelgehalte wat tot meer luchtverontreiniging leidt dan diesel.
- Het fiscale voordeel is de belangrijkste prikkel om deze stookolie te gebruiken. Dit is op te lossen door op nationaal niveau het tarief van zware stookolie te verhogen naar het tarief van diesel. Dit zou een verhoging betekenen van € 41,31/1000 kg naar € 652,16/1000 kg.
- Deze verhoging raakt ook bedrijven die zware stookolie in hun productieproces gebruiken. Deze groep is vergeleken met de andere minerale

oliën zeer beperkt. Waarschijnlijk gaat dit met name om bedrijven die veekadavers verwerken en de oliën die daarbij als restproduct overblijven verwerken of doorverkopen om bijvoorbeeld bio-brandstoffen van te maken.
- De NOVE heeft het signaal afgegeven dat zij na haar ledenvergadering van 21 juni 2023 de publiciteit over dieselvervangende stookolie wil opzoeken.

Toelichting

Budgettaire effecten

- Het nieuwe tarief zou er per 1 januari 2024 als volgt uitzien:

Huidig tarief stookolie per 1000 kg (zonder indexatie)	€ 41,31
Nieuw tarief stookolie (gelijk aan tarief diesel) per 1000 kg (zonder indexatie)	€ 652,16
Volume 2022 in 1000 kg	54.097
Extra budgettaire opbrengst bij gelijktrekken tarief stookolie en diesel (incl. standaard gedragseffect van 20%)	€ 26.500.000

- De accijnsopbrengsten voor zware stookolie in de afgelopen jaren zijn:

Jaar	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Opbrengst (in mln euro)	€ 1,7	€ 1,6	€ 0,8	€ 0,8	€ 2,1

Alternatieve oplossingsrichtingen

- Onderstaand zijn onderzochte alternatieve oplossingsrichtingen weergegeven. Het fiscaal gelijk behandelen is de meest logische oplossingsrichting die bovendien geen aanzienlijke aanvullende uitvoeringslasten met zich meebrengt en/of op korte termijn mogelijk is.
- *Handhaving door ILT*: De ILT heeft een uitspraak gedaan dat het gebruik van zware stookolie niet mag worden gebruikt voor het wegverkeer. Zij handhaaft op dit verbod, maar heeft niet de capaciteit om dit op de juiste en gewenste schaal te doen.
- *Wettelijk verbod wegverkeer*: Ambtelijk IenW heeft aangegeven dat zij de kans om het gebruik van zware stookolie voor het wegverkeer bij wet te verbieden klein achten. IenW gaat bekijken of het Besluit brandstoffen luchtverontreiniging aangepast kan worden zodat er minimum eisen aan de brandstoffen gesteld kunnen worden. Dit is echter een lang traject omdat er goedkeuring voor deze normerende maatregel vanuit Brussel moet komen. Op dit moment voldoet de dieselvervangende stookolie veelal niet aan de eisen voor diesel, en hoeft het daar ook niet aan te voldoen aldus ambtelijk IenW.
- Dieselvervangende stookolie voldoet bijvoorbeeld niet aan de zwaveleisen, waardoor het vervuilender is dan diesel. Het gebruik van dieselvervangende stookolie is daarom vaak schadelijker voor het milieu en leidt met name tot meer luchtverontreiniging dan het gebruik van diesel.
- *Gematigder verhogen*: Een gematigder alternatief is om het accijnstarief voor zware stookolie te verhogen, maar niet gelijk te stellen met het accijnstarief voor diesel. Vanuit de NOVE begrijpen wij echter dat dit gematigder alternatief het probleem in de markt niet oplost omdat de dieselvervangende stookolie dan nog steeds fiscaal aantrekkelijker is dan diesel en ook de kleinere marge nog een voldoende prikkel zou zijn om over te stappen.
- *Strenger toezicht*: In de praktijk komt het voor dat er een geschil ontstaat tussen Douane en ondernemer over het toepasselijke accijnstarief; zware stookolie of diesel. In dat geval kan de Douane ervoor kiezen om een

monstername te laten uitvoeren bij het Douanelaboratorium, waaruit blijkt van wat voor soort brandstof sprake is op basis van technische en chemische eigenschappen. Een geschil komt incidenteel voor en de Douane heeft niet de capaciteit heeft om van elke levering een monster te nemen. Een wetsaanpassing kan daarom de druk op de uitvoering verlagen door indelings-/tariefgeschillen op dit gebied voorkomen.

- *Fiscaal onderscheid naar gebruik*: Zware stookolie kan als motorbrandstof en als verwarmingsbrandstof worden gebruikt. Het probleem van de dieselvervangende stookolie ziet uitsluitend op het gebruik als motorbrandstof. Het maken van een onderscheid in accijnstarief naar het soort gebruik van de brandstof is voor de Douane naar verwachting niet uitvoerbaar. Een aanpassing die ziet op beide vormen van gebruik geniet daarom uitvoeringstechnisch de voorkeur.

Tarief in de buurlanden

- Zware stookolie heeft in de ons omringende landen een laag tarief. Een substantiële verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie kan daarom leiden tot een toename in grenseffecten. Door het hoge accijnstarief in Nederland en het lage(re) accijnstarief in buurlanden wordt het financieel aantrekkelijker op zware stookolie in buurlanden aan te kopen.
- De budgettaire opbrengst van zware stookolie is relatief laag vergeleken met andere brandstoffen vanwege het lage tarief en de lage hoeveelheid. De gemiste budgettaire opbrengst is als gevolg van toenemende grenseffecten daarom naar verwachting beperkt ten opzichte van de situatie nu.

Land	**Tarief zware stookolie per 1 januari 2023**[1]
Nederland	€ 41,31
België[2]	€ 16,346
Duitsland	€ 25,00
Luxemburg	€ 107,88

Communicatie

Dit onderwerp heeft de aandacht van de media en de brandstofsector. De NOVE heeft het signaal afgegeven dat zij na haar ledenvergadering van 21 juni 2023 de publiciteit over dieselvervangende stookolie wil opzoeken. Naar aanleiding van de reactie van stasFB en stasTD op deze nota zal al dan niet proactieve communicatie worden voorbereid.

Politiek/bestuurlijke context

nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

[1] Bron: Taxes in Europe Database.
[2] In België wordt zware stookolie nog veel gebruikt als verwarmingsbrandstof voor huizen.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Nadere uitwerking Wetsvoorstel versterking aanpak dividendstripping

Datum
21 juni 2023

Notanummer
2023-0000151927

Bijlagen

Aanleiding

Op dit moment wordt het wetsvoorstel 'Wet versterking aanpak dividendstripping' uitgewerkt. Dit wetsvoorstel is onderdeel van het pakket Belastingplan 2024. De beoogde inwerkingtreding van de voorgestelde maatregelen is 1 januari 2024. In deze notitie wordt u een aantal beslispunten voorgelegd die bij de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel van belang zijn. Tot slot wordt u kort geïnformeerd over het verdere proces.

29.06.23

Beslispunten en informatiepunt

Beslispunt 1: vereiste uiteindelijk gerechtigheid
Gaat u akkoord om de bewijslast voor uiteindelijk gerechtigdheid primair bij de belastingplichtige neer te leggen en de nadere invulling van het begrip uiteindelijk gerechtigde, waarbij wordt aangegeven wanneer *geen* sprake is van uiteindelijk gerechtigde (wettelijke ondergrens), te handhaven? Wij adviseren u akkoord te gaan.

ja

Beslispunt 2: doelmatigheidsdrempel
Gaat u akkoord met het opnemen van een doelmatigheidsdrempel, waarbij de voorgestelde maatregel niet van toepassing is indien de geheven dividendbelasting op jaarbasis niet meer dan € 1.000 bedraagt? Wij adviseren u akkoord te gaan.

ja

Beslispunt 3: nadere invulling begrip 'samenstel van transacties'
Voorgesteld wordt om aan het begrip 'samenstel van transacties' een nadere wettelijke invulling te geven, waarbij tot een samenstel van transacties, kort gezegd, ook worden gerekend (samenhangende) transacties die rechtens dan wel in feite, direct of indirect zijn aangegaan door een met de belastingplichtige verbonden lichaam of natuurlijk persoon. Gaat u hiermee akkoord? Wij adviseren u akkoord te gaan.

ja

Beslispunt 4: wettelijk vastleggen registratiedatum
Wij adviseren u ermee akkoord te gaan om in de wet een registratiedatum op te nemen die uitsluitend betrekking heeft op beursgenoteerde aandelen. Op die datum zal worden bepaald wie aandeelhouder is van het beursgenoteerde aandeel

ja

Mdk

en derhalve recht heeft op een tegemoetkoming van dividendbelasting. Gaat u hiermee akkoord?

Informatiepunt:
Tijdens het Commissiedebat Internationale Fiscaliteit van 25 januari 2023 heeft u opgemerkt dat aanhoudende signalen van de Belastingdienst aanleiding kunnen zijn om op een later moment nog aanvullende maatregelen tegen dividendstripping te nemen (dus bovenop de reeds aangekondigde maatregelen in dit wetsvoorstel). Momenteel wordt parallel aan de uitwerking van het onderhavige wetsvoorstel verder onderzocht of er aanvullende maatregelen nodig zijn die op een later moment in wetgeving kunnen worden uitgewerkt. In dit kader verwijzen wij naar de eerdere beslisnota van 16 januari 2023 (zie bijlage 1).

Kern

- Tijdens het Commissiedebat Internationale Fiscaliteit van 25 januari 2023 is de Kamerbrief van 15 juli 2022[1] besproken. In deze Kamerbrief zijn de uitkomsten van de internetconsultatie (die op 26 januari 2022 is gesloten), de fiscale mogelijkheden om de aanpak van dividendstripping verder te versterken en de voor- en nadelen van elke geconsulteerde oplossingsrichting besproken.
- In dit debat van januari jl. heeft u toegezegd dat het kabinet per 1 januari 2024 met maatregelen zal komen die de aanpak van dividendstripping versterken. Het gaat daarbij om twee wettelijke maatregelen:
  i. het wettelijk vastleggen van een zogenoemde registratiedatum (ook wel record date); en
  ii. het aanpassen van de bewijslastverdeling ter verbetering van de positie van de inspecteur.
- Deze twee wettelijke maatregelen zijn recent gecommuniceerd in Kamerbrieven.[2]
- Op dit moment worden bovengenoemde maatregelen uitgewerkt in een wetsvoorstel. De maatregelen zullen onderdeel zijn van het pakket Belastingplan 2024.
- De Belastingdienst ziet de maatregelen als een (eerste) stap vooruit bij de aanpak van dividendstripping.
- Daarnaast vindt - in nauw overleg met de Belastingdienst – ook een onderzoek plaats naar mogelijke aanvullende maatregelen tegen dividendstripping. Er wordt met name gekeken naar het in de internetconsultatie voorgelegde alternatief C.[3] De Belastingdienst acht de uitwerking van alternatief C uit het consultatiedocument noodzakelijk bij de verdere versterking van de aanpak van dividendstripping. Bij alternatief C gaat het om de introductie van een zogenoemde netto/grondslag-benadering waarbij alleen dividendbelasting kan worden verrekend voor zover vennootschapsbelasting is verschuldigd over het dividend, na vermindering van de daarmee verband houdende kosten. In het consultatiedocument is

[1] Kamerstukken II, 2021/2022, 25087, nr. 295 (Kamerbrief versterking van de aanpak van dividendstripping).
[2] Kamerstukken II, 2022/23, 36350, nr. 1; (Voorjaarsnota 2023); Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 154 (Tweede Fiscale beleids- en uitvoeringsagenda); Kamerstukken II, 2022/23, 36 273, nr. 3 (Monitoring aanpak effecten belastingontwijking).
[3] Introductie van een netto/grondslag-benadering waarbij alleen dividendbelasting kan worden verrekend voor zover vennootschapsbelasting is verschuldigd over het dividend, na vermindering van de daarmee verband houdende kosten. Dit alternatief zal niet worden toegepast op pensioenfondsen, aldus het internetconsultatiedocument.

opgemerkt dat dit alternatief niet zal worden toegepast op pensioenfondsen. Er zal worden onderzocht of, en hoe, een mogelijke maatregel kan worden uitgewerkt die dividendstripping door binnenlandse en buitenlandse pensioenfondsen tegengaat. Het onderzoek naar eventuele aanvullende maatregelen loopt nog en vergt meer tijd vanwege de complexiteit van het fenomeen dividendstripping (dat zich in verschillende situaties kan voordoen).

- Hierna zal nader worden ingegaan op de afzonderlijke onderdelen van het onderhavige wetsvoorstel.

Toelichting

Toelichting beslispunt 1: vereiste uiteindelijk gerechtigdheid

- In het wetsvoorstel wordt in meerdere heffingswetten een maatregel voorgesteld die ziet op het aanpassen van de bewijslastverdeling ter verbetering van de positie van de inspecteur bij de bestrijding van dividendstripping. De voorgestelde maatregel houdt in dat degene die een beroep doet op een tegemoetkoming voor de dividendbelasting (d.w.z. toepassing inhoudingsvrijstelling, teruggaaf, vermindering of verrekening van de geheven dividendbelasting) niet alleen aannemelijk dient te maken dat hij aanspraak kan maken op een dergelijke tegemoetkoming, maar ook aannemelijk dient te maken dat hij de uiteindelijk gerechtigde is.
- De voorgestelde wijziging bewerkstelligt dus dat de bewijslast ter zake van de uiteindelijk gerechtigdheid primair bij de belastingplichtige komt te liggen. Dit is een wezenlijk verschil met de huidige bewijslastverdeling waarbij de bewijslast primair bij de inspecteur rust en de inspecteur aannemelijk moet maken dat geen sprake is van uiteindelijk gerechtigdheid, en dat daarmee sprake is van dividendstripping.
- In belastingverdragen is het begrip uiteindelijk gerechtigde niet uitgewerkt. Wel is enige toelichting opgenomen in het OESO-commentaar. De nationale wet voorziet ook niet in een omschrijving van het begrip uiteindelijk gerechtigde, maar geeft wel aan wie in ieder geval niet uiteindelijk gerechtigde is. Bij de introductie van deze negatieve bepaling in de wet (2002) is door uw ambtsvoorganger het standpunt verdedigd dat de verdragen en de context zich op dat moment niet verzetten tegen de nationale aanscherping van het begrip uiteindelijk gerechtigde.
- In de literatuur wordt soms gesteld dat onder belastingverdragen eerder sprake is van uiteindelijk gerechtigde dan onder de nationale wet. Hierover is nog geen richtinggevende jurisprudentie.
- In de memorie van toelichting wordt, voor zover mogelijk, geprobeerd enige handvatten te bieden over de nadere invulling van het begrip uiteindelijk gerechtigheid en hoe belastingplichtige aannemelijk kan maken dat hier sprake van is.
- De wettelijke ondergrens voor uiteindelijk gerechtigdheid beschrijft een situatie waarin wordt aangenomen dat *in ieder geval* geen sprake is van uiteindelijk gerechtigdheid.
- Voorgesteld wordt om in de wet nader te verduidelijken dat de ondergrensbepaling geen uitputtende invulling geeft van het begrip uiteindelijk gerechtigde. Met andere woorden, ook in andere gevallen dan de situatie die in de wet beschreven is, kan de inspecteur stellen dat geen sprake is van uiteindelijk gerechtigdheid.
- In nauw overleg met de Belastingdienst wordt voorgesteld om de huidige ondergrensbepaling te handhaven. Samen met de voorgestelde aanpassing

dat belastingplichtige aannemelijk moet maken dat hij de uiteindelijk gerechtigde is, leidt de voorgestelde maatregel voor de inspecteur tot een (eerste) verbetering. De inspecteur zal daardoor namelijk iets sneller kunnen beschikken over de bewijsrechtelijk relevante informatie/documentatie van transacties met aandelen en daarmee verband houdende derivaten. Dit zal de inspecteur in staat stellen om op een eerder tijdstip dan nu het geval is zijn onderzoek uit te breiden naar de tussengeschoven stromannen.

Toelichting beslispunt 2: doelmatigheidsdrempel

- Voorgesteld wordt om in de relevante heffingswetten een doelmatigheidsdrempel op te nemen aan de hand waarvan kan worden bepaald of een belastingplichtige als uiteindelijk gerechtigde kan worden aangemerkt. Voor zover de geheven dividendbelasting die als voorheffing in aanmerking wordt genomen op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 1.000, wordt de belastingplichtige geacht uiteindelijk gerechtigde te zijn.
- De voorgestelde doelmatigheidsdrempel is bedoeld om met name kleine beleggers te ontzien, en zorgt daarnaast ook voor minder druk op de uitvoeringscapaciteit.

Toelichting beslispunt 3: nadere invulling begrip 'samenstel van transacties'

- De maatregelen tegen dividendstripping zijn in ieder geval van toepassing als sprake is van een samenstel van transacties.
- Aan het begrip 'samenstel van transacties' wordt in de wet nadere invulling gegeven. De omschrijving van het begrip 'samenstel van transacties' betreft een niet-limitatieve opsomming van gevallen waarin van een samenstel van transacties kan worden gesproken.
- Om opsplitsing van belangen binnen concernverband en verhulling over de landsgrenzen heen te voorkomen, wordt voorgesteld om tot een samenstel van transacties ook (samenhangende) transacties die rechtens dan wel in feite, direct of indirect zijn aangegaan door een met de belastingplichtige verbonden lichaam of natuurlijk persoon, aan te merken als transacties van de belastingplichtige.

Toelichting beslispunt 4: wettelijk vastleggen registratiedatum

- In het wetsvoorstel wordt een maatregel opgenomen die ziet op het wettelijk vastleggen van een zogenoemde registratiedatum. Hiermee wordt vastgelegd wie er op deze wettelijk bepaalde peildatum aandeelhouder is van beursgenoteerde aandelen.
- Enkel de aandeelhouder op registratiedatum kan een beroep doen op een tegemoetkoming in de dividendbelasting (verrekening, vrijstelling, teruggaaf of vermindering).

Verdere proces

Na uw beslissing op de voornoemde punten zal het onderhavige wetsvoorstel zo spoedig mogelijk worden afgerond waarna een aanvraag voor een uitvoeringstoets bij de Belastingdienst wordt gedaan. Die uitvoeringstoets zal voorafgaand aan de adviesaanvraag bij de Raad van State gereed zijn.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Nadere uitwerking Wetsvoorstel versterking aanpak dividendstripping

Datum
21 juni 2023

Notanummer
2023-0000151927

Bijlagen

Aanleiding

Op dit moment wordt het wetsvoorstel 'Wet versterking aanpak dividendstripping' uitgewerkt. Dit wetsvoorstel is onderdeel van het pakket Belastingplan 2024. De beoogde inwerkingtreding van de voorgestelde maatregelen is 1 januari 2024. In deze notitie wordt u een aantal beslispunten voorgelegd die bij de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel van belang zijn. Tot slot wordt u kort geïnformeerd over het verdere proces.

29.06.23

Beslispunten en informatiepunt

Beslispunt 1: vereiste uiteindelijk gerechtigheid
Gaat u akkoord om de bewijslast voor uiteindelijk gerechtigdheid primair bij de belastingplichtige neer te leggen en de nadere invulling van het begrip uiteindelijk gerechtigde, waarbij wordt aangegeven wanneer *geen* sprake is van uiteindelijk gerechtigde (wettelijke ondergrens), te handhaven? Wij adviseren u akkoord te gaan.

ja

Beslispunt 2: doelmatigheidsdrempel
Gaat u akkoord met het opnemen van een doelmatigheidsdrempel, waarbij de voorgestelde maatregel niet van toepassing is indien de geheven dividendbelasting op jaarbasis niet meer dan € 1.000 bedraagt? Wij adviseren u akkoord te gaan.

ja

Beslispunt 3: nadere invulling begrip 'samenstel van transacties'
Voorgesteld wordt om aan het begrip 'samenstel van transacties' een nadere wettelijke invulling te geven, waarbij tot een samenstel van transacties, kort gezegd, ook worden gerekend (samenhangende) transacties die rechtens dan wel in feite, direct of indirect zijn aangegaan door een met de belastingplichtige verbonden lichaam of natuurlijk persoon. Gaat u hiermee akkoord? Wij adviseren u akkoord te gaan.

ja

Beslispunt 4: wettelijk vastleggen registratiedatum
Wij adviseren u ermee akkoord te gaan om in de wet een registratiedatum op te nemen die uitsluitend betrekking heeft op beursgenoteerde aandelen. Op die datum zal worden bepaald wie aandeelhouder is van het beursgenoteerde aandeel

ja

MdL

en derhalve recht heeft op een tegemoetkoming van dividendbelasting. Gaat u hiermee akkoord?

Informatiepunt:
Tijdens het Commissiedebat Internationale Fiscaliteit van 25 januari 2023 heeft u opgemerkt dat aanhoudende signalen van de Belastingdienst aanleiding kunnen zijn om op een later moment nog aanvullende maatregelen tegen dividendstripping te nemen (dus bovenop de reeds aangekondigde maatregelen in dit wetsvoorstel). Momenteel wordt parallel aan de uitwerking van het onderhavige wetsvoorstel verder onderzocht of er aanvullende maatregelen nodig zijn die op een later moment in wetgeving kunnen worden uitgewerkt. In dit kader verwijzen wij naar de eerdere beslisnota van 16 januari 2023 (zie bijlage 1).

→ Graag

Kern

- Tijdens het Commissiedebat Internationale Fiscaliteit van 25 januari 2023 is de Kamerbrief van 15 juli 2022[1] besproken. In deze Kamerbrief zijn de uitkomsten van de internetconsultatie (die op 26 januari 2022 is gesloten), de fiscale mogelijkheden om de aanpak van dividendstripping verder te versterken en de voor- en nadelen van elke geconsulteerde oplossingsrichting besproken.
- In dit debat van januari jl. heeft u toegezegd dat het kabinet per 1 januari 2024 met maatregelen zal komen die de aanpak van dividendstripping versterken. Het gaat daarbij om twee wettelijke maatregelen:
  - i. het wettelijk vastleggen van een zogenoemde registratiedatum (ook wel record date); en
  - ii. het aanpassen van de bewijslastverdeling ter verbetering van de positie van de inspecteur.
- Deze twee wettelijke maatregelen zijn recent gecommuniceerd in Kamerbrieven.[2]
- Op dit moment worden bovengenoemde maatregelen uitgewerkt in een wetsvoorstel. De maatregelen zullen onderdeel zijn van het pakket Belastingplan 2024.
- De Belastingdienst ziet de maatregelen als een (eerste) stap vooruit bij de aanpak van dividendstripping.
- Daarnaast vindt - in nauw overleg met de Belastingdienst – ook een onderzoek plaats naar mogelijke aanvullende maatregelen tegen dividendstripping. Er wordt met name gekeken naar het in de internetconsultatie voorgelegde alternatief C.[3] De Belastingdienst acht de uitwerking van alternatief C uit het consultatiedocument noodzakelijk bij de verdere versterking van de aanpak van dividendstripping. Bij alternatief C gaat het om de introductie van een zogenoemde netto/grondslag-benadering waarbij alleen dividendbelasting kan worden verrekend voor zover vennootschapsbelasting is verschuldigd over het dividend, na vermindering van de daarmee verband houdende kosten. In het consultatiedocument is

Wanneer is dit onderzoek gereed? Het liefst nog dit Lente BP 24 meenemen, uiterlijk 2025. Kosten graag en planning + tijdschema. Wie zicht dat uit werken?!!

[1] Kamerstukken II, 2021/2022, 25087, nr. 295 (Kamerbrief versterking van de aanpak van dividendstripping).
[2] Kamerstukken II, 2022/23, 36350, nr. 1; (Voorjaarsnota 2023); Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 154 (Tweede Fiscale beleids- en uitvoeringsagenda); Kamerstukken II, 2022/23, 36 273, nr. 3 (Monitoring aanpak effecten belastingontwijking).
[3] Introductie van een netto/grondslag-benadering waarbij alleen dividendbelasting kan worden verrekend voor zover vennootschapsbelasting is verschuldigd over het dividend, na vermindering van de daarmee verband houdende kosten. Dit alternatief zal niet worden toegepast op pensioenfondsen, aldus het internetconsultatiedocument.

opgemerkt dat dit alternatief niet zal worden toegepast op pensioenfondsen. Er zal worden onderzocht of, en hoe, een mogelijke maatregel kan worden uitgewerkt die dividendstripping door binnenlandse en buitenlandse pensioenfondsen tegengaat. Het onderzoek naar eventuele aanvullende maatregelen loopt nog en vergt meer tijd vanwege de complexiteit van het fenomeen dividendstripping (dat zich in verschillende situaties kan voordoen).

- Hierna zal nader worden ingegaan op de afzonderlijke onderdelen van het onderhavige wetsvoorstel.

Toelichting

Toelichting beslispunt 1: vereiste uiteindelijk gerechtigdheid

- In het wetsvoorstel wordt in meerdere heffingswetten een maatregel voorgesteld die ziet op het aanpassen van de bewijslastverdeling ter verbetering van de positie van de inspecteur bij de bestrijding van dividendstripping. De voorgestelde maatregel houdt in dat degene die een beroep doet op een tegemoetkoming voor de dividendbelasting (d.w.z. toepassing inhoudingsvrijstelling, teruggaaf, vermindering of verrekening van de geheven dividendbelasting) niet alleen aannemelijk dient te maken dat hij aanspraak kan maken op een dergelijke tegemoetkoming, maar ook aannemelijk dient te maken dat hij de uiteindelijk gerechtigde is.
- De voorgestelde wijziging bewerkstelligt dus dat de bewijslast ter zake van de uiteindelijk gerechtigdheid primair bij de belastingplichtige komt te liggen. Dit is een wezenlijk verschil met de huidige bewijslastverdeling waarbij de bewijslast primair bij de inspecteur rust en de inspecteur aannemelijk moet maken dat geen sprake is van uiteindelijk gerechtigdheid, en dat daarmee sprake is van dividendstripping.
- In belastingverdragen is het begrip uiteindelijk gerechtigde niet uitgewerkt. Wel is enige toelichting opgenomen in het OESO-commentaar. De nationale wet voorziet ook niet in een omschrijving van het begrip uiteindelijk gerechtigde, maar geeft wel aan wie in ieder geval niet uiteindelijk gerechtigde is. Bij de introductie van deze negatieve bepaling in de wet (2002) is door uw ambtsvoorganger het standpunt verdedigd dat de verdragen en de context zich op dat moment niet verzetten tegen de nationale aanscherping van het begrip uiteindelijk gerechtigde.
- In de literatuur wordt soms gesteld dat onder belastingverdragen eerder sprake is van uiteindelijk gerechtigde dan onder de nationale wet. Hierover is nog geen richtinggevende jurisprudentie.
- In de memorie van toelichting wordt, voor zover mogelijk, geprobeerd enige handvatten te bieden over de nadere invulling van het begrip uiteindelijk gerechtigheid en hoe belastingplichtige aannemelijk kan maken dat hier sprake van is.
- De wettelijke ondergrens voor uiteindelijk gerechtigdheid beschrijft een situatie waarin wordt aangenomen dat *in ieder geval* geen sprake is van uiteindelijk gerechtigdheid.
- Voorgesteld wordt om in de wet nader te verduidelijken dat de ondergrensbepaling geen uitputtende invulling geeft van het begrip uiteindelijk gerechtigde. Met andere woorden, ook in andere gevallen dan de situatie die in de wet beschreven is, kan de inspecteur stellen dat geen sprake is van uiteindelijk gerechtigdheid.
- In nauw overleg met de Belastingdienst wordt voorgesteld om de huidige ondergrensbepaling te handhaven. Samen met de voorgestelde aanpassing

dat belastingplichtige aannemelijk moet maken dat hij de uiteindelijk gerechtigde is, leidt de voorgestelde maatregel voor de inspecteur tot een (eerste) verbetering. De inspecteur zal daardoor namelijk iets sneller kunnen beschikken over de bewijsrechtelijk relevante informatie/documentatie van transacties met aandelen en daarmee verband houdende derivaten. Dit zal de inspecteur in staat stellen om op een eerder tijdstip dan nu het geval is zijn onderzoek uit te breiden naar de tussengeschoven stromannen.

Toelichting beslispunt 2: doelmatigheidsdrempel

- Voorgesteld wordt om in de relevante heffingswetten een doelmatigheidsdrempel op te nemen aan de hand waarvan kan worden bepaald of een belastingplichtige als uiteindelijk gerechtigde kan worden aangemerkt. Voor zover de geheven dividendbelasting die als voorheffing in aanmerking wordt genomen op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 1.000, wordt de belastingplichtige geacht uiteindelijk gerechtigde te zijn.
- De voorgestelde doelmatigheidsdrempel is bedoeld om met name kleine beleggers te ontzien, en zorgt daarnaast ook voor minder druk op de uitvoeringscapaciteit.

Toelichting beslispunt 3: nadere invulling begrip 'samenstel van transacties'

- De maatregelen tegen dividendstripping zijn in ieder geval van toepassing als sprake is van een samenstel van transacties.
- Aan het begrip 'samenstel van transacties' wordt in de wet nadere invulling gegeven. De omschrijving van het begrip 'samenstel van transacties' betreft een niet-limitatieve opsomming van gevallen waarin van een samenstel van transacties kan worden gesproken.
- Om opsplitsing van belangen binnen concernverband en verhulling over de landsgrenzen heen te voorkomen, wordt voorgesteld om tot een samenstel van transacties ook (samenhangende) transacties die rechtens dan wel in feite, direct of indirect zijn aangegaan door een met de belastingplichtige verbonden lichaam of natuurlijk persoon, aan te merken als transacties van de belastingplichtige.

Toelichting beslispunt 4: wettelijk vastleggen registratiedatum

- In het wetsvoorstel wordt een maatregel opgenomen die ziet op het wettelijk vastleggen van een zogenoemde registratiedatum. Hiermee wordt vastgelegd wie er op deze wettelijk bepaalde peildatum aandeelhouder is van beursgenoteerde aandelen.
- Enkel de aandeelhouder op registratiedatum kan een beroep doen op een tegemoetkoming in de dividendbelasting (verrekening, vrijstelling, teruggaaf of vermindering).

Verdere proces

Na uw beslissing op de voornoemde punten zal het onderhavige wetsvoorstel zo spoedig mogelijk worden afgerond waarna een aanvraag voor een uitvoeringstoets bij de Belastingdienst wordt gedaan. Die uitvoeringstoets zal voorafgaand aan de adviesaanvraag bij de Raad van State gereed zijn.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL BREED
TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Advisering uitvoerbaarheid richting augustusbesluitvorming & planning

Datum
22 juni 2023

Notanummer
2023-0000146976

Bijlagen
Stavaza planning uitvoeringstoets

Aanleiding

U heeft gevraagd om een uiteenzetting van de planning rond de maatregelen en uitvoeringstoetsen in het pakket Belastingplan. In deze nota doen wij tevens een voorstel voor hoe wij u willen meenemen in de vraagstukken richting de afronding van het pakket Belastingplan en de augustusbesluitvorming. Ook wordt ingegaan op de opzet voor de bijlage uitvoerbaarheid die samen met het pakket Belastingplan 2024 aan de Kamer wordt gestuurd.

Beslispunt

Heeft u aandachtspunten of nadere wensen bij:

- De planning rondom Belastingplanmaatregelen en uitvoeringstoetsen.
- Op 4 juli is een overleg over de laatste stand gepland. Medio augustus volgt een bespreking met u in over het dan actuele inzicht.
- De opzet van de bijlage uitvoerbaarheid.

26.06.23

Kernpunten

Planning afronden maatregelen Belastingplan 2024

- Er zijn diverse kritieke momenten voor het afronden van wetgeving en uitvoeringstoetsen de komende maanden. Het eerste moment is 12 juli. Op dat moment wordt de officiële wetgevingstoets bij J&V aangevraagd. Het tweede kritieke moment is 18 augustus, dan wordt het Belastingplan verzonden naar de MR voor 25 augustus. Na de MR op 25 augustus gaat op dezelfde datum het pakket officieel naar de Raad van State (RvS).
- Door FZ en BD wordt nauw samengewerkt bij het opstellen van wetgeving en het afronden van de uitvoeringstoetsen Belastingplan 2024. Er vindt gezamenlijke sturing op de tijdigheid van dit traject plaats.
- Het halen van de planning staat in een aantal gevallen onder druk. Sommige wetswijzigingen blijken complexer dan aanvankelijk gedacht. Hierdoor is er meer tijd nodig voor het opstellen van de wetswijzigingen.
- Daarnaast zijn er ook uitvoeringstoetsen die door omvang of complexiteit meer tijd vragen dan de standaardtermijn van acht weken.
- J&V en de RvS hebben eerder benadrukt dat integrale weging van de uitvoerbaarheid van het pakket Belastingplan noodzakelijk is. De RvS heeft als uitgangspunt dat zij wetgeving met een uitvoeringstoets willen ontvangen.

- In de bijlage vindt u een overzicht van de maatregelen in het pakket Belastingplan en wordt aangegeven wanneer de wetgeving is aangeleverd en het uitvoeringstoetsproces gestart is en wanneer deze – indicatief – is of zal zijn afgerond. Dit overzicht wordt periodiek geactualiseerd en besproken tussen FZ en BD.
- Voor een aantal maatregelen die worden betrokken bij de augustusbesluitvorming gelden de volgende vraagstukken op het snijvlak beleid en uitvoering die consequenties kunnen hebben voor het tijdpad:
    - Afschaffen of versoberen uitzonderingen MRB en BPM:
        - Een deel van de besluitvorming rondom de MRB en BPM is doorgeschoven naar augustus.
        - De wetgeving is gereed om getoetst te worden. Vooruitlopend op de definitieve politieke besluitvorming worden uitvoeringstoetsen opgesteld, zodat deze toetsen mogelijk al mee kunnen lopen met de wetgevingstoets J&V.
    - Klimaat/energie: over 2 maatregelen wordt in de augustusbesluitvorming nog besloten.
        - Afschaffen vrijstelling duaal in de gebruik kolenbelasting per 2028.
        - Aanscherping tarieven EB om op 1,2 Mton CO2-reductie te komen'. In de uitwerking vooruitlopend op de wetgeving van de tariefswijzigingen extra eerste schijven energiebelasting is gebleken dat zowel de automatisering als de handhaving en ook het doenvermogen complexer zijn dan eerder verwacht. Hier wordt u separaat over geïnformeerd.
- Voor een aantal uitvoeringstoetsen is de planning nog nader te bepalen omdat deze maatregelen een andere scope dan initieel voorzien hebben.
    - Dit geldt voor de no cure, no pay maatregelen en excessief lenen box 2.
- U bent eerder geïnformeerd bij de vijfde beslispuntennota Belastingplan over de planning voor BOR/DSR. De planning was dat de wetgeving gereed zou zijn op 12 juli en de uitvoeringstoetsen op 8 september. De wetgeving is versneld opgeleverd op 19 juni. Daarmee staat de wetgeving vast en starten de uitvoeringstoetsen. De planning is om de uitvoeringstoetsen medio augustus af te ronden. Mocht er n.a.v. politieke besluitvorming nog wijzigingen in de BOR/DSR plaatsvinden, dan zal herziening van wetgeving en herijking van betreffende uitvoeringstoetsen met bijbehorend tijdpad nodig zijn.
- Voor de maatregel verrekening CFC pijler 2 lopen de onderhandelingen op dit moment nog. Op een later moment moet worden bezien of deze maatregel nog kan meelopen in het Belastingplan. Gegeven de 8-weken-doorlooptijd van een uitvoeringstoets, zal daarbij ook worden bezien hoe dit in de planning van de maatregel kan worden verwerkt.

Informeren richting afronding Belastingplan (integrale weging)

- Op 4 juli is een overleg met u gepland over de actualisatie van het Meerjarenportfolio (MJP). Het actuele beeld ten aanzien van de uitvoerbaarheid en inpasbaarheid van het pakket en overige maatregelen wordt dan met u besproken. Het actuele beeld van de uitvoeringstoetsen wordt daarbij betrokken.

- Op 12 juli is gepland dat de eerste uitvoeringstoetsen op de maatregelen in het Belastingplanpakket gereed zijn voor verzending aan J&V. Op basis van de op dat moment afgeronde uitvoeringstoetsen en het actuele beeld van het MJP kan het eerste beeld van de uitvoerbaarheid en inpasbaarheid van het Belastingplan 2024 en de overige aankomende maatregelen worden gegeven. Ook worden eventuele vraagstukken en knelpunten geïdentificeerd.
- Hiernaast wordt u in de afzonderlijke beslisnota's meegenomen in de eventueel spelende dilemma's op het snijvlak beleid/uitvoering.

Bijlage 'Uitvoerbaarheid' bij het pakket Belastingplan 2024

- Vorig jaar is bij het pakket Belastingplan een bijlage opgenomen waarin uitgebreid wordt ingegaan op de uitvoerbaarheid van het pakket. Dit jaar wordt deze bijlage wederom opgesteld.
- In april jl. bent u geïnformeerd over de toen actuele inzichten m.b.t. de uitvoerbaarheid van de maatregelen (presentatie *Samenloop beleid en uitvoering. Eerste inzicht uit inventarisatie en planning wetgeving).*
- In uw recente fiscale beleids- en uitvoeringsagenda heeft u aangegeven dat u de Eerste en Tweede kamer op twee momenten in het jaar meeneemt in het actuele inzicht in de samenloop van beleid en uitvoering. In de fiscale beleids- en uitvoeringsagenda heeft u een eerste beeld gegeven en concreet voor een aantal maatregelen aangegeven dat er nog aandachtspunten zijn voor de vormgeving en inwerkingtreding (bijvoorbeeld bij de maatregelen voor BOR/DRS).
- U heeft aangegeven dat u de Eerste en Tweede kamer bij het pakket Belastingplan en de bijlage uitvoerbaarheid wederom meeneemt in het dan actuele inzicht in de samenloop van de beleidsmaatregelen in de uitvoering.
- In de bijlage komen daarmee de aandachtspunten aan de orde. Daarbij gaat de bijlage, conform de motie van Van Dijk, ook in op de stand van de IV.[1]
- De verwachting is dat op de verschillende onderdelen van de bijlage een beter inzicht geboden kan worden in de uitvoerbaarheid dan vorig jaar. Dit is vooral te danken aan verbeteringen in het MJP en het verbeterde proces waarop wetgeving aan het begin van het jaar geïnventariseerd en gewogen wordt. Het voorstel is de bijlage als volgt te bouwen (cf. opzet vorig jaar):
  A. Overzicht uitvoeringstoetsen: een overzicht en duiding op hoofdlijnen van de uitvoeringstoetsen op de wetgeving. Hierbij onder meer nader inzicht geven in toezicht/fraudebestendigheid, bijvoorbeeld door het signaleren van een trend of een aantal voorbeelden te geven van maatregelen die vanwege complexiteit of reikwijdte meer toezicht vergen (conform plan van aanpak Toezicht)
  B. ICT: de stand van de ICT en de samenloop met het beleid.
  Een geactualiseerde moderniseringsopgave per keten (met kleuren) conform ICT-brief. Dit als invulling op de motie van Dijk. Meerjarig vooruitkijken met beleidsagenda (incl. aankomende Europese trajecten) en MJP: inschatten en benoemen waar ruimte en krapte zit.
  C. Personeel: inzicht in de personele capaciteit van de Belastingdienst in samenhang met de capaciteitsvraag voor de uit te voeren opdrachten.
  D. Parameterbrief: de jaarlijkse actualisatie van het overzicht met de data waarop het nog mogelijk is aanpassingen in de systemen van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen door te voeren.

[1] *Kamerstukken II 2021/2022, 35927, nr. 67.*

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

dossier	titel	wetgeving aangelevend	op tijd 19 wet	op tijd 19 wet (11/m tax)r	op tijd 23 sept (23/9 voor RVS)
2023-1042	Reparatie wijziging van het percentage van de vrije ruimte WKR	17-3-2023	ja	ja	ja
2023-1171	Waarborgen verplichting elektronische aanvraag EBO-inhoudingsplichtigen (WMEBV)	17-3-2023	ja	ja	ja
2023-1184	Update van artikel 59 lid 3 Wbm (update duurzame warmtebronnen)	11-4-2023	ja	ja	ja
2022-0230	Afschaffen verlaagd tarief in energiebelasting voor glastuinbouw	21-4-2023	ja	ja	ja
2023-1020	Afschaffen vrijstelling metallurgische processen (coalitieakkoord)	21-4-2023	ja	ja	ja
2023-1036	Afschaffing van de betalingskorting bij de IB	7-4-2023	ja	ja	ja
2023-1156	Herstel regeling navordering/terugvordering douanerechten	25-4-2023	ja	ja	ja
2023-1209	Hardheidsclausule investeringswet	26-4-2023	ja	ja	ja
2023-1046	Augustus I Groen beleggen	28-5-2023	ja	ja	ja
2023-1059	Verlengen horizonbepalingen evt. inhoudelijk wijzigen) Fiscale bronbelasting (artikel 2/3 AWR en art. 4 Uitv. wet) overeenkomstvoordeelbegrip	31-3-2023	ja	ja	ja
2023-1238	Verzamelwetsvoorstel redactionele wijzigingen MKB-FKBI	19-4-2023	ja	ja	ja
2023-1190-2	Aanvullende wetgeving aantal schijven energiebelasting elektra	9-5-2023	ja	ja	ja
2023-1184	Evaluatie MIA/BIA: Verlengen horizonbepaling EIA en MIA & verlaging afbetaalpercentage EIA en verlaging plafond maximaal investeringsbedrag	26-5-2023	ja	ja	ja
2023-1041	Het terugwerkende kracht aanpassen doorschuifregeling bij ontbinding, specifiek voor ondernemingsverliezen	15-5-2023	ja	ja	ja
2023-1159	Verzamelwetsvoorstel vrijstelling OV-abonnement van loonheffing	15-5-2023	ja	ja	ja
2023-1190-1	Aanvullende wetgeving aantal schijven energiebelasting gas	9-5-2023	ja	ja	ja
2023-1146	Reparatie eigenwoningregeling bij verbetertrajecten voor partners met een eigenwoningverleden	8-5-2023	ja	ja	ja
2023-1031	Verzamelwetsvoorstel BEH beschikbaarheidsbijdragen	19-4-2023	ja	ja	ja
2023-1022	Aanpassen hoogte CO2 min prijs elektriciteit en industrie na evaluatie	23-5-2023	ja	ja	ja
2023-1217	Verfijning overdrachtsvrijstelling box 3	26-5-2023	ja	ja	ja
2023-1239	Verzamelwetsvoorstel BEH meldplicht	19-4-2023	ja	ja	ja
2023-1045	BES wetgeving	26-5-2023	ja	ja	ja
2023-1237	Wettelijke grondslag gedeformaliseerd werken IH	8-5-2023	ja	ja	ja
2023-1012-2	Wijziging IAGK (1) + op onderschap AVVP	17-5-2023	ja	ja	ja
2023-1019	Wettelijke grondslag maken t.b.v. uitwisselen van informatie door energieleveranciers (TAM)	4-5-2023	ja	ja	ja
2023-1021	Reparatie vrijstelling elektriciteitsopwekkers (coalitieakkoord)	15-5-2023	ja	ja	ja
2023-1106	selectie aan de poort (wettelijke grondslag FSWM/SNF tegenoekloming)	26-5-2023	ja	ja	ja
2023-1100	Verzamelwetsvoorstel BEH kwartaalafdrachtstarief MKB compensatie's	19-4-2023	ja	ja	ja
2023-1021	Inlatting grenne (heffingsvrije) overlagen	16-5-2023	ja	ja	ja
2023-1105	Vermijding herinvesteringsreserve inzake stroperenregelingen	26-5-2023	ja	ja	ja
2023-1085	Individuele CO2 heffing glastuinbouw		ja	ja	ja
2023-1017	verhogen vaste veat bom met 280 euro	23-5-2023	ja	ja	ja
2023-1287-1	Wettelijke grondslag gedeformaliseerd werken OB	16-5-2023	ja	ja	ja
2023-1288	Technische aanpassing minimumkapitaalmogel banken en verzekeraars	31-5-2023	ja	ja	ja
2023-1017-1	Wijziging van de wet op de belastingen van rechtsverkeer vastgoedaandelen	16-5-2023	ja	ja	ja
2023-1043	Vastgoedmaatregel ii fiat fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi	26-5-2023	?	ja	ja
2023-1044	Wetsvoorstel fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen	26-5-2023	?	ja	ja
2023-1072	no cure no pay maatregelen	22-5-2023	?	ja	ja
2023-1143	Reparatie mbt excessief lenen - box 2 en inning	27-5-2023	?	ja	ja
2023-1012	Wijziging IAGK (1) + op onderschap	8-5-2023	?	ja	ja
2023-1013	Wijzigen IAGK (2) - materiele caps	8-5-2023	?	ja	ja
2023-1316	Reparatie bankrolf beling n.a.v. HR-arrest	16-5-2023	?	ja	ja
2023-1039	Augustus I Verfijgen reiskostenvergoeding		nee	?	ja
2023-1027	BOR en DSR aan derden verhuurde onroerende zaken	19-5-2023	nee	?	ja
2023-1028	BOR en DSR afschaffing 5% doelvrijheidsmarge	19-5-2023	nee	?	ja
2023-1035	BOR aanpassen vrijstelling going concern waarde	19-5-2023	nee	?	ja
2023-1027	DOR en DSR Keuzevermogen alleen onder BOR en DSR voor zover in de onderneming gebruikt	19-5-2023	nee	?	ja
2023-1208	Afschaffing van de dienstbetrekkingseis bij de DSR	19-5-2023	nee	?	ja
2023-1029	Invoering minimumleeftijd dar	19-5-2023	nee	?	ja
2023-1030	Invoering minimumleeftijd bor	19-5-2023	nee	?	ja
2023-1320	Verruiming CFC Rijder 2		?	?	?
2023-1089	Verderking aanpak dividendstripping - recorddatum aanpassen		nee	?	?
2023-1090	Verderking aanpak dividendstripping - beaijnspositie		nee	?	?
2023-1018	Augustus I Tariefaanpassingen in de energiebelasting (1,2 Miljard)		nee	?	?
2023-1319	Augustus I Afschaffen vrijstelling dual in de gebruik loonbelasting per 2019		nee	?	?

Ministerie van Financiën

vb 28/6 9.15 u.
vbs 29/6 9.30 u.

HEDEN
TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Akkoord
Bakker Schut

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Verbruiksbelastingen, Douane en Internationale aangelegenheden

Persoonsgegevens

nota

BWO Glastuinbouw 29 juni

Datum
27 juni 2023

Notanummer
2023-0000155064

Bijlagen
1. Overzicht klimaatmaatrege

Aanleiding

Donderdag 29 juni 9.30 – 10.00 uur heeft u een BWO Glastuinbouw samen met MLNV en MKE. Woensdag 28 juni van 9.15 – 9.30 uur staat hiervoor een voorbespreking gepland. De agenda voor het BWO is nog niet bekend en zullen we u nasturen. In dit memo stellen we u kort op de hoogte van de stand van zaken rond de glastuinbouw.

Kernpunten

- Het BWO Glastuinbouw van 29 juni en BO Glastuinbouw van 7 juli met de sector zijn met name bedoeld om het aanvullend klimaatpakket, zoals overeengekomen gedurende het voorjaarsoverleg, te bespreken. Eventuele aandachtspunten kunnen worden meegenomen in de augustusbesluitvorming. Ook het definitieve Trinomics rapport met effecten op onder andere de glastuinbouw is in augustus beschikbaar.
- De volgende aandachtspunten zullen waarschijnlijk op tafel komen:
  - ***Geleidelijk afschaffen verlaagd tarief glastuinbouw***: Het afschaffen van het verlaagd tarief in de energiebelasting heeft een grote impact op met name kleine tuinbouwondernemers. De derogatiebepaling voor het verlaagd tarief eindigt op 1 januari 2025. Of het daarna verlengd mag worden is onzeker. Hierover is ambtelijk LNV in contact met de Europese Commissie die goedkeuring moet verlenen voor deze vorm van staatssteun. U kunt het volgende inbrengen:
    - U kunt bij MLNV informeren hoe de ambtelijke gesprekken met de Europese Commissie aangaande het verlaagde tarief verlopen.
    - U kunt aangeven dat na 1 augustus het Trinomics rapport beschikbaar is met daarin de effecten op de glastuinbouw van het maatregelenpakket zoals overeengekomen in het voorjaar.
  - ***Terugsluis CO_2-heffing glastuinbouw***: Er wordt ten behoeve van het Belastingplan 2024 een wetsvoorstel uitgewerkt voor een CO_2-heffing glastuinbouw conform de besluitvorming dit voorjaar. In het voorjaar is expliciet overeengekomen om de opbrengsten van deze heffing te bestemmen voor de algemene middelen. In overleg heeft ambtelijk LNV aan grote moeite te hebben met het ontbreken van een terugsluis. Ook Glastuinbouw Nederland (GTB NL) pleit voor een terugsluis. Mocht dit ter tafel komen, dan kunt u het volgende aangeven:

- Dat de begroting een scheiding van inkomsten/uitgaven kent en dat de opbrengst van belastingmaatregelen naar de algemene middelen gaat. Het vooraf labelen van een belastingopbrengst is vanuit de begrotingsoptiek ongewenst.
- Dat het klimaatpakket voor de glastuinbouw ook veel subsidies kent en dat het totaalpakket als zodanig in evenwicht is.
- Dat de besluitvorming over de uitgavenkant van de begroting dit voorjaar heeft plaatsgevonden. Een terugsluis betekent de facto een nieuwe subsidie.

- ***Aanpassing Energiebelasting voor 1,2 Mton CO_2-reductie***: In het aanvullend klimaatpakket bij de Voorjaarsnota is aangekondigd dat de energiebelasting zodanig wordt aangepast dat er een extra CO_2-reductie van 1,2 Mton wordt gerealiseerd. GTB NL is bezorgd over de effecten van de tariefsverhogingen op de glastuinbouw bovenop het beperken van de vrijstellingen.
  - U kunt aangeven dat CE Delft verschillende mogelijkheden doorrekent ten behoeve van de augustusbesluitvorming. Hierbij wordt ook het effect op de glastuinbouw meegenomen.
- ***Brede toepassing ETS2***: In het aanvullend klimaatpakket is ook aangekondigd dat het nieuwe Europese emissiehandelssysteem voor de gebouwde omgeving, wegtransport en kleine industrie (ETS2) een brede toepassing krijgt. Dit betekent dat ook de glastuinbouw via de zogenoemde 'opt-in' onderdeel gaat vormen van ETS2.
  - U kunt aangeven dat dit de CO_2-heffing glastuinbouw niet overbodig maakt aangezien de CO_2-heffing glastuinbouw is gericht op een nationaal CO_2-reductiedoel.

Toelichting

- Vorig jaar is het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 overeengekomen. Het kabinet heeft dit voorjaar een pakket aan klimaatmaatregelen aangekondigd ter verduurzaming van de glastuinbouw. Dit pakket aan maatregelen ten behoeve van de glastuinbouw bestaat zowel uit extra subsidies (cumulatief 560 miljoen t/m 2030) alsook fiscale maatregelen (beperken inputvrijstelling voor elektriciteitsopwekking met aardgas, afschaffen verlaagd tarief glastuinbouw in de energiebelasting, introductie CO_2-heffing glastuinbouw). De subsidiegelden zijn conditioneel op de invoering van deze fiscaal maatregelen. Zie het bijgevoegd memo ten behoeve van het BO met GTB NL voor een overzicht van de maatregelen.
- In de ambtelijke contacten zegt GTB NL tevreden te zijn over het maatregelenpakket dat is aangekondigd. Er wordt ruim in subsidiemiddelen voor verduurzaming voorzien en de fiscale maatregelen worden geleidelijk ingevoerd tussen 2025 en 2030. Dit geeft de sector in de ogen van GTB NL gelegenheid om te verduurzamen.
- Het grootste zorgpunt voor GTB NL is met name het geleidelijk afschaffen van het verlaagd tarief in de energiebelasting. Dit heeft een groot effect op met name relatief kleine tuinbouwbedrijven en geeft daarmee een impuls aan schaalvergroting (energievoorziening van gasketel naar gas-WKK).

- Op dit moment wordt de CO_2-heffing glastuinbouw ambtelijk in wetgeving uitgewerkt ten behoeve van het Belastingplan 2024. RVO is de beoogde uitvoerder en voert hiervoor een opdrachttoets uit. Ambtelijk hopen we deze week de laatste geschilpunten te beslechten (discussie aangaande zogenoemde EnergieBV's).
- In het klimaatpakket is een aantal sector-overstijgende maatregelen aangekondigd die van invloed zullen zijn op de glastuinbouw. GTB NL maakt zich zorgen over de stapeling van regelgeving. Het gaat om:
  1. *Aanpassing Energiebelasting*: In het klimaatpakket is aangekondigd dat de energiebelasting zodanig gewijzigd zal worden dat een aanvullende CO_2-reductie van 1,2 Mton wordt gerealiseerd. Op dit moment wordt ambtelijk bezien welke combinatie van tariefsverhogingen en introductie nieuwe eerste schijf mogelijk zijn om de beoogde doelstelling te bereiken. U wordt deze week over de voortgang geïnformeerd in een aparte notitie.
  2. *Opt-in ETS2*: In het klimaatpakket is aangekondigd dat het kabinet het nieuwe Europese emissiehandelssysteem voor de gebouwde omgeving, wegtransport en kleine industrie (ETS2) zo breed mogelijk wil invoeren in 2027. Dit betekent dat ook de glastuinbouw via de zogenoemde "opt-in" onderdeel gaat vormen van ETS2. De impact hiervan is vooralsnog onduidelijk gegeven dat de wetgeving voor de "opt-in" nog opgesteld moet worden (ETS2 zelf wordt per 1-1-2024 in wetgeving geïmplementeerd) en de prijsvorming voor emissierechten pas per 1-1-2027 zal starten. Ambtelijk zijn wij voorstander van brede eenduidige CO_2-beprijzing en daarmee een zo breed mogelijke toepassing van ETS2. ETS2 maakt ook de CO_2-heffing glastuinbouw niet overbodig aangezien de CO_2-heffing glastuinbouw is gericht op een nationaal CO_2-reductiedoel (vergelijkbaar met de CO_2-heffing industrie die bovenop ETS1 functioneert).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Informatie en conceptstukken BP24

Datum
28 juni 2023

Notanummer
2023-0000133939

Bijlagen
geen

Aanleiding

Momenteel wordt hard gewerkt aan de wetteksten, memories van toelichting en uitvoeringstoetsen van het pakket Belastingplan 2024. Wij informeren u – voor het zomerreces begint – graag over de huidige stand van zaken door middel van het voorleggen van de conceptteksten. Daarnaast adviseren wij u beiden over het bellen met de vice-president van de Raad van State (RvS) voor de aanvraag van spoedadviezen.

Kern

- U kunt kennisnemen van de concept(wet)teksten. Hoewel alle teksten relevant zijn, zijn de wettekst en de artikelsgewijze toelichting vooral de juridische en technische uitwerking van de maatregelen. U zou daarom kunnen overwegen alleen de algemeen delen van de diverse memories van toelichting door te nemen.
- Daarnaast zijn de afgeronde uitvoeringstoetsen en ingevulde artikel 3.1 Comptabiliteitswet kaders meegestuurd. Artikel 3.1 Comptabiliteitswet ziet op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de aangekondigde maatregelen.
- Voor u (stas TD) zijn met name de wijzigingen in toeslagen en douane relevant. Deze vindt u op pagina 58 en 60 de memorie van toelichting van het Belastingplan en op pagina 15 van de memorie van toelichting van de OFM.
- De teksten zijn nog 'werk in uitvoering'. Als u opmerkingen, suggesties en wensen heeft bij de teksten, dan ontvangen wij deze uiteraard graag.

30.06.23

Adviespunt 1: vice-president RvS bellen voor spoedadvies pakket Belastingplan 2024

Wij adviseren u beiden om vóór uw afwezigheid tijdens het zomerreces de vice-president van de RvS te bellen om aan te kondigen dat spoedadvies wordt gevraagd eind augustus.

- Het is gebruikelijk, en wordt ook erg op prijs gesteld, als de desbetreffende bewindspersoon persoonlijk via een telefoongesprek spoedadvies vraagt aan de vice-president.
- Omdat u beiden dossiers heeft die onderdeel zijn van het pakket Belastingplan 2024, willen we u beiden vragen om te bellen.

Spreeklijn algemeen

- U kunt aangeven dat de planning van het pakket Belastingplan 2024 op dit moment als volgt is: na akkoord van de MR op 25 augustus worden de wetsvoorstellen in het pakket Belastingplan 2024 aan de RvS aangeboden voor het spoedadvies.
- U kunt zeggen dat u begrip heeft voor de korte adviseringstermijn van de RvS. We verwachten het advies te ontvangen op maandag 11 september 2023. Er wordt geprobeerd zoveel mogelijk rekening te houden met deze korte termijn door op ambtelijk niveau – vergelijkbaar met eerdere jaren – regelmatig conceptversies van de wetsvoorstellen in het pakket te delen met de RvS, zodat zij in een vroeg stadium mee kunnen lezen. Onder aan de streep wordt overigens alsnog veel van de RvS gevraagd.
- Het pakket Belastingplan 2024 bestaat dit jaar – vooralsnog - uit de volgende wetsvoorstellen:
    1. Wetsvoorstel Belastingplan 2024
    2. Wetsvoorstel Belastingplan BES Eilanden 2024
    3. Wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024
    4. Wetsvoorstel Fiscale klimaat maatregelen 2024
    5. Wetsvoorstel Vastgoedmaatregel in het fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi
    6. Wetsvoorstel Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen
    7. Wetsvoorstel Wettelijke grondslag tegemoetkoming FSV
    8. Wetsvoorstel Herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm
- U kunt aangeven dat ook dit jaar weer een speciaal mandaat aan de MR wordt gevraagd.
    - *"Machtiging om na ommekomst van het advies van de Afdeling de gewenste, noodzakelijke aanpassingen aan te brengen en het wetsvoorstel voor verzending aan de Tweede Kamer bij de Koning aan te bieden"*
    - De RvS is erg kritisch op dit mandaat, omdat – anders dan gebruikelijk – wetsvoorstellen niet na een eventueel negatief dictum weer ter akkoord volledig worden voorgelegd aan de MR. Een bewindspersoon van Financiën bespreekt wel de eventuele aangebrachte wijzigingen met de MR.
    - Wij adviseren in het gesprek met de RvS te benadrukken dat zonder dit mandaat het pakket Belastingplan niet mogelijk is. Zonder dit mandaat wordt de deadline van Prinsjesdag niet gehaald.
    - U kunt benoemen dat bij een eventueel negatief dictum er op ambtelijk niveau contact zal zijn over de wijzigingen in het wetsvoorstel.

Spreeklijn specifiek voor Stas FB:

- U kunt aangeven dat volgens de planning de augustusbesluitvorming op 21 augustus start en het Belastingplan op 25 augustus wordt besproken in de MR. Het is niet mogelijk om vroeger te starten, omdat wij afhankelijk zijn van de meest recente cijfers van het CBS en de doorrekeningen van het CPB.
- In het pakket zitten vooralsnog veel maatregelen die voortvloeien uit de voorjaarsbesluitvorming.
- De verwachting is dat er vanuit de augustusbesluitvorming nieuwe maatregelen (die onder andere zien op koopkracht) zullen worden toegevoegd aan het Belastingplan. Deze maatregelen worden opgenomen in de versie die ter advisering wordt aangeboden aan de RvS.

- Mocht de planning van de augustusbesluitvorming niet gehaald worden, dan wordt het wetsvoorstel Belastingplan 2024 op 31 augustus aan de RvS aangeboden. U kunt aangegeven dat dit uitvoerig besproken is op ambtelijk niveau en dat we de RvS in een zo vroeg mogelijk stadium zullen betrekken d.m.v. het delen van informatie en onderhandse versies.

Spreeklijn specifiek voor stas TD

- Omdat u diverse maatregelen heeft die meelopen in het pakket Belastingplan, heeft de vice-president van de RvS aangegeven dat hij het zeer op prijs stelt als u ook belt voor het aankondigen van het spoedadvies.
- U bent beleidsverantwoordelijk voor de maatregelen op het terrein van Toeslagen en Douane.
- In het Belastingplan 2024 zijn dit de volgende maatregelen:
    - Belastingrente Toeslagen afscheiden van belastingrente overige belastingmiddelen;
    - Aanpassen co-ouderschap in de AWIR.
- In het wetsvoorstel OFM (onderdeel pakket BP24) is daarnaast de maatregel op genomen om de reguliere navorderingstermijnen van Douane te herstellen.
- U kunt aangeven dat het voor deze maatregelen van belang is dat deze zo snel mogelijk in werking treden en dat u daarom spoedadvies aanvraagt.

Informatiepunt 1: *hardheidsclausule bij douaneschulden*

- In de nota van 26 mei 2023[1] bent u geïnformeerd over de hoofdlijnen van de verankering van de hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990 zoals voorgesteld in het BP24. De Tweede Kamer is bij brief van 15 juni jl. van deze hoofdlijnen op de hoogte gebracht.
- Indien sprake is van een douaneschuld uit hoofde van Europese bepalingen die niet binnen de gestelde termijn is voldaan dient de vordering middels de Invorderingswet 1990 te worden afgedwongen bij de belastingschuldige. Het douanewetboek van de Unie[2] geeft echter geen ruimte om een aparte hardheidsclausule op te nemen in lagere wetgeving.
- Doordat de Invorderingswet 1990 op de invordering van douaneschulden van toepassing is, kan een verzoek worden gedaan tot toepassing van de voorgestelde hardheidsclausule. Indien dit verzoek door de Minister wordt toegewezen en dit leidt tot het (deels) niet innen van de betreffende douaneschuld, handelt de lidstaat Nederland daarmee in strijd met het Unierecht. Het gevolg hiervan is dat het (deels) niet innen van de betreffende douaneschuld tot gevolg kan hebben dat Nederland de afdracht van de traditionele eigen middelen aan de Europese Unie alsnog moet voldoen, terwijl hier geen inkomsten meer tegenover staan. Budgettaire dekking hiervan wordt bezien in geval een dergelijke situatie zich voordoet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

[1] Notanummer: 2023-000012388.
[2] Verordening (EU) nr. 952/2013.

SD

Ministerie van Financiën

Di 11/7 - 12[15] uur

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Informatie en conceptstukken BP24

Datum
28 juni 2023

Notanummer
2023-0000133939

Bijlagen
geen

Aanleiding

Momenteel wordt hard gewerkt aan de wetteksten, memories van toelichting en uitvoeringstoetsen van het pakket Belastingplan 2024. Wij informeren u – voor het zomerreces begint – graag over de huidige stand van zaken door middel van het voorleggen van de conceptteksten. Daarnaast adviseren wij u beiden over het bellen met de vice-president van de Raad van State (RvS) voor de aanvraag van spoedadviezen.

Kern

- U kunt kennisnemen van de concept(wet)teksten. Hoewel alle teksten relevant zijn, zijn de wettekst en de artikelsgewijze toelichting vooral de juridische en technische uitwerking van de maatregelen. U zou daarom kunnen overwegen alleen de algemeen delen van de diverse memories van toelichting door te nemen.
- Daarnaast zijn de afgeronde uitvoeringstoetsen en ingevulde artikel 3.1 Comptabiliteitswet kaders meegestuurd. Artikel 3.1 Comptabiliteitswet ziet op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de aangekondigde maatregelen.
- Voor u (stas TD) zijn met name de wijzigingen in toeslagen en douane relevant. Deze vindt u op pagina 58 en 60 de memorie van toelichting van het Belastingplan en op pagina 15 van de memorie van toelichting van de OFM.
- De teksten zijn nog 'werk in uitvoering'. Als u opmerkingen, suggesties en wensen heeft bij de teksten, dan ontvangen wij deze uiteraard graag.

Adviespunt 1: vice-president RvS bellen voor spoedadvies pakket Belastingplan 2024

Wij adviseren u beiden om vóór uw afwezigheid tijdens het zomerreces de vice-president van de RvS te bellen om aan te kondigen dat spoedadvies wordt gevraagd eind augustus.

- Het is gebruikelijk, en wordt ook erg op prijs gesteld, als de desbetreffende bewindspersoon persoonlijk via een telefoongesprek spoedadvies vraagt aan de vice-president.
- Omdat u beiden dossiers heeft die onderdeel zijn van het pakket Belastingplan 2024, willen we u beiden vragen om te bellen.

Spreeklijn algemeen

- U kunt aangeven dat de planning van het pakket Belastingplan 2024 op dit moment als volgt is: na akkoord van de MR op 25 augustus worden de wetsvoorstellen in het pakket Belastingplan 2024 aan de RvS aangeboden voor het spoedadvies.
- U kunt zeggen dat u begrip heeft voor de korte adviseringstermijn van de RvS. We verwachten het advies te ontvangen op maandag 11 september 2023. Er wordt geprobeerd zoveel mogelijk rekening te houden met deze korte termijn door op ambtelijk niveau – vergelijkbaar met eerdere jaren – regelmatig conceptversies van de wetsvoorstellen in het pakket te delen met de RvS, zodat zij in een vroeg stadium mee kunnen lezen. Onder aan de streep wordt overigens alsnog veel van de RvS gevraagd.
- Het pakket Belastingplan 2024 bestaat dit jaar – vooralsnog - uit de volgende wetsvoorstellen:
    1. Wetsvoorstel Belastingplan 2024
    2. Wetsvoorstel Belastingplan BES Eilanden 2024
    3. Wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024
    4. Wetsvoorstel Fiscale klimaat maatregelen 2024
    5. Wetsvoorstel Vastgoedmaatregel in het fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi
    6. Wetsvoorstel Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen
    7. Wetsvoorstel Wettelijke grondslag tegemoetkoming FSV
    8. Wetsvoorstel Herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm
- U kunt aangeven dat ook dit jaar weer een speciaal mandaat aan de MR wordt gevraagd.
    - *"Machtiging om na ommekomst van het advies van de Afdeling de gewenste, noodzakelijke aanpassingen aan te brengen en het wetsvoorstel voor verzending aan de Tweede Kamer bij de Koning aan te bieden"*
    - De RvS is erg kritisch op dit mandaat, omdat – anders dan gebruikelijk – wetsvoorstellen niet na een eventueel negatief dictum weer ter akkoord volledig worden voorgelegd aan de MR. Een bewindspersoon van Financiën bespreekt wel de eventuele aangebrachte wijzigingen met de MR.
    - Wij adviseren in het gesprek met de RvS te benadrukken dat zonder dit mandaat het pakket Belastingplan niet mogelijk is. Zonder dit mandaat wordt de deadline van Prinsjesdag niet gehaald.
    - U kunt benoemen dat bij een eventueel negatief dictum er op ambtelijk niveau contact zal zijn over de wijzigingen in het wetsvoorstel.

Spreeklijn specifiek voor Stas FB:

- U kunt aangeven dat volgens de planning de augustusbesluitvorming op 21 augustus start en het Belastingplan op 25 augustus wordt besproken in de MR. Het is niet mogelijk om vroeger te starten, omdat wij afhankelijk zijn van de meest recente cijfers van het CBS en de doorrekeningen van het CPB.
- In het pakket zitten vooralsnog veel maatregelen die voortvloeien uit de voorjaarsbesluitvorming.
- De verwachting is dat er vanuit de augustusbesluitvorming nieuwe maatregelen (die onder andere zien op koopkracht) zullen worden toegevoegd aan het Belastingplan. Deze maatregelen worden opgenomen in de versie die ter advisering wordt aangeboden aan de RvS.

- Mocht de planning van de augustusbesluitvorming niet gehaald worden, dan wordt het wetsvoorstel Belastingplan 2024 op 31 augustus aan de RvS aangeboden. U kunt aangegeven dat dit uitvoerig besproken is op ambtelijk niveau en dat we de RvS in een zo vroeg mogelijk stadium zullen betrekken d.m.v. het delen van informatie en onderhandse versies.

Spreeklijn specifiek voor stas TD

- Omdat u diverse maatregelen heeft die meelopen in het pakket Belastingplan, heeft de vice-president van de RvS aangegeven dat hij het zeer op prijs stelt als u ook belt voor het aankondigen van het spoedadvies.
- U bent beleidsverantwoordelijk voor de maatregelen op het terrein van Toeslagen en Douane.
- In het Belastingplan 2024 zijn dit de volgende maatregelen:
    - Belastingrente Toeslagen afscheiden van belastingrente overige belastingmiddelen;
    - Aanpassen co-ouderschap in de AWIR.
- In het wetsvoorstel OFM (onderdeel pakket BP24) is daarnaast de maatregel op genomen om de reguliere navorderingstermijnen van Douane te herstellen.
- U kunt aangeven dat het voor deze maatregelen van belang is dat deze zo snel mogelijk in werking treden en dat u daarom spoedadvies aanvraagt.

Informatiepunt 1: *hardheidsclausule bij douaneschulden*

- In de nota van 26 mei 2023[1] bent u geïnformeerd over de hoofdlijnen van de verankering van de hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990 zoals voorgesteld in het BP24. De Tweede Kamer is bij brief van 15 juni jl. van deze hoofdlijnen op de hoogte gebracht.
- Indien sprake is van een douaneschuld uit hoofde van Europese bepalingen die niet binnen de gestelde termijn is voldaan dient de vordering middels de Invorderingswet 1990 te worden afgedwongen bij de belastingschuldige. Het douanewetboek van de Unie[2] geeft echter geen ruimte om een aparte hardheidsclausule op te nemen in lagere wetgeving.
- Doordat de Invorderingswet 1990 op de invordering van douaneschulden van toepassing is, kan een verzoek worden gedaan tot toepassing van de voorgestelde hardheidsclausule. Indien dit verzoek door de Minister wordt toegewezen en dit leidt tot het (deels) niet innen van de betreffende douaneschuld, handelt de lidstaat Nederland daarmee in strijd met het Unierecht. Het gevolg hiervan is dat het (deels) niet innen van de betreffende douaneschuld tot gevolg kan hebben dat Nederland de afdracht van de traditionele eigen middelen aan de Europese Unie alsnog moet voldoen, terwijl hier geen inkomsten meer tegenover staan. Budgettaire dekking hiervan wordt bezien in geval een dergelijke situatie zich voordoet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

[1] Notanummer: 2023-000012388.
[2] Verordening (EU) nr. 952/2013.

Ministerie van Financiën

Di 4/7
14.00 u.

TER BESPREKING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

DG Belastingdienst
Concerndirectie
Informatievoorziening en Databeheersing

Persoonsgegevens

nota

Tweede actualisatie MJP 2023-2028 en samenloop augustusbesluitvorming

Datum
28 juni 2023

Notanummer
2023-0000157038

Bijlagen
1. Geconsolideerde roadmap
2. Vastgestelde Uitvoeringstoets met IV-impact uit het pakket Belastingplan 2024
3. Planningsnota AFP-146976

Aanleiding

Op 14 december 2022 heeft u de eerste versie van het Meerjarenportfolio (MJP) met de ICT-projecten van de Belastingdienst ontvangen. Er is toegezegd u minimaal drie keer per jaar te informeren over het actuele portfolio van de Belastingdienst. Op 19 april bent u geïnformeerd over de eerste actualisatie MJP en de uitvoerbaarheid van beleidsvoornemens. De voorliggende nota geeft inzicht in de tweede actualisatie van het MJP en de relatie met aankomende wetgeving en de augustusbesluitvorming. Op 4 juli om 14:00 uur wordt u over beide onderwerpen geïnformeerd. U heeft een separate nota (zie bijlage 3) ontvangen over de planning van activiteiten richting augustusbesluitvorming en inzicht in de status, mogelijkheden en dilemma's t.a.v. het pakket Belastingplan 2024 en overige voorstellen waarover in augustus een besluit genomen zal worden.

04.07.23

Bespreekpunten

- Tweede actualisatie MJP;
- Vooruitblik nieuwe wetgeving i.r.t. MJP (o.a. Belastingplan en augustusbesluitvorming);
- Stand van zaken IV-capaciteit;
- Ontwikkelingen MJP-aanpak.

Kernpunten

- In de tweede actualisatie van het MJP is inzichtelijk gemaakt hoe nieuwe projecten, waaronder beleidsmaatregelen, en gewijzigde projecten ingepast worden.
- Het huidige inzicht is dat een knelpunt ontstaat als besloten wordt dat de Belastingdienst (een deel van) de werkzaamheden voor Arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) Zelfstandigen gaat uitvoeren en dat aan de keten Inkomensheffing wil toevoegen. Dit door de samenloop met de beleidsvoornemens voor Werkelijk Rendement box 3. Daarom wordt nu gekeken om AOV/ZZP buiten de keten IH vorm te geven.
- In april dit jaar is besloten tot uitbreiding van IV-capaciteit naar een aanbodkader van 640.000 IV-dagen per jaar voor alle IV-activiteiten, waaronder het MJP. Er wordt gewerkt aan het werven van medewerkers. Doordat de instroom en opleiding gedurende het jaar plaatsvindt zal het totaal aantal dagen naar verwachting in 2023 uitkomen op 613.000 IV-dagen. Ambitie is om eind dit jaar op het gewenste niveau te zitten zodat heel 2024

het ruimere aanbod aanwezig is. Onderzocht wordt nog of een verdere groei – bijvoorbeeld door inkoop- mogelijk is.

- De meerjarige ICT-planning in de vorm van het MJP bestaat sinds november vorig jaar. Het MJP zorgt voor meer grip op de besturing van ICT-projecten bij de Belastingdienst. Op dit moment loopt ook een onderzoek naar beheer en onderhoud van ICT-systemen om hierin ook de transparantie en mogelijkheid tot sturing verder te vergroten. De planning is dat dit onderzoek in juli is afgerond, waarna implementatie van de adviezen plaatsvindt.
- In samenwerking met de opdrachtgever wordt gewerkt aan meer inzicht in het fiscale nationale en Europese beleid dat nog wordt verwacht, evenals bijvoorbeeld uitspraken van de Hoge Raad, zodat de Belastingdienst hier beter op kan anticiperen. Het doel is om de komende periode in een eerder stadium aangekondigd beleid met een te verwachten IV-impact op te nemen in het MJP als pre-portfolio[1]. Het pre-portfolio moet de basis zijn voor het goede gesprek tussen opdrachtnemer en opdrachtgever, waar nodig geholpen door de eigenaar, over wat wel en niet verder wordt uitgewerkt voor realisatie op een bepaald moment.

Toelichting

Tweede actualisatie

- De tweede actualisatie van het MJP heeft plaatsgevonden. Een geactualiseerde samenvatting van de roadmap van het MJP van de Belastingdienst vindt u in bijlage 1.
- Bij het vaststellen van het MJP in november is gestart met een capaciteitsvraag groter dan de beschikbare capaciteit. De vraag is tijdens de eerste actualisatie verder toegenomen. De aanvullende IV-vraag m.b.t. 2023 t.o.v. de eerste versie van het MJP was ca 40.000 IV-dagen en bestond uit (1) wetgeving die in november nog niet (volledig) in beeld was; (2) nieuwe projecten niet zijnde wetgeving; (3) aanvragen voor het naar voren halen van projecten die later in de tijd gepland waren. Tijdens de eerste actualisatie was nog niet bekend hoe deze aanvullende IV-vraag ingepast zou worden in het MJP. Daarom heeft hier destijds nog geen besluitvorming op plaatsgevonden. Vrijwel alle projecten zijn nu ingepast in het MJP, bijvoorbeeld AVG-proof betalingskenmerk en Ministeriele regeling belastingrente. Een paar projecten vragen nog verduidelijking en definitieve inpasbaarheid wordt bij de volgende actualisatie definitief bekeken.
- Daarnaast zijn er gedurende de tweede actualisatie lopende projecten met een wijzigingsverzoek (verzoek om te starten met realisatie, wijziging prioriteit of wijziging aantal IV-dagen/doorlooptijd) individueel beoordeeld, waarvan er 15 zijn geaccordeerd en ingepast in het MJP. Dit wordt binnen de ketens opgelost en heeft geen impact op het voorkeursscenario.
- Alle voorstellen voor inpassing vanuit de eerste en tweede actualisatie zijn beoordeeld op basis van het prioriteringskader. Van deze voorstellen zijn alle projecten die benodigd zijn voor tijdige modernisering van de IT-systemen, projecten met externe toezeggingen en alle dossiers met vastgestelde uitvoeringstoetsen zo ingepast dat de toezeggingen hierop worden nagekomen.

[1] In de 'pre-portfolio' fase van het MJP worden projecten opgenomen waarvan de omvang, scope en doorlooptijd nog niet volledig bekend zijn. Definitieve inpassing en toezegging van beleidsvoorstellen vindt plaats nadat zowel beleid als uitvoeringstoets definitief zijn.

- Met name in de keten Generiek Kantoor en Toezicht (GKT) is met initiatieven noodzakelijk voor het afhandelen van het FSV dossier en het Programma Weerbaarheid een knelpunt ontstaan in de beschikbare IV-capaciteit. GKT ontwikkelt generieke voorzieningen die randvoorwaardelijk zijn voor de modernisering van het IV-landschap. Hierdoor komt de planning om voor de meeste ketens het overgrote deel van het achterstallig onderhoud in 2026 opgelost te hebben, onder druk. Daarom is op 13 juni besloten om tijdelijk het aanbod van IV-capaciteit van GKT uit te breiden met drie teams. Hierdoor kunnen de initiatieven voor zowel het FSV-dossier, weerbaarheid en modernisering worden ingepast. Hierbij is het goed te benoemen dat bijvoorbeeld de uitfasering van Cool:gen geen vertraging oploopt volgens de huidige planning. In bijlage 1 vindt u een overzicht van de planning van de belangrijkste projecten (waaronder Cool:gen en modernisering OB) in het MJP.

Vooruitblik actualisatie MJP en aankomende wetgeving

- Op dit moment kunnen alle vastgestelde uitvoeringstoetsen met IV-impact, waaronder maatregelen uit het pakket Belastingplan, opgenomen worden in het MJP (bijlage 2)
- De maatregelen uit het pakket Belastingplan waarvan de uitvoeringstoets nog niet is afgerond zijn nog niet ingepland in het MJP. De actuele inschatting, gebaseerd op het voorwerk dat samen met de beleidsmakers afgelopen periode gedaan is, is dat deze inpasbaar zijn. In de definitieve wetgeving kunnen echter details zitten die voor de uitvoering heel relevant zijn, zoals bijvoorbeeld de precieze vormgeving van overgangsrecht. Met het gedane voorwerk worden verrassingen zoveel mogelijk voorkomen, maar het definitieve uitvoeringsoordeel wordt opgesteld in de uitvoeringstoets.
- Het voornaamste aandachtspunt voor de inpassing van beleid is de keten IH:
    - Als de Belastingdienst een bijdrage gaat leveren aan Arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) Zelfstandigen en dit moet worden uitgevoerd in de keten IH, dan levert dat in combinatie met de beleidsvoornemens voor Werkelijk Rendement box 3 een knelpunt op in het jaar 2026, waardoor keuzes qua timing noodzakelijk zijn. De vormgeving van Werkelijk Rendement box 3 is nog niet volledig rond en kan een grotere IV-inspanning vragen dan nu voorzien. Er is een team aan de slag om het AOV/ZZP-proces in kaart te brengen. Vervolgens kan dan worden bekeken waar dit het beste uitgevoerd kan worden.
    - Gegeven de uitdagingen waar de keten IH voor staat is het noodzakelijk beleidsmaatregelen in deze keten te beperken tot aanpassingen van parameters en toelichtingen. De BOR/DSR-maatregelen worden langs deze lijnen uitgewerkt, waarbij met uitvoeringstoetsen (medio augustus verwacht) moet worden bevestigd of dit ook lukt.
    - Ook tijdens de augustusbesluitvorming zal door ons nauw worden bewaakt dat voor de keten IH uitsluitend met aanpassingen van parameters en toelichtingen wordt gewerkt.
- De portfolio's van de andere ketens zijn ook volgepland met wetgeving en moderniseringen. Bij nieuwe beleidswensen geldt daarom dat de inpasbaarheid steeds op de volgende wijze wordt bekeken:

1. inpassen van maatregelen waar dit mogelijk is zonder herplanning, bijvoorbeeld wanneer nog ruimte bestaat in de ruimte voor wetgeving die is opgenomen in het MJP;
2. de vormgeving van maatregelen aanpassen om deze inpasbaar te maken (bijv. als parameter);
3. waar dit niet kan ontstaat een (her)planningsvraagstuk. Het uitgangspunt is dat dit gebeurt door herplanning van ander beleid, d.w.z. binnen het compartiment wetgeving, zodat het bijvoorbeeld niet de noodzakelijke modernisering van de IV vertraagt;
4. Waar het herplannen van nieuw beleid niet binnen de categorie (wetgeving) kan worden ingepast, kan het wenselijk worden geacht breder buiten het compartiment wetgeving naar inpasbaarheid te kijken. In dat geval wordt dit voorgelegd aan de Driehoek Belastingdienst.

- Beleid en uitvoering werken gezamenlijk aan meer sturing aan de voorkant op meerdere niveaus: van proactief zijn op individuele dossiers, op momenten van politieke besluitvorming en door verder gezamenlijk vooruit te kijken vanuit overzicht. De volgende stappen zijn en worden in dit kader gezet:
    - In het proces van inventarisatie en prioritering wetgeving zijn eerste uitvoeringsoordelen gegeven. U bent hierin meegenomen in de voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming. Bij de voorjaarsbesluitvorming is de samenloop bewaakt en zijn randvoorwaarden voor de vormgeving meegegeven. Zo is bijvoorbeeld het inwerkingtredingsmoment voor de belasting op waterstof van 2025 naar 2026 doorgeschoven. In de fiscale beleids- en uitvoeringsagenda heeft u de Tweede Kamer een eerste beeld gegeven en concreet voor een aantal maatregelen aangegeven dat er nog aandachtspunten zijn voor de vormgeving en inwerkingtreding, zoals bij de maatregelen voor BOR/DSR. Een groot deel van de maatregelen van de voorjaarsbesluitvorming is opgenomen in het Belastingplan 2024.
    - Hiermee wordt - eerder dan voorheen - al bij de voorjaars- en augustusbesluitvorming een inschatting afgegeven wat wel en niet uitvoerbaar en inpasbaar is. Dit wordt gevolgd door een uitvoeringstoets waarin relevante details voor de uitvoering worden uitgewerkt. Nieuwe inzichten op dat moment zijn niet geheel uit te sluiten.
- Richting de augustusbesluitvorming wordt u meegenomen in vraagstukken en knelpunten op het snijvlak tussen uitvoering en beleid. Op 12 juli is gepland dat de eerste uitvoeringstoetsen op de maatregelen in het Belastingplanpakket gereed zijn voor een pakketverzending aan J&V. De overige toetsen worden daarna afgerond. Medio augustus wordt u geïnformeerd over de actuele stand van de uitvoeringstoetsen. Hiernaast wordt u in de afzonderlijke beslisnota's meegenomen in de eventueel spelende dilemma's op het snijvlak beleid/uitvoering.
- In het overleg op 4 juli wordt u meegenomen in het op dat moment actuele beeld ten aanzien van de uitvoerbaarheid en inpasbaarheid van het pakket Belastingplan en de overige aankomende maatregelen.

Stand van zaken IV-capaciteit
In april dit jaar is besloten dat er opgeschaald kan worden naar een stabiel aanbodkader van 640.000 IV-dagen per jaar t.b.v. alle IV-activiteiten. De groei

naar dit nieuwe aanbodkader vindt dit jaar plaats, waardoor de verwachting is dat in 2024 dit aanbod ook daadwerkelijk beschikbaar is. Naast het MJP (240.000 IV-dagen) zijn deze dagen ook beschikbaar voor Beheer en Onderhoud, Jaaraanpassingen en voor de portfolio's van Douane en Toeslagen. De verwachting is dat er in 2023 613.000 IV-dagen geleverd worden. Dit komt omdat er tijd overheen gaat voordat is opgeschaald en opgeleid, waardoor het gemiddelde over het jaar lager is dan het niveau waar naartoe wordt gewerkt. Ook moet hierbij rekening gehouden worden met vakanties gedurende de zomerperiode. Hierdoor kan het voorkomen dat de groei in bijvoorbeeld de periode januari-april sneller gaat dan gedurende de maanden mei-augustus. Concreet betekent dit voor 2023 wel een groei van bijna 20.000 IV-dagen ten opzichte van de realisatie in 2022. De ketens die moeten groeien zijn met name Omzetbelasting, Inkomensheffing, Gegevens en Vennootschapsbelasting. Ambitie is om eind dit jaar wel op het gewenste niveau te zijn zodat over heel 2024 deze capaciteit beschikbaar is. Onderzocht wordt nog of verdere groei in het aanbod – bijvoorbeeld door inkoop- mogelijk is.

Ontwikkelingen t.a.v. IV-activiteiten en MJP-aanpak

- Er vindt op dit moment een gedetailleerd onderzoek plaats met ondersteuning door Deloitte rondom Beheer en Onderhoud. Het doel hiervan is om, net als t.a.v. het portfolio, ook de transparantie en de besturing rondom Beheer en Onderhoud te verbeteren. De verwachting is dat dit impact zal hebben op het MJP, met name omdat er ook wijzigingen worden uitgevoerd binnen Beheer en Onderhoud die verschoven zullen worden naar het MJP zodat ook hier prioritering op kan plaatsvinden. Zoals onder de kernpunten is aangegeven, wordt dit onderzoek naar verwachting in juli afgerond, waarna implementatie van de adviezen plaatsvindt. U wordt hierover nader geïnformeerd bij de volgende actualisatie van het MJP in (november/december).
- In samenwerking met de opdrachtgever wordt gewerkt aan meer inzicht in het fiscale nationale en Europese beleid dat nog wordt verwacht, zodat de Belastingdienst hier beter op kan anticiperen. Het doel is om de komende periode in een eerder stadium aangekondigd beleid met een te verwachten IV-impact op te nemen in het MJP als pre-portfolio, zodat hierop al geanticipeerd kan worden. Van de beleidsvoorstellen in het pre-portfolio moet de IV-impact, uitvoerbaarheid en inpasbaarheid nog nader worden onderzocht en vindt definitieve inpassing plaats na vaststelling van het beleid en de uitvoeringstoets.

Specifiek voor niet-fiscale Europese wetgeving die de Belastingdienst in potentie raakt en waarbij de coördinatie bij andere departementen is belegd, wordt ook gewerkt aan overzicht in een vroeg stadium en versterking van onze betrokkenheid in Europa. De Europese Commissie geeft prioriteit aan het thema 'Europa klaarmaken voor het Digitale Tijdperk'. Mede daarom komen er Europese verordeningen op het terrein van digitalisering op ons af. Hoewel deze Europese wet- en regelgeving niet fiscaal van aard is, dient de Belastingdienst er wel aan te voldoen. In de zomerperiode wordt in kaart gebracht welke generieke wetgevingstrajecten de Belastingdienst waarschijnlijk zullen raken en in de derde actualisatie wordt de impact hiervan op het MJP waar mogelijk nader toegelicht

Politiek/bestuurlijke context

Vanuit de Tweede Kamer is veel aandacht voor dit onderwerp. Via de ICT-brief van februari is de Kamer geïnformeerd over het MJP.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Voortgang wetsvoorstel wettelijke grondslag huidige werkwijze

Datum
4 juli 2023

Notanummer
2023-0000147140

Bijlagen
1.Nota 18 april 2023

Aanleiding

Bij nota van 18 april 2023 bent u akkoord gegaan met het in het Belastingplan 2024 opnemen van een wettelijke grondslag voor de huidige uitvoeringspraktijk van de Belastingdienst bij de afdoening van aanvullingen op een eerdere aangifte (na voldoening, afdracht of vaststelling van een belastingaanslag). De huidige uitvoeringspraktijk ziet op de inkomstenbelasting, de loonbelasting en de omzetbelasting. U bent destijds ook akkoord gegaan met verzending van de Kamerbrief van 19 april 2023.[1] In deze Kamerbrief is onder meer wetgeving inzake voornoemde uitvoeringspraktijk aan de Tweede Kamer aangekondigd. In deze nota wordt u geïnformeerd over de voortgang van deze voorstellen.

Informatiepunt 1. inkomstenbelasting

Bij de inkomstenbelasting verloopt het wetgevingsproces goed en de eerste opbrengsten van de uitvoeringstoets zijn positief. De maatregel is onderdeel van het wetsvoorstel Overige Fiscale Maatregelen 2024 en volgt het proces van het Belastingplan 2024.

Informatiepunt 2. loonbelasting

De wettelijke grondslag voor de huidige wijze van afdoening van aanvullingen op een eerdere aangifte loonbelasting vergt meer onderzoek. Samen met de Belastingdienst is daarom de conclusie getrokken dat het Belastingplan 2024 hiervoor niet haalbaar is. Als uit aanvullend onderzoek blijkt dat een wettelijke grondslag voor de loonbelasting nog steeds wenselijk is, adviseren wij u om deze grondslag per 2025 alsnog aan de Kamer voor te stellen. Hiervoor lijkt het Belastingplan 2025 het meest geschikte wetgevingstraject. Indien een internetconsultatie nodig wordt geacht, dient deze zelfstandig, los van het Belastingplan, plaats te vinden. Zodra voldoende duidelijkheid bestaat over de mogelijkheden bij de loonbelasting, berichten we u.

Informatiepunt 3. omzetbelasting

De voorlopige opbrengsten van de uitvoeringstoets voor de voorgenomen omzetbelastingmaatregelen inzake correcties op eerder ingediende aangiften zijn **niet** positief. De benodigde aanpassing van de IV is niet maakbaar in het bestaande landschap, omdat dit een hoog risico op instabiliteit van het OB-systeem met zich brengt. De voorgenomen maatregelen kunnen pas na invoering van het nieuwe OB-systeem worden gerealiseerd.

[1] Brief van 19 april 2023, nr. 2023-0000099977.

Het wetgevingsproces bij de omzetbelasting heeft meer aandachtspunten opgeleverd. Deze aandachtspunten zijn onder andere (1) de beperkte mogelijkheden van MijnBelastingdienst Zakelijk (MBDZ) met betrekking tot het meermaals indienen van een (herzien) aangiftebiljet, (2) de verschillen in (individuele) rechtsbescherming tussen de inkomstenbelasting en de omzetbelasting, (3) het risico dat het wetsvoorstel tot meer bezwaren zou kunnen leiden en (4) het gebrek aan inzicht in de wijze waarop het bedrijfsleven op deze maatregel reageert. Deze aandachtspunten zijn opgenomen in de toelichting.

Op grond van de huidige IV-onmogelijkheden en voornoemde aandachtspunten is de conclusie dat de voorgenomen maatregelen voor de omzetbelasting op dit moment geen doorgang kunnen vinden. Dit betekent dat geen wettelijke grondslag voor de huidige uitvoeringspraktijk kan worden gerealiseerd. Dit is pas mogelijk nadat het nieuwe OB systeem gereed is. Uiterlijk bij het aanbieden van het Belastingplanpakket zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over het niet doorgaan van wetgeving voor de omzetbelasting (en de voortgang bij de loonbelasting).

Kernpunten

IV-onmogelijkheden bij wetvoorstel omzetbelasting

- Er heeft intensief overleg met de Belastingdienst plaatsgevonden. Daaruit is gebleken dat de werkwijze in de omzetbelasting ten aanzien van negatieve suppleties via het ter beschikking gestelde suppletieformulier IV-aanpassing behoeft. Deze negatieve suppleties worden nu behandeld als bezwaar, terwijl dat straks een verzoek om ambtshalve vermindering zou moeten zijn.
- Uit de voorlopige opbrengsten van de uitvoeringstoets blijkt nu dat die gevraagde aanpassing niet maakbaar is in het bestaande landschap, omdat dit een hoog risico op instabiliteit van het OB-systeem met zich brengt. De beoogde wijziging kan pas plaatsvinden na invoering van het nieuwe OB-systeem.

Contra-legem behandeling werkstroom omzetbelasting

- De Belastingdienst heeft de wens voor een wettelijke regeling voor de huidige werkwijze in de omzetbelasting. Deze wens bestaat sinds het zogenoemde Dwangsomarrest.[2] Uit dit arrest volgt dat de huidige werkwijze (gedeeltelijk) contra legem is en dat daarmee het risico op het verschuldigd worden van een dwangsom wordt gelopen.
- Een belangrijke werkstroom onder de huidige werkwijze zijn (eerste) aangiften die ingediend worden nadat geautomatiseerd een naheffingsaanslag opgelegd is. Deze naheffingsaanslagen, ook bekend als 'systeemaanslagen', worden vastgesteld in het geval de belastingplichtige (1) niet of niet tijdig aangifte doet of in het geval de belastingplichtige (2) de overeenkomstig zijn gedane aangifte verschuldigd geworden omzetbelasting niet, gedeeltelijk niet of niet tijdig betaalt.
- Volgens de huidige werkwijze behandelt de Belastingdienst deze aangiften als een verzoek om ambtshalve vermindering, terwijl uit jurisprudentie volgt dat deze aangiften behandeld zouden moeten worden als bezwaarschriften.

[2] HR 11 oktober 2019, ECLI:NL:HR:2019:1574.

- Het betreft circa 400.000 berichten per jaar, die de Belastingdienst op grond van het huidige wetgeving contra-legem afdoet. Het is voor de Belastingdienst niet uitvoerbaar om deze berichten als bezwaar te behandelen. Een grove inschatting is dat de behandeling als bezwaar 130 fte zou kosten.

Toelichting

Voorgenomen wetgeving

- Zoals vermeld in de 19e Halfjaarsrapportage[3] hanteert de Belastingdienst in de praktijk een werkwijze waarbij digitale aangiftebiljetten die binnen de bezwaartermijn ingediend worden, niet behandeld worden als een bezwaar, maar als een verzoek om ambtshalve vermindering (hierna: huidige werkwijze). De Kamer is vervolgens meerdere keren geïnformeerd over deze huidige werkwijze.[4]
- Bij de huidige werkwijze gaat het veelal om herstel van omissies, waarbij geen geschil bestaat tussen de belastingplichtige en de inspecteur. Deze aanvullingen worden door de inspecteur dan in de regel ook gevolgd. De belastingplichtige zal dus in de regel geen materieel nadeel ondervinden van de kwalificatie als een verzoek om ambtshalve vermindering. Kort gezegd voorziet de voorgenomen wetgeving voor de inkomstenbelasting in een verankering van de huidige werkwijze in de wet. Voor de omzetbelasting werd een vergelijkbare wetswijziging beoogd.

Benodigde IV-aanpassing omzetbelasting

- De voor de omzetbelasting voorgenomen maatregelen bouwen voort op de bestaande suppletieverplichting in de omzetbelasting. De suppletieverplichting houdt kort samengevat in dat een belastingplichtige gehouden is alsnog bij wijze van suppletie de juiste en volledige inlichtingen of gegevens te verstrekken, zodra hij constateert dat hij een aangifte over een tijdvak in de afgelopen vijf kalenderjaren onjuist of onvolledig heeft gedaan waardoor te veel of te weinig belasting is betaald.
- Zowel positieve suppleties (die strekken tot een verhoging van de belastingschuld of terugbetaling) als negatieve suppleties (die strekken tot een vermindering van de belastingschuld of een teruggaaf) vinden in praktijk plaats via het ter beschikking gestelde (digitale) suppletieformulier en een (aanvullend digitaal) aangiftebiljet. Negatieve suppleties zouden op grond van de voorgenomen maatregelen worden aangemerkt als een verzoek om ambtshalve vermindering. Daarmee zou de wetgeving in overeenstemming worden gebracht met de uitvoeringspraktijk.
- Negatieve suppleties via het ter beschikking gestelde suppletieformulier behandelt de Belastingdienst nu in de meeste gevallen meer 'geformaliseerd'. Er wordt dan bijvoorbeeld geen motivering opgevraagd en niet gehoord. Er wordt echter wel uitspraak op bezwaar gedaan. Dit dus in tegenstelling tot (herziene) aangiften (bij bijvoorbeeld systeemaanslagen).
- Op grond van de voorgenomen wetswijziging worden (ook) negatieve suppleties via het ter beschikking gestelde suppletieformulier wettelijk aangemerkt als verzoek om ambtshalve vermindering en zou daarop

[3] Kamerstukken II 2016/17, 31 066, nr. 355, bijlage 1.
[4] Uitlatingen over deze werkwijze zijn bijvoorbeeld opgenomen in de brief van de Staatssecretaris van Financiën van 20 september 2022, 2022-0000215908 (Aanbiedingsbrief pakket Belastingplan 2023) en de nota naar aanleiding van het verslag bij de Fiscale verzamelwet 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 36107, nr. 6, p. 8-10).

voortaan met een kennisgeving vermindering (geen uitspraak op bezwaar) beslist moeten worden. Dit betreft circa 300.000 berichten per jaar. Veel hiervan worden buiten de bezwaartermijn ingediend (zie 19e Halfjaarsrapportage; tijdige indiening betreft uitzonderlijke gevallen).
- De benodigde IV-aanpassing ziet op het vervangen van de uitspraak op bezwaar door een kennisgeving vermindering bij negatieve suppleties via het ter beschikking gestelde suppletieformulier.
- Uit de uitvoeringstoets blijkt nu dat die gevraagde aanpassing niet maakbaar is in het bestaande landschap, omdat dit een hoog risico op instabiliteit van het OB-systeem met zich brengt. De beoogde wijziging kan pas plaatsvinden na invoering van het nieuwe OB-systeem.

Een herziene aangifte niet via MBDZ

- De voorgenomen maatregelen zouden ook inhouden dat aanvullingen die worden ingediend via een (digitaal) aangiftebiljet kwalificeren als een (verplichte) positieve suppletie of een verzoek tot toepassing van artikel 65 AWR (ambtshalve vermindering). De andere route is het suppletieformulier van de Belastingdienst.
- Het indienen van een aanvullend (digitaal) aangiftebiljet is echter alleen mogelijk bij het gebruik van professionele aangiftesoftware. Belastingplichtigen die gebruik maken van MBDZ kunnen uitsluitend gebruik maken van het (digitale) suppletieformulier. Aanpassing van MBDZ, zodat via dit portal ook aanvullende aangiften ingediend kunnen worden, is niet (eenvoudig) mogelijk.
- Als de voorgenomen maatregelen doorgang hadden kunnen vinden, zou op deze beperking bij MBDZ kritiek kunnen ontstaan. Een belastingplichtige die zich niet laat bijstaan door een adviseur en niet beschikt over professionele aangiftesoftware, in de regel de kleine zelfstandige, kan de mogelijkheid van een herzien (digitaal) aangiftebiljet niet benutten.

Rechtsbescherming bij de omzetbelasting

- Een beslissing op een verzoek om ambtshalve vermindering in de omzetbelasting is ook nu niet voor bezwaar of beroep vatbaar. Dit is alleen anders in de inkomstenbelasting, waar de afwijzing van zo'n verzoek geschiedt bij voor bezwaar vatbare beschikking (artikel 9.6 Wet IB 2001). Dit juridische onderscheid zou ook met de voor de omzetbelasting voorgenomen maatregelen in stand blijven. Hiermee is de rechtsbescherming voor de omzetbelasting minder goed gewaarborgd dan voor de inkomstenbelasting.
- Omdat op grond van de voorgenomen maatregelen (vrijwillige) negatieve suppleties (via het suppletieformulier of een aangiftebiljet) een verzoek om ambtshalve vermindering zijn, zou gesteld kunnen worden dat daarmee minder rechtsbescherming geboden wordt. Dit had bij het doorzetten van de voorgenomen maatregelen tot kritiek kunnen leiden.
- De belastingplichtige zou bij inwerkingtreding van de voorgenomen maatregelen echter nog steeds kunnen kiezen om bezwaar te maken, namelijk via een brief of een ander bericht dan een suppletieformulier of aangiftebiljet. Bovendien voegt bezwaar en beroep niet (per se) iets toe bij herstel van omissies waarover geen geschil bestaat tussen de belastingplichtige en de Belastingdienst. De Belastingdienst volgt deze

berichten dan ook in de regel volledig, waardoor materieel gezien de belastingplichtige niets tekort hoeft te komen.
- Ook in de (uitzonderings)situatie dat een belastingplichtige een brief of ander bericht indient naast een (aangepast) aangiftebiljet of een negatieve suppletie via het suppletieformulier, zou bij de voorgenomen maatregelen het uitgangspunt blijven gelden dat er sprake is van een ingediend bezwaar.

Meer bezwaren door wetswijziging?
- In het box 3-dossier is duidelijk naar voren gekomen dat het maken van bezwaar voordelen heeft ten opzichte van het verzoeken om ambtshalve vermindering. Deze voordelen zijn met name gekoppeld aan het feit dat bij een bezwaar de heffing later onherroepelijk vast komt te staan, zodat bijvoorbeeld langer een beroep op nieuwe jurisprudentie kan worden gedaan.
- Het is niet uit te sluiten dat dat de voorgenomen omzetbelastingmaatregelen aanvullende aanleiding zouden hebben gegeven tot meer bezwaren. Dit geldt wellicht het meest voor belastingplichtigen die worden bijgestaan door belastingadviseurs, welke adviseurs niet het risico willen lopen dat hun cliënten/belastingplichtigen hen nalatigheid verwijten.
- Om meer comfort te krijgen over de ontvangst van maatregelen voor de omzetbelasting verdient het de voorkeur om eventuele alternatieve maatregelen bij externe partijen te sonderen.

Politiek bestuurlijke context
Deze nota is een vervolg op de Kamerbrief van 19 april 2023 waarin onder meer wetgeving inzake voornoemde uitvoeringspraktijk aan de Tweede Kamer is aangekondigd.

Communicatie
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

mke+mlnv wo 5/7 17.30 - 18.00
vb LNV do 6/7 16.15 - 16.30
Ministerie van Financiën
vb wo 5/7 9.15 - 9.30
BWO vrij 7/7 9.00 - 9.45

DEPARTEMENTAAL BREED
HEDEN
TER ADVISERING
Aan
Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Verbruiksbelastingen, Douane en Internationale aangelegenheden

Persoonsgegevens

nota

BO Glastuinbouw 7 juli

Datum
4 juli 2023

Notanummer
2023-0000161011

Bijlagen
1. Concept agenda BO

Aanleiding

Vrijdag 7 juli heeft u samen met MLNV en MKE van 9.00 – 9.45 uur bestuurlijk overleg (BO) met Glastuinbouw Nederland (GTB NL) en Greenports Nederland. Op woensdag 5 juli van 9.15 – 9.30 uur is de voorbespreking voor dit overleg. MLNV zal u ter voorbereiding bellen op donderdag 6 juli om 16.15 uur.

Kernpunten

- Het BWO met MLNV en MKE kon vorige week geen doorgang vinden. MLNV zal ter voorbereiding van het BO MKE (op 5 juli) en u (op 6 juli) bellen. Wij adviseren u om geen toezeggingen te doen voor de augustusbesluitvorming en tijdens het BO vooral te luisteren wat de sector nodig heeft om het verduurzamingspakket te ondersteunen.
- Belangrijkste punten voor het gesprek met de sector betreffen de stapeling van beprijzingsmaatregelen en de wens voor een terugsluis van de opbrengsten van de CO_2-heffing glastuinbouw.
- Conform uw verzoek treft u in bijlage 1 een overzicht van het klimaatpakket voor de glastuinbouw zoals overeengekomen dit voorjaar.
- In bijlage 2 treft u een overzicht van ambtelijke uitwerking van de CO_2-heffing Glastuinbouw. Deze is samen met LNV en KE tot stand gekomen langs de lijnen van de voorjaarsbesluitvorming.
- Onderstaand gaan we specifiek in op het BO (in de vorm van een geannoteerde agenda) en het gesprek met MLNV.

07/07/23

Geannoteerde agenda Bestuurlijk overleg

1. *Opening*

2. *Vaststellen verslag BO 14 maart + afhandeling acties*
   Het verslag kan worden vastgesteld (bijlage 1a). Ter invulling en afhandeling van de acties is een document opgesteld (bijlage 1b).

   Annotatie 2:
   - U kunt akkoord gaan met het verslag.

3. *Samenhangend pakket energietransitie glastuinbouw*
Coalitieakkoord, convenant en kamerbrief over het samenhangend pakket april 2022 geven de uitgangspunten voor de glastuinbouwsector en de individuele bedrijven om zich te ontwikkelen naar een klimaatneutrale, rendabele sector. Op 26 april van dit jaar is hier de kamerbrief over de voorjaarsbelsuitvorming klimaat bij gekomen. In het bestuurlijk overleg staan we aan de hand van een overzichtsmemo (bijlage 2) stil bij de aangekondigde maatregelen voor de glastuinbouw en het verdere verloop van het besluitvormingsproces. In de memo staan de volgende bespreekpunten:
   a. *Hoe zorgen we ervoor dat het restemissiedoel 2030, door de stapeling/interactie van beprijzingsmaatregelen, niet zwaarder wordt?*
   b. *Welke afspraak kan gemaakt worden voor de SDE++ regeling in 2024?*

Annotatie 3a (stapeling beprijzing/lastendruk):
- U kunt aangeven dat er dit voorjaar een uitgebreid pakket aan maatregelen is aangekondigd ter verduurzaming van de glastuinbouw. Het gaat hierbij om een gebalanceerd pakket van zowel fiscale maatregelen (inputvrijstelling elektriciteitsopwekking, verlaagd tarief GTB, CO_2-heffing GTB) als subsidies.
- GTB NL maakt zich op korte termijn vooral zorgen over de additionele wijzigingen in de energiebelasting om een extra emissiereductie van 1,2 Mton te realiseren.
  - U kunt aangeven dat het kabinet oog heeft voor de lastenverzwaring voor de verschillende sectoren. Dit is ook de reden dat het kabinet heeft besloten tot ingroei van de fiscale maatregelen. De lastenverzwaring voor sectoren zal op basis van nieuwe doorrekeningen worden meegewogen in de augustusbesluitvorming.
- GTB NL zal naar verwachting verzoeken om een vervolgoverleg in augustus.
  - U kunt aangeven dat het opportuun is om na de augustusbesluitvorming het reguliere bestuursoverleg (in september) doorgang te laten vinden.
- GTB NL zal naar verwachting vragen hoe in de verdere toekomst voorkomen kan worden dat de beprijzingsdruk zodanig toeneemt dat de emissiereductiedoelstelling voor 2030 ruimschoots wordt overschreden. De belangenorganisatie heeft hierbij met name de toepassing van ETS2 op de glastuinbouw op het oog.
  - U kunt aangeven dat CO_2-heffing glastuinbouw naar verwachting per 1-1-2025 wordt geïntroduceerd. Onderdeel van deze introductie is een tariefstudie waarin wordt nagegaan welk tarief noodzakelijk is, bovenop alle andere beleidsmaatregelen (inclusief ETS2), om de emissiereductiedoelstelling van de glastuinbouw te realiseren. Deze tariefstudie "borgt" dan ook de juiste beprijzingsdruk.

Toelichting 3a (stapeling beprijzing/lastendruk):
- In het voorjaar is een pakket aan maatregelen aangekondigd om de glastuinbouw te verduurzamen. De recente concept doorrekening door Trinomics laat zien dat met dit pakket de CO_2-reductiedoelstelling uit

het coalitieakkoord wordt gerealiseerd (1 Mton waarvan 0,7 Mton door de glastuinbouw). Tegelijkertijd betekent dit pakket een forse stijging van bedrijfskosten in de glastuinbouw in 2030 (gemiddeld +8,3%).
- Bijlage 1 geeft (conform uw verzoek) een overzicht van de budgettaire effecten van het pakket en impact op de glastuinbouw.
- De impactstudies van Trinomics (beperken vrijstellingen) en CE Delft (wijzigen tarieven EB) zijn naar verwachting op 1 augustus afgerond. De resultaten daarvan zullen meelopen in de augustusbesluitvorming.

Annotatie 3b (SDE+):
- U kunt MKE het woord laten voeren.

Toelichting 3b (SDE+):
- In de ogen van GTB NL zijn de toezeggingen van vorig jaar om tot een convenant te komen niet nagekomen (inspanningsverplichting voor aanpassing referentiesystematiek voor warmteprijs in de SDE++). Ambtelijk EZK vindt dat er met een PBL advies wel degelijk tegemoet is gekomen aan de inspanningsverplichting, ook al heeft dit niet geleid tot een aanpassing van de systematiek.

4. *Energiebelasting: Stand van zaken sondering EC-melding afbouw verlaagd tarief tuinbouw*
LNV deelt de stand van zaken van het sonderen in Brussel met betrekking tot staatssteuntoestemming die nodig is voor de uitfasering van het verlaagde energiebelasting tarief voor de glastuinbouw tussen 2025 en 2030.

Annotatie 4:
- U kunt MLNV het woord laten voeren t.a.v. de staatsteuntoestemming.
- Eventueel kunt u aangeven dat in het Herstel- en Veerkrachtplan is overeengekomen dat Nederland de voorgestelde hervormingen in de energiebelasting volledig doorvoert in 2025. Bezien wordt op met welke aanvullende maatregelen zowel de ingroeipaden gehandhaafd kunnen worden alsook de gelden uit het fonds ter beschikking komen.

Toelichting 4:
- De Europese Commissie heeft aan ambtelijk LNV gesuggereerd om te onderzoeken of de afbouw van het verlaagd tarief glastuinbouw onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening kan vallen. Dit onderzoek loopt op dit moment.

5. *Uitwerking Individueel Sectorsysteem*
In het klimaatpakket van april is opgenomen dat er vanaf 2025 een vlakke individuele CO_2-heffing van kracht wordt. Op basis van een notitie van FIN (Bijlage 3) wordt de stand van zaken van de uitwerking van deze heffing besproken in het kader van het belastingplan 2024.

Annotatie 5:

- U kunt een korte update geven van de stand van zaken:
  - In het voorjaar is overeengekomen om een vlakke heffing te introduceren. Doel van deze heffing is om glastuinbouwbedrijven zodanig te stimuleren dat in 2030 maximaal 4,3 Mton broeikasgasemissies wordt uitgestoten. De CO_2-heffing glastuinbouw realiseert dit doel in combinatie met andere subsidiërende, regulerende en beprijzende instrumenten.
  - Momenteel wordt de heffing ambtelijk uitgewerkt. Een concept wetsvoorstel zal deze zomer worden getoetst, zodat het na besluitvorming in augustus mee kan in het Belastingplan 2024.
  - De heffing moet conform afspraken per 1 januari 2025 in werking treden en het huidige systeem van kostenverevening vervangen.
- GTB NL zal naar verwachting aangeven grote moeite te hebben met het ontbreken van een **terugsluis in de CO_2-heffing glastuinbouw**. Mocht dit ter tafel komen, dan kunt u het volgende aangeven:
  - Dat de begroting een scheiding van inkomsten/uitgaven kent en dat de opbrengst van belastingmaatregelen naar de algemene middelen gaat. Het vooraf labelen van een belastingopbrengst is vanuit de begrotingsoptiek ongewenst.
  - Dat het klimaatpakket voor de glastuinbouw ook veel subsidies kent en dat het totaalpakket als zodanig in evenwicht is.

Toelichting 5:

- In bijlage 2 treft u een overzicht van de vormgeving van de CO_2-heffing glastuinbouw. De ambtelijke uitwerking is cf. afspraken uit de voorjaarsbesluitvorming. Ambtelijk wordt de heffing gezamenlijk met LNV, KE en RVO uitgewerkt.
- Conform voorjaarsbesluitvorming zal de heffing meelopen in het Belastingplan 2024. Dit is een krap tijdpad maar vooralsnog haalbaar.

6. Rondvraag

7. Sluiting

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlage 1: samenhang pakket glastuinbouw

- Vorig jaar is het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 overeengekomen. Het kabinet heeft dit voorjaar een pakket aan klimaatmaatregelen aangekondigd ter verduurzaming van de glastuinbouw. Belangrijke elementen van dit pakket:
  - Een restemissiedoel 4,3 Mton CO2 equivalenten voor 2030;
  - De introductie van een vlakke individuele CO2-heffing per 2025;
  - Geleidelijke beperking van de inputvrijstelling en afschaffing verlaagd tarief in de Energiebelasting vanaf 2025;
  - De SDE-categorie 'lucht-water-warmtepompen' is opengesteld voor de glastuinbouw;
  - Uit het klimaatfonds is 300 miljoen beschikbaar gesteld voor de warmteregeling en 200 miljoen voor de EG-regeling;
  - En 60 miljoen is gereserveerd voor bestaande hernieuwbare warmteprojecten n.a.v. de motie Grinwis-Erkens.
- Conform uw verzoek is hieronder een overzicht opgenomen van de extra inkomsten en uitgaven voor de glastuinbouw in het aanvullend klimaatpakket. Let wel, het gaat om extra inkomsten en uitgaven die specifiek toe te wijzen zijn aan de glastuinbouw. De overheid kent een scheiding tussen inkomsten en uitgaven. Een directe koppeling tussen wat een sector aan belasting betaalt en aan subsidies ontvangt, staat efficiënt (begrotings)beleid in de weg. Ook voor andere inkomsten uit de energiebelasting geldt dat deze naar de algemene middelen gaan en er geen claims van de sector tegenover staan. Daarnaast zijn er veel uitgaven regelingen waar de glastuinbouwsector direct, dan wel indirect van profiteert.
- In de onderstaande tabel zijn we uitgegaan van de raming voorjaarsnota. Op dit moment vindt nadere aanscherping van deze raming plaats op basis van de bevindingen van CPB en Trinomics.

Tabel: Extra inkomsten en uitgaven voorjaarsbesluitvorming ten behoeve van de Glastuinbouw (mln. euro)

	Totaal	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Inkomsten vanuit glastuinbouw									
Verlaagd tarief	563	0	0	41	56	85	105	128	148
Inputvrijstelling elektriciteitsopwekking GTB	722	0	0	68	92	110	132	151	169
Interactie	203	0	0	9	14	24	37	51	68
CO2-heffing glastuinbouw	54	0	0	3	5	8	10	13	15
Totaal extra inkomsten GTB	1542	0	0	121	167	227	284	343	400
Uitgaven ten behoeve van glastuinbouw									
Openstelling SDE-categorie 'lucht-water-warmtepomp' voor glastuinbouw	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Correctieregeling duurzame warmte n.a.v. motie Grinwis-Erkens	60	60	0	0	0	0	0	0	0
Distributienetten glastuinbouw	300	0	19	28	38	50	53	56	56
EG-regeling (Energie-efficiëntie Glastuinbouw)	200	0	35	35	26	26	26	26	26
Totaal extra uitgaven GTB	560	60	54	63	64	76	79	82	82

- In de ambtelijke contacten zegt GTB NL tevreden te zijn over het maatregelenpakket dat is aangekondigd (zonder overigens bovenstaande tabel te kennen). Er wordt ruim in subsidiemiddelen voor verduurzaming voorzien en de fiscale maatregelen worden geleidelijk ingevoerd tussen 2025 en 2030. Dit geeft de sector in de ogen van GTB NL gelegenheid om te verduurzamen.

- Afgelopen vrijdag hebben wij de eerste concept resultaten van Trinomics ontvangen van hun doorrekening van het aanvullend klimaatpakket. Onderstaande tabel laat zien dat de energiekosten van de glastuinbouw gemiddeld met 14,8% stijgen in 2025 en 44,5% in 2030. Microprofielen (nog geen onderdeel van de huidige concept rapportage) zullen laten zien dat hier een forse variatie in zit waarbij, vooral de energiekosten van kleine tuinders en tuinders zonder netlevering meer dan gemiddeld toenemen. Deze stijging van de energiekosten leidt tot stijging van de bedrijfskosten van 3,1% in 2025 en van 8,3% in 2030.
- Tegelijkertijd zorgt de stijging in de energiekosten er voor dat de emissiereductiedoelstelling van 1 Mton uit het coalitieakkoord wordt gehaald. Hierbij reduceert de glastuinbouw 0,7 Mton.

Tabel: Concept resultaten glastuinbouw Trinomics studie

	2025	2030	2035
Effecten pakket glastuinbouw (excl. EB-maatregelen 1,2 Mton)			
Stijging energiekosten	14,8%	44,5%	48,2%
Stijging bedrijfskosten	3,1%	8,3%	7,9%
Verandering productiewaarde	-9,1%	-8,7%	-9,0%
Broeikasgasemissies		-12,8%	-14,5%
Emissiereductie (Mton)		0,7	0,8

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Behandeld door

Persoonsgegevens

Datum
30 juni 2023

Kenmerk
DGA-PAV / 33477404

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Bestuurlijk Overleg Energietransitie Glastuinbouw
Voorzitter	MLNV
Notulist	LNV
Vergaderdatum en -tijd	7 juli 2023, 9.00 uur - 9.45 uur
Locatie	Digitaal via Webex

Vergaderpunten

1. Opening

2. Vaststellen verslag BO 14 maart + afhandling acties
   Het verslag kan worden vastgesteld (bijlage 1a). Ter invulling en afhandeling van de acties is een document opgesteld (bijlage 1b).

3. Samenhangend pakket energietransitie glastuinbouw
   Coalitieakkoord, convenant en kamerbrief over het samenhangend pakket april 2022 geven de uitgangspunten voor de glastuinbouwsector en de individuele bedrijven om zich te ontwikkelen naar een klimaatneutrale, rendabele sector. Op 26 april van dit jaar is hier de kamerbrief over de voorjaarsbelsuitvorming klimaat bij gekomen. In het bestuurlijk overleg staan we aan de hand van een overzichtsmemo (bijlage 2) stil bij de aangekondigde maatregelen voor de glastuinbouw en het verdere verloop van het besluitvormingsproces. In de memo staan de volgende bespreekpunten:
   - Hoe zorgen we ervoor dat het restemissiedoel 2030, door de stapeling/interactie van beprijzingsmaatregelen, niet zwaarder wordt?
   - Welke afspraak kan gemaakt worden voor de SDE++ regeling in 2024?

4. Energiebelasting: Stand van zaken sondering EC-melding afbouw verlaagd tarief tuinbouw
   LNV deelt de stand van zaken van het sonderen in Brussel met betrekking tot staatssteuntoestemming die nodig is voor de uitfasering van het verlaagde energiebelasting tarief voor de glastuinbouw tussen 2025 en 2030.

5. Uitwerking Individueel Sectorsysteem

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Ons kenmerk
DGA-PAV / 33477404

In het klimaatpakket van april is opgenomen dat er vanaf 2025 een vlakke individuele CO_2-heffing van kracht wordt. De stand van zaken van de uitwerking van deze heffing in het kader van het belastingplan 2024 wordt kort toegelicht door FIN.

6. Rondvraag

7. Sluiting

Aanvullend klimaatpakket en Convenant Energietransitie Glastuinbouw

Datum: 28 juni 2023

Auteurs: LNV (Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit), EZK (Klimaat), FIN (Milieubelastingen & Accijnzen), Glastuinbouw Nederland (mede namens Greenports Nederland)

Aanleiding

Het kabinet heeft dit voorjaar een aanvullend pakket aan klimaatmaatregelen aangekondigd. Dit memo geeft een overzicht van de aangekondigde maatregelen voor de glastuinbouw en het verdere verloop van het besluitvormingsproces. Daarna volgen een aantal bespreekpunten.

Aanvullend pakket klimaatmaatregelen

1. Het kabinet heeft dit voorjaar een aanvullend pakket aan klimaatmaatregelen aangekondigd. Dit met als doel om een CO_2-reductie van ongeveer 60% in 2030 te halen. Een pakket aan maatregelen ter verduurzaming van de glastuinbouw maakt hier onderdeel van uit. Dit deelpakket geldt als invulling van het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030.
2. Dit pakket bestaat uit de volgende maatregelen:
   a. Een restemissiedoel 4,3 Mton CO_2 equivalenten voor 2030;
   b. De introductie van een vlakke individuele CO_2-heffing per 2025;
   c. Geleidelijke beperking van de inputvrijstelling en afschaffing verlaagd tarief in de Energiebelasting vanaf 2025;
   d. De SDE-categorie 'lucht-water-warmtepompen' is opengesteld voor de glastuinbouw;
   e. Uit het klimaatfonds is 300 miljoen beschikbaar gesteld voor de warmteregeling en 200 miljoen voor de EG-regeling;
   f. En 60 miljoen is gereserveerd voor bestaande hernieuwbare warmteprojecten n.a.v. de motie Grinwis-Erkens.
3. In augustus vindt definitieve besluitvorming plaats aangaande de fiscale maatregelen in dit pakket.[1] In dat kader vinden verschillende consultaties en onderzoeken plaats. De Europese Commissie wordt geconsulteerd over met name de maatregelen in de Energiebelasting (staatssteun en Herstel- en Veerkrachtplan). Het kabinet heeft gevraagd om de effecten van het pakket voor onder andere de glastuinbouw in beeld te brengen. Daarnaast worden ook Glastuinbouw Nederland en Stichting Greenports Nederland geconsulteerd. Op 31 mei en 28 juni wordt op ambtelijk niveau de details van het pakket nader verkend. Op 10 juli vindt Bestuurlijk overleg plaats.
4. Het aanvullend klimaatpakket bevat ook enkele generieke maatregelen die ook de glastuinbouw raken. Dit zijn:
   a. De intentie om via de Energiebelasting een aanvullende CO_2-reductie te realiseren van 1,2 Mton. Op dit moment wordt ambtelijk bezien welke combinatie van tariefsverhogingen en introductie nieuwe eerste schijf mogelijk zijn om de beoogde doelstelling te bereiken. In de nadere

[1] Hierbij zijn de subsidiemiddelen conditioneel gekoppeld aan het nemen van significante fiscale vergroeningsmaatregelen voor de glastuinbouw.

impactanalyse die wordt uitgevoerd door FIN en EZK wordt onder meer gekeken naar de effecten op een gelijk speelveld en handelingsperspectief voor bedrijven om tijdig te verduurzamen. Aan de hand van deze uitkomsten zal een definitief pad worden vastgesteld. Deze wijzigingen in de Energiebelasting worden in augustusbesluitvorming voorgelegd.

b. De inwerkingtreding van ETS2 per 1 januari 2027. Middels de opt-in zou ETS2 niet alleen gelden voor energiebedrijven (verplicht) maar ook voor de glastuinbouw. Voor de opt-in worden nog uitvoeringsregels opgesteld door de Europese Commissie. Deze worden niet eerder verwacht dan einde jaar, mogelijk pas in 2024. De precieze gevolgen van deze afspraak zullen in kaart worden gebracht. Intentie is in ieder geval om de CO_2-heffing glastuinbouw per 1 januari 2025 in te voeren zodat het nationale reductiedoel voor de glastuinbouw wordt geborgd. Mogelijk vergt de definitieve invoering van ETS2 (incl. opt-in) wel een aanpassing van de CO_2-heffing glastuinbouw op een later moment.

Punten van aandacht/bespreking:

1. **Stapeling maatregelen**

Punt van aandacht in de uitwerking van het pakket is de stapeling/interactie van verschillende beprijzingsmaatregelen, te weten:

- Afschaffing verlaagde EB-tuinbouwtarieven per 2025 (al dan niet met ingroeipad tot 2030);
- Beperking WKK-inputvrijstelling, met ingroeipad tussen 2025 - 2030
- Convenantsheffing per 2025;
- Aanpassing EB (1,2 Mton);
- (Opt-in) ETS-2 per 2027;

De zorg is hierbij tweeledig. Enerzijds gaat het om meerdere aanpassingen in de Energiebelasting waarvan de impact op de glastuinbouw nog onduidelijk is (met name impact pakket 1,2 Mton). Anderzijds gaat het om de vraag of het pakket (inclusief ETS2) op langere termijn niet teveel prikkel tot verduurzaming geeft (lagere uitstoot dan 4,3 Mton in 2030).

Bespreekpunt:

Hoe zorgen we ervoor dat het restemissiedoel 2030, door de stapeling/interactie van beprijzingsmaatregelen, niet zwaarder wordt?

2. **aanpassingen SDE++.**

Parallel aan de gesprekken over het convenant is er met de sector gesproken over de openstelling in 2023 van SDE++categorieën 1) industriële warmtepompen en 2) lucht-waterwarmtepompen en is er 3) een inspanningsverplichting overeengekomen om te onderzoeken of de referentiesystematiek aangepast kan worden zodat de warmteprijs beter wordt benaderd in de SDE++.

Binnen de sector zijn nu de volgende zorgpunten:

Ad1. De categorie 'lucht-water-warmtepompen' is opengesteld, maar de gehanteerde referentie is gebaseerd op bedrijven met een ketel en niet op bedrijven met een WKK. Bedrijven met een WKK zullen hier naar verwachting niet op inschrijven, terwijl daar de grootste opgave ligt.

Ad2. Deze toezegging is niet nagekomen n.a.v. een negatief PBL advies.

Ad3. Hierover is contact geweest met PBL. PBL heeft in haar advies onderzocht of een aanpassing van de vaststellingsmethode voor het correctiebedrag voor nieuwe projectaanvragen duurzame warmteproductie mogelijk is. Het PBL komt in het advies niet tot een alternatieve correctiebedragmethodiek voor de SDE++ in 2023. Het correctiebedrag voor 2023 is daarom ook niet aangepast.

Bespreekpunt:

- Welke afspraak kan gemaakt worden voor de regeling 2024?

3. motie Grinwis

Momenteel wordt de regeling voorbereid en worden de eerste contacten met de Europese Commissie gelegd. Het is nog onduidelijk of de regeling tijdig gerealiseerd gaat worden.

Bijlage

Onderdelen klimaatpakket voor de glastuinbouw:

1. *Aanscherping van het restemissiedoel voor de GTB naar 4,3 Mt 2030*: In het convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 is een bandbreedte van 4,3 tot 4,8 Mton afgesproken. Aanscherping naar 4,3 Mton is daarmee in lijn met maximale ambitie. Huidige doel o.b.v. CA + MJN2022 (incidentele maatwerksubsidie CO_2-levering) is 5,3 Mton. Daarmee is er sprake van een aanscherping van 1 Mton ten opzichte van het coalitieakkoord.
2. *Vlakke individuele heffing die restemissiedoel GTB borgt:* In het convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 is afgesproken om het CO2-sectorsysteem dat tot en met 2024 loopt, te vervangen met een individuele heffing per 2025. In samenspraak met de convenantspartijen is gekozen voor een vlakke emissiebelasting. De opbrengst gaat naar de algemene middelen. De tariefvoering zal zodanig zijn dat het restemissiedoel van 4,3 Mton (alle broeikasgassen) met voldoende zekerheid wordt gehaald. Uitwerking hiervan loopt via het BP2024. Er wordt een aparte tariefstudie gedaan voor vaststelling van het tarief per 1-1-2025.
3. *Beperking WKK-inputvrijstelling per 2025 conform CA evt. met ingroeipad met volledige doorvoering in 2030 en substantiële stappen vanaf 2025, te besluiten in augustus*: In het Coalitieakkoord is afgesproken om de WKK-inputvrijstelling per 2025 te beperken. Op basis van een nader te verschijnen impactanalyse wordt de komende maanden bezien of en hoe deze maatregel via een ingroeipad kan worden vormgegeven, waarbij in ieder geval in 2025 zal worden gestart. De impactanalyse zal inzicht bieden in de lasteneffecten en de CO2-reductie. Op basis van de impactanalyse wordt de maatvoering gefinaliseerd. In het pakket zijn hiervoor middelen gereserveerd, waarbij uitgangspunt is dat de maatregel uiterlijk in 2030 volledig is doorgevoerd en waarbij er in de maatvoering substantiële stappen moeten worden gezet in de jaren daarvoor. Randvoorwaardelijk voor een eventuele ingroei is dat er geen gevolgen zijn voor de middelen die Nederland in het kader van het Herstel- en Veerkrachtplan ontvangt. Nederland heeft zich namelijk in het HVP juridisch gecommitteerd het verlaagd energiebelastingtarief GTB af te schaffen en de inputvrijstelling in de energiebelasting gericht op wkk's te beperken per 2025. Mocht Nederland zich hier niet aan houden en aldus niet in staat zijn de afspraak na te komen, dan heeft dit mogelijk financiële gevolgen. Het vaststellen van de orde van grootte van deze financiële gevolgen zijn door de wetgever bij Europese Commissie belegd en moet nader worden onderzocht. Tot slot wordt voor de uitvoerbaarheid en de inpasbaarheid in de IV-portfolio van de Belastingdienst een voorbehoud gemaakt. Dit zal de komende tijd onderzocht worden en kan worden meegewogen in het definitieve besluit in augustus. De maatregel wordt opgenomen in het BP2024.
4. *Afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw per 2025 conform CA evt. met ingroeipad met volledige doorvoering in 2030 en substantiële stappen vanaf 2025, te besluiten in augustus*: In het Coalitieakkoord is afgesproken om het verlaagd energiebelastingtarief per 2025 af te schaffen. Op basis van een nader te verschijnen impactanalyse wordt de komende maanden bezien of en hoe deze maatregel via een ingroeipad kan worden vormgegeven, waarbij in ieder geval in 2025 zal worden gestart. Op basis van de impactanalyse wordt de maatvoering gefinaliseerd. De impactanalyse zal inzicht bieden in de lasteneffecten en de CO2-reductie. In het pakket zijn hiervoor middelen gereserveerd, waarbij uitgangspunt is dat de maatregel uiterlijk in 2030 volledig is doorgevoerd en waarbij er in de maatvoering substantiële stappen moeten worden gezet in de jaren daarvoor. Randvoorwaardelijk voor een eventuele ingroei van deze twee fiscale maatregelen is dat 1) de Europese commissie een nieuwe beschikking voor staatssteun afgeeft voor verlenging van het verlaagd EB-tarief GTB en 2) er geen gevolgen zijn voor de middelen die Nederland in het kader van het Herstel- en Veerkrachtplan ontvangt. Nederland heeft zich namelijk in het HVP juridisch gecommitteerd het verlaagd energiebelastingtarief GTB af te schaffen en de inputvrijstelling in de energiebelasting gericht op wkk's te beperken per 2025. Mocht Nederland zich hier niet aan houden en aldus niet in staat zijn de afspraak na te komen, dan heeft dit mogelijk financiële gevolgen. Het vaststellen van de orde van grootte van deze financiële gevolgen zijn door de wetgever bij Europese Commissie belegd en moet nader worden onderzocht. De maatregel wordt opgenomen in het BP2024.
5. *Aanscherping energiebesparingsplicht en aanpassingen Energiebelasting*: zie sectoroverstijgend. Deze maatregelen hebben effecten op de landbouw, en met name op de glastuinbouw. Aanpassingen in de energiebelasting interacteren met de fiscale maatregelen uit het CA. De energiebesparingsplicht glastuinbouw is sinds 2023 van toepassing op de glastuinbouw.
6. *Openstelling SDE-categorie 'lucht-water-warmtepomp' voor glastuinbouw*: In aanloop naar de ondertekening van het convenant is door EZK richting Glastuinbouw-Nederland o.a. toegezegd om de SDE-categorie 'lucht-water-warmtepompen' open te stellen voor de glastuinbouw. Dit is in lijn

met het PBL-advies. Dit leidt niet tot aanvullende overheidsuitgaven omdat er binnen de SDE concurrentie plaatsvindt voor dezelfde hoeveelheid middelen.

7. *Correctieregeling duurzame warmte n.a.v. motie Grinwis-Erkens*: In het kader van de motie Grinwis-Erkens wordt 60 mln. gereserveerd voor een nader uit te werken correctieregeling duurzame warmte. De beschikkingen hiervoor moet vóór 2024 worden uitgegeven omdat hiervoor het Tijdelijk crisiskader staatssteun Oekraïne wordt beoogd en deze in 2023 afloopt. De daadwerkelijke uitgaven kunnen mogelijk na 2023 plaatsvinden.
8. *Distributienetten glastuinbouw*: Middelen zijn bedoeld voor een nader uit te werken subsidieregeling voor warmtedistributienetten in de glastuinbouw. Voorwaarden: restemissiedoel van 4,3 Mton en de voorwaarden zoals geformuleerd door fondsbeheer: nadere uitwerking van (1) de hoogte van de onrendabele top o.b.v. de uitkomsten van onderzoeken; (2) fiscale vergroeningsmaatregelen voor de glastuinbouw; (3) de doelmatige vormgeving van de maatregel en (4) opname van een toekomstbestendigheidstoets in de regeling om stranded assets te voorkomen. Voor een uitgebreide omschrijving zie het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Energie-infrastructuur.
9. *EG-regeling*: Voor een uitgebreide omschrijving zie het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024, perceel Verduurzaming industrie en innovatie mkb. Voorwaarden: Maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder komen niet in aanmerking; en de bijdrage uit het Klimaatfonds leidt niet tot een lagere bijdrage van de begroting van het ministerie van LNV aan deze regeling.

Bijlage 2: Vormgeving CO_2-heffing glastuinbouw

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de vormgeving van de CO_2-heffing glastuinbouw zoals deze na akkoord ter toetsing aan J&V zal worden aangeboden.

Onderdeel	Wettelijke bepaling	Toelichting
Belastingplichtige	Glastuinbouwbedrijven en EnergieBV's die sterk gelieerd zijn aan een glastuinbouwbedrijf	De groep belastingplichtigen is nagenoeg gelijk aan de deelnemers van het kostenvereveningssysteem. Wel wordt de doelgroep uitgebreid en gaan grote glastuinbouwbedrijven met een ETS-installatie (circa zes bedrijven) deelnemen aan de CO_2-heffing glastuinbouw. Zij blijven hierbij uitgezonderd van de CO_2-heffing industrie. Momenteel vallen deze bedrijven wel onder de minimum CO_2-prijs elektriciteitsopwekking, om dubbele belasting te voorkomen zullen zij hiervan worden uitgezonderd. Ook EnergieBV's die sterk gelieerd zijn aan een glastuinbouwbedrijf worden belastingplichtig voor de heffing. Hiermee wordt voorkomen dat glastuinbouwbedrijven (deels) aan de heffing kunnen ontkomen door hun WKK-installatie in een aparte juridische entiteit te plaatsen. De definitie van een EnergieBV vergt nadere uitwerking in lagere regelgeving, ook om deze bepaling uitvoerbaar te maken voor RVO.
Grondslag	Emissie van broeikasgas veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en meetbare warmte door een glastuinbouwbedrijf/EnergieBV.	De grondslag van de heffing is gelijk aan het huidige systeem van kostenverevening. Hiermee vallen ook de emissies die samenhangen met elektriciteitsproductie voor het openbare net onder de heffing. Dit is selectief aangezien niet alle bedrijven die elektriciteit produceren onder deze heffing vallen. Dit is staatssteungevoelig en dient geconsulteerd te worden bij de Europese Commissie. In een nadere regeling wordt bepaald hoe een glastuinbedrijf de grondslag kan vaststellen.
Tarief	€ 0,86 per ton kooldioxide-equivalent in 2025, lineair oplopend naar € 4,31	Dit tarief volgt uit de studie van Berenschot en Kalavasta. Na de augustusbesluitvorming (o.a. besluitvorming inputvrijstelling en verlaagd tarief) wordt

	in 2030. Voor ETS-installaties geldt een korting op het tarief ter hoogte van de termijnkoers van het EU-ETS Emissierecht.	PBL gevraagd een nieuwe tariefstudie uit te voeren om daarin te bepalen welk tarief nodig is om de reductiedoelstelling te behalen. Indien nodig wordt het tariefpad gewijzigd in het Belastingplan 2025 per 1 januari 2025. In deze tariefstudie kan ook rekening worden gehouden met het emissiehandelssysteem voor de gebouwde omgeving, transport en overige sectoren (ETS2).
Uitvoering	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	RVO blijft de uitvoerder van de CO_2-heffing glastuinbouw. De RVO wordt aangewezen als belastinginspecteur. Naar verwachting wordt deze gelegenheid aangegrepen om de processen verder te verbeteren. De formele opdrachttoets voor de CO_2-heffing glastuinbouw dient nog te worden afgerond.
Kostenverevening	Het bestaande kostenvereveningssysteem in de Wet milieubeheer komt te vervallen.	

Ministerie van Financiën

HEDEN
TER BESLISSING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

aanpassing minimumkapitaalregel voor interne treasury en cashpool

Datum
6 juli 2023

Notanummer
2023-0000164009

Bijlagen
1. Nota 23 maart 2023 Min
2. Nota 23 maart 2023 Stas

Procesbelang van de Staat

Aanleiding

In de nota van 23 maart jl. over de fiscale opties vestigingsklimaat banken (bijlage 1 en bijlage 2) heeft u beiden onder meer besloten om de minimumkapitaalregel (MKR) zodanig aan te passen dat rentelasten op groepsleningen in het kader van interne treasury activiteiten hier niet langer onder vallen (beslispunt 2a van die nota). In de nu voorliggende nota zijn beslispunten opgenomen over de nadere uitwerking van deze aanpassing en de dekking van de budgettaire derving.

Bij genoemde nota van 23 maart jl. heeft u verder besloten te onderzoeken of het wenselijk is om de minimumkapitaalregel (een specifieke renteaftrekbeperking voor banken en verzekeraars) voor cashpoolproducten aan te passen (beslispunt 2b van die nota). In deze nota informeren wij u over de uitkomsten van dit onderzoek.

11.07.23

1. Beslispunten interne treasury

Procesbelang van de Staat

2. Indien u akkoord gaat met beslispunt 1 is de budgettaire derving € 73 miljoen. De eerdere raming van deze maatregel -zoals opgenomen in de Voorjaarsnota- was een derving van € 60 miljoen.[1] Deze derving van € 60 miljoen werd in de VJN 2023 gedekt door het percentage in de MKR te verlagen van 91% naar 90,4%. Wij adviseren u om deze in de VJN 2023 voorgestelde dekking daarom aan te scherpen tot 89,4%. Daarmee is het totale voorstel weer budgetneutraal en is dus dekking binnen het domein gevonden. Daarbij is de context dat de dekking van € 73 miljoen weerstand oplevert vanuit de sector ('de dekking voor de oplossing is problematischer dan het probleem zelf was'; verwezen wordt verder naar de brieven van Procesbelang van de Staat van 26 mei 2023 en 6 juli 2023 (bijlage 3 en 4)). Gaat u hiermee akkoord?

[1] Deze € 73 miljoen is het gevolg van een herijking van de raming in combinatie met de aangepaste vormgeving van de maatregel.

3. Als u omwille van bezwaren vanuit de sector niet wil dekken conform beslispunt 2, dan is dekking van € 73 miljoen buiten de sector nodig, dat wil zeggen in het bredere bedrijvendomein. Daarbij is de context dat de opgave voor augustus al stevig is, er nog taakstellingen gevuld dienen te worden en dat in dit geval FIN daar dan zelf problematiek aan toevoegt. Gaat u hiermee akkoord?

4. Bent u akkoord met het voorleggen van de inzet volgend uit bovenstaande beslispunten in de politieke vierhoek (augustusbesluitvorming)?

Kernpunten

- De minimumkapitaalregel beperkt voor banken en verzekeraars de fiscale aftrek van de verschuldigde rente ter zake van geldleningen, voor zover het vreemd vermogen meer bedraagt dan 91% van het balanstotaal. De doelstelling van de minimumkapitaalregel is, kortgezegd, het beperken van de fiscale prikkel voor het aantrekken van vreemd vermogen.
- De [redacted] heeft aandacht gevraagd voor de gevolgen van de maatregel op in Nederland gevestigde banken ten aanzien van a) interne treasury activiteiten en b) cashpoolproducten.

Procesbelang van de Staat

Interne treasury activiteiten

- Voor interne treasury activiteiten is in de VJN 2023 besloten om de rente op groepsleningen uit te zonderen van de minimumkapitaalregel. Wij adviseren u om de uitzondering zodanig uit te werken dat de rentelasten op groepsschulden als zodanig worden uitgezonderd voor de toepassing van de maatregel.

Procesbelang van de Staat

- In de VJN 2023 is de voorlopige derving die uitgaat van de voorgestelde aanpassing geschat op € 60 miljoen en is besloten dat deze wordt gedekt door het percentage van de minimumkapitaalregel dat niet aftrekbaar is te verlagen van 91% naar 90,6%. Vanwege deze ruimere vormgeving van de wijziging en omdat inmiddels meer gegevens beschikbaar zijn is de budgettaire derving van de maatregel gestegen van € 60 miljoen (zoals is opgenomen in de VJN) naar € 73 miljoen per jaar.
- We adviseren u om de volledige derving – conform de nota van 23 maart jl. – binnen de maatregel te dekken door het percentage in de minimumkapitaalregel te verlagen van 91% naar 89,4%, omdat de begrotingsregels dekking binnen de sector voorschrijven. Zoals in voornoemde nota ook onderkend leidt dit binnen de sector tot herverdeling van de belastingdruk van internationaal - naar meer nationaal opererende banken en verzekeraars.
- Vanuit de sector, ook van de internationaal opererende banken, zijn bezwaren geuit tegen de dekking van de voorgestelde aanpassing binnen de sector, alsmede tegen de hoogte van de raming (zie bijlage 3 en 4).
- Deze bezwaren zijn ook politiek opgemerkt bij de behandeling van de VJN 2023 in de Tweede Kamer. In dit kader zijn schriftelijke vragen gesteld over onder meer de aanleiding van de voorgenomen aanpassing en de proportionaliteit van de lastenverzwaring voor kleine banken.[2]
- Indien u gegeven voornoemde bezwaren de derving van € 73 miljoen niet binnen de sector wil dekken, kan worden overwogen om alternatieve dekking buiten de sector, dat wil zeggen in het bredere bedrijvendomein, te zoeken.

[2] Kamerstukken II 2022/23, 36350, nr. 2, vraag 116 en 117.

Tot alternatieve dekking dient in dat geval in augustus worden besloten. Het besluit om de interne treasury te verruimen en bijbehorende dekking dient in de vierhoek in augustus te worden voorgelegd.

Cashpoolproducten

- Cashpoolproducten zijn bancaire producten waarmee banken het liquiditeitsbeheer van klanten verzorgen. Binnen een cashpool worden debet- en creditsaldi op individuele rekeningen van een klant gecombineerd in aanmerking genomen. Over een creditsaldo op de gecombineerde rekening vergoedt de bank rente aan de klant.
- In de nota van 23 maart jl. heeft u besloten om te verkennen of het ten aanzien van cashpoolproducten noodzakelijk en wenselijk is om de minimumkapitaalregel zodanig aan te passen dat voortaan niet de brutorente op individuele rekeningen, maar de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt.
- Uit het onderzoek naar de toepassing van de minimumkapitaalregel ten aanzien van cashpoolproducten komt naar voren dat voor deze producten afhankelijk van de vormgeving reeds op basis van de huidige wettekst onder voorwaarden niet de brutorente op de individuele rekeningen, maar de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt. Dit is in lijn met doel en strekking van de maatregel. Hiermee is op dit punt dan ook geen aanpassing vereist.

Toelichting

Minimumkapitaalregel voor banken (algemeen)

- Bij de invoering van de maatregel is ervoor gekozen om het percentage – dat als uitgangspunt dient voor het bepalen van de aftrek – niet te relateren aan het commerciële balanstotaal, maar om de leverage ratio te hanteren die voortvloeit uit de Europese verordening kapitaalvereisten.
- De leverage ratio geeft, kort gezegd, de verhouding weer tussen het aanwezige tier 1-kapitaal en de totale bancaire blootstellingen van een bank of groep van banken. Door aan te sluiten bij deze verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal in plaats van de verhouding tussen het vreemd vermogen en het balanstotaal grijpt de maatregel – omgekeerd – aan voor zover het eigen vermogen minder bedraagt dan 9% van het balanstotaal.
- Indien sprake is van een tekort aan eigen vermogen (volgens de leverage ratio) vindt de aftrekbeperking toepassing op alle rentelasten ter zake van geldleningen, ongeacht of deze geldleningen tot uitdrukking komen in de leverage ratio (formule).
- De [redacted] heeft bij brief van 11 oktober 2022 (bijlage 5) aandacht gevraagd voor de – naar hun mening – onbedoelde en disproportionele effecten van de maatregel op in Nederland gevestigde banken ten aanzien van i) interne treasuryactiviteiten en ii) cashpoolproducten.

Proces belang van de Staat

Beslispunt 1. Interne treasury

- We hebben u in de nota van 23 maart jl. geadviseerd om de rentelasten op interne groepsleningen uit te zonderen voor de toepassing van de minimumkapitaalregel.[3] De aanleiding hiervoor was tweeledig. Enerzijds

[3] Voor de volledigheid wordt hierbij opgemerkt dat bij de invoering van de minimumkapitaalregel is onderkend dat de maatregel aangrijpt bij het interne liquiditeitsmanagement van banken. Destijds is geen uitzondering opgenomen voor interne groepsleningen met het oog op de effectiviteit van de maatregel en de complexiteit in wetgeving en uitvoering (Kamerstukken II 2019/20, 35302, nr. 13).

omdat vanuit het doel van de maatregel om de fiscale prikkel voor financiering met vreemd vermogen te beperken kan worden betoogd dat efficiënt intern liquiditeitsbeheer de behoefte aan financiering met extern vreemd vermogen vanuit de groep bezien beperkt. Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

- Bij de nadere uitwerking van de maatregel adviseren wij u om de rentelasten op schulden aan groepslichamen als zodanig uit te zonderen voor de toepassing van de maatregel (en niet om conform het eerdere verzoek van de Procesbelang van de Staat hiertoe om de rentelasten op groepsschulden uit te zonderen voor de toepassing van de minimumkapitaalregel voor zover deze de rentebaten op groepsvorderingen niet overtreffen).[4]
- Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat Aanvullend geldt dat ook in de huidige opzet de minimumkapitaalregel aangrijpt bij de rentelasten ter zake van geldleningen en geen rekening houdt met rentebaten op vorderingen.

- De voorgestelde aanpassing ontziet aanzienlijk meer schulden dan alleen die in het kader van internationale treasury activiteiten opkomen. Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

Beslispunt 2 t/m 4. Budgettaire dekking uitzondering interne treasury

- In de VJN 2023 is eerder aangegeven dat de derving die uitgaat van de voorgestelde aanpassing wordt geschat op € 60 miljoen en dat deze wordt gedekt door het percentage van de minimumkapitaalregel dat niet aftrekbaar is te verlagen van 91% naar 90,6%. Bij deze raming werd uitgegaan van een gesaldeerde uitzondering voor groepsschulden.
- Deze voorlopige raming is inmiddels aangepast op basis van de gewijzigde vormgeving van de maatregel en nieuwe (aangifte)cijfers. De derving is nu vastgesteld op € 73 miljoen. We adviseren de derving te dekken door het percentage van de minimumkapitaalregel te verlagen van 91% naar 89,4%, conform hetgeen besloten in de voorgaande nota, omdat dekking binnen de sector als hoofdregel geldt.[5]
- Procesbelang van de Staat heeft naar aanleiding van de VJN aangegeven de voorgestelde aanpassing niet te steunen, omdat het naar hun mening gaat om een onbedoelde uitwerking van de maatregel waarvoor dekking gezocht zou moeten worden buiten de sector. Daarbij is de Procesbelang van de Staat het niet eens met de

[4] Ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat door de voorgestelde aanpassing om de rentelasten op interne groepsleningen uit te zonderen de mogelijkheid ontstaat om de minimumkapitaalregel te omzeilen door externe leningen om te zetten in interne leningen. Om dit verschuivingsgevaar te ondervangen wordt bij de uitwerking van deze maatregel een bewijslastbepaling opgenomen die inhoudt dat de belastingplichtige aannemelijk dient te maken dat de interne groepslening niet direct verband houdt met een externe lening. Hiertoe dient de belastingplichtige aan de hand van een economische analyse van de functies en de risico's aannemelijk te maken dat de groepsentiteit die de externe lening aangaat ook daadwerkelijk de economisch eigenaar is van de lening en dat geen sprake is van het doorlenen van externe leningen binnen de groep.

[5] De aanpassing van de raming van de maatregel (60 miljoen naar 73 miljoen) relatief kleiner is dan de aanpassing in de dekking (van 0,4%-punt naar 1,6%-punt). Dit komt door een aanpassing van de raming van de opbrengst van de minimumkapitaalregel als geheel, die het gevolg is van nieuwe aangiftegegevens.

hoogte van de raming van de voorgestelde maatregel als zodanig. Op ambtelijk niveau is dan ook al geïnformeerd of de maatregel niet kan worden heroverwogen. Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

- Bij de behandeling van de VJN in de Tweede Kamer zijn schriftelijke vragen gesteld over het verschil van mening tussen kabinet en NVB over nut en noodzaak van de voorgestelde aanpassing ten aanzien van interne treasury, alsmede over de proportionaliteit van de lastenverzwaring voor kleinere banken.[6]
- Gegeven de bezwaren vanuit de sector en de politieke aandacht hiervoor, kan eventueel worden overwogen om in afwijking van de hoofdregel alternatieve dekking in het bredere bedrijvendomein te zoeken. Tot alternatieve dekking dient in dat geval in augustus worden besloten.

Cashpoolproducten

- Bij de invoering van de minimumkapitaalregel is noch in de memorie van toelichting, noch tijdens de parlementaire behandeling aandacht geweest voor de uitwerking van de maatregel op cashpoolproducten.
- Cashpoolproducten zijn bancaire producten waarmee banken het liquiditeitsbeheer van klanten verzorgen. Binnen een cashpool worden debet- en creditsaldi op individuele rekeningen van een klant gecombineerd in aanmerking genomen. Over een creditsaldo op de gecombineerde rekening vergoedt de bank rente aan de klant.
- De [redacted] heeft in de brief van 11 oktober 2022 aangegeven dat de minimumkapitaalregel ertoe kan leiden dat voor Nederlandse banken het businessmodel en de concurrentiepositie van cashpoolproducten in gevaar wordt gebracht. DNB beaamt dit.
- In de nota van 23 maart jl. heeft u hierop besloten om te onderzoeken of het ten aanzien van cashpoolproducten wenselijk is om de minimumkapitaalregel zodanig aan te passen dat voortaan niet de brutorente op individuele rekeningen, maar de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt.
- Uit dit onderzoek komt naar voren dat onder toepassing van de huidige wettekst van de minimumkapitaalregel ten aanzien van cashpoolproducten afhankelijk van de vormgeving onder voorwaarden reeds de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt (niet de brutorente op de individuele rekeningen) . Dit is in lijn met het doel en strekking van de maatregel. Hiermee is dan ook geen aanpassing op dit punt vereist.

Procesbelang van de Staat

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek bestuurlijke context

- Bij de behandeling van de VJN in de Tweede Kamer zijn, zoals aangegeven, schriftelijke vragen gesteld over het verschil van mening tussen kabinet en NVB over nut en noodzaak van de voorgestelde aanpassing ten aanzien van interne treasury, alsmede over de proportionaliteit van de lastenverzwaring voor kleinere banken. De vragen zijn door de vaste Kamercommissie voor

[6] Kamerstukken II 2022/23, 36350, nr. 2, vraag 116 en 117.

Financiën als geheel gesteld. Daardoor valt niet te herleiden welke fractie de vragen heeft gesteld.

- In het debat over de VJN en het Commissiedebat van VC FIN over "nationale fiscaliteit" zijn geen vragen gesteld.
- Het uiteindelijke wetsvoorstel zal op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer worden aangeboden als onderdeel van het Belastingplan 2024.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Vertrouwelijke bedrijfsinformatie

Ministerie van Financiën

HEDEN
TER BESLISSING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Fiscale Zaken
Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

Datum
6 juli 2023

Notanummer
2023-0000164009

Bijlagen
1. Nota 23 maart 2023 Min
2. Nota 23 maart 2023 Stas

Procesbelang van de Staat

nota

aanpassing minimumkapitaalregel voor interne treasury en cashpool

Aanleiding

In de nota van 23 maart jl. over de fiscale opties vestigingsklimaat banken (bijlage 1 en bijlage 2) heeft u beiden onder meer besloten om de minimumkapitaalregel (MKR) zodanig aan te passen dat rentelasten op groepsleningen in het kader van interne treasury activiteiten hier niet langer onder vallen (beslispunt 2a van die nota). In de nu voorliggende nota zijn beslispunten opgenomen over de nadere uitwerking van deze aanpassing en de dekking van de budgettaire derving.

Bij genoemde nota van 23 maart jl. heeft u verder besloten te onderzoeken of het wenselijk is om de minimumkapitaalregel (een specifieke renteaftrekbeperking voor banken en verzekeraars) voor cashpoolproducten aan te passen (beslispunt 2b van die nota). In deze nota informeren wij u over de uitkomsten van dit onderzoek.

1. Beslispunten interne treasury

Procesbelang van de Staat

2. Indien u akkoord gaat met beslispunt 1 is de budgettaire derving € 73 miljoen. De eerdere raming van deze maatregel -zoals opgenomen in de Voorjaarsnota- was een derving van € 60 miljoen.[1] Deze derving van € 60 miljoen werd in de VJN 2023 gedekt door het percentage in de MKR te verlagen van 91% naar 90,4%. Wij adviseren u om deze in de VJN 2023 voorgestelde dekking daarom aan te scherpen tot 89,4%. Daarmee is het totale voorstel weer budgetneutraal en is dus dekking binnen het domein gevonden. Daarbij is de context dat de dekking van € 73 miljoen weerstand oplevert vanuit de sector ('de dekking voor de oplossing is problematischer dan het probleem zelf was'; verwezen wordt verder naar de brieven van Procesbelang van de Staat van 26 mei 2023 en 6 juli 2023 (bijlage 3 en 4)). Gaat u hiermee akkoord?

[1] Deze € 73 miljoen is het gevolg van een herijking van de raming in combinatie met de aangepaste vormgeving van de maatregel.

3. Als u omwille van bezwaren vanuit de sector niet wil dekken conform beslispunt 2, dan is dekking van € 73 miljoen buiten de sector nodig, dat wil zeggen in het bredere bedrijvendomein. Daarbij is de context dat de opgave voor augustus al stevig is, er nog taakstellingen gevuld dienen te worden en dat in dit geval FIN daar dan zelf problematiek aan toevoegt. Gaat u hiermee akkoord?

4. Bent u akkoord met het voorleggen van de inzet volgend uit bovenstaande beslispunten in de politieke vierhoek (augustusbesluitvorming)?

Kernpunten

- De minimumkapitaalregel beperkt voor banken en verzekeraars de fiscale aftrek van de verschuldigde rente ter zake van geldleningen, voor zover het vreemd vermogen meer bedraagt dan 91% van het balanstotaal. De doelstelling van de minimumkapitaalregel is, kortgezegd, het beperken van de fiscale prikkel voor het aantrekken van vreemd vermogen.
- Procesbelang van de Staat
- De aandacht gevraagd voor de gevolgen van de maatregel op in Nederland gevestigde banken ten aanzien van a) interne treasury activiteiten en b) cashpoolproducten.

Interne treasury activiteiten

- Voor interne treasury activiteiten is in de VJN 2023 besloten om de rente op groepsleningen uit te zonderen van de minimumkapitaalregel. Wij adviseren u om de uitzondering zodanig uit te werken dat de rentelasten op groepsschulden als zodanig worden uitgezonderd voor de toepassing van de maatregel.

Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

- In de VJN 2023 is de voorlopige derving die uitgaat van de voorgestelde aanpassing geschat op € 60 miljoen en is besloten dat deze wordt gedekt door het percentage van de minimumkapitaalregel dat niet aftrekbaar is te verlagen van 91% naar 90,6%. Vanwege deze ruimere vormgeving van de wijziging en omdat inmiddels meer gegevens beschikbaar zijn is de budgettaire derving van de maatregel gestegen van € 60 miljoen (zoals is opgenomen in de VJN) naar € 73 miljoen per jaar.
- We adviseren u om de volledige derving – conform de nota van 23 maart jl. – binnen de maatregel te dekken door het percentage in de minimumkapitaalregel te verlagen van 91% naar 89,4%, omdat de begrotingsregels dekking binnen de sector voorschrijven. Zoals in voornoemde nota ook onderkend leidt dit binnen de sector tot herverdeling van de belastingdruk van internationaal - naar meer nationaal opererende banken en verzekeraars.
- Vanuit de sector, ook van de internationaal opererende banken, zijn bezwaren geuit tegen de dekking van de voorgestelde aanpassing binnen de sector, alsmede tegen de hoogte van de raming (zie bijlage 3 en 4).
- Deze bezwaren zijn ook politiek opgemerkt bij de behandeling van de VJN 2023 in de Tweede Kamer. In dit kader zijn schriftelijke vragen gesteld over onder meer de aanleiding van de voorgenomen aanpassing en de proportionaliteit van de lastenverzwaring voor kleine banken.[2]
- Indien u gegeven voornoemde bezwaren de derving van € 73 miljoen niet binnen de sector wil dekken, kan worden overwogen om alternatieve dekking buiten de sector, dat wil zeggen in het bredere bedrijvendomein, te zoeken.

[2] Kamerstukken II 2022/23, 36350, nr. 2, vraag 116 en 117.

Tot alternatieve dekking dient in dat geval in augustus worden besloten. Het besluit om de interne treasury te verruimen en bijbehorende dekking dient in de vierhoek in augustus te worden voorgelegd.

Cashpoolproducten

- Cashpoolproducten zijn bancaire producten waarmee banken het liquiditeitsbeheer van klanten verzorgen. Binnen een cashpool worden debet- en creditsaldi op individuele rekeningen van een klant gecombineerd in aanmerking genomen. Over een creditsaldo op de gecombineerde rekening vergoedt de bank rente aan de klant.
- In de nota van 23 maart jl. heeft u besloten om te verkennen of het ten aanzien van cashpoolproducten noodzakelijk en wenselijk is om de minimumkapitaalregel zodanig aan te passen dat voortaan niet de brutorente op individuele rekeningen, maar de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt.
- Uit het onderzoek naar de toepassing van de minimumkapitaalregel ten aanzien van cashpoolproducten komt naar voren dat voor deze producten afhankelijk van de vormgeving reeds op basis van de huidige wettekst onder voorwaarden niet de brutorente op de individuele rekeningen, maar de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt. Dit is in lijn met doel en strekking van de maatregel. Hiermee is op dit punt dan ook geen aanpassing vereist.

Toelichting

Minimumkapitaalregel voor banken (algemeen)

- Bij de invoering van de maatregel is ervoor gekozen om het percentage – dat als uitgangspunt dient voor het bepalen van de aftrek – niet te relateren aan het commerciële balanstotaal, maar om de leverage ratio te hanteren die voortvloeit uit de Europese verordening kapitaalvereisten.
- De leverage ratio geeft, kort gezegd, de verhouding weer tussen het aanwezige tier 1-kapitaal en de totale bancaire blootstellingen van een bank of groep van banken. Door aan te sluiten bij deze verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal in plaats van de verhouding tussen het vreemd vermogen en het balanstotaal grijpt de maatregel – omgekeerd – aan voor zover het eigen vermogen minder bedraagt dan 9% van het balanstotaal.
- Indien sprake is van een tekort aan eigen vermogen (volgens de leverage ratio) vindt de aftrekbeperking toepassing op alle rentelasten ter zake van geldleningen, ongeacht of deze geldleningen tot uitdrukking komen in de leverage ratio (formule).
- De Staf heeft bij brief van 11 oktober 2022 (bijlage 5) aandacht gevraagd voor de – naar hun mening – onbedoelde en disproportionele effecten van de maatregel op in Nederland gevestigde banken ten aanzien van i) interne treasuryactiviteiten en ii) cashpoolproducten.

Proces Belang van de Staat

Beslispunt 1. Interne treasury

- We hebben u in de nota van 23 maart jl. geadviseerd om de rentelasten op interne groepsleningen uit te zonderen voor de toepassing van de minimumkapitaalregel.[3] De aanleiding hiervoor was tweeledig. Enerzijds

[3] Voor de volledigheid wordt hierbij opgemerkt dat bij de invoering van de minimumkapitaalregel is onderkend dat de maatregel aangrijpt bij het interne liquiditeitsmanagement van banken. Destijds is geen uitzondering opgenomen voor interne groepsleningen met het oog op de effectiviteit van de maatregel en de complexiteit in wetgeving en uitvoering (Kamerstukken II 2019/20, 35302, nr. 13).

omdat vanuit het doel van de maatregel om de fiscale prikkel voor financiering met vreemd vermogen te beperken kan worden betoogd dat efficiënt intern liquiditeitsbeheer de behoefte aan financiering met extern vreemd vermogen vanuit de groep bezien beperkt.

Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

- Bij de nadere uitwerking van de maatregel adviseren wij u om de rentelasten op schulden aan groepslichamen als zodanig uit te zonderen voor de toepassing van de maatregel (en niet om conform het eerdere verzoek van de Procesbelang van de Staat hiertoe om de rentelasten op groepsschulden uit te zonderen voor de toepassing van de minimumkapitaalregel voor zover deze de rentebaten op groepsvorderingen niet overtreffen).[4]
- Procesbelang van de Staat

  Procesbelang van de Staat Aanvullend geldt dat ook in de huidige opzet de minimumkapitaalregel aangrijpt bij de rentelasten ter zake van geldleningen en geen rekening houdt met rentebaten op vorderingen.
- De voorgestelde aanpassing ontziet aanzienlijk meer schulden dan alleen die in het kader van internationale treasury activiteiten opkomen. Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

Beslispunt 2 t/m 4. Budgettaire dekking uitzondering interne treasury

- In de VJN 2023 is eerder aangegeven dat de derving die uitgaat van de voorgestelde aanpassing wordt geschat op € 60 miljoen en dat deze wordt gedekt door het percentage van de minimumkapitaalregel dat niet aftrekbaar is te verlagen van 91% naar 90,6%. Bij deze raming werd uitgegaan van een gesaldeerde uitzondering voor groepsschulden.
- Deze voorlopige raming is inmiddels aangepast op basis van de gewijzigde vormgeving van de maatregel en nieuwe (aangifte)cijfers. De derving is nu vastgesteld op € 73 miljoen. We adviseren de derving te dekken door het percentage van de minimumkapitaalregel te verlagen van 91% naar 89,4%, conform hetgeen besloten in de voorgaande nota, omdat dekking binnen de sector als hoofdregel geldt.[5]
- Procesbelang van de Staat heeft naar aanleiding van de VJN aangegeven de voorgestelde aanpassing niet te steunen, omdat het naar hun mening gaat om een onbedoelde uitwerking van de maatregel waarvoor dekking gezocht zou moeten worden buiten de sector. Daarbij is de Procesbelang van de Staat het niet eens met de

[4] Ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat door de voorgestelde aanpassing om de rentelasten op interne groepsleningen uit te zonderen de mogelijkheid ontstaat om de minimumkapitaalregel te omzeilen door externe leningen om te zetten in interne leningen. Om dit verschuivingsgevaar te ondervangen wordt bij de uitwerking van deze maatregel een bewijslastbepaling opgenomen die inhoudt dat de belastingplichtige aannemelijk dient te maken dat de interne groepslening niet direct verband houdt met een externe lening. Hiertoe dient de belastingplichtige aan de hand van een economische analyse van de functies en de risico's aannemelijk te maken dat de groepsentiteit die de externe lening aangaat ook daadwerkelijk de economisch eigenaar is van de lening en dat geen sprake is van het doorlenen van externe leningen binnen de groep.

[5] De aanpassing van de raming van de maatregel (60 miljoen naar 73 miljoen) relatief kleiner is dan de aanpassing in de dekking (van 0,4%-punt naar 1,6%-punt). Dit komt door een aanpassing van de raming van de opbrengst van de minimumkapitaalregel als geheel, die het gevolg is van nieuwe aangiftegegevens.

hoogte van de raming van de voorgestelde maatregel als zodanig. Op ambtelijk niveau is dan ook al geïnformeerd of de maatregel niet kan worden heroverwogen. Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

- Bij de behandeling van de VJN in de Tweede Kamer zijn schriftelijke vragen gesteld over het verschil van mening tussen kabinet en NVB over nut en noodzaak van de voorgestelde aanpassing ten aanzien van interne treasury, alsmede over de proportionaliteit van de lastenverzwaring voor kleinere banken.[6]
- Gegeven de bezwaren vanuit de sector en de politieke aandacht hiervoor, kan eventueel worden overwogen om in afwijking van de hoofdregel alternatieve dekking in het bredere bedrijvendomein te zoeken. Tot alternatieve dekking dient in dat geval in augustus worden besloten.

Cashpoolproducten

- Bij de invoering van de minimumkapitaalregel is noch in de memorie van toelichting, noch tijdens de parlementaire behandeling aandacht geweest voor de uitwerking van de maatregel op cashpoolproducten.
- Cashpoolproducten zijn bancaire producten waarmee banken het liquiditeitsbeheer van klanten verzorgen. Binnen een cashpool worden debet- en creditsaldi op individuele rekeningen van een klant gecombineerd in aanmerking genomen. Over een creditsaldo op de gecombineerde rekening vergoedt de bank rente aan de klant.
- De [redacted] heeft in de brief van 11 oktober 2022 aangegeven dat de minimumkapitaalregel ertoe kan leiden dat voor Nederlandse banken het businessmodel en de concurrentiepositie van cashpoolproducten in gevaar wordt gebracht. DNB beaamt dit.
- In de nota van 23 maart jl. heeft u hierop besloten om te onderzoeken of het ten aanzien van cashpoolproducten wenselijk is om de minimumkapitaalregel zodanig aan te passen dat voortaan niet de brutorente op individuele rekeningen, maar de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt.
- Uit dit onderzoek komt naar voren dat onder toepassing van de huidige wettekst van de minimumkapitaalregel ten aanzien van cashpoolproducten afhankelijk van de vormgeving onder voorwaarden reeds de nettorente op de gecombineerde cashpoolrekening in aftrek wordt beperkt (niet de brutorente op de individuele rekeningen) . Dit is in lijn met het doel en strekking van de maatregel. Hiermee is dan ook geen aanpassing op dit punt vereist.

Procesbelang van de Staat

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek bestuurlijke context

- Bij de behandeling van de VJN in de Tweede Kamer zijn, zoals aangegeven, schriftelijke vragen gesteld over het verschil van mening tussen kabinet en NVB over nut en noodzaak van de voorgestelde aanpassing ten aanzien van interne treasury, alsmede over de proportionaliteit van de lastenverzwaring voor kleinere banken. De vragen zijn door de vaste Kamercommissie voor

[6] Kamerstukken II 2022/23, 36350, nr. 2, vraag 116 en 117.

Financiën als geheel gesteld. Daardoor valt niet te herleiden welke fractie de vragen heeft gesteld.
- In het debat over de VJN en het Commissiedebat van VC FIN over "nationale fiscaliteit" zijn geen vragen gesteld.
- Het uiteindelijke wetsvoorstel zal op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer worden aangeboden als onderdeel van het Belastingplan 2024.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Ministerie van Financiën

WO 12/7 Uitsturen 17.00 - 17.15 BWO 17.15 - 17.45

TER ADVISERING - HEDEN
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale Politiek VC

Persoonsgegevens

nota

Ronde tafel gesprek verduurzaming feedstock en update onderzoek Kalavasta

Datum
10 juli 2023

Notanummer
2023-0000165814

Bijlagen
1. Concept analyse Berenschot
2. Studie Berenschot verduurzaming feedstock
3. Onderzoek Kalavasta

Aanleiding

Aanstaande woensdag heeft u samen met MEZK, MKE en SIenW een ronde tafel gesprek met de chemische industrie over de verduurzaming van de feedstock. Dit is een vervolg op het eerste ronde tafel gesprek van 12 juni jl. In deze notitie ontvangt u een eerste advies. De agenda en stukken ontvangen we echter pas maandagavond. Afhankelijk van de inhoud zullen we morgen (dinsdag) een aanvullende adviesnotitie sturen. Middels deze nota willen we u tot slot ook informeren over de lopende impactanalyses en de conceptresultaten van het Kalavasta-onderzoek.

Geadviseerde inbreng

10.07.23 Dak Mu

- U kunt de inbreng van de chemische industrie t.a.v. de verduurzamingsplannen van de feedstock aan horen en desgewenst doorvragen.
- Waarschijnlijk zullen de bedrijven aan u vragen wat de stand is van de impactanalyse en of de fiscale vrijstellingen voor non-energetisch verbruik worden afgeschaft. U kunt het volgende aangeven:
  - Onderzoeksbureau Kalavasta is momenteel bezig met een impactanalyse. De resultaten worden met Prinsjesdag worden gepubliceerd. Daarnaast voert Kalavasta separaat validatiegesprekken met de desbetreffende bedrijven. Het integrale rapport zal niet vooraf worden gedeeld.
  - Naar verwachting zal de Tweede Kamer de maatregelen controversieel verklaren en is een besluit over een eventueel afbouwpad aan een volgend kabinet.

Toelichting

Follow-up 1e ronde tafel gesprek

- Op 12 juni jl. heeft een 1e ronde tafel gesprek met de chemische industrie plaatsgevonden over verduurzaming van de fossiele feedstock. Aanleiding was de afspraak in het voorjaarspakket klimaat om in de Miljoenennota 1) een nieuw overzicht van fossiele subsidies op te nemen en 2) voor iedere fossiele subsidie aan te geven of en zo ja hoe de regeling wordt afgebouwd. Het niet heffen van accijns over minerale oliën en de vrijstelling in de energiebelasting voor non-energetisch verbruik aardgas zijn ook onderdeel van deze

inventarisatie. De chemische industrie is hier bezorgd over, vanwege de risico's voor de concurrentiepositie.

- In het 1e ronde tafel gesprek is aangegeven dat het kabinet niet vooruit kan lopen op de augustusbesluitvorming (en dus niet kan aangeven of het kabinet de fiscale regelingen t.a.v. non-energetisch verbruik wel/niet gaat afbouwen), maar dat de zorgen van de industrie goed zijn gehoord. Daarnaast is afgesproken om nog voor de zomer een 2e ronde tafel gesprek te organiseren om verder te spreken over de verduurzaming van de feedstock.
- Doel van het 2e ronde tafel gesprek is om te verkennen hoe vorm kan worden gegeven aan de transitie naar duurzaam grondstoffengebruik in de chemische sector. Tijdens het gesprek zullen een aantal bedrijven vertellen welke verduurzamingsplannen ze hebben en wat ze van de overheid nodig hebben om hier versnelling in te brengen. Vervolgens zal om een reflectie van de zijde van het kabinet worden gevraagd.
- Ter ondersteuning voor het 2e ronde tafel gesprek heeft EZK aan Berenschot gevraagd om de inzichten vanuit o.a. de industrie samen te vatten in een document. Een prille conceptversie is in bijlage 1 bijgevoegd. We ontvangen vanavond (10 juli) de definitieve versie (ter bespreking woensdag).
- Het idee van EZK is om uiteindelijk toe te werken naar een gezamenlijke agenda t.a.v. de verduurzaming van de feedstock. Het zal hierbij in belangrijke mate ook gaan om het overzichtelijk presenteren/opnieuw verpakken van al lopende beleidsinitiatieven. Door de demissionaire status van het kabinet zal dit waarschijnlijk geen doorgang vinden en zal het 2e ronde tafel gesprek voornamelijk oriënterend van aard zijn.

<u>Stand van zaken traject fossiele subsidies</u>

- Voor het traject fossiele subsidies waren een aantal elementen in gang gezet:
  - In het voorjaar is afgesproken om in een bijlage bij de Miljoenennota een nieuw overzicht van de (fiscale) fossiele subsidies op te nemen. Daarnaast is afgesproken om in deze bijlage per regeling aan te geven of en zo ja hoe het kabinet voornemens is om deze regeling af te bouwen.
  - Aan de Tweede Kamer is toegezegd om voor het zomerreces de TK te informeren over hoe het kabinet tot meer transparantie over de omvang van de fossiele subsidies wil komen. Een conceptversie van de brief ligt klaar bij EZK en wilden we begin deze week (na akkoord MKE) ook aan u ter akkoord voorleggen. Morgen spreek ambtelijk EZK met MKE of en zo ja in welke vorm hij nog een brief wil sturen.
  - Berenschot heeft in opdracht van EZK een studie naar de verduurzaming van de feedstock laten uitvoeren. De conceptresultaten zijn tijdens het 1e ronde tafel gesprek besproken. Zie in bijlage 2 de definitieve versie.
- We toetsen momenteel bij ambtelijk EZK hoe MKE bovenstaande actiepunten ziet in het licht van de demissionaire status van het kabinet en sturen u hierover later deze week een uitgebreidere adviesnotitie.

<u>Stand van zaken impactanalyses fiscale fossiele subsidies</u>

- In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de impactanalyses die op dit moment in opdracht van FIN worden uitgevoerd door externe onderzoekbureaus. Deze externe analyses zullen worden aangevuld met eerder uitgevoerd onderzoek en een analyse van de Belastingdienst en Douane t.a.v. de uitvoerbaarheid. Tot slot voeren we waar nodig een extra analyse uit naar de juridische haalbaarheid.

- De conceptresultaten van alle analyses wordt uiterlijk eind juli verwacht. Parallel zullen de onderzoekbureaus de weken in augustus gebruiken om de rapporten af te schrijven en gereed te maken voor verzending met Prinsjesdag.
- Onderzoeksbureau Kalavasta doet momenteel onderzoek naar de vrijstellingen voor non-energetisch verbruik. De conceptresultaten hebben we afgelopen vrijdag 7 juli ontvangen en zijn gevalideerd bij de betrokken bedrijven. Zie bijlage 3.

Tabel 1 – overzicht lopende impactanalyses

Fiscale regeling	Onderzoeksbureau	Opleverdatum
Regelingen in de energiebelasting die reeds in het CA zijn afgesproken om af te schaffen: • Vrijstelling voor metallurgische en mineralogische procedés • Inputvrijstelling voor wkk's • Verlaagd energiebelastingtarief GTB	Trinomics	Eind juli (eindrapportage)
Vrijstellingen voor non-energetisch en duaal verbruik: • Vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal en non-energetisch verbruik kolen • Vrijstelling in de energiebelasting voor non-energetisch verbruik aardgas • Raffinaderijvrijstelling • Het niet heffen van accijns over non energetisch verbruik van minerale oliën (o.a. nafta voor plasticproductie)	Kalavasta	7 juli (concept)
Fiscale regelingen gericht op elektriciteitsproductie: • Inputvrijstelling energiebelasting voor gebruik aardgas bij elektriciteitsproductie • Vrijstelling in de kolenbelasting voor gebruik kolen bij elektriciteitsproductie	Berenschot	Eind juli (concept)
Degressieve tariefstructuur energiebelasting	CE Delft (onderdeel van studie naar 1,2 Mton)	Eind juli (concept)
Teruggaafregeling voor kerken en non profit	CE Delft	Eind juli (concept)
Fiscale regelingen gericht op internationale lucht- en scheepvaart: • Vrijstelling gebruik van kerosine in het internationale luchtverkeer • Vrijstelling gebruik van diesel- en stookolie voor de zeescheepvaart en binnenvaart (inclusief visserij)	CE Delft	Eind juli (concept)
Afwijkend accijnstarief diesel t.o.v. benzine	Revnext	Eind juli (concept)

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING - TERSTOND
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Aanvullende informatie ronde tafel gesprek met chemische industrie

Datum
11 juli 2023

Notanummer
2023-0000167063

Bijlagen
1. Agenda en bespreekpunter
2. Analyse Berenschot

Aanleiding

U heeft maandag 10 juli een eerste voorbereidingsnotitie ontvangen voor het ronde tafel gesprek met de chemische industrie (woensdag 12 juli). Bij het schrijven van die notitie hadden we nog geen stukken ontvangen van EZK. In deze notitie informeren we u over twee aanvullende stukken die we hebben ontvangen:

1. Agenda met deelnemers en bespreekpunten (zie bijlage 1)
2. Analyse Berenschot naar mogelijke agenda voor verduurzaming grondstoffen (zie bijlage 2)

Geadviseerde inbreng

- De geadviseerde inbreng is niet gewijzigd t.o.v. de vorige nota:
  - U kunt de inbreng van de chemische industrie t.a.v. de verduurzamingsplannen van de feedstock aan horen en desgewenst doorvragen.
  - Waarschijnlijk zullen de bedrijven aan u vragen wat de stand is van de impactanalyse en of de fiscale vrijstellingen voor non-energetisch verbruik worden afgeschaft. U kunt het volgende aangeven:
    - Onderzoeksbureau Kalavasta is momenteel bezig met een impactanalyse. De resultaten worden met Prinsjesdag worden gepubliceerd. Daarnaast voert Kalavasta separaat validatiegesprekken met de desbetreffende bedrijven. Het integrale rapport zal niet vooraf worden gedeeld.
    - Naar verwachting zal de Tweede Kamer de maatregelen controversieel verklaren en is een besluit over een eventueel afbouwpad aan een volgend kabinet.

Toelichting

- In opdracht van EZK heeft Berenschot een eerste analyse gemaakt van een mogelijke agenda voor verduurzaming van grondstoffen.
- We begrijpen van ambtelijk EZK dat het hoofdzakelijk gaat om een synthese van al lopende beleidsprogramma's zoals het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE), het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) en het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI).
- In de analyse heeft Berenschot een aantal elementen opgenomen:
  - Beknopte beschrijving van al lopende programma's;
  - Outline voor een mogelijke agenda;

- Mogelijke processtappen om te komen tot een gezamenlijke agenda.

- Ons inziens zijn er twee opletpunten:
  - Berenschot heeft een eerste overzicht van het instrumentarium gemaakt, inclusief of normeren/beprijzen/subsidiëren wel/niet geschikt zijn. Dat is te voorbarig, omdat hier het ambtelijke gesprek nog niet over is gevoerd.
  - Het stuk van Berenschot is gemaakt in de wereld van een missionair kabinet. Het heeft in de nieuwe situatie wat ons betreft niet veel zin om verder te praten over een agenda tussen overheid – chemische industrie t.a.v. verduurzaming feedstock.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

agenda

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Verduurzaming
Industrie

Persoonsgegevens

Omschrijving	Ambitieuze agenda voor duurzam
Voorzitter	Minister van Economische Zaken
Notulist	
Vergaderdatum en -tijd	12 juli 2023, 17.15 uur - 18.15 u
Locatie	Hybride: Blauwe Zaal op het Mini Zaken en Klimaat/Webex

Datum
7 juli 2023

Kenmerk
EZK_DGBI_VI / documentId

Bijlage(n)
1

Aanwezigen

- Micky Adriaansens (Minister van Economische Zaken en Klimaat)
- Rob Jetten (Minister voor Klimaat en Energie)
- Marnix van Rij (Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst)
- Vivianne Heijnen (Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat)
- Persoonsgegevens
- Dow
- OCI
- Yara
- Sabic
- Shell
- Berenschot: Persoonsgegevens

Doel
Het doel van het overleg is om te verkennen hoe vorm kan worden gegeven aan de transitie naar duurzaam grondstofgebruik in de chemische sector. Deze verkenning heeft als doel om op termijn een gezamenlijke ambitieuze agenda Duurzaam grondstofgebruik op te stellen.

Vergaderpunten

17.15 uur	Opening door voorzitter
17.20 uur	Presentatie bevindingen Berenschot
17.30 uur	Reactie van OCI en Dow
17.35 uur	Reactie van Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
17.40 uur	Reactie van Yara, Sabic en Shell

17.50 uur	Reactie van overige bewindspersonen a. Minister voor Klimaat en Energie b. Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat c. Minister van Economische Zaken en Klimaat
18.05 uur	Vervolgstappen
18.15 uur	Sluiting door voorzitter

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Verduurzaming
Industrie

Ons kenmerk
EZK_DGBI_VI /

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Eerste beeld gevolgen ontslag kabinet voor lastenbesluitvorming en Belastingplan

Datum
12 juli 2023

Notanummer
2023-00001676972023-0000167697

Bijlagen
1. Overzicht fiscale voorstelle

Aanleiding

Na het ontslag van het kabinet verklaren de beide Kamers wetsvoorstellen en onderwerpen controversieel. Dit heeft gevolgen voor de inkomstenbesluitvorming en de fiscale wetgeving die met Prinsjesdag aan de Kamer wordt aangeboden.

Op het terrein van stasFB liggen meerdere onderwerpen die mogelijk controversieel zijn. Op het terrein van Toeslagen en Douane lijkt het vooralsnog mogelijk om vast te houden aan eerdere planning en inhoud van voorstellen. Een uitgebreid overzicht van de impact op het ontslag van het kabinet op lopende wetsvoorstellen, voorgenomen wetgeving (o.a. BP24) en lopende beleidstrajecten vindt u in de bijlage.

14.07.23

Beslispunt

- Gaat u akkoord met de vooralsnog gekozen insteek voor de ingediende en nog in te dienen wetsvoorstellen conform de bijlage? **Stas FB** (fiscaal), **Stas TD** (Toeslagen en Douane).
- Gaat u akkoord met het in principe voortzetten van de voorbereiding van voorstellen voor fiscale wetgeving? (**stas FB**)
- Gaat u akkoord om de internetconsultaties voor box 3 en constructiebestrijding (o.a. short stay en splitsingsvrijstelling) voort te zetten? Dit geeft input voor een volgend kabinet.(**stas FB**)
- Gaat u akkoord dat wij – ondanks het ontslag van het kabinet- kabinetsreacties opstellen voor de evaluaties van 1) de bijzondere regelingen autobelastingen, 2) verlaagd btw-tarief en 3) de aftrek specifieke zorgkosten? Daarin schetsen wij de feitelijk impacts en alternatieven ten behoeven van een volgend kabinet. (**stas FB & MFIN**)
- Gaat u akkoord met de volgende aanpassingen in voorgenomen processen? (**stas FB & MFIN**)
  - Wij pauzeren de verdere uitwerking van Betalen naar Gebruik.
  - Wij ronden het onderzoek naar Energiebelasting af, maar bereiden geen besluitvorming hierover voor (1,2 Mton-pakket).
  - Wij ronden het onderzoek naar fossiele subsidies af, maar bereiden geen besluitvorming voor het afbouwpad voor.

ja, nie opmerkg e vrage
ja, idem
ja
ja, nie opmerkg.
ja, nie opmerkg
Thee

Kernpunten

- Wij adviseren om de voorbereiding van aangekondigde fiscale wetgeving in principe voort te zetten. Wij vragen u om akkoord om voor enkele

trajecten die politiek onvoldoende uitgewerkt zijn en waarschijnlijk controversieel worden verklaard de voorbereidingen op een lager pitje te zetten.

- De VJN en het Klimaatpakket zijn het startpunt. Ondanks dat onderdelen controversieel verklaard kunnen gaan worden in september door de TK, is de insteek vooralsnog om alle concrete lastenmaatregelen uit VJN/Klimaatpakket in de augustusbesluitvorming in te brengen. AZ en K&E nemen die positie in en BenI en LNV steunen dit met de aantekening dat het kabinet in augustus eerder afgesproken maatregelen (bijv. klimaat) er uit kan halen Dat vergt dan afweging binnen kabinet (gegeven impacts op budget, CO2 en Herstel- en Veerkrachtplan (HVP)).
- Met het oog op het controversieel verklaren van sommige maatregelen is het raadzaam om maatregelen in meerdere kleinere wetsvoorstellen onder te brengen. Voor de maatregelen AOV ZZP en de aanpak van schijnzelfstandigheid geldt, dat mochten deze controversieel verklaart worden het HVP in zijn geheel onder grote druk komt te staan.
- Over de invulling van een aantal afspraken is bij VJN/Klimaatpakket besluitvorming uitgesteld tot augustus. Bij deze verschillende trajecten is het onwaarschijnlijk dat een demissionair kabinet nog besluiten zal nemen (aanpak constructies en fiscale regelingen; opvolging evaluaties fiscale regelingen; afronding klimaatbesluitvorming).
- De verkiezingen en het verkiezingsreces overlappen met de behandeling van het Belastingplan in de Tweede Kamer. De aanstaande verkiezingen en verkiezingsreces geven daarom waarschijnlijk een hoge druk op de parlementaire agenda. In overleg met [Persoonsgegevens] zal gekeken worden hoe hierover met de Kamer af te stemmen en welke timing hierin opportuun is.
- Op het terrein van Toeslagen en Douane lijkt het ons vooralsnog mogelijk om vast te houden aan de voorgenomen inhoud en planning (behoudens een eventuele aanpassing van het parlementaire proces van het BP24).

Toelichting

Gevolgen ontslag kabinet voor lastenbesluitvorming

Ondanks het ontslag van het kabinet liggen in augustus een aantal budgettaire opgaven voor. Hierbij valt te denken aan de lagere opbrengst van pijler 2 (€551 mln. In 2024 en €534 mln structureel) en het uitstel van box 3 naar 2027 (€ 395 miljoen in 2026).

Het kabinet zal ook aandacht moeten hebben voor een evenwichtig koopkrachtbeeld. Mocht het kabinet tot koopkrachtmaatregelen besluiten, dienen deze te worden gedekt.

Mocht één van de Kamers wetsvoorstellen of onderwerpen met een budgettair beslag controversieel verklaren, dan heeft dit gevolgen voor het inkomstenkader. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gelden voor de BOR en DSR. Ook eventueel verder uitstel van de invoering van het nieuwe stelsel voor box 3 zal gedekt moeten worden.

Gevolgen Herstel- en Veerkrachtplan

Een aantal maatregelen met betrekking tot de fiscaliteit en/of de Belastingdienst dat door het ontslag van het kabinet mogelijk controversieel wordt verklaard is opgenomen in het HVP. Het betreft hierbij betalen naar gebruik, de EB-

maatregelen, AOV-ZZP en aanpak schijnzelfstandigheid. Afstel van deze maatregelen zal leiden tot onvoldoende dekking van de landspecifieke aanbevelingen. Gezien de eerdere onderhandelingen met de Europese Commissie (CIE), geldt dat zeer waarschijnlijk al voor afstel van AOV ZZP en schijnzelfstandigheid alleen. Door het ontbreken van alternatieven voor deze twee maatregelen, kan dat ertoe leiden dat NL geen HVP meer heeft. Het budgettaire beslag daarvan is 5,4 miljard euro (inc. RepowerEU). Bij afstel of uitstel voor de overige maatregelen zullen de kortingen die Nederland kan verwachten fors zijn die per maatregel kan oplopen tot een bedrag van 37 miljoen euro tot 550 miljoen euro (afhankelijk van het belang dat de CIE aan een mijlpaal en/of doelstelling hecht). De CIE bezit hier volledige discretionaire bevoegdheid. Gezien het belang van deze hervormingen voor het HVP zal deze korting naar verwachting aan de hoge kant van deze marge zitten. Een eerste ruwe berekening op basis van de methodologie van de CIE gaat uit van 370 miljoen euro per mijlpaal en/of doelstelling. Het totale budgettaire beslag zou dan rond de 1,5 miljard euro liggen. Tegenvallers ten gevolge van het niet behalen van mijlpalen uit het HVP worden generaal gedekt.

Gevolgen van kabinetsval voor maatregelen in het pakket Belastingplan 2024

Er is geïnventariseerd wat de gevolgen kunnen zijn van het ontslag van het kabinet op de wetsvoorstellen en maatregelen in het voorlopige pakket Belastingplan 2024. Een groot aantal wetsvoorstellen en maatregelen in het pakket zullen niet tot weerstand leiden (of kunnen zelfs rekenen op brede steun), omdat ze bijvoorbeeld 1) dienen ter bestrijden van belastingconstructies (bijvoorbeeld dividendstripping), 2) technisch van aard zijn en de Nederlandse wet in lijn brengen met internationaal gebruikelijke normen (Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen), of dat breed de noodzaak voor de wetsvoorstellen of maatregelen wordt ingezien (wettelijke grondslag FSV of *no cure no pay* maatregelen).

Er zijn echter ook maatregelen en wetsvoorstellen waarvan de verwachting is dat ze tot meer discussie leiden en mogelijk controversieel worden verklaard. Dit zijn hoofdzakelijk de maatregelen met betrekking tot de BOR en DSR, de klimaat maatregelen.

BOR en DSR

In het voorlopige wetsvoorstel Belastingplan 2024 is een pakket maatregelen opgenomen om de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) en doorschuifregeling aanmerkelijk belang (DSRab) aan te passen. Deze maatregelen zijn opgenomen in de voorjaarsnota en de Fiscale Beleids- en Uitvoeringsagenda die op 8 mei jl. met de Tweede en Eerste Kamer is gedeeld. Deze maatregelen zijn tevens aangekondigd in de Kamerbrief over de uitkomsten van het vervolgonderzoek naar bedrijfsopvolgingsregelingen.

Deze maatregelen liggen gevoelig en worden mogelijk controversieel verklaard. Een mogelijkheid is om het voorstel als apart wetsvoorstel als onderdeel van het pakket Belastingplan 2024 uit te werken. Het is dan aan de Tweede Kamer om het controversieel te verklaren. Als deze maatregel niet doorgaat betekent dit een budgettaire derving van €41 mln. structureel.

Klimaat

- We hebben een apart wetsvoorstel fiscale klimaatmaatregelen voor het BP-pakket 2024 voorbereid. In dit pakket zitten twee (waarschijnlijk) niet

controversiële maatregelen in: verhoging tarief CO_2-minimumprijs en actualisering duurzame warmtebronnen in de energiebelasting.

- In het coalitieakkoord en het voorjaarspakket klimaat is daarnaast een aantal concrete fiscale klimaatmaatregelen afgesproken, die we wilden opnemen in het BP2024 met definitieve besluitvorming in augustus:
  - Afschaffen vrijstelling energiebelasting voor metallurgische en mineralogische procedés
  - Pakket glastuinbouw:
    - Afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw
    - Beperken inputvrijstelling energiebelasting aardgas (gericht op wkk's)
    - CO_2-heffing glastuinbouw
  - Verhoging vaste voet bpm (200 euro)
  - Afschaffing vrijstelling duaal verbruik in kolenbelasting
- Bovenstaande maatregelen liggen politiek gevoelig en zullen mogelijk controversieel worden verklaard. We stellen voor de wetgeving van bovenstaande maatregelen vooralsnog verder uit te werken en dit ter weging voor te leggen aan de Politieke Vierhoek van 22 augustus (met voorafgaand een apart BWO tussen u (staatssecretaris) en MKE).
- Naast de concrete maatregelen waren er ook nog drie openstaande punten van het voorjaarspakket klimaat, waarvan was afgesproken om die terug te laten komen in de augustusbesluitvorming klimaat:
  - *Traject fossiele subsidies:* we stellen voor om ambtelijk door te gaan met het maken van een nieuw overzicht fossiele subsidies, zodat dit kan worden opgenomen in de MJN23. In de politieke vierhoek van 22 augustus kan daarnaast formeel ter besluit worden voorgelegd of het kabinet gezien de demissionaire status nog besluiten wil nemen t.a.v. een eventueel afbouwpad (wij verwachten dat dit controversieel wordt verklaard).
  - *Energiebelastingtarieven om 1,2 Mton extra CO_2 te reduceren:* we stellen voor om het onderzoek van CE Delft af te ronden. In de politieke vierhoek van 22 augustus kan vervolgens formeel ter besluit worden voorgelegd of het kabinet gezien de demissionaire status nog een besluit wil nemen t.a.v. de tariefaanpassingen (wij verwachten dat dit controversieel wordt verklaard).
  - *Aanvullende maatregelen mobiliteitsdomein:* de eerste resultaten van de KEV laten een relatief gunstig beeld zien t.a.v. de emissiereductie in het mobiliteitsdomein.[1] Er is daarom geen strikte noodzaak om in augustus opnieuw te spreken over aanvullende maatregelen voor emissievrije personenauto's. We stellen voor dit formeel ter besluit voor te leggen aan de Politieke Vierhoek van 22 augustus, maar ons inziens kan dit worden doorgeschoven naar een volgend kabinet.
- Tot slot zijn er nog twee andere maatregelen binnen het klimaatdomein:
  - *Betalen naar gebruik:* het wetsvoorstel is uitgewerkt en ligt klaar voor internetconsultatie. De politieke opvattingen over de hoogte van de tarieven lopen uiteen. We verwachten dat BnG controversieel zal worden verklaard en dat het proces wordt gepauzeerd.
  - *Eerste schijf energiebelasting*: naar aanleiding van een amendement van Grinwis (CU) wordt momenteel gewerkt aan een extra 1e schijf in de energiebelasting. De maatregel wordt verder technisch uitgewerkt voor besluitvorming in augustus. Naar verwachting zal in relatie tot koopkracht in augustus ook het besluit voorliggen of het tarief in de nieuwe verlaagde 1e schijf zal worden verlaagd.

[1] Met daarbij de disclaimer dat specifiek voor mobiliteit in de KEV de emissiereductie voor een belangrijke mate gedreven wordt door een hogere bijmenging van biobrandstoffen en daarnaast ook BnG.

- Let op: onderstaande maatregelen zijn onderdeel van het HVP. Uitstel zorgt ervoor dat niet kan worden voldaan aan de afspraken die Nederland in het HVP heeft gemaakt. Dit heeft naar verwachting grote budgettaire consequenties (zie toelichting kopje "Gevolgen Herstel en Veerkrachtplan":
    - Afschaffen vrijstelling energiebelasting voor metallurgische en mineralogische procedés (per 2025)
    - Afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw (per 2025)
    - Beperken inputvrijstelling energiebelasting aardgas (gericht op wkk's, per 2025)
    - Betalen naar Gebruik (wetgeving Q1 2025 gereed)

Evaluaties Fiscale regelingen: bijzondere regelingen bpm en MRB, verlaagd tarief btw en specifieke zorgkosten

In het voorjaar is afgesproken om in de zomer met een kabinetsreactie te komen op verschillende evaluaties en deze – waar mogelijk - te betrekken in de augustusbesluitvorming. Als gevolg van de kabinetsval lijkt het niet mogelijk om de kabinetsreacties beleidsrijk uit te werken. Het lijkt daarom gepast om wel op Prinsjesdag met kabinetsreacties te komen op de evaluaties maar deze inhoudelijk te beperken tot feitelijk impacts en alternatieven ten behoeve van een volgend kabinet (eventueel wordt nader onderzoek gestart). Dit betreft in ieder geval de volgende evaluaties:

- De evaluatie bijzondere regelingen in de bpm en de mrb bevat diverse aanbevelingen om deze regelingen te verbeteren en afgesproken was om in augustus definitief te besluiten over de opvolging van deze evaluatie. Afschaffen van deze bijzondere regelingen, zoals voor kampeerauto's en personenauto's op gas/lpg, is echter politiek gevoelig. De voorstellen zouden ook pas vanaf 2026 in werking treden, waardoor van behandeling op dit moment kan worden afgezien. De opbrengst van deze maatregelen was nog niet ingeboekt. Het niet doorgaan levert daarom geen derving op ten opzichte van de voorjaarsnota.
- De evaluatie van het verlaagde btw-tarief: hiervoor is een traject gestart met als inzet om te besluiten over het overhevelen van enkele categorieën die onder het verlaagde tarief vallen en om afspraken te maken over het nader verkennen van opties voor andere categorieën (door gevolgen nader in kaart te brengen en alternatieve maatregelen te onderzoeken).
- De evaluatie van de aftrek van specifieke zorgkosten: de kabinetsreactie hierop zou vooral zien op de verdere uitwerking van opties voor de inrichting van deze regeling op de langere termijn.

<u>Gevolgen ontslag kabinet voor planning parlementaire behandeling Tweede Kamer</u>

- De Kiesraad geeft aan dat verkiezingen op zijn vroegst medio november kunnen plaatsvinden om een verantwoorde voorbereiding te kunnen borgen. De verwachting is dat dit 15 of 22 november zal worden. Na de vorige verkiezingen werd nieuwe Kamer een week na de verkiezingen geïnstalleerd.
- Het is gebruikelijk dat de Kamer voorafgaand aan de verkiezingen drie weken met reces gaat. Met een verkiezingsdatum medio november ligt het voor de hand dat de Kamer aansluitend op het herfstreces (13 t/m 23 oktober) drie of vier weken met verkiezingsreces gaat.
- In dat scenario lijkt een verantwoorde parlementaire behandeling van het pakket Belastingplan 2024 dat op Prinsjesdag wordt ingediend onmogelijk. In

plaats van de eerdere voorziene ruim 7 weken zou dan slechts 3 weken beschikbaar zijn, waarin ook nog de APB en de AFB plaatsvinden. De Kamer is al kritisch over de beperkte tijd die men normaliter heeft om een Belastingplan te behandelen.

- De behandeling van het Belastingplan vraagt namelijk ieder jaar om een voortvarende behandeling om na indiening van de wetsvoorstellen op Prinsjesdag de wetsvoorstellen vóór 31 december van het jaar door beide Kamers heen te leiden. Daarvoor wordt in het voorjaar al een planning uitgewerkt met de griffies van beide Kamers. De planning van dit jaar (zie hieronder) is ook uitgewerkt met de griffies en bekrachtigd in de commissievergaderingen van beide Kamers.
- Het oude tijdspad gaat uit van stemmingen in de Tweede Kamer op 9 november. Dit is grofweg een week voordat de Belastingdienst geen wijzigingen meer aan kan brengen in parameters.
- Ook bij een later reces zal het waarschijnlijk nodig zijn de parlementaire behandeling van het Belastingplan (significant) te versnellen. Dit vergt het beperken van schriftelijke rondes of wetgevingsoverleggen (WGO's).

Planning Belastingplan 2024 Tweede Kamer

Advies RvS	maandag	11-9-2023
Opsturen pakket Belastingplan 2024 aan de SDU voor embargoregeling	vrijdag	15-9-2023
Wetsvoorstel en nader rapport naar Kabinet van de Koning	maandag	18-9-2023
Prinsjesdag en indiening pakket Belastingplan 2024 in de TK	dinsdag	19-9-2023
Verslag TK	woensdag	4-10-2023
Verzenden nota naar aanleiding van het verslag naar de TK	vrijdag	13-10-2023
WGO I (eerste termijn kamer)	maandag	23-10-2023
Versturen schriftelijke antwoorden naar TK	donderdag	26-10-2023
WGO II (eerste termijn regering en tweede termijn kamer)	maandag	30-10-2023
Plenaire behandeling TK	dinsdag	7-11-2023
Plenaire behandeling TK	woensdag	8-11-2023
Brief moties en amendementen	donderdag	9-11-2023
Stemmingen TK	donderdag	9-11-2023

Planning Belastingplan 2024 Eerste Kamer

Technische briefing EK	maandag	13-11-2023
Voorlopig verslag EK	dinsdag	21-11-2023
Versturen memorie van antwoord EK	vrijdag	24-11-2023
Verslag of eindverslag EK	dinsdag	28-11-2023
Versturen nota naar aanleiding van het verslag EK	vrijdag	1-12-2023
Mondelinge behandeling EK (1e termijn kamer)	maandag	11-12-2023
Mondelinge behandeling EK (eerste termijn regering en tweede termijn kamer)	dinsdag	12-12-2023

Communicatie
Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
de Minister van Financiën

DGFZ
Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

MR formulieren BP24

Datum
14 augustus 2023

Notanummer
2023-0000175343

Bijlagen
1. Wetsvoorstellen
2. Uitvoeringstoetsen
3. MR-formulieren
4. RVS brieven
5. KvdK brieven
6. CW3.1 Kaders
7. Bijlage wetsvoorstel BOR

Aanleiding

Het pakket Belastingplan 2024 moet komende vrijdag 18 augustus verstuurd worden ten behoeve van behandeling in de MR op 25 augustus. Wij vragen hiervoor uw akkoord en ondertekening van de formulieren.

Daarnaast willen we u nog enkele aanvullende beslis- en informatiepunten voor het pakket Belastingplan voorleggen. – zie pagina 6. – Caveat.

- Beslispunten 1 t/m 5, 9 en 10 zijn voor stas FB
- Beslispunt 3, 6 en 11 zijn voor stas TD
- Beslispunt 7 en 8 zijn voor de Minister, stas FB en stas TD
- Informatiepunt 1 is voor stas FB en stas TD
- Informatiepunt 2 en 3 zijn voor stas FB

17.08.23

Akkoord

Ftw

Beslispunt 1: *omvormen maatregel uit wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024 tot zelfstandig wetsvoorstel (**stas FB**)*

De wetgevingstoets van J&V is afgerond. Zij adviseerden in hun toets om de maatregel 'grondslag gedeformaliseerd werken Belastingdienst' als los maatregel uit het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024 te halen en om te vormen tot een zelfstandig wetsvoorstel.

Gaat u akkoord met opname van een separaat wetsvoorstel binnen het BP-pakket 2024 inzake de wettelijke grondslag voor de werkwijze van de Belastingdienst bij het ambtshalve verminderen van aanslagen inkomstenbelasting? Wij adviseren u om deze maatregel in een separaat wetsvoorstel binnen het BP-pakket op te nemen (het wetsvoorstel Wet tijdelijke regeling herzien aangifte inkomstenbelasting).

Toelichting beslispunt 1

- De huidige (gedeformaliseerde) werkwijze van de Belastingdienst houdt in dat herziene digitale aangiftebiljetten die worden ingediend nadat een aanslag inkomstenbelasting is vastgesteld en die strekken tot een vermindering van de belastingschuld worden behandeld als een verzoek om ambtshalve vermindering in plaats van als een bezwaarschrift. Hoewel deze werkwijze niet in overeenstemming is met het huidige wettelijk kader en jurisprudentie,

is gebleken dat deze werkwijze in de praktijk voor zowel de belastingplichtige als de Belastingdienst doorgaans goed werkt.
- Eerder bent u akkoord gegaan met opname van de maatregel in het Belastingplan 2024. Vanuit J&V is in het kader van de wetgevingstoets het uitdrukkelijke verzoek gekomen om de maatregel op te nemen in een separaat wetsvoorstel binnen het BP-pakket.
- Met een separaat wetsvoorstel hebben de Tweede en Eerste Kamer meer ruimte om de voorgestelde maatregel afzonderlijk van de overige maatregelen uit het BP te beoordelen. Gelet op de aard van de maatregel, die raakt aan de verhouding tussen de burger en de overheid, wordt een separaat wetsvoorstel meer passend geacht.
- Met de naam van het wetsvoorstel wordt duidelijk gemaakt dat het de bedoeling is dat de maatregel van tijdelijke aard is. Dit sluit aan bij de Kamerbrief van 19 april 2023[1] waarin onder de noemer 'direct aanpassen' is aangekondigd dat wordt onderzocht op welke wijze het formeelrechtelijke heffingssysteem gemoderniseerd en vereenvoudigd kan worden.

Beslispunt 2: Inwerkingtreding materiële toets IACK ***(stas FB)***

Wij adviseren u de maatregel om een materiële toets voor de IACK in te voeren per 1-1-2025.

Als u akkoord gaat zullen wij het wetsvoorstel aanpassen voor de versie voor de MR. Momenteel wordt in het wetsvoorstel nog uitgegaan van invoering per 1-1-2024.

Toelichting beslispunt 2
- In de maatregel wordt de huidige formele toets voor toekenning van de IACK vervangen door een materiële toets.
- De formele toets bestaat nu uit het hebben van een gezamenlijke inschrijving met een kind op een woonadres in de basisregistratie personen, gedurende ten minste zes maanden. Dit wordt vervangen door de eis dat belastingplichtige en kind ten minste zes maanden tot hetzelfde huishouden moeten behoren.
- Hierdoor kunnen ouders die wegens omstandigheden niet voldoen aan de formele eis maar wel ten minste zes maanden een huishouden vormen met het kind, toch de IACK ontvangen. Bijvoorbeeld ouders die tijdelijk op een vakantiepark wonen met hun kind en zich daar niet kunnen inschrijven.
- Bij nota van 4 mei 2023 (2023-0000126673) bent u geïnformeerd dat uit de uitvoeringstoets zou blijken of invoering per 2024 of 2025 haalbaar en uitvoerbaar is.
- Uit de uitvoeringstoets volgt dat invoering per 2024 leidt tot rode vlaggen. Invoering per 2025 is zonder problemen mogelijk.
- Reden hiervoor is dat de voorlopige aanslagen (VA) voor 2024 niet meer kunnen worden aangepast. Hierdoor zal in de VA 2024 de formele toets worden uitgevraagd ("Staat u op hetzelfde adres ingeschreven?"). Pas bij de definitieve aanslag (DA) 2024 wordt de materiële toets uitgevraagd. Een belastingplichtige die een gezamenlijke inschrijving met een kind heeft en juist heeft geantwoord voor de VA, maar geen gezamenlijk huishouden vormt met het kind, ontvangt dan ten onrechte IACK wat bij de DA tot een terugbetaalverplichting kan leiden.

[1] Brief van 19 april 2023, nr. 2023-0000099977.

- Vooruitlopend op wetgeving wordt wel een materiële toets als uitzondering op de formele inschrijvingseis in een beleidsbesluit opgenomen. Hierdoor zal in situaties waarin wordt voldaan aan de materiële eis al IACK worden toegekend. Om dubbele toekenning van IACK te voorkomen is een voorwaarde dat het kind niet ook ten minste zes maanden staat ingeschreven bij een ander. In de situatie dat een belastingplichtige een gezamenlijk huishouden vormt met het kind, maar het kind staat bijvoorbeeld nog bij de ex-partner ingeschreven, zal die ex-partner tot invoering van de wetswijziging per 2025 de IACK blijven ontvangen.
- Indien u akkoord gaat wordt de inwerkingtreding aangepast in de versie van het wetsvoorstel Belastingplan dat vrijdag 18 augustus naar AZ verzonden wordt t.b.v. de Ministerraad van 25 augustus.

Beslispunt 3: opheffing vrijstelling non-energetisch gebruik in combinatie met opheffen vrijstelling duaal gebruik in de kolenbelasting ***(stas FB)***

Gaat u ermee akkoord om naast de afschaffing van de vrijstelling voor duaal gebruik ook de afschaffing van de vrijstelling non-energetisch gebruik van kolen in de kolenbelasting per 2028 op te nemen in het Belastingplan 2024?

Akkoord

Mm

Kern beslispunt 3

- In de Voorjaarsnota 2023 is afgesproken de vrijstelling voor het duaal gebruik van kolen in de kolenbelasting per 2028 af te schaffen. Afgesproken is deze maatregel onderdeel te maken van het voorstel voor het Belastingplanpakket 2024. De Belastingdienst heeft vooruitlopend op de resultaten van de uitvoeringstoets de wens uitgesproken de vrijstelling voor non-energetisch gebruik van kolen gelijktijdig af te schaffen met de vrijstelling voor duaal gebruik.
- De Belastingdienst geeft aan dat als de vrijstelling voor duaal gebruik geschrapt wordt, de belastingplichtige ook nog altijd beroep kan doen op de vrijstelling voor non-energetisch gebruik (art. 44 lid 1 Wbm[2]). Deze mogelijkheid staat voor staalproductie zelfs letterlijk beschreven in het Handboek Milieubelastingen.[3]
- Om het doel van het schrappen van de vrijstelling van duaal gebruik te bereiken – namelijk het gaan belasten van energetisch verbruik – zal dus ook de vrijstelling op non-energetisch gebruik zelf geschrapt moeten worden.
- Het financieel belang van de non-energetische vrijstelling betreft 0,75 mln. euro. De inschatting is dat het grootste deel hiervan bij dezelfde gebruiker(s) neerslaat als waar de afschaffing van de vrijstelling voor duaal gebruik neerslaat. Ter vergelijking het schrappen van de vrijstelling op duaal gebruik heeft een verwachte opbrengsten van 85 mln euro.

Toelichting beslispunt 3

- Het non-energetisch gebruik van kool- en koolproducten is als volgt opgebouwd[4]:

Type kool	Non-energetisch gebruik
Steenkool	0,1 PJ
Koolproducten	1,2 PJ
- W.v. cokesovencokes	- 0,2 PJ

[2] Tekst art. 44 lid 1 Wbm: Vrijstelling van de belasting wordt verleend ter zake van de uitslag en de invoer van kolen die worden gebruikt anders dan als brandstof.
[3] Paragraaf 6.9.1 van het Handboek Milieubelastingen: "In artikel 44, lid 1, van de wet staat de vrijstelling voor gebruik van kolen die zodanig worden ingezet dat andere functies dan de brandstoffunctie aan de orde zijn. Bij andere functies kan gedacht worden aan de grondstoffunctie, zoals bij de productie van actieve kool, en de reductiefunctie, zoals bij de staalproductie en ijzergieterijen."
[4] Bron: CBS, 2022. Te raadplegen via: Energiebalans; aanbod, omzetting en verbruik (cbs.nl).

- W.v. steenkoolteer	- 0,9 PJ

- Of en zo ja welke aanvullende groepen worden geraakt is niet precies in beeld. Het beeld:
  - Non-energetisch gebruik van kolen is relatief beperkt. De 1,3 PJ aan kool- en koolproducten correspondeert met circa 45 kton aan kolen en bij het huidige tarief van de kolenbelasting[5] circa 0,75 mln euro. Ter vergelijking, de totale budgettaire opbrengst van het schrappen van non-energetisch en duaal gebruik betreft 85 mln. euro.
    NB. dit is aanzienlijk hoger dan de raming ten tijde van de voorjaarsbesluitvorming (25 mln. euro). Niet al het kolengebruik van Tata Steel Nederland was toen in beeld.
  - Het gros van het non-energetisch gebruik (ten minste 1,2 van de 1,3 PJ) lijkt gebruik te zijn van producten van de cokesovenfabrieken. Dit valt daarmee al onder het gebruik dat het kabinet reeds had beoogd te ontdoen van vrijstelling.
  - Alleen de resterende 0,1 PJ is mogelijk niet gelieerd aan staalproductie en daarmee nieuw. Bij het huidige tarief van de kolenbelasting zou deze groep een fiscaal beslag kennen van ca. 60.000 euro per jaar.
- De samenstelling van non-energetisch gebruik van steenkool en/of cokesovencokes is nog niet cijfermatig in beeld. Het kan gaan om producenten van actieve kool (dat wordt gebruikt voor o.a. lucht- en waterzuivering[6] en in de geneeskunde, zoals norit), productie van zonnepanelen en specifieke soorten batterijen.
- Steenkoolteer is een bijproduct van cokesproductie. Het wordt o.a. gebruikt voor medicinale toepassingen, en (alleen buiten Nederland) als coating in de scheepvaart.
- Vrijwel alle bedrijfseconomische impact van het schrappen van de vrijstellingen komt in eerste instantie terecht bij Tata Steel Nederland (TSN). Deze impacts zijn reeds in beeld, namelijk als onderdeel van het onderzoek van Kalavasta. TSN kan de hogere kosten waarschijnlijk (gedeeltelijk) afwentelen aan non-energetische gebruikers van cokesovencokes.
- Er is niet onderzocht in hoeverre de afnemers van TSN deze kosten zelf ook kunnen afwentelen, en of biogebaseerde koolproducten een volwaardig substituut kunnen zijn voor fossiele kool.

Beslispunt 4: *verdeling klimaat maatregelen* ***(stas FB)***

Gaat u akkoord met het opsplitsen van het wetsvoorstel Fiscale klimaatmaatregelen 2024 (FKM24) langs de volgende lijn:

1. *Belastingplan*: dekkingsmaatregelen EIA, verlengen horizonbepaling EIA/MIA/Vamil, verhogen vaste bpm met 200 euro per 2025 (dekking intensivering SEPP tweedehands), actualiseren duurzame warmtebronnen en wetswijzigingen m.b.t. introductie nieuwe 1e schijf gas.
2. *Wet fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw*: beperken inputvrijstelling energiebelasting aardgas (met name gericht op wkk's) met lineair ingroeipad van 2025 tot 2030, afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw met lineair afbouwpad van 2025 tot 2030, introductie CO2-heffing glastuinbouw per 2025.
3. *Wet fiscale klimaatmaatregelen industrie/elektriciteit*: Afschaffen energiebelastingvrijstelling voor metallurgische/mineralogische procedés per 2025, verhoging tarief CO_2-minimumprijs elektriciteit en industrie naar 71,1

[5] Huidig tarief is € 16,47 per 1000 kg kolen.
[6] Grondwaterzuivering, actieve koolfiltratie, principe van de techniek | Bodemrichtlijn.

euro/ton CO_2 in 2030, afschaffen vrijstelling duaal en non-energetisch verbruik kolen per 2028

Toelichting beslispunt 4

- In het CA en het voorjaarspakket klimaat is een aantal fiscale klimaatmaatregelen afgesproken met een concrete vormgeving en maatvoering. Deze maatregelen zijn opgenomen in de FKM24.
- Op 12 september wordt pas bekend welke maatregelen door de Tweede Kamer controversieel worden verklaard. Daarom achten wij het raadzaam om de FKM24 op te splitsen in twee nieuwe wetsvoorstellen en een deel van de maatregelen onder te brengen in het wetsvoorstel Belastingplan 2024. Deze verdeling kan er als volgt uitzien:
    a. *Belastingplan*: dekkingsmaatregelen EIA, verlengen horizonbepaling EIA/MIA/Vamil, verhogen vaste bpm met 200 euro per 2025 (dekking intensivering SEPP tweedehands), actualiseren duurzame warmtebronnen en wetswijzigingen m.b.t. introductie nieuwe 1e schijf gas.
    b. *Wet fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw*: beperken inputvrijstelling energiebelasting aardgas (met name gericht op wkk's) met lineair ingroeipad van 2025 tot 2030, afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw met lineair afbouwpad van 2025 tot 2030, introductie CO2-heffing glastuinbouw per 2025.
    c. *Wet fiscale klimaatmaatregelen industrie/elektriciteit*: Afschaffen energiebelastingvrijstelling voor metallurgische/mineralogische procedés per 2025, verhoging tarief CO_2-minimumprijs elektriciteit en industrie naar 71,1 euro/ton CO_2 in 2030, afschaffen vrijstelling duaal en non-energetisch verbruik kolen per 2028
- Bij deze nota vindt u de wetsvoorstellen zoals hierboven omschreven. Indien u akkoord gaat met de opsplitsing van de FMK24 zullen wij de wetsvoorstellen op deze wijze afronden voor de verzending van de wetsvoorstellen op 18 augustus t.b.v. de behandeling op de MR van 25 augustus.
- NB, ten aanzien van ingroeidpad: Uit een informeel gesprek met de CIE is gebleken dat een ingroeipad een ambitieverlaging is en dus niet voldoende is om aan de juridisch bindende mijlpalen te voldoen. Invoering met ingroeipad kan daarom leiden tot een korting die bepaald wordt door CIE, een ruwe schatting bedraagt € 370 miljoen. Door aanvullende afspraken te maken over de emissiebelasting glastuinbouw, kan het bezwaar van de CIE m.b.t. ambitieverlaging mogelijk weggenomen worden. Als de CIE daar ontvankelijk voor is, kan de afspraak in het HVP mogelijk gewijzigd worden. Dit is nog niet voorgelegd bij de Europese Commissie, dus de haalbaarheid hiervan is onzeker.

Beslispunt 5: *Moties BOR t.b.v. wetsvoorstel BOR/DSR (**stas FB**)*

Bent u akkoord met de conclusie uit het onderzoek tot uitvoering van motie 164 van Stoffer en Inge van Dijk om te onderzoeken of en hoe de BOR *meer gericht kan worden op familiebedrijven* dat uitvoering van het door familiebedrijven aangedragen alternatief voor de BOR gelet op de vele vragen en opmerkingen erbij niet in de rede ligt?

Bent u akkoord met de conclusie uit het onderzoek tot uitvoering van motie 160 van Idsinga, Grinwis en Inge van Dijk over onderzoek naar *coulantere betalingsregelingen* betrekken bij de vormgeving van de aanpassingen BOR dat:

Er geen signalen zijn dat de huidige uitstelfaciliteiten – in combinatie met de BOR – thans niet voldoen. De enige aanpassing van de BOR die tot een hogere S&E op ondernemingsvermogen kan leiden, de aanpassing van de vrijstelling betreft. Coulanter uitstelbeleid meerdere nadelen kent en niet effectief en doelmatig lijkt.

Als u akkoord bent met deze conclusies, worden deze verwerkt in een bijlage bij het wetsvoorstel Aanpassing fiscale bedrijfsovergangsfaciliteiten 2024 (bijlage)

Toelichting beslispunt 5

- Bij het CD nationale fiscaliteit zijn vier moties over de BOR ingediend die zijn aangenomen op 6 juli 2023. Het betreft de moties 159[7], 160, 162[8] en 164[9]. In het algemeen deel van de memorie van toelichting van het wetsvoorstel Aanpassing fiscale bedrijfsovergangsfaciliteiten 2024 (bijgevoegd bij deze nota) wordt ingegaan op de wijze waarop uitvoering aan deze moties wordt gegeven:
    - Zo is vermeld dat bij de uitwerking van maatregel 7 – versoepeling van de bezits- en voortzettingseis in de BOR – (in het BP25) motie nr. 159 van Idsinga over inkorting van de vijfjaarstermijn in de BOR wordt betrokken.
    - Aan motie 162 van Grinwis, Stoffer en Idsinga is uitvoering gegeven door zo precies mogelijk en goed onderbouwd duidelijk te maken in welke situaties vastgoed kwalificeert als beleggingsvermogen en daarmee buiten de BOR valt en in welke situaties de BOR van toepassing blijft.
- In de bijlage bij het wetsvoorstel wordt vervolgens ingegaan op de moties 160 en 164 waarin is verzocht om onderzoek. Samengevat als volgt:
    - Voor de uitwerking van maatregel 6 - toegang tot de BOR en DSR beperken tot reguliere aandelen met een minimaal belang van 5% in het geplaatste kapitaal – is de uitvoering van motie 164 van Stoffer en Inge van Dijk relevant.[10] Deze motie vraagt te onderzoeken of en hoe de BOR *meer gericht kan worden op familiebedrijven* en hierover bij het Belastingplan 2024 te informeren. Vertegenwoordigers van een aantal grote oude familiebedrijven hebben hiervoor de aandacht gevraagd en een alternatief aangedragen (whitepaper), namelijk de erflater of schenker moet met zijn familie een belang van minimaal 25% hebben om in aanmerking te komen voor de BOR. Dat betekent dat een erflater of schenker met een belang van bijvoorbeeld 0,01% in de vennootschap wèl voor de BOR in aanmerking kan komen indien zijn familie een belang van ten minste 24,99% heeft maar iemand met een belang tussen 5% en 25% die niet met zijn familie ten minste 25% heeft, niet. De vraag is hoe dit alternatief zich verhoudt tot het doel van de BOR. Dit alternatief moet worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel en aan de staatssteunregels. Conclusie is dat uitvoering van dit alternatief gelet op de vele vragen en opmerkingen erbij niet in de rede ligt.

[7] Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 159. De fracties van de SP, GroenLinks, Volt, de PvdA, de PvdD en Lid Omtzigt hebben tegengestemd.
[8] Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 162. De fracties van GroenLinks, de PvdA en FVD hebben tegengestemd.
[9] Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 164. De fracties van GroenLinks, de PvdA en D66 hebben tegengestemd.
[10] Kamerstukken II 2022/23, 32140, nr. 164.

- Ter uitvoering van motie 160 van Idsinga, Grinwis en Inge van Dijk is onderzocht wat de mogelijkheden kunnen zijn voor coulantere betalingsregelingen voor de verschuldigde S&E.[11] Het gedane onderzoek heeft betrekking op de S&E die verschuldigd is bij een overdracht van ondernemingsvermogen in het kader van een bedrijfsopvolgingssituatie. Er zijn geen signalen dat de huidige uitstelfaciliteiten – in combinatie met de BOR – thans niet voldoen. Coulanter uitstelbeleid voor deze belastingaanslagen is op zich mogelijk door het introduceren van renteloos uitstel en of het voorzien in een langere periode van uitstel. Hier zijn wél nadelen aan verbonden, met name wanneer andere aspecten van het uitstel niet worden gewijzigd. Het is zeer onzeker of de eerdergenoemde versoepelingen leiden tot een coulanter uitstelbeleid dat effectief en doelmatig zal zijn. De voorgenomen aanpassingen van de BOR geven geen aanleiding tot coulanter uitstelbeleid in het kader van bedrijfsopvolging, alleen de verlaging van de vrijstelling boven de € 1,5 miljoen van de *going concern* waarde naar 70% vanaf 2025 kan tot een hogere S&E op het ondernemingsvermogen leiden.

Beslispunt 6: *Vormgeving herstel reguliere navorderingstermijn douane (**stas TD**)*

Gaat u akkoord met aanpassing van het voorstel waardoor het niet, onjuist, onvolledig of niet tijdig doen van een aangifte en het niet, onjuist, onvolledig of niet tijdig verstrekken van inlichtingen, gegevens of aanwijzingen een bestuursrechtelijk beboetbaar feit wordt in plaats van een strafbaar feit? Hierdoor wordt de reguliere navorderingstermijn ruimer toepasbaar.

Toelichting beslispunt 6

- Het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024 (onderdeel pakket BP24) bevat een maatregel ter herstel van de reguliere navorderingstermijn douane. Naar aanleiding van signalen van het bedrijfsleven dat de gekozen oplossing onvoldoende herstel biedt, is de materie nogmaals bezien. We zijn het eens dat het huidige voorstel voor bepaalde zaken geen oplossing biedt en om die reden willen we het voorstel verruimen.
- In het oorspronkelijke voorstel[12] was de mogelijkheid tot toepassing van de verlengde navorderingstermijn ingeperkt door situaties waarbij sprake is van onbedoelde vergissingen uit te sluiten. Dit zal echter naar verwachting slechts een klein deel van de gevallen betreffen.
- Dit betekent de facto dat het geen daadwerkelijk herstel van de reguliere navorderingstermijn betekent voor een substantieel aantal gevallen, terwijl dat wel was beoogd met het herstel. Mede als gevolg van signalen vanuit het bedrijfsleven hierover hebben we de materie nogmaals bezien en concluderen we dat een ruimere oplossing beter is.

[11] Kamerstukken II 2022/23, 32140 nr. 160: Constaterende dat de regering voornemens is om een aantal wijzigingen in de bedrijfsopvolgingsregeling door te voeren, zoals een verhoging van het vrijgestelde bedrag, verkorting van de vijfjaarstermijn en aanpassing van het vrijstellingspercentage,
Overwegende dat de aanpassingen er niet toe moeten leiden dat een belastingplichtige geconfronteerd wordt met een aanslag waarvoor binnen een afzienbare tijd onvoldoende liquiditeit aanwezig is om aan te kunnen voldoen,
Overwegende dat een aanslag voor de erf- of schenkbelasting er evenmin toe zou moeten leiden dat een familiebedrijf noodzakelijke investeringen in personeel, innovatie of bedrijfsmiddelen langdurig moet uitstellen,
Verzoekt de regering bij de nadere vormgeving van de nieuwe bedrijfsopvolgingsregeling tegelijkertijd te onderzoeken wat de mogelijkheden van coulantere betalingsregelingen zouden kunnen zijn, waarmee de hierboven beschreven risico's van onvoldoende liquiditeit of langdurig uitstel van investeringen ondervangen kunnen worden, en de Kamer hier voor het Belastingplan over te informeren.

[12] Aan u voorgelegd met de BP24 nota d.d. 28 juni 2023.

- In de nu voorliggende oplossing kiezen we voor het bestuursrechtelijk sanctioneren van het niet, onjuist, onvolledig of niet tijdig doen van een aangifte en het niet, onjuist, onvolledig of niet tijdig verstrekken van inlichtingen, gegevens en aanwijzingen waarbij geen sprake is van opzet (door middel van een bestuurlijke boete) in plaats van strafrechtelijk. Hierdoor kan de reguliere navorderingstermijn in een groot deel van de gevallen, zo lang er geen sprake is van opzet, worden toegepast. Deze oplossing doet daarmee wel recht aan het beoogde herstel. In de gevallen dat willens en wetens de douanewetgeving wordt overtreden kan de verlengde navorderingstermijn nog worden toegepast.
- De verwachting is dat het bedrijfsleven met de nu voorliggende oplossing tevreden zal zijn.
- Zoals eerder met u gedeeld bestaat het voornemen om binnen afzienbare tijd het gehele sanctiestelsel van de douane te herijken. Daarbij zal een betere balans tussen bestuurlijke- en strafrechtelijke sancties worden nagestreefd. De nu voorliggende oplossing is reeds een stap in deze richting en past dus goed in de voorziene herijking.
- De implementatie van de bestuurlijke boete voor het doen van een onjuiste of onvolledige aangifte waarbij geen sprake is van opzet heeft een flinke impact op het processen van de douane. Daarom gaat invoering per 1 januari 2024 niet lukken, 1 juli 2024 lijkt het vroegst haalbare. De uitvoeringsdatum voor dit voorstel zal daarom zo nodig worden aangepast. O.b.v. daarvan kan de invoeringsdatum definitief worden bepaald.
- Het opleggen van een bestuurlijke boete is over het algemeen eenvoudiger te realiseren dan het opleggen van een strafrechtelijke sanctie. De nu voorliggende oplossing maakt het daarmee op termijn voor de Douane eenvoudiger om in de actualiteit te handhaven.
- In de versie van de OFM24 die bij deze nota is opgenomen is de ruimere toepassing van de maatregel reeds verwerkt. Indien u niet akkoord bent zullen wij tijdig het wetsvoorstel aanpassen zodat de oorspronkelijke versie aangeboden wordt aan de MR op 25 augustus.

Beslispunt 7: verzending brief over pakket Belastingplan 2024 **(Minister, stas FB en stas TD)**

Gaat u ermee akkoord om een brief uit te werken om de Tweede Kamer nader te informeren over de inhoud van het pakket Belastingplan 2024? Deze kan eind augustus verzonden worden zodat deze betrokken kan worden bij de extra procedurevergadering van de vaste commissie van Financiën (VCF) op 6 september. De brief wordt – met uw instemming voor het uitwerken daarvan – uiterlijk 25 augustus ter akkoord aan u voorgelegd.

Akkoord

Toelichting beslispunt 7

- De procedure voor het controversieel verklaren begint bij de commissies van de Kamer. In hun procedurevergaderingen stellen ze een lijst van onderwerpen samen. De lijst van controversieelverklaringen wordt eind augustus ambtelijk voorbereid, zodat de commissies deze in de eerste week na het zomerreces kunnen bespreken.
- Op 6 september is er een extra procedurevergadering ingepland voor de VCF waar een groslijst voorligt met daarin opgenomen alle aanhangige wetsvoorstellen, notities en brieven van de regering en initiatiefnota's ter bespreking om al dan niet controversieel te verklaren.

- De zaken die controversieel aangemerkt worden door de VCF worden vervolgens aangemeld voor de plenaire vergadering 'controversieel verklaren' van de Kamer. De stemmingen hierover vinden plaats in de week van 12 september.

Mogelijkheid om Tweede Kamer te informeren over inhoud pakket Belastingplan

- Onduidelijk is echter hoe ze het pakket Belastingplan 2024 betrekken in de beoordeling van controversiële onderwerpen. Het pakket Belastingplan 2024 wordt namelijk 15 september onder embargo verstrekt aan de Kamerleden en op Prinsjesdag wordt deze ingediend bij de TK.
- Een oplossing voor deze informatiekloof is om uiterlijk eind augustus de TK via een Kamerbrief te informeren over de inhoud van het pakket Belastingplan 2024. Deze brief komt dan op de groslijst voor de procedurevergadering van 6 september. In deze brief kan ook per wetsvoorstel de noodzaak aangestipt worden om deze uiterlijk dit jaar te behandelen (koopkracht, samenhang met de begroting of bijvoorbeeld EU-richtlijn implementaties).
- De VCF is dan beter geïnformeerd als zij tijdens de procedurevergadering van 6 september spreken over mogelijk controversiële onderwerpen en kunnen wij toelichten over de noodzaak waarom – ook in demissionaire status – dit kabinet met een ogenschijnlijk groot pakket wetgeving komt.
- Indien de brief uiterlijk eind augustus verstuurd wordt (minimaal een week voor de procedurevergadering van 6 september), kan deze betrokken worden bij het debat over controversiële onderwerpen.
- Een deel van de maatregelen – hoofdzakelijk koopkracht – zullen dan nog niet in detail omschreven kunnen worden, maar er kan wel aangegeven worden dat koopkrachtmaatregelen in het wetsvoorstel Belastingplan 2024 opgenomen zullen worden en dat deze op Prinsjesdag bekend gemaakt worden.
- NB: Afhankelijk van de ruimte die de TK heeft om het pakket Belastingplan 2024 dit najaar te behandelen, is het mogelijk dat ze het niet mogelijk achten om het gehele pakket (inclusief Wet minimumbelasting 2024 en FVW24) te behandelen. Ook dan kan het raadzaam zijn om de TK te wijzen op het belang om bepaalde wetsvoorstellen nog dit jaar te behandelen.

Beslispunt 8: *verzending stukken aan MR* ***(Minister, stas FB en stas TD)***

Wij adviseren u in te stemmen met de verzending (uiterlijk vrijdag 18 augustus) van de bijgevoegde wetsvoorstellen (inclusief de afgeronde uitvoeringstoetsen en overige bijlagen) aan de MR. De behandeling vindt op 25 augustus plaats.

We u **(Stas FB)** vragen de volgende MR formulieren te ondertekenen:
- Wetsvoorstel Belastingplan Caribisch Nederland 2024;
- Wetsvoorstel Vastgoedmaatregel in het fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi;
- Wetsvoorstel Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen;
- Wetsvoorstel Wettelijke grondslag tegemoetkoming FSV;
- Wetsvoorstel Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm;
- Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024;
- Wetsvoorstel Wet tijdelijke regeling herziene aangifte inkomstenbelasting;
- Wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024;

Indien u akkoord bent het opsplitsen van de FKM24, kunt u ook de MR-formulieren voor het Wetsvoorstel Fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw en het wetsvoorstel Fiscale klimaatmaatregelen industrie/elektriciteit tekenen.

Akkoord.

We willen u **(Stas TD)** vragen het MR formulier voor het wetsvoorstel Aanpassing nabestaandenregeling hersteloperatie Toeslagen te tekenen.

We willen u **(minister)** vragen het MR formulier voor het wetsvoorstel Belastingplan 2024 te ondertekenen.

Beslispunt 9: *ondertekening verzoek spoedadvies aan MR door (**stas FB**)*

Wij adviseren u de bijgevoegde brief aan de Minister-President te ondertekenen om van de MR het akkoord te krijgen om de RvS te verzoeken om een spoedadvies voor het gehele pakket BP24 en om het advies van de RvS zonder terugkomst in de MR te verwerken.

Akkoord

Beslispunt 10: *ondertekening stukken door (**stas FB**)*

Wij adviseren u de volgende brieven te ondertekenen met betrekking tot het pakket Belastingplan 2024:

- Voor 10 wetsvoorstellen de brief spoedadvies Raad van State; en
- Voor 10 wetsvoorstellen de brief aan het Kabinet van de Koning.

Indien u akkoord bent het opsplitsen van de FKM24, kunt u ook de MR-formulieren voor het Wetsvoorstel Fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw en het wetsvoorstel Fiscale klimaatmaatregelen industrie/elektriciteit kunt u ook de vergelijkbare brieven voor deze wetsvoorstellen ondertekenen.

Akkoord

Beslispunt 11: *ondertekening stukken door (**stas TD**)*

Wij adviseren u de volgende stukken te ondertekenen met betrekking tot het wetsvoorstel Aanpassing nabestaandenregeling herstelloperatie Toeslagen:

- Brief spoedadvies Raad van State; en
- Brief aan het Kabinet van de Koning.

Toelichting beslispunt 11:

- Parallel aan deze nota ontvangt u een nota over proces en inhoud van het wetsvoorstel Aanpassing nabestaandenregeling herstelloperatie Toeslagen. Daarin worden diverse inhoudelijke punten voorgelegd en gevraagd of u akkoord bent van het opnemen van het wetsvoorstel in het Pakket Belastingplan.
- Wij vragen u het bijbehorende MR-formulier, brief spoedadvies RvS en de brief aan het Kabinet van de Koning te tekenen in de veronderstelling dat u akkoord bent met het voegen van het wetsvoorstel bij het Pakket Belastingplan. Omwille van krappe deadlines is het helaas niet mogelijk deze twee nota's achtereenvolgend aan u voor te leggen.
- Het bijgevoegde wetsvoorstel zal derhalve ook nog – mede naar aanleiding van uw reactie op de andere nota – kunnen wijzigen.

Informatie punt 1 (Stas FB): Huidige stand BP24

- De wetsvoorstellen inclusief benodigde bijlagen zijn bijna volledig afgerond. De komende twee weken worden de laatste wijzigingen doorgevoerd die bijvoorbeeld uit augustusbesluitvorming volgen. Dit komt overeen met de stand van zaken van eerdere jaren. Hiervoor ontvangt u dan een uitgebreide annotatie.

- Bij het voorleggen van wetgeving aan de ministerraad worden ook de uitvoeringstoetsen – voor zover afgerond - meegestuurd. Het overgrote deel is gereed voor de verzending van het Belastingplanpakket aan de Ministerraad op vrijdag 18 augustus. Middels nota 2023-0000186430 (14 augustus jl.) bent u meegenomen in de stand van zaken van de uitvoeringstoetsen van het pakket Belastingplan. Zoals daarin is aangegeven, worden nog lopende uitvoeringstoetsen zo snel mogelijk afgerond. Zou dat tot nieuwe inzichten leiden, dan wordt u daarover zo spoedig mogelijk geïnformeerd.
- Verder geldt dat voor de augustusbesluitvorming de reguliere knoppen die hierin terugkomen zoals belastingtarieven, hoogte van toeslagen en heffingskortingen (zogeheten parameteraanpassingen) uitvoerbaar zijn per 2024. Bij elk beleidsvoorstel in de augustusbesluitvorming moet worden bezien of het (politiek en beleidsmatig) wenselijk en technisch mogelijk is om deze via een parameterwijziging vorm te geven. De ruimte voor andere aanpassingen in de uitvoering blijft zeer beperkt.

Informatiepunt 2 (Stas FB): fictief aanmerkelijk belang

- Bij de derde beslisnota bent u geïnformeerd dat in verband met de uitwerking van de AMvB voor de Wet excessief lenen bij eigen vennootschap er een technische wijziging dient plaats te vinden in de Wet IB 2001.
- Dit zag op de uitwerking van een fictief aanmerkelijk belang voor de niet-aanmerkelijkbelanghoudende ex-partner die een deel van het maximumbedrag heeft toegerekend gekregen op grond van de AMvB. Door het fictief aanmerkelijk belang kan diegene het negatief fictief regulier voordeel dat daardoor zou ontstaan nog kunnen verrekenen via een belastingkorting.
- Dit vereist echter een structuurwijziging in de IH-keten, waarvoor geen ruimte bestaat in het IV-portfolio. Daarom wordt afgezien van het introduceren van het fictief aanmerkelijk belang.
- Dit pakt nadelig uit als slechts één van beide ex-partners aanmerkelijkbelanghouder is en zij een andere verdeling dan 100/0 hebben gekozen, of als zij niet gezamenlijk aangifte hebben gedaan (dan beiden 50/50). De niet-aanmerkelijkbelanghoudende ex-partner kan dan niets met het verhoogde maximumbedrag. Deze situatie is echter te voorkomen door gezamenlijk aangifte te doen en het maximumbedrag toe te rekenen aan de aanmerkelijkbelanghouder.

Informatiepunt 3 (Stas FB): fbi, vbi, fgr

- Met betrekking tot de aanpassing van de vbi is er geconcludeerd dat deze wijziging tot een opbrengst leidt.
- In eerste instantie waren we ervan uitgegaan werd dat de vbi, ook in dga-situaties, leidt tot een evenwichtige heffing. Dit werd ook in het evaluatierapport als zodanig benoemd. Op basis daarvan werd er dus geconcludeerd dat ook geen opbrengst te verwachten valt.
- Bij nadere analyse bleek dat het tariefverschil tussen het forfaitaire box 2-systeem voor het dga-vbi-regime per saldo toch als iets gunstiger beschouwd moet worden als het gecombineerde tarief van de extra vpb-heffing met daarbij de mogelijkheid tot uitstel van de box 2-heffing. Hierdoor wordt de grondslag van de familie-vbi's per saldo iets hoger belast en komt daarmee komt de heffing op het niveau van een reguliere BV c.q. het box 3 tarief.
- Dit leidt tot een opbrengst van ongeveer 47 miljoen per 2025. De raming moet nog door het CPB gecertificeerd worden.

Wat doen wij met deze opbrengst?

Bij belastingontwijking/fiscale regels!?

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESPREKING (16 AUGUSTUS 09:15-10:15)
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Concerndirectie Uitvoerings- en Handhavingsbeleid

Persoonsgegevens

nota

Stand van zaken uitvoeringstoetsen pakket Belastingplan 2024

Datum
14 augustus 2023

Notanummer
2023-0000186430

Bijlagen
geen

Aanleiding

Conform uw verzoek wordt u op woensdag 16 augustus 9:15u bijgepraat over de stand bij de uitvoeringstoetsen Belastingdienst voor het pakket Belastingplan 2024. Tijdens het overleg kunnen we u meenemen in het actuele beeld.

Kernpunten

- Er zijn nu 38 uitvoeringstoetsen afgerond. Deze dossiers zijn uitvoerbaar, in een aantal gevallen doordat nadere keuzes zijn gemaakt bij de vormgeving van de maatregel, of de wijze van implementatie.
- 10 uitvoeringstoetsen zijn in een afrondend stadium. Daarbij zijn er voor twee toetsen nog wezenlijke uitzoekpunten. Met betrekking tot het wetsvoorstel kwalificatie fiscale rechtsvormen worden de uitvoeringsgevolgen van de tijdelijke vrijstelling voor de overdrachtsbelasting nog in beeld gebracht. Van het pakket maatregelen die zien op de BOR en de DSR aanmerkelijk belang worden de structurele langetermijnsgevolgen voor alle uitvoeringsdirecties en de incidentele kortermijnsgevolgen voor MKB nog in beeld gebracht.
- Indien er voorafgaand aan het overleg van 16 augustus nieuwe ontwikkelingen zijn, nemen we u daarin mondeling mee.

Toelichting

Dit jaar is gestart met een vroegtijdige inventarisatie van mogelijke wetgevingswensen, om zo snel mogelijk ook een eerste uitvoeringsoordeel te kunnen geven. Het algehele beeld blijft dat door deze aanpak in de samenwerking van beleid/uitvoering er relatief weinig onverwachte knelpunten zijn opgetreden.

Gevolgen informatievoorziening

- In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de uitvoeringstoetsen van het pakket Belastingplan met impact op de IV-systemen.
- De overkoepelende conclusie is dat het pakket met een aantal relatief beperkte aanpassingen in de systemen implementeerbaar is. Dit is mede gerealiseerd door bij de uitwerking in overleg tussen beleid en in uitvoering gemaakte keuzes. Dit speelt het meest voor het IH-portfolio, waar ook veel capaciteit nodig is voor het uitfaseren van het Cool:Gen-platform om de belastingheffing zeker te stellen. Zie onderstaande tabel:

Tabel 1: Aandachtspunten voor inwerkingtreding en vormgeving

maatregel	uitwerking
verruiming herinvesteringsreserve beëindigingsmaatregelen	uitsluitend verwerken in de toelichting bij de aangifte; inzet van bestaande selectieregel; vastleggingen bij vooroverleg
reparaties excessief lenen	schrappen voorgenomen introductie fictief ab-houderschap; u wordt hier separaat over geïnformeerd; het onderdeel voor de conserverende aanslag wordt handmatig verwerkt; gaat wel om een zeer beperkt aantal gevallen
reparatie eigenwoningregeling bij gezamenlijke aankoop met eigenwoningverleden	uitsluitend verwerken in de toelichting
verfijning overbruggingswetgeving box 3	uitsluitend verwerken in de toelichting
materiële toets inkomensafhankelijke combinatiekorting	inwerkingtreding uitstellen tot 1 januari 2025 om te voorkomen dat voorlopige en definitieve aanslag uiteen gaan lopen; u wordt hierover separaat geïnformeerd
BOR/DSR	afschaffing doelmatigheidsmarge inwerkingtreding bij koninklijk besluit in verband met noodzakelijke structuuraanpassing (reeds eerder aan u gemeld); andere aanpassingen voor de inkomstenbelasting wordt beperkt tot aanpassingen in de toelichting

- Het niet doorvoeren van structuuraanpassingen kan ertoe leiden dat handmatige oplossingen nodig zijn en de informatiepositie ten behoeve van de handhaving minder goed is. Ook kan het ertoe leiden dat belastingplichtigen minder goed door het aangifteproces worden geleid dan ze gewend zijn.
- Daarbij geldt dat noodzakelijke aanpassingen op de langere termijn alsnog doorgevoerd zouden moeten worden, waarbij bepalend is op welk moment er daarvoor weer ruimte in het portfolio ontstaat. Het doorvoeren van deze aanpassingen zal dus in latere jaren een beslag leggen op de beschikbare ruimte in het portfolio en daarmee voor nieuwe wetgeving.

Gevolgen personele inzet

- Bijlage 2 bevat een overzicht van de uitvoeringstoetsen met personele gevolgen. De meeste maatregelen hebben geen, of slechts beperkte personele gevolgen.
- Een aantal dossiers vergt naar verwachting grotere personele inzet. De desbetreffende toetsen worden nog afgerond, zodat dit nog niet het definitieve beeld is.

Voorstel (inzet in fte's)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	struc
aandelentransacties in de overdrachtsbelasting	0	10	22,4	22,4	22,4	22,4	22,4
vastgoedmaatregel in het fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi	0	8,4	9,9	9,9	8,6	8,6	0

Voorstel (inzet in fte's)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	struc
wetsvoorstel fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen	2,3 +pm	28,5 +pm	24,9 +pm	15,3 +pm	12,7 +pm	10,3 +pm	10,3 +pm
BOR- en DSR-maatregelen	0,9 +pm	8 +pm	7,3 +pm	6,6 +pm	6,25 +pm	0,25 +pm	0 +pm

- Voor het onderdeel aandelentransacties in de overdrachtsbelasting vindt in verband met de onzekerheid over de te verwachten werklast na twee jaar een evaluatie plaats om te kunnen beoordelen in welke mate verwachte risico's zich voordoen en aanvaardbaar zijn dan wel meer capaciteitsinzet nodig maken.
- Voor het onderdeel fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen worden de gevolgen voor de overdrachtsbelasting op dit moment nog in kaart gebracht. Dit kan leiden tot een aanvullende fte-claim voor dit wetsvoorstel.
- Voor het onderdeel maatregelen BOR en DSR aanmerkelijk belang wordt o.a. nog onderzocht of zich op lange termijn uitvoeringslastenverlichtingen zullen voordoen.

Vervolgtraject

- De nog lopende toetsen worden zo snel mogelijk afgerond. Zou dat tot nieuwe inzichten leiden, dan wordt u daarover zo spoedig mogelijk geïnformeerd.
- Tegelijkertijd loopt de augustusbesluitvorming, waar mogelijkerwijs nog maatregelen uit volgen, bijvoorbeeld rondom de eenverdienersproblematiek, de heffingskortingenproblematiek bij uitkeringen en mogelijke besluitvorming over klimaatmaatregelen. Uitgangspunt is zoals altijd alleen parameters.
- Bijlage uitvoerbaarheid: zoals aangegeven in de nota 'AFP 146976', wordt parallel aan de afronding van het Belastingplan en de uitvoeringstoetsen de bijlage uitvoerbaarheid opgesteld die tezamen met het pakket Belastingplan aan de kamer verstuurd wordt. Deze geeft een feitelijk overzicht van aandachtspunten op de samenloop van beleid en uitvoering, waar mogelijk breder dan het Belastingplan. Begin september, nadat besluitvorming en uitvoeringstoetsen zijn afgerond, ontvangt u deze bijlage.

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten van het pakket Belastingplan 2024 worden gedekt uit art.1 of art.10 van de begroting van het Ministerie van Financiën (XIB).

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

De uitvoeringstoetsen worden als onderdeel van het pakket Belastingplan 2024 meegezonden naar de ministerraad, de Raad van State en de Tweede en Eerste Kamer.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlage 1: uitvoeringstoetsen pakket Belastingplan met IV-gevolgen

Voor de lichtblauw gearceerde regels loopt de uitvoeringstoets nog. Daar kunnen inschattingen dus nog worden bijgesteld bij de afronding van de toets.

Dit overzicht wordt continu geactualiseerd, dit is de stand van donderdag 10 augustus.

voorstel	maakbaar-heid	impact portfolio[1]
Autoheffingen		
no cure no pay maatregelen (NCNP)	groen	jaaraanpassing
verzamelsjabloon SEO MRB divers	groen	beperkt
verzamelsjabloon SEO kwarttarief/halftarief MRB kampeerauto's	groen	beperkt
verzamelsjabloon automaatregelen BPP24	groen	beperkt
verhogen vaste voet bpm met 200 euro	groen	beperkt
BES		
BES wetgeving (beperkte impact)	groen	beperkt
BES wetgeving (maatregelen met impact)	groen	middelgroot
Gegevens		
technische aanpassing minimumkapitaalregel banken en verzekeraars	groen	beperkt
Inkomensheffing		
augustus: Evaluatie MIA/EIA: Verlengen horizonbepaling EIA en MIA & verlaging aftrekpercentage EIA en verlaging plafond maximaal investeringsbedrag	groen	jaaraanpassing
met terugwerkende kracht aanpassen doorschuifregeling bij ontbinding, specifiek voor ondernemingsverliezen	groen	jaaraanpassing
verfijning overbruggingswetgeving box 3	geel	jaaraanpassing
reparatie lucratief belang n.a.v. HR-arrest	groen	jaaraanpassing
wijzigingen IACK	groen	jaaraanpassing
DSR	geel	jaaraanpassing
Inning en betalingsverkeer		
afschaffing van de betalingskorting bij de IB	groen	beperkt
Overige middelen		
afschaffen verlaagd tarief in energiebelasting voor glastuinbouw	geel	middelgroot
afschaffen vrijstelling metallurgische processen (coalitieakkoord)	geel	middelgroot

[1] In uitvoeringstoetsen geldt voor de IV-impact de volgende categorisering: ***jaarpassingen*** = loopt mee in de gereserveerde beschikbare capaciteit om in de systemen een nieuw belastingjaar te openen; ***beperkt*** = tot 250 IV-dagen; ***middelgroot*** = tot 1000 IV-dagen; ***groot*** = meer dan 1000 IV-dagen.

voorstel	maakbaar-heid	impact portfolio[1]
beperken vrijstelling elektriciteitsproductie (coalitieakkoord)	geel	middelgroot
nadere aanpassingen EB tbv tarieven eerste schijf	groen	beperkt
aandelentransacties in de overdrachtsbelasting	geel	beperkt
Schenk- en erfbelasting		
BOR	geel	beperkt
Toeslagen		
belastingrente (heffingsrente) toeslagen	groen	jaaraanpassing
Vennootschapsbelasting en dividendbelasting		
aanpassing fgr, vbi en fbi	groen	beperkt
fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen	groen	beperkt

Bijlage 2: uitvoeringstoetsen pakket Belastingplan met personele gevolgen

Voor de lichtblauw gearceerde regels loopt de uitvoeringstoets nog.
Daar opgegeven fte's zijn de huidige inschattingen en kunnen nog worden bijgesteld bij de afronding van de toets.
Dit overzicht wordt continu geactualiseerd, dit is de stand van donderdag 10 augustus.

voorstel	inc	struc
Autoheffingen		
Maatregelen SEO-onderzoek MRB	0 fte	-0,5 fte
Verhogen vaste voet bpm met 200 euro	1 fte	3,1 fte
Maatregelen SEO-onderzoek kwarttarief/halftarief MRB kampeerauto's	6,2 fte	0 fte
BES		
BES wetgeving (maatregelen met impact)	0 fte	1 fte
Douane		
Herstel reguliere navorderingstermijn douaneschuld[2]	pm	om
Energiebelasting		
Wettelijke grondslag maken t.b.v. uitwisselen van informatie door energieleveranciers (TAM)	0,1 fte	0 fte
Formeel recht		
selectie aan de poort (wettelijke grondslag FSV tegemoetkoming)	13 fte	0 fte
Inkomstenbelasting		
Reparaties mbt excessief lenen	pm	pm
vastgoedmaatregel in het fbi-regime en aanpassing van het fgr en de vbi	45,3 fte	0 fte
Wetsvoorstel fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen	40,5 fte	10,3 fte
Overdrachtsbelasting		
Aandelentransacties in de overdrachtsbelasting	0 fte	22,4 fte
Invordering		
Hardheidsclausule invorderingswet	0 fte	1,7 fte
Schenk- en erfbelasting(/inkomstenbelasting)		
BOR- en DSR-maatregelen	29,3 fte	0 fte
Vennootschapsbelasting		
Technische aanpassing minimumkapitaalregel banken en verzekeraars	0 fte	2 fte

[2] Als gevolg van een aanpassing in het voorstel voor aanpassing van navorderingstermijnen voor de Douane wordt de daarvoor uitgevoerde toets herijkt. Het is mogelijk dat daar een aanvullende personele claim voor de Douane uit voortvloeit.

Ministerie van Financiën

do 17/8 12.00 - 12.45

HEDEN OVERLEG 17 AUGUSTUS 12:00
DEPARTEMENTAAL BREED
TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Gesprek met Fossielvrij NL over fossiele subsidies

Datum
15 augustus 2023

Notanummer
2023-0000187137

Bijlagen
1. Brandbrief Fossielvrij NL
2. Notitie met standpunten Fossielvrij NL
3. Overzicht fiscale fossiele subsidies NL

Aanleiding

Aanstaande donderdag heeft u samen met MKE een lunch met stakeholders gelieerd aan Fossielvrij Nederland (zie toelichting voor de deelnemerslijst). Aanleiding is het maatschappelijke debat over fossiele subsidies en de brandbrief die hierover aan het kabinet is gestuurd (zie bijlage 1).

Tijdens het gesprek willen de stakeholders twee boodschappen afgeven:
1. Oproep om fossiele subsidies af te schaffen en met een afbouwplan te komen, want fossiele subsidies leiden tot perverse prikkels.
2. Zet de vrijgekomen middelen in om de circulaire en duurzame economie te bevorderen.

Adviezen

- **Blok 1 – fossiele subsidies:**
  - U kunt het belang onderstrepen dat er een gedeelde feitenbasis moet zijn t.a.v. de omvang van fossiele subsidies. Om meer transparantie hierover te krijgen, werkt het kabinet op dit moment aan een nieuw overzicht van fossiele subsidies in de Miljoenennota (MJN). Voor het kwantificeren van de omvang wordt gebruik gemaakt van verschillende benchmarks. Het CPB en PBL zijn met een eigen studie bezig. Deze inzichten zullen worden meegenomen.
  - U kunt vragen hoe Fossielvrij Nederland aankijkt tegen de overlap van bepaalde fiscale regelingen met andere beprijzingsmaatregelen zoals de CO2-heffing en het ETS. Zou niet integraler en breder naar het beprijzingsvraagstuk moeten worden gekeken i.p.v. alleen naar de fiscale regelingen?
  - U kunt tot slot aangeven dat het kabinet waarschijnlijk niet meer tot een afbouwpad rondom fossiele subsidies gaat komen. Wel komt er in de MJN een geactualiseerd overzicht van fossiele subsidies en worden met Prinsjesdag een aantal impactanalyses uitgevoerd.
- **Blok 2 – middelen inzetten voor circulaire en duurzame economie**
  - In algemene zin kunt u opmerken dat het kabinet afgelopen voorjaar een omvangrijk klimaatpakket heeft afgesproken met veel subsidies voor bedrijven en huishoudens om te verduurzamen. Er gebeurt dus al heel veel.

- Specifiek t.a.v. het voorstel om de btw op tweedehands producten af te schaffen, kunt u in algemene zin wijzen op de recente evaluatie van de verlaagde btw-tarieven. Uit de evaluatie blijkt dat in het algemeen een verlaagde btw-tarief geen doelmatig instrument is om de beoogde doelen te bereiken. Dus ook bij een ondersteuning van de intenties van Fossielvrij NL, ligt een andere instrumentkeuze wellicht meer in de rede. Tegelijkertijd geldt dat besluitvorming over dergelijke beleidswijzigingen aan een volgend kabinet is.

Toelichting

Opzet en deelnemers overleg Fossielvrij NL

- Het overleg is aanstaande donderdag van 12u – 12.45u. Er zal een veganistische lunch worden geserveerd.
- We stellen voor om het gesprek op te knippen in twee blokken:
  - Fossiele subsidies en afbouwpad
  - Inzet middelen voor circulaire en duurzame economie
- We hebben aan de deelnemers van Fossielvrij NL gevraagd of zij ieder blok kunnen aftrappen met een presentatie/pitch van hun standpunten. Voorstel is dat vervolgens MKE en u reageren en er tot slot ruimte is voor een korte discussie.
- Fossielvrij Nederland heeft het initiatief genomen tot de brandbrief (bijlage 1) en het gesprek met MKE en u. Er zijn echter veel meer groene organisaties betrokken. Naar verwachting zullen de volgende stakeholders deelnemen:
  - Persoonsgegevens FossielVrij
  - Persoonsgegevens – Studentenvakbond LSVB
  - Persoonsgegevens Greenchoice
  - Persoonsgegevens FNV
  - Persoonsgegevens – Brancheverenigingkringloop Nederland
  - Persoonsgegevens Groene Zorg Alliantie
  - Persoonsgegevens Dutch Green building council
  - Persoonsgegevens DRIFT
  - Persoonsgegevens Sprinklr
  - Persoonsgegevens Tolhuistuin
  - Persoonsgegevens WISE
  - Persoonsgegevens – ASN bank (onder voorbehoud)
  - ABP – (onder voorbehoud)
- Ambtelijk zal u ondersteund worden door Persoonsgegevens Persoonsgegevens

Stand van zaken traject fossiele subsidies

- In het voorjaar is afgesproken om in een bijlage bij de Miljoenennota een nieuw overzicht van de (fiscale) fossiele subsidies op te nemen. Daarnaast is afgesproken om in deze bijlage per regeling aan te geven of en zo ja hoe het kabinet voornemens is om deze regeling af te bouwen.
- De afgelopen maanden hebben we samen met EZK gewerkt aan een nieuw overzicht van fossiele subsidies. Een eerste overzicht vindt u in bijlage 3; dit wordt de komende weken ten behoeve van de Miljoenennota verder aangevuld. Deze bijlage is voor intern gebruik en niet gedeeld met de stakeholders.

- Er zijn externe analyses uitgevoerd naar de impact van het afschaffen van een aantal fiscale fossiele subsidies. Een overzicht is gegeven in tabel 1. De onderzoeken worden met Prinsjesdag naar de Tweede Kamer gestuurd. Naast deze onderzoeken vindt momenteel ook onderzoek plaats naar de benodigde tariefaanpassingen in de EB om te komen tot 1,2 Mton reductie (door CE Delft en Berenschot).
- In de beslisnotitie voor de politieke Vierhoek van 22 augustus wordt ter akkoord voorgelegd om in augustus geen politiek besluit over een afbouwpad van fossiele subsidies te nemen, maar dit door te schuiven naar de formatie. De uitgevoerde impactanalyses en het geactualiseerde overzicht in de MJN kunnen hier dan als input voor dienen.

Tabel 1 – overzicht lopende impactanalyses

Fiscale regeling	Onderzoeksbureau	Opleverdatum
Regelingen in de energiebelasting die reeds in het CA zijn afgesproken om af te schaffen: • Vrijstelling voor metallurgische en mineralogische procedés • Inputvrijstelling voor wkk's • Verlaagd energiebelastingtarief GTB	Trinomics	Eind juli (eindrapportage)
Vrijstellingen voor non-energetisch en duaal verbruik: • Vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal en non-energetisch verbruik kolen • Vrijstelling in de energiebelasting voor non-energetisch verbruik aardgas • Raffinaderijvrijstelling • Het niet heffen van accijns over non energetisch verbruik van minerale oliën (o.a. nafta voor plasticproductie)	Kalavasta	7 juli (concept)
Fiscale regelingen gericht op elektriciteitsproductie: • Inputvrijstelling energiebelasting voor gebruik aardgas bij elektriciteitsproductie • Vrijstelling in de kolenbelasting voor gebruik kolen bij elektriciteitsproductie	Berenschot	Eind juli (concept)
Degressieve tariefstructuur energiebelasting	CE Delft (onderdeel van studie naar 1,2 Mton)	Eind juli (concept)
Teruggaafregeling voor kerken en non profit	CE Delft	Eind juli (concept)
Fiscale regelingen gericht op internationale lucht- en scheepvaart: • Vrijstelling gebruik van kerosine in het internationale luchtverkeer • Vrijstelling gebruik van diesel- en stookolie voor de zeescheepvaart en binnenvaart (inclusief visserij)	CE Delft	Eind juli (concept)

Afwijkend accijnstarief diesel t.o.v. benzine	Revnext	Eind juli (concept)

Inhoudelijke overwegingen rondom fossiele subsidies

- Nederland kent geen directe prijssubsidies voor het gebruik van fossiele brandstoffen.
- In een kamerbrief van 2020 is wel geconstateerd dat er door een aantal fiscale regelingen sprake kan zijn van gemiste overheidsinkomsten door regelingen gelieerd aan het gebruik van fossiele brandstoffen. In de brief werd dit bedrag geraamd op circa 4 mld.
- De laatste tijd is er steeds meer maatschappelijke aandacht voor fossiele subsidies. De kritiek ziet er deels op dat de lijst en het geraamde bedrag van 2020 te laag en niet volledig zou zijn.
- Naar aanleiding hiervan wordt in de Miljoenennota een nieuw overzicht gepubliceerd. De term "fossiele subsidie" is echter diffuus en voor verschillende interpretaties vatbaar. Voor het overzicht in de MJN is daarom ons voorstel om voor de fiscale regelingen te werken met twee bakjes (daarnaast kijkt EZK naar de regelingen aan de uitgavenkant):
    1. *Fiscale fossiele brandstof subsidies:* Gederfde overheidsinkomsten (o.a. belastingteruggaven of vrijstellingen) gerelateerd aan het (directe) gebruik van (fossiele) energie. Dit sluit aan bij de definitie van de kamerbrief uit 2020 en bij de definitie van de WTO.
    2. *Overige fiscale regelingen m.b.t. non-energetisch en indirect gebruik fossiele brandstoffen:* Gederfde overheidsinkomsten (o.a. belastingteruggaven, vrijstellingen, buiten scope reguliere belasting, etc.) gerelateerd aan het non-energetisch gebruik of indirect gebruik van fossiele brandstoffen. Het gaat hierbij om fiscale regelingen die niet direct onder de definitie van de WTO vallen, maar wel leiden tot een onvolledige beprijzing van verbruik fossiele energie/grondstoffen en door een aantal partijen worden genoemd als fossiele subsidie.
- Naast de vraag welke regelingen als fossiele subsidie moeten worden aangemerkt, speelt ook de vraag wat de *omvang* van de fossiele subsidies zijn. Hiervoor is de gebruikte benchmark relevant; wordt bijvoorbeeld gekeken naar de externe effecten of het reguliere belastingtarief? Waar mogelijk proberen we daarom in het overzicht van de MJN het budgettaire beslag voor verschillende benchmarks te laten zien.
- In de discussie over een afbouwpad spelen verschillende beleidsoverwegingen een rol. In de bijlage van de MJN zullen we hier kort op in gaan, zodat deze overwegingen kunnen worden gebruikt voor de kabinetsformatie:
    - *Beprijzen van externe effecten*: door fossiel gebruik (hoger) te belasten ontstaat er een financiële prikkel om over te stappen op een duurzamer alternatief. Kanttekening is dat door de CO2-heffing industrie en het ETS in veel gevallen al een belangrijke prijsprikkel wordt gegeven; het afschaffen van een fiscale regeling leidt daardoor niet altijd tot een grote extra klimaatwinst. Een voorbeeld is het afschaffen van de vrijstelling voor duaal gebruik van kolen; in de staalproductie moet hierdoor belasting worden betaald voor het kolengebruik, maar de CO2-heffing en ETS geven in beginsel al voldoende prikkel om de CO2-emissies te reduceren op termijn. Wel

leidt het afschaffen van de vrijstelling in de kolenbelasting tot een extra prikkel om af te stappen van kolen (i.p.v. bijv. CO2-uitstoot afvangen en onder de grond opslaan).
    - *Rechtvaardigheid*: door verschillende stakeholders wordt aangedragen dat grote bedrijven ook belasting moeten betalen over hun vervuilende activiteiten, zodat de lasten tussen burgers - bedrijven rechtvaardiger wordt verdeeld en bedrijven hun fair share betalen.
    - *Weglekrisico's*: Een deel van de bedrijven maakt bulkgoederen en bevindt zich in een concurrerend speelveld. Wanneer alleen Nederland een belasting heft, dan is er in een aantal gevallen een groot risico op weglek naar het buitenland. Dit speelt bijvoorbeeld bij het belasten van nafta dat gebruikt wordt in stoomkrakers.
    - *Juridische belemmeringen:* er spelen tot slot een aantal juridische belemmeringen om bepaalde regelingen wel/niet af te schaffen, bijvoorbeeld doordat een regeling verplicht is vrijgesteld in de Energiebelasting richtlijn (ETD). Indien er sprake is van een juridisch aandachtspunt dan zullen we dit beschrijven en opnemen in de bijlage van de MJN.
- In het coalitieakkoord en voorjaarspakket klimaat is reeds afgesproken om een aantal fiscale regelingen (die als fossiele subsidie kunnen worden beschouwd) af te schaffen:
    - Verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw [2025 - 2029]
    - Beperken inputvrijstelling aardgas (gericht op wkk's) [2025 - 2029]
    - Afschaffen vrijstelling energiebelasting voor metallurgische en mineralogische procedés [2025]
    - Afschaffen vrijstelling duaal gebruik kolen [2028]

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlage 1 – brandbrief

- Stakeholder Fossielvrij NL heeft eind mei het initiatief genomen om een brandbrief aan het kabinet te schrijven over fossiele subsidies (zie hieronder).
- De brief is geplaatst op een speciale website (https://www.brandbriefaanhetkabinet.nl/) en kan daar ook worden ondertekend door burgers en andere organisaties. Tot nu toe hebben meer dan 270 organisaties zich aangesloten bij de brief.

Geacht Kabinet,

Het halen van de klimaatdoelen is een race tegen de klok. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn nu al overal zichtbaar, van levensbedreigende droogtes in Afrika tot overstromingen in Limburg.

U voert klimaatbeleid maar geeft tegelijkertijd nog steeds miljarden uit aan **vrijstellingen en andere belastingvoordelen** voor de winning en het gebruik van fossiele brandstoffen. Miljarden vloeien vanuit de samenleving weg naar vervuilende bedrijven. Terwijl de samenleving versnelt blijft u, geacht Kabinet, **met één voet krachtig op de rem trappen.**

Het laatste IPCC-rapport onderstreept wat we al wisten: we moeten NU onze uitstoot verminderen om verdere klimaatontwrichting te beperken.
Het volledig afschaffen van fossiele subsidies, volgens de definitie van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), levert een belangrijke bijdrage aan het halen van de gestelde klimaatdoelen. In Nederland kan dit, met groene herinvesteringen, **de uitstoot met wel 7,5% omlaag brengen**.

U praat al twintig jaar over het afschaffen van de fossiele subsidies, maar telkens wordt het onderwerp weer van tafel geveegd. Verder uitstel is nu echt niet meer uit te leggen. Het is oneerlijk en strijdig met het principe 'de vervuiler betaalt'.

Het volledig afschaffen van fossiele subsidies is laaghangend fruit; het maakt miljarden beschikbaar voor een rechtvaardige transitie, waarbij we de lusten en de lasten eerlijk kunnen verdelen. Het geeft ook duidelijkheid aan bedrijven. **Het houdt Nederland gezond, innovatief en creatief.**

Tijd om de daad bij het woord te voegen.

Stop fossiele subsidies.

Fossiele subsidies kosten miljarden, verergeren de klimaatcrisis en staan in de weg van een gezonde toekomst.

Gesprek coalitie Stop Fossiele Subsidies en Minister Jetten en Staatssecretaris Van Rij - *een startschot voor een gesprek*

14 augustus 2023

Het halen van de klimaatdoelen is een race tegen de klok. De gevolgen van de klimaatcrisis werden deze zomer weer over de hele wereld zichtbaar, met hitte, overstromingen, bosbranden, stormen en aardverschuivingen.

Het kabinet voert klimaatbeleid maar geeft tegelijkertijd nog steeds miljarden uit aan vrijstellingen en andere belastingvoordelen voor de winning en het gebruik van fossiele brandstoffen. Op dit moment zijn er zo'n 32 regelingen die samen het systeem van fossiele subsidies opmaken. Miljarden vloeien vanuit de samenleving weg naar vervuilende bedrijven, terwijl we juist deze middelen nodig hebben voor een snelle en rechtvaardige transitie.

Het kabinet doet al sinds 2009 beloftes om fossiele subsidies af te schaffen, maar desondanks ontbreekt een afbouwplan. Verder uitstel is nu echt niet meer uit te leggen. Het is oneerlijk en strijdig met het principe 'de vervuiler betaalt'.

Met een brede coalitie, die wordt gesteund door meer dan 260 bedrijven en organisaties en bijna 30.000 individuen, roepen wij op tot een stop op fossiele subsidies.[1] Zoals de Groene Zorg alliantie benadrukt:

> Fossiel leidt tot 9.200-12.000 vroegtijdige doden per jaar in Nederland. Het schaadt onze gezondheid direct (bijdrage aan hart- en vaatziekten en pulmonale aandoeningen) en indirect via klimaatverandering (volgens vele vooraanstaande medisch wetenschappelijke tijdschriften én de WHO is het de grootste gezondheidsbedreiging van onze tijd). Met het subsidiëren van fossiel bedreigen we een gezonde leefomgeving en dragen we bij aan de klimaatcrisis.

Tijdens het gesprek met demissionair Minister Jetten en Staatssecretaris van Rij willen wij met een afvaardiging van deze organisaties nogmaals een appèl doen om fossiele subsidies af te schaffen, en roepen wij op om snel tot een afbouwplan te komen, en de vrijgekomen middelen in te zetten om een circulaire en duurzame economie mogelijk te maken.

Tijdens het gesprek zullen wij enerzijds ingaan op hoe fossiele subsidies leiden tot perverse prikkels, waardoor fossiel verbruik nog steeds bevorderd wordt. Een aantal voorbeelden die we naar voren zullen brengen zijn:

> **Sprinklr (sierteelt):** "Fossiele subsidies zorgen voor een ongelijk speelveld in de sierteeltsector en houden de verduurzaming van de sector tegen. De duurzame producenten moeten concurreren met producenten die zeer lage

[1] Zie voor de volledige lijst: www.brandbriefaanhetkabinet.nl

prijzen kunnen vragen doordat ze draaien op gesubsidieerd gas, met goedkope energie geproduceerde kunstmest of met planten en snijbloemen die met onbelaste kerosine worden ingevlogen."

Dutch Green Building Council (bouw): "De gebouwde omgeving is verantwoordelijk voor ongeveer 40% van de wereldwijde CO2-uitstoot. Die 40% moet snel naar beneden. Dat betekent: twee derde van het energiegebruik van gebouwen reduceren (Paris Proof) én bouwen en renoveren met andere materialen. De biobased bouweconomie is daarvoor een enorme kanskaart. De overheid stimuleert nu echter het tegenovergestelde: de CO2-intensieve bouwmaterialen: staal, cement, glas, aluminium, steenwol, baksteen krijgen nu een belastingkorting op hun hoge energieverbruik. Ook voor gebouwen die er al staan geldt hetzelfde principe: gebouwen met een hoog energieverbruik betalen per kilowattuur energie minder belasting."

Anderzijds is het noodzakelijk om met de vrijgekomen middelen de circulaire en duurzame economie te bevorderen. Ook hiervan zullen we tijdens het gesprek een aantal voorbeelden geven.

Brancheverenigingen Kringloop Nederland: De fossiele industrie, die veel CO2 uitstoot, ontvangt nog steeds allerlei subsidies. Terwijl kringlooporganisaties, die juist CO2 besparen door verkoop, recycling en upcycling van tweedehands spullen, BTW betalen over tweedehands spullen waar al een keer BTW over betaald is. Kringlooporganisaties besparen jaarlijks 156 miljoen kilo CO2 (cijfers Monitor BKN 2022). En dat zou nog veel meer kunnen zijn als we meer kunnen repareren en upcyclen. Dit is nu nog lastig omdat arbeid heel duur is en grondstoffen relatief goedkoop. Dus: stop met het geld naar de fossiele industrie en geef een impuls aan sectoren die CO2 besparen in plaats van uitstoten.

FNV (vakbond): Het geld dat vrijkomt door fossiele subsidies af te schaffen, zou in plaats daarvan besteed moeten worden aan de structurele omslag naar een duurzame economie en bijvoorbeeld worden aangewend om een transitiefonds in te richten voor werknemers die geraakt worden door de energietransitie.

Het volledig afschaffen van fossiele subsidies is laaghangend fruit; het maakt miljarden beschikbaar voor een rechtvaardige transitie, waarbij we de lusten en de lasten eerlijk kunnen verdelen. We roepen u daarom nogmaals op om met een snel afbouwplan te komen, en laten dit gesprek graag het startschot zijn van een structureel gesprek over dit onderwerp.

Fossiele subsidies

Verhaallijn en afbakening overzicht fossiele subsidies

Inleidende tekst

Inleidende tekst overzicht fossiele subsidies focust op brede beprijzingsniveau van externe effecten in Nederland (niet alleen op fossiele subsidies)

Verhaallijn

- We staan voor een uitdaging om gebruik fossiele energie af te bouwen t.b.v. de (transitie)doelen m.b.t. klimaat en milieu.
- Beprijzing van emissies is een hoeksteen voor klimaatbeleid door het stimuleren van prikkels t.b.v. emissiereductie.
- De term subsidie kan een verkeerd beeld schetsen. Het gaat in Nederland niet om directe subsidies voor het gebruiken van fossiele energie, maar om verschillen in beprijzing.
- De optelling van verschillende beleidsinstrumenten geeft een accurater beeld van de beprijzingsgaten dan fossiele subsidies alleen.
- Richting 2030 neemt de beprijzing aanzienlijk toe, waarbij het te overwegen is om de evaluatie van beprijzingsgaten structureel onderdeel te maken van beleidscyclus.
- Er zijn diverse afwegingen bij het aanscherpen van beprijzing, o.a.:
  - Weglekrisico's;
  - Rechtvaardigheid en inkomenseffecten;
  - Juridische context/uitvoeringscontext.

Afbakening overzicht fossiele subsidies

Bij de afbakening van het overzicht fossiele subsidielijst wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de lijn van onderzoek CPB/PBL

- CPB/PBL zijn ook bezig met eigen studie, we zijn voornemens zoveel mogelijk hierop aan te sluiten met ons overzicht van fossiele subsidies en hier ook naar te refereren.
- Qua definitie wordt de opgestelde definitie van het WTO gebruikt, die in eerdere kamerbrieven en door het CBP en PBL ook aangehouden worden:
  'Gederfde overheidsinkomsten (o.a. belastingteruggaven of vrijstellingen) gerelateerd aan het (directe) gebruik van (fossiele) energie'
- Het overzicht van fossiele subsidies wordt opgesplitst in twee onderdelen:
  1. Overzicht van fiscale fossiele brandstof subsidies;
  2. Overige fiscale regelingen m.b.t. non-energetisch en indirect gebruik fossiele brandstoffen.
- Het overzicht bevat zowel fiscale regelingen als regelingen aan uitgavenkant.

Conceptresultaten impactanalyses rondom overzicht fossiele subsidies bekend, publicatie op Prinsjesdag

Start impactanalyses

~Juli

Er zijn een aantal impactanalyses gestart rondom het overzicht fossiele subsidies om de bredere economische en klimaat effecten in kaart te brengen van het afschaffen van de volgende regelingen:

- *Raffinaderijvrijstelling*
- *Vrijstelling non energetisch verbruik aardgas*
- *Vrijstelling duaal en non energetisch verbruik kolen (zie slide over kolenbelasting)*
- *Niet heffen van belasting over verbruik nafta*
- *Accijnsverschil diesel/benzine*
- *Teruggaafregeling energiebelasting*
- *Fiscale vrijstellingen voor scheepvaart en luchtvaart*
- *Inputvrijstelling energiebelasting aardgas en vrijstelling kolenbelasting voor elektriciteitsopwekking*

Conceptresultaten binnen

~Augustus

De meeste conceptresultaten zijn inmiddels binnen, aan het einde van dit document is een samenvatting van de belangrijkste resultaten opgenomen.

Publicatie impactanalyses

September (Prinsjesdag)

De analyses waren oorspronkelijk bedoeld voor de augustusbesluitvorming. Nu met name ten behoeve van formatie.

Overzicht fiscale fossiele subsidies - concept

Overzicht I - fiscale fossiele brandstof subsidies ***Definitie:*** *Gederfde overheidsinkomsten (o.a. belastingteruggaven of vrijstellingen) gerelateerd aan het (directe) gebruik van (fossiele) energie.*	
Verlaagd EB tarief glastuinbouw	€ 171 miljoen
Vrijstellingen EB voor metallurgische en mineralogische procedés	€ 151 miljoen
Vrijstelling voor elektriciteit gebruikt voor chemische reductie en elektrolytische procedés	€ 15 miljoen
Inputvrijstelling aardgas elektriciteitsopwekking	Variant 1: gehele inputvrijstelling: €491 miljoen Variant 2: vrijstelling gerelateerd aan warmte, eigen gebruik, omzetverlies: € 160 miljoen
Belastingvermindering energiebelasting	€ 4.191 miljoen
Degressieve tariefstructuur energiebelasting aardgas	Benchmark 1: tarief 1e schijf: € 2.387 miljoen Benchmark 2: tarief gelijk aan externe kosten: €972 miljoen
Degressieve tariefstructuur energiebelasting elektriciteit	Benchmark 1: tarief 1e schijf: € 6.633 miljoen Benchmark 2: tarief gelijk aan externe kosten: € 3.710 miljoen
Teruggaafregeling energiebelasting voor kerken en non profit	€32 miljoen
Raffinaderijvrijstelling (energiebelasting)	€ 74 miljoen
Vrijstelling voor restgassen die op eigen inrichting zijn ontstaan en daar weer worden ingezet (artikel 59)	**PM**
Beleidsbesluit energiebelasting Yara	**PM**
Teruggaafregeling energiebelasting voor gebruik aardgas als brandstof voor vaartuigen op communautaire wateren (inclusief visserij, exclusief particuliere pleziervaartuigen)	0, afgelopen jaren geen verzoeken geweest.
Vrijstelling energiebelasting elektriciteit en gasverbruik winningsbedrijven	€ 27 mln.

Overzicht fiscale fossiele subsidies – concept - 2

Overzicht I - fiscale fossiele brandstof subsidies ***Definitie:*** *Gederfde overheidsinkomsten (o.a. belastingteruggaven of vrijstellingen) gerelateerd aan het (directe) gebruik van (fossiele) energie.*	
Afschaffen vrijstelling in de kolenbelasting voor duaal verbruik	€ 85 miljoen
Vrijstelling gebruik van kolen voor elektriciteitsopwekking	Variant 1: gehele inputvrijstelling: € 79 miljoen Variant 2: vrijstelling gerelateerd aan warmte, eigen gebruik, omzetverlies: € 42 miljoen
Raffinaderijvrijstelling (accijns)	€ 153 miljoen
Lager accijnstarief voor diesel, dan voor benzine	Benchmark 1: tarief benzine: € 2.013 miljoen Benchmark 2: tarief benzine, inclusief hogere mrb diesel: € 1.281 miljoen Benchmark 3: tarief gelijk aan externe kosten: **PM**
Lager accijnstarief voor LPG dan voor benzine	Benchmark 1: tarief benzine: € 276 miljoen Benchmark 2: tarief benzine, inclusief hogere mrb CNG/LPG: € 245 miljoen Benchmark 3: tarief gelijk aan externe kosten: **PM**
Vrijstelling gebruik van kerosine in het internationale luchtverkeer	€ 2.182 miljoen
Vrijstelling gebruik van stookolie (met name zeevaart)	€ 429 miljoen
Vrijstelling gebruik van diesel (met name binnenvaart en werktuigen op schepen/pontons)	€ 156 miljoen binnenvaart en € 1.411 miljoen voor de internationale marine
Btw-vrijstelling kerosine	€ 553 miljoen

Overzicht fiscale fossiele subsidies – concept - 3

Overzicht II - Overige fiscale regelingen m.b.t. non-energetisch en indirect gebruik fossiele brandstoffen ***Definitie:*** *Gederfde overheidsinkomsten (o.a. belastingteruggaven, vrijstellingen, buiten scope reguliere belasting, etc.) gerelateerd aan het non-energetisch gebruik of indirect gebruik van fossiele brandstoffen.*	
Vrijstelling voor non energetisch verbruik van aardgas	€ 85 miljoen
Accijnsvrijstelling non energetisch verbruik minerale oliën	**PM**
Niet heffen van accijns over non-energetisch gebruik nafta	**PM**
Btw-vrijstelling internationaal personenvervoer (schepen en luchtvaartuigen)	Luchtvaart: € 872 miljoen Scheepvaart: € 44miljoen
Vrijstelling in de bpm voor bestelauto ondernemers	€ 935 miljoen
Verlaagd tarief in de mrb voor bestelauto ondernemers	€ 1089 miljoen
Overige regelingen in de bpm: • Teruggaaf politievoertuigen • Teruggaaf brandweer • Teruggaaf invalide-voertuigen • Teruggaaf ambulances • Teruggaaf lijkwagens • Teruggaaf gevangenenvervoer • Teruggaaf groep rolstoelverveer • Teruggaaf dierenambulances • Teruggaaf geldtransport • Teruggaaf bestelauto gehandicapten	€ 18 miljoen

Overzicht fiscale fossiele subsidies – concept - 4

Overige regelingen voor verschillende doelgroepen in de mrb: • Gewichtscorrectie rolstoelinstallatie • Brandstoftoeslag nihil of verlaagd voor LNG, CNG en LPG G3 • Kwarttarief kampeerauto • Halftarief kampeerauto (bedrijfsmatige verhuur) • Gematigd tarief rijdende winkel • Nihiltarief OV-autobussen op LPG of aardgas • Kwarttarief kermis- en circusvoertuigen • Kwarttarief werktuig of werkplaats • Kwarttarief paardenvervoer • Teruggaaf bedrijfsvoertuigenpark vrachtauto's • Vrijstelling ambulance • Vrijstelling lijkwagens • Vrijstelling dierenambulances • Vrijstelling voor defensie- en politiemotorrijtuigen • Vrijstelling brandweer • Vrijstelling reinigingsdiensten • Vrijstelling wegenbouw • Vrijstelling gebruik openbare weg over geringe afstand • Vrijstelling taxi's of openbaar vervoer • Verlaagd tarief bestelauto gehandicapten • Vrijstelling motorrijtuigen ouder dan 40 jaar • Overgangsregeling voertuigen vanaf bouwjaar 1988 PM – halftarief PHEV	€ 516 miljoen

Ministerie van Financiën

VB vr 18/8 09.00 uur
vr 18/8 09.15 uur

TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Aanvullend advies BWO klimaat 18 augustus

Datum
17 augustus 2023

Notanummer
2023-0000188560

Bijlagen
1. A4 afspraken voorjaar mobiliteit
2. Beslisnotitie politieke Vierhoek
3. Bijlage fossiele subsidies

18.08.23

Akkoord

Jeen

Aanleiding

Aanstaande vrijdag 18 augustus heeft u een BWO met MKE om de strategie t.a.v. de fiscale klimaatmaatregelen in augustus te bespreken. Op dinsdag 22 augustus staat dit ook op de agenda van de politieke vierhoek.

Op vrijdag 11 augustus heeft u een eerste voorbereiding voor de bespreking van de fiscale klimaatmaatregelen in augustus en het BWO van vrijdag ontvangen. Naar aanleiding van de bespreking met u op woensdag 16 augustus en de bespreking in de ambtelijke vierhoek ontvangt u een aanvullende voorbereiding. We stellen voor om de beslispunten van de politieke vierhoek te gebruiken als leidraad voor het gesprek met MKE.

In bijlage 1 zijn nog een keer de afspraken over mobiliteit opgenomen. In bijlage 2 treft u een nieuwe versie van de beslisnotitie voor de politieke vierhoek. In bijlage 3 treft u tot slot een 1e overzicht van fossiele subsidies (om op te nemen in de MJN). Deze bijlage ligt niet ter bespreking in het BWO voor en is nog nadrukkelijk een concept, maar we willen u graag tijdig meenemen, zodat we uw feedback kunnen verwerken in de eindversie.

NB. Over de uitgavenkant van het voorjaarspakket klimaat kunt u aangeven dat de Minister van Financiën daarover besluit na advisering van de IRF. Dit advies is in de maak. Daarbij toetst de IRF of voldaan is aan de voorwaarden (o.a. dat uitgaven niet vrijkomen als gekoppelde normering/beprijzing niet ver genoeg gevorderd is).

Geadviseerde inbreng per beslispunt

Beslispunt 1

A) Bent u akkoord om conform CA en afspraken in het voorjaarspakket klimaat, de volgende fiscale klimaatmaatregelen op te nemen in het pakket BP2024, waarbij deze maatregelen in verschillende wetsvoorstellen zullen worden ondergebracht met het oog op mogelijke controversieel verklaring?

ja

B) Bent u akkoord met het afschaffen van de vrijstelling voor non-energetisch verbruik kolen per 2028 en dit op te nemen in het BP2024?

ja

- U kunt toelichten dat het voorstel is om in principe alle fiscale klimaatmaatregelen waar al concrete besluitvorming over is, op te nemen in het pakket BP2024. Met het oog op controversieel verklaring is het voorstel daarnaast om de maatregelen onder te brengen in een aantal aparte wetsvoorstellen (zie ook beslisnotitie politieke vierhoek). U kunt aan MKE vragen wat hij vindt van dit voorstel.
- Mogelijk ontstaat in de politieke vierhoek discussie over drie onderwerpen. Indien gewenst kunt u hier kort bij stil staan met MKE:
    - *Emissiebelasting glastuinbouw:*
        - MLNV zal waarschijnlijk inbrengen dat hij een terugsluis wil afspreken. We adviseren hierover negatief:
        - Dit betekent heronderhandelen van de afspraken uit het voorjaar. Er is een totaalpakket afgesproken *inclusief* extra subsidiemaatregelen voor de glastuinbouw. Daar is uitgebreid over gesproken én er is daarom ook een verzacht ingroeipad van de fiscale maatregelen gekomen. Nu het weer open trekken is dus heronderhandelen.
        - Daarnaast wordt, in lijn met het advies van de Studiegroep Begrotingsruimte, de laatste jaren juist werk gemaakt om doelheffingen zoveel mogelijk af te schaffen (scheiding inkomsten en uitgaven). Hierdoor is namelijk geen integrale besluitvorming over de inzet van middelen mogelijk, omdat rond een deel al een hekje is gezet.
        - NB. de opbrengst van de emissiebelasting is naar verwachting met circa 10 mln. laag.
    - *Ingroeipad wkk-maatregel en verlaagd tarief:*
        - In het pakket BP2024 is nu een lineair ingroeipad tussen 2025 – 2030 opgenomen. De maatregelen leiden tot een belangrijke verduurzamingsprikkel, maar de lasteneffecten blijven met name voor de glastuinbouwsector fors. Dit zal mogelijk terugkomen in de politieke gesprekken.
    - *Vrijstelling kolenbelasting:*
        - Vanuit EZK/industrie is er kritiek op het voorstel om naast de vrijstelling voor duaal verbruik, ook de vrijstelling voor non-energetisch verbruik kolen af te schaffen. In het voorjaar is namelijk alleen een afspraak gemaakt over duaal verbruik.
        - Reden voor dit voorstel is dat de Belastingdienst heeft aangegeven dat het kolenverbruik van Tata Steel momenteel weliswaar als duaal wordt aangemerkt, maar dat een deel mogelijk ook onder de vrijstelling voor non-energetisch verbruik kan vallen wanneer alleen de vrijstelling voor duaal wordt afgeschaft.
        - De intentie van de afspraak uit het voorjaar was echter dat het kolengebruik in de staalproductie belast moet gaan worden. Het voorstel is daarom om ook de vrijstelling voor non-energetisch verbruik af te schaffen (buiten Tata Steel is het verbruik en aantal belastingplichtigen zeer beperkt).
        - We begrijpen van ambtelijk EZK [redacted] mogelijk een afspraak wil maken over een mogelijke

(gedeeltelijke) terugsluis van de opbrengst van de kolenbelasting; de opbrengst is met 85 mln. hoger dan in het voorjaar geraamd (25 mln.), doordat we toen een deel van het kolengebruik nog niet in beeld hadden. We adviseren om zeer terughoudend te reageren; in het voorjaarspakket is al een uitgebreid subsidiepakket afgesproken en een directe terugsluis is in strijd met de begrotingsregels.

Beslispunt 2
In het voorjaarspakket klimaat is afgesproken om de tarieven in de energiebelasting vanaf 2025 aan te passen om (taakstellend) 1,2 Mton extra CO2-reductie te realiseren. Hoe weegt u de afspraak ten aanzien van de volgende elementen:

a. *Verhoging tarieven gas om 1,2 Mton reductie te realiseren vs. eventuele alternatieven om deze reductie te realiseren.*
b. *Verlaging tarief 1e schijf gas (afspraak voorjaar) vs. verhoging belastingvermindering ten behoeve van de betaalbaarheid van de energierekening.*
c. *Verhoging van de tarieven gas in de hogere verbruiksschijven om de degressiviteit te verminderen.*

Advies:

- In het voorjaar is afgesproken om de tarieven in de energiebelasting aan te scherpen om 1,2 Mton extra CO2 te reduceren. Dit leidt met name voor het bedrijfsleven tot forse lasteneffecten en ligt, zeker nu het kabinet demissionair is, politiek gevoelig.
- U kunt aan MKE vragen wat zijn inzet is ten aanzien van de EB. We adviseren om vanuit FIN geen concrete variant neer te leggen in de politieke vierhoek van 22 augustus en die bespreking vooral te gebruiken om de politieke wensen te inventariseren. Op verzoek van ambtelijk EZK zullen we wel samen nog een "light versie" (beetje degressiviteit afbouwen + iets voor huishoudens doen) uitwerken. Mogelijk zal MKE dit morgen benoemen.
- Los van de vraag of het kabinet hier nog iets mee wil doen, verwachten we dat de discussie inhoudelijk zich toespitst op twee punten:
    - *Tariefsverhoging gas:* welke tariefsverhoging gas is acceptabel en in hoeverre willen we de degressiviteit wel/niet afbouwen?
    - *Lastenverlichting huishoudens:* in het voorjaar is afgesproken om een verlaagd tarief 1e schijf gas te introduceren. Uit de analyse van CE Delft blijkt echter dat dit de verduurzamingsprikkel volledig teniet doet. Daarnaast is deze maatregel zeer complex in de uitvoering, met onzekerheden voor grote aantallen huishoudens met blokverwarming, mogelijk geldt dit ook voor huishoudens met stadsverwarming. Een verhoging van de belastingvermindering heeft een kleiner nadelig effect op de verduurzamingsprikkel en is veel eenvoudiger in de uitvoering.
- In het voorjaar was nog het beeld dat de budgettaire opbrengst nodig zou zijn voor dekking van de grondslagerosie door de maatregel "aanscherping CO2 reductie werkgebonden mobiliteit" of voor aanvullende

mobiliteitsmaatregelen waartoe in augustus zou worden besloten. De maatregel rondom werkgebonden mobiliteit bleek uiteindelijk niet te leiden tot extra grondslagerosie, dus dit hoeft niet meer te worden gedekt.

- NB. We begrijpen van ambtelijk EZK dat er ook nog wordt nagedacht over een alternatieve invulling van de 1,2 Mton binnen de industrie (met indicatief een CO2-reductie van 0,5 Mton). Het is ons nog niet duidelijk wat dit plan behelst. Indien MKE dit opbrengt adviseren we om zeer terughoudend te zijn en te verzoeken het voorstel op papier te zetten, zodat we er ambtelijk naar kunnen kijken.

Beslispunt 3
Bent u akkoord om *geen* besluit te nemen over een eventueel afbouwpad van de fiscale fossiele subsidies en dit door te schuiven naar de formatie? Conform toezegging aan de Tweede Kamer zal in de MJN wel een geactualiseerd overzicht van de fossiele subsidies worden opgenomen en cf. Wet open overheid zullen de onderzoeksrapporten openbaar gemaakt worden.

ja

Advies:

- We adviseren om samen met MKE af te spreken dat in de bijlage bij de MJN nog geen besluit wordt genomen over een eventueel afbouwpad; dit is aan een volgend kabinet.
- Vanuit FIN hebben we wel een aantal impactanalyses uitgevoerd. De eerste conceptresultaten heeft u op 11 augustus ontvangen (het slide deck is nogmaals bijgevoegd aan de stukken). Deze analyses worden met Prinsjesdag verzonden en kunnen politieke partijen voor de formatie gebruiken.
- Tot slot hebben we samen met EZK gewerkt aan een overzicht van fossiele subsidies voor in de MJN. We adviseren om dit nog steeds doorgang te laten vinden, omdat dit waardevolle informatie is voor de politieke partijen en de formatie. Daarnaast is dit een al lang lopende toezegging aan de Tweede Kamer.
- In bijlage 3 treft u de concept bijlage voor in de MJN. In deze bijlage hebben we ook een tekstbox over het belastingsysteem in Denemarken opgenomen (zoals besproken). Het betreft nadrukkelijk nog een concept en het ligt ook niet ter bespreking met MKE voor. We willen de bijlage graag alvast met u delen, zodat u er kennis van kunt nemen en we evt. feedback tijdig kunnen verwerken. Een conceptversie zal tevens worden meegestuurd naar de MR van 25 augustus (samen met alle andere MJN stukken). Ondertussen werken we aan een nieuwe versie.

Beslispunt 4
A) Wenst u in augustus te besluiten over aanvullende stimuleringsmaatregelen voor emissievrije personenauto's, zoals de normering van de zakelijke leasemarkt of tariefkorting voor emissievrije auto's in de motorrijtuigenbelasting?

ioh

B) Hoe wenst u verder te gaan met Betalen naar Gebruik?

ja

Advies:

- We adviseren om aan MKE en MIenW te vragen hoe zij aankijken tegen 1) besluitvorming over extra mobiliteitsmaatregelen en 2) het vervolg van Betalen naar Gebruik.
- Wanneer het kabinet nog missionair was geweest zouden we ambtelijk aan u adviseren om in augustus te proberen om te komen tot besluitvorming over aanvullende mobiliteitsmaatregelen:
    - De nieuwe reductiedoelstelling valt weliswaar in de bandbreedte van de laatste KEV, maar dit is zeer onzeker en sterk afhankelijk van de mate waarin de biobrandstoffen wel/niet extra worden ingezet in het wegverkeer.
    - Vanuit het oogpunt van de lange termijn transitie en om de onzekerheid in de emissieraming te reduceren is het daarom nog steeds verstandig om in te zetten op maatregelen om de ingroei van elektrische auto's te versnellen (normering zakelijke leasemarkt, beperkte bpm-verhoging en korting in de motorrijtuigenbelasting voor elektrische auto's).
- In de huidige situatie verwachten we echter geen politiek draagvlak binnen het kabinet voor aanvullende mobiliteitsmaatregelen; dit is dan aan de formatie.
- Eenheid van Kabinetsbeleid
    - Betalen naar Gebruik zou altijd al worden ondergebracht in een apart wetsvoorstel en kan niet worden opgenomen in het pakket Belastingplan 2024. Het indienen van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer is dus nog niet aan de orde, maar intern kabinet kunnen (ambtelijk wel aanvullende stappen worden gezet:
        - Ten eerste kan ervoor worden gekozen om de lopende onderzoeken af te ronden, naar de TK te sturen en verder de uitwerking van Betalen naar Gebruik on hold te zetten (tot de formatie is geweest). Tot nu toe zijn we ambtelijk van deze optie uitgegaan.
        - Ten tweede kan ervoor worden gekozen om de uitvoeringsorganisaties (RDW en Belastingdienst) een Uitvoeringstoets te laten doen. De inzichten van deze toetsen kunnen de besluitvorming van een volgend kabinet faciliteren. Een Uitvoeringstoets vergt wel veel capaciteit van de betrokken uitvoeringsorganisaties. Om te voorkomen dat deze capaciteit wordt ingezet op onvoldragen voorstellen is een door het kabinet gedragen wetsvoorstel nodig, dat met het afronden van de Uitvoeringstoets tevens openbaar gemaakt kan worden.
        - Ten derde kan ervoor worden gekozen om het conceptwetsvoorstel, na instemming van de MR, in internetconsultatie te brengen. Het wetsvoorstel ligt klaar en daarnaast zorgt dit ervoor dat een volgend kabinet een vliegende start kan maken als ze hiermee verder willen. Het blijft dan immers mogelijk om uiterlijk begin 2025 de

wetgeving vast te stellen, zodat de uitvoering daarna ruim de tijd heeft voor de voorbereidingen voor invoering in 2030. Daarnaast kunnen de reacties op de internetconsultatie ook dienen als input voor het politieke gesprek in de formatie. Voor de internetconsultatie is het echter wel nodig dat er binnen het kabinet tenminste overeenstemming is over de hoofdstructuur van Betalen naar Gebruik. De tarieven kunnen eventueel nog op PM worden gezet en worden overgelaten aan de formatie. Het is zeer de vraag of hiervoor politiek draagvlak is binnen het kabinet.

Beslispunt 5
Bent u akkoord om de budgettaire overschrijding binnen de EIA als volgt te dekken, zodat binnen maximaal drie jaar weer tot een budgetevenwicht wordt gekomen?

- Het aftrekpercentage wordt per 1 januari 2024 structureel verlaagd van 45,5% naar 40%. Deze aanpassing wordt opgenomen in het BP2024.
- Het maximale investeringsbedrag wordt per 1 januari 2024 verlaagd van € 136 mln. naar € 105 mln. en per 1 januari 2025 naar € 75 mln. Deze aanpassing wordt opgenomen in het BP2024.
- Randvoorwaarde voor de samenstelling van de Energielijst in de komende jaren is dat uiterlijk per 1 januari 2027 wordt gekomen tot een positieve budgetreserve. Dit betekent dat de Energielijst de komende jaren moet worden versoberd, zodat er sprake is van budget onderuitputting (waarmee de reserve kan worden aangevuld). De precieze invulling zal jaarlijks bij het samenstellen van de Energielijst in het vierde kwartaal plaatsvinden.

Advies:

- We adviseren om akkoord te gaan met het voorstel voor de EIA en aan MKE bevestiging te vragen dat hij dit voorstel ook zal steunen in de politieke Vierhoek. Het voorstel is samen met ambtelijk EZK uitgewerkt.
- NB. Mogelijk zal MKE inbrengen dat EZK een deel van de envelop van het arbeidsmarktpakket wil inzetten voor uitbreiding van het budget van de EIA (+ 30 mln. vanaf 2025). We adviseren om hier nog geen politieke afspraak over te maken, omdat het bredere politieke gesprek over deze envelop nog loopt. Indien later in augustus wordt besloten dat een deel van de envelop wordt ingezet voor de EIA, dan betekent dit dat de Energielijst minder hoeft te worden versoberd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

A4 – voorjaarsafspraken mobiliteit klimaat

Afspraak extra mobiliteitsmaatregelen:

- Financiële en economische belangen van de staat

Conclusie KEV23 t.a.v. mobiliteit

- In de nieuwe KEV komt de 2030-restemissie van de mobiliteitssector uit op 18 tot 25 Mton. Hiermee valt de nieuwe restemissiedoelstelling van mobiliteit (21 Mton) binnen de bandbreedte. Er zijn wel twee aandachtspunten, die dit beeld nuanceren:
    - In de KEV23 is al het geagendeerde beleid meegenomen, inclusief 2,5 Mton reductie (bovenkant bandbreedte) voor Betalen naar gebruik. Een reductie van 2,5 Mton in 2030 is alleen realistisch als gekozen wordt voor een variant waarin elektrische voertuigen een veel lager tarief hebben dan conventionele voertuigen. Dit is echter nog zeer onzeker.
    - Een groot deel van de emissiereductie in de mobiliteitssector komt door extra bijmenging van biobrandstoffen in het wegverkeer als gevolg van de Europese REDIII-verplichting (dus niet door de extra mobiliteitsmaatregelen van het voorjaarspakket). Het is echter nog zeer onzeker of de biobrandstoffen inderdaad in deze mate zullen worden ingezet in het wegvervoer. Hierdoor is de mate van CO2 reductie onzeker van deze maatregel, waardoor (in combinatie met risico van BnG) ook de vraag is in hoeverre de restemissiedoelstelling binnen mobiliteit daadwerkelijk in de gestelde bandbreedte van de KEV zal vallen. Daarnaast blijft een hogere ingroei van elektrische auto's nodig voor de lange termijn klimaattransitie (o.a. 2050-doelen).

Afspraak tariefaanpassing energiebelasting 1,2 Mton

Financiële en economische belangen van de staat

Ministerie van Financiën

1. met voorwaarden op controversieel verklaring ?
2 - optie 2

DEPARTEMENTAAL BREED
~~**TERSTOND**~~ spoed retour 23/8
TER BESLISSING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Vijfde beslisnotitie uitwerking fbi / vbi /fgr wetsvoorstel

Datum
22 augustus 2023

Notanummer
2023-0000192704

Bijlagen
geen

Aanleiding

Het wetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling ("het wetsvoorstel") wordt op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer aangeboden. Het wetsvoorstel bevat onder andere de op Prinsjesdag 2022 aangekondigde vastgoedmaatregel.

Uit de praktijk -met name via de internetconsultatie- volgen bezwaren tegen deze vastgoedmaatregel. Dit zou voor de Tweede Kamer aanleiding kunnen geven tot een oproep om alternatieven voor beurgenoteerde fbi's te onderzoeken dan wel het wetsvoorstel in de huidige vorm als "controversieel" te bestempelen. Wij geven u in overweging hierop te anticiperen omdat er dan in het geheel geen maatregelen meer volgen en er ook geen enkele budgettaire opbrengst zal zijn.

Beslispunten

1a. Wij adviseren u om "het wetsvoorstel" wel in te dienen maar het onderdeel van de vastgoedmaatregel nu terug te trekken en het wetsvoorstel voor dit jaar te beperken tot de aanpassing van de definitie van het fonds voor gemene rekening ("fgr") en de aanpassing van regime voor de vrijgestelde beleggingsinstelling ("vbi"). Gaat u hiermee akkoord? We kunnen het komende jaar dan benutten om tot een beter uitgewerkt voorstel voor vastgoed te komen dat scherper is toegespitst op het dichten van het heffingslek. Dit zou dan in een wetsvoorstel kunnen worden neergelegd dat in 2025 ingaat; overigens hetzelfde jaar als waarvoor er opbrengsten voorzien waren.

1b. Indien u akkoord gaat met beslispunt 1a, moet het terugtrekken van de vastgoedmaatregel tijdens de augustusbesluitvorming politiek akkoord worden bevonden en moet tijdens de augustusbesluitvorming de dekking worden afgesproken voor € 46 miljoen (vanaf 2025) die met de vastgoedmaatregel is gemoeid. Dekking kan worden gevonden in de afschaffing van de regeling van de partiële belastingplicht voor de IB (€ 20 miljoen) in combinatie met een andere maatregel die het bestaande heffingslek in het fbi-regime dicht (ten minste € 26 miljoen). Gaat u hiermee akkoord?

2. Indien u niet akkoord gaat met beslispunt 1a, adviseren wij u om de vastgoedmaatregel te behouden, maar het wetsvoorstel te splitsen in 1) een wetsvoorstel tot aanpassing van de definitie van het fgr en het vbi-regime en 2) een wetsvoorstel tot aanpassing van het fbi-regime (de vastgoedmaatregel).

Toelichting
De in het wetsvoorstel opgenomen vastgoedmaatregel houdt in dat het een fiscale beleggingsinstelling ("fbi") met ingang van 1 januari 2025 niet langer is toegestaan om direct in Nederlands vastgoed te beleggen. Uit de praktijk – bijvoorbeeld reacties op de internetconsultatie van belanghebbenden[1] – volgen bezwaren tegen de voorgestelde vastgoedmaatregel, met name bij Nederlandse beurgenoteerde fbi's. De maatregel raakt namelijk ook Nederlandse beurgenoteerde fbi's, waar het heffingslek doorgaans niet speelt. Het heffingslek dat wordt tegengegaan door de vastgoedmaatregel speelt bij niet-beurgenoteerde fbi's of bij buitenlandse beleggingsfondsen die in Nederlands vastgoed beleggen en een beroep doen op de fbi-status. De Tweede Kamer zou het wetsvoorstel om voornoemde reden in de huidige vorm integraal als "controversieel" kunnen bestempelen, in welk geval ook (de opbrengst van) de aanpassing vbi-regime verloren zou gaan.

We adviseren u om het wetsvoorstel wel in te dienen maar dan zonder de vastgoedmaatregel. Het wetsvoorstel dat dan op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden is dan beperkt tot de aanpassing van de definitie van het fgr en de aanpassing van het vbi-regime. Voor het terugtrekken van de vastgoedmaatregel en voor dekking van het budgettaire tekort dat daardoor ontstaat (zie ook hierna), moet tijdens de augustusbesluitvorming politiek akkoord worden gevonden. Daarnaast blijven de eerder onderkende heffingslekken als gevolg van deze terugtrekking dan 1 jaar langer bestaan.

Het terugtrekken van de vastgoedmaatregel biedt tijd om maatregelen te onderzoeken die (gedeeltelijk) tegemoet komen aan de bezwaren van met name Nederlandse beurgenoteerde fbi's, terwijl die maatregelen wel de bestaande heffingslekken in het fbi-regime kunnen tegengaan. Daar kunnen ook de aanbevelingen van SEO (die onder andere het fbi-regime heeft geëvalueerd) in worden betrokken.[2] De besluitvorming over alternatieve maatregelen is aan het volgende kabinet.

De budgettaire situatie is anders dan dit voorjaar voorzien: de opbrengst van de aanpassing van het vbi-regime levert € 47 miljoen extra op. Dat is voldoende om nu de vastgoedmaatregel nog niet te nemen; daarmee is namelijk € 46 miljoen vanaf 2025 gemoeid. Dit moet uiteraard wel in de augustusbesluitvorming worden meegenomen (loopt mee in het inkomstenkader/lastenkader). Dekking kan worden gevonden in de afschaffing van de regeling van de partiële belastingplicht voor de IB (€ 20 miljoen), zie hieronder, in combinatie met een andere maatregel die het bestaande heffingslek in het fbi-regime dicht (ten minste € 26 miljoen), zie ook de vorige alinea.

Afschaffen regeling partiële buitenlandse belastingplicht IB
Het gaat hier om een aspect van een fiscale regeling (i.c. de 30%-regeling en de behandeling van inkomen uit buitenlands vermogen daarin) waarmee vaak constructies plaatsvinden.

Maatregel	2024	2025	2026	struc
1. Afschaffen regeling partiële buitenlandse belastingplicht IB (onderdeel van de 30% regeling)	20	20	20	20

[1] Overheid.nl | Consultatie Concept voorstel van wet aanpassing fgr vbi fbi (internetconsultatie.nl), bijvoorbeeld de reacties van VBFV, IVBN, en VNO-NCW.
[2] Evaluatie FBI en VBI (seo.nl).

Als u akkoord gaat met het terugtrekken van de vastgoedmaatregel, moet het wetsvoorstel en de toelichting daarop worden aangepast. Ook achterliggende processen en documenten, zoals bijvoorbeeld de uitvoeringstoets, moeten worden aangepast zodat deze in lijn zijn met het gewijzigde wetsvoorstel.

Indien u niet akkoord gaat met het terugtrekken van de voorgestelde vastgoedmaatregel, adviseren wij u om deze maatregel te behouden, maar deze in een separaat wetsvoorstel aan de Tweede Kamer te sturen. Het wetsvoorstel wordt dan gesplitst in 1) een wetsvoorstel tot aanpassing van de definitie van het fgr en het vbi-regime en 2) een wetsvoorstel tot aanpassing van het fbi-regime (de vastgoedmaatregel). Ook deze aanpak vergt aanpassing van wetteksten, toelichting en achterliggende processen en documenten, zoals bijvoorbeeld de uitvoeringstoets.

Communicatie
Indien u akkoord gaat met het terugtrekken van de vastgoedmaatregel uit het wetsvoorstel, dient dit te worden meegenomen in de communicatie rondom Prinsjesdag 2023.

Politiek bestuurlijke context
Uit de praktijk volgen bezwaren tegen deze vastgoedmaatregel, die voor de Tweede Kamer aanleiding kunnen geven tot een oproep om alternatieven voor beurgenoteerde fbi's te onderzoeken dan wel het wetsvoorstel in de huidige vorm als "controversieel" zal bestempelen.

Indien u akkoord gaat met het terugtrekken van de vastgoedmaatregel, is de besluitvorming over maatregelen die de bestaande heffingslekken in het fbi-regime kunnen tegengaan aan het volgende kabinet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

WO 23/8 16.00-16.30

HEDEN
TER ADVISERING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

DGFZ
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale
aangelegenheden

Persoonsgegevens

nota

BWO Glastuinbouw 23 aug

Datum
22 augustus 2023

Notanummer
2023-0000192742

Bijlagen
1. Overzicht pakket glastuinb
2. Alternatieve opties bestem
3. Toelichting bestemming op

Aanleiding

Woensdag 23 augustus van 16.00 – 16.30 uur staat er een BWO (webex) met de minister van LNV gepland over de glastuinbouw. Onderstaand treft u een geannoteerde agenda. Deze agenda is overeengekomen met ambtelijk LNV.

1. *Bestemming middelen CO_2-heffing glastuinbouw*

- Eenheid van kabinetsbeleid

Eenheid van kabinetsbeleid Wij adviseren om niet akkoord te gaan met:
  - De introductie van een directe terugsluis. Dit is in strijd met de begrotingsregels en heeft bovendien precedentwerking voor andere heffingen.
  - Introductie CO_2-heffing via Wet Milieubeheer. Dit vergt een nieuw wetstraject waarbij de uitvoering op andere niet-fiscale manier moet worden verbeterd (c.q. effectieve prikkel via fiscaliteit vervalt). Het risico bestaat dat er geen effectieve heffing per 1 januari 2025 wordt geïntroduceerd.
- U kunt daarnaast aangeven dat de voorjaarsbesluitvorming in principe blijft staan. Het is niet de bedoeling om een nieuwe ronde onderhandelingen over het klimaat te starten. U kunt aangeven dat u het verzoek van de minister van LNV ook in dat licht dient te bezien.
- U heeft gevraagd om te verkennen welke alternatieve routes er zijn om als compensatie circa 10 mln. per jaar financieel voordeel aan de glastuinbouwsector te geven. Hiertoe zijn in bijlage II enkele mogelijkheden uitgewerkt met voor- en nadelen.
- Voor de volledigheid is ook nogmaals de notitie bijgevoegd (bijlage III) waarin LNV en FIN gezamenlijk een aantal punten op een rij zetten aangaande de terugsluis in de CO_2-heffing glastuinbouw.

2. *Wijziging tarieven EB a.g.v. 1,2 Mton ambitie*

- Ten aanzien van de tariefaanpassingen in de energiebelasting kunt u aangeven dat donderdag het politieke gesprek hierover wordt hervat. U kunt toezeggen dat de voorbereiding hiervoor ambtelijk zal worden afgestemd met LNV, zodat de zorgen en aandachtspunten van de glastuinbouw goed worden meegenomen in de voorbereiding:
  - In de politieke vierhoek van 22 augustus is afgesproken dat MKE en u samen voor donderdag een nieuwe variant maken voor tariefaanpassingen in de energiebelasting. De variant moet draagbaar zijn voor koopkracht en daarnaast iets doen aan de

23.08.23

Dank.

Zie pagina 7.

Mw

degressiviteit (maar minder dan de oorspronkelijk afgesproken tariefmutaties voor de 1,2 Mton).

- De tariefaanpassingen in de EB kunnen ook leiden tot een verdere lastenstijging voor de glastuinbouwsector. Zo'n lastenstijging bovenop het VJN-pakket is ons inziens voor de sector lastig op te vangen. Dit is wel deels afhankelijk van welke tarieven worden verhoogd; de kleine tuinder zit qua gasverbruik in de eerste drie schijven gas. Hier zit een spanningsveld met EZK/BenI, want de grote bedrijven worden juist relatief het meest geraakt door verhoging van het tarief in de 4e en 5e schijf.

3. *BTW agrarische input goederen*

- Dit punt hebben wij geagendeerd. Mogelijk komt in de politieke vierhoek ook op tafel om het verlaagde BTW-tarief op agrarische inkoopgoederen (€ 30 mln.) af te schaffen. U kunt de steun van MLNV voor dit voorstel vragen. In het voorjaar stond MLNV hier niet negatief tegenover en de maatregel is een belangrijke concrete eerste stap nav de evaluatie verlaagde btw-tarieven en voor uw vereenvoudigingsagenda.
- Het voorstel is beleidsarm omdat de evaluatie van het verlaagde btw-tarief concludeert dat 'de beleidsdoelen van het verlaagde btw-tarief voor agrarische goederen niet meer relevant zijn'.
- Agrarische inkoopgoederen worden aan zowel landbouwers als particulieren hobbyboeren, moestuinders, en dierenbezitters geleverd. Het gaat bijvoorbeeld om: pootgoed, zaden, granen & peulvruchten, (landbouw)dieren (o.a. paarden, rundvee, schapen, geiten en varkens), stro en veevoer. Er zijn maar twee goederen die m.n. door landbouwers worden geleverd: wol en vlas.
- Voorgestelde afschaffing leidt niet tot hogere (btw-)kosten voor professionele landbouwers. Die zijn nagenoeg altijd btw-ondernemer met volledig btw-aftrekrecht. Wel zal een (klein) liquiditeitsnadeel optreden (er verloopt tijd tussen (hogere) btw betalen aan leverancier en claimen bij de Belastingdienst).
- Afschaffing leidt wél tot hogere btw voor niet-btw-ondernemers (hobbymatige bezitters van grote huisdieren zoals paarden en geiten, deels ook bijv. kinderboerderijen) omdat zij de btw (nagenoeg) niet kunnen aftrekken.
- Afschaffing beëindigt het btw-verschil tussen (voer voor) honden/katten/etc. (zgn. kleine huisdieren; belast met 21% btw) en grote huisdieren (paarden, koeien, schapen; nu nog belast met 9% btw, zou bij afschaffing 21% btw worden).

Geen agendapunt: Formele uitvoering CO_2-heffing glastuinbouw

- Uit de Uitvoeringstoets van de RVO komt naar voren dat de RVO de heffing goed kan uitvoeren mits er aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan.
- Één van de randvoorwaarde is hoe de RVO in de wetgeving wordt benoemd. In de concept wetgeving wordt er een inspecteur bij de RVO benoemd die met de uitvoering van de heffing wordt belast. Dit is dezelfde structuur als die voor de NEa wordt toegepast voor een aantal heffingen (CO2-heffing industrie, CBAM, CO2-minimumprijs). De RVO geeft aan niet met deze juridische structuur te willen werken, de heffing wel uit te willen voeren maar deze gemandateerd te krijgen. Dit is een constructie waarbij een andere organisatie (voorkeur BD) als inspecteur wordt benoemd en de taken mandateert aan de RVO. Dit punt is pas laat in deze zomer opgekomen; daarom hebben wij nog niet met de BD kunnen doorlopen of deze optie voor de BD mogelijk is.

- Om de CO_2-heffing (onderdeel van het totale glastuinbouwpakket) toch mee te laten lopen in het BP2024 kan dit juridische deel van de uitvoering ook voorlopig - omdat heffing pas per 1 januari 2025 ingaat - worden toegewezen aan een ministerie (die dit via een mandaat weer opdraagt aan RVO). Dit kan zowel het ministerie van LNV als het ministerie van FIN zijn. Voor beide ministeries is dit mogelijk en voor beide ministeries zou dit een nieuwe taak betekenen. LNV wil dit graag bij Financien neerleggen. Wij achten LNV een iets logischer ministerie voor deze (tijdelijke) rol omdat zij nu al opdrachtgever voor RVO zijn voor de vereveningsheffing.
- Komend jaar zal nader onderzocht worden wat de beste juridische constructie voor de lange termijn is en hier de benodigde aanpassingen voor opnemen in BP2025 (De heffing treed per 1-1-2025 in werking).
- Het is goed om in bilateraal met min LNV ook een afspraak te maken over wie -tijdelijk- de juridische rol krijgt bij de uitvoering van de CO2-heffing glastuinbouw. Eventueel in uitruil voor een ander openstaand punt.

Bijlage I Samenhang pakket glastuinbouw

- Vorig jaar is het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 overeengekomen. Het kabinet heeft dit voorjaar een pakket aan klimaatmaatregelen aangekondigd ter verduurzaming van de glastuinbouw. Belangrijke elementen van dit pakket:
  - Een restemissiedoel 4,3 Mton CO_2-equivalenten voor 2030;
  - De introductie van een vlakke individuele CO_2-heffing per 2025;
  - Geleidelijke beperking van de inputvrijstelling en afschaffing verlaagd tarief in de Energiebelasting vanaf 2025;
  - De SDE-categorie 'lucht-water-warmtepompen' is opengesteld voor de glastuinbouw;
  - Uit het klimaatfonds is 300 miljoen beschikbaar gesteld voor de warmteregeling en 200 miljoen voor de EG-regeling;
  - En 60 miljoen is gereserveerd voor bestaande hernieuwbare warmteprojecten n.a.v. de motie Grinwis-Erkens.
- Hieronder is een budgettair overzicht opgenomen van de extra inkomsten en uitgaven voor de glastuinbouw in het aanvullend klimaatpakket. Let wel, het gaat om extra inkomsten en uitgaven die specifiek toe te wijzen zijn aan de glastuinbouw. Het argument kan ook worden gemaakt dat alle inkomsten uit de energiebelasting moeten worden toegerekend aan de algemene middelen (want nu fossiele subsidie) en dat in generieke regelingen zoals de SDE++ aanvullende uitgaven ten behoeve van de glastuinbouw worden gedaan.

Tabel: Extra inkomsten en uitgaven ten behoeve van de Glastuinbouw (mln. euro)

	Totaal	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Inkomsten vanuit glastuinbouw									
Verlaagd tarief	469	0	0	37	57	90	114	144	171
Inputvrijstelling elektriciteitsopwekking GTB	544	0	0	66	89	105	126	142	158
Interactie	160	0	0	9	14	25	39	55	73
CO2-heffing glastuinbouw	41	0	0	3	5	8	10	13	15
Totaal extra inkomsten GTB	1214	0	0	115	165	228	289	0	417
Inkomsten coalitieakkoord									
Inputvrijstelling elektriciteitsopwekking	600	0	0	100	100	100	100	100	100
Verlaagd tarief	251	0	0	48	46	43	40	38	36
Totaal inkomsten coalitieakkoord	**851**	**0**	**0**	**148**	**146**	**143**	**140**	**138**	**136**
Extra inkomsten bovenop coalitieakkoord GTB	363	0	0	-33	19	85	149	-138	281

- Conform toezegging zullen deze week de resultaten van de Trinomics studie ook met GTB NL worden gedeeld. Eerder gaf GTB NL aan in grote lijnen tevreden te zijn over het maatregelenpakket (behoudens de stapeling met het 1,2 Mton pakket en ETS2).
- Begin augustus hebben wij de definitieve resultaten van Trinomics ontvangen van hun doorrekening van het glastuinbouwpakket. Onderstaande tabel laat zien dat de energiekosten van de glastuinbouw gemiddeld met 14,9% stijgen in 2025 en 45,1% in 2030. Microprofielen laten voor 2025 een spreiding zien tussen de 4 – 19% en voor 2030 tussen de 40 – 69%. Deze stijging van de energiekosten leidt tot stijging van de bedrijfskosten van 3,1% in 2025 en van 8,3% in 2030.
- Tegelijkertijd zorgt de stijging in de energiekosten er voor dat de emissiereductiedoelstelling van 1 Mton uit het coalitieakkoord wordt gehaald. Hierbij reduceert de glastuinbouw 0,7 Mton.

Tabel: Resultaten glastuinbouw Trinomics studie

	2025	2030	2035
Effecten pakket glastuinbouw (excl. EB-maatregelen 1,2 Mton)			
Stijging energiekosten	14,9%	45,1%	49,1%
Stijging bedrijfskosten	3,3%	8,9%	8,6%
Verandering productiewaarde	-9,1%	-8,9%	-8,6%
Broeikasgasemissies		-24,1%	-31,1%
Emissiereductie (Mton)		0,7	0,8

Bijlage II Alternatieve bestemming opbrengsten CO_2-heffing
In het aanvullend klimaatpakket is een reservering (in het inkomstenkader) opgenomen voor de structuuraanpassingen in de energiebelasting. U heeft gevraagd om na te gaan welke opties voorhanden zijn om een deel van deze middelen in te zetten ten behoeve van de glastuinbouw. Wij zien twee mogelijke opties binnen het inkomstenkader (opties 1 en 2 hieronder). Ideaal vanuit het perspectief van LNV zou zijn om bijvoorbeeld de EG-regeling te verhogen. Dit is als optie 3 uitgewerkt.

1. ***Het verlaagd tarief in de energiebelasting meer geleidelijk afbouwen***

Op glastuinbouwbedrijven is een verlaagd tarief van toepassing in de energiebelasting. Het voorstel is nu om dit verlaagde tarief gefaseerd af te schaffen, met een lineair afbouwpad tussen 2025 en 2030. Deze afschaffing kan ook meer geleidelijk plaatsvinden.

Voordelen	Nadelen
- Middelen worden specifiek toegekend aan de glastuinbouw - Schuif binnen het inkomstenkader die past binnen de begrotingsregels	- De verlaging van het tarief is redelijk onzichtbaar bij toekenning relatief bescheiden middelen. Een tuinder moet immers nog steeds meer belasting betalen. - Middelen worden niet structureel toegekend door uitfasering verlaagd tarief per 2030.

2. ***Er worden extra middelen toegekend aan de Energie-investeringsaftrek (EIA)***

Op de Energielijst staan specifieke technieken voor de glastuinbouw. In de politieke vierhoek van 4 juli jl. is afgesproken om de Energielijst 2023 tussentijds aan te passen, zodat energiebesparingsopties in de sector glastuinbouw waarvoor ook de subsidiemodule Energie-efficiënte glastuinbouw openstaat, ook weer in aanmerking komen voor de EIA. Deze aanpassing geldt alleen voor 2023 (derving circa 25 mln.). Er kan worden afgesproken om het budget van de EIA met 10 mln. per jaar te verhogen, zodat een deel van de hiervoor genoemde bedrijfsmiddelen voor de glastuinbouw ook in volgende jaren op de lijst kunnen blijven. Daarnaast kunnen we de komende dagen met LNV verkennen of er andere technieken voor de glastuinbouw zijn, die via de EIA gestimuleerd zouden kunnen worden.

Voordelen	Nadelen
- Middelen worden zichtbaar toegekend aan de glastuinbouw - Schuif binnen het inkomstenkader die past binnen de begrotingsregels	- Er kan niet "hard" worden vastgelegd dat het extra budget naar de glastuinbouw gaat. De EIA is een brede regeling die veel verschillende energiebesparende bedrijfsmiddelen stimuleert. Het jaarlijks budget is niet verdeeld over de verschillende sectoren. - Separaat loopt het politieke gesprek over de arbeidsmarktenvelop en of een deel hiervan kan worden benut voor budgetophoging van de EIA. In dat geval is een nog verdere ophoging van het budget van de EIA (betaald vanuit opbrengst heffing) dubbelop en onnodig.

3. *Er worden extra middelen toegekend aan een subsidieregeling, bijvoorbeeld de EG-regeling*

Glastuinbouwers kunnen gebruik maken van de regeling Energie-efficiëntie glastuinbouw (EG) wanneer zij energiebesparende maatregelen nemen. Tijdens het voorjaarsoverleg is deze regeling structureel met 26 miljoen verhoogd. Dit als onderdeel van het totale klimaatpakket voor de glastuinbouw.

Voordelen	Nadelen
- Middelen worden zichtbaar toegekend aan de glastuinbouw	- Er moet binnen het uitgavenkader ruimte worden gevonden voor deze verhoging (financiering vanuit inkomstenkader is volgens begrotingssystematiek niet mogelijk)

Bijlage II Bestemming middelen CO2-heffing glastuinbouw

Deze notitie is opgesteld naar aanleiding van de terugkoppeling van MLNV van BWO Glastuinbouw van 5 juli 2023. In deze gezamenlijke notitie van FIN en LNV wordt ingegaan op de volgende afgesproken punten:

1. Hoe is de uitzondering (heffing naar sector) ontstaan en/of geargumenteerd?
2. Welke aangrijpingspunten biedt dat om ook nu weer de opbrengst heffing naar sector te doen? En welke argumenten zijn er om dat niet te doen?

In deze notitie wordt een toelichting gegeven op 1) het huidige CO2-sectorsysteem en heffing naar de sector, 2) de afspraak in het convenant, 3) de systematiek van de nieuwe CO2-heffing glastuinbouw inclusief afspraak voorjaarspakket, en 4) aangrijpingspunten om de opbrengst heffing voor de klimaattransitie in de glastuinbouwsector in te zetten.

Huidig CO2-sectorsysteem glastuinbouw

- Het huidig CO2-sectorsysteem glastuinbouw is vastgelegd in de Wet milieubeheer en is van oorsprong een initiatief van de sector voor bevordering van de klimaattransitie. De regeling maakt daarbij onderdeel uit van de begroting van LNV. Volgens de begrotingsregels kunnen de opbrengsten van het sectorsysteem binnen de begroting van LNV worden ingezet.
- Het huidig CO2-sectorsysteem glastuinbouw kent een jaarlijks wettelijk vastgesteld CO2-plafond. Indien blijkt dat de sector dit plafond heeft overschreden moet iedere tuinder een heffing betalen. De hoogte van de heffing is bepaald op basis van de Wet milieubeheer en onderliggende regelgeving m.b.t. het CO2-sectorsysteem. Tot en met 2020 heeft alleen in 2017 een overschrijding van het CO2-plafond plaatsgevonden. Voor 2021 en 2022 moet dit nog vastgesteld.
- Tijdens de stuurgroep CO2-sectorsysteem glastuinbouw van 15 juli 2019 hebben alle betrokken partijen (EZK en FIN schriftelijk) ingestemd dat de verevening / heffing overschrijding van het jaarplafond ingezet wordt voor het halen van de klimaatopgave van de sector.
- In Kamerbrief 32627 nr. 32 (5 februari 2020) is opgenomen dat de compensatie (heffing voor overschrijding 2017 CO2-plafond sectorsysteem) wordt ingezet voor het behalen van de klimaatdoelstellingen in de glastuinbouwsector, onder andere via het programma Kas als Energiebron. De heffing voor de overschrijding in 2017 bedroeg ongeveer 6 miljoen euro die voor een groot deel ingezet voor een individuele subsidie voor Warmtesysteem Westland.

Convenant glastuinbouw

Het convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030[1] is ondertekend door Glastuinbouw Nederland, Greenports Nederland, MKE, SF&B en MLNV. In dit convenant glastuinbouw staat de volgende passage over individuele CO2-heffing glastuinbouw:

- Het nieuwe individuele sectorsysteem treedt uiterlijk per 1 januari 2025 in werking (...)
- Het nieuwe systeem is per 1 januari 2023 in gezamenlijkheid door Partijen uitgewerkt. De gezamenlijke uitwerking biedt ten minste duidelijkheid over:
    - De vorm van de heffing, te weten vlak, aan de marge of een combinatie van beiden;
    - De grondslag van de heffing, te weten fossiele brandstoffen, uitstoot van CO2 en/of methaan;
    - Verhandelbaarheid van uitstootrechten, indien van toepassing;

[1] Staatscourant 2022-33878

- **Bestemming van de heffingsinkomsten, indien van toepassing, met duidelijkheid over de ondersteuning daarvan aan de energietransitie van de glastuinbouw;**

(...)

- Het Rijk is verantwoordelijk voor de invoering en uitvoering van het systeem, het toezicht en handhaving.

Afspraak in voorjaarspakket 2023 klimaat over CO2-heffing glastuinbouw (vanaf 2025)[2]

- Vlakke individuele heffing die restemissiedoel GTB borgt: In het convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 is afgesproken om het CO2-sectorsysteem dat tot en met 2024 loopt, te vervangen met een individuele heffing per 2025. In samenspraak met de convenantspartijen is gekozen voor een vlakke emissiebelasting[3]. De opbrengst gaat naar de algemene middelen. De tariefvoering zal zodanig zijn dat het restemissiedoel van 4,3 Mton (alle broeikasgassen) met voldoende zekerheid wordt gehaald. Uitwerking hiervan loopt via het BP2024. Er wordt een aparte tariefstudie gedaan voor vaststelling van het tarief per 1-1-2025.

- Er is bij LNV onvrede hoe het besluit tot stand is gekomen over het feit dat de opbrengst van de heffing naar de algemene middelen gaat. Zowel de minister van LNV als ambtelijk hebben dit onderwerp regelmatig ter sprake gebracht. Er zijn volgens LNV tijdens deze gesprekken geen heldere conclusies getrokken. Voorafgaande de besluitvorming over het voorjaarspakket is over dit punt geen expliciet (politiek) overleg met LNV geweest. De minister van LNV heeft op 26 april 2023 in de MR bezwaar gemaakt over de gang van zaken rond de besluitvorming en op 5 juli in het BWO met de staatsecretaris voor Fiscaliteit en Belastingdienst en de minister voor Klimaat en Energie besproken.

Aangrijpingspunten om de opbrengst heffing voor de klimaattransitie in de glastuinbouwsector in te zetten.

De heffing is een sectorspecifiek instrument dat de klimaattransitie in de glastuinbouwsector moet bevorderen. Het is CO2-heffing is de opvolger van het huidige CO2-sectorsysteem dat geïnitieerd is door de sector ten behoeve van de stimulering van de klimaattransitie in de sector.
Indien de heffing niet voor de klimaattransitie van de sector ingezet kan worden, zou het betekenen dat de bedrijven minder ruimte hebben om te investeren in verduurzamingsmaatregelen als de heffing hoger wordt. Het wordt zonder de bijdrage van de heffingsopbrengsten voor bedrijven duurder om te investeren in verduurzamingsmaatregelen, omdat zij niet of in mindere mate gebruik kunnen maken van stimuleringsinstrumenten.
Het niet kunnen inzetten van de opbrengsten van de heffing voor de klimaattransitie in de glastuinbouwsector zal het draagvlak in de sector voor deze transitie doen verminderen.

---

[2] https://open.overheid.nl/documenten/ronl-443433f20e59672d04d4bfbdab06a0c2a0af2a3f/pdf

[3] Deze keuze is mede gemaakt op basis van de doorrekening van heffingsvarianten door Berenschot en Kalavasta (Informatie over Bijlage 1091049 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)). In de studie zijn varianten doorgerekend waarbij de vlakke heffing samengaat met het inzetten van de heffingsopbrengsten ten behoeve van vergroening van de sector. Er is geen variant van de vlakke heffing doorgerekend waarbij de opbrengst van de heffing niet wordt ingezet ten behoeve vergroening van de sector.

De volgende mogelijkheden zijn geïnventariseerd om de opbrengst van de heffing in te zetten voor klimaattransitie in de sector:

- De opbrengst uit fiscale CO2-heffing oormerken voor de glastuinbouw. Dit staat echter op gespannen voet met integrale besluitvorming (zie ook Bijlage advies studiegroep begrotingsruimte) en is ook in strijd met de afgesproken begrotingsregels.
- CO2-heffing net als het huidige CO2-sectorsysteem onder de Wet milieubeheer laten vallen, zodat volgens de begrotingsregels kunnen de opbrengsten van het sectorsysteem binnen de begroting van LNV worden ingezet. Nu aanpassen zorgt ervoor dat wetgeving zeer waarschijnlijk niet voor 1 januari 2025 door de Tweede Kamer wordt goedgekeurd. Opname van de CO2-heffing in het Belastingplan 2024 is ook een van de voorwaarden om 300 miljoen voor warmtenetten uit het Klimaatfonds te krijgen. Aan deze voorwaarde wordt niet meer voldaan.
- Aanvraag indienen voor extra middelen voor de klimaattransitie glastuinbouw uit de algemene middelen. Kans op succes zeer onzeker.

Bijlage I overige bestaande bestemmingsheffingen:
Zo goed als alle fiscale heffingen vloeien naar de algemene middelen. Enige twee uitzonderingen hierop zijn op dit moment:
CO2-heffing industrie

- In het Klimaatakkoord (C3.3.) is afgesproken dat de eventueel opgehaalde middelen van CO2-heffing industrie worden benut voor de vergroening van de industrie.
- In het Coalitieakkoord 2021-2025 is opgenomen: "De prikkels voor verduurzaming worden versterkt door het verhogen van de marginale heffing (CO2-heffing industrie) bovenop de prijs in het Europese emissiehandelssysteem (ETS). Om zekerheid te creëren wordt een oplopende bodemprijs voor de ETS-prijs geïntroduceerd, bij voorkeur in samenspraak met de ons omringende landen. Een eventuele financiële meeropbrengst van de marginale heffing en de oplopende bodemprijs vloeit terug in het klimaatfonds voor verduurzaming van bedrijven."
- Bij de CO2-heffing industrie verwacht men er geen inkomsten uit de heffing voor de Staat, omdat men verwacht dat men eerder dispensatierechten van andere bedrijven koopt dan de heffing betaalt.

Wet vrachtwagenheffing

- In de Wet vrachtwagenheffing is in artikel 12 een terugsluis geregeld waarbij de netto-opbrengsten van de heffing worden ingezet voor een meerjarenprogramma voor innovatie en verduurzaming van de vervoerssector (Staatsblad 2022, 330 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)). Groot deel van de wet, waaronder de terugsluis, treedt op een nader moment in werking.

Bijlage II:

Advies studiegroep begrotingsruimte (2020):

"Koppelingen en oormerken staan op gespannen voet met integrale besluitvorming. De Rijksbegroting kent middelen waarvan de uitkomsten ofwel geoormerkt zijn voor specifieke uitgaven of waar inkomsten en uitgaven in meer of mindere mate aan elkaar gekoppeld zijn, bijvoorbeeld bij de mautheffing en de ODE/SDE++ middelen. Hoewel oormerken en koppelingen behulpzaam kunnen zijn in het compenseren van specifieke groepen of het bij specifieke groepen

ophalen van middelen, kent deze systematiek diverse nadelen. Oormerken zorgt ervoor dat bij de afweging van de verschillende uitgaven van tevoren een prioriteitstelling plaatsvindt. Als de omstandigheden veranderen – zoals inzichten in de effectiviteit van beleid of de opbrengsten van een heffing – dan is er geen moment van heroverweging voorzien. Middelen worden dan door oormerking of koppeling onttrokken aan de integrale besluitvorming. Bovendien kan de ontwikkeling van de ontvangsten maatgevend worden voor het uitgavenniveau. Dit komt de doelmatigheid niet ten goede. Oormerken kan bovendien leiden tot een expansie van de collectieve sector en een verhoging van de collectieve lastendruk, zonder dat daar politieke besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

De Studiegroep beveelt daarom aan om middelen (in beginsel) niet meer te koppelen of te oormerken, en (daar waar mogelijk) bestaande gevallen te ontkoppelen. Alleen in het geval dit juridisch niet anders kan, kan introductie van nieuwe koppelingen worden toegestaan. In dat geval kan bij regeerakkoord een koppeling tussen inkomsten- en uitgavenmaatregelen gehanteerd worden, waarna 'lopende de rit' de reguliere begrotingsregels gelden, waarbij wijzigingen in de inkomsten niet gepaard kunnen gaan met automatische wijzigingen in de uitgaven. Voor bestaande koppelingen, zoals de mautheffing, adviseert de Studiegroep om deze met ingang van het volgende regeerakkoord te ontkoppelen. Dit geldt ook wanneer dit een ex-ante koppeling betreft, zoals de ODE/SDE++, omdat ook dan de integrale afweging onder druk komt te staan, doordat dit in de praktijk leidt tot afgebakende posten op de begroting. Deze aanbeveling doet de Studiegroep primair bezien vanuit het begrotingsbeleid. Het lopende onderzoek IBO 'Financiering Energietransitie' zal met een nog bredere blik naar dit vraagstuk kijken. Dat onderzoek zal in het voorjaar van 2021 worden gepubliceerd."

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

A/28-08-2023

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL BREED
TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie
Verbruiksbelastingen\,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Nadere informatie dieselvervangende stookolie

Datum
23 augustus 2023

Notanummer
2023-0000196441

Bijlagen
1. Analyse Douane

Aanleiding

In de augustusbesluitvorming ligt een maatregel voor waarbij het accijnstarief voor zware stookolie (€ 41,31) per 1 januari 2024 wordt gelijkgesteld met het accijnstarief voor gasolie (€ 652,16).
Inmiddels hebben we van de Douane een analyse ontvangen welke sectoren nog meer door een verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie worden geraakt. In deze nota informeren wij u beiden daarover.

Kernpunten

- De maatregel is opgenomen om het gebruik van dieselvervangende stookolie als motorbrandstof (voor het wegverkeer) tegen te gaan.
- Brancheorganisaties NOVE en BETA hebben verzocht om deze maatregel.
- Het accijnstarief op dieselvervangende stookolie is een factor 14 lager dan het accijnstarief op gasolie. Dit fiscale voordeel is de belangrijkste prikkel om dieselvervangende stookolie in het wegverkeer te gebruiken. Door het accijnstarief van zware stookolie te verhogen naar het accijnstarief van gasolie wordt het fiscale voordeel voor het gebruik van dieselvervangende stookolie weggenomen.
- Van de Douane hebben wij een analyse ontvangen die inzichtelijk maakt welke sectoren door deze verhoging worden geraakt (**bijlage 1**). Daaruit blijkt dat de maatregel qua omvang ongeveer 50% dieselvervangende stookolie treft (aanleiding voor het nemen van de maatregel). De overige 50% treft voornamelijk slachterijen, beenderverwerkingsbedrijven en afvalverwerking- en recyclingbedrijven.

Toelichting

- Op basis van accijnsaangiften over het jaar 2022 heeft de Douane in kaart gebracht welke sectoren worden geraakt door een verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie.
- In 2022 is in totaal 58,27 miljoen kg in accijnsaangiften aangegeven als zware stookolie.
- Van de 58,27 miljoen kg werd circa 52% (30,18 miljoen kg) aangewend als vervanger van diesel (de problematiek dieselvervangende stookolie). De overige circa 48% (28,09 miljoen kg) werd voor andere doeleinden gebruikt.
- De 48% voor andere doeleinden werd door 17 verschillende bedrijven aangegeven in accijnsaangiften. Daarvan zijn 4 van de 17 bedrijven

verantwoordelijk voor 83% van het volume. Als gekeken wordt naar de bedrijfstyperingen zijn slachterijen (3 bedrijven), beenderverwerkingsbedrijven (1 bedrijf) en afvalverwerking- en recyclingbedrijven (4 bedrijven) verantwoordelijk voor 97% van het totaal aangegeven volume. Dergelijke bedrijven zullen daarom ook worden geraakt door een verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie.

- Voor bedrijven in deze sectoren betekent de maatregel een forse verhoging voor de zware stookolie die zij gebruiken.
- Mogelijk is dit slechts een beperkt deel van de totale bedrijfskosten van deze bedrijven. Dit kunnen we echter momenteel niet met gegevens onderbouwen en vergt nadere analyse. Op korte termijn proberen we hier meer zicht op te krijgen. Het is dus nog niet bekend hoe groot de lastenstijging is in relatie tot de totale bedrijfskosten en of deze bedrijven de verhoogde accijnslasten (totaal circa € 13 miljoen) kunnen absorberen, kunnen doorrekenen in de kosten of dat het leidt tot weglek. In dit licht is de geraamde budgettaire opbrengst van deze maatregel a € 26 miljoen (2024) onzeker.
- Ook is niet bekend of deze bedrijven kunnen overstappen naar alternatieve minerale oliën voor hun processen.

Communicatie
Dit onderwerp heeft de aandacht van de media en de brandstofsector. De NOVE heeft het signaal afgegeven dat zij na haar ledenvergadering van 21 juni 2023 de publiciteit over dieselvervangende stookolie wil opzoeken.

Politiek/bestuurlijke context
De gelijkstelling van het accijnstarief voor zware stookolie naar het accijnstarief voor gasolie is opgenomen als mogelijke maatregel in de augustusbesluitvorming.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL BREED
TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie
Verbruiksbelastingen\,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Nadere informatie dieselvervangende stookolie

Datum
23 augustus 2023

Notanummer
2023-0000196441

Bijlagen
1. Analyse Douane

30.08.23

Dah

Aanleiding

In de augustusbesluitvorming ligt een maatregel voor waarbij het accijnstarief voor zware stookolie (€ 41,31) per 1 januari 2024 wordt gelijkgesteld met het accijnstarief voor gasolie (€ 652,16).
Inmiddels hebben we van de Douane een analyse ontvangen welke sectoren nog meer door een verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie worden geraakt. In deze nota informeren wij u beiden daarover.

Kernpunten

- De maatregel is opgenomen om het gebruik van dieselvervangende stookolie als motorbrandstof (voor het wegverkeer) tegen te gaan.
- Brancheorganisaties NOVE en BETA hebben verzocht om deze maatregel.
- Het accijnstarief op dieselvervangende stookolie is een factor 14 lager dan het accijnstarief op gasolie. Dit fiscale voordeel is de belangrijkste prikkel om dieselvervangende stookolie in het wegverkeer te gebruiken. Door het accijnstarief van zware stookolie te verhogen naar het accijnstarief van gasolie wordt het fiscale voordeel voor het gebruik van dieselvervangende stookolie weggenomen.
- Van de Douane hebben wij een analyse ontvangen die inzichtelijk maakt welke sectoren door deze verhoging worden geraakt (**bijlage 1**). Daaruit blijkt dat de maatregel qua omvang ongeveer 50% dieselvervangende stookolie treft (aanleiding voor het nemen van de maatregel). De overige 50% treft voornamelijk slachterijen, beenderverwerkingsbedrijven en afvalverwerking- en recyclingbedrijven.

Toelichting

- Op basis van accijnsaangiften over het jaar 2022 heeft de Douane in kaart gebracht welke sectoren worden geraakt door een verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie.
- In 2022 is in totaal 58,27 miljoen kg in accijnsaangiften aangegeven als zware stookolie.
- Van de 58,27 miljoen kg werd circa 52% (30,18 miljoen kg) aangewend als vervanger van diesel (de problematiek dieselvervangende stookolie). De overige circa 48% (28,09 miljoen kg) werd voor andere doeleinden gebruikt.
- De 48% voor andere doeleinden werd door 17 verschillende bedrijven aangegeven in accijnsaangiften. Daarvan zijn 4 van de 17 bedrijven

verantwoordelijk voor 83% van het volume. Als gekeken wordt naar de bedrijfstyperingen zijn slachterijen (3 bedrijven), beenderverwerkingsbedrijven (1 bedrijf) en afvalverwerking- en recyclingbedrijven (4 bedrijven) verantwoordelijk voor 97% van het totaal aangegeven volume. Dergelijke bedrijven zullen daarom ook worden geraakt door een verhoging van het accijnstarief voor zware stookolie.

- Voor bedrijven in deze sectoren betekent de maatregel een forse verhoging voor de zware stookolie die zij gebruiken.
- Mogelijk is dit slechts een beperkt deel van de totale bedrijfskosten van deze bedrijven. Dit kunnen we echter momenteel niet met gegevens onderbouwen en vergt nadere analyse. Op korte termijn proberen we hier meer zicht op te krijgen. Het is dus nog niet bekend hoe groot de lastenstijging is in relatie tot de totale bedrijfskosten en of deze bedrijven de verhoogde accijnslasten (totaal circa € 13 miljoen) kunnen absorberen, kunnen doorrekenen in de kosten of dat het leidt tot weglek. In dit licht is de geraamde budgettaire opbrengst van deze maatregel a € 26 miljoen (2024) onzeker.
- Ook is niet bekend of deze bedrijven kunnen overstappen naar alternatieve minerale oliën voor hun processen.

Communicatie
Dit onderwerp heeft de aandacht van de media en de brandstofsector. De NOVE heeft het signaal afgegeven dat zij na haar ledenvergadering van 21 juni 2023 de publiciteit over dieselvervangende stookolie wil opzoeken.

Politiek/bestuurlijke context
De gelijkstelling van het accijnstarief voor zware stookolie naar het accijnstarief voor gasolie is opgenomen als mogelijke maatregel in de augustusbesluitvorming.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

SP

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie
Verbruiksbelastingen\,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Doorwerking agrarische inputgoederen naar opfokdiensten hobby en renpaarden

Datum
24 augustus 2023

Notanummer
2023-0000194277

Bijlagen
geen

Aanleiding

Het kabinet is voornemens het verlaagde tarief voor agrarische inputgoederen te schrappen. Dat voorgenomen besluit vraagt om een beleidsmatige afweging over de doorwerking naar het verlaagde tarief voor opfokdiensten voor hobby en renpaarden. Die afweging heeft invloed op de budgettaire omvang van de maatregel.

27.08.23
Akkoord

Beslispunten

1) Gaat u ermee akkoord dat bij het schrappen van het verlaagde btw-tarief voor agrarische inputgoederen ook het verlaagde btw-tarief voor opfokdiensten voor hobby- en renpaarden wordt geschrapt?
2) Graag uw akkoord voor het openbaar maken van bijgevoegde nota conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Zoals al besproken met DGO FB;

Kern

- Een doorwerking van het afschaffen van het verlaagd tarief op agrarische inputgoederen naar het verlaagd tarief op de opfokdiensten voor hobby en renpaarden ligt beleidsmatig in de rede.
- Het ook schrappen van het verlaagd tarief op genoemde opfokdiensten heeft een extra budgettair effect van circa € 4 miljoen structureel (raming nog niet volledig afgerond).

Akk. is 2025.
Is dat
jaar
correct,
ook
van
2024 →
2025

Toelichting

- Het kabinet is voornemens het verlaagde btw-tarief voor agrarische inputgoederen per 2025 af te schaffen. De reden daarvoor is het vervallen van de landbouwregeling in 2018, waardoor de doelstelling van het verlaagde tarief voor deze goederen (voorkomen cumulatie) is komen te vervallen. De voorgenomen beleidslijn van het kabinet is in lijn met het advies van Dialogic in de evaluatie van het verlaagde tarief.
- Het schrappen van deze goederen uit het verlaagde tarief heeft een budgettair effect van € 38 miljoen structureel (2025). Dat effect is toe te schrijven aan het gegeven dat ook niet-aftrekgerechtigden (niet-ondernemers, vrijgestelde ondernemers (kleineondernemersregeling) en particulieren) voordeel hebben van het verlaagde tarief. Dit voordeel is een beleidsmatig bijeffect, omdat het oorspronkelijke doel van het verlaagde tarief op agrarische goederen was gericht op landbouwers.

DG FZ:

28/8

- Bij het schrappen van het verlaagde btw-tarief op agrarische *goederen* komt de vraag op of ook het opfokken van zogenaamde agrarische dieren, alsmede opfokdiensten voor hobby en renpaarden, en opkweek van planten e.d. naar het algemene btw-tarief moet worden gebracht. Op dit moment is dit in de beleidssfeer geregeld dat die opfok en opkweek belast is naar het verlaagde tarief.
- Dit beleid om opfok- en opkweekdiensten naar het verlaagde tarief te belasten, had geen grondslag in de Btw-richtlijn en de Wet OB'68. Inmiddels is die grondslag met de Tarievenrichtlijn wel gegeven en er ligt een voorstel tot codificatie van dit beleid in de Tweede Kamer (FvW24).
- De opfokdienst van agrarische dieren en de opkweek van planten e.d. heeft een juridische en economische relatie met de agrarische inputgoederen. Logischerwijs wordt het verlaagde tarief dan ook voor de diensten afschaft.
- De opfokdienst van hobby- en renpaarden heeft echter geen strikt juridische relatie met de te schrappen agrarische inputgoederen uit het bereik van het verlaagde tarief. Het is derhalve een beleidsmatige vraag of u het vervallen van het verlaagde btw-tarief ook voor het opfokken van hobby en renpaarden wil laten gelden. Het extra budgettaire beslag dat hiermee is gemoeid (en beschikbaar kan komen voor de taakstelling) bedraagt naar verwachting circa € 4 miljoen structureel (de raming is nog niet afgerond). Als u hiertoe besluit, is het nodig dat in de memorie van toelichting van het Belastingplan 2025 wordt opgenomen dat de beoogde codificatie van het opfokdienstenbeleid in de FVW24 wordt geschrapt en de bestaande goedkeuring in het beleidsbesluit wordt ingetrokken.
- Wij adviseren om u het verlaagde tarief voor de opfokdienst van hobby en renpaarden in te trekken:
    - De goedkeuring ligt in het verlengde van het – te schrappen – verlaagde tarief voor het opfokken van paarden die kennelijk zijn bestemd voor de voortbrenging of de productie van voedingsmiddelen of die kennelijk zijn bestemd voor het gebruik in de landbouw. Hoewel de ontstaansgeschiedenis van de beleidsmatige goedkeuring voor opfokdiensten van hobby en renpaarden niet goed is te achterhalen, ligt het in de rede dat de betreffende goedkeuring er niet zou zijn geweest zonder het nu te schrappen verlaagde tarief.
    - Bij het schrappen van het verlaagde tarief voor agrarische goederen worden ook de leveringen of diensten aan niet-aftrekgerechtigden (niet-ondernemers, vrijgestelde ondernemers (kleineondernemersregeling) en particulieren) relevant (zoals kinderboerderijen). Het ligt niet voor de hand voor één van deze leveringen en diensten, te weten de opfokdiensten voor hobby en renpaarden een uitzondering te blijven maken (paardenvoer, bijvoorbeeld, gaat door deze agrarische-inputgoederenmaatregel ook naar het algemene btw-tarief). Gebeurt dit wel, dan leidt dat onvermijdelijk tot de beleidsvraag waarom andere leveringen of diensten aan niet-aftrekgerechtigden wel worden geraakt. Deze groep niet-aftrekgerechtigden is beleidsmatig verantwoordelijk voor de budgettaire opbrengst van € 38 mln structureel.
    - Ingeval het huidige moment voor het afschaffen van verlaagde tarieven voor agrarische goederen niet wordt gebruikt om ook het tariefbeleid ten aanzien van opfokdiensten voor hobby en renpaarden te wijzigen, dan wordt een toekomstige aanpassing beleidsmatig naar verwachting zeer ingewikkeld.

→ Nu parlementaire geschiedenis periode 2002-2006 amendement Fras de Nerée.

- Discussies over mogelijke afschaffing van het verlaagde tarief op opfokdiensten voor hobby en renpaarden heeft in het verleden geleid tot weerstand in de sector en in een deel van de Tweede Kamer.
- Er moet onder meer rekening worden gehouden met de stelling van de sector dat de internationale concurrentiepositie wordt geschaad. In 2017 heeft uw ambtsvoorganger zich hierover richting de Tweede Kamer als volgt uitgelaten met betrekking tot het afschaffen van de btw-landbouwregeling (waar de aanbieders van opfokdiensten tot 2018 ook gebruik van konden maken):

  'De leden van de fracties van de VVD en D66 vragen wat de gevolgen van de Wet afschaffing van de landbouwregeling zijn voor de paardensector en in hoeverre dit de concurrentiepositie van de Nederlandse paardensector ten opzichte van de Duitse en Franse paardensector beïnvloedt. Verder vragen deze leden in hoeverre er nog sprake is van een gelijk speelveld. Door het afschaffen van de landbouwregeling vervalt ook de goedkeuring die het mogelijk maakt dat de paardensector gebruik maakt van deze regeling. Het is niet exact bekend in hoeverre de Nederlandse paardensector van de landbouwregeling gebruikmaakt. In Frankrijk kunnen alleen kleine paardenfokkers met een omzet van maximaal € 46.000 de daar geldende landbouwregeling toepassen. In Duitsland bestaat een landbouwregeling, maar ook hier is niet bekend in hoeverre hiervan gebruik wordt gemaakt door de paardensector. Het zou in ieder geval moeten gaan om een Nederlandse particulier die ertoe besluit om het paard te gaan kopen in Franrijk of in Duitsland. Op de levering van hobby- en renpaarden door Franse en Duitse paardenfokkers die niet onder de daar geldende speciale regeling voor landbouwers vallen is, net als in het Nederland, het algemene btw-tarief van toepassing. Het kabinet ziet daarom slechts een beperkt concurrentienadeel voor Nederlandse paardenfokkers ten opzichte van Franse en Duitse paardenfokkers en nauwelijks invloed op het gelijk speelveld.'

Communicatie
Niet van toepassing

Politiek/bestuurlijke context
U hebt eerder de afschaffing van het verlaagd tarief op agrarische inputgoederen afgestemd met de minister LNV.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat Generaal
Belastingdienst
Concerndirectie
Uitvoerings- en
Handhavingsbeleid

Persoonsgegevens

nota

Overzicht uitvoerbaarheid (bijlage pakket Belastingplan)

Datum
7 september 2023

Notanummer
2023-0000197095

Bijlagen
1. Notitie uitvoerbaarheid

Aanleiding

- Afgelopen periode is het Overzicht uitvoerbaarheid opgesteld die als bijlage met het pakket Belastingplan aan de Kamer verstuurd wordt. U bent hier eerder over geïnformeerd in nota's 'AFP 146976' en 'UHB 184559'.
- Bijgevoegd vindt u het concept van deze notitie uitvoerbaarheid én het concept van de reflectie hierop in de aanbiedingsbrief bij het pakket Belastingplan 2024.

Beslispunten

- Graag ontvangen wij uw akkoord op:
  1. Het concept 'Overzicht uitvoerbaarheid'.
  2. De concepttekst voor de aanbiedingsbrief bij het Belastingplan waarin ingegaan wordt op de uitvoerbaarheid.
- Na verwerking van uw opmerkingen ontvangt u de bijgewerkte stukken als onderdeel van het pakket Belastingplan 2024 dat ter ondertekening voor verzending naar de Kamer aan u wordt voorgelegd.
- N.a.v. het plenaire debat in de week van 12 september a.s. over het wel/niet controversieel verklaren van maatregelen wordt indien relevant het overzicht uitvoerbaarheid aangepast.

Kernpunten

- Afgelopen jaren is, in samenwerking met FZ, stap-voor-stap het inzicht vergroot in de uitvoerbaarheid van beleidsmaatregelen. Zeker het inzicht in de samenloop van maatregelen is vergroot. Vanuit dit ontwikkeltraject is vorig bij het pakket Belastingplan voor het eerst een feitelijk overzicht opgenomen van hoe de samenloop van maatregelen effect heeft op de uitvoering bij de Belastingdienst. Dit ook op verzoek van de Kamer.
- In de bijlage treft u het 'overzicht uitvoerbaarheid' van dit jaar aan. Waar de scope vorig jaar nog beperkt was tot het pakket Belastingplan, is dat dit jaar uitgebreid naar een breder pakket van de in het afgelopen jaar afgeronde toetsen. Dit is een volgende stap in het organiseren van meer inzicht in de totale beleidsopgave en het effect ervan op de uitvoering. Daarnaast wordt ingegaan op de voortgang van de modernisering ICT.

Toelichting

Scope en afbakening met Toeslagen en Douane

- De notitie Uitvoerbaarheid gaat in op de impact van de beleidsopdrachten van afgelopen jaar (Prinsjesdag 2022 t/m Prinsjesdag 2023) op de Belastingdienst. Daarmee is de scope breder dan het pakket Belastingplan 2024. Dit sluit aan bij de insteek van de Kamer.
- De maatregelen voor Toeslagen en Douane zijn ook opgenomen in de overzichten met uitvoeringstoetsen, omdat de onderlinge verbondenheid zodanig is dat opdrachten directe impact hebben op de Belastingdienst (met name voor IV-organisatie en voor interactie). In paragrafen 'A. Overzicht Uitvoeringstoetsen' en 'B. ICT' wordt in voorkomende gevallen ingegaan op Toeslagen en Douane, maar puur vanuit het perspectief van impact op de Belastingdienst. Paragraaf 'C. Parameterbrief' licht daarbij expliciet ook de mogelijkheden toe voor parameteraanpassingen bij Toeslagen en Douane, conform de werkwijze van afgelopen jaren.

Concept van de notitie uitvoerbaarheid

De voornaamste inhoudelijke punten in de notitie zijn:

A. Overzicht uitvoeringstoetsen

- De Belastingdienst heeft ook dit jaar weer ruim 100 beleidsmaatregelen ingepast. In zijn algemeenheid geldt dat met name de maatregelen met middelgrote en ingrijpende impact relatief veel gele en rode vlaggen laten zien in de uitvoeringstoetsen.
- Er is nauwe samenwerking tussen beleid en uitvoering. Daarbij wordt ingegaan op de strategie om voorrang te geven aan de modernisering van de ICT: Om te voorkomen dat het inpassen van nieuwe wensen onbedoeld de modernisering verdringt, wordt de volgende strategie gehanteerd: 1) inpassen van maatregelen waar dit mogelijk is zonder herprioritering, 2) de vormgeving van maatregelen aanpassen om deze inpasbaar te maken (bijv. als parameter), 3) waar dit niet kan ontstaat een (her)planningsvraagstuk.
- Voor de maatregelen in het pakket Belastingplan 2024 die de keten IH raken is de impact voor IV beperkt door vormgeving en inwerkingtreding – waar nodig – aan te passen. Hoewel de IV-impact binnen de keten IH daardoor beperkt blijft, wordt daardoor soms wel ingeleverd op het terrein van dienstverlening en toezicht. Daarom vergen de maatregelen in de toekomst wel IV-ondersteuning. Dit zal op dat moment een beslag leggen op de ruimte in het portfolio.
- Een eerste integraal inzicht op aspecten dienstverlening, handhaafbaarheid, personeel en ICT laat zien dat:
  - Bij een aantal maatregelen de inschatting is dat de dienstverlening aan burgers en bedrijven niet vanzelfsprekend zal verlopen en de inschatting is dat een en ander extra capaciteit van bijvoorbeeld de BelastingTelefoon vergt.
  - Bij een aantal maatregelen leidt afwezigheid van adequate ICT-ondersteuning ertoe dat de maatregel de uitvoering van het belastingmiddel bemoeilijkt, bijvoorbeeld voor verschillende maatregelen rondom de overdrachtsbelasting.
  - In diverse toetsen wordt de wervingsopgave als risico gezien. Door in 2024 vol in te blijven zetten op werving is het perspectief dat eind 2024 de huidige onderbezetting nagenoeg is weggewerkt. Prioritering van reguliere werkzaamheden in bijvoorbeeld toezicht blijft gedurende 2024

dan ook noodzakelijk. De extra benodigde personele capaciteit voor de nieuwe beleidsvoorstellen vergroot dit vraagstuk. In het Jaarplan Belastingdienst 2024 wordt nader inzicht gegeven in de vereiste keuzes.

B. ICT

- Hier wordt een actueel overzicht gegeven van de stand van de modernisering ICT per keten. Ten opzichte van de ICT-brief dit voorjaar wordt met name ingegaan op de voortgang afgelopen periode. De stand in de keten inkomensheffingen wordt er afzonderlijk uitgelicht vanwege de combinatie van de urgente moderniseringsopgave en beleidswensen.

C. Parameterbrief

- Het jaarlijkse overzicht van de data waarop het nog mogelijk is aanpassingen in de systemen van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen door te voeren.

Concepttekst oplegbrief bij het pakket Belastingplan
In de aanbiedingsbrief bij het pakket Belastingplan 2024 wordt een reflectie gegeven op de samenloop van beleid en uitvoering en de impact van het pakket Belastingplan 2024- op de Belastingdienst. In de aanbiedingsbrief biedt u daarbij aan dat de Belastingdienst graag in gesprek gaat over uitvoerbaarheid van nieuwe (pakketten van) beleidsvoorstellen (bijvoorbeeld in de vorm van technische briefing). Verder brengt u de lijn m.b.t. modernisering ICT van de ICT-brief van februari jl. nogmaals onder de aandacht.

Communicatie
Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context
De Raad van State heeft afgelopen periode herhaaldelijk gewezen op het belang van het in samenhang bezien van het totale pakket aan beleidsopdrachten en het effect ervan op de uitvoering.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

A 12-09-2023

HEDEN
TER BESLISSING EN INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

DGFZ
Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Beslis- en informatiepunten n.a.v. RvS advies BP24

Datum
11 september 2023

Notanummer
2023-0000204504

Bijlagen
Voorbeeld HIR RvS adviezen

Aanleiding

Afgelopen maandag 11 september is het advies van de afdeling advisering van de Raad van State (RvS) op het pakket Belastingplan 2024 ontvangen. Voor negen van de vijftien wetsvoorstellen heeft de RvS het dictum A gegeven. In deze nota vragen wij u (stas FB) beslissingen te nemen over een aantal zaken op basis van het advies. Ook bevat deze nota een aantal informatiepunten voor u beiden.

Van de wetsvoorstellen met dictum B en C vindt u de adviezen bijgevoegd.

akkoord

Adviezen RvS

Dictum A:

- Wetsvoorstel Overige Fiscale Maatregelen 2024
- Wetsvoorstel Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen
- Wetsvoorstel Wet tijdelijke regeling herzien aangifte inkomstenbelasting
- Wetsvoorstel Wet fiscale klimaatmaatregelen glastuinbouw
- Wetsvoorstel Wet fiscale klimaatmaatregelen industrie en elektriciteit
- Wetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening en de vrijgestelde beleggingsinstelling
- Wetsvoorstel Verhoging kindgebonden budget
- Wetsvoorstel Verlaging eigen bijdrage huurtoeslag
- Voorstel van wet tot wijziging van de Anw en Participatiewet ivm het in 2023 niet afbouwen van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon.

Dictum B

- Belastingplan 2024
- Wetsvoorstel Belastingplan BES eilanden 2024
- Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale beleggingsinstelling
- Wetsvoorstel Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm

Dictum C

- Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024
- Wetsvoorstel Wet compensatie wegens selectie aan de poort

Beslispunt 1: *Wetsvoorstel Wet compensatie wegens selectie aan de poort*

Bent u (stas FB) akkoord om het wetsvoorstel Wet compensatie wegens selectie aan de poort in het pakket Belastingplan 2024 te houden en de datum van inwerkingtreding te behouden?

- De Afdeling adviseert om het wetsvoorstel Wet compensatie wegens selectie aan de poort uit het pakket Belastingplan 2024 te halen en in elk geval de datum van inwerkingtreding van het voorstel uit te stellen.
- Dit in het belang van een zorgvuldig wetgevingsproces, zodat het voorstel voldoende aandacht kan krijgen in de parlementaire behandeling, en vanwege het ontbreken van internetconsultatie.
- Het compensatiebeleid is meerdere keren aan de Kamer gecommuniceerd door middel van kamerbrieven. Door de inwerkingtreding van het wetsvoorstel uit te stellen, kunnen belanghebbenden nog niet worden gecompenseerd, terwijl de groep in beeld is bij Buitengewone Zaken Blauw (BZB) en per 1 januari 2024 kan worden gestart met het uitbetalen van de compensaties.
- U wordt geadviseerd de datum van inwerkingtreding niet uit te stellen en het wetsvoorstel in het Belastingplan te houden.

Beslispunt 2: *Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024 (wetsvoorstel BOR)*

Gaat u (stas FB) akkoord met de hieronder beschreven lijn voor het Nader rapport op het advies van de RvS op het wetsvoorstel BOR en overeenkomstige aanpassingen van de memorie van toelichting?

- De RvS heeft het wetsvoorstel BOR dictum C gegeven (niet indienen tenzij aangepast).
- De RvS vindt het continuïteitsargument onvoldoende als dragende objectieve en redelijke rechtvaardigingsgrond voor de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten en benoemt dat daar ook geen empirisch bewijs voor is. De RvS wijst erop dat uit de CPB-evaluatie blijkt dat een betalingsregeling daarvoor toereikend zou zijn. De RvS vraagt een visie op en inzicht in de verdere plannen met bedrijfsopvolgingsfaciliteiten voor reële bedrijfsopvolgingen. Uit het advies wordt duidelijk dat de RvS liever een verdere versobering van de BOR had gezien. Wij zien echter geen politieke ruimte om op dit moment een verdere versobering te adviseren.
- De RvS adviseert:
    - (1) de keuze om de BOR slechts beperkt te versoberen en deels te verruimen dragend te motiveren. Dit in het licht van het kabinetsuitgangspunt om fiscale regelingen die negatief zijn geëvalueerd af te schaffen, te versoberen of aan te passen.
    - (2) de toelichting aan te vullen met de afweging tussen het belang van families die voordeel hebben van deze fiscale regelingen en dat van de samenleving als geheel.
    - (3) in de toelichting aandacht te besteden aan de verhouding tussen het beleidsdoel van de BOR en de beleidsdoelen op het

vlak van vermogensongelijkheid, voorkomen concurrentieverstoringen en het vestigingsklimaat.
    - (4) in de toelichting in te gaan op het ontbreken van de internetconsulatie waardoor slechts belanghebbenden zijn geconsulteerd.
- Wij adviseren het advies van de RvS op te volgen door de memorie van toelichting aan te vullen, in lijn met onderstaande:
    - Erop wijzen dat in de maatschappij en in de wetenschap uiteenlopende visies bestaan op de BOR.
    - Wijzen op het economische belang van familiebedrijven.
    - Erop wijzen dat het vinden van empirisch bewijs voor het belang van de BOR voor de continuïteit van bedrijven zeer lastig is, onder andere door de beperkte beschikbaarheid van microdata.
    - Over navolging geven aan negatief geëvalueerde regelingen: het kabinet is overgaan tot verbeteringen in de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten n.a.v. de evaluatie. De maatregelen in dit wetsvoorstel leiden tot een budgettaire opbrengst van € 99 mln. structureel, op een budgettair belang van de BOR van € 550 mln.
    - Verwijzen naar het traject 'onderzoek toekomst schenk- en erfbelasting'.
    - Ingaan op de afweging met andere beleidsdoelen op het terrein van vermogensongelijkheid (benoemen dat de aanpassing van de vrijstelling de vermogensongelijkheid verkleint), voorkomen van concurrentieverstoring en het vestigingsklimaat (waaronder buitenlandse bedrijfsopvolgingsregelingen).
    - Ten aanzien van de internetconsultatie benoemen dat het CPB voor de evaluatie ook wetenschappelijke literatuur heeft geraadpleegd en met experts uit de wetenschap, experts uit de Belastingdienst en stakeholders heeft gesproken, dat er daarmee al veel verschillende invalshoeken in dit traject zijn betrokken en dat internetconsultatie zou leiden tot vertraging van het wetsvoorstel en daarmee tot een één jaar latere inwerkingtredingsdatum van de voorgestelde maatregelen. Daarnaast hebben burgers ook al kennis kunnen nemen van de maatregelen in de brief van 29 juni 2023 over de uitkomsten van het vervolgonderzoek naar verbeteropties in de bedrijfsopvolgingsregelingen.

Informatiepunt 1: Verruiming herinvesteringsreserve bij gedeeltelijke staking

- De Rvs adviseert om de maatregel Verruiming herinvesteringsreserve bij gedeeltelijke staking aan te passen.
- *"De Afdeling adviseert om in de voorgestelde wettekst van artikel 3.54aa Wet IB 2001 op te nemen dat in het jaar van afboeking van de HIR in de ene onderneming, voor eenzelfde bedrag een aftrekpost in aanmerking wordt genomen in de andere onderneming en de toelichting te voorzien van een voorbeeld met cijfermatige en boekhoudkundige uitwerking van de regeling."*
- Conform het advies zal aan de artikelsgewijze toelichting een voorbeeld worden toegevoegd met cijfermatige en boekhoudkundige uitwerking van

toepassing van de herinvesteringsreserve over de ondernemingsgrens heen (zie bijlage).

- Uit dit voorbeeld blijkt naar onze mening dat de voorgestelde wettekst van artikel 3.54aa Wet IB 2001 **niet** hoeft te worden aangepast. Het door de Afdeling voorgestelde opnemen dat in het jaar van afboeking van de herinvesteringsreserve in de ene onderneming, voor eenzelfde bedrag in de andere onderneming een aftrekpost in aanmerking moet worden genomen, is niet nodig omdat dit reeds voortvloeit uit de in de voorgestelde wettekst geschetste systematiek.
- Ingevolge het voorgestelde artikel 3.54aa, tweede lid, Wet IB 2001 wordt het bedrag van de in de ene onderneming (in het voorbeeld het veeteeltbedrijf) gevormde herinvesteringsreserve (in het voorbeeld € 800.000) bij de andere onderneming (in het voorbeeld het campingbedrijf) in mindering gebracht op de aanschaffingskosten van het bedrijfsmiddel waarin geherinvesteerd wordt (bedrijfsmiddel C ad € 2.000.000, resulterend in een boekwaarde van bedrijfsmiddel C ad € 1.200.000). Bij de andere onderneming (het campingbedrijf) leidt dit tot een negatief resultaat van € 800.000 (de boekwaarde van bedrijfsmiddel C ad € 2.000.000 wordt in dit kader immers verminderd met het bedrag van de bij het veeteeltbedrijf gevormde herinvesteringsreserve ad € 800.000, waarna bedrijfsmiddel C voor een boekwaarde van € 1.200.000 op de balans van het campingbedrijf komt te staan).

Informatiepunt 2: RvS over samenstelling pakket Belastingplan 2024

- De RvS merkt in adviezen op meerdere wetsvoorstellen in het pakket Belastingplan 2024 op dat beter gemotiveerd moet worden waarom het betreffende wetsvoorstel is opgenomen in het pakket.
- In het RvS advies op het wetsvoorstel Belastingplan 2024 gaat zij hier nader op in en benadrukt dat het pakket Belastingplan 2024 zoveel mogelijk beperkt moet blijven tot wetsvoorstellen die uit begrotingsbesluitvorming voortkomen en die bij aanvang van het eerstvolgende kalenderjaar inwerking moeten treden.
- Voor het antwoord op deze opmerkingen wordt één lijn uitgedragen over waarom wetsvoorstellen in het pakket Belastingplan 2024 worden opgenomen en welke overwegingen - in algemene zin - daarin meegenomen worden. In de nader rapporten zal vervolgens per wetsvoorstel de keuze om het op te nemen in het pakket nader worden gemotiveerd.
- Deze lijn is – in het kort – ongeveer als volgt:
    - Er zal beaamt worden dat het pakket Belastingplan bij voorkeur voornamelijk bestaat uit maatregelen waar een wezenlijk budgettair belang mee gemoeid is, maar er tegelijkertijd voortvarendheid in wetgevingsproces wenselijk kan zijn om maatschappelijke problemen, een technische omissie of een heffingslek met urgentie aan te pakken. Daarbij kan gedacht worden aan de sterke wens van het kabinet om de klimaatdoelen te halen, het belastingstelsel te vereenvoudigen of de werklast bij gemeenten, de Belastingdienst en de rechtspraak weer beheersbaar te krijgen. Dit heeft ertoe geleid dat het pakket meer wetsvoorstellen omvat. Deze zijn wel zoveel mogelijk beperkt tot

wetsvoorstellen waarvan inwerkingtreding per 1 januari 2024 noodzakelijk is en zijn maatregelen zoveel mogelijk in separate wetsvoorstellen opgenomen zodat het parlement wel de mogelijkheid wordt geboden deze onderwerpen van een separaat politiek eindoordeel te voorzien.

Informatiepunt 3: versobering faciliteiten in de motorrijtuigenbelasting (mrb)

- In het RvS-advies wordt ingegaan op voorgestelde maatregelen in de mrb voor kampeerauto en oldtimersvrijstelling. De RvS adviseert om:

1. Beter te motiveren waarom het tarief voor paardenvervoer wordt afgeschaft en het tarief voor kampeerauto's enkel wordt versoberd. En indien dit niet gemotiveerd kan worden, het kwarttarief voor kampeerauto's geheel af te schaffen.
2. Dragend te motiveren waarom de oldtimerregeling gehandhaafd wordt en indien dit niet mogelijk is, de regeling af te schaffen. Daarbij wijst de RvS er in het bijzonder op dat de afweging tussen het behoud van mobiel erfgoed en de klimaatdoelen onvoldoende is uitgewerkt en de versobering maar beperkt is omdat – door de regeling per 1-1-28 in werking te laten treden – bestaande motorrijtuigen onder het kwarttarief blijven vallen.

- De argumenten van de RvS zijn niet nieuw en waren bekend bij de besluitvorming in augustus. Het was/is een bewuste (politieke) keuze om het gereduceerde tarief van kampeerauto niet af te schaffen en de oldtimersregeling om te vormen naar een uitfaserende regeling. In het Nader rapport zal deze keuze nader worden toegelicht en zal aan de gekozen beleidslijn worden vastgehouden.

Informatiepunt 4: loslaten koppeling rentepercentage belastingrente voor Toeslagen

- De RvS geeft in haar advies bij het loslaten koppeling rentepercentage belastingrente voor Toeslagen aan dat voldoende motivering van de hoogte van de rente ontbreekt en dat nadere toelichting nodig is op welk ankerpunt er in de toekomst zal worden gebruikt om de rente vast te stellen nu de tot nu toe gehanteerde systematiek wordt losgelaten. De reden is dat niet langer wordt aangesloten bij de systematiek van de Belastingdienst.
- In het Nader rapport en de Memorie van Toelichting zal naar aanleiding van dit advies hier nader op in worden gegaan, waarbij wordt aangegeven dat met 4% de huidige hoogte wordt voortgezet, maar dat grotere fluctuaties in de toekomst aanleiding kan vormen het percentage bij te stellen. Vervolgens worden enkele uitgangspunten geformuleerd waar in dat geval rekening mee zal worden gehouden bij het formuleren van de systematiek. De uitgangspunten die we voorstellen zijn het streven de rente op nabetalingen en terugvorderingen in beginsel gelijk te houden, waarmee asymmetrie wordt voorkomen en tevens wordt bijgedragen aan duidelijkheid richting toeslaggerechtigden.
- Daarnaast stellen we het uitgangspunt voor veelvuldige schommelingen te voorkomen zodat de toeslaggerechtigde niet te vaak wordt geconfronteerd met nieuwe rentepercentages. Bij het vaststellen van het

rentepercentage kan bijvoorbeeld gekeken worden naar rentes in de markt (zoals spaarrente en consumptief krediet) en de ECB-rente.
- Een meer concrete uitwerking zal later volgen.

Informatiepunt 5: vastgoedaandelentransacties
- De RvS constateert een toegenomen complexiteit binnen de overdrachtsbelasting (ovb), met name als gevolg van de introductie van een nieuw tarief (4%) en een eventueel risico op toekomstige speciale tarieven. RvS merkt op dat een toekomstvisie ontbreekt ten aanzien van de tariefstructuur en de toegenomen complexiteit van de ovb in zijn algemeen.
- In de memorie van toelichting zal gemotiveerd worden dat het nieuwe ovb-tarief van 4% voor onderhavige specifieke en afgebakende gevallen opportuun en voor het beoogde doel noodzakelijk is. Tevens wordt aangegeven dat, naast een beleidsevaluatie van onderhavige maatregel in 2028, in 2024 een evaluatie plaatsvindt van de tariefdifferentiatie in de ovb. Daarbij wordt ook de mate van complexiteit van de toepassing van diverse ovb-tarieven meegewogen.

Informatiepunt 6: Aanpassing raming vrijstelling goingconcernwaarde BOR
- Naar aanleiding van commentaar van het Centraal Planbureau (CPB) in het kader van het certificeringsproces is de budgettaire opbrengst voor de aanpassing van de vrijstelling goingconcernwaarde BOR naar boven bijgesteld.
- Het anticipatie-effect is hoger ingeschat dan eerder geraamd waardoor de budgettaire opbrengst voor 2024 met € 16 mln naar boven is bijgesteld. Voor zowel 2025 als 2026 is de budgettaire opbrengt met € 1 mln naar beneden bijgesteld. De raming is door het CPB gecertificeerd.

Effecten in € mln. (+ = saldo verbeterend/lastenverzwarend)	2024	2025	2026	2027	Struc
Aanpassing vrijstelling goingconcernwaarde BOR - voor certificering	24	14	16	17	49
Aanpassing vrijstelling goingconcernwaarde BOR - na certificering	40	13	15	17	49

Informatiepunt 7: Certificering maatregelen pakket Belastingplan 2024
- Conform de begrotingsregels worden ramingen van fiscale maatregelen ter certificering voorgelegd aan het CPB. Het CPB heeft 14 maatregelen uit het pakket Belastingplan 2024 nog niet kunnen certificeren.
- De reden hiervoor is het CPB beperkte capaciteit heeft voor het certificeringsproces vanwege de doorrekening van maatregelenpakketten van politieke partijen voor Keuzes in Kaart (KiK).

Communicatie
De communicatie rondom de nader rapporten van het pakket Belastingplan 2024 loopt mee in de algemene communicatie rondom Prinsjesdag.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Aanvullende nota n.a.v. RvS adviezen

Datum
13 september 2023

Notanummer
2023-0000205524

Bijlagen
Nader

Aanleiding

Afgelopen maandag 11 september is het advies van de afdeling advisering van de Raad van State (RvS) op het pakket Belastingplan 2024 ontvangen. Door middel van deze nota vragen wij u akkoord op de nader rapporten. Deze zullen – samen met de wetsvoorstellen – op vrijdag 15 september onder embargo worden verstrekt aan de fracties van de Eerste en Tweede Kamer.

13.09.23
ja

Beslispunt 1: *nader rapporten*

Bent u akkoord met de nader rapporten?

Voor het ondertekenen van de nader rapporten worden met u beide tekenmomenten ingepland.

- Er is voor ieder wetsvoorstel in het pakket Belastingplan 2024 een nader rapport opgesteld.
- Voor negen van de vijftien wetsvoorstellen heeft de RvS het dictum A (blanco advies) meegegeven.
- Voor vier wetsvoorstellen is een dictum B meegegeven. De RvS heeft een aantal opmerkingen bij de voorstellen en adviseert daarmee rekening te houden voordat deze ingediend worden bij de TK. Dit zijn de volgende voorstellen:
  - Belastingplan 2024
  - Wetsvoorstel Belastingplan BES eilanden 2024
  - Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale beleggingsinstelling
  - Wetsvoorstel Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm
- Voor twee wetsvoorstellen is een dictum C meegegeven. De RvS heeft een aantal bezwaren bij de voorstellen en adviseert deze niet in te dienen, tenzij deze worden aangepast. Dit zijn de volgende voorstellen:
  - Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024
  - Wetsvoorstel Wet compensatie wegens selectie aan de poort
- De memorie van toelichting is voor beide wetsvoorstellen, naar advies van de RvS, aangepast.

Informatiepunt: Wijzigingen ramingen certificeringsproces CPB

A/ 15-09-2023

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
HEDEN
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Aanvullende nota n.a.v. RvS adviezen

Datum
13 september 2023

Notanummer
2023-0000205524

Bijlagen
Nader

Aanleiding

Afgelopen maandag 11 september is het advies van de afdeling advisering van de Raad van State (RvS) op het pakket Belastingplan 2024 ontvangen. Door middel van deze nota vragen wij u akkoord op de nader rapporten. Deze zullen – samen met de wetsvoorstellen – op vrijdag 15 september onder embargo worden verstrekt aan de fracties van de Eerste en Tweede Kamer.

Beslispunt 1: *nader rapporten*

Bent u akkoord met de nader rapporten?

Voor het ondertekenen van de nader rapporten worden met u beide tekenmomenten ingepland.

akkoord

- Er is voor ieder wetsvoorstel in het pakket Belastingplan 2024 een nader rapport opgesteld.
- Voor negen van de vijftien wetsvoorstellen heeft de RvS het dictum A (blanco advies) meegegeven.
- Voor vier wetsvoorstellen is een dictum B meegegeven. De RvS heeft een aantal opmerkingen bij de voorstellen en adviseert daarmee rekening te houden voordat deze ingediend worden bij de TK. Dit zijn de volgende voorstellen:
  - Belastingplan 2024
  - Wetsvoorstel Belastingplan BES eilanden 2024
  - Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale beleggingsinstelling
  - Wetsvoorstel Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm
- Voor twee wetsvoorstellen is een dictum C meegegeven. De RvS heeft een aantal bezwaren bij de voorstellen en adviseert deze niet in te dienen, tenzij deze worden aangepast. Dit zijn de volgende voorstellen:
  - Wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024
  - Wetsvoorstel Wet compensatie wegens selectie aan de poort
- De memorie van toelichting is voor beide wetsvoorstellen, naar advies van de RvS, aangepast.

Informatiepunt: Wijzigingen ramingen certificeringsproces CPB

Conform de begrotingsregels worden ramingen van maatregelen waarover is besloten (voordat ze in wetgeving worden omgezet) nog gecertificeerd door het CPB. Hier kunnen, zoals nu ook het geval is, wijzigingen in de raming uit voortkomen. Sinds de nota die u op 7 september heeft ontvangen zijn er nog drie aanpassingen geweest. Deze ramingen worden aangepast in het Belastingplan en lopen mee bij het volgende besluitvormingsmoment.

Tabel: totaal effect nieuwe herijkingen (in mln. euro)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Aanpassing vrijstellingspercentage BOR	16	-1	-1	0	-1	-1	0
Meeropbrengsten energiebelasting (EB)	0	0	0	0	0	0	4
Versoberen oldtimersregeling motorrijtuigenbelasting (MRB)	0	0	0	0	-3	-6	-49
Totaal effect	**16**	**-1**	**-1**	**0**	**-4**	**-7**	**-45**

Toelichting

Tijdens het certificeringsproces heeft het CPB onderstaande opmerkingen gemaakt die tot aanpassing van de ramingen hebben geleid:

- Het anticipatie-effect bij het aanpassen van het vrijstellingspercentage BOR is te laag. Dit is naar boven bijgesteld.
- Er zit een fout in de berekening van de meeropbrengsten EB waardoor er een te grote afbouw van het gasverbruik in 2025 wordt meegenomen. Dit is gecorrigeerd.
- Het gedragseffect bij het versoberen van de oldtimersregeling is te laag. Dit is naar boven bijgesteld.

Communicatie

De communicatie voor de nader rapporten loopt mee in de algemene communicatie rondom Prinsjesdag.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.